

PIŃKOP GEN

The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua
New Guinea

PIN^KOP GEN
The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106

Contents

FRT	1
Kap	3
Matyu	114
Mak	164
Luk	194
Jon	245
Yabekbi	282
Rom	331
1 Korin	355
2 Korin	377
Galesia	392
Epesas	400
Pilipai	408
Kolosi	414
1 Tesalonaika	420
2 Tesalonaika	425
1 Timoti	428
2 Timoti	435
Taitus	440
Pilimon	444
Ibru	446
Jems	465
1 Pita	472
2 Pita	479
1 Jon	484
2 Jon	490
3 Jon	491
Jut	492
Panalon Abi	494
Gen sop diwari dakon mibili	521

PIN KOP GEN

Published 2010

The New Testament and Psalms in the
Yopno language

Morobe Province, Papua New Guinea

© Wycliffe Bible Translators 2010

Print edition ISBN: 0 86893 445 3

Table of Abbreviations

Stat	Wasok Wasok	WW
Kisim Bek	Timik Panapgut	TP
Wok Pris	Mukwa Sogok	MS
Namba	Israel Dakon Tilak	IDT
Lo	Gen Teban	GT
Josua	Josua	Jos
Hetman	Gen Kokwin Amin	GK
Rut	Rut	Ru
1 Samuel	1 Samuel	1Sa
2 Samuel	2 Samuel	2Sa
1 King	1 Kila Amin Madep	1KA
2 King	2 Kila Amin Madep	2KA
1 Stori	1 Kila Amin Madep Dakon Gen	1KAG
2 Stori	2 Kila Amin Madep Dakon Gen	2KAG
Esra	Esra	Esr
Nehemia	Niamaia	Ni
Esta	Esta	Est
Job	Jop	Jop
Buk Song	Kap	Kap
Sindaun	Yiyit Tagisi	YT
Saveman	Nandak Nandak Amin	NNA
Solomon	Soloman	Sol
Aisaia	Aisaia	Ais
Jeremaia	Jeremaia	Jer
Krai	Kunam	Kun
Esekiel	Esikiel	Esi
Daniel	Daniel	Dan
Hosea	Osea	Os
Joel	Joel	Jol
Amos	Amos	Am
Obadia	Obadaia	Ob
Jona	Jona	Jna
Maika	Maika	Mai
Nahum	Naum	Na
Habakuk	Abakuk	Ab
Sefanaia	Sepanaia	Sep
Hagai	Agai	Ag
Sekaraia	Sekaraia	Sek
Malakai	Malakai	Mal

Sarjebek Sarjebek Kalipmi Dakon Papua Silip

Minam Gen Yopno Gen Man Pisipmi

Preface

This publication includes the New Testament and Psalms in the Yopno language. There are approximately 9,000 Yopno speakers. The majority of them live in villages along the Yopno river and its tributaries in the Finisterre Mountains in both Morobe and Madang provinces of Papua New Guinea. Others live in various towns, especially Lae and Madang. Lutheran evangelists, who came to bring God's Word to the Yopno people in the

1920's, told of a star that guided them to where they should begin telling the Good News. In a dream God told them to go to Guṇam, an area named for a fern that grows there. And so the cover features, along with the cross and an open Bible, a star and two guṇam plants, reminding the Yopno people of how Christianity came to the Yopno valley.

We offer thanks to God who out of love for the Yopno people determined to give them this special gift. We are grateful to Him for the many, many individuals who, by their faithfulness in prayer and giving over many years, have enabled us to complete this work. Through them, and many of our Yopno brothers and sisters in Christ, God has caused this portion of His Word to become a reality for the Yopno people in their own heart language.

We dedicate this book to God for His eternal glory. May He use the reading and teaching of this Book of Life to continue building His church among the Yopno people, both in numbers and in quality of faith.

But Piso Gen

On papia uṇun Yopno amin da iyi da genonsi da Piṅkop dakon gen bamisi nandan pisanek Piṅkop dakon galaktok yolek egipni do wasanbi.

Piṅkop gen nianon da apgut uṇun dakon tilakni gipmikon tosok. Gik da kosit yolinakwan yabekbi mibiltoksi apgwit da uṇun kanek yolek apgwit. Piṅkop da geni kokup kindamani Guṇam uṇudon ankini yan dipminon yoyinban nandanakwa gik da mibiltan yoban abin Isan analon awit. Gik uṇun sigin tanakwan Kumbul pinjek Guṇam miktim kanakwa gik uṇun pasilgit. Anakwan uṇudon kokup wasanek Piṅkop gen Kâte genon da wasanek yoyiwit. Lutheran dakon pi amin da bilak morapmisi pi madepsi awit da an uṇun do ya yanji yoyaman.

Ae don SIL da panpuluganek Yopno genonsi da Piṅkop gen pantobil nimgwit. Ae uṇun gin dima, Yopno gen papia yut kisi wasawit, anek yoyindet pantagap awit da yoyindet an. Uṇun do ya yanji yoyaman.

Piṅkop da Yopno amin do butdasi galaktan yominek geni pakyanansi nandan pisonen do si nandisak. Gen diwarikon da kili apgut, mani nin da genonsi da bamisi abidanek Yesu butdasi yol kimotnen do tagisi nandisak.

Do not, papia on butdasi abidanek bisapmi bisapmi manjinaki Piṅkop gen da gak anpuluganban on miktimon jigi morap noman tan gamni bisapmon tebai agek, don egip egip teban abidoki.

KAP

But piso gen

On papia unun Israel amin dakon kap papiani Pinjkop gawak imgwit bisapmon yawit. On papia unun kap diwari ton unun Jerusalem Pinjkop dakon yutnon muwukgwit bisapmon yan yan awit. Ae kap diwari unun bisit, do minjat aminyo da Pinjkop gawak im do muwukgwit bisapmon, bo ae amin kalon kalon da jiggi pan pan awit bisapmon, unun ban yan yan awit.

On kap gat ae bisit gat unun amin morapmi da jiggi bo ae kisik kisik mibili mibili noman tan yomgwit bisapmon mandawit. Don amin diwari da panmuwukba papia kinda dagagit.

On papia unun bisap mibili mibili gat domdom awit bisapmon yawit. Unjungwan Pinjkop anjistik kap ton, ae yokwi yan tenjenok gat, ae yokwi wiririt gat dakon bisit ton. Ae jiggi ae panjilit bisapmon panpulugok timit dakon bisit, ae kila amin madep kinda kaluk manjiri dakon bisap madep dakon kap, ae Pinjkop nandan gadan imim dakon yan tenjenok kap, ae Pinjkop do ya yan iyik dakon kap, ae butjik ae nandaba kik yan tenjenok agak dakon kap, ae Pinjkop do bisit iyinba uwal panjupbal asak dakon bisit, ae minjat aminyo da anpak tagi ani dakon kap kisi ton.

On kap morap gat ae bisit gat unun minjat amin morap nin kisi dakon egip egip kisi abidosok. Nin kisik kisik bisapnin ton, ae butjik bisapnin ton. Ae monji gwayo bulagi tapminnin ton da egipnejen dakon bisapnin ton, ae minjat pelan amin pelanyo anen bisapnin ton. Bisap diwari sot aman, ae bisap diwari tagi ekwaman. Kap papia on da nin da bisap morap on domdom aman unun abidosok. Do kalipsigwan da win abisok ekwaman on kap papia da Pinjkop dakon minjat aminyo dakon nandan gadat madepsi panjeban anek egip egipni panpulugagit.

Kap diwari dakon gen busun ton unun da kwenon but pisoni unudon ton do pindakgi. But piso unun Ibru genon ban

timigek yopbi. Bisap diwari namin da kap mandagit unun do yosok, ae ni bisapmon mandagit unun do yosok. Ae bisap diwari kap yanakwa amin diwari da duban bo kap dakon yo kidat diwari nian tidogi unun do yosok.

PAPIA 1

1

(Kap 1–41)

Amin kilegisi gat ae amin yokwi gat dakon anpak

¹ Amin kinda yokwi pakpak amin da yabet anakwa unun yolek dima agisak, ae amin yokwi gat kisi dima akgan, ae Pinjkop do manji gen yon amin gat kalonji dima yikgan, unun amin kisik kisik tagi asak.

² Unun amin da Yawe dakon nawa gen do tagisi nandisak. Gildat kalba ae kalbiyo kisi unun do nandan egisak.

³ Unun amin kindap kinda pakbi ilenon kwaokbi yombem. Bami toktok bisapmon bami unudon tanjan asak, ae tami dima kibidosok. Yo morap asak unun aban bami tagisi gin noman ton.

⁴ Amin yokwi unun yan dimasi. Unun wit dakon gipmi mirim da wiririk pangwan unun yombem.

⁵ Yan do anek gen kokwin bisap madepmon Pinjkop da amin yokwi gen pikon yopban geni aripmi dima abin yipdan. Yokwi pakpak amin kilegi da kabikon dima egipdan.

⁶ Nido Yawe da amin kilegi kilani asak, mani yoki pakpak unun tasik tokdan.

2

Pinjkop da kila amin madep kinda manjigit

¹ Minjat amin kabi morap miktimi miktimi ekwan unun nido kwen wigik ak do gen yan panjeban an?

Minjat aminyo unun nido isal dogin yokwi ak do gen yan panjeban an?

- 2 Miktim morap dakon kila amin madepni emat ak do tagap tonj.
 Unjun muwugek Yawe gat
 ae amin unjun minjat amin kabini kila
 asak do bit nelak tagal ibi amin gat
 pabinj yop do gen yanj panjteban anj.
- 3 Gen yanj yonj, "Unjun bamot dakon amin wamwam nap teban panjdagono.
 Ain nap kandapninon panjteban agimal unjun witdalno."
- 4 Kwen Kokup kila amin madep yityit tamonikon yikdak amin jikgo yanjanj yomisak.
 Amin Tagi da jigilagon da pabinj yopmanjadak.
- 5 Butjapsi nandanj yominjek gen tebai yoyinban pasal kimokgonj.
- 6 Unjun da yanj yoyisak, "Nak da on amin kila amin madepno egipjak do kili yipgum da telagi ilenjo Saion unjudon yikdak."
- 7 Kila amin madep da yanj yosok, "Yawe da yo madep kinda nayigit unjun yanj tenjenokdisat.
 Yanj nayigit, 'Gak Monjino. Abisok nak gak dakon Datgo dagosot.
- 8 Bisit nayinbi minjat amin morap miktimi miktimi ekwanj unjun gak do gabo miktim kisisi kila abi.
- 9 Gak da kila amin pi tapmimi tonji anek kila amin madep dakon kindap kirinj ain nanj wasanbi unjun nanj uwalgo pudanj moninj moninj akdisal.
 Amin da miktim kwoba pudanj moninj moninj anj unjun da tilagon akdisal.' "
- 10 Yando, kila amin madep ji nandanj kokwin tagisi anek egipni.
 Miktimon kila amin, mama geno nandani.
- 11 Ji Yawe do pasal iminjek omani ani.
 Kisik kisik anjiminjek pasal nimnimik imni.
- 12 Ji monji dakon pinjini egek gawak imni.
 Butjap tepmi nandisak, do japmi nandanj daban di kimakbam.
 Amin morap panjcutnosak do Pinjkopmon kwanj unjun kisik kisik tagi ani.

3

Amin kinda da wisa dagokdo tapmim pak do bisit agit

Dewit monji Apsalom do pasalek kigit bisapmon kap on mandagit.

- 1 Yawe, uwalno morapmisi! Amin morapmi da yokwisi anj namañ.
- 2 Unjun da yanj yonj, "Pinjkop da aripmi dima anjpulugokdisak."
- 3 Mani Yawe gak pasik da yanj nak anjisibisal.
 Anjpuluganbi emaron teban tosot.
 Gak kalonj dagin but yokwino wiririkbi pasilakwa anjteban abi tebai akdat.
- 4 Yawe da anjpulugosak do yanj tidosot.
 Unjun telagi kabapnikon egek yanj ilitno dakon kobogi namisak.
- 5 Dipmin potpot tamokon pagek obisi pak injosot.
 Ae don pidanjek tagisi egisat, nido Yawe da kilano tagisi asak.
- 6 Uwalno 10 tausen da teri teri da abinj anjdatagat ayinj,
 mani unjun do dima pasolgenj.
- 7 Yawe gak apbi! Pinjkopno abinj anjpulugoki!
 Uwalno mogim kulbak dapbi.
 Amin yokwi unjun dakon geni dapman biripmikgi.
- 8 Yawe gak dagin nin panjpuluganbi teban tomanj.
 Minjat amin kabigo nin yo tagisi anj nibi dosi nandisat.

4

Kalbi amin kinda tapmim timit do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Gita tidanjek yogogi.

- 1 Pinjkopno kilegisi, gak do yanj tidoken bisapmon nandanj nabi.
 But yokwino wiririkbi pasilgit. Bupmi nandanj naminjek bisitno nandaki.
- 2 Amin ji, bisap nianj da man madepno abinj yip do pi ani?
 Bisap nianj da yo isali mibili mibili do but dasi galak tanj yominj kimotni?
 Bisap nianj da top anjak yolni?
- 3 Ji gen on do pakyanji nandani.

- Amin morap Yawe dakon pinjinisi ekwan,
 unun iyi do manjigit.
 Nak unun do yan tidoko
 bisitno nandisak.
- ⁴Ji Pinjkop do si pasalek anpak yokwi morap
 yopman mudoni.
 Si potni bisapmon gen on do pakyanji
 nandanek gen kagasi sopni.
- ⁵Paret Yawe da galak tosok unun ban anek
 egip egipji Yawekon tosok yanji nan-
 dani.
- ⁶Amin morapmi da yan yon, "Namin da
 nin panpuluganban tagisi egipnen?"
 Yawe, butgo ninon yipmanek yo tagisi
 an nibi.
- ⁷Wit gat ae wain gat dakon bami morapmi
 pan bisapmon amin kisik kisik an.
 Mani Yawe gak da kisik kisik butnokon
 yipgul unun da unun dakon kisik
 kisik yapmandak.
- ⁸Yawe gak dagin kilano anaki tagisi egisat,
 do yo kinda do dima pasalek ta-
 mokon pokdot bisapmon tepmisi
 pak injosot.

5

*Amin kinda Pinjkop da kilani asak do bisit
 agit*

- Dewit dakon kap kinda. Kap on amin da
 kasisin pisonakwa yogogi.
- ¹Yawe bisit anek iyon yanapbo geno do
 mirak yopbi.
- ²Kila Amin Madepno ae Pinjkopno,
 anpulugoki do bisit asat,
 do yan ilitno nandan nabi.
- ³Yawe, wisa dagokdo morap gak do bisit
 asat.
 Wisa dagokdo gak do bisit tebaisi asat.
 Bisitno dakon kobogi nabi do jomjom
 asat.
- ⁴Pinjkop, gak anpak yokwi do
 kisik kisik dima asal.
 Yokwi an amin gak da kapmatjok tagi
 dima egipmi.
- ⁵Iyi do nandaba wikwan amin gak da
 dabilon tagi dima atni.
 Anpak yokwi an amin morap dimasi
 galak tan yomisal.
- ⁶Yawe, gak da top gen yogok amin morap
 panupbal asal.

Amin dapba kimokgon amin gat, ae
 amin panjewalga amin gat dimasi
 galak tan yomisal.

- ⁷Mani gak da nak but dasi galak tan
 namisal, do gak da yutnon tagi
 wigiken.
 Telagi yutgokon unudon njwakben anek
 gawak gaben.
- ⁸Yawe, uwal da nak anupbal akdan, do kosit
 yipman naminjaki anpakgo kilegi
 unun yolben.
 Kosit agipben do nandisal unun noliki.
- ⁹Uwalno gen bamisok kinda dimasi yon.
 Amin diwari panupbal ak dogin nan-
 dan.
 Gen kagani unun kimakbi tamo da yan
 pison.
- Amin pangalak ak do gen morapmi yon.
- ¹⁰Pinjkop, gen yan yominjek yo yokwisi an
 yobi.
 Nandak nandak yokwini panupbal abi.
 Yo akdo nandan kokwin an iyi unudon
 yokwalni.
 Unun kwen wigik an gaminek yokwi
 morapmi an, do yolbi gak da injam da
 dubagikon kin mudoni.
- ¹¹Mani amin morap panjutnoki do gagon
 kwan unun kisik kisik tagi ani.
 Unun but galak nandanek kisik kisik
 dakon kap dagok dagogi mini tagi
 yoni.
 Panjutnanjaki but dasi galak tan gaman
 amin kisik kisik sigin anek mango
 awigini.
- ¹²Gak da amin kilegi do yo tagisi an
 yomisal.
 Emat dakon pasik da yan tanek
 panjongam asal, ae kilani tagisi anaki
 tagisi ekwan.

6

*Amin kinda jigini ton unun Pinjkop da
 anpulugosak do bisit agit*

- Dewit dakon kap kinda. Gita napmi 8 kabi
 unun nan tidanek yogogi.
- ¹Yawe, butjap nandanek gen tebai dima
 nayiki.
 Butjap madepsi nandanek nak anmilip
 ak do tepmi pi dima nabi.

- ² Yawe, tapmimno mini, do bupmi nandan nabi.
Yawe, giptimno tep naman, do anmilip abi.
- ³ Butno wagilsi jik tosok. Yawe, bisap nian da jigi panjegipben?
- ⁴ Yawe, tobil obinek yokwikon ban abidoki.
Bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tan yomisal, do anpuluganbi dima kimokgen.
- ⁵ Amin kimakbi dima nandan gaman.
Kimakbi tamogwan da gak dima anjakan.
- ⁶ Iyon iyon yan egapbo tapmimno wagilsi man mudon.
Kalbi morap kunam pakbino da tamono wagilsi anjik asak.
Kunam tagapbo busun kidinno madepsi gik tosok.
- ⁷ Uwalno morapmisi, do kunam gin tak egapbo dabilno piriropman.
Anakwa yo kinda dima kosot.
- ⁸ Kunam tak egapbo Yawe da kili nandan namgut, do anpak yokwi an amin ji kisisi nepmandek kit.
- ⁹ Yawe da anpulugosak do anek yan tidanapbo nandan namgut.
Yawe da bisitno nandagit.
- ¹⁰ Uwalno kisisi mayaktok ae but yokwiyo pakdan.
Tepmisi tobil kinek mayaktok pakdan.

7

Jigini tonj amin kinda dakon bisit

Dewit da amin kinda Benjamin da kabikon nani mani Kus unun da yokwi an iban butjik panek kap on Yawe do yagit.

- ¹ Yawe Pinkopno, gak da nak ankutnoki do obisat.
Anpuluganaki nak ansopmanjan amin da dima nikba kimokgen.
Yokwikon nan abidanaki dima tasik token.
- ² Laion da amin dakon gipni pandagon, unun da tilak di anupbal abam.
Hlik anan timi kindakon ankinakwa amin da nak yokwikon nan aripmi dima di abidanbam.

- ³ Yawe Pinkopno, yokwi agim dakon gulusunno tan namisak,
bo amin diwari do yokwi an yomgum,
- ⁴ bo notno isal dogin yokwi an imgum,
bo uwalno dakon yo isal dogin kabo timikgin kan,
- ⁵ yum pindagaki uwalno da nak ansopmanjek abidoni.
Nak tagi bamanek obisi anupbal anek giptimno yipba kimbabanon isal tosak.
- ⁶ Yawe, pidoki! Uwalno da nagon emat tebaisi an.
Unun butjap nandan yominek yo yokwisi an yobi.
Pinkopno, anpak kilegi dogin galak tosol, do abinek anpulugoki.
- ⁷ Gak kwensi kila amin madep yityit tamogokon yigek minjat amin kabi morap gak da kapmatjok abin muwutni do yoyiki.
- ⁸ Yawe, minjat amin morap dakon anpakni kokwin asal,
do anpuluganaki gen pikon teban token.
Nido, anpak kilegi gat ae anpak tagisi gat banjin asat.
- ⁹ Pinkop gak wagil kilegisi.
Amin morap dakon nandak nandak butyo pakyanji pindak nandanyo asal.
Amin yokwi anpak yokwi sanbenek dima ani do kirinik yobi.
Mani amin kilegi anpuluganaki tebai atni.
- ¹⁰ Pinkop unun pasikno. Butni kilegisi amin yokwikon ban timikdak.
- ¹¹ Pinkop unun gen kokwin kila amin kilegisi.
Gildari gildari yokwi pakpak do japmi nandanek pabin yopmandak.
- ¹² Yokwi an amin but tobil dima ani kan,
Pinkop da emat agak sibani geni tonji asak do ilitdisak, ae obipni panilitdisak.
- ¹³ Amin unun dapban kimotni do dikdikni kili panroman agit.
Dikdik milen asipmi tonj panroman asak.
- ¹⁴ Amin yokwi unun yokwi ak do nandaban teban tonj.

Yokwi mibili mibili ak do tagap tok asak, ae bisapmi bisapmi top yosok.

- 15 Amin kinda abidok do gapma dubagi kinda wayikdak,
mani iyi unun gapma wayikdakgwan mosok.
- 16 Gulusun iyi asak unun da iyinan witjin imisak.
Ae butjap ematyo amin diwari do an yom do nandak nandak asak,
unun da tobilek iyi nan anupbal asak.
- 17 Yawe unun amin kilegisi, do ya yan iyisat.
Pinjop Wukwisi do mani anjisik do kap yoken.

8

Pinjop dakon man madep gat ae amin dakon man tagi unun dakon gen

Dewit dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita nan tidanek yogogi.

- 1 Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanbisi. Tilingo wukwisi, kundu si yapmandak.
- 2 Gak da man madep gamni do minjat monjiyo gat ae monji njakjak gat yoyin dekdal.
Man madep gaminakwa uwalgo da gak abin gep do antidok anek gen mapmit an.
- 3 Kundukon gik kanekyo kisitgo da wasan kwen yopgul da ton unun pindagek yan nandisat.
- 4 Minjat aminyo nin nianen amin di ban nin do nandak nandak madep asal?
Nin yo isalisi. Nin dakon kila nido kakgimansi asal?
- 5 Pinjop gak da nin gaga da mibilgwanjok nippul.
Gak da nin wasanek tilim gat ae man madep gat nimgul.
- 6 Yo morap wasagil unun nin da kilani anen do yan mudagil.
Unun yo morap nin dakon pinji ekwan.
- 7 Sipsip bulmakau, ae jon bit kilapyo gat,
- 8 minam kwen akwan gat, ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan akwan unun kisi nin dakon pinji ekwan.

- 9 Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanbisi.

9

Amin kinda da Pinjop dakon anpakni kilegi do Pinjop ya yan iyigit

Dewit dakon kap kinda. Tek kinda mani Almut Laben yan yon tegon da yogogi.

- 1 Yawe, butnokon da ya yansi gayiken.
Pi tagisi morap agil unun do minjat aminyo yoyiken.
- 2 Gak do nandanek kisik kisik aben.
Pinjop Wukwisi, mango awigik do kap yoken.
- 3 Uwalno da gandanek pasal kwan.
Man pagek kimak mudon.
- 4 Kila amin madep yityit tamogokon yigek gen kokwin kilegisi asal.
Anpakno kokwin anjaki gen pikon teban tosot.
- 5 Miktimi miktimi dima nandan gaman amin gen tebai yoyigil.
Amin yokwi kili panupbal agil, ae dagok dagogi mini amin da intan yomdan.
- 6 Uwal wagilsu tasik tawit. Pinjop gak da kokup papni kili panupbal agil, ae amin da intan yomdan.
- 7 Mani Yawe unun kila amin madep dagok dagogi mini egi wigisak.
Unun kila amin madep yityit tamonikon yigek gen kokwin pi ak do kili tagap tagit.
- 8 Unun anpak kilegikon da minjat amin kabi morap dakon anpakni kokwin akdisak.
Ae anpak tagisikon da minjat amin kabi morap kisi kila akdisak.
- 9 Uwalon jigi pan amin Yawe da tagisi pankutnosok.
Jigi bisapmon unudon kinjek pasilgan.
- 10 Yawe, minjat aminyo gak wisin gandak do pi an amin manji dima yomisal.
Yan asal, do mango nandan amin egip egipni gagon tosok yansi nandan.
- 11 Yawe Saion kokup papmon unudon kila amin madep egisak.
Kap yanek mani anjisini.
Amin morap kisikon pi morap agit unun do yan tentenok ani.

- 12 Yawe da jigi paŋ amin nandaŋ yomisak, ae kunam takba mirakni dima sopmanɗak.
Yokwi aŋ yomaŋ amin do kobogi yokwisi yomisak.
- 13 Yawe, bupmi nandaŋ nabi. Uwal da jigi tepmiyo namaŋ pindaŋki.
Pali kimot do asat, do yokwikon naŋ abidaŋaki tagisi egipbeŋ.
- 14 Anɗpulugaŋbi yo morap agil dakon geni tagi yaŋek mango awigikeŋ.
Saion kokup pap da wigaron agek yaŋ tenjenok aŋek yokwikon naŋ abidaŋgil uŋun do kisik kisik abeŋ.
- 15 Miktimi miktimi dima nandaŋ gamaŋ amin da nin timit do gapma wayaŋ, mani iyi uŋungwan moŋ.
Nin timit do pat yopmaŋ, mani iyi uŋun paron yokwalaŋ.
- 16 Yawe dakon gen kokwin pi agakni uŋun kilegisi yaŋ uŋun amin da nandaŋ imaŋ.
Amin yokwi amin diwari paŋupbal ak do yo awit,
mani uŋun yo yokwi da tobilek iyi baŋ paŋupbal awit.
- 17 Piŋkop manji imiŋek yokwi aŋ amin morap uŋun kimakbi kokupmon paŋki egipdaŋ.
- 18 Bisapmi bisapmi Piŋkop da yoni mini amin dima iŋtaŋ yomisak.
Jigini madepsi toŋ amin, uŋun Piŋkop da paŋpulugosak do nandaŋ gadat aŋek jomjom aŋ.
Uŋun yum pindaŋgakwan isal dogin jomjom dima aŋ.
- 19 Yawe, apbi. Yum pindaŋgaki miktim amin da teban taŋek dima abiŋ gepni.
Miktimi miktimi amin dima nandaŋ gamaŋ uŋun gaga da iŋamon yopmaŋek gen kokwin aŋ yobi.
- 20 Yawe, paŋpasol aŋaki madepsi pasolni, ae iyi do nin miktim amin gin yaŋsi nandani.

10

Amin kinda Piŋkop da anɗpulugosak do bisit agi

¹Yawe, gak nido nak da dubagikon egisal?

10:7: Ro 3.14

- Bisap yokwikon gak nido pasil namisal?
- ²Amin yokwi iyi do nandaba wigakwa yoni mini amin paŋupbal ak do yolgaŋ.
Amin diwari yokwi anyom do nandak nandaŋ aŋ, uŋun yo yokwi iyi timikgaŋ.
- ³Amin yokwi galaktok yokwini do nandaŋek pi bit tidok asak.
Yo morapmi timit do nandaŋ amin paŋkisisak, ae Yawe ibipmanɗak.
- ⁴Amin yokwi iyi do nandaban wigakwan Piŋkop wisin kok do pi dima asak.
Piŋkop do nandaban yo isali asak.
- ⁵Yo morap aban tagisi noman toŋ.
Yawe, gak dakon nandak nandak kindasok dimasi nandisak.
Uŋun da uwalni do manji gen yaŋ yomisak.
- ⁶Yaŋ nandisak, “Nak aripmi dima mokeŋ.
Bisapmi bisapmi yo di da nak aripmi dima abiŋ nepni.”
- ⁷Bisap morap amin jobit yomisak, ae top gen yosok, ae amin dap do yosok.
Yokwi ak do ae jigi paŋalon ak do gen tepmisi yosok.
- ⁸Uŋun kokupmon pasili egek amin gulusuŋni mini amin apba dapban kimotni do jomjom asak.
Uŋun si pasilek amin tapmimni mini paŋupbal ak do yubiŋ egisak.
- ⁹Laion da yaŋ pasilikon yiŋek kila tebai asak.
Uŋun pasil yiŋek tapmimni mini amin paron yokwalban ilik paŋkisasak.
- ¹⁰Anɗakwan uŋudon gin tapmimni mini amin tasik toŋ.
Amin yokwi dakon tapmim madepni da pabiŋ yopmanɗak.
- ¹¹Amin yokwi da yaŋ nandisak, “Piŋkop da nak iŋtaŋ namgut.
Iyi dakon dabil kili sopgut, do dima nandisak.”
- ¹²Yawe, abiŋ yokwi pakpak amin kobogi yokwi anyobi.
Piŋkop, amin jigini toŋ uŋun dima iŋtaŋ yobi.
- ¹³Yokwi pakpak amin da nido Piŋkop do yaŋba yokwi tok aŋ?

- Ae nido “Pinjkop da kobogi yokwi dima nimdisak” yan nandan?
- 14 Mani gak da yokwi pakpak amin dakon anpak pindak mudosol.
Anpak yokwi aba amin diwari da tepmi pan unun pindagek kobogi yokwi yomisak.
Jigi nandan amin gak da panpulugoki do buri gagon yopmanjan.
Men datyoni kimakbi amin gak da tagisi panpulugosol.
- 15 Yokwi pakpak dakon tapmim pabin yopmanjek anpak yokwini bunon ae dima pindakgi.
- 16 Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egi wigikdisak.
Pinjkop njwakjwari gawak yoman amin miktimnikon ban yolban tasik tokdan.
- 17 Yawe, gak jigini ton amin dakon bisit nandanek buri panjeban akdisal.
- 18 Men datyoni kimakgwit amin gat ae uwalon jigi timikgan amin gat dakon bisitni nandan yomdisal.
Panpuluganaki gen pikon atni bisapmon teban tokdan.
Ae miktimon minjat aminyo da sanjenek yo yokwi dima anyomdan.

11

Amin kinda Pinjkop do nandan gadat tebaisi agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- 1-2 Nak anjknosak do Yawekon kisat.
Do gak nido yan nayisal, “Amin yokwi obipni panjiligan!
Pilin tukgwan amin kilegi yam do dikdikni bisapmon samban!
Do minam kinda da yan pasalek kabapgwan wigi!
- 3 Anpak kilegi dakon teban tokni kisi tuwil ki mudoni kan, amin kilegi nian ani?”
- 4 Mani Yawe telagi yutnikon egisak.
Kwen Kokup kila amin madep egek dabili da amin morap kisi pindakdak.
Yo morap an unun kisisi nandan mudosok.

- 5 Yawe da amin kilegi ae amin yokwi kakjimansi kokwin asak.
Emat do galak ton amin dimasi galak tan yomisak.
- 6 Amin yokwi do kindap tepmisi sosok unun tagal yomisak.
Anjek giptimni obisi son yomni do mirim tepmisi sosok unun yipban abisak.
Unun yokwi awit dakon kobogini.
- 7 Yawe anpak kilegi gin asak.
Anpak kilegi an amin do but dasi galak tan yomisak.
Anpak kilegi an amin unun da tomno dabilni kokdan.

12

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, gak gawak gaman amin pasil mudan.
Gak golgan amin kinda dima kokdisal, do abin nak anpuluga.
- 2 Amin morap kisi amin diwarikon top yon.
Panjkwat do gen galagi yoyan.
- 3 Yawe, gak da gen galagi yon amin dakon gen kagani sopbi.
Ae pibit tidok an amin dakon gen kagani sopbi dosi nandisat.
- 4 Unun amin da yan yon, “Top gen yanek teban tonej.
Nin da galak togon gen yokdaman.
Amin kinda da kosit dima sopman nimjak.”
- 5 Mani Yawe da yan yosok, “Amin yokwi da tapmimni mini amin pabin yopmanjan,
ae yoni mini amin iyon iyon yanek ekwan.
Do nak da abin panpulugoken.
Unun nak da panjknoken do yon, do yanji akdisat.”
- 6 Yawe dakon yan teban tok gen unun bamisi.
Unun silwa kindapmon kosiri 7 yan sonba jimjimi minisi an, unun yombem wagil tagisi.
- 7-8 Yawe, amin yokwi unun dukwan dukwan kisi agek anpak injani unun do yo tagisi yan nandan.

Do bisapmi bisapmi kilanin tagisi anjaki amin yokwi da nin dima panjupbal ani.

13

Amin kinda Pinjkop da anjapulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, ni bisapmon aego nandan nabi? Nak do dagok dagogi mini intan namin wigikdisal bo? Gak bisap nian da pasil naminjaki dima gandaken?
- ² Bisap nian da butnokon da tepmi pasat unun sigin paken? Gildat nian da but yokwino sigin tosak? Bisap nian da uwalno da sigin abin nepni?
- ³ Yawe Pinjkopno, nandan naminjek bisitno nandaki. Dima anteban aki kan, nak kimokgen.
- ⁴ Yan anjaki kan do uwalno da “kili abin yipmaman” yan dima yoni. Ae nak da man pokgo kanek kisik kisik dima ani.
- ⁵ Mani bisapmi bisapmi but dasi galak tan namisal yansi nandako dagosok. Ae jigikon ban anjapulugosol, do gak do kisik kisik aben.
- ⁶ Yawe da nak do yo tagisi agit, do mani awigek kap yoken.

14

Amin dakon anjapak yokwini

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Nandan kokwini tagi dima amin burikon da yan yon, “Pinjkop kinda dima egisak.” Unun amin yokwisi. Yo wagil yokwisi ban gin an. Kinda da anpak tagi kinda dima asak.
- ² Yawe unun Kwen Kokup da sintanban pinjakwan minat amin morapyo pindakdak. Unun da amin kinda nandak nandakni tagisi kinda Pinjkop wisin kok do pi asak bo dima yan do wisisak.

- ³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili yipman dekgwit. Unun amin wagil amin yokwisi, kisi morap arip gin. Kindasok da anpak tagisi kinda dimasi asak.
- ⁴ Pinjkop da yan yosok, “Yokwi an amin nandak nandak tagi di dimasi timitdan. Bret nanba mudon, unun da tilak minat amino nan mudon. Ae nak da anjapulugoken do bisit dima an naman.”
- ⁵ Mani Pinjkop minat aminyo geni guramikan amin gat egisak, do amin yokwi unun madepsi pasoldan.
- ⁶ Yoni mini amin da yo ak do panjosit an unun tuwil do pi an. Mani yoni mini amin Yawe da panjunosok.
- ⁷ Nak Pinjkop da Saion amin kinda yabekban abin Israel amin yokwikon ban timitjak do nandisat. Yawe da minat amini anjapuluganban aeni tagisi egipni bisapmon, Israel amin kisik kisik akdan. Asi, but galaksi egipdan.

15

Anjak Pinjkop da nin da anen do nandisak

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, namin da gak da telagi yutgwan tagi wigisak? Telagi kabapgokon namin da tagi egipjak?
- ² Amin kinda sun kinda aban amin da yanba yokwi tok dima an imgwit, ae anpakni kilegisi, ae burikon da nandanek gen bami gin yosok, unun amin da tagi egipjak.
- ³ Amin do yanba yokwi tok dima asak, ae notni do anpak yokwi dima anyomisak, ae notni do top dima yan yomisak.
- ⁴ Yokwi pakpak amin do dima galak tanek Yawe do pasolgon amin do nandaban wukwan yomisak.

Yañ teban tok asak unun jigi noman tan
imanj bisapmon dima kirinjigek geni
guramik kimokdok.

⁵ Amin da goman an iba di gat sanbenek
imni do dima yosok.

Ae amin da topni panjeban anek si
yumanj nanakwa amin kilegi gen
pikon yop do aba geni dima nandanj
yomisak.

Unun anpak kilegi morap yolganj amin
unun dagok dagogi mini aripmi dima
mokdanj.

16

*Amin kinda da nandanj gadat anek bisit
agit*

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Mik-
tam” yanj yonj.

¹ Pinjkop, anjikutnoki do gagon obisat, do
kilano aki.

² Nak Yawe yanj iyigim,
“Gak Amin Tagino.
Yo tagisi morap timikdat unun gak da
kisiron dagin abanj.”

³ Pinjkop dakon amin unun tagisi.
Nak unun gat egip do tagisi nandisat.

⁴ Amin timtim yanjek pinjkop njwanjwarikon
kwanj unun jigi morapmi pakdanj.
Nak paret ak do bit kilapyo dakon yawi
tagal do unun gat dima muwutnej,
ae pinjkopni dakon man dima yokenj.

⁵ Yawe, gak kalonj gin nak dakon yo
morapno.

Yo morapno gak da kisiron gin tonj.
Yo morapno panjutanj namisal.

⁶ Miktimno gat ae yo tagisi morap gat gagon
gin timikdat.

Asisi, yo morap namisal unun wagil
tagisi.

⁷ Yawe anjksikenj. Unun da tagisi egipbenj do
nayanj nolisak.

Ae kalbi butno da nayinj dekdak.

⁸ Bisapmi bisapmi Yawe nak da kapmatjok
ekwan nandisat.

Kapmatjok egek tapmim namisak,
do yo kinda da aripmi dima
anjkwakwalitjak.

⁹⁻¹⁰ Yum nandanjaki nak kimakbi kokup-
mon aripmi dima panjki egipbenj.

Anek gak dakon Telagi Amin yum
kanjaki kimakbi tamokon tanj dima
miktosak.

Yandjo, butno tagisi anjakwan mango
yanj anjksisat.

Pasol pasoli mini tagisi egisat.

¹¹ Gak da egip egip dakon kosit nolisal.

Gak nak da kapmatjok egisat, do kisik
kisik madepsi asat.

Ae anjputuganjaki butno kisik kisik
tanjakwan dagok dagogi mini yanjin
tanj ananj kikedisak.

17

Amin kilegi kinda dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, nak amin kilegi, do anjputuganjek
nandanj nabi do yanj tidosot.

Nak top amin dima, do bisitno nandaki
do nandisat.

² Ni anpak da kilegi unun gak da nandisat,
do anjputuganjaki gen pikon teban
tokenj dosi nandisat.

³ Gak da nak dakon but nandanj mudosol.
Kalbi abinj anjksilik nandanjek nagon
nandak nandak yokwi kinda dima
tanjan kal.

Gen yokwi kinda dima yokenj dosi
nandisat.

⁴ Gen tebango guramigek emat pidokyo anj
amin dakon anpak manji yomgum.

⁵ Bisapmi bisapmi gak dakon kosit nanj
agek kandapno sunj dima pilik
bamosot.

⁶ Pinjkop, gak da bisitno dakon kobogi
namisal.

Unun do anek gak do bisit asat.

Mirak yopmanjek bisitno nandaki.

⁷ Nin do but dasi galak tanj nimisal, unun
dakon bami nolinek yo tagisi anjnibi.
Tapmim madepgokon da nin
panjputugosol.

Nin gak da kapmatjok egek uwalnin
da dima nindani do pasilgamanj.

⁸ Gaga dakon dabilgo kila asal unudenj
kilano aki.

Pup menji da pudigi pirigwan wutjisak
unun da tilak nak wutjiki.

⁹ Yanj anjaki kandjo uwalno da nak aripmi
dima anjupbal ani.

- Nikba kimokgen do andigat an.
- 10 Amin diwari do nandan yawotjok di dimasi an yoman.
Gen pap yanek iyi dakon man pawikwan.
- 11 Nak abin nepdosi nandan teban tan, do kandap tamono yolek andigat ayin da ekwan.
- 12 Unun laion da kilap dap do an unun da tilak, ae laion bulagi da pasilek yubin ekwan unun da tilak.
- 13 Yawe, gak abin uwalno gat emat wamanek pabin yopbi.
Emat agak sibago abidanek unun gat emat wamanek yokwi pakpak da kisiron ban abidoki.
- 14 Yawe, tapmim madepgokon da anpuluganaki uwalno da dima nikba kimokgen.
Unun miktim dakon yo banjin panmuwut do nandan.
Anpak yokwini dakon kobogi yo yokwisi an yobi.
Ae monjini gat ae babikni don altoni unun yo yokwisi anyobi.
- 15 Mani nak amin kilegi, do don gandakdisat.
Pokdot da pidosot bisapmon gak nak gat egisal yan nandanek but galaksi nandaken.

18

Pinjop da nin panpuluganakwan emaron teban toman

Dewit Yawe dakon oman amini dakon kap kinda. Kap dakon kila amin do mandagit. Kap on Yawe da Dewit Sol ae uwalni diwari morap da kisiron ban abidagit bisapmon Yawe do yagit.

- 1 Yawe, gak da nak anteban asal.
Nak but dasi galak tan gamisat.
- 2 Yawe unun tip madepno, unun da nak ankisibisak.
Unun dam tebano aripmi dima tuwili egisak.
Anek uwal da kisiron nan abidosok.
Pinjopno unun tip madepsi yombem, do uwalno da dima nandani yan do unudon kin pasildat.

Yawe unun pasikno, ae yokwikon nan abidanek kilano asak dakon tapmim tan imisak.

Unun dam tebano.

- 3 Nak Yawe do bisit asat. Anpuluganakwan uwalno da aripmi dima anupbal ani.
Yawe unun ankisigisi noman.
- 4 Nap teban da nak tebaisi wamanjak, ae tap idap da nak witjik do madepsi tamalikdak,
unun da tilak kimot da nak palisi abidagit.
- 5 Paron yokwalek aripmi dima pulugan kigi,
unun da tilak kimot da nak abidanban kimakbi tamokon palisi kigim.
- 6 Butno madepsi yokwi tagit, mani Yawe do madepsi yan tidagam.
Pinjop da anpulugosak do yan tidoko Telagi Yutnikon egek yan ilitno nandagit.
Anek bisitno do mirak yopgut.
- 7 Bisitno nandanek uwalno do butjap madepsi nandan yomgut.
Anek miktim aban wudip madepsi agit.
Anjakwan ilej dakon mibili madepsi kwakwalikgwit.
- 8 Mukwa Yawe da tomnokon da pidawit.
Anjakwan milen asip gen kaganikon da baljanek yo morapmi sowit.
Anjakwan kindap patdet yaban dukwan dukwan kisi kiwit.
- 9 Unun kundu witdalek pigit.
Anjakwan gikwem pilisi da kandapni da mibilgwan tawit.
- 10 Unun anelo madep serabim kinda da kwenon yikban pireropman abigit.
Ae mirim minam da yan piri tonj da Pinjop abidan tepmisi abigit.
- 11 Unun da pilin tuk yipban kubikgit.
Gikwem pilisi sikak mok do anjakwan wamanjak unun da witjigit.
- 12 Unun da gikwem aban tenjenjisi anakwa ais sikak gat kindap patdet gat unun gikwemgwan da mawit.
- 13 Yawe Kwen Kokup egek kiririnj da yan madepsi yan tidagit.
Pinjop Wukwisi da madepsi yan tidagit.

- 14 Unjun da aban mal da dikdikni da yan uwalni yaban pasal kiwit.
- 15 Yawe, gen tebai yipmanaki tap dakon mibili noman tagit.
Migan pisonbi miktim dakon mibili noman tagit.
- 16 Yawe kwen egisak unjun kisiri yipban pinjakwan nak yokwikon ban abidagit.
Tap madep da nak witjigit, mani ilikban wigim.
- 17 Uwalno da madepsi teban tanakwa nak da aripmi dimasi pabin yopmi, mani Yawe da nak unjun da kisiron ban abidagit.
- 18 Bisap yokwi kinda noman tan naminakwan uwalno abin nagon emat awit.
Mani Yawe da kilano agit.
- 19 Unjun da an puluganakwan tagisi egipgum.
Tagisi nandan namgut do anek nak yokwikon nan abidagit.
- 20 Nak anpak kilegisi agim, do Yawe da kobogi do yo tagisi morapmi namgut.
Sun kinda dima agim do anek Pin kop da yo tagisi an namgut.
- 21 Yawe dakon gen teban tagisi yol kimagim.
Pin kopno manji iminek yokwi dima agim.
- 22 Bisapmi bisapmi gen tebani do nandanek geni tagisi unjun dima abin yipgum.
- 23 Unjun da nandisak, nak gulusunno mini.
Kosit agipgum unjun kila tebai anek yokwi kinda dima agim.
- 24 Dabilnikon gwaljigi minisi egipgum, do Yawe da anpakno kilegi unjun do nandanek kobogi do anpak tagisi an namgut.
- 25 Yawe, amin kinda gak dima gepmanjetjak kan, gak unjun amin dima yipman detdisal.
Amin kinda anpak kilegi anek gulusunni mini kan, kobogi do yo tagisi gin an imdisal.
- 26 Amin kinda anpak gwaljigi mini asak kan, gak da anpakgo gwaljigi mini unjun yolisal.
- Mani amin kinda anpak yokwi asak kan, kagimansi kanek kobogi imisal.
- 27 Gak da minat aminyo iyi do nandaba pan amin yokwikon ban timikdal.
Mani iyi do nandaba wikwan amin pabin yopmandal.
- 28 Yawe Pin kop, gak da lamno yipbi tentenosok, anek nagon pilin tuk yoldal.
- 29 Pin kop, anpuluganaki uwal kabi madep unjun aripmi tagi pabin yopben.
Ae anteban anaki kokup pap dakon dam madep aripmi tagi irakgen.
- 30 Pin kop dakon anpak unjun wagil kilegisi.
Yo kinda ak do yan teban tok asak kan, geni unjun bami noman tokdan.
Yawe unjun pasik yombem, do amin morap uwal da dima pindatni yan do unjudon kin pasilakwa tagisi pan kutnosok.
- 31 Yawe kalongin Pin kop bamisi.
Unjun kalon dagin tip madep da yan dam an nimisak.
- 32 Pin kop dagin nak anteban anjakwan tebai akdat.
Ae kosit agisat bisapmon kilano tagisi asak.
- 33 Jon kilap dia unjun kandapmi tagisi do gilokon aripmi dima mosak, unjun da aripmon anpuluganakwan ilejon kwensi tagisi agisat.
- 34 Unjun da emat agak do nayin degek kisitno anteban asak,
do obip tebai ain kinda mani bras unjun ban wasanbi unjun tagi pan ilikgen.
- 35 Yawe, gak da nak uwal da kisiron ban abidagit.
Pasikgo nabi unjun da manjigwan pasildat.
Kisitnokon abidanaki tebai akdat.
Anpulugosol, do minat aminyo da dabilon man madepno ton.
- 36 Kosit ilalogi nan yul namgul, do sagalek dima nikgit.
- 37 Nak uwal pansopmanek timikgim.
Yo yokwisi anyominek wagil kisisi dapbo pasilgwit.
- 38 Nak da yabo man pakgwit.

- Kandap mibilnogwan pakgwit, do aripmi dima pidokdan.
- 39 Gak da emat dakon tapmim namgul, anek uwal kisitnokon yopmanaki pabin yopgum.
- 40 Anaki uwal tobil manji naminek pasal kiwit.
Amin dima galak tan namgwit unun wagil dapbo pasilgwit.
- 41 Amin da panpulugonisi do yan tidawit, mani dima apgwit.
Yawe do kunam takgwit, mani bisitni dima nandan yomgut.
- 42 Mirim da milip milip pisonba dukwan dukwan kwan, unun da tilak obisi panupbal agim.
Uwal mabo kinek nejak da yan kosiron tawit.
- 43 Minjat aminyo da uwal an namgwit bisapmon, anpuluganaki dima anupbal awit.
Anek Amin Nwakwari Kabi dakon mibiltok amini egipben do nak manjigil.
Minjat aminyo dima nandan yomgum, abisok nak da yongamgan ekwan.
- 44 Unun da mibilno nandanek unudon gin geno guramikgan.
Miktim dubagikon amin da nak do pasalek abin nwakben an naman.
- 45 Tapmim pawit unun kili yipba magit, ae kokup papni tapmimi ton unun yipman degek si nimnimik nimnimik nagon oban.
- 46 Yawe unun toktogisi egisak.
Unun tip madep da yan nak dam asak, do mani ankisinen.
Pin kop da nak yokwikon nan abidagit, do nin man madepni awiginen.
- 47 Pin kop da uwalno yokwini dakon kobogi do yokwi an yomisak.
Anek amin kabi miktimi miktimi ekwan unun yopban nak da yongamgan ekwan.
- 48 Yan anek uwalno da kisiron nan abidosok.
Asisi, Yawe gak da uwalno da dabilon man madep namgul.
Anpuluganaki emat pidokyo an amin da dima nikba kimakgim.

- 49 Unun do anek Amin Nwakwari Kabi da binapmon mango awigiken.
Yawe, mango awigik do kap yoken.
- 50 Yawe da kila amin madepni nak Dewit an puluganawan uwal madepsi pabin yopmandat.
Bisapmi bisapmi iyi do tilak agit amin nak but dasi galak tan namisak.
Ae dagok dagogi mini diwatno don altoni unun but dasi galak tan yomdisak.

19

Yo morap Pin kop da wasagit unun da man madepni nolisak

- Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.
- 1 Kundu da Pin kop dakon tilimni nolisak.
Kwen yo morap da Pin kop unun nabisap aminsi yan nolisak.
- 2 Gildari gildari man madepni do yon.
Ae pilini pilini mibilni yanakwa nandaman.
- 3 Tenjeni gat pilin tuk gat gen kagani mini, do gen aripmi dima yonjil.
Nin da unun bamot dakon tekni dima nandaman.
- 4 Mani unun da miktim amin morap kisi yoyin dekgamal.
Geni kin miktim morap kisi aripmi asak.
Kundukon Pin kop da gildat do imal yut kinda witjigit.
- 5 Gildat dabil unungwan da amin kinda da minjat panek but galagon da yutni yipmanek wanga pisak,
unun da tilak wanga pisak.
Gildat dabil unun amin kinda da napbi gwapbo do timtim yanek kik do asak,
unun da tilak kisik kisik anek kositni nan kisak.
- 6 Gildat dabil unun kundu dakon diwarikon da altan wunek teri kinda kisak.
Tedepnikon yo kinda aripmi dima pasiljak.
Pin kop dakon geni unun wagil tagisi
- 7 Yawe dakon nawa gen unun gwaljigi mini wagil tagisisi.
Unun da egip egipnin pan kaluk asak.

- Yawe dakon gen unun bami tan tan akdan gin, dima sun tokdan.
Unun da nandak nandakni mini amin panthagap aban nandan kokwini tagisi amin dagon.
- ⁸Yawe dakon geni tagisi unun abidanek but galaksi nandaman.
Yawe dakon gen tebani unun gwaljigi minisi.
Unun da nandak nandak tagisi nimisak.
- ⁹Yawe do pasalek gawak imim unun anpak tagisi kinda, don tan anan kikkisak.
Yawe da anpak anen do niyisak unun bamisi ae kilegisi gin.
- ¹⁰Yawe dakon geni da gol morapmi gwaljigi mini yapmandak, do nin unun do madepsi galak toman.
Galagini madepsi da kaban kok tamonikon da mon unun dakon galagini yapmandak.
- ¹¹Nak oman amingo mama gengo guramigek kobogi tagisi timikdat.
- ¹²Namin da iyi dakon anpak yokwini morap nandisak?
Yokwi diwari dima nandanek asat unun wiririkbi kilegisi egipben.
- ¹³Ae unun gin dima, anpak yokwi yan dino nandanek dima aben do oman monjigo kilano aki.
Kwen wigik anpak da nak dima abin nepjak do nandisat.
Nak kilegisi egek yokwi madep dima aben do nandisat.
- ¹⁴Yawe, gen yogokno ae nandak nandakno kisi gak da pindakbi tagisi ani dosi nandisat.
Yawe, gak tip madepno, ae yokwikon ban yuman nan nepnep amino.

20

- Amin kinda Pinjop da anpuluganban emaron teban tosak do bisit agit*
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.
- ¹Jigi noman tan gamni bisapmon Yawe da gak anpulugosak dosi nandisat.
Jekop dakon Pinjop da gak anknutnosak dosi nandisat.
- ²Unun telagi yutnikon Saion kokup papmon egisak.

- Unun da gak anpuluganek anteban asak dosi nandisat.
- ³Unun da paret morap asal unun do tagi nandisak dosi nandisat.
Ae paret morapgo kindapmon sosol unun do galak tosak dosi nandisat.
- ⁴Pinjop da yo morap galak tosol unun gamjak, ae pi morap ak do nandisal unun da anpuluganekwan aripmi tagi abi dosi nandisat.
- ⁵Emaron teban toki bisapmon kisik kisik anen, ae Pinjopnin dakon man awiginen.
Yawe da bisit morapgo nandisak dosi nandisat.
- ⁶Abisok nak nandisat. Yawe da kila amin madepni iyi manjigit anpulugosok.
Unun Kwen Kokup kokupni tagisikon egek bisitni nandisak.
Iyi da tapmimon anpuluganek uwalni da kisiron nan abidosok.
- ⁷Amin diwari emat bisapmon os da amin ilik pawilgan tamoni unun do pibit tidok an.
Ae amin diwari osni do pibit tidok an.
Mani nin Yawe Pinjopnin dakon tapmim do yo madepsi yan nandaman.
- ⁸Unun amin man mudokdan.
Mani nin pidanek tebai atdaman.
- ⁹Yawe, kila amin madepnin anpuluganaki emaron teban tonen.
Gak do yan tidonen bisapmon panpulugoki.

21

- Pinjop da kila amin madep anpuluganban mani awigigit*
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.
- ¹Yawe, kila amin madep da tapmingo do kisik kisik nandisak.
Gak da anpuluganaki emaron teban tagit, do gak do but galaksi nandisak.
- ²Yo timit do nandagit unun gak da ibi kili timikgit.
Yo do bisit gayigit, unun imgul.
- ³But galagon da abidanek yo tagisi imgul.
Anek kila amin madep dakon pelit gol ban wasanbi busunikon yipgul.
- ⁴Egip egip do bisit gayinban imgul.

- Anek egip egipni anj dubak abi tok togisi egipdisak.
- ⁵ Anpuluganaki man madepni madepsi tosok.
Kila amin madep dakon tilimni wagil tagisisi gak da imgul.
- ⁶ Gak da yo tagisi dagok dagogi mini anjimin wigikdisal.
Gak unun da kapmatjok egisal, do kisik kisik madepsi nandisak.
- ⁷ Kila amin madep da egip egipni Yawekon tosok yansi nandisak.
Pinjop Wukwisi, unun da kila amin madep do bisapmi bisapmi but dasi galak tan imisak, do tebaisi atdisak.
- ⁸ Kila amin madep da uwal morapni tebaisi timitdisak.
Amin dima galak tan iman amin kisiri amin tet da tebaisi timitdisak.
- ⁹ Kindap madep da yo sosen, unun da tilak noman altosak bisapmon uwalni dapban pasildan.
Yawe da butjap nandan yominjek pabin yopmanakwan kindap da son yomin mudokdan.
- ¹⁰ Kila amin madep da uwalni dakon monji gwayoni kisi morap dapban kimak mudokdan.
Anakwan monji gwayoni miktimon sanbenek dima egipdan.
- ¹¹ Uwal da nandak nandak anek kila amin madep yokwi an im do gen yan panjeban an,
mani aripmi dima abin yipni.
- ¹² Dikdikgo ban yaman yobi tobilek pasal si kikdan.
- ¹³ Yawe, tapmingo madepsi do gak dakon man anj kisik do kap yonen.

22

Iyon yon dakon gen ae ya dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban kap tek "Wisa dagok dakon dia minjat" unun nan yoni.

- ¹ Pinjopno, Pinjopno, nido nipman dekgil?
Iyon yon yanapbo nido dubagikon egek jigikon nan dima anpulugosol?

- ² Pinjopno, gildari gildari gak do yan tidosot,
mani kobogi dima nayisal.
Kalbiyo kisi gak do yan tidosot,
mani yawori kinda dima abidosot.
- ³ Mani gak telagi egisal. Gak kila amin madep yigaki Israel amin da mango anjisan.
- ⁴ Kalip babiknin da egip egipni gagon tosok yansi nandan gamgwit.
Anakwa gak da uwalni da kisiron ban pulugagil.
- ⁵ Gak do yan tidanba jigikon ban pulugagil.
Nandan gadan gaminjakwa panpulugagil, do nandan gadatni unun isali dima agit.
- ⁶ Mani nak amin dima, nak walen yombem yo isali.
Amin morap da nandaba yokwi tok annaminek manji naman.
- ⁷ Amin morap nak nandan unun yansul an naman.
Anek yanba yokwi tok anek wunda kwakwal an naman.
- ⁸ Anek yan yon, "Yawe da anpulugosak do nandan gadan imisak,
do yum kanakwa unun da jigikon ban pulugan yipjak.
Yawe do madepsi galak tan imisak, do yum kanakwa anpulugosak."
- ⁹ Pinjop gak dasi kilano anaki men da buron da tagisi altagim.
Mum nagim bisapmon anpuluganbi egip egipno gagon tosok yansi nandan gamgum.
- ¹⁰ Meno da anjalagiron da wasanek gak da kisiron egipgum da egisat.
Si altagimon da wasanek gak Pinjopno egipgul da egisal.
- ¹¹ Jigi mibili mibili aban, ae panpulugokno mini, do dubagikon dima egipbi.
- ¹² Uwalno unun bulmakau wili da yan anjwasan.
Unun tapminni madepsi, Basan miktim dakon bulmakau wili yombem.
- ¹³ Laion da jon kilap nok do yan tidanek gen kagani antan kwan,
unuden uwalno da nak anupbal ak do an.

- 14 Pakbi isal dogin tagal ki mudon, unun da tilak tapmimno minisi an.
Kidatno dakon sanbekni kisi kalkalan mudon.
Bit nelak da pakbi dagon unun da tilak butno wagilsi tapmimi mini pakbi idap asak.
- 15 Tapmimno mini anakwan melno tiptan gen kaganogwan tegosok.
Gak da nepbi kimot da tamokon pokdot.
- 16 Amin yokwi da nak pinan da yan anwasan.
Anek kisit kandapyo nokon injinba geni da giptimnogwan pigen.
- 17 Kidatno kisi noman tanakwa tagi manjiken.
Unun da nak da yokwi tat unun kanek kisik kisik an.
- 18 Imalno kokwinik timigek paba pigikno namn da abidosak yan do satu wasok an.
- 19 Yawe, nak nepmanek dubagikon dima egipbi.
Panpulugokno, tepmi abin anpuluga.
- 20 Anpuluganbi emat agak siba ban dima nikba kimokgen.
Unun amin pinan yombem da kisiron ban puluganbi dima nikba kimokgen.
- 21 Laion da gen kaga ae jon bulmakau da jomon ban pulugan nepbi.
- 22 Yan anaki notno kabikon man madepgo yan tenjenoken.
Ae minat amin kabayo da muwutnikon gak ankisiken.
- 23 Yawe do pasal iman amin kabi, Yawe ankisini.
Jekop dakon diwatni kabi, Yawe man madep imni.
Israel dakon diwatni kabi, Yawe gawak imni.
- 24 Nido jig madepsi pan amin manji dima yomisak.
Tepmi jigayo pan amin unun do nandaban yo isali dima asak.
Unun manji dima yomisak.
Panpulugosak do yan tidanba bisitni nandan yomisak.
- 25 Amin madepsi Pin kop gawak im do muwutni bisapmon gak ankisiken.
Minat aminyo gak do pasolgen unun da dabilon kalip gak do paret ak do yan teban tagim unun akdisat.
- 26 Bupmi amin jap arpmisi nan tugokdan.
Ae Yawe wisin kokdo pi an amin unun da mani ankisikdan.
Pin kop da panpuluganban dagok dagogi mini butni tagisi tan anan wigikdisak.
- 27 Amin miktimi miktimi ekwan Yawe do nandanjek tobil iyikon apdan.
Miktimi miktimi amin kabi kabi ekwan unun da abinek gawak imdan.
- 28 Nido Yawe kila amin madep egek miktimi miktimi amin morap kilani asak.
- 29 Miktimi miktimi kwen wigik amin morap da njakben an imdan.
Miktim amin morap kimagek miktim dagokdan unun kisi morap da abinek Pin kop gawak imdan.
- 30 Don altan altan ani amin da omani animdan.
Amin da Amin Tagi do yan tenjenok anakwa don altoni amin da nandan anan kikan.
- 31 Pin kop da anpakni kilegikon da iyi minat amin kabini yokwikon ban timikgit, unun dakon geni don altoni amin ban yoyikdan.

23

Yawe unun kila amino tagisi

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe unun kila amino, do yo kinda do wadak wadak dima asat.
- 2 Anki jon kalikaligi timon nepban pak yawokdot.
Anek pakbi monin monin yawori pokgon unudon gin nayin awildak.
- 3 Tapmim kalugi naminek man bini tagisi tosak do kosit kilegikon nayin awildak.
- 4 Pin kop, gak nak gat egisal, do gilo ae pilin tukyogwan agipben kan, yo yokwi do dima pasolgen.

Gandako sipsip kila amin dakon kindap kirin abidosol, do unun da butno anteban asak.

⁵ Japno tagisi uwalno da dabilon nomansi panoman asal.

Yutgokon but galagon da abidanek bit nelak busunokon tagaldal.

Yo galagi irenisi idawukbi idapno si tugosok.

⁶ Miktimon egipben bisap morapmon kilano tagisi anek but dasi galak tan namin wigikdisal.

Ae bisap mudok mudogi mini yutgokon egi wigiken.

24

Pinjok unun Kila Amin Madep

Dewit dakon kap kinda.

¹ Miktim gat ae yo morap unungwan ton unun Yawe dakon.

Ae kokup morap gat ae minjat amin morap unungwan ekwan kisi unun dakon gin.

² Pakbi ilarisi da binapmon miktim wasagit.

Miktim dakon mibili tap binap yipgut.

³ Namn da Pinjok da kabap madepmon tagi wigisak?

Ae namn da iyi da telagi tamokon tagi atjak?

⁴ Yokwi dima asak amin, ae butni kilegi, ae kokup kidat do dima gawak yomisak,

ae notni topmon da yan teban tok dima anyomisak, unuden amin da aripmi tagi.

⁵ Unuden amin Pinjok da gisamitjak.

Yokwikon ban timigek amin kilegi yan iyisak.

⁶ Unuden amin da Pinjok wisinek Jekop dakon Pinjok da kapmatjok kisak.

⁷ Wigat, ji witald kini. Yoma kalipmi, ji madepsi pisoni.

Anakwa Kila Amin Madep tilimi tonji da wigisak.

⁸ Kila Amin Madep tilimni tonji unun namn?

Unun Yawe kalon gin. Tapmimni madepsi, emaron teban tosok.

⁹ Wigat, ji witald kini. Yoma kalipmi, ji madepsi pisoni.

Anakwa Kila Amin Madep tilimi tonji da wigisak.

¹⁰ Kila Amin Madep tilimi tonji unun namn?

Unun Yawe tapmimni pidanbisi.

Unun kalon dagin Kila Amin Madep tilimi tonji da egisak.

25

Amin kinda Pinjok da kilani asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, anpulugoki do bisit gayisat.

² Pinjokno, egip egipno gagon tosok yanji nandisat.

Anpuluganaki mayagi dima paken, ae uwalno da abin nepmanek kisik kisik dima ani.

³ Amin morap gak do nandan gadan unun mayaktok dima pani,

mani amin pankewalgan amin unun mayaktok pakdan.

⁴ Yawe, nian egipben do nandisal unun noliki.

Kositgo noliki.

⁵ Pinjokno, yokwikon ban anpulugosol do nayin dekb gengo bami yol anan kiken.

Gildat kinda kalon anpulugoki do jomjom anegisat.

⁶ Yawe, gak amin do bupmi nandanek but dasi galak tan yomisak unun do nandaki.

Kalipsigwan da anpak unun agil da anan obisal.

⁷ Pinjok nak monji bilagi egek anpak yokwi agim unun do dima nandaki.

Gak amin do bupmi nandan yomisak, do but dasi galak tan nabi.

⁸ Yawe unun wagil tagisi ae kilegisi.

Yando, yokwi pakpak amin kositni yolisak.

⁹ Amin iyi do nandaba pan unun kositni kilegi yolisak, ae anpakni kilegi yoyin dekdak.

¹⁰ Yawe da sanbek sanbekni ae gen tebani yolgan minjat aminyo unun do but

- dasi galak tañ yomiñek dima yopman dekdak.
- 11 Yawe, man bingo tagisi tosak do yokwino morapmisi unun wiririk nabi.
- 12 Yawe yolgañ amin kosit kilegi niañ agipni unun yolisak.
- 13 Unuden amin tagisi egipdañ, ae monji gwayoni unun da miktimni abidokdañ.
- 14 Yawe unun miñat aminyo pasal iman unun dakon notni egisak.
Añek sarñbek sarñbek unun gat agit unun do yoyiñ dekdak.
- 15 Yawe da gin nak paron nañ kukwosok, do unun da anpulugosak do dabilno unudon gin yipmanjat.
- 16 Naga dage egapbo amin da yokwi an naman, do tobil abineñ nandañ yawok nabi.
- 17 Butjik morapno unun si pap tosok, do wiririk namineñaki yawori egipben.
Anpuluganeñaki jigi da dima abineñ nepni.
- 18 Butjik morapno gat ae jigino gat do nandañek yokwi morapno yopman nabi.
- 19 Uwalno morapmisi unun do pindat.
Unun nak do japmisi nandañek ukwayit an.
- 20 Anpulugoki do obisat, do egip egapno kutnoki, ae uwal da kisiron nañ abidoki.
Anpuluganeñaki mayagi dima paken.
- 21 Anpulugoki do jomjom anegisat, do anpakno tagisi ae kilegisi unun da nak ankutnoni dosi nandisat.
- 22 Pinjkop, amin kabigo Israel yuman nañaki jigini mibili mibili toñ unun da dima pabineñ yopni.

26

Amin kilegi dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, nak anpak kilegi gin anek gak dogin nandañ gadasat,
do amin kilegi yan nayiki.
- 2 Yawe, nak dakon but nandak nandakyo ankiligek koki.
- 3 Nido nak do but dasi galak tañ namisal unun bisapmi bisapmi nandisat.
Añek bisapmi bisapmi gak dakon gen bami yoldat.

- 4 Nak top yon amin gat dima yikgamañ.
Ae jamba but amin gat dima akwamañ.
- 5 Yokwi pakpak gat egip do dimasi nandisat.
Ae unun gat yit do dimasi galak tosot.
- 6 Yawe, nak diwarino mini yan nandaki do kisitno pakbi nañ sugosot.
Nak gak dakon alta anawasineñ
- 7 gen papmon da gak ankisineñ pi tagisisi asal unun do amin yoyisat.
- 8 Yawe, gak dakon yut do but dasi galak tosot.
Gak dakon tilingo unudon tosok.
- 9 Gak yokwi pakpak amin dapbi kimotni bisapmon dima nikbi kimokgeñ.
Amin dapdap amin dapmanek nakyo kisi dima nikgi.
- 10 Unun amin yo yokwi ak do gen panjosit an.
Ae amin da notni yo yokwi anyomni do amin do tomni yoman.
- 11 Mani nak anpak kilegi gin asat.
Bupmi nandañ namineñek yokwikon ban pulugan nepbi.
- 12 Nak miktim kilegikon akdat.
Yawe, amin gawak gam do muwukgan unun da bikbigon gak ankisiken.

27

Pinjkop anjisik dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe unun tenjeno ae yokwikon ban timit timit amino, do namin do pasol-geñ?
Yawe da nak ankutnosok, do nido pasol pasol aben?
- 2 Amin yokwi nak anupbal ak do apni bisapmon kosit yokwigin agek man potdañ.
- 3 Emat amin morapmisi da abineñ anwasini kan, dima pasolgeñ.
Uwal da nit do apni kan, but morap dima aben.
- 4 Yawe do yo kaloni kinda do bisit asat.
Unun da nandañ naban miktimon egipben bisapmon gildari gildari iyi da yutnon egipben do nandisat.
Añek Yawe unun wagil tagisisi do dabilno unudongin yipmanek kisik kisik anek egipben.

- Anek Telagi Yut Madepnikon Yawe dogin nandanek egipben.
- 5 Nido yo yokwi da nagon noman toni bisapmon unun da iyi da yutnon ankisibin nepban egipben.
Yoma sopmanek tagisi ankisibin nepjak.
Tip madep kinda da kwenon nepban tagisi egipben.
- 6 Yan aban uwalno nak anghwasan unun pabin yopben.
Nak kisik kisik anek yan tidanek iyi da telagi yutnikon paret an iben.
Anek kap yanek mani ankisiken.
- 7 Yawe, gak do bisit abo bupmikon da bisitno nandanek anpulugoki.
- 8 Gagon opben do nayisal, do Yawe nak kili unun obisat.
- 9 Dima gandaken yan do dima pasilgi.
Nak oman amingo, do butjap nandanek dima akwayikgi.
Pinkop, gak panpulugokno.
Gak da nak yokwikon nan abidosol.
Dima nepman dekgi.
- 10 Men datyo da manji namjil kan, Yawe da kilano sigin akdisak.
- 11 Yawe, gaga dakon anpak do nayin dekgi.
Uwalno morapmi, do kosit kilegi nan nayin anan kiki.
- 12 Yum nandanaki uwalno da nak dima abidoni.
Unun topmon da gen yan naminek nak anupbal akdo an.
- 13 Nak asisi nandisat, don on miktin egisaron Yawe da yo tagisi an namdisak.
- 14 Yawe anpulugosak do jomjom aki.
Tebaisi agek nandan gadan iminek but pasol dima abi.
Yawe do jomjom aki.

28

Pinkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, gak tip madepno, bisitno nandanek anpuluga.
Dima anpulugoki kan, nak amin kimakbi da tilak egipben.

- 2 Bupmi nandan naminek anpulugoki do yan tidoken bisapmon nandan nabi.
Bisit anek kisitno panenokgo telagi yutgo da tet do wigisak.
- 3 Yokwi pakpak amin gat kisi nak dima ilik panki mabi kinen.
Unun amin kwen da notni do gen galagi galagi yon.
Mani burigwan nandak nandakni yokwi morapmi ton.
- 4 Anpak yokwi awit unun da aripmon kobogi do tepmi pi yobi.
Amin do yokwi awit unun pantobilbi iyikon kini.
- 5 Yawe da pi madepsi anek yo morap wasagit unun do dima nandan.
Yando, unun amin yut kinda nan yan tuwilek dima awaldisak.
- 6 Bupmi nandan namjak do bisit abo bisitno kili nandagit, do Yawe dakon man awigiken.
- 7 Yawe da tapmim naminek pasikno asak.
Yan asak do anek nandan gadan imisat.
Yawe da nak anpulugosok unun do kisik kisik madepsi nandan imisat.
Nak ya yan iyinek kap morapmi yosot.
- 8 Yawe da minat amin kabini tapmim yomisak.
Kila amin madepni pini asak do manjigit unun anpulugok do tagap tanek dam tebani aripmi dima tuwili da yan egisak.
- 9 Minat amin kabigo yokwikon ban pulugan yopbi.
Gaga do manjigil amin kabi yo tagisi an yobi.
Kila amini egek dagok dagogi mini kilani abi.

29

Sikak mirimyo madep anakwan Pinkop dakon yan ilit nandaman
Dewit dakon kap kinda.

- 1 Ji anelo tapmimi ton, ji Yawe ankisini.
Tilimni gat ae tapmimni gat do nandanek ankisini.
- 2 Yawe dakon man madepni unun tilimi ton, do ankisini.
Ji si telak tanek gawak imni.

- 3 Yawe da gen yanakwan tap kwenon kinakwan nandan.
Pin kop tilimni madep kiririn da yan madepsi yosok.
Gen madepsi yanban suligi tap madep kwenon kinakwan nandan.
- 4 Yawe gen yosok unun tapmimi tonji yosok.
Yanakwan amin morap da Yawe unun kila amin madep wikwisi yan nandan iman.
- 5 Yawe gen yanakwan Lebanon miktin dakon sida kindap gawikgan.
- 6 Unun da wasok aban Lebanon Kabap da bulmakau monji da wigi mok an unudejan.
- Ae hen Emon da bulmakau wili bilagi da yan wigi mok asak.
- 7 Yawe da gen yanakwan mal asak.
- 8 Unun da wasok aban Kedes dakon miktin kibiri unun wudip madepsi asak.
- 9 Yawe da gen yanakwan kindap teban da kwasigilgan, anakwa koron kindap tam morap kisisi biripmigi mon.
Yan anakwan Telagi Yut Madepnikon amin kisisi da yan tidanek yan yon, "Pin kop unun tilimni tonj!"
- 10 Pakbi igakwa Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egisak.
- 11 Yawe minjat amin kabini tapmim yomisak.
Yan anek gisamigakwan yaworisi ekwan.
- 4 Yawe dakon minjat amin kabini, Yawe anjisini.
Mani telagi anjisini.
- 5 Bisap pisipmisok butjap nandisak.
Mani miktimon ekwaman bisap morap nin do tagisi nandanek yo tagisi anjnimisak.
Dabil pakbiga kalbi tagi moni, mani wisa dagokdo kisik kisik aego akdisal.
- 6 Kalip nak tagisi egek yan yagim, "Yo kinda da aripmi dima aban yokwi tokenj."
- 7 Yawe, gak nak do tagisi nandanek anpulugagil bisapmon ilen kinda da yan tebaisi akgim.
Mani manji namgul bisapmon unudon yokwi tagim.
- 8 Yawe nak gak do yan tidagim.
Bupmi nandisak do Amin Tagi bisit tebaisi anek yan iyigim,
- 9 "Nak kimakbi tamogwan pigiken kan, ni yo tagi kinda da noman tosak?
Amin kimakbi da mango tagi anjisini?
Gak da toktoji ninon yo tagisi asal dakon gen unun da tagi yan tenjenoni?
Aripmi dima.
- 10 Nandan naminek nak do bupmi nandaki.
Yawe, nak anpulugoki."
- 11 Gak da butno jigisi tagit unun antagap abi kisik kisik kap asat.
Ae but yokwi nandagim unun anyawot abi but kwaktok nandisat.
- 12 Yan agil, do gen mapmit aripmi dima aben. Mango anjisiken.
Yawe Pin kopno, dagok dagogi mini ya yan gayikenj.

30

Amin kinda da Pin kop ya yan iyik do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on telagi yut yoma wital do yawit.

- 1 Yawe, gak da nak yokwi da kisiron nan abidagil.
Yum pindagaki uwalno da abin nepmanek kisik kisik dima awit.
Yan agil do mango yan anjisit.
- 2 Yawe Pin kopno, anpulugoki do bisit gayiko anpuluganbi kilek tagim.
- 3 Yawe, kimot do anapbo abi pidagim.
Kimakbi tamogwan pigik do anapbo egip egipno aego namgul.

31

Yawe da minjat aminyo gawak iminek ekwan unun kilani tagisi asak

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- 1 Yawe, gak da nak ankutnoki do abisat.
Anpuluganaki uwal da dima abin nepni.
Gak kilegisi do uwal da kisiron ban pulugan nepbi.
- 2 Nandan naminek tepmisi pulugoki.
Gak gopbatno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal, do uwal da aripmi dima abin nepni.

- ³ Asi gak tip madepno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal.
Gak dakon man dima yokwi tosak do mibiltan naminek kosit nolayiki.
- ⁴ Uwalno da nak abidok do pat yipman.
Mani gak pasili tamono, do abin ankutnanaki paron dima yokwalgen.
- ⁵ Wupno gak da kisiron yipmandat.
Yawe, gen bami dakon Pinjkop, yok-wikon ban pulugan nepbi.
- ⁶ Gak kokup kidat gawak yoman amin dimasi galak tan yomisal.
Mani egip egipno Yawekon tosak yanji nandisat.
- ⁷ Nak do bisapmi bisapmi but dasi galak tan namisal, do nak gak do but galaksi nandisat.
Jigi morapno pindagek butjik pagim unun pindak nandanjo agil.
- ⁸ Yum pindagaki uwal da nak dima abidawit.
Anpuluganaki tagisi egisat.
- ⁹ Yawe, jigino madepsi, do bupmi nandan nabi.
Kunam morapmi tagek dabilno piriopman.
But yokwi nandanek giptimno wagilsi alek tan.
- ¹⁰ Butnokon da jigi nandan egisat.
Unun da egip egipno anpisip asak.
Kunam morapmi takdat do bisap dubagi dima egipben.
Nak jigino madepsi do tapmimno minisi anakwan kidatno wagilsi yokwi ton.
- ¹¹ Uwal da jigilak yan naman.
Kokup isalno da nak do nandaba yok-witok an naman.
Anakwa notnoni da nak do pasol pasol madepsi an.
Kosiron agapbo nak nandan amin unun pasal si kwan.
- ¹² Amin kimakba intan yomaman unuden amin morap kisi nak do intan naman.
Nak miktim kwoba pudan kwa maba kwan unun yombem.
- ¹³ Nak nandanapbo uwalno morapmi da manji gen yan naman.
Yo pasolisi da nak anjwasan.
- Muwugek nianji anek anjatno kimakban yan do yan nandat an.
- ¹⁴ Mani Yawe egip egipno gagon tosak yanji nandisat.
Nak yan yosot, "Gak Pinjkopno."
- ¹⁵ Nak don egi anan kikedisat unun gak da kisiron tosak.
Uwalno nak anjsoptangan unun da kisiron ban pulugan nepbi.
- ¹⁶ Butgo oman amingo nagon yipmanek yo tagisi an nabi.
Butdasi galak tan namisal, do uwal da kisiron ban pulugan nepbi.
- ¹⁷ Yawe, anpulugoki do yan tidosot, do anpuluganaki mayagi dima paken.
Yokwi pakpak amin panmayak abi.
Anaki kimakbi tamogwan pagek gen dima yoni.
- ¹⁸ Unun amin kwen wigik anek amin kilegi do yanba yokwi tok anyoman,
do unun top yogok amin panjasik abi gen dima yoni.
- ¹⁹ Amin gak do pasalek gawak gaminek ekwan unun gak da anpakgo tagisisikon da anpulugosol.
Minjat amin morap da dabilon pankutnoki do gagon kwan amin kilani tagisi asal.
- ²⁰ Gak da unun amin gaga da kapmatjok panjisibisal.
Yan anaki dap do yon amin dap do si panjidok an.
Gak da yongamwan egakwa uwalni da gen yokwi yanek aripmi dima pabin yopni.
- ²¹ Yawe anjisino. Nak do but dasi galak tan namisak.
Kokup papmon egapbo uwal da anjwasinek nit do awit bisapmon tagisi anpulugagit.
- ²² Unun bisapmon wuripdagek yan yagim,
"Gak da nak nolbi gak da dubagikon egisat."
Mani bupmi nandanek anpulugoki do yan tidoko nandan namgul.
- ²³ Telagi minjat amin kabini, ji Yawe but dasi galak tan imni.
Geni guramigan amin kilani tagisi asak, mani iyi do nandaba wigisak amin unun kobogi yokwisi yomisak.

24 Yawe da paɲpulugosak do jomjom aɲ amin morap ji butji paɲteban anek atni.

32

Diwarinin yanƙwok anek kisik kisik anen

Dewit dakon kap kinda. Kap on do “Maskil” yan yon.

- 1 Amin kinda gulusun agit dakon yokwini Piɲkop da wiririk imisak, unun amin kisik kisik tagi asak.
- 2 Amin kinda Piɲkop da diwarini wiririk imisak, ae topni mini egisak amin unun kisik kisik tagi asak.
- 3 Diwarino dima yan tenɲenagim bisapmon gildat kalba ae kalbi but yokwi nandanek iyon iyon yanek egipgum. Anek tapminno wagisi alek tawit.
- 4 Gildari ae kalbi tepmi pi namgul. Gildat da miktim kanban kibidosok unun da tilak tapminno kisisi maɲ mudawit.
- 5 Don diwarino gagon yan tenɲenagim. Anpakno yokwi kinda dima anƙisibiɲim. “Yawekon diwarino kisi yan kwokeɲ” yan yagim. Yanƙwok abo diwarino kisisi wiririk namgul.
- 6 Do amin gak golgan jigi bisapmon gak do bisit yoni. Anakwa jigi pakbi ikdak unun da tilak abinɲek aripmi dima pabin depni.
- 7 Gak kalon gin pasili tamono. Gak da kilano asal, do jigi da nak aripmi dima abin nepni. Gak da nak jigikon nan pulugosol, do nak anɲwasinɲek aƙan amin da but kwaktok kap yon.
- 8 Yawe da yan yosok, “Nak da gayin degek kosit agipbi unun golikdisat. Nawa gen gayinɲek kilago akdisat.
- 9 Gak os bo donki da yan kadim dima dagoki. Unun amin da gen kaganikon ain tim ton unudon nap teban paɲteban anek ilikba geni guramikgan.”
- 10 But yokwi morapmi yokwi pakpak aminon noman ton.

Mani Yawe si nandan gadan iman amin unun dagok dagogi mini but dasi galak tan yomisak.

- 11 Amin kilegi ji butji tagisi tanakwan Yawesi anƙisini. Butji gwaljigi mini amin, ji kisik kisik nandanek yan tidoni.

33

Piɲkop yan anƙisik dakon kap

- 1 Amin kilegi ji kisik kisik nandanek Yawe anƙisini. Unun anpak unun ji da agagisi.
- 2 Yawe anƙisinɲek kulele tidoni. Gita napmi 10 kabi ton unun tidanakwa geni galagisi nandisak.
- 3 Kap kalugi yanek gita si nandan kimagek tidoni. Yan anek kisik kisik anek yan tidoni.
- 4 Yawe dakon gen unun gen bamisi. Yo morap asak unun da nin toktogisi dima nipman dekdak yan nolisak.
- 5 Yawe unun anpak kilegi ae gen kokwin kilegisi unun do but dasi galak tosok. Dagok dagogi mini miktimi miktimi amin do but dasi galak tan yomisak.
- 6 Yawe da gen yanakwan gildat kanek ae gikyo kundukon noman tawit. Gen yanakwan yo morap kundukon noman tawit.
- 7 Amin da kwobakon pakbi kolenba ton unun da tilagon Yawe da tap pakbi anmuwukban tamonikon gin tagit.
- 8-9 Gen yanakwan on miktim noman tagit. Gen tebai yanakwan noman tagit do miktimi miktimi amin kisisi Yawe do pasalek tamtam yan imnisi.
- 10 Miktimi miktimi minat aminyo da yo ak do paɲkosit an unun Yawe da tuwildak. Ae pi ak do nandan unun kosit sopmandak.
- 11 Mani Yawe da yo morap ak do yosok unun jonigek an mudosok. Pi morap ak do nandisak unun toktogisi kulabik aripmi dima asak.
- 12 Minat amin kabiyoyawewe yipba unun da Piɲkopni egisak unun amin kisik kisik tagi ani.

- Uñun miñat amin kabiyoyi do kili manjigit.
- 13 Yawe uñun Kwen Kokup da siñtanban piñakwan amin kisisi pindakdak.
- 14 Uñun kila amin madep yityit tamonikon yigek siñtanban piñakwan miktimon amin morap pindakdak.
- 15 Uñun da amin dakon but nandak nandakni wasagit, do yo morap an uñun pindak nandanjo asak.
- 16 Kila amin madep kinda uñun emat amini morapmi da uwalni aripmi dima pabin yopni.
Ae emat amin kinda uñun iyi da tapmimon da uwalni da kisiron da aripmi dima pasal kisak.
- 17 Emat dakon os uñun tapmimni madepsi, mani uwal da kisiron ban aripmi dima panpulugosak.
- 18 Mani amin morap Yawe do pasolgoñ uñun iyi kilani asak.
Dagok dagogi mini amin do but dasi galak tan yomisak uñun do nandanek jomjom an amin uñun kilani tagisi asak.
- 19 Uñun amin kabi panpuluganakwan dima kimokgoñ, ae jap da mini an bisapmon jap yomanakwan dima kimokgoñ.
- 20 Yawe uñun dagin nin tagi panpulugosak, do uñun do jomjom aman.
Uñun da pasiknin egakwan uñun da yongangwan tagisi ekwaman.
- 21 Nin mani telagi uñun do nandan dago-man, do kisik kisik aman.
- 22 Yawe, gak nin panpulugoki do jomjom aman.
Dagok dagogi mini but dasi galak tan nibi dosi nandan.

34

Dewit Pinjop da anpuluganban anjisigit

Dewit Abimelek gat egek topmon da ñugigi daganban Abimelek da yolban kigit. Kinjek kap on mandagit.

- 1 Nak Yawe anjisiken. Bisapmi bisapmi mani anjisiken.
- 2 Yawe da anpulugagit do nandanek mani anjenokgen.

- Jigini ton amin da uñun do nandanek but galaksi nandani.
- 3 Yawe dakon man madepni do yanek anjisinen.
- 4 Yawe da nak anpulugosak do bisit iyiko nandagit.
Pasol pasolno wiririkban but yawot pagim.
- 5 Yawe nandan gadan iman amin kisik kisik anek mayagi dima nandan.
- 6 Nak jigikon egek Yawe do yan tidoko bisitno nandanek jigi morapnokon nan pulugan nepgut.
- 7 Yawe dakon anelo da Yawe do pasal iman amin da kapmatjok egek yokwikon ban panpulugosok.
- 8 Yawe ankilik koni, uñun tagisi.
Panikutnosak do kwan amin uñun kisik kisik tagi ani.
- 9 Miñat amin kabiyoni ji Yawe do pasal imni.
Nido pasal iman amin uñun yo kinda do wadak wadak dima an.
- 10 Laion da jap do an, mani Yawe wisin kok do pi an amin uñun yo tagisi do wadak wadak dima an.
- 11 Miñat monjiyono, abinek mirak yopgut.
Apba Yawe do pasol pasol ani do dayin dekgo.
- 12 Ji miktimon bisap dubagi egek egip egip tagisi egek kisik kisik ak do nandan?
- 13 Yan egip do nandan kan, ji gen yokwi dima yoni, ae top gen dima yoni.
- 14 Ji anpak yokwi manji yominek anpak kilegisi gin ani.
Amin gat but kalon anek egip do pini si teban tanek ani.
- 15 Yawe uñun amin kilegi kilani anek bisitni nandan yomisak.
- 16 Mani yokwi an amin dima galak tan yomisak.
Kimagakwa amin da intan yomdan.
- 17 Amin kilegi Yawe bisit an iba nandan yomisak.
Panpuluganban jigi da dima pabin yopmanan.
- 18 Yawe butjigon da egisak amin da kapmatjok egisak, ae nagon yo tagi di

- dima noman tokdan yan nandisak amin unun anpulugosok.
- 19 Amin kilegi jigi morapmi noman tan yoman, mani Yawe da jigi morapnikon ban pulugan yopmandak.
- 20 Yawe da kilani tagisi anjakwan amin kinda da kidatni kinda dima jokgaldisak.
- 21 Anpak yokwi da yokwi an amin dapba kimotdan.
Amin kilegi dakon uwalni Yawe da tepmi pi yomdisak.
- 22 Mani Yawe da iyi dakon oman amini yokwikon ban yuman nan yopmandak.
Amin morap panjutnosak do nandan iman amin unun dima tasik toni do yoyikdisak.

35

Amin kinda Pinjop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, kosit sopman naman amin dakon kositni sopman yobi.
Ae amin nak gat emat aman amin, gak unun gat emat ani.
- 2 Emat dakon yik imalyo gat ae pasik gat timigek abin nak anpulugoki.
- 3 Dikdik gat ae gwawiya gat timigek nak an sopmangan aminon emat abi.
“Nak yokwikon ban timit timit amingo!” yan nayiki.
- 4 Unun amin da nikba kimokgen do nolgan.
Pabin yopmandaki mayaktok pani.
Unun da nak anupbal ak do gen yan panteban an.
Yopbi tobil kinakwa panjtok abi dosi nandisat.
- 5 Yawe, mirim da wit dakon gipmi wiririk pangwan, unun da tilak anelogo da amin yokwi unun wiriritjak dosi nandisat.
- 6 Anelogo da yolban kinakwa kositni aban pilin tuk ae sagalegiyo ani dosi nandisat.
- 7 Nak da yokwi kinda dima an yomgum, mani nak abidok do pat yipgwit, ae nak da moken do gapma kinda wayikgwit.
- 8 Yan awit, do dima nandanakwa gak da yum pindagaki yokwi da timitjak,

ae pat yipgwiron iyi yokwalni,
ae gapma unun wayikgwiron iyi unudon moni.

- 9 Yawe da yan anjakwan but galak nandan imdisat.
Nak anpulugokdisak do tagisi nandan imdisat.
- 10 Butnokon da yan iyiken, “Yawe, gak yombem kinda mini.
Gak da tapmimni mini amin unun tagisi panpuluganaki amin tapmimni ton da dima panupbal an.
Gak da bupmi amin wadak wadak an unun panpuluganaki kabo noknok da yoni dima timikgan.”
- 11 Top amin da anpak yokwi di dima agimon gen yan naman.
- 12 Nak anpak tagi ban an yominapbo, unun da kobogi do anpak yokwi ban an naman.
Do but yokwi nandisat.
- 13 Mani sot awit bisapmon bupmi madepsi nandan yominjek bupmi dakon imal wangum.
Nak jap kelek egek gak da panpulugoki do bisit agim.
- 14 Unun notno bo ae padigino yombem kinda do bupmi nandagim.
Nak amin kinda da meni kimagakwan bupmi ae kunamyokon da agisak unun yombem.
But yokwi nandanek kunam ae bupmiyo anek egipgum.
- 15 Mani jigi pasat bisapmon unun muwugek kisik kisik an.
Ae amin di dima nandan yomisat unun da abin nep do muwukgan.
Ak nandari mini gen yokwi yan naman.
- 16 Unun da yansul sigin yan naminek gen yokwisi nayan.
Dima galak tan naminek mam non.
- 17 Amin Tagi, bisap nian da sigin yum pindagek nak dima anpulugoki?
Anpuluganaki nak dima anupbal ani.
Unun laion yombem da nak nitdan, do unun da kisiron ban pulugoki.
- 18 Gak da yan anaki minat amin kabi morapmi kisi gak gawak gamdo muwutnikon ya yan gayiken.

- Asisi, miñat amin kabi madepsi da bi-
napmon mango awigiken.
- 19 Amin diwari isal dogin uwal an naman.
Yum pindakbi nak abin nepmanjek
kisik kisik di abam.
Uñun isal dogin nandaba yokwi tok an
naman.
Do yum pindagaki nak dakon jigi do
kisik kisik dima ani.
- 20 Amin diwari gat yityit tagisi ak do genjok
di dima yon.
Amin kokupmon tagisi ekwan unun
panupbal ak do gen ban yon.
- 21 Uñun da gen papmon da gen yansi yan
naman,
“Asisi, nin da gandañapno anpak yokwi
agil.”
- 22 Yawe, gak da unun amin kili pindak mu-
dal.
Gen mapmit dima aki.
Amin Tagi, gak nak da dubagikon dima
egipbi.
- 23 Gak Pinkopno ae Amin Tagino.
Pidan abin nak anpuluganjek gen kok-
win kilegisi an nabi.
Pidanjek nak dakon gen anteban ak do
yan tenjenok abi.
- 24 Yawe Pinkopno, gak anpak kilegi asal.
Do nak anpuluganbi uwalno da nak
anpak kilegi asat yansi nandani.
Yum pindagaki nak da yokwi toko
nandanjek kisik kisik dima ani.
- 25 Yum pindagaki iyi do “Nin yo ak do
nandagiman unun abisok tagisisi kili
unun aman” yan dima yoni.
Yum pindagaki “Kili anupbal aman”
yan dima yoni.
- 26 Nagon jigi noman tak unun do kisik kisik
an, do panmayak anek panjntok abi.
Unun iyi dakon man pawigik do anek
nak abin nepmanjan, do mayak-
tok yominjek mani pabin yopbi dosi
nandisat.
- 27 Mani nak do amin kilegi yan nayiki do
nandan amin, unun kisik kisik dakon
yan tidok anek buri tagisi toni dosi
nandisat.
Bisapmi bisapmi yan yoni, “Yawe unun
mani wukwisi! Oman amini tagisi
egipjak do but galaksi nandisak.”

- 28 Yan anakwa nak da anpakgo kilegi do yan
tenjenok anek gildat kinda kalon gak
anjisiken.

36

Amin dakon anpak yokwini

Yawe dakon oman amin Dewit da kap on
mandagit. Kap on kap yon dakon kila amin
do mandabi.

- 1 Yokwi unun amin yokwi da buron yigek
gen iyisak.
Unun amin Pinkop do disok dimasi pa-
soldok.
- 2 Unun iyi do nandaban wigakwan nak
yokwi pakpak aminsi kinda yan iyi
do dima nandisak.
- 3 Bisapmi bisapmi unun amin gen yokwi gat
ae top gen yosok.
Anpak kilegi asak dakon nandan kok-
win tagisi disok dima tan iman.
- 4 Dipmin tamokon pokdok bisapmon
yokwi asak dakon kosit dakon
nandak nandak asak.
Kosit yokwisi banjin agek anpak yokwi
manji dima yomisak.
Pinkop dakon anpak tagisi
- 5 Yawe, gak amin do but dasi galak tan
yomisal.
Unun dakon tilakni kundu gat arip,
madepsi.
Ae gengo anteban anek nin tagisi
panpulugosol.
Tilakni unun kwen ason gikwem da
arip.
- 6 Anpakgo kilegi unun madepsi kabap
daman yombem.
Gen kokwin pi agakgo unun tap idap
ilarisi yombem.
Yawe, gak da amin gat bit kilapyo gat
kilani anaki tagisi ekwan.
- 7 Pinkop, amin do but dasi galak tan yomy-
omgo unun wagil tagisisi.
Miñat amin morap kisisi gagon obinek
pasilgan.
Pup pidok meni da pirigwan panji
pasil yikgan unun yombem.
- 8 Yutgokon jap morapmisi, do amin jap do
dima an.
Yogo galagisi unun morapmisi.

Unun pakbi madep pokgon unun ban
yan yobi non.

- ⁹ Gak egip egip dakon mibilisi.
Gak gaga tenjen amisi, do tenjenigokon
yo morap tagisi pindakgaman.
- ¹⁰ Bisapmi bisapmi amin si nandan gaman
unun amin but dasi galak tan yobi.
Buri tagisi amin panpuluganaki tagisi
egipni.
- ¹¹ Gak yum pindagaki iyi do nandaba
wigisak amin da nak dima bamoni.
Ae yum pindagaki amin yokwi da nak
dima nolba kiken dosi nandisat.
- ¹² Pindakgi! Amin yokwi miktimon piligi
man da pokgon, ae aripmi dima
pidokdan.

37

*Yo ni da amin tagisi gat ae amin yokwi
garan noman tokdan*

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Gak amin yokwi da anpak an unun do
nandaba kik dima abi.
Gak anpak yokwi an amin pindagek
nak da yan asat tam tagi yan dima
nandabi.
- ² Unun jon bo ae kindap tam da kibidon,
unun da tilak amin yokwi bisap
pisipmisok kibidokdan.
- ³ Gak egip egipgo Pin kopmon tosoy yan nan-
danek anpak tagisi ban abi.
Yan anek miktimgokon bisap dubak
tagisi egipdisal.
- ⁴ Pin kop do kisik kisik an iminaki yo galak
tosol unun gamjak.
- ⁵ Gak egip egipgo Yawe da kisiron yipbi.
Egip egipno unudon tosoy yan nandan
iminaki, unun da gak anpulugosak.
- ⁶ Anpakgo tagisi unun aban noman gildat
dabil da yan tenjenokdisak.
Anek gildat dabil da gildat binapsi
wisisak, unun da tilak minat aminyo
da dabilon anpakgo kilegi nomansi
anten ten akdisak.
- ⁷ Gak Yawe da kapmatjok tayanok yikgi.
Tayanok egek butgo yawori tanakwan
anpulugosak do jomjom abi.
- Amin da anpak yokwi mibili mibili anek
yo tagisi morapmi timikgan unun do
nandaba kik dima abi.
- ⁸⁻⁹ Amin yokwi wagil tasik tan mudokdan.
Mani minat aminyo nandan gadat anek
Yawe da panpulugosak do jomjom an,
unun miktimnikon tagisi egipdan.
Do gak butjap yipbisi.
Ae nandaba kik yo kisi dima abi.
Yan abi kan, unun da gak ilik ankwon
yokwi akdisal.
- ¹⁰ Bisap dubak dima amin yokwi wagil
tasik tan mudokdan.
Unun wusin pindat do pi abi, mani
dima pindatdisal.
- ¹¹ Mani minat aminyo anpakni yawori,
unun Pin kop da miktim morap kisi
yomdisak.
Unun yiyit wagil tagisi anek kisik kisik
egipdan.
- ¹² Amin yokwi amin kilegi panupbal ak do
nandak nandak asak.
Anek nandaban yokwi tok an yominjek
mam nan yomisak.
- ¹³ Mani Amin Tagi da nandisak, bisap kinda
noman tokdisak, unun bisapmon
amin yokwi pasil mudokdan, do
Yawe da jikgo yanjan yomisak.
- ¹⁴ Amin yokwi unun yoni mini amin gat ae
wadak wadak an amin yam do emat
agak sibani yiknikon ban ilikgan, ae
obip panilikgan.
Unun anpak kilegi yolgan amin dapba
kimot do an.
- ¹⁵ Mani emat agak siba da iyi ban wamikon
sugokdan.
Anakwa obipni si jokgal kikan.
- ¹⁶ Amin kilegi dakon yoni kalonisok unun
da amin yokwi dakon yoni morapmi
yapman mudosok.
- ¹⁷ Nido, Yawe da amin yokwi dakon
tapmin pabin yopmanek amin kilegi
kilani tagisi akdisak.
- ¹⁸ Yawe da gulusunni mini amin unun kilani
tagisi asak.
Ae yo tagisi yomisak unun toktagisi
timik wugikdan.
- ¹⁹ Bisap yokwikon jigi dima pakdan.

- Ae amin diwari jap do ani bisapmon
amin kilegi japni morapmi tan
yomdan.
- 20 Mani amin yokwi tasik tan mudokdan.
Jaren gat jon gat da pasilgan, unun da
tilak Yawe dakon uwalni pasildan.
Asisi, mukwa da bisap pisipmisok
tanek pasilgan, unun da tilak
pasildan.
- 21 Amin yokwi yo do goman anek sop do
dima nandisak.
Mani amin kilegi amin diwari do yo
morapmi yomisak.
- 22 Minjat aminyo Yawe da gisamikdak, unun
miktimni timigek tagisi egipdan.
Mani minjat aminyo jobit timitni do
yagit unun wagil tasik tan mudok-
dan.
- 23 Yawe da amin kinda do but dasi galak
tan imisak kan, unun amin anteban
anjakwan kosit kilegisi agisak.
- 24 Unun amin mosak kan, wagilsi dima
yokwi tosak.
Yawe da kisitnikon abidanek anpuluganban
aeni pidan akdak.
- 25 Kalip nak monji bulagi, ae abisok nak
amin pelan kili at.
Mani Pin kop da amin kilegi kinda
manji dima iban kagim.
Ae amin kilegi dakon monji gway-
oni jap do wadak wadak anek amin
da panpulugoni do dima yan tidanba
pindakgim.
- 26 Bisapmi bisapmi amin kilegi da amin
diwari do yo morapmi yoman.
Ae monji gwayoni da men datni kisik
kisik yoman.
- 27 Gak anpak yokwi morap do manji
yominjek anpak tagi banjin abi.
Yan abi kan, dagok dagogi mini
miktimon tagisi egipdisal.
- 28 Nido Yawe gen kokwin kilegisi an amin
do but dasi galak tan yomisak.
Minjat amin kabini geni guramikgan
unun manji dima yomdisak.
Dagok dagogi mini Yawe da kosit kilegi
akwan amin kilani asak,
mani amin yokwi dakon gwakni unun
tasik tokdan.
- 29 Amin kilegi Pin kop da miktim yomgut
unun abidanek unudon toktogisi egi
wugikdan.
- 30 Amin kilegi unun nandan kokwin kilegisi
anek gen yosok.
Unun gen kokwin kilegi anek gen
yosok.
- 31 Pin kop dakon nawa gen butnikon toso-
k, ae kositni kilegi unun dima yipman
degek sagalek dima anakdak.
- 32 Amin yokwi amin kilegi anakban
kimotjak do yubin egisak.
- 33 Mani Yawe da amin kilegi yipman dek-
ban amin yokwi da aripmi dima
anjakban kimotjak.
Ae amin yokwi da amin kilegi gen
pikon yipjak kan, Yawe da yum
kanakwan gen pikon aripmi dima
abin yipjak.
- 34 Yawe da gak anpulugosak do jomjom anek
anpakni yolgi.
Yan abi kan, man madep gaminakwan
miktim unun gamgut unun abidokdisal.
Anek kanaki amin yokwi panupbal
akdisak.
- 35 Nak amin yokwi tapmimni madepsi
kinda kagim.
Sida kindap da kindap diwari yap-
man mudosok, unun da tilak minjat
aminyo yapman mudagit.
- 36 Mani don unudon kinjek mini kagim.
Nak unun amin wusik do pi agim, mani
dima kagim.
- 37 Amin kilegi, ae gulusunni mini, ae amin
diwari gat yaworisi ekwan amin do
nandaki.
Unun amin dakon diwatni tagisi
egipdan.
- 38 Mani Yawe da yokwi pakpak obisi
panupbal akdisak.
Unun dakon diwatni wagil tasik tan
mudokdan.
- 39 Yawe da amin kilegi yokwikon ban
timikdak.
Jigi altan yoman bisapmon dam tebani
aripmi dima tuwili egi yomisak.
- 40 Panjutnosak do Yawekon kwan, do amin
yokwi da kisiron ban timigakwan
tagisi ekwan.

38

Amin kinda jigini ton dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, butjap nandisal mani gen tebai dima nayiki.
Butjap madepsi nandisal mani nak anmiliip ak do tepmi pi dima nabi.
- 2 Gak gaga dakon gobin nan yaman namil, anek kisitgo da nikdak.
- 3 Gak da butjap nandan namisal, do sot yokwisi asat.
Nak diwarino ton, do giptimno tapmimi minisi asak.
- 4 Gulusunno da kili witjin namgut.
Ae unun jigino yik yombem jigini madepsi, do nak da aripmi dima imeri.
- 5 Giptimnokon wuda ton dakon tabani unun madepsi, ae miktarbi.
Nak nandan kokwini mini amin da aripmon anpak gulusun agim do anek unun noman tan namen.
- 6 Butnokon jigi madepsi tanakwan tasik tosot.
Gildat kinda kalon bupmi nandanek kunam gin tak egisat.
- 7 Giptimno tedepmisi kindap da yan son naminakwan sot madepsi asat.
- 8 Yo kinda da tebaisi baman namisak unun da tilak nak obisi tasik tanek yokwisi egisat.
Butnokon da yokwisi nandanek tepmi madepsi nandisat do iyon iyon yosot.
- 9 Amin Tagi, gak da nak dakon galaktok teban nandisal.
Butno da kunam yokwisi takdak, unun gak da dabilon pasili dima.
- 10 Wamno gami pi tebaisi anakwan tapmimno minisi asak.
Dabilno pilin tanakwan tagi dima sinjosot.
- 11 Notnoni gat ae gen kalonno gat nak da kapmatjok ap do dima galak ton, nido wudano yokwisi.
Gwakno kisi dubagikon ekwan.
- 12 Nikba kimokgen do nandan amin unun nak abidok do pat yipman.
Amin nak antasik ak do nandan amin yo yokwi an nam do gen yon.

Bisapmi bisapmi yokwi an nam do gen yan panjeban an.

- 13 Mani amin mirakni mini yombem geni dima nandan yomisat.
Nak kadim yombem, do antan yok kinda dima asat.
- 14 Nak amin kinda gen aripmi dima nandagi, ae kobogi aripmi dima yogogi yombem.
- 15 Mani Yawe, nak gak do jomjom asat.
Amin Tagi, gak Pinjopno, do gaga geno dakon kobogi antobilbi.
- 16 Nak bisit yan asat, "Yum pindagaki sagalek nikban uwal da but kwaktok dima nandani."
- 17 Nido, nak kili ununjok mokdisat.
Ae tepmi toktogisi pasat.
- 18 Nak gulusunno gagon yan tentenosot, anek yokwi agim do bupmisi nandisat.
- 19 Uwal morapno unun tapmimi tonji.
Unun da isal dogin uwal an naman.
- 20 Nak anpak tagisi an yomisat, mani kobogi do anpak yokwi an naman.
Nak anpak kilegi yolapbo unun do nandanek nak dakon uwal dagon.
- 21 Yawe, dima nepman deki.
Pinjopno, nak da dubagikon dima egipbi.
- 22 Amin Tagi, gak yokwikon ban timit timit amino.
Nak tepmisi anpulgoki.

39

Amin jigini ton dakon gen

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin Jedutun do mandabi.

- 1 Nak kili yagim, "Anpak morap aben unun kila tagisi anek aben.
Ae gen yokenon yokwi kinda dima aben.
Amin yokwi nak da kapmatjok egipni bisapmon nak gen kinda dima yoken."
- 2 Nak gen mapmit anek gen kinda dima yagim.
Ae yo tagi kisi do genjok kinda dima yagim.
Mani butjikno unun madepsi taganek paptan madepsi agit.
- 3 Anek butnokon da nandaba kiksi agim.

- Nak sigin nandaŋek butno da jigi madepsi nandagim, do gen yagim.
- ⁴ Yawe bisit yaŋ iyigim, “Egip egipno dakon wasip nayinbi nandako. Bisap niaŋ da egipben unun nayinbi nandaken. Egipben dakon bisap unun pisipmisok unun do nayiki.
- ⁵ Nak dakon bisap pisipmisok yipgul. Gak da dabilon nak dakon bisap yo isali. Amin kinda da mirim yawik pisosok, amin morap unun da tilak miktimon bisap pisipmisok gin ekwan.”
- ⁶ Amin morap gildat paŋopmon wupnin noman taneŋ tepmi pasilgaŋ unun yombem. Yo morapmi timit do pi madepsi aŋ, mani pi madep aŋ unun bami mini. Amin da yo morapmi paŋmuwukgaŋ, mani namn da timitjak unun dima nandaŋ.
- ⁷ Mani Amin Tagi, abisok nak nido jomjom asat? Nak gak do nandaŋ gadaŋek gak dagin aŋpulugoki do jomjom asat.
- ⁸ Yokwikon naŋ abidaŋek diwari morapno wiririk nabi. Yum pindagaki nandaŋ kokwini tagi dima amin da yaŋsul dima aŋ namni.
- ⁹ Mani nak gen dima yosot. Nak gen mapmit gin asat. Nido, gak da gaga nak do yo unun asal.
- ¹⁰ Saŋbenek tepmi pi dima nabi. Obisi nikgil, do tapminno minisi asak.
- ¹¹ Gak da amin tebai yoyinŋek yokwini dakon kobogi yomisal. Yo moniŋ da imal kinda naŋba yokwi tosok, unun da tilak yo morap unun do galak tosok unun wagil wiririkbi pasil mudon. Amin kinda da mirim pisosok, amin morap unun da tilak miktimon bisap pisipmisok gin ekwan.
- ¹² Yawe, bisitno nandaki. Anpulugoki do yaŋ tidosot unun do mirak pakyaŋsi yopbi. Mirakgo dima sopbi, nido gak gat bisap pisipmisok gin miktimon egipdamak.

- Nak babakno yombem. Unun kisi bisap pisipmisok gin miktimon egipgwit.
- ¹³ Saŋbenek yo yokwisi dima aŋ nabi. Yum nandaŋaki butno ae tagisi asak. Aŋaki don kimagek on miktim wagil yipmaŋ dekgeŋ.

40

Piŋkop ankisik kap

- Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Nak butno yawori tanaŋkwan Yawe da aŋpulugosak do jomjom agim. Aŋek yaŋ tidaŋapbo nak da tetgin do tobilek tekno nandagit.
- ² Nak gapma dubagisikon maŋ neŋak kagagwan egapbo Yawe da ilikban wigim. Awiŋ tip kwenon nepban kosit tagi agipgum.
- ³ Piŋkopnin ankisiken do kap kalugi kinda nangut. Amin morapmi da yo agit unun kaŋek Yawe do pasalek egip egipni Yawekon tosok yaŋsi nandaŋ imdaŋ.
- ⁴ Egip egipni Yawekon tosok yaŋsi nandaŋ amin unun kisik kisik ekwan. Unuden amin iyi do nandaba wikwan amin dima yolgaŋ, ae kokup kidat dima gawak yomaŋ.
- ⁵ Yawe Piŋkopno, gak nin paŋpulugok do yo tagisi morapmi agil. Gak da nin do nandak nandak asal unun madepsi, ae nin paŋpulugok do pi asal unun manjiri mini. Nak da amin aripmi dima yoyiko nandaŋ mudogi.
- ⁶ Amin da bit kilapyo dapmaŋ mukwa sosoŋ, ae kindapmon wagil soŋba sosoŋ, ae diwari wiririt do mukwa sosoŋ, unun kisi do madepsi dima galak tosol. Mani gak da nak aŋtagap abi gak dakon gengo guramit do nandisat.
- ⁷ Do yaŋ yosot, “Nak gagon kili abisat. Kalip nak do gen kili mandabi unun yaŋ,
- ⁸ Piŋkopno, nak gak dakon galaktok yol do tagisi nandisat. Gak dakon nawa gen butnokon ton.”

- ⁹ Gak da anpak kilegi asal unun minjat amin kabi morapmi kisi gak gawak gamdo muwukanon yoyisat.
Yawe gaga nandisal, nak gen mapmit dima asat.
- ¹⁰ Gak da anpakgo kilegikon da nak yokwikon ban pulugan nepgul, unun dakon geni dima witjiko tagit.
Gengo guramigek nin yokwikon ban timikgil unun dakon yankwok asat.
Amin do but dasi galak tan yomisal ae anpak bamisi gin asal unun dakon geni amin morapmi muwugakwa yoyin tenjenosot.
- ¹¹ Yawe, bupmi nandan nabi. Nak do but dasi galak tan naminek gengo guramigek kilano dagok dagogi minisi abi do nandisat.
- ¹² Nido jigim morapmi noman tan naman, unun manjiri mini.
Yokwino morapmi da witjin namik da tagi dima sintosot.
Anpakno yokwi morapmi da busun dangwano dakon tilak yapmandak.
Butno tagi dima tanakwan tapmimno minisi asak.
- ¹³ Yawe, jigikon nan tagi abidoki?
Yawe, tepmisi abinek nak anpulugoki.
- ¹⁴ Amin di da nikba kimotdisat.
Gak da si pabin yopmanek panin tok abi, anaki mayaktok pani.
Amin diwari nak dakon jigino do kisik kisik an.
Gak da wiririkbi tobil kinakwa pabin yopbi dosi nandisat.
- ¹⁵ Nak da yokwi toko nandane tagisi nandan.
Gak da mayaktok sigin yominaki anpak yokwini do gembin pikpiksi nandani dosi nandisat.
- ¹⁶ Mani gak wisin gandak do pi an amin buri tagisi anakwa but galaksi nandan.
Minjat aminyo gak da yokwikon ban timikgil unun do but galaksi nandan amin, unun da, "Yawe unun wukwisi" yan tagi yoni.
- ¹⁷ Nak wadak wadak amin. Mani Amin Tagi da nak do nandak nandak asak.

Pinkop, gak dagin panpulugok amino, ae nak yokwikon nan abidosol.
Do jomjom dima abi. Tepmisi nak anpulugoki.

41

Sot amin kinda Pinkop da anmilip asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

¹ Amin kinda da tapmimni mini amin pindagek panpulugosok, unun amin kisik kisik tagi asak.

Jigi altan imni bisapmon Yawe da pulugan yipdisak.

² Yawe da unun amin ankutnanakwan kimot dima asak.

Kilani anakwan miktimnikon gisami ton egakwan uwalni da dima abin yipdan.

³ Amin unun sot asak bisapmon Yawe da anmilip aban tapmim kaluk pakdisak.

⁴ Nak yan yagim, "Yawe, nak yokwi gak do angamisat, do bupmi nandan naminek sotno anmilip abi pasiljak."

⁵ Uwalno da nandaba yokwi tanban naminek yan yon,
"Ni bisapmon kimagek mani pasiljak?"

⁶ Kinda da abin nandane top yan namisak.
Anek sotno dakon mibili nandane kin amin yoyinek anupbal ak do yosok.

⁷ Uwalno kisi da muwugek gen pisigon da yo yokwisi kinda da altan imik yan yanek yan yon,

⁸ "Sot yokwisi kinda da abidak, do pokdok tamokon da aripmi dima pidosak."

⁹ Nak notno kinda kalip notnosi yan nandan iminek jap kalon nagimak.

Mani ununyo kisi da nandaba yokwi tok an naminek uwal annamisak.

¹⁰ Yawe, nak do bupmi nandane sotno anmilip anaki unun amin kobogi yoben.

¹¹ Uwalno da nak dima abin nepmanan, do nak yansi nandisat, gak nak do tagisi nandan namisal.

- 12 Nak anpak kilegi gin asat, do kilano anjaki gak da kapmatjok toktogisi egi wigiken.
- 13 Yawe, Israel amin dakon Pinjkop toktogisi anjksin anan wiginen teban. Unjun asi.

PAPIA 2

(Kap 42–72)

42

Amin kinda kokupni yipmanjek dubagikon egisak dakon bisit

Kap on do “Maskil” yan yon. Unjun Kora amin kabi dakon. Kap on kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- 1 Jon kilap dia miktim kibiri timon pakbi do tep ton, unuden nak Pinjkop gak gat egip do tagisi nandisat.
- 2 Pinjkop, amin da pakbi do tep ton unuden, nak Pinjkop egip egipmi ton gak do nandisat.
Ni bisapmon kiko Pinjkop gat egipden?
- 3 Gildari ae kalbiyo amin da yan yon, “Pinjkopgo dukon egisak?”
Yan nayan, do bisapmi bisapmi kunam tagegisat.
Gildari ae kalbiyo kunam ban japmi do nanjegisat.
- 4 Bisap tagisi kalipmi do nandanek butno obisi yokwi tosok.
Kalip nak amin morapmi Pinjkop da yutnon mibiltan yominek panjigim.
Nin kinek kisik kisik do yan tidagiman.
Anek ya yan yagiman.
Unjudon gak gawak gam do muwuk mamno kigit.
- 5 Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?
Nak Pinjkop do nandan gadanek unjun da yokwikon ban kukwan nepjak do jomjom aben.
Unjun Pinjkopno, do aeno mani yan anjksiken.
- 6 Butno madepsi jik tosok, do nak gak do nandisat.
Nak Jodan Pakbi tet do ae Hlen Emon ae Hlen Misa unjudon egek aeno nandan gamisat.

- 7 Tap da tagan wunek ilenon miktim witjisak ae pakbi tek manakwa wiwik madep asak,
unuden gin jigi morapmi da witjin naminakwa yokwisi nandisat.
- 8 Yawe da gildaron but dasi galak tan namisak.
Kalbi ya yan iyik do kap yosot.
Pinjkop egip egip namisak unjun bisit iyisat.
- 9 Pinjkop tip madepno yan iyisat, “Gak nido intan namisal?
Yum pindagaki uwal da abin nepmanakwa butno nido obisi jik tosok?”
- 10 Toktogisi uwalno da sitnok an naminek yan yon, “Pinjkopgo dukon egisak?”
Gen unjun da gobin da yan yaman naminakwan kimot do nandisat.
- 11 Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?
Nak Pinjkop do nandan gadanek unjun da yokwikon ban kukwan nepjak do jomjom aben.
Unjun Pinjkopno, do aeno mani yan anjksiken.

43

Amin kinda kokupni yipman dekgit dakon bisit

- 1 Pinjkop, manji gaman amin da nak abin nep do an.
Nak anpuluganek gen yokwi yan naman unjun kosit sopman yobi.
Anek anpak tagisi asat unjun yolinbi koni.
Unjun top amin, anpakni yokwisi, unjun da kisiron ban pulugan nepbi.
- 2 Gak Pinjkopno. Amin yokwi da dima abidoni yan do gagon obin pasildat.
Yan anapbo nido manji namisal?
Nido uwal da abin nepmanakwa butno obisi jik tosok?
- 3 Tenjenigo gat ae gengo bami gat yopbi nagon obinek kosit nolinjl.
Nolinjal kanek nomansi telagi ilengokon gaga egisalon wigiken.
- 4 Wigek gak da altakon opben.
Pinjkop, gak da butno antagap anjki kisik kisik madepsi nandisat.

Gak Piŋkopno, do nak gita tidanjek kap yanjek mango anjksikenj.

⁵ Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?

Nak Piŋkop do nandan gadanjek unun da yokwikon ban kukwan nepjak do jomjom abenj.

Unun Piŋkopno, do aeno mani yan anjksikenj.

44

Israel amin Piŋkop da paŋpulugosak do bisit iyiwit

Kap on do “Maskil” yan yonj. Unun Kora amin kabi dakon. Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi.

¹ Piŋkop, babiknin da kalip egipgwit bisapmon pi tapmimi tonj agil unun dakon geni niyiwit.

Nin mirak yopmanjek gen unun kili nandagimanj.

² Gaga da tapmimon da amin njwaknjwari miktinnikon egipgwit unun yolbi kiwit.

Anek unun miktin babiknin do yominjaki unudon tebai egipgwit.

Gak da Amin Njwaknjwari Kabi paŋupbal agil, mani babiknin paŋpuluganjaki tagisi egek madepsi irenj tawit.

³ Babiknin emat agak sibakon da miktin unun dima abidawit.

Iyi dakon tapmimon da emaron dima teban tawit.

Gak da but dasi galak tanj yomgul do unun gat egek tenjenj yomgul.

Gak da tapmimon gin emaron teban tawit.

⁴ Gak Kila Amin Madepno ae Piŋkopno.

Gak da yanjaki Jekop dakon amin kabi da emaron teban tonj.

⁵ Gak da tapmimon gin uwalnin yolno kwanj.

Gak da manon da uwalnin bamanj misinjkgamanj.

⁶ Obip da anpuluganban emaron teban tokenj yanj dima nandisat.

Ae emat agak sibano da nak anpuluganban dima teban tokenj.

⁷ Gak dagin paŋpuluganjaki uwal da nin dima pabinj nipgwit.

Unun da nin do dima galak tanj nimanj, mani gak da unun gat emat wamanjek paŋmayak agil.

⁸ Piŋkop, nin gildat kinda kalonj gak do man madep gamamanj.

Bisap dagok dagogi mini mango anjksinenj.

⁹ Mani gak manji kili nimgul, anjek pabinj nipmanjek emat aminin gat kisi sanjenjek emaron dima kwanj.

¹⁰ Yanj anjaki uwal da paŋsopba pasal kinapno yo kabinin kili timikgwit.

¹¹ Gak da yum nindanjaki nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwamanj.

Anek gak da miktinninon ban nolbi dukwan dukwan kinj Amin Njwaknjwari Kabi da binapmon ekwamanj.

¹² Gak da yum pindagaki minjat amin kabigo Amin Njwaknjwari Kabi dakon oman monji dagawit.

Yumanj nanjek tomni pinbisi gamgwit, monenji madepsi dima timikgil.

¹³ Gak da ninon yanj anjaki, amin nin da kapmatjok ekwanj unun da yanjsul an nimanj.

Miktin morap nin paŋgwasinjek tanj ananj kwanj unun da yanjsul madepsi anj niminjek gen mayagisi yanj nimanj.

¹⁴ Gak da amin kabi morap miktimi miktimi ekwanj unun paŋtagap anjaki nin dakon man do mayak mayak gen yonj.

Ninon yo noman tanj unun do jikgo madepsi yanjanj nimanj.

¹⁵⁻¹⁶ Uwal da jigilak gen yanj naminjek gen girenj nayanj.

Anek kobogi do anpak yokwisi an namanj.

Do bisapmi bisapmi yokwisi nandanjek mayaktok obisi pasat.

¹⁷ Piŋkop, nin gak dima intanj gamgumanj, ae gak dakon sanjek sanjek dakon gen dima abinj yipgumanj.

Mani unun yo morap noman tanj nimgwit.

¹⁸ Nin manji gaminjek gak dakon kosit dima yipmanj dekgimanj.

¹⁹ Mani jonj kilap da ekwanj timon gak da nin paŋupbal agil.

- Anek pilin tuk madep nan nin witjigil.
- 20-21 Pinjkopnin, gak do injan gamguman, bo ae kisitnin amin njwaknjwari dakon pinjkopni do yopno kinakwa bisit agiman tam gaga nandabim.
- Nin da butgwan nandak nandak morap pasili ton unun nandan mudosol.
- 22 Nin gak dakon minjat aminyo ekwaman, do gildat kinda kalon uwal da nindapba kimokgoman.
- Nin sipsip si nindapba kimori da tilak ekwaman.
- 23 Amin Tagi, gak pida! Gak nido pokdol? Pida!
- Nin do toktogisi manji dima nibi.
- 24 Gak mibili nido pasil nimisal?
- Amin da yokwi an nininjakwa nin jigi madepsi sigin paman.
- Nin dakon jigi do dima injan nibi.
- 25 Nin man kimbabanon pagapno giptimnin amin kimakbi da yan miktimon ton.
- 26 Pinjkop, pida abin nin panpuluga.
- Butdasi galak tan yomyom anpakgo do nandanek nin yokwikon ban timigaki kimot dima anen.

45

Kila amin madep da minjat pasak dakon kap

Kap on do "Maskil" yan yon. Unun Kora amin kabi dakon. Kap on minjat pakpak dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban tek "Jaren tagisi" kon da yoni.

- 1 Nandak nandaknokon gen tagisi morapmi ton.
- Nak kap on mandan yobo kap yon amin da kila amin madep do yan imni.
- Gen kagano unun kilda mandak tagisi dakon kilda mandak yombem.
- 2 Gak amin tagisi. Amin gak yombem mini.
- Gengo unun tagisi gin.
- Do toktogisi Pinjkop da gak do yo tagisi an gamdisak.
- 3 Gak kila amin madep tapmimi ton.
- Gak tilimgo morapmi, ae man madepgo unun wukwisi.

- Gak emat agak siba kwengokon anteban anek emat do tagap toki.
- 4 Gak kila amin madep mibiltogi man madepgo ton.
- Oskon yigek emaron kinjek teban toki.
- Yan anaki amin da gen bami aripmi dima abin yipni.
- Ae amin da kosit kilegi nan yolek agipni do emat asal yan nandani.
- Pi tapmimi ton anaki gandanek tamtam yokdan.
- 5 Gobingo unun kisigisi do uwalgo wami gamikon obisi sugan yomisak.
- Amin Nwaknjwari Kabi pabin yopmanjaki gak da kandap mibilgogwan ekwan.
- 6 Pinjkop, gak kila amin madep toktok teban egisal.
- Minjat amingo kosit kilegikon da kila asal.
- 7 Gak anpak kilegi do but dasi galak tanek anpak yokwi do kuragisi nandisal.
- Yan nandisal do Pinjkopgo da gak kisik kisik abi do bit nelak tagal gamgut.
- Notgo kinda yan dima tagal imgut.
- 8 Imal dubakgo mea ae aloe ae kasia dakon pakbi kibani tagisi unun ban dapbi.
- Kila amin madep dakon yut unun elepan dakon jomi ban pantilim abi.
- Anek gak da kisik kisik abi do gita tidon.
- 9 Kila amin madep dakon gwani gat minjat man madepni ton diwari gat unun gak da yutnon ekwan.
- Kwin amin tetgo do akdak.
- Unun tilimni Opir miktim dakon gol ban wasanbi.
- 10 Minjat gimoni kila amin madep pak do nandisal, gak nak dakon gen do mirak yopmanek unun do nandaki.
- Gak minjat aminyo kokupgokon ekwan unun injan yobi, ae yawi diwatgo kisi injan yobi.
- 11 Nido kila amin madep da minjat tagisi yan gandanek but dasi galak tan gamisak.
- Unun amin tagigo, do man madep imin kimokgi.
- 12 Tair kokup pap dakon minjat aminyo da but galak do yo panabin gamdan.

- Ae yoni morapmi amin da gak dakon tagi tim abidok do but galak do yo panabin gamdan.
- 13 Kila amin madep dakon minjatni iyi dakon yutgwan egisak.
Unun minjat tagisi.
Imal pak unun mali gol ban wasanbi unun ban pantilim abi.
- 14 Imalni unun kildani mibili mibili.
Abisok minjat unun kila amin madepmon ananj kwan.
Anakwa minjat gimonji notni kisi yol ananj kwan.
- 15 Kisik kisik anek but galak nandanek kila amin madep da yut madepgwan wukwan.
- 16 Kila amin madep gak monjigo morapmisi altokdan.
Unun da datgoni dakon tamo timigek man madep panek miktim morapmon minjat aminyo kila akdan.
- 17 Gak dakon man madepgo minjat aminyo abisok ae don altanek egi ananj kikan unudon yan tentenan ananj kikan.
Anapbo toktogisi minjat aminyo da mango anjisin wigikdan.

46

Pin kop nin gat egisak

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban tek "Minjat gimonji kabi" kon da yoni.

- 1 Pin kop unun nin dakon pasili tamonin.
Unun da nin bisapmi bisapmi panjeban asak.
Jigi paman bisapmon unun nin da kapmatjok egek panpulugosok.
- 2 Yando, miktim wudip anakwan ilen oba tuwil ki tapmon pigini kan, nin unun do dima pasolnenj.
- 3 Tap madepsi tamaligakwan tarak madepsi anek ilen oba pankwakwalitjak kan, nin unun do dima pasolnenj.
- 4 Pin kop Wikwisi Madep unun telagi kokup papnikon egisak.
Unun kokupmon pakbi madep kinda pakek amin kisik kisik yomisak.

- 5 Pin kop unun kokup papmon egisak, do kokup unun aripmi dima yokwi tosak.
Wisa migon yipmanjakwan Pin kop da kokup unun anjunosak.
- 6 Miktimi miktimi minjat aminyo da pasol pasol madepsi anakwa on miktim dakon kila amin madep gat minjat amin kabiyoni gat obisi tasik ton.
Pin kop da gen pap yanjakwan miktim pakbi dagonj.
- 7 Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.
Jekop dakon Pin kop unun dam tebanin aripmi dimasi tuwili egisak.
- 8 Ji abinjak Yawe da wasok asak unun do pindakgit.
Miktimon wasok masi masimi asak unun pindatni.
- 9 Miktimi miktimi emat panjawot asak.
Obip gat gwawiya gat gwokgalek pasikni kindapmon sosok.
- 10 Unun da yan yosok, "Ji tayanjak egek nak Pin kop bamisi unun pakyanji nandan namni.
Miktimi miktimi amin nak do nandaba wukwan namni.
On miktimon nak dogin nandaba wigisak."
- 11 Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.
Jekop dakon Pin kop unun dam tebanin aripmi dima tuwili egisak.

47

Pin kop unun minjat amin morapyo kisi dakon kila amin madep yikdak

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- 1 Minjat amin morap ji kisik kisik anek kisit tidok ani.
Ji kisik kisik dakon yan tidok anek kap yanek Pin kop anjisini.
- 2 Yawe Wukwisi Madep unun njwakjwarisi.
Unun miktimon minjat amin morap dakon Kila Amin Madep Wukwisi egi yomisak.
- 3 Unun da uwalnin panjin yopban nin dakon pinbinin ekwanj.
- 4 Pin kop da Jekop dakon diwatni nin do but dasi galak tan ningut.
Iyi miktim kinda manjinjek nin do kili ningut.

- Unun miŕtim do nandano yo madepsi asak.
- ⁵ Pinŕkop Kwen Kokup wiŕiŕit.
Wiŕakwan amin kisik kisik anek madepsi yaŕ tidanek kwenyo kisi piŕowit.
- ⁶ Kili Pinŕkop anŕkisik do kap yono.
Anek Kila Amin Madepnin kisik kisik kap yaŕ imno.
- ⁷ Pinŕkop unun Kila Amin Madep yiŕgek miŕtim morap kisi kila asak.
Nin mani anŕkisik do kisik kisik kap yoneŕ.
- ⁸ Pinŕkop unun Kila Amin Madep yiŕgek miŕat amin morap kisi kila asak.
Kila Amin Madep yiŕyit tamoni telagi unudon yikdak.
- ⁹ Miŕat amin morap dakon kila amini unun muwukba nin gat kisi Abraham dakon Pinŕkop yaŕ anŕkisan.
- Unun on miŕtim dakon kila amin madep morap dakon Pinŕkop egisak.
Miktimi miktimi mani wukwisi taŕ anŕanŕ kisak.

48

Saion kokup pap unun man madepni toŕok ae tilimni tagisi

Kap on Pinŕkop gawak imim kap. On Kora amin kabi dakon.

- ¹ Yawe mani wukwisi. Nin telagi kabapnikon wiŕgek Pinŕkop da kokup papgwan piŕgek anŕkisiŕ kimotneŕ kaŕ unun tagisi.
- ² Pinŕkop dakon kabap unun wagil tagisi ae dubagisi.
Miktimi miktimi amin da Saion Kabap do but galaksi nandan.
- Kila Amin Madep Wukwisi dakon kokup pap unun kabapmon toŕok.
- ³ Pinŕkop unun kokup papgwan egisak.
Egakwan amin da Pinŕkop unun dam tebanin ariŕmi dima tuwili egisak yaŕ kaŕ nandanyo an.
- ⁴ On miŕtim dakon kila amin madep Saion gat emat anek abiŕ yip do awit bisapmon muwugek Saion da kapmatjok apŕwit.
- ⁵ Abiŕ pasolisi kaŕ pasal si kiŕwit.

- ⁶ Madepsi nimnimigek miŕat da monji al-tok do anakwa tepmi madepsi paŕ unun da tilak nandawit.
- ⁷ Yaŕ nandanakwa gak da dapbi kimakŕwit.
Unun gildat wiŕsak tet da miŕim madep da Tarsis amin dakon tap wakga paŕupbal asak,
unun da tilak gak da unun amin paŕupbal agil.
- ⁸ Kalip Pinŕkop da kokupni anŕkutnanek yo agit unun dakon geni nandagiŕman.
Abisok aeni yaŕ gin anakwan koman.
Nin Pinŕkopnin Yawe Tapmim Ami da kokup papmon ekwaman.
Pinŕkop da kokupni anŕteban anakwan bisap mudok mudogi mini tebai taŕ anŕanŕ wiŕikdisak.
- ⁹ Pinŕkop, nin gak da telagi yutgwan egek gak da nin do but dasi galak taŕ nimisal unun do nandanek ekwaman.
- ¹⁰ Pinŕkop, miŕtim diwarikon da diwarikon mango wukwisi toŕok,
do unudon amin da mango anŕkisan.
Gak tapmimgo madepsi, ae anŕpak kilegisikon da miŕat aminyo kila asal.
- ¹¹ Gak gen kokwin pi kilegisi asal, do Saion Kabapmon amin da kisik kisik anakwa Juda miŕtim dakon kokup moniŕ moniŕ amin da but galak nandan.
- ¹² Ji kiŕ Saion kokup pap dakon dam madep anŕwasineŕ uwal pindat do dam unun da kwenon yut dubak dubak abi unun manjini.
- ¹³ Ji Saion kokup pap dakon dam madepni gat, ae yut tebani gat, unun pakyanŕsi pindatni.
Yaŕ anek don altoni amin yoyini.
- ¹⁴ On Pinŕkop unun bisap mudok mudogi mini Pinŕkopnin egi wiŕisak.
Unun da kosit noliŕakwan wiŕi kimot da paŕ dagoŕsak.

49

Amin moneŕ dogin nandan unun amin nandan kokwini tagi dima

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap yoŕn dakon kila amin do mandabi.

- 1 Miñat amin morap ji nandani.
Miktimi miktimi ekwan miñat amin morap ji nak dakon gen do mirak yopni.
- 2 Mani tonj amin ae amin isali, yoni morapmi amin ae yoni mini amin, ji kisi gen on yosot unun pakyanji nandani.
- 3 Nawa gen yoko nandanek egip egip tagisi dakon mibili nandan pisoni.
- 4 Nak nawa gen do mirak yopmanek gita tidanek tilak gen dakon mibili dayiken.
- 5-6 Amin egip egipni monejon gin tonj yan nandanek pibit tidok an amin unun da nak angwasinek anupbal ak do an.
Mani unun an amin do dima pasolgen.
- 7 Amin kinda da iyi dakon egip egipni yum do Pinjop do monej aripmi dima imjak.
- 8-9 Egip egip dakon yuman nogi unun wuk-wisi.
Pinjop do monej iminek miktimon bisap dagok dagogi mini egi anan kinej dakon kosit kinda dimasi tosok.
- 10 Pindakgaman, nandan kokwini tagisi amin gat, ae nandan kokwini tagi dima amin gat, ae buri mini amin unun kisi kimotdan.
Kimagakwa yo morapni amin njawanjwari da timitdan.
- 11 Unun kalip miktim yuman nanek iyi do timikgwit,
mani kimakbi kokup da kokupsini aban unudon dagok dagogi mini egipdan.
- 12 Amin dakon yoni tagisi unun da kimot dakon kosit aripmi dima sopjak.
Unun jon bit kilapyo da yan kimotdan.
- 13 Amin egip egipni iyikon tosok yan nandan amin unun kimotdan.
Unuden amin nandak nandak tagi mini.
Unun amin yoni morapmi do kisik kisik an, mani unun kimotdan.
- 14 Sipsip da yan kimagek kimakbi kokupmon kini do Pinjop da yan mudan yomgut.
Yutni tagisi yipman detni, ae giptimni da miktan mudoni.

Anakwa kimot da kila amini egi yomdisak.

- 15 Mani, Pinjop da nak yokwikon nan abidokdisak.
Anakwan amin kimakbi tamo da nak abidosak dakon tapmim dima tan imdisak.
- 16 Amin diwari monej morapmi timitni, ae yutni madepsi ani, ae tilimni morapmi kan, gak unun do but yokwi dima abi.
- 17 Unun kimagek yo di aripmi dima pabidanek kikdan.
Yo morapni tilimi tonj unun gat kisi timigek kimakbi kokupmon aripmi dima kikdan.
- 18 Ekwan bisapmon, yoni unun do kisik kisik an.
Unun pi madepsi anek yo morapmi timigakwa miñat aminyo da “amin tagisi” yan yonj.
- 19 Mani unun kimagek babikni gat gildat ae dima kokogi kokupmon egipdan.
- 20 Man madepnin da kimot dakon kosit aripmi dima sopjak.
Nin jon bit kilapyo da aripmon kimotdaman.

50

Pinjop da amin dakon anpak kokwin asak
Asap dakon kap kinda.

- 1 Pinjop Tapmim Ami unun Yawe.
Unun da amin kisisi miktimon ekwan unun yan ilikdak.
Gildat wisak tetgin da wasanek kin si pigisak tetgin amin ekwan kisisi yan ilikdak.
- 2 Pinjop unun Saion kokup papmon egisak.
Kokup unun gwaljigi mini wagil tagisisi.
Pinjop dakon tilimni unudon da tenjenan kisak.
- 3 Pinjopnin tayanok dima abisak.
Yo morapmi sonban mudon unun dakon kindapni da mibiltan iban abisak.
Sikak mirimyo madepsi kagagwan da abisak.
- 4 Miñat amin kabiyoni dakon anpak kokwin anakwan pindatjil do Kwen Kokup gat ae miktim gat yan yoban abamal.

- ⁵ Piŋkop da yaŋ yosok, “Miŋat amin kabino nak gat saŋbek saŋbek aŋek uŋun aŋteban ak do mukwa sowit ji nagon apba muwutneŋ.”
- ⁶ Kwen Kokup da iyi yaŋ tenŋenaŋek yaŋ yosok,
“Piŋkop uŋun aŋpakni kilegisi.
Uŋun iyi gen kokwin agak ami.”
- ⁷ Piŋkop da yaŋ yosok, “Miŋat amin kabino mirak pani.
Nak gen kinda dayikdisat.
Israel amin nak da gen pikon depdisat.
Nak Piŋkop egisat.
Nak ji dakon Piŋkop.”
- ⁸ Ji da bit kilapyo parekgaŋ ae bit kilapyo bisapmi bisapmi nagon paŋabiŋ soŋba soŋ mudonŋ nak uŋun do gen tebai dima dayisat.
- ⁹ Nak bulmakau wili bo meme ji da nagon ban timit do dima nandisat.
- ¹⁰ Joŋ kilap morap koron ekwaŋ gat ae bulmakau ileŋ tausenon ekwaŋ gat uŋun kisi nak dakon giŋ.
- ¹¹ Kabapmon minam morap ekwaŋ uŋun kisi nandaŋ yomiŋ mudosot.
Ae joŋ kaga yo moniŋ morap ekwaŋ uŋun kisi nak dakon.
- ¹² Nak jap do abeŋ kaŋ, but piŋso dima dayikdisat.
Miktim madep gat ae yo morap uŋungwan toŋ uŋun kisi nak dakon giŋ.
- ¹³ Nak bulmakau dakon sabamni gat ae meme dakon yawi gat uŋun nosot yaŋ nandaŋ, ma? Uŋun dimasi.
- ¹⁴ Ji nak do ya yaŋ nayini kaŋ, uŋun da mukwa sogok tagisi asak.
But galak do yo morap Piŋkop Wikwisi nak do nam do yaŋ teban tok awit uŋun namni.
- ¹⁵ Ji yaŋ aŋek jigi altaŋ damni bisapmon nak do yaŋ tidanba paŋpulugokdisat.
Yaŋ aŋapbo man madep namni.”
- ¹⁶ Mani Piŋkop da amin yokwi do yaŋ yosok, “Ji nido gen tebano isaldogin gen kagakon da yoŋ?
Ae nak dakon saŋbek saŋbekno dakon gen nido yoŋ?”

- ¹⁷ Ji nak da egip egipji paŋmilip abeŋ do kuragisi nandaŋ, aŋek bisapmi bisapmi nak dakon gen pabiŋ yopmangaŋ.
- ¹⁸ Ji kabo noknok pindagek not anyomaŋ.
Aŋek yumabi amin gat kisi akwaŋ.
- ¹⁹ Ji gen yokwi gat ae top gen gat yoŋ.
- ²⁰ Aŋek notji gen yaŋ yomaŋ.
Disi dakon menji dakon monjini yaŋba yokwi tok aŋ yomaŋ.
- ²¹ Ji yaŋ aŋakwa nak gen kinda dima yagim.
Do nak disi yombem yaŋ nandaŋ namaŋ, mani dimasi.
Abisok nak tebai dayiŋek nomansi gen pikon depdisat.
- ²² “Miŋat aminyo manji namaŋ amin ji nandani.
Ji yaŋ giŋ egipni kaŋ, nak da ji paŋupbal aŋapbo amin kinda da ji yokwikon baŋ aripmi dima timitjak.
- ²³ Amin kinda ya yaŋ nayisak, uŋun paret naŋ yaŋ namisak.
Uŋun amin da mano awigisak.
Ae nak da amin geno guramitni uŋun yokwikon baŋ timitdisat.”

51

Yokwi wiririt dakon bisit

- Dewit da Batsiba kon yumabi aban don kombi amin Natan da yokwini yoligit. Aban Dewit da yokwini do nandaŋek kap on mandagit. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Piŋkop, gak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak taŋ yomisal, do nandaŋ yawok nabi.
Bupmigo madepsi do nak dakon diwarino yipmaŋ nabi.
- ² Sugaŋ aŋmilip aŋaki aŋpak yokwino mudoni.
Diwarino wiririk namiaŋki kilek token.
- ³ Gulusuŋ at yaŋsi nandisat.
Uŋun gulusuŋno toktogisi taŋba nandisat.
- ⁴ Nak gulusuŋ gak naŋgin aŋ gamisat.
Gak da dabilon yokwisi at.
Yaŋdo, gen pikon nepmaŋek gen yaŋ nabi uŋun tagisi.
Gen kokwin kilegisi aŋek kobogi namdisal.

- ⁵ Asisi, yokwi gat kisi altagim.
Men da butgwan wasaneƙ yikgim
bisapmon yokwi gat kisi yikgim.
- ⁶ Asi, nin butninon da topmi mini egipnen
do nandisal.
Do gak da nandan kokwingo tagisi but-
nokon nayin deƙgi do nandisat.
- ⁷ Yokwino wiririkbi kilegisi egipben do
nandisat.
Sugan nepbi ais kwakwagisi unun da
tilak kilegisi egipben.
- ⁸ Butno antagap abi aeno kisik kisigi ton
egipben.
Asi, wagisi abin negul, mani aeno
kisik kisik aben do nandisat.
- ⁹ Diwarino aego dima pindakgi.
Yokwino kisi wiririk mudoki.
- ¹⁰ Pinƙop, butno ankaluk abi kilegisi asak.
Butno ankaluk abi gak nanƙin golben.
- ¹¹ Nolbi gak da dubagikon dima egipben.
Telagi Wupgo nagon egisak unun
dimasi gwayeki.
- ¹² Kalip yokwikon nan anpuluganbi kisik
kisik nandagim unun aego nabi.
Anpuluganbi gak dakon gen gu-
ramikgen.
- ¹³ Anek yokwi pakpak amin anpakgo yoyin
deƙgo tobilek gagon opni.
- ¹⁴ Pinƙop, Yokwikon Ban Timit Timit Amin,
nak yokwi anapbo amin kinda
kimagit.
Mani diwarino yipman nabi.
Yan anaki anpakgo kilegi do nandaneƙ
kisik kisik kap yoken.
- ¹⁵ Amin Tagi, gen dulumno antagap abi
mango ankisiken.
- ¹⁶ Gak bit kilapyo parek gaben unun do
dima galak tosol.
Ae bit kilapyo gak do mukwa sok do
dapman soko son pasilni kan, gak
ununyo kisi do dima galak tosol.
- ¹⁷ Pinƙop, nak naga do nandako pinbisi asak
unun da paret si galak tosol asak.
Amin iyi do nandaba pinakwa but tobil
an unun manji dima yomisal.
- ¹⁸ Saion kokup pap amin do galak taneƙ
panpulugoki.
Jerusalem kokup pap dakon dam
madep aego abi atjak.

- ¹⁹ Yan anek unun bisapmon gak paret tagisi
unun do galak tokdisal.
Ae sonba wagil pasildan ununyo kisi do
galak tokdisal.
Nin bulmakau wili gak da altakon son
gamnen.

52

*Amin kinda anpak yokwi do kisik kisik
asak, unun amin nandan kokwini tagi dima*
Kap on kap yon dakon kila amin do mand-
abi. Dewit dakon kap kinda. On kap do
“Maskil” yan yon. Dewit da kap on Idom
miktimon amin kinda mani Doek unun da
kin Sol, “Dewit Aimelek da yutnon kik” yan
iyigit bisapmon mandagit.

- ¹ Amin tebai, gak nido Pinƙop dakon minat
aminyo do anpak yokwi an yomgul
unun do pibit tidok asal?
Bisapmi bisapmi Pinƙop da nandan ya-
wot an yomisak.
- ² Gak top amin, gengo siba geni tepmisi
yombem geni tepmisi da amin
diwari obisi mandan yomisak.
Gildari gildari amin diwari panupbal ak
do nandak nandak asal.
- ³ Gak anpak kilegi do dima galak tosol.
Anpak yokwi dogin galak tosol.
Gak gen bami yogok do dima galak
tosol.
Top yogok dogin galak tosol.
- ⁴ Gak top amin.
Amin diwari panupbal ak dakon gen
dogin galak tosol.
- ⁵ Mani nandaki. Pinƙop da gak wagisi
anupbal akdisak.
Gak tebaisi abidaneƙ yutgokon nan
maban abigikdisal.
Anek obisi gikban pasilaki miktimon
sanbenek dima egipbi.
- ⁶ Amin kilegi da unun yo noman tan gaba
pindagek si pasoldan.
Gak do jikgo yanjan gaminnek yan yok-
dan,
- ⁷ “Kabir. Unun amin Pinƙop da anpuluganek
anteban asak do dima nandagit.
Unun monen yo morapni do nan-
dan gadagit, anek anpak yokwi da
anpuluganekwa tagisi egipben yan
nandagit.”

- ⁸ Mani nak dima.
Nak olip kindap da yan Piŋkop dakon yut kidipmiŋon tagisi kwosot.
Nak Piŋkop but dasi galak taŋ namisak unun do toktogisi nandan dagoken.
- ⁹ Piŋkop, gak da nak anpulugagil, do bisapmi bisapmi ya yan gayiken.
Anek miŋat aminyogo da dabilon mango awigek
“Piŋkop da nak do yo tagisi an namisak” yan yokdisat.

53

Amin dakon gulusuŋ anpakni gat ae anpak yokwini gat dakon gen

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Maskil” yan yoŋ. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyinban tek “Malat” ron da yoni.

- ¹ Nandan kokwini tagi dima amin da
“Piŋkop kinda dima egisak” yan yoŋ.
Unun amin anpak kosirikon dima an.
Unun anpak amin da dimasi agagi ban an.
Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.
- ² Piŋkop Kwen Kokup egek sinŋanban miŋat aminyokon pisak.
Anek nandan kokwini tagisi ae Piŋkop dakon mibili nandak do pi an amin di ekwan bo dima yan do wisisak.
- ³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili yipman dekgwit.
Kisi morap aripgin, unun amin wagil yokwisi.
Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.
- ⁴ Piŋkop da yan yosok,
“Yokwi an amin nandak nandak tagi di dima timikgan.
Amin da bret nanba mudon, unun da tilak amin yokwi da miŋat amino nan mudon.
Ae nak da anpulugoken do bisit dima an.”
- ⁵ Mani madepsi pasoldan.
Kalip yan dima pasalgwit.
Nido, Piŋkop da uwal morapji unun wagilsu dapmanek kidatni maban dukwan dukwan kikdan.

Ji da uwalji panmayak akdan, nido Piŋkop da manji kili yomgut.

- ⁶ Nak Piŋkop da amin kinda Saion nan yabekban abin Israel amin yok-wikon ban timitjak dosi nandisat.
Piŋkop da miŋat amini anpuluganban aeni tagisi egipni bisapmon Israel amin kisik kisik akdan.
Asi, but galaksi nandakdan.

54

Amin kinda da Piŋkop anpulugosak do bisit agit

Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. On kap do “Maskil” yan yoŋ. Sip kokup dakon amin da kin “Dewit nin da binapmon pasilak da egisak” yan Sol iyiwit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap on gita tidanek yogogi.

- ¹ Piŋkop mango wukwisi, do amin yokwi da kisiron ban pulugan nepbi.
Tapmimo madepsi do anpuluganbi tagisi egipben.
- ² Piŋkop, nak dakon bisit nandaki.
Mirakgo yopmanek geno nandaki.
- ³ Nak dima nandan yomisat amin da abin nitdan.
Ematni yokwisi amin da nikba kimokgen do aban.
Unun amin da Piŋkop do yo isali yan nandan.
- ⁴ Mani Piŋkop unun anpulugokno.
Amin Tagi da tapmim naminakan sin egisat.
- ⁵ Yo yokwi annaman unun iyikon noman toni.
Bisapmi bisapmi dima nepman dekdal, do uwalno dapbi pasil mudoni.
- ⁶ Yawe, naga dakon galaktok yolek paret gaben.
Mango unun tagisi, do mango ankisiken.
- ⁷ Anpuluganaki jigi morapno da dima abin nepgwit.
Dabil da pindagapbo gak da uwalno pabin yopgul.

55

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. On kap do "Maskil" yan yon. Kap on gita tidanek yogogi.

- 1 Pinjkop, nak dakon bisit nandaki.
Anpulugoki do yan tidoko dima nandabi da tilak dima egipbi.
- 2 Bisitno pakyañsi tagisi nandanek gen kobogi nayiki.
Jigi unun da nak anupbal akdisak.
- 3 Uwal da nak anupbal ak do gen tebai yipman.
Amin yokwi unun da nak abin nepmanan, do butnokon da yokwisi nandisat.
Unun da jigi morapmi naminek butjap madepsi nandanek uwal madepsi anaman.
- 4 Nak madepsi pasoldot, anek kimot do nandisat.
Anek unun da aban butno madepsi jik toso.
- 5 Asi, nak madepsi pasoldot, anek giptimno madepsi nimnimikdak.
Pasol pasol da obisi abin nepmandak.
- 6 Do yan yosot, "Bupmisi, nak kinarim da yan pitno ton ak do nandisat.
Anek piriropan kin yik yawot tamo kinda wusin kan unudon yikgen.
- 7 Nak piriropan dubagisi kindakon kin miktim amin dima ekwanon egipben.
- 8 Tepmisi kin yongamno kinda analon anek mirim ae sikakyo madepsi da dubagikon tagi egipben."
- 9 Nak pindakgo kokup papgwan pidok anek emat an, do Amin Tagi, gak da geni panjtok abi.
- 10 Unun gildari ae kalbi kokup pap dakon tip dam da kwenon akwan.
Kokup pap dakon minjat aminyo gulusun morapmi gat ae yokwi morapmi an.
- 11 Kokup pap dukwan dukwan amin da amin diwari gat ae yo morap gat panupbal an.
Kosit ilenon notni pabin yopmanek yoni gwayek do panjkewalan.

- 12 Uwal kinda da nabipjak kan, unun jigi tagi paken.
Uwal da nit do asak kan tagi pasilgen.
- 13 Mani dima. Gak kalongin.
Gak notnosi, egip egipnit kaloni.
Anpak yokwi unun gak da gaga asal.
- 14 Nit kalip but kalonon da Pinjkop da yutnon amin diwari gat kisi kigiman.
- 15 Anpak yokwi da butnikon tugawit, do uwalno but pisoni mini tepmisi kimotni do nandisat.
Kalugi sigin egek kimakbi kokupmon kinisi.
- 16 Mani Pinjkop da anpulugosak do bisit asat, do iyi nak yokwikon nan abidosak.
- 17 Jigi da nak anupbal an, do wisa dagokdo, ae gildat binap, ae kalbi kisi kunam tak ibo bisitno nandisak.
- 18 Amin morapmi da nikgan, mani giptimno dima yokwi tan,
nido Pinjkop da jigikon nan pulugan nepmanek kilano anakwan tagisi egisat.
- 19 Pinjkop toktok teban kila amin madep egisak.
Uwalno Pinjkop do dima pasal iman, ae anpakni kulabik ak do dima nandan, do Pinjkop bisitno nandanek uwal emaron pabin yopdisak.
- 20 Nak dakon notno iyi dakon notni gat emat an.
Anek kalip notni gat sanbek sanbek awit unun tuwildak.
- 21 Gen kaga da gen galagi yosok, mani butnikon da emat ak do nandak nandak asak.
Geni da aban but yawot ekwaman, mani geni unun geni tepmisi, emat agak siba yombem da nin mandan nimisak.
- 22 Jigi morap imekdal, unun Yawe da kisiron yopbisi.
Anaki unun da imegek kilago anek gak anteban asak.
Amin kilegi yipban aripmi dimasi mosak.
- 23 Mani Pinjkop, gak da amin dapba kimokgon amin gat, ae top yon amin gat wiririkbi kimakbi kokupgwan pigekek pasil mudokdan.
Kimot bisapni tanakwa yawi kalik da tepmi kimotdan.

Mani egip egipno gagon tosok yañsi nandan gabenj.

56

Piņkop nandan gadanj imisak amin dakon bisit

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yaņ yonj. Uwalni Pilistia amin da Gat kokupmon Dewit tebaisi abidawit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yonj amin dakon kila amin da miņat aminyo yoyiņban “Kinarim kinda dubagikon kindapmon yikdak” unun tegon da yoni.

- 1 Piņkop, nak do nandan yawok nabi. Amin da nak nit do anjek nolganj. Gildat kinda kalonj uwalno da nit do abanj.
- 2 Wisa dagokdo da wigi pilindosi uwal da nit do pi anj. Amin morapmi da iyi do nandaba wigakwa abiņ nep do anj.
- 3 Piņkop, yo kinda do pasoldot bisapmon, egip egipno gagon tosok yaņsi nandisat.
- 4 Egip egipno Piņkopmon tosok yaņsi nandanek geni bamisi do nandak nandak anjek mani awigisat. Nak Piņkop nandan gadanj imiņek yo kinda do dima pasolgenj. Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- 5 Yo morap akdisat unun uwal da paņupbal ak do pi anj. Toktogisi nak anupbal ak do kosit wusik anj.
- 6 Unun kisi muwugek si pasilek ekwanj. Nak da kosit agisat unudon yubiņek nikba kimokgenj do pi anj.
- 7 Piņkop, gak da anpak yokwi an unun do yo yokwisi anj yobi. Gak butjap nandan yomiņek emaron teban tanek pabiņ yopbi.
- 8 Jigi pasat unun gak da nandisat. Anej nak unun do jigisi nandanek kunnam tagegisat. Kunam pakbino nianj da moņ unun gak da manjiņek papiagokon kili mandal.

- 9 Nak yaņsi nandisat, Piņkop unun paņpulugokno, do bisit anj ibeņ bisapmon unun da uwalno yolban kiņ mudokdanj.
- 10 Nak Piņkop dakon gen awigisat. Asisi, Yawe dakon gen awigisat.
- 11 Egip egipno Piņkopmon tosok yaņsi nandisat, do yo kinda do dima pasolgenj. Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- 12 Piņkop, nak kalip yo ak do yaņ teban tok agim unun akdisat. Nak ya yaņ gayiņek paret abeņ,
- 13 nido gak da kimoron naņ puluganaki dima kimakgim. Anpuluganaki sagalek dima nikgwit. Do Piņkop da dabilon toktogisi tenjeninikon agipbeņ.

57

Amin kinda Piņkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yaņ yonj. Dewit Sol do pasalek kiņ tip kinangwan pasil egipgut bisapmon kap on mandagit. Kap yonj amin dakon kila amin da miņat aminyo yoyiņban “Dima paņtasik ani” unun tegon da yoni.

- 1 Piņkop, bupmi nandan nabi. Nak gagon abisat, kilano aki do nandisat. Pup pudik da meņi da pit kagagwan pasilek ekwanj, unun da tilak ankutnanaki tagisi egisat. Nak yaņ giņ egapbo wigi anupbal ani dakon yo da pasilni.
- 2 Nak Piņkop Wukwisi do yaņ tidosot. Unun da anpuluganban galaktokni tagi yolgenj.
- 3 Unun Kwen Kokup egek nak yokwikon naņ abidanek nak anupbal ak do an amin unun pabiņ yopdisak. Piņkop toktogisi but dasi galak tan namiņek dimasi nepmaņ dekdak.
- 4 Amin da nak angwasaņ. Unun laion amin noknok yombem. Geni unun tepmisi, gwawia ae gobiņ yombem.

- Melni unun emat agak siba yombem geni tepmisi.
- ⁵ Piŋkop, miŋat aminyo da gak dakon man kundu yapmanek kwensi awigini do nandisat.
Tapmingo yipbi miktim morap kisikon nomansi tenjenosak.
Yan anaki miŋat amin morap kisi da man madepgo do nandani.
- ⁶ Uwal da nak abidok do pat yipman, do jigŋi madepsi da nak obisi abin nepmandak.
Nak da moken do kosiron gapma wayik yipman.
Mani dima magim.
Iyi unun gapmagwan mawit.
- ⁷ Piŋkop, butnokon da gak do tebaisi nandan gadasat.
Do gak dakon man awigik do kap yokdisat.
- ⁸ Dipmin yipmanek pidokenŋi.
Gita ae kuleleyo tidokenŋi.
Wisa dima daganakwan nak da kalip pidanek kap yoken.
- ⁹ Amin Tagi, Amin Nwakŋwari Kabi da bi-
napmon ya yan gayiken.
Miŋat amin morap kisikon agek mango awigiken.
- ¹⁰ Nin do but dasi madepsi galak tan
nimisal.
Unun dakon tilak yipnen kan, wigŋi
kundu da arŋp akdisak.
Toktogisi gengo tagisi unun yol
kimagek ninon yo tagi asal unun
arŋpmi tagi manjinen kan, tilakni
unun wigŋi gikwem kagagwan da
arŋp.
- ¹¹ Piŋkop, miŋat aminyo da gak dakon man
madepsi awigini do nandisat.
Tapmingo yipbi miktim morap
kisikon nomansi tenjenosak.
Yan anaki miŋat amin morap kisi da
man madepgo do nandani.
- 58**
- Amin kinda da Piŋkop da amin yokwi
tepmi pi yomjak do bisit agit*
Dewit dakon kap kinda. On kap do “Mik-
tam” yan yon. Kap yon amin dakon kila
amin da miŋat aminyo yoyinban “Dima
panjasik ani” unun tegon da yoni.
- ¹ Kila amin, ji gen pikon gen kilegi yon, ma?
Amin morap kisi dakon gen kokwin
tagisi an bo?
- ² Dimasi. Nandak nandakji yokwi ak dogin
nandan.
Ji gen kokwin kilegisi dima anek duk-
wan dukwan miŋat aminyo madepsi
panupbal an.
- ³ Amin yokwi unuden kaluk altonon da
wasanek kosit tagisi yipman degek
anpak yokwi gin an, ae top banjin
yanekwan.
- ⁴ Geni unun tunon amin dakon pakbi emari
ton yombem.
Mirakni in tagit, do
- ⁵ tunon amin unun pidan kap asak
do kasisin pion bisapmon, ami
dakon kasisin ni dakon tekni dima
nandisak.
Ami kasisin dakon mibili pakyan nan-
danek pisosok, mani tunon amin
tekni dima nandisak.
- ⁶ Piŋkop, kila amin yokwi unun panupbal
akisi.
Unun laion emat yokwisi an yombem,
do geni biripmik mudoki.
- ⁷ Pakbi da pak kinjek miktimgwan pasilgan
unuden si pasilni.
Amin da jon bamanba kibidon unuden
gak da si bamanaki yokwi toni.
- ⁸ Unun galjisip da kimagek miktimon
mikton, unuden tasik toni.
Ae monji men da butgwan kimagek
gildat dima kon, unuden tagi
kimotni.
- ⁹ Amin kinda da kindap moningok kinda
pasisak, unun da tilak, Piŋkop da
tepmisi panupbal akdisak.
Unun kalugi egakwa Piŋkop da butjapsi
nandan yominjek sibat sibat yan ma-
ban kikan.
- ¹⁰ Piŋkop da amin yokwi yo yokwisi an
yomjak bisapmon, amin kilegi kisik
kisik akdan.
Amin kilegi da amin yokwi dakon yawi
ban kandapni sugokdan.
- ¹¹ Anakwa amin diwari da yan yokdan,
“Asisi, Piŋkop da amin kilegi do kobogi
do tomni tagisi yomisak.
Asisi, Piŋkop da gen pikon amin morap
dakon anpak kokwin asak.”

59

Amin kinds uwal da dima anupbal ani do bisit agit

Dewit dakon kap kinds. On kap do “Miktam” yan yon. Sol da Dewit abidanek anakba kimotjak do amin yabekba yut-nikon kiwit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin dakon kila amin da minat aminyo yoyinban “Dima panjasik ani” unun tegon da yoni.

- 1 Pinjopno, uwalno da kisiron ban nak abidoki.
Kilano anaki dima anupbal ani.
- 2 Amin yokwi da kisiron nan gwayeki, anek amin nikba kimotdisat da kisiron ban nak abidoki.
- 3 Pindakgi. Nikba kimokgen do yubin ekwan.
Yawe, yokwi kinds dima agim, mani amin yokwi emat agak amin unun nit do muwukgan.
- 4 Yawe, sun kinds dima agim, mani tepmisi nak gat emat wam do tagap tan.
Jigino do kanek abin anpuluga!
- 5 Pinjop Yawe, Tapmim Ami, tepmisi abinek nak anpulugoki.
Gak Israel amin dakon Pinjop, tepmisi abin amin kabi morap egi anan kwan tepmi pi yobi.
Unun jamba but aminsi, do bupmi dima nandan yobi.
- 6 Pilin kaga abinek kokup pap da kosiron agek pinan da yan nimi yon.
- 7 Nandaki, gen kaganikon da gen yokwisi da mon.
Unun emat agak siba geni tepmisi yombem.
Mani yan yon, “Namin da nandan nimjak?”
- 8 Mani Yawe, gak da jikgo yokwisi yanjan yomisal.
Gak da unun minat amin morap kabi kisi do yansul an yomisal.
- 9 Gak dagin nak anteban anek kilano asal.
Pinjop, gak dam tebano aripmi dima tuwili egisal.
- 10 Pinjopno da but dasi galak tan namisak, ae unun da abin anpulugokdisak.

- Pinjop da nak yum nandanek nepban pindagapbo uwalno pabin yopdisak.
- 11 Amin Tagi, dima dapbi kimotni.
Minat amino da tapmimgo madep do di intanbam.
Gak pasiknin tebaisi, gaga da tapmimon uwal yolbi kinakwa panupbal aki.
- 12 Toktogisi yokwi ak dogin yon.
Iyi do nandaba wikwan do yum pindagaki iyi da paron yokwalni.
Jobit timitdo dakon gen ae top gen gat kisi yon.
- 13 Do gak da butjap nandan yominek dapbi kimotni kan tagisi.
Amin yokwi unun dapbi pasilni.
Yan anaki minat aminyo da gak do Pinjop, ae Israel amin dakon kila amin madep, ae dukwan dukwan kisi dakon kila amin madep egisal yan nandan gamni.
- 14 Pilin kaga abinek kokup pap da kosiron agek pinan da yan nimi yon.
- 15 Jap wusin pindak nok do kin ap an.
Ae buri dima tugoni kan, nimi yon.
- 16 Mani, nak tapmim madepgo do kap yoken.
Wisa dagokdo but dasi galak tan namisal, unun do nandanek kap yoken.
Nido, kalip jigi mibili mibili noman tan namgwit bisapmon tagisi ankutnagil, anek dam tebano aripmi dima tuwili egipgul.
- 17 Pinjop, gak kalongin teban tokno.
Gak dakon man awigik do kap yokdisat.
Pinjop, toktogisi but dasi galak tan namisal, ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal.

60

Amin kinds Pinjop da yokwikon nan abidosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinds. On kap do “Miktam” yan yon. On kap da niyindet kinds asak. Dewit da Siria amin Mesopotemia miktimon nani gat emat wangwit bisapmon miktim Soba gat Joap

gat dakon amin da tobil abinej Idom amin
12 tausen miktim kinda mani Galegi Tapmi
Morapmi unjudon dapgwit. Unun bisapmon
Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin
dakon kila amin da minat aminyo yoyinban
“Sanbek sanbek dakon jarej tagisi” unun
tegon da yoni.

- 1 Pinjkop, gak da manji ningul.
Ninon yan abi emaron magiman.
Nin do butjap nandagil, mani abisok
aego tobil abinej nin panpulugoki.
- 2 Gak da abi miktimnin wudip agit.
Miktim pudanbi gapma madep kinda
noman tagit.
Abisok miktimnin obisi tasik toso.
Aego anmilip abi.
- 3 Minat amin kabigo nin do jigi morapmi
ningul.
Unun wain ban yan nibi nan mudanej
but upbal obisi agiman.
- 4 Mani gak da tilak kinda anenakgil.
Do amin gak do pasolgon unun tilagon
kinj altanej tagisi egakwa uwal da
aripmi dima dapni.
- 5 Gak da nin but dasi galak tanj nimisal, do
bisitnin nandanj nibi.
Anej tapmim madepgokon da nin
yokwikon ban timigaki nin tagisi
egipnenj.
- 6 Pinjkop iyi da yutnon egek yan yagit, “Nak
emaron kili teban tat.
Do nak kisik kisik anej Sekem dakon
miktim gat ae Sukot dakon galegi
oba unun gat minat amino do kok-
winik yomdisat.
- 7 Giliat miktim gat Manase miktim gat unun
nak dakon.
Epraim miktim unun busuj kutnokno.
Ae Juda miktim unun kila amin madep
dakon kindap kirinno.
- 8 Mani Moap miktim unun nak dakon pakbi
sogok idap.
Ae Idom miktim unun nak dakon kan-
dap gwil yopyop tamo.
Anej nak emaron Pilistia amin pabinj
yopmanek kisik kisik anej yan
tidokdisat.”
- 9 Pinjkop, namn da nak ananj kokup pap
dam tebani tonon ankisak?

Ae namn da nak Idom miktimon emat
ak do ankisak?

- 10 Pinjkop, gak da nin manji kili ningul, ma?
Nin dakon emat amin dima panpulugok
do nandisal, ma?
- 11 Amin dakon panpulugok unun yo isali gin,
do nin panpuluganaki uwal gat emat
tagi wamnenj.
- 12 Pinjkop da nin panpuluganajakwan emaron
teban tonenj.
Iyi uwalnin pabinj yopdisak.

61

*Amin kinda Pinjkop da kilani asak do bisit
agit*

Kap on kap yon dakon kila amin do mand-
abi. Dewit dakon kap kinda. Gita tidanej
yogogi.

- 1 Pinjkop, mirakgo yopmanek anpulugoki do
yan tidosot unun nandaki.
Bisitno nandaki.
- 2 Nak miktim dubagisikon da gak do yan
tidosot.
Butnokon da panpulugogi mini egisat
yan nandanej yan tidosot.
Anki nepbi tip madep da yongamon
pasili egipbenj,
- 3 nido tagisi ankutnosol.
Nagal tebano agaki uwalno da aripmi
dima abinj nepni.
- 4 Nak bisap mudok mudogi mini gak da
yutnon egipbenj do nandisat.
Pup pudik meni da pitgwan tagisi ek-
wanj, unun da tilak gak da kapmatjok
egapbo ankutnoki do nandisat.
- 5 Pinjkop, nak yan teban tok agim unun gak
da nandagil.
Yo tagisi gak do pasolgon amin kabi do
yomisal unun nak do kili namgul.
- 6 Kila amin madep anteban abi bilak
morapmisi egipjak.
Anteban abi babikni morapmi altan al-
tanj ani unun pindatjak.
- 7 Pinjkop, anteban anaki bisap dagok da-
gogi mini gak da dabilon kila amin
madep egipjak.
Toktogisi but dasi galak tanj iminej
kilani anej ankutnoki dosi nandisat.
- 8 Yan anaki gildari gildari yo ak do yan
teban tok agim unun abenj.

Anek gildari gildari kap yanjek mango anjkisiken.

62

Piņkop kalonj dagin kilanin asak

Dewit dakon kap kinda. Kap yonj amin dakon kila amin da miņat aminyo yoyinban “Jedutun” unjun tegon da yoni.

¹ Nak tayanjok egek Piņkop dogin jomjom asat.

Unjun da nak yokwikon nanj abinjakwan egisat.

² Unjun kalonj gin tip madejno ae yokwikon banj timit timit aminyo.

Unjun kalonjin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abin nepni.

³ Bisap nianj da nak nikba kimokgenj do emat akdanj?

Ji nak dam garanj yombem kinda da yanj wagilsi tuwil kikenj do nandanj.

⁴ Nak man madejno tonj, mani ji nak dakon man madejno anjupbal ak do nandak nandak panjosit anj.

Ji top gen dogin galak tonj.

Ji Piņkop da nak do yo tagisi anj namjak do gen tagisi yonj, mani butjikon da “Piņkop da anjupbal asak kanj tagisi” yanj nandanj.

⁵ Nak tayanjok egek Piņkop do jomjom asat. Anek unjun kalonj dagin anjuplugosak do nandanj teban tanjek jomjom asat.

⁶ Unjun kalonj gin tip madejno ae yokwikon banj timit timit aminyo.

Unjun kalonjin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abin nepni.

⁷ Piņkop kalonj dagin yokwikon banj abidanjek man madejn namisak.

Unjun da tip madejno agakwan tebaisi akdat.

Unjun dagin dam madejno agakwan tagisi anjknutnosok.

⁸ Miņat amin kabi bisapmi bisapmi egip egipji Piņkopmon tosok yanji nandani.

Nin Piņkopmon kinapno tagisi panjknutnosok, do butjikon yo morap tonj unjun Piņkop do imin mudoni.

⁹ Amin isali unjun mirim pamanj yombem bami mini.

Ae amin mani tonj unjun jigj bisapmon nin aripmi dima panjuplugogi.

Unjuden amin kokwin anej kanj, bami mini tagapmisi pindatdamanj.

Unjun mirim pamanj yombem bami mini.

¹⁰ Ji amin dakon yo timit do tebai dima yoyini.

Ji amin panjekwalek kabokon da yo timit timit unjun anjak tagi yanj dima nandani.

Monej ae yo kabiyosi irenj tanja unjun do butjikon da unjun yo madejn yanj dima nandani.

¹¹ Bisap morapmi Piņkop da yanj yanban nandagin, “Nak naga Piņkop, tapminno madepsi.

¹² Nak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tanj yomisat.”

Amin Tagi, anjak amanj unjun da aripmon gak da amin kalonj kalonj do kobogi ninin asal.

63

Amin kinda da Piņkop gat egip do nandanjek bisit agit

Dewit Juda miktimon miktim amin da aripmi dima egipmi unjudon egek kap on mandagit.

¹ Piņkop, gak Piņkopno.

Nak pi madepsi anek gak wisisat.

Nak miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egek tapminno minisi anjakra amin da pakbi do anj unjuden wupno da gak do tepmisi nandisak.

Anek giptimno da gak gat egipdosi nandisak.

² Telagi yutnon gandagin.

Tapmingo madejn gat ae tilingo gat pindakgin.

³ Miktimon egip egip unjun tagisi, mani unjun yapmanjek gak da nin do but dasi galak tanj nimisal unjun da wukwisi asak.

Do nak mango yanj anjkisiat.

⁴ Nak si egipbenj bisapmon mango yanj anjkisin wigikenj.

- Kisitno si panenagek gak do bisit an an aben.
- ⁵ Amin da jap galagisi nelagi ton nanek aripmi an unuden wupno galagisi nandisak.
Do nak kisik kisik kap yanek mango yan ankisiat.
- ⁶ Nak dipmin potpot tamokon si pokdot bisapmon gakdosi nandan egisat.
Kalbi nandak nandak gak dogin asat.
- ⁷ Gak panpulugokno egisal, do nak gak da pit kagagwan tagisi egek gak do kisik kisik kap yosot.
- ⁸ Wupno gak da kapmatjok gol awildak.
Anjakwan kisitgo aminsi tet da nak tebaisi abidosok.
- ⁹ Amin nikba kimokgen do nandan amin, unun tasik tokdan.
Unun kimakbi kokupgwan pigikdan.
- ¹⁰ Uwalni da emat agak sibaban dapba kimagakwa jon pinan da giptimni nokdan.
- ¹¹ Mani kila amin madep nak naga Pinjkop do kisik kisik akdisat.
Ae Pinjkop yol do unun da manon da yan teban tok awit amin, unun kisik kisik tagi ani.
Mani unun da top amin dakon gen kagani sopdisak.

64

Amin kinda Pinjkop da kilani asak do bisit agit

- Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Pinjkop, nak jigino madepsi, do bisitno nandaki.
Nak uwal do pasoldot, do anpuluganbi nak aripmi dima nitni.
- ² Amin yokwi nak anupbal ak do pasulikon da gen yan pankosit an.
Anek nak nit do muwukgan, do kilano anaki yo yokwi dima an namni.
- ³ Geni unun geni tepmisi.
Emat agak siba da yan mandan naman.
Amin da amin do tilak anek obip panilikgan, unun da tilak geni emari ton ban nak panilik naman.
- ⁴ Unun pasil egek amin kilegi do obip yamanjan.

Unun dima pasolgon, do tepmisi yamanjan.

- ⁵ Iyi panjeban ak do anpak yokwi unun an.
Amin diwari yokwalni do pat yopmanek gen yan yon,
“Amin kinda da nin aripmi dima nindakdisak.”
- ⁶ Anpak yokwi ak do gen yan panjeban anek yan yon,
“Anpak yokwi kinda ak do dakon nandak nandak tagisi aman.
Yo unun akdaman unun amin kinda da aripmi dima kan nandanjo asak.”
Amin dakon but nandak nandakyo aripmi dima nandanen.
Unun pasilisi.
- ⁷ Mani Pinjkop da iyi dakon gobin ban yaman yomdisak.
Anjakwan unudon gin wuda madepsi noman tokdan.
- ⁸ Amin diwari panupbal ak do yawit, do Pinjkop da panupbal akdisak.
Amin morap unun pindatni amin da jikgo yokwisi yanjan yominek winda kwakwal an yomdan.
- ⁹ Minjat amin morap kisi Pinjkop do pasoldan.
Anek Pinjkop da yo unun asak unun do yokdan, ae unun do nandan egipdan.
- ¹⁰ Amin kilegi morap Yawe do kisik kisik akdan.
Anek panjutnosak do iyikon kinjek tagisi egipdan.
Amin kilegi morap Yawe dakon man awigikdan.

65

Kisik kisik anek Pinjkop ya yan iyiwit

- Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Pinjkop, nin Saion kokup papmon kinjek gak ankisinenji.
Yan anapno yo morap ak do yagiman unun kinda dima sun tosak.
- ² Gak da bisitnin nandan nimisal.
Amin morap kisisi gagon opdan.
- ³ Diwarinin da witjinba wagil yokwisi egipguman, mani gak da diwarinin wiririk nimgul.

- ⁴ Amin gak da yutnon opni do manjisa
unjun kisik kisik ekwan.
Gak da Telagi Yut Madepmon yo tagisi
ton unjun ban tugok tugogisi panek
ekwaman.
- ⁵ Pinjkop gak dasi nin yokwikon ban timik
timik anjaki tagisi ekwaman.
Gak bisitnin nandanek pi tapmimi ton
anjek nin panpulugosol.
Amin miktim diwarisikon ae tap
diwarisikon ekwan unjun kisi gak da
panpulugoki do jomjom an.
- ⁶ Gaga da tapmimon kabap morap wasan
yopgul da tamonikon ton.
Gak tapmingo madepsi.
- ⁷ Gak da tap madep paptan tamaligakwan
anyawot anjaki wayini mini toso.
Ae minjat amin kabi egi anjan kwan gen
pap yanek pidok pidok an unjun gak
da panyawot asal.
- ⁸ Wasok madep madep anjaki amin unjun do
pasolgon.
Gildat wisak tetgin ae pigisak tetgin
wasok tapmimi ton asal unjun do
nandanek kisik kisik kap yan gaman.
- ⁹ Gak da miktim kilani ak do sikak yipbi
mosok.
Yan anjaki miktim tagisi anjakwan jap
bami tagisi ton.
Pinjkop gak da pakbi morapmi yopgul
da dima dugon.
Yando, jap bami madepsi iren tanakwa
amin da aripnikon pan non.
Gak da yan ak do kili nandagil.
- ¹⁰ Gak da sikak morapmi yopbi manek
miktim anyawot anjakwan pakbini ton
anjakwa jap gisamigaki bami tagi ton.
- ¹¹ Gak nin do tagisi nandanek jap pakpak
bisapmon jap madepsi panjirenan
nimisal.
Jap tamokon jap morapmisi tujan
wigisak.
- ¹² Miktim amin dima ekwanon jon tim
morap tan anjan kwan unjudon bul-
makau gat ae sipsip gat morapmisi
ekwan.
Ae ilej morapmon jon kalikaligisi
kwanakwa kisik kisik an.
- ¹³ Jon timon sipsip morapmisi ekwan ae ga-
legikon wit morapmisi kwanek ton,

do yo morap kisik kisik anek kap yon.

66

Pinjkop do kisik kisik anek ya yan iyik dakon kap

- Kap on Pinjkop gawak imim kap. Kap yon
amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Miktimon minjat amin morap kisik kisik
anjek yan tidanek Pinjkop anjisinini.
- ² Kap yanek man madepni yan anjisinini.
Man madepni madepsi yan anjisinini.
- ³ Pinjkop yan si iyini, “Yo morap asal unjun
wagil tagisisi.
Tapmingo unjun madepsi, do uwalgo
da madepsi pasolgon.
- ⁴ Miktimon amin morap gak gawak gaman.
Kap yanek mango yan anjisan.”
- ⁵ Ji abinek Pinjkop da yo agit unjun pindatni.
Yo masi masimi amin da binapmon
agit unjun do pindatni.
- ⁶ Unjun da Tap Gami aban kibidan miktim
kibiri yombem anjakwan unjudon da
teri kinda wugiwit.
Ji abinek mani yan anjisinino.
- ⁷ Unjun tapmimni madepsi, ae kila amin
madep dagok dagogi mini egi
wugisak teban.
Egek amin da yo morap an unjun
pakyansi pindakdak.
Do kwen wugik dima an imnen.
- ⁸ Minjat amin kabi morap ji Pinjkopnin
anjisinjakwa amin da wiwikni nan-
dani.
- ⁹ Unjun da kilanin anjakwan sigin ekwaman,
ae sagalek dima nindapmanjan.
- ¹⁰ Pinjkop, amin da silwa sonba gwaljigi
minisi an unjun da tilak gak da nin kili
pankewalgil.
- ¹¹ Gak da nin paron ban timikgil.
Yan anek ninon jigi madepsi yipman
nimgul.
- ¹² Gak yum pindagaki uwal da obisi baman
nimgwit.
Anjaki nin kindap ae pakbi madep ka-
gagwan agipguman.
Mani abisok gak da kokup tagisikon
panjabil.
- ¹³⁻¹⁴ Kalip jigi noman tan naban paret
kindap da si son mudogi unjun gam

- do gen kagano kon da yan teban tok kili agim.
 Yan agim do on paret gak da yutnon panjobinek kindapmon sokdisat.
 15 Gak do bit kilapyo madepsi ban al-takon sonjek gak do paret aben.
 Sipsip wili madepsi ban sonjapbo unun dakon kibani tagisi unun nandabi.
 Bulmakau wili ae meme wili kisi gak do paret aben.
 16 Minjat amin morap ji Pinjkop do pasalek ekwan amin ji abin nak dakon gen nandani.
 Pinjkop nak anpulugok do yo madepsi agit, unun dakon geni dayikdisat.
 17 Nak mani yan anjisinjek anpulugosak do yan tidagim.
 18 Butnokon diwarino tawit unun yan kwok dima agim tam, Amin Tagi bisitno dima nandaban.
 19 Mani Pinjkop da nak kili nandan namgut. Asisi, tekno nandanek bisitno kili nandagit.
 20 Nak Pinjkop dakon man anjisisat. Unun bisitno nandaban isali dima agit. Anek nak do but dasi sigin galak tan namisak.

67

Pinjkop anjistik kap

Kap on Pinjkop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi. Gita tidanek yogogi.

- 1 Pinjkop nin do nandan yawok niminek ninon yo tagisi abi.
 Butgo ninon yipmanek yo tagisi an nibi dosi nandan.
- 2 Yan anjaki amin kisi da gak dakon anpakgo nandani.
 Ae gak da amin yokwikon ban tagi timikdal dakon tapmim miktim amin kisi morap da nandani.
- 3 Pinjkop, amin da gak anjisinini do nandisat.
 Amin morap kisi da gak anjisinini dosi nandisat.
- 4 Gak gen kokwin pi agakgo kilegisi, ae miktimi miktimi minjat amin kabi kosit kilegi yolisal.

Yan asal do minjat amin kisi dakon but tagisi anakwa kisik kisik kap yoni dosi nandisat.

- 5 Pinjkop, amin da gak anjisinini do nandisat.
 Amin morap kisi da gak anjisinini dosi nandisat.
- 6 Miktim da jap morapmi panalon asak, ae Pinjkop, nin dakon Pinjkop da nin gisamitjak.
- 7 Asisi, Pinjkop da nin gisamigakwan amin morap miktimi miktimi ekwan unun da Pinjkop do pasal imdan.

68

Israel amin Pinjkop da panpulugagit do kisik kisik awit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- 1 Pinjkop da tepmisi abinek uwalni yoljak.
 Pinjkop do uwal an amin pasalek kin mudoni dosi nandisat.
- 2 Mirim da mukwa pisonba kin pasilgan, yan gin Pinjkop da uwal yoldisak.
 Kindap tedep da kendol pindakban pakbi dagon, yan gin amin yokwi Pinjkop da inamon tasik tokdan.
- 3 Mani amin kilegi kisik kisik akdan.
 Anek Pinjkop da dabilon butni tagisi anek kisik kisik madepsi akdan.
- 4 Pinjkop anjisinin.
 Man madepni do nandanek anjisinjek kap yonensi.
 Unun gikwemon yigek kisak.
 Mani unun Yawe.
 Nin iyi da dabilon kisik kisik anen.
- 5 Pinjkop iyi da telagi kokupmon egek minjat monjiyo datni kimakgwit unun kilani asak, ae sakwabatyo kisi kilani asak.
- 6 Ae minjat aminyo dage dage anek ekwan unun diwatni panalon anyoban tagisi yikgan.
 Ae dam tebanon ekwan amin puluganban kokupmon tagisi ekwan.
 Mani kwen wugik an amin miktim kibiri tim yokwisikon panji egipdan.
- 7 Pinjkop, kalip gak minjat aminyogo mibiltan yominek miktim amin da

- aripmi dima egipmi timon timik pawilgil.
- 8 Uņun bisapmon Sinai dakon Pinķop abinķakwan miktim wudip agit. Asi, Israel dakon Pinķop abinķakwan sikak madepsi magit.
- 9 Pinķop, gak da sikak madepsi yipbi miktimgokon magit. Anķaki miktim yokwi da miktim tagisi ae dagagit.
- 10 Uņun miktimon miņat amin kabigo da kokup wasawit. Gak yogo morapmisi uņun ban wadak wadak amin paņpuluganķaki tagisi egipgwit.
- 11 Amin Tagi da miņat amini do gen yomgut, aban miņat morapmi da kiņ gen uņun yaņ tenķenķawit.
- 12 Gen uņun yaņ, Uwal dakon kila amin madep gat ae emat amin morapni gat kisi pasal kwan. Anķakwa miņat kokupmon ekwan da amin emaron yo timikgan uņun kokwin an.
- 13 Miņat uņun sipsip kila an, mani silwa gat gol gat ban giptimni tagisisi paņtilim anķek minam dakon tilimi yombem dagon.
- 14 Pinķop Tapmim Ami da Salmon Kabapmon kila amin madep yolban kiwit, anķek uņun kabapmon ais yopban mawit.
- 15 Basan dakon kabap uņun madepsi. Heņ moniņ moniņni morapmisi.
- 16 Kabap madep Basan, gak nido Pinķop da Jerusalem dakon kabap Saion uņudon iyi yit do tilak agit uņun do nandabi yokwi tok asal? Yawe iyi toktogi uņun kabapmon egipdisak.
- 17 Amin Tagi emat amini gat os da emat amin ilik pawilgan tamo tausen morapmi kon da apgut. Sinai Kabap yipmanķek pigit da iyi da telagi yutnon egisak.
- 18 Pinķop kabap dubagisikon wigek uwalni morapmi emaron teban tanķek iyi timikgit uņun amin timikban kisi wigiwit.
- Uņun kwen wigik amin uņun dakon yoni ban but galak do timikgit. Pinķop Yawe iyi uņun kabapmon egipdisak.
- 19 Amin Tagi dakon man awigino. Gildari gildari nin dakon jigi imekdak. Pinķop kalon dagin nin yokwikon ban timikdak.
- 20 Pinķopnin da nin paņpuluganķakwan tagisi ekwaman. Amin Tagi Yawenin da nin paņpuluganķakwan dima kimokgoman.
- 21 Mani Pinķop da uwalni dakon busuņni paņsulitdisak. Uņun anķpak yokwi toktogisi an amin paņtasik akdisak.
- 22 Amin Tagi da yaņ yosok, "Nak da uwalji Basan ekwan uņun aeno timik paņapdisat. Tap idap da kadagikonsi ban timik pawiken.
- 23 Ji uwalji dakon yawi ban kandapji sugokdan. Anķakwa piņanji da galak toknikon nokdan."
- 24 Pinķopno, ae Kila Amin Madepno, miņat amin morap da gandaba gak emaron teban tal da kisik kisik anķek abisal. Kisi morap da gandanķakwa telagi yutgogwan wigisal.
- 25 Kap yogok amin mibiltok kwan, anķakwa duban tidok amin buņon oban. Anķakwa miņatjok tambarin tidon uņun binapmon kwan.
- 26 Uņun kap yaņ yon, "Nin Pinķop dakon miņat aminyo, nin muwugek Pinķop dakon man awigino. Israel amin, nin Yawe dakon man awigino."
- 27 Benjamin dakon miņat aminyo kalonisok da mibiltok kwan. Ae Juda amin dakon kila amin gat ae miņat aminyo gat Benjamin dakon amin kabi ban yolgan. Anķakwa Sebulan gat Naptali gat dakon kila amin buņon yolgan.
- 28 Pinķop, gak tapmimgo kalip noligil, uņun nan abisok nomansi noliki.

- 29 Kila amin madep da yutgo Jerusalem tosoƙ unuƙon abinƙeƙ gaƙ do but galak do yo paɗabaɗ.
- 30 Piɗkop, Isip unun joɗ kilap yokwi yombem, unun tebaisi iyiki. Gaƙ da uwalnin morap kwen wiƙiƙ aɗ unun tebaisi yoyiki. Tebai yoyinƙaƙi wiƙi ɗwaƙbeɗ aɗeƙ silwa gamni dakoɗ biƙapmon wuƙisaƙ. Emat ak do nandaɗ amin yolbi dukwan dukwan ƙini.
- 31 Isip amin da but galak dakoɗ yo timigeƙ Jerusalem opdaɗ. Aɗaƙwa Itopia amin da Piɗkop do ƙisiƙni paɗenageƙ gawat gawat aƙdaɗ.
- 32 Amin ɗwaƙɗwari Ƙabi, ji Piɗkop do kap yaɗeƙ Amin Taƙi dakoɗ man awiƙiƙ do kap yoni.
- 33 Unun kundu wasok wasogikon da kili taƙi da tosoƙ unuƙon aƙisaƙ. Nandani. Piɗkop madepsi yaɗ tiɗosok.
- 34 Miɗat aminyo morap, ji Piɗkop dakoɗ tapmiɗ madepni do yaɗ teɗteɗoni. Unun Israel amin dakoɗ kila amin madepni. Kundukoɗ tapmiɗ madepni nomansi komaɗ.
- 35 Piɗkop iyi da telagi yutnon tapmiɗi tonɗi yikdaƙ, do pasala imiɗ ƙimotneɗ. Israel amin dakoɗ Piɗkop miɗat amini do tapmiɗ madepni yomisaƙ. Piɗkop aɗƙisiɗo!

69

Dewit Piɗkop da aɗpulugosaƙ do biƙiƙ aƙiƙ

Dewit dakoɗ kap ƙinda. Kap yoɗ amin dakoɗ kila amin da miɗat aminyo yoyinɗan “Jareɗ taƙisi” unun teƙon da yoni.

- 1 Piɗkop, naƙ aɗpuluga!
Paƙbi wiɗaɗeƙ teƙnoƙon kili wiƙ.
- 2 Naƙ neɗaƙ kaƙagaɗwan maɗ piƙiƙim da eƙisaƙ.
Miƙtim tebai nikoɗ baɗaɗeƙ tebai aƙgeɗ?
Paƙbi ilariƙwan aƙapbo paƙbi da iƙeƙ waƙil wiƙiɗinɗan toƙdiƙsaƙ.
- 3 Piɗkop gaƙ da aɗpulugoki do toƙtoƙisi yaɗ tiɗaɗ eƙeƙ tapmiɗno miɗisi asaƙ.

Biƙap dubagi gaƙ do jomjom aɗeƙ eƙiƙ, do teƙno baƙ taɗaƙwan daɗilno teƙ naɗaɗ.

- 4 Isal doƙin nandaba yokwi toƙ aɗ naɗaɗ amin morapmi eƙwaɗ.
Busuɗ daɗƙwano dakoɗ tilaƙ yaƙmaɗdaƙ.
Uwalno miɗili miɗi naƙ aɗtaƙiƙ aƙ do aɗ.
Naƙ kaɗo diɗa naɗ yomiɗapbo toƙ yaɗ naɗaɗ, do naƙa dakoɗ yo ƙabiɗo diwari yomisaƙ.
- 5 Piɗkop, naƙ nandaɗ ƙoƙwini taƙi diɗa amin ƙinda gaƙ da nandaɗ naɗisaƙ. Diwariɗo ariƙmi diɗa paɗƙisiɗiɗeɗ.
- 6 Amin Taƙi Yawe Tapmiɗ Ami, yum nandaɗaƙi yokwi di abo gaƙ da paɗpulugosaƙ do nandaɗ gaɗat aɗeƙ jomjom aɗ amin da mayatoko di paɗaɗ.
- Israel amin nin dakoɗ Piɗkopnin yum nandaɗaƙi yokwi di abo gaƙ wiƙiɗ gaɗdaƙ do pi aɗ amin da mayatoko di paɗaɗ.
- 7 Naƙ gaƙ goɗdaƙ, do amin da maɗji ƙeɗ yaɗ naɗaɗ.
Yaɗ aɗaƙwa mayatoko pasat.
- 8 Peno paɗiƙ paɗiƙyo da diɗa nandaɗ naɗaɗ wup aɗ.
Gwaƙno da naƙ ƙoƙup ɗwaƙɗwariƙoɗ amin ƙinda yombem nandaɗ naɗaɗ.
- 9 Naƙ gaƙ dakoɗ yut do madepsi galak tosoƙ, do yutgo da taƙisi tosaƙ do pi madepsi asaƙ.
Amin da gaƙ do ƙeɗ yokwi yaɗ ƙamaɗ unun yaɗba naƙon obisaƙ.
- 10 Naƙ ƙunaɗ taƙeƙ gaƙ do nandaɗeƙ jaƙ ƙeƙeƙ aɗeƙ gaƙwaƙ ƙamiƙsaƙ biƙapmon, amin da naƙ do ƙeɗ yokwi yaɗ naɗaɗ.
- 11 Naƙ but yokwi dakoɗ imal pasat biƙapmon, amin da maɗji ƙeɗ yaɗ naɗaɗ.
- 12 Muwut muwut taɗoƙon amin da naƙ do yaɗba yokwi toƙ aɗ.
Ae paƙbi tebaɗ naɗeƙ but upbal aɗ amin da abiɗ neƙ do kap yoɗ.
- 13 Maɗi Yawe, naƙ gaƙ do biƙiƙ asaƙ.

- Piŋkop gaga nandisal bisapmon bisitno dakon bami unudon nabi.
Gak nak do but dasi galak taŋ namisal, do asi pulugaŋ nep do yagiŋ unun do nandaŋek bisitno dakon kobogi nabi.
- 14 Pulugaŋ nepmaŋaki neŋak kagagwan dima piŋi pasilgeŋ.
Nak do yaŋba yokwi tok aŋ namaŋ amin da kisiron baŋ pulugaŋ nepmaŋaki pakbi ilarigwan dima pasilgeŋ.
- 15 Yum nandaŋaki pakbi da iŋek nak dima witjisak, ae pakbi ilarigwan dima piŋi pasilgeŋ.
Yum nandaŋaki bumjot gapma da nak dima galautjak.
- 16 Yawe, gak bisapmi bisapmi but dasi galak taŋ naminek yo tagisi aŋ namisal.
Yaŋdo, bisitno dakon bami nabi.
Bupmigo unun madepsi, do abiŋ aŋpulugoki.
- 17 Nak gak dakon oman monjigo.
Pasikon dima egi nabi.
Nak jigikon egisat, do bisitno tepmisi nandaŋek bami nabi.
- 18 Nak da kapmatjok abiŋek yokwikon baŋ yumaŋ naŋ nepbi.
Uwalno da kisiron naŋ pulugaŋ nepbi.
- 19 Uwalno nak do gen yokwi yoŋ unun gak da nandaŋaki nayaŋ.
Mano abiŋ yipmaŋakwa mayaktok pasat unun nandisal.
- 20 Gen yokwi unun yaŋ namaŋ unun do but yokwisi nandisat.
Aŋek tapmimno minisi asak.
Amin di da nak dakon but bo aŋteban ani yaŋ nandagim, mani dima.
Ae amin di da nak aŋteban ak do gen tagi di bo nayini yaŋ nandagim, mani dima.
- 21 Jap do agim bisapmon marasin yokwi baŋ namgwit.
Tekno kibidaŋban wain isipmi baŋgin nokeŋ do namgwit.
- 22 Jap noknok madep ak do muwutni bisapmon unun kisik kisik bisap da tobilek kilap da yaŋ paron depban yokwalni, ae gapmagwan maŋek tasik toni dakon yo yaŋ asak dosi nandisat.
- 23 Dabilni abi pilin tuk ani, aŋek yo saŋbenek dima pindatni.
Manji paŋupbal abi tebai dima atni dosi nandisat.
- 24 Butjap sigin nandaŋ yominek yo yokwisi aŋ yobi.
Aŋek butjapgo da aban pasil mudoni.
- 25 Kokup ekwaŋ unun isal tosak.
Ae imal yutnikon amin kinda dima egipjak dosi nandisat.
- 26 Amin diwari yokwini dakon kobogi yomgul, amin yokwi da yokwi aŋ yom do pi sigin aŋ.
Gak da amin diwari dakon giptim paŋdagaŋek giptim tedep yomgul, amin yokwi da jigilak gen yaŋ yominek jigi yomaŋ.
- 27 Amin yokwi dakon yokwini do dima iŋtaŋ yobi.
Unun amin dimasi paŋpulugoki.
- 28 Gak da egip egip papiakon mani wiririkgi.
Ae amin kilegi dakon man gat kisi mani dima mandaki dosi nandisat.
- 29 Nak jigi tepmiyo madepsi pasat.
Piŋkop, gak da nak yokwikon naŋ abidaŋek nak aŋmilip abi.
- 30 Yaŋ aŋaki nak kap yaŋek Piŋkop dakon man awigikdisat.
Aŋek ya yaŋ iyinek man madepni do yaŋ tenŋok abeŋ.
- 31 Aŋapbo Yawe da aŋpak unun abeŋ do but dasi galak taŋ kimotjak.
Bulmakau baŋ paret abeŋ unun do madepsi dima galak tosok.
- 32 Nak Piŋkop aŋkisikeŋ bisapmon miŋat aminyo jigi paŋ da unun kaŋek kisik kisik akdaŋ.
Ae miŋat aminyo Piŋkop wisin kok do pi aŋ amin unun Piŋkop da butni paŋteban akdisak.
- 33 Yawe da yo do wadak wadak aŋ amin dakon bisitni nandaŋ yomisak.
Miŋat amini dam tebanon ekwaŋ unun do dima iŋtaŋ yomisak.

³⁴ Kundu gat ae miktim, ae tap idap gat ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan ekwan, ji kisi morap Pinjkop dakon man awigini.

³⁵ Nido, Pinjkop da Saion kokup pap dakon miñat aminyo uwal da kisiron ban timitdisak.

Anek Juda miñat aminyo panpuluganban kokup papni ae akdan.

Yan aban Pinjkop dakon miñat aminyo unun kokup papmon tagisi egek, unun miktim wagil abidoni.

³⁶ Pinjkop dakon oman amini dakon diwatni da unun miktim abidokdan, ae miñat amin Pinjkop but dasi galak tan iman unun da unun miktimon egipdan.

70

Dewit Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Pinjkop da Dewit dakon jigi kan nandanjo asak do Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Pinjkop, nak yokwikon nan abidoki.

Yawe, tepmisi abinek nak anpuluga.

² Amin diwari da nak nikba kimotdisat.

Gak dasi pabin yopmanek panjntok anaki mayaktok pani.

Ae amin diwari nak dakon jigi do kisik kisik an, wiririkbi tobi kinakwa mani pabin yopbi dosi nandisat.

³ Nak do manji gen yon amin, obisi panmayak anaki anpak yokwini do wiripdatni dosi nandisat.

⁴ Mani amin gagon oban, unun buri tagisi anakwa gak do kisik kisik ani.

Miñat aminyo unun gak da yokwikon ban timikgil unun do but galaksi nandanek toktogisi

“Pinjkop unun wagil tagisisi!” yan tagi yoni.

⁵ Mani Pinjkop, nak wadak wadak amin, ae nak naga aripmi dima anpulugoken, do tepmisi abin anpulugoki.

Yawe, gak gaga nak dakon panpulugokno ae yokwikon ban timit timit amino.

Jomjom dima abi, tepmisi anpulugoki!

71

Amin pelan dakon bisit

¹ Yawe, anjknoki do gagon obisat.

Nak anjknaki mayagi dima paken.

² Gak wagil kilegisi, do nak anpuluganek uwalno da kisiron nan kukwan nepbi.

Bisitno nandanek pulugan nepbi.

³ Gak tip madepno egek nak tagisi anjknosol.

Gak tip tebano ae dam tebano aripmi dima tuwili, do gen teban yipmanaki uwal da kisiron da pulugan kiken.

⁴ Pinjkopno, amin yokwi da kisiron ban pulugan nepbi.

Unun emat aminsi, ae anpakni unun wagil yokwisi.

⁵ Amin Tagi Yawe, gak dasi pulugan nepdisal yan nandanek egisat.

Nak monisogon da nandan gadan gamin anan wigim.

⁶ Meno da nak analanban gak da kila anaki wik da abisok egisat.

Yan asal do bisapmi bisapmi mango yan anjkn kimokgen.

⁷ Amin morapmi nandanakwa yo noman tan naminakwa yan nandan, gak kalon dagin tagisi anjknosol.

⁸ Gildat kinda kalon nak gak dakon man awigisat, anek miñat aminyokon gak dakon tilingo do yan tentenok asat.

⁹ Abisok nak amin pelan kili at, do tapmimno minisi.

Gak nepman degek manji di nabim.

¹⁰ Uwalno nikba kimokgen do muwugek anupbal ak do gen yan panjntok an.

¹¹ Unun yan yon, “Kili yolek abidono.

Unun anpulugosak amin kinda dima egisak.

Pinjkop kili yipman dekgit.”

¹² Pinjkop, dubagikon dima egipbi.

Pinjkopno, tepmisi abinek nak anpulugoki.

¹³ Gen yan naman amin unun pabin yopmanek dapbi pasilni.

Nak anupbal ak do nandan, do gak da panjntok anek madepsi panmayak abi dosi nandisat.

¹⁴ Mani nak toktogisi gak nandan gadan gaminek anpulugoki do jomjom aben. Mango madepsi sigin awigiken.

¹⁵ Anpakgo kilegisi unun do amin yoyiken.

Yo masi masimi morapmisi nagon agil unun aripmi dima manjin mudogi,

- do gildat kinda kalonj gak do nandanj egek puluganj nepgul unun dakon geni amin yoyikenj.
- 16 Amin Tagi Yawe, gak dakon tapmim do nandanjek gak anjksikenj.
“Yawe kalonj gin unun amin kilegisi” yanj yoyinj tenjenokenj.
- 17 Pinjkop, nak moninjisogon da gak da nayinj dek ananj wigil.
Gak da yo masi masimisi asal unun do amin yoyinj tenjenosot.
- 18 Abisok nak amin pelanj kili at, ae kuluno madepsi kwanj, do Pinjkop nak dima nepmanj dekgi.
Nak gat egaki gak dakon tapmim madepgo do minjat amin kabiyon altanj altanj ani unun yanj tenjenok anyominj yominj abenj.
- 19 Pinjkop, anjakgo kilegi unun tuganj kundu da arimon wigigit.
Gak pi madepsi agil.
Amin kinda gak yombem mini.
Gak da yapmanj mudosol.
- 20 Gak da jigi mibili mibili yopbi nagon apgwit, mani nak nandisat, gak da nak aego anteban akdisal.
Miktim kagagwan nanj abi pidokenj.
- 21 Gak da mano abi madepsi sigin pap tokdisak.
Anjek butno aego anteban akdisal.
- 22 Pinjkopno, gak dimasi nepmanj dekdal, do mango awigik do gita tidokenj.
Israel amin dakon Pinjkop telagi, mango awigik do gita tidanjek kap yokenj.
- 23 Nak kisik kisik anjek yanj tidokenj.
Gak do kap yanjek mango awigikenj, nido yokwikon nanj abidagil.
- 24 Amin da nak abinj nep do awit, mani gak da pabinj yopmanjek obisi panmayak agil.
Yanj agil do nak gildat kinda kalonj gak dakon anjak kilegi do minjat aminyokon yanj tenjenok abenj.

72

Pinjkop da kila amin madep anpulugosak dakon bisit
Solomon dakon kap kinda.

72:8: Sek 9.10

- 1 Pinjkop, anjakgo kilegi unun kila amin madep do iyinj dekbi gen kokwin kilegi asak.
- 2 Anjaki anjak kilegikon da minjat amin kabiyogo ae yoni mini amin gen kokwin tagisi anj yomjak.
- 3 Kila amin madep anjak kilegi asak, unun do ilenj madep ae moninjikon jap bami tagisi pani.
- 4 Anjpuluganbi kila amin madep da bupmi amin panpuluganban tagisi egipni.
Ae yo do wadak wadak anj amin dakon gwakni panpulugosak.
Mani amin do yokwi anyomanj amin unun pabinj yopjak.
- 5 Kila amin madep anjpuluganbi gildat ae kanek tonjil da arimon egipjak.
- 6 Kila amin madep anjpuluganbi anjak tagisi banjin asak.
Anjaki sikak da manjek jap panirenj asak unun da tilak anjakni tagi da tagisi noman tosak.
- 7 Miktimon egipjak bisapmon amin anjak kilegisi banjin ani.
Kaneke da tanj ananj kisak bisapmon yo kinda do wadak wadak dima ani.
- 8 Kila amin madep egek tap teri kinda da tap teri kinda miktim daman tosak, gat ae Pakbi Yupretis kon da miktim morap tanj ananj kwanj unun gat kisi kila akdisak.
- 9 Miktim kibiri timon amin da gawagek pasal imni.
Ae uwalni da miktimonsi manj pagek pasal imni.
- 10 Spen miktim dakon kila amin madep gat ae tap binap miktim tim tonj unun dakon kila amin madep kisi da gawat gawat anj iminjek yo tomni madep banj imni.
Arebiamiktim gat ae Sebamiktim gat dakon kila amin madep da yanj gin akdanj.
- 11 Kila amin madep morap da njwakbenj anj iminjakwa minjat amin morapyo da oman anj imdanj.
- 12 Yoni mini amin da panpulugosak do yanj tidanba panpulugosak.
Ae jigi panjek panpulugogi mini amin panpulugosak.

- 13 Ae amin tapmimi mini wadak wadak ekwan unun do bupmi nandajek panpulugosak.
- 14 Unuden amin do but dasi galak tan yomisak, do uwal da pabin yopmanjek panupbal ani bisapmon uwal da kisiron ban pulugan yopdisak.
- 15 Kila amin madep unun bilak morapmi egipjak dosi nandisat.
Arebia miktim amin da gol imni.
Gildat kinda kalon Pinjkop da anpulugosak do minjat aminyo da bisit an imni dosi nandisat.
- 16 Lebanon miktimon wit tagisi kwan, unuden gin amin da pigaga yan gin kwoni.
Jon morap kwan iren ton unun da tilak kokup papmon amin yan gin iren toni.
- 17 Kila amin madep unun dakon man madepni do dima in-toni dosi nandisat.
Gildat da toktogisi tosok unun da aripmon man madepni toktogisi yan gin tan an kisak.
Unun amin dogin anek miktimi miktimi amin da gisami ton egek kila amin madep do gisami ton amin yan iyini dosi nandisat.
- 18 Pinjkop, Israel amin dakon Yawe an-kisino.
Yo masi masimisi unun kalon dagin asak.
- 19 Mani tilimni ton unun toktogisi an-kisino.
Miktimi miktimi tilimni tugok tugogisi tan anan kikdisak.
Unun bami, unun asi.
- 20 (Dewit, Jesi dakon monji, unun dakon bisit obin idon dagosok.)

PAPIA 3

(Kap 73–89)

73

Pinjkop amin yokwi do yo yokwisi an yomdisak

Asap dakon kap kinda.

- 1 Pinjkop da Israel amin do yo tagisi an yomisak.
Pinjkop da butnigwan yoni minisi amin do yo tagisi yomisak.
- 2 Mani nak da naga yokwikon pali magim.

Nak kandapno sagalek yan nikban manjek nandan gadatno pali yipman degim.

- 3 Nido, nak kwen wugik amin yokwi pakpak unun pindakgo yoni morapmisi anakwa unun dakon yoni do pindak galaktok agim.
- 4 Giptimnikon tepmi dima nandan.
Unun amin tebai ae giptimni unun tagisi gin.
- 5 Jigi amin diwari da pan unuden dima pan.
Amin diwari jigi mibili mibili pan, mani yo unuden di dima noman tan yoman.
- 6 Do iyi do nandaba wigakwa kisik kisik an, ae nomansi amin diwari dapmanjek panupbal an.
- 7 Unun but nandak nandaknikon da anpak yokwi ak do nandan unun panalon an.
- 8 Amin diwari do manji gen yan yominek yokwi an yom do gen yon.
Unun kwen wugiksi anek amin diwari panupbal ak do gen madepsi yon.
- 9 Pinjkop Kwen Kokup egisak unun do gen yokwi yan iman.
Anek iyi dakon man pawigek amin morap da geni guramitni do pi tebaisi an kimokgon.
- 10 Do Pinjkop dakon minjat aminyo diwari kwen wigik amin dakon gen do galak tanek geni unun nandan gadan.
- 11 Amin yokwi da gen yan yon, “Pinjkop da yo nin da aman unun aripmi dima nandisak.
Pinjkop Wukwisi da nin dakon anpaknin dakon mibili nandisak dakon kosit kinda dima tosok.”
- 12 Amin yokwi unun jigi di dima noman tan yoman.
Anakwa yoni morapmisi, ae sigin iren ton.
- 13 Nak naga dakon egip egipno kila tebaisi agim, ae butno gwaljigi mini tosok, ae yokwi di dima agim.
Unun isal dogin agim, ma?
- 14 Pinjkop, nak yokwi dima agim, mani gak da gildat kinda kalon gip tedep namisal, ae wisa dagokdo morap kobogi yokwisi namisal.

- 15 Nak gak dakon miñat aminyogo do amin yokwi da gen yoñ unuden yoyigim tam, top yoyikom.
- 16 Nak amin yokwi da yo unun an dakon mibili wisin kok do agim, mani antidok agim.
- 17 Piñkop, nak gak da telagi yutnon wigigim bisapmon nandak nandakno pisagit.
Anek amin yokwikon yo noman tokdan unun do nandako pisagit.
- 18 Piñkop, gak da amin yokwi abi kosit saga-legisi ban akwan, anek abi manek wagilsi tasik ton.
- 19 Unun tepmisi tasik ton.
Ae kimotni unun pasol pasolisi ae yokwisi.
- 20 Amin Tagi, unun amin da dipmin pindakgan da wisa daganakwan pasilgan unun yombem.
Gak da abinaki amin yokwi pasil mudoni.
- 21 Unun bisapmon nak bupmisi nandagim, anek butnokon da yokwisi nandagim.
- 22 Nandak nandakno minisi agit.
Jon kilap buri mini da yan gak da dabilon anpak agim.
- 23 Mani nak gak gat toktogisi egapbo kisitno aminsi tet do abidosol.
- 24 Nak da kosit kilegi agipben do nayin dekdal.
Ae don gak da nak abidanbi kokup tilimni ton unudon gak gat egipdamak.
- 25 Namun amin di da Kwen Kokup egek nak dakon kila an?
Amin di minisi, gak kalon gin.
Piñkop, nak gak do but dasi galak tan gamin kimokdot.
Gak do but dasi galak tosot unuden miktim dakon yo morap do dima galak tosot.
- 26 Giptimno ae wupno tapmimni minisi anjil kan, Piñkop gak kalongin teban tokno.
Anek nak gat egaki toktogisi wadak wadagi mini egipben.
- 27 Asisi, miñat aminyo manji gaman unun tasik tokdan.
Amin gak golgwit da ae kili gepman dekgwit, unun panupbal abi mini ani.

- 28 Mani nak gak da kapmatjok egisat, unun da tagisi.
Amin Tagi Yawe, gak da nak tagisi anknunosol.
Nak yo morap agil do yan tentenok aben.

74

Piñkop da Israel amin panpulugosak do amin kindakna da bisit agit

Asap dakon kap kindakna. Kap on do Maskil yan yoñ.

- 1 Piñkop, gak nido toktogisi manji nimisal?
Nido sipsip kabigo tagisi pawildal nin do butjap tebaisi nandan nimisal?
- 2 Miñat aminyogo nin do aego nandaki.
Kalipsigwan miñat aminyogo nin manjin nipgul.
Gak da nin yuman nagil da nin gak dakon kabi ekwaman.
Saion Kabap kalip egipgul unun do aego nandaki.
- 3 Uwalnin da gak dakon telagi yutgo dakon yo morap kili panpasik awit.
Abinek yo morap panpasik awit unun pindakgi.
- 4 Uwalgo da telagi yutgokon wigek yan tidanek galak toknikon yo awit.
Gak dakon yo kulabik anek iyi emaron teban tawit unun dakon tilakni ban yopgwit.
- 5 Amin da koron kindap pasan unuden, gak dakon yut pasiwit.
- 6 Kindap kwik tilak tagisi ban pantilimn abi, unun uwal da parenka ae ama madep ban tidan tuwilgwit.
- 7 Kindap ban yutgo sowit.
Unun anpak yokwisi anek yut unun gaga egip do manjigil, unun anupbal aba telagi dima tagit.
- 8 Nin wagilsi pabin nip do nandak nandak awit, do miktimnion Piñkop gawak imim yut morap ton unun son mudawit.
- 9 Gak da wasok tapmimi ton kindakna abi dima koman.
Ae abisok kombi aminin mini.
Ni bisapmon jigi unun pasiljak unun ninon da kindakna dima nandak.
- 10 Piñkop, bisap nian da uwal da yansul yokwisi an gamni?

- Toktogisi gak dakon man do yanba yokwi tok anegipni?
- 11 Gak nido nin dima panpulugok do nandisal?
Tapmim madepgokon da uwalnin dapbi tasik toni.
- 12 Mani Pinjkop, kalipsigwan gak kila amin madepnin egipgul, ae abisok kisi kila amin madepnin egi nimisal.
Bisap morapmi gak da nin panpuluganbi emaron dima tasik tagiman.
- 13-14 Gak dasi tapmim madepgokon da tap pudagil, anek unun tap pakbi kagagwan nugim madep mani Liwaiatan unun dakon busunji pansulikgil.
Anek giptim timni miktim kibiri nimani tonj timon jon kilap do yobi nawit.
- 15 Gak dasi abi pakbi monij miktim timon noman tanek pak abigiwit.
Ae gak dasi pakbi madep abi wagilsi kibidawit.
- 16 Gak dasi gildat kalba gat ae pilin gat wasagil.
Ae gildat gat kanek gat kwen yopgul.
- 17 Gak dasi miktim morap dakon wasipni yopgul.
Ae bilagi bilagi dakon gildat ae sikak bisap yopgul.
- 18 Yawe, gak dima intoki.
Uwalgo da yansul yokwisi an gamañ.
Unun nandan kokwini tagi dima amin da mango do yanba yokwi tok an.
- 19 Minjat amingo kinarim yombem tapmimni mini, do gak da nin nipman dekbi jon bit kilapyo da dima panupbal ani.
Uwal da minjat amingo nin obisi panupbal an, do dimasi intan nibi.
- 20 Miktimninon dukwan dukwan morap kisi emat an, ae pilin tuk madepsi tosok, do gak da nin gat sanbek sanbek agil unun do aego nandaki.
- 21 Yum pindagaki amin yokwi da bupmi amin baman yominek dima panmayak ani.
Wadak wadak amin unun da mango ankisini do nandisat.

- 22 Pinjkop, uwal da gen yan gamañ, do gak abinek gen pikon gaga da tet kila tebai abi.
Gildat kinda kalon nandan kokwini tagi dima amin da yansul yokwisi an gamañ unun do nandaki.
- 23 Uwalgo da gen pap yanek gen yokwi yan gamañ.
Unun toktogisi madepsi yan tidon.
Pinjkop, anpak yokwini do dima intan yobi.

75

Pinjkop amin yokwi pabin yopmanek amin kilegi panpulugosok

Asap dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban “Dima pantasik ani” unun tegon da yoni.

- 1 Pinjkop, nin gak do ya yan gayinek mango toktogisi awikwaman.
Anek man madepgo do yan tenjenok anek wasok tapmimi tonj mibili mibili agil unun do yoman.
- 2 Pinjkop da yan yosok, “Nak da gen pikon depben dakon bisap kinda kili manjigim.
Gen kokwin kilegisi akdisat.
- 3 Miktim wudip anakwan minjat aminyo unun yawori dima ekwan.
Mani miktim dakon mibili tebai abidanapbo tebai tosak.
- 4 Nak da iyi do nandaba wikwan amin yan yoyisat, ‘Ji pibit tidok dima ani.’
Ae amin yokwi yan yoyisat, ‘Ji disidakon man dima pawigini.
- 5 Disidakon tapmim do kisik kisik dima ani, ae madepsi yan tidanek manji gen dima yan namni.’ ”
- 6 Minjat aminyo man madep yomyom dakon pi unun miktim teri teri tan an an kwan dakon amin kinda da aripmi dima agagi.
- 7 Pinjkop kalon dagin anpaknin kokwin asak.
Unun da amin diwari pabin yopmanek amin diwari pawigisak.
- 8 Yawe da kisitnikon kap kinda abidosok, unun wain yokwisi ae tebaisi yo

isipmi gat iktagilbi unjungwan tu-
ganbi.

Unjun tagalban amin yokwi morap da
kisi nan mudon.

⁹ Mani nak toktogisi Jekop dakon Pinjkop
do yan tenjenok anek mani awigik do
kap yoken.

¹⁰ Pinjkop da amin yokwi dakon tapmim
wiririkban pasildan.
Mani amin kilegi do tapmim madepsi
yomdisak.

76

Pinjkop da emaron teban tagit

Asap dakon kap kinda. Kap on Pinjkop
gawak imim dakon kap. Gita tidanek yo-
gogi.

¹ Juda miktimon amin da Pinjkop pakyanji
nandan iman.

Israel miktimon mani wukwisi tosok.

² Yutni unjun Jerusalem tosok.
Saion Kabapmon tosok.

³ Unjun kokupmon uwal dakon gobinji gat,
ae pasikni gat, ae emat agak sibani
gat jokgalgit.

Pinjkop da emat dakon yo morapni
panupbal agit.

⁴ Pinjkop, gak tilingo unjun madepsi, ae gak
kila amin madep mibiltogi.

Gak wukwisi, man madepgo da kabap
madep dakon man madep yapman
mudosok.

⁵ Gak uwal dakon emat amini tapmimi ton
dakon yoni tagisi gwayen panapgul.

Unjun emat amin unjun kili kimak mu-
dawit, ae emat dakon yo kabini
timitni dakon tapmim mini.

⁶ Jekop dakon Pinjkop, gak da tebai yoyigil,
do os gat ae amin ilik pawilgan tamo
gat kisi wayinji mini.

⁷ Pinjkop, amin gak do si pasolgon.

Gak da butjap nandan yobi bisapmon,
namin da gak da dabilon tagi atjak?
Amin kinda da aripmi dima.

⁸ Gak kwen kokupmon da uwal da kobogi
yokwisi timitni do yagil, anaki
miktimon minjat aminyo da pasalek
tayanok egipgwit.

⁹ Pinjkop gak pidan agek amin yokwi dakon
anpakni kokwin anek jigini ton amin
pulangan yopmandal.

¹⁰ Gak butjap nandanek kobogi yomisal, do
amin diwari mango awikwan.

Ae amin emaron dima yokwi toni unjun
da gak gawak gamdan.

¹¹ Yawe Pinjkopgo yan teban tok an iminek
unjun gen si guramikgi.

Minjat amin morap ji Yawe do pasalek
but galak do yo panji imni.

¹² Unjun on miktim dakon kila amin madep
kwen wigik an, unjun pabin yop-
mandak, do madepsi pasal iman.

77

Amin kinda da jigis bisapmon Pinjkop do yan tidagit

Asap dakon kap kinda. Kap yan amin
dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban
“Jedutun” unjun tegon da yoni.

¹ Nak Pinjkop da anpulugosak do yan tidosot.
Bisitno nandisak do nandisat.

² Jigis bisapmon nak Amin Tagi do bisit asat.
Kalbi bisit an imisat, mani but yawot
dima abidosot.

³ Nak Pinjkop do nandak nandak anek iyon
iyon yosot.

Nandak nandak anegek butno jik
tosok.

⁴ Butno jigisi, do gen aripmi dima yoken.
Pinjkop gak da yum nandanaki dipmin
dima pokdot.

⁵ Nak kalip tagi egipgum unjun do nandisat.
Bilak unjun kili kin mudawit, unjun do
nandisat.

⁶ Kalbi nak nandak nandak morapmi anek
naga do yan yosot,

⁷ “Amin Tagi da toktogi manji namjak bo?
Nak do sanbenek dima galak tosak bo?”

⁸ Amin do but dasi galaktan yomyom
anpakni wagil pasilgit bo?

Yan teban tok morapni isali bo akdan?

⁹ Pinjkop da kili intan nimgut da bupmi nan-
dan nim do dima bo nandisak?

Butjapni da bupmini sopmandak bo?”

¹⁰ Nak yan nandanek yagim,
“Pinjkop Wukwisi, gak abisok nak dima
anpulugosol, do nak unjun do butno
obisi jik tosok.”

¹¹ Pinjkop, nak gak dakon pi madep do aeno
nandaken.

Asi, wasok tapmimi ton kalip agil unjun
do nandaken.

- 12 Pi morap agil unun do nandaken.
Pi tapmimi ton agil unun kisi do nandaken.
- 13 Pin kop, anpakgo telagi.
Kokup kidat kinda gak gat arip dima.
Gak da yapman mudosol.
- 14 Pin kop, gak kalon dagin wasok tapmimi ton asal.
Kalip gak da tapmingo madepsi minat amin kabi morapmon yoligil.
- 15 Gaga da tapmimon da minat amin kabigo
Jekop gat Josep gat dakon babikni yokwikon ban timikgil.
- 16 Pin kop, Tap Gami da gak gandagit bisapmon si pasalek kwakwalikgit.
- 17 Sikak madepsi manakwa kiririn madepsi awit.
Anek mal madepsi anek tenten dukwan dukwan kisi yangwit.
- 18 Mirim kwasigilgwit da binapngwan gak da kiririn yopbi yawit.
Mal da aban miktim morap dukwan dukwan kisi tentenanakwa miktim kwakwalikgit.
- 19 Gak tap binap nan agipgul.
Kosit tap idap madep da binap tagit, mani gak dakon kandap tamo dima kawit.
- 20 Gak mibiltok kinaki minat aminyo da bujon golgwit.
Gak da Moses gat Aron gat do pi yobi unun da kilani agimal.

78

Amin yokwi aba Pin kop da but yokwi nandagit

Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yon.

- 1 Nak dakon minat aminyo, ji nak dakon nawa gen pakyan si nandani.
Gen yokdisat unun do mirak pakyan si yopni.
- 2 Nak ji do tilak gen dayikdisat.
Nak da yo kalipsigwan noman tawit unun dakon mibili do yokdisat.
- 3 Kalip babiknin da yo unun do kili niyinja nandanek timikgiman.
- 4 Nin monji gwayonin do gen unun dima panjisibinen.

Monji gwayonin unun yoyinen. Pin kop dakon tapmimi gat ae pi tapmimi ton agit gat ae wasok tapmimi ton mibili mibili agit unun do yoyinen.

- 5 Pin kop da Jekop do geni yomgut.
Israel dakon babini da guramitni do yomgut. Kalipsigwan babiknin yan yoyigit,
“Ji monji gwayosi nak dakon gen teban morapno pakyan si yoyinetni.”
- 6 Yan ani kan, minat monjiyo don altoni unun da nandan pisanek yoyin dek an an ani.
- 7 Yan anakwa unun amin kabi kisi da egip egipni Pin kopmon tosok yan si nandanek jomjom anek yo agit unun do dima in toni.
Anek gen teban morapni tagi guramitni.
- 8 Anek babikni yombem dima egipni.
Babikni kwen wigik anek Pin kop dakon gen pabin yopmanek tebai dima nandan gadan ingwit.
Anek wupmon da toktogisi dima yolgwit.
- 9 Kalip Epraim amin obip gobinyo tan yomgwit, mani emat noman tanban pasal kiwit.
- 10 Pin kop da sanbek sanbek agit unun dima guramikgwit, ae nawa geni dimasi yol do nandawit.
- 11 Wasok tapmimi ton yolnban pindakgwit unun do kili in tawit.
- 12 Babikni da dabilon Isip miktim unudon Soan miktim timon Pin kop da wasok tapmimi ton agit.
- 13 Unun da tap idap pudanban tap idap teri teri agakwan Israel amin binapmon da pan kigit.
- 14 Gildari unun gikwem nan yolnakan unun nan kanek yolgwit, ae kalbi kindap tenten nan yolnakan unun nan kanek yolgwit.
- 15 Miktim kibiri timon tip pudanban pakbi madepsi mibilikon noman tanban nawit.
- 16 Tipmon pakbi aban noman tagit unun koron pakbi madep da yan pak kigit.

- 17 Mani Pinjkop Wukwisi do yokwi sigin an.
Miktim kibiri timon egek kwen wigik an.
- 18 Pinjkop anjilit do anjek yan awit, jap si galak tawit unun si yomjak dosi tebai iyiwit.
- 19 Pinjkop manji gen yan iminek yan yawit, "Pinjkop miktim kibiri timon jap morapmi aripmi tagi nimjak?"
- 20 Asi, mibiltok tip tidanban pakbi madepsi noman tagit.
Mani bret gat ae bit kilapyo di aripmi tagi nimjak bo dima?"
- 21 Yawe da geni unun nandanek Jekop do butjap nandan yomgut.
Israel dakon amin kabi do kindap yipban pinjakwan japmisi nandan yomgut.
- 22 Nido, dima nandan gadan.
Unun da kilani aripmi tagi asak yan dima nandawit.
- 23 Yan awit, mani Pinjkop da yanban kundu yoma wital kigit.
Wital kinjakwan Kwen Kokup da
- 24 mana yopban pinakwa nawit.
Unun Kwen Kokup dakon jap.
- 25 Unun anelo dakon jap.
Pinjkop da mana morapmi aripnikon yomgut.
- 26 Anek gildat wisak tet da mirim yipban kigit.
Ae tapmim madepnikon da saut tet da mirim yipban kigit.
- 27 Anek minam morapmisi, kimbaban ae tap niman da tilak, morapmisi yopban bikbiknikon mawit.
- 28 Pinjkop da minam morapmi yopban manek yut kabenji pangwasinek tawit.
- 29 Manakwa nanek aripmisi tugawit.
Yo unun do galak tawit unun Pinjkop da yomgut.
- 30 Mani jap si galak tawit unun sigin nan egakwa
- 31 Pinjkop da butjap nandanek Israel amin dakon monji tebaisi ae tagisi unun dapban kimakgwit.
- 32 Pinjkop da wasok tapmimi ton yan agit, mani minat aminyo da yokwi sigin anjek dima nandan gadan.
- 33 Do mirim da gen kagakon noman tanek tepmisi pasilgan unun da tilak tepmisi panpasil agit.
Unun panupbal aban pasol pasol madepsi anek kimakgwit.
- 34 Pinjkop da di dapban kimakgwit bisapmon diwari but tobil anek tobil abin yolgwit.
- 35 Aeni nandawit, Pinjkop unun tip damanin.
Pinjkop Wukwisi unun yokwikon ban timit timit aminin.
- 36 Mani unun si angalak anek top yawit.
- 37 Unun but dasi dima yolgwit.
Unun gat sanbek sanbek awit unun kirinikgwit.
- 38 Mani bupmi nandan yominek diwarini wiririk yominek dima panupbal agit.
Bisap morapmi butjapni yipmanek dima japtan yomgut.
- 39 Unun do aeni nandagit, unun miktim amin gin, unun mirim da yan kin mudon, aeni dima aban.
- 40 Bisap morapmi miktim kibiri timon kwen wigik anakwa bupmisi nandagit.
- 41 Israel amin dakon Pinjkop Telagisi bisap morapmi ankwalakwa nandaban yokwi tok anyomgut.
- 42 Tapmim madepni do intawit, ae uwal da kisiron ban timikgit unun do dima nandawit.
- 43 Unun tilak tapmimi ton Isip miktimon Soan miktim timon agit unun do dima nandawit.
- 44 Pakbi antobilban yawi daganba aripmi dima noknogi agit.
- 45 Ae bigal morapmi yabekban injin yomgwit.
Ae mengak morapmi yabekban yo morapni panupbal awit.
- 46 Ae pilak pilak yabekban kin pigagani yo kwawit unun nan mudawit.
- 47 Ae ais yipban manek wain napni ae pik kindapni panupbal awit.

- 48 Ae ais yopban manjek bulmakauni dapba kimakgwit.
- 49 Butjap madepsi nandan yominek yo yok-wisi an yomgut.
Anek anelo kabi kinda yabekban kin panupbal anakwa jiggi madepsi pawit.
- 50 Butjap madepsi nandanek yum dima pindakgit.
Sot madepsi yoban kimakgwit.
- 51 Isip amin morap kisi dakon monji mibiltogi dapban kimakgwit.
- 52 Mani unun sipsip kila amin yombem da iyi mibiltok kinjek minjat amin kabini kila agit.
Miktim kibiri timon kosit yoligit.
- 53 Timik pangwan jigini mini egipgwit, do dima pasalgwit.
Mani tap idap da uwalni witjigit.
- 54 Timik panpan telagi miktimnikon panpagut.
Unun miktim ilenji obani ton iyi da tapmimon abidagit.
- 55 Minjat amini apgwit bisapmon amin njwakjwari yolban kiwit.
Kinakwa miktim unun Israel amin kabi do kokwinik yomgut.
Anek yopban yutnikon yikgwit.
- 56 Mani Israel amin da Pinjkop Wukwisi ankwalek kwen wigik an iminek gen tebani dima guramikgwit.
- 57 Kalip babakni da awit, unuden gin, kwen wigik anek Pinjkop manji imgwit.
Unun obip girenji dikdik sun yamandak unun yombem.
- 58 Kokup kidat dakon alta wasanakwa unun do anek Pinjkop da butjap madep nandagit.
Pinjkop yipmanek kokup kidat gawak yomnakwa nandaba yokwi tok an yomgut.
- 59 Pinjkop da anpakni pindagek butjap nandan yomgut, do Israel amin do manji wagilsi yomgut.
- 60 Anek imal yutni telagi Silo kokup papmon tagit unun yipman kigit.
Kalip unun yutnon egipgut bisapmon minjat aminyo da binapmon egipgut.
- 61 Mani yum pindagakwan Sanjek Sanjek Kinam uwal da abidawit.
Unun tamo timon tapmimni gat ae tilimni unudon tagit.
- 62 Minjat amin kabini do butjap nandanek yum pindagakwan uwal da emat agak siba ban dapba kimakgwit.
- 63 Monji bulagi emat madepmon kimagakwa minjatjok wili mini, do amin dima pawit.
- 64 Uwal da mukwa sogok amin dapba kimagakwa minjatni da bupmi kunamyo ani dakon bikbik dima tan yomgut.
- 65 Amin da dipminon da pidon unuden Amin Tagi pidagit.
Ae amin tebai wain morapmi nanek pokgon da don pidanek yan tidon unun da tilak Yawe pidagit.
- 66 Anek uwal gat emat anek yolban kin mudawit.
Pabin yopmanakwan mayaktok toktok teban pawit.
- 67 Mani Josep dakon babakni dima manjigit.
- 68 Unun Juda amin kabi gat ae Saion Kabap iyi but dasi galak tan imisak unun ban manjigit.
- 69 Yutni telagi unun kabapmon agit.
Kwen kundu wasagit, ae miktim wasagit da tebai tomal, unuden yutni anteban aban tebaisi toktogisi tokdisak.
- 70 Pinjkop da oman amini Dewit manjinek sipsip kila agiron nan abidagit.
- 71 Sipsip kila agiron nan abidanek yipban amin kabini Jekop dakon kila amini dagagit.
Pinjkop iyi dakon amin kabini Israel kila agit.
- 72 Dewit but dasi nandanek kilani tagisi agit.
Anek tagisi timik panjigit.

79

Israel amin Pinjkop da panpulugosak do bisit awit
Asap dakon kap kinda.

- 1 Pinjkop, Amin Nwakuwari Kabi gak da miktimon kili aben da minat amin kabigo nin gat emat an.
Yutgo telagi unun anupbal aba telagi dima tagit.
Anek Jerusalem obisi anupbal awit.
- 2 Telagi oman amingo dapmanek bumjotni yo isali yan nandanek yum pindagakwa singin gat ae jon pinan gat da giptimni non.
- 3 Minat amingo dapmanakwa yawi da tagal kinjek Jerusalem pak pukwan.
Ae bumjotni wayitni amin kinda dima egisak.
- 4 Miktim nin da kapmatjok ton unun dakon amin da yansul an niman.
Miktim morap nin pangwasinjek tan anan kwan unun da yansul madepsi an nimejek gen mayagisi yan niman.
- 5 Yawe, bisap nian da butjap nandan nibi?
Gak toktogisi butjap nandan nimdisal bo?
Gepman dekgiman do butjapgo kindap da yan sonjek dima kimotdisak, ma?
- 6 Gak minat amin kabi dima gawak gaman ae mango yanek bisit dima an amin unun do butjap nandaki.
- 7 Unun amin kabi da minat amin kabigo Jekop dapba kimakgwit, anek miktimni obisi anupbal awit.
- 8 Babiknin da anpak yokwi awit unun do yo yokwi dima an nibi.
Abisok nin yokwisi ekwaman do bupmi nandan nimejek tepmisi panpulugoki.
- 9 Pinjkop, gak yokwikon ban timit timit Pinjkopnin.
Man madepgo do nandanek nin panpuluganek diwarinin wiririkgi.
- 10 Amin Nwakuwari Kabi da nin do yan yon, "Pinjkopni dukon egisak?"
Unun tagi dima. Uwal da oman amingo dapba kimakgwit, do yawinin dakon kobogi do gak da Amin Nwakuwari Kabi yo yokwisi an yominjaki gandak do nandan.
- 11 Dam tebanon ekwan amin dakon kuanamni nandaki.

Anek tapmim madepgokon da uwal da amin dapba kimotni dosi kili yawit, unun yokwikon ban timikgi dosi nandisat.

- 12 Uwal nin da kapmatjok ekwan unun da gak do gen yokwisi yawit, do Amin Tagi anpak yokwini dakon kobogi yominjaki kosiri 7 yan asak.
- 13 Yan anaki minat amin kabigo, sipsip kabigo, nin toktogisi ya yan gayinen.
Ae babiknin don altoni unun kisi da mango anjisini.

80

Israel amin Pinjkop da panpulugosak do bisit awit

Asap dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin da minat aminyo yoyinban "Sanbek sanbek dakon jarej tagisi" unun tegon da yoni.

- 1 Israel dakon Sipsip Kila Amin, gak Josep dakon amin kabi sipsip ban yan kosit yolisal.
Bisitnin nandan nibi.
Anelo madep serabim bamot da binapmon kila amin madep yigek tilingo minat amin kabigo do yolinbi pindatni.
- 2 Epraim ae Benjamin ae Manase da bikbigon tapmim madepgo noliki.
Abin nin yokwikon ban timikgi.
- 3 Pinjkop, kalip egip egip tagisi egipguman unun aego ankaluk abi.
Butgo ninon yipmanek yo tagisi an nibi.
Anek yokwikon ban pulugan nipbi.
- 4 Yawe Pinjkop Tapmim Ami, minat amin kabigo bisit gayinakwa bisap nian da butjap nandan yobi?
- 5 Butjap nandan nimanjaki kunam tagapno dabil pakbinin da jap pakbiyonin asak.
- 6 Gak da yum pindagaki amin kabi nin da ilenon ekwan unun da abin nin dakon miktim abidok do emat an.
Uwalnin da yansul an nimejek yanjan niman.
- 7 Pinjkop Tapmim Ami, kalip egip egip tagisi egipguman unun aego ankaluk abi.

- Butgo ninon yipmanjek yo tagisi an nibi.
Anek yokwikon ban pulugan nipbi.
- 8 Kalipsigwan gak wain nap kinda Isip miktimon nan anapgul.
Anek on miktimon amin kabi yolbi kinakwa wain nap unun kwaokgil.
- 9 Miktim unun garam anek kwaokbi kwanjek geli dubagisi pigiwit.
Pigakwa madepsi kwanjek miktim kisi ilimikgit.
- 10 Anek kabap anyongam anek unun dakon kilinj da sida kindap madepsi unun kisi witjigit.
- 11 Unun dakon kilinj da tap madep Mediterenian da aripmon kiwit.
Ae teri kinda do gigi da kwanjek pakbi madep Yupretis da aripmon kiwit.
- 12 Gak mibili nido wain pi dakon dam tuwilgil?
Yan agil do amin da kin ap anek bami pan.
- 13 Jon bit da abin panupbal an, ae jon kilap da non.
- 14 Pin kop Tapmim Ami, ninon tobil apbi.
Kwen Kokupmon da ninon sintanbi pinakwan wain pi do kilani abi.
- 15 Gak da gaga da tapmimon nin kwaokgil, do abisok abin nin panpulugoki.
Nin wain nap bulagi yombem ban gak da pan teban abi tebaisi awit.
- 16 Uwalnin da mandan kindapmon kili sowit, do gak da butjap nandan yominek panupbal aki.
- 17 Mani, minat aminyo nin gaga do manjigil, ae gak da abi madepsi taganek teban tagiman, do panpuluganek kilanin aki.
- 18 Yan aki kan, nin gak dima gepman detne.
Gak da panpuluganbi tagi egek bisit an gaminek mango awiginej.
- 19 Yawe Pin kop Tapmim Ami, kalip egip egip tagisi egipguman unun aego ankaluk abi.
Butgo ninon yipmanjek yo tagisi an nibi.
Anek yokwikon ban pulugan nipbi.

81

Jap noknok bisap madep dakon kap

Asap dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita tidanek yogogi.

- 1 Pin kop panpulugoknin do kisik kisik kap kinda yonej.
Jekop dakon Pin kop do kisik kisik kap yonej.
- 2 Kap yoni. Tambarin tidanek, gita gat ae kulele gat kisi tidoni.
- 3 Kanek kaluk abisak bisapmon kwen pisoni.
Kanek binap tanakwan Pin kop gawak imim bisap madepmon kwen pisoni.
- 4 Yan anej do Jekop dakon Pin kop da Israel amin nin do gen teban unun nimgut.
- 5 Kalipsi Isip amin pabin yopgut bisapmon, Pin kop da gen teban unun Israel amin nin do nimgut.
- 6 Nak amin kinda tekni dima nandisat unun da gen yanban nandisat.
Unun da yan yosok,
“Nak yo jigi morap ji da kwapmon tawit unun kukwan yopgum.
Ae miktim simi gok panpulugoko mibilikon yopba tanakwa pi teban sanbenek dima awit.
- 7 Jigikon egek bisit nayinba pulugan depgum.
Gikwem kiririn yosok unungwan da bisitji nandagin.
Nak Meriba pakbikon nandan gadatji pindat do anek ji pankewalgin.
- 8 “Nak dakon amin kabino, nawa dayiko nandabit.
Israel amin, nak dakon gen nandanek guramitni do madepsi nandisat.
- 9 Ji miktim njaknwaridakon kokup kidatni dima yolni, ae dima gawak yomni.
- 10 Nak kalongin ji dakon Yawe ae Pin kopji egisat.
Nak naga Isip miktimon ban ji timik panopgum.
Gen kagasi antan kinakwa upmokgen.
- 11 “Mani babikji da nak dakon gen nandak do dima galak tawit.
Asisi, Israel amin nak dakon gen guramit do dima galak tawit.

- 12 Do yum pindagapbo kwen wigik anpakni yolek galak toknikon yo awit.
- 13 “Nak miñat amin da geno guramik kimotni dosi nandisat.
Ae Israel amin nak dakon galaktok yol kimotni do nandisat.
- 14 Yan ani kan, nak da uwalni tepmisi pabin yopdisat.
Anek uwal gat emat wamanek pabin yopben.
- 15 Anapbo miñat aminyo nak do nandaba yokwi tok an, unun madepsi pasal nimnimik namni.
Anakwa toktogisi yo yokwisi an yoben.
- 16 Mani nak da ji do bret galagisi, ae kaban kok koron nani daben, anapbo butji tugokdan.”

82

Piñkop unun kila amin madep mibiltogi

Asap dakon kap kinda.

- 1 Piñkop unun Kwen Kokup muwut muwut madep dakon mibiltok amin yikdak.
Miktim morap dakon kila amin da muwugakwa nandak nandakni kokwinikdak.
- 2 Anek yan yoyisak,
“Ji bisap nian da gen kokwin pi gulusun ani?
Ji yokwi pakpak amin nido panpulugon?”
- 3 Ji yoni mini amin ae monji datni kimakbi panpulugoni.
Anek jigi panek yokwi ekwan amin unun panjutnoni.
- 4 Amin yokwi ekwan ae yo do wadan amin unun yokwi pakpak da kisiron ban pulugan timigek panpulugoni.
- 5 Ji pilin tukgwan agek nandak nandakji minisi, do miktimi miktimi amin anpak kilegi dima an.
- 6 Nak gen yan yosot, ‘Ji piñkop ekwan.
Ji Piñkop Wukwi Madep dakon monjini ekwan.
- 7 Mani amin morap kimokgon jiyo yan gin kimotdan.
Kila amin morap kimokgon jiyo yan gin kimotdan.’”

- 8 Piñkop, miñat amin morapyo unun gak dakon gin, do abin miktim amin morap gen kokwin anyobi.

83

Asap da Israel amin dakon uwalni Piñkop da dapban pasilni do bisit agit

Asap dakon kap kinda. Kap on Piñkop gawak imim dakon kap.

- 1 Piñkop, gak gen mapmit dima abi.
Gak isal dima yikgi.
Piñkop, gak isal dima egipbi.
- 2 Pindakgi. Uwalgo emat wasanek an.
Gak do nandaba yokwi tok an amin kwen wigik anjamañ.
- 3 Unun pasili egek miñat amingo yokwi an yom do gen yan panjeban an.
Gak da miñat amingo unun kilani tagisi asal, mani uwal unun panjupbal ak do muwugek gen yon.
- 4 Unun da yan yon, “Kili kino!
Israel amin dapno pasil mudanakwa, amin da sanbenek dima nandan yomni.”
- 5 Piñkop, unun amin gak abin gep do but kalon an.
- 6 Idom amin, ae Ismael amin, ae Moap amin, ae Akri amin,
- 7 ae Gebal amin, ae Amon amin, ae Amelek amin, ae Pilistia amin ae Tair amin, unun miktim morap dakon amin da yo unun ak do nandan.
- 8 Siria yo kisi unun gat muwugan.
Unun amin tapmimi ton kabi unun Lot dakon babini kabi panpulugon.
- 9 Unun amin kabi da gak anjupbal ak do but kalon an, do kalip
Midian amin do agil, bo pakbi madep Kison unudon Sisera amin gat Jabin amin gat do agil yan gin unun amin panjupbal abi.
- 10 Unun bisapmon gak da kokup pap Endo unudon panjupbal abi bumjotni miktimon tanek miktawit.
- 11 Kalip kila amin bamot Orep gat ae Sep garon agil unuden gin emat amini dakon mibiltok amini panjupbal aki.

- Kila amin madep bamot Seba gat ae Salmuna garon agil unuden gin kila amini pabin yopbi.
- 12 Unun amin da yan yawit,
“Pin kop dakon sipsip upmot miktimni nin do anawatner.”
- 13 Pin kopno, miktimon kimbaban ban yan uwalgo wiririkbi kini.
Mirim da wit dakon gipmi pisonba kwan unuden wiririkbi kini.
- 14 Kindap da koron soson, ae ilen gurigi ton da madepsi soson,
- 15 yan gin gak da sikak mal kiririnyo madepsi yipbi abinek unun amin kabi yolban pasal kini.
Ae unun da pasolni do mirim madepsi yipbi kisak.
- 16 Yawe, pabin yopmanaki mayaktok madepsi pani.
Anek gak tapmingo madepsi yan yokdan.
- 17 Pabin yopmanaki toktogisi pasal kimotni do nandisat.
Panmayak anek dapbi kimotni dosi nandisat.
- 18 Yan anaki unun da gak kalongin Yawe ae Pin kop Wukwisi egek miktim morap kisi kila asal yan nandan gamni.

84

Amin kinda da Pin kop dakon telagi yut do galak tagit

- Kora amin kabi dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita tidanek yogogi.
- 1 Pin kop Tapmim Ami, gak dakon yut tilimi ton galagisi.
- 2 Nak unudon egip do but dasi madepsi galak tosot.
Galak tok morapno kisi gak dakon yut do tosok.
Giptim ae nandak nandakno kisi da Pin kop egip egipmi ton gak do kisik kisik kap yosot.
- 3 Yawe Tapmim Ami, gak Kila Amin Madepno ae Pin kopno.
Bibagap ae bibagap giman da gak dakon alta da kapmatjok yutni anek pudigi kila amal.
- 4 Minjat aminyo gak da yutnon ekwan unun kisik kisik anek bisapmi bisapmi mango awigik do kap yon.

- 5 Minjat aminyo gak dakon tapmim timigek Saion Kabapmon wigik do but dasi galak ton, unun kisik kisik tagi ani.
- 6 Miktim kinda mani Miktim Kunam Pakbi Kulduk Giban, unudon kinakwa unun miktimon pakbi gapma morapmi noman ton.
Anakwa sikak manakwa pakbi gapmakon winon.
- 7 Unun amin kosit agek tapmim kaluk sigin pan.
Unun Saion kin Pin kop da inamon altokdan.
- 8 Pin kop Yawe Tapmim Ami, bisitno nandaki.
Jekop dakon Pin kop, mirak pak yan si yopmanek geno nandaki.
- 9 Nin dakon kila amin madep do koki.
Pasiknin da yan nin dam anek kilanin tagisi asak.
Yawe, gaga kila amin madep egipjak do manjigil, do yo tagisi an ibi.
- 10 Nak gildat kalon kindagin gak dakon yut da yomakon egipben kan, unun da tagisisi asak.
Unun da gildat 1 tausen timi dukon egi egi asat unun yapman mudosok.
Nak oman amin pinbisi egek Pin kopno dakon yoma kagakon yoma kila agak amini egip do but dasi galak tan kimokdot.
Mani amin yokwi da yutnon egip do dima galak tosot.
- 11 Nido Yawe unun pan kutnok aminin ae ten ten nin.
Unun da nin do yo tagisi an nimek man madep nimisak.
Kilegi akwan amin do yo tagi yom do dima pan kutnosok.
- 12 Yawe Tapmim Ami, minjat aminyo gak nandan gadan gaman amin unun kisik kisik tagi ani.

85

Pin kop da amin kabini kila asak do amin kinda da bisit agit

- Kap on Kora amin kabi dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
- 1 Yawe, gak da miktimgo ae amin kabigo Jekop nin pan puluganaki kalip tagisi

egipgumañ abisokyo kisi yañ gin
añaki tagisi ekwamañ.

- 2 Amin kabigo nin yokwi morap agimañ
dakon diwarinin unun wiririk
ningul.
- 3 Gak kalip nin do butjap nandagil unun
nandabi magit.
Nin do japmisi nandagil, mani kulabik
añek butgo magit.
- 4 Pinjkop, yokwikon ban timit timit aminin,
kalipsi nin tagisi egipgumañ abisok
pankaluk abi yangin egipnen.
Butjap sanbenek dima nandan nibi.
- 5 Bisap mudok mudogi mini butjap sigin
nandan nimin wigikdisal?
Babikon da babikon yañ gin tan anañ
wigikdisak?
- 6 Minjat amin kabiyogo aego panjeban abi
nin kisik kisik añek gak anjisinen.
- 7 Yawe, gak asisi mudok mudogi mini nin
do but dasi galak tan nimisal unun
dakon bami nolinbi koneñ.
Yokwikon ban timigaki tagisi egipnen.
- 8 Nak Pinjkop Yawe da gen yosok unun do
mirak pakyañsi yopmandat.
Nin da anpak yokwi kalip agimañon
tobil dima piginen kan, unun iyi
dakon telagi amin kabini nin but ya-
wot nim do yosok.
- 9 Asisi, amin Pinjkop do pasal iman unun
yokwikon ban timitdisak.
Anjakwan tilimni miktinninon tokdisak.
- 10 Unun bisapmon amin da amin do but
dasi galak tan yominek anpak tagisi
añ yomdañ.
Yañ añek kilegi egek but yaworon da
tagisi egipdañ.
- 11 Miktimon Pinjkop but dasi yolyol anpak
miktimgwan da pawinban pisanjek
kwokdisak.
Ae Kwen Kokup da anpak kilegi
sinjanban miktimon pikdisak.
- 12 Asisi, Yawe da yo tagisi ninjakwan
miktinnin da jap morapmisi
panalon akdisak.
- 13 Yawe apjak dakon kosit yul im do kan,
amin da anpak kilegi aba kanjek
unudon tagi apjak.

86

*Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit
agit*

Dewit dakon bisit kinda.

- 1 Yawe, nak wadak wadak amin, do bisitno
nandaneñ anpulugoki do nandisat.
- 2 Yokwikon nañ abidanaki dima kimokgen,
nido nak gak nañ goldat.
Nak oman amingo, gak nañ nandan
gadan gamisat, do anpulugoki.
- 3 Amin Tagino, nak gildat kinda kalon gak
do bisit asat, do nak do bupmi nan-
dan nabi.
- 4 Amin Tagi, nak gak dogin bisit asat, do
oman amingo nak do kisik kisik nabi.
- 5 Amin Tagi, gak tagisisi, diwarinin wiririk
nimisal.
Gak minjat aminyo bisit gayañ unun but
dasi galak tan yomisal.
- 6 Yawe, gak bisitno do mirak pakyañsi
yopbi.
Nak do bupmi nandan nabi do yañ
tidosot.
Yañ ilitno nandaki.
- 7 Nak gak do yañ tidosot bisapmon
anpulugosol, do jigì paken bisapmon
gak do bisit abeñ.
- 8 Amin Tagi, pinjkop gak yombem di mini.
Gak da kisi morap yapmandal.
Ae amin kinda da wasok tapmimi ton
asal unuden kinda aripmi dima asak.
- 9 Amin Tagi, minjat amin kabi morap gak
da wasagil, unun da abin njwakben añ
gaminek gak dakon man awigikdañ.
- 10 Nido, gak kalongin tapmingo madep ae
gak dagan yo masi masimisi asal.
Gak kalongin Pinjkop bamisi.
- 11 Yawe kositgo kilegi do nayin dekbi gengo
bamisi yolek egipben.
Nayin dekbi gak dogin nandan egek
mango awigiken.
- 12 Amin Tagi Pinjkopno, nak but dasi gak
anjisiken.
Toktogisi mango anjisin wigiken.
- 13 Nido gak nak do madepsi but dasi galak
tan namisal.
Kimoron nañ pulugañ nepbi gapmag-
wan dima pigigim.
- 14 Pinjkop, kwen wigik amin da nak nit do
aban.

Uñun amin yokwi bupmini mini da nak
nikba kimokgen do abin muwukgan.
Uñun manji gaminek gengo dima gu-
ramikgan.

15 Mani Amin Tagi, gagon bupmi ae nandan
yawotyto tugagit da tosok.

Gak butjap tepmi dima nandisal.

Gak nin do but dasi galak tan niminek
gengo anteban anek nin panpulugan
wigisal.

16 Tobil nagon abinek bupmi nandan nabi.
Menno da kalip gak dakon pi agit,
abisok monji nakyo kisi pigo asat,
do nak dakon but anteban anek yok-
wikon nan pulugan nepbi.

17 Yawe, gak da nak do but dasi galak
tan namisal unun dakon tilak kinda
nolinbi kokenj.

Yan anaki uwalno da gak da nak
anpuluganek anteban asal unun
kan nandanjo anek anpak yokwini
dakon mayagi pani.

87

Jerusalem do kisik kisik awit

Kora amin kabi dakon kap kinda. Kap on
Pinkop gawak imim dakon kap.

1 Pinkop da kokup papni telagi kabapmon
agit.

2 Yawe da Israel miktim dakon kokup
morap do galak tosok, mani
Jerusalem do madepsi but dasi
galak tosok.

3 Pinkop dakon kokup pap dakon minat
aminyo, ji nandani, Pinkop da yo
tilimi ton tagisi jikon asak.

4 Pinkop da yan yosok, "Namin amin da
nak dakon gen guramikdak, unun
manjiken bisapmon, Isip ae Babilon
kisi manjikenj.

Anek Pilistia, Tair ae Itopia do yan
yokdisat, 'Unun yo kisi Jerusalem
amin gin.'

5 "Nak Jerusalem do yan yokdisat, 'Unun
minat amin morap kisi dakon kokup
pap.'"

Ae Pinkop Wukwisi da Jerusalem
anpuluganban tebaisi tokdisak.

6 Yawe da amin diwari dakon man man-
dakdisak.

Anek panmuwugek Jerusalem minat
aminyo gat kisi manjikdisak.

7 Anakwan minat aminyo unun kap
yanek kisik kisik anek yan yokdan,
"Jerusalem, gak yo tagisi morap
ninin ton unun dakon mibilisi."

88

Amin kinda Pinkop da anpulugosak do yan tidagit

Eman unun Sera kabikon nani kinda da kap
on mandagit. Kap on do Maskil yan yon.
Kora amin kabi da Pinkop gawak iminek
kap on yon. Kap yon amin dakon kila amin
da minat aminyo yoyinban "Malat Leanot"
unun tegon da yoni.

1 Pinkop, Yawe, gak panpulugokno.

Gildari ae kalbi gak do yan tidosot.

2 Bisitno nandaki.

Anpulugoki do yan tidosot,

3 nido jigi morapmi nagon noman tan
naminakwa pali kimokdot.

4 Amin diwari da si kimot do an, nak unun
yombem.

Tapmimno kisisi mudan.

5 Nepman degakwa amin kili kimakgwit
gat kisi ekwaman.

Amin da amin kinda anakba kili
kimakgit da kimakbi tamokon tosok,
nak unun yombem.

Amin wagisi intan yominek sanbenek
dima panpulugokdisal unun yombem.

6 Mabi gapma dubagisi kidagisikon kili
pigigim, da pilin tuksigwan egisat.

7 Butjapgo da obisi abin nepgut.

Tap idap da yan tamaligek wutjinban
tagim.

8 Gak da yopbi notnoni da manji namgwit.

Gak da nepbi nak amin yokwisi da-
ganapbo madepsi pasal naman.

Unun da tebai abidanakwa aripmi dima
pulugan kikenj.

9 Nak jigi panapbo dabilno yokwi tanakwan
tagi dima sintosot.

Ae gildari gildari kisitno panenagek gak
da anpulugoki do bisit asat.

10 Gak wasok tapmimi ton amin kimakbi
panpulugok do anek asal, ma?

Amin kili kimakgwit da pidanek mango
awikwan, ma?

- 11 Ae kimakbi tamokon kili pakgwit kabi da gak da but dasi galak tañ nimisal yañ di yoñ bo dima?
Si tasik togi tamokon da gak da kilanin tagisi asal yañ di yoñ bo dima?
- 12 Piliñ tuk tamogwan ekwan amin da wasokgo tapmimi toñ unun di pindakgan?
Amin gak da kili inñan yomgul tamokon ekwan unun da anpakgo kilegi di pindakgan?
Unun dimasi!
- 13 Yawe, nak gak da anpulugoki do yañ tidosot.
Nak wisa dagokdo morap gak do bisit asat.
- 14 Mani Yawe, nido manji namisal?
Nido pasil namisal?
- 15 Monji bulagi egipgum bisapmon da wiñ abisok egisaron, jigi panek kili ununjok kimotdisat.
Gak da yo yokwisi pasol pasolisi an naminaki tapmimno mini asak.
- 16 Yawe, butjapgo da wutjin namisak.
Gak da obisi nigeek obisi anupbal asal.
- 17 Gildat kinda kalon nak do yañ asal.
Pakbi da igeek miktim morap kisi wutjisak, unun da tilak amin da nak angwaseñ.
- 18 Gak da abi notno tagisi nepman dekgan.
Nagon pilin tuk dagin tosok.

89

Israel amin jigi bisapmon kap on yogogi

Etan unun Esra amin kabikon nani kinda dakon kap. Kap on do Maskil yañ yoñ.

- 1 Yawe, gak da amin do but dasi galak tañ yomisal, unun do nak toktogisi kap yoken.
Gak gengo anteban anek nin tagisi panpulugosol unun dakon geni babikon da babikon yañ tentenoken.
- 2 Gak toktogisi nin do but dasi galak tañ nimisal unun dakon geni yañ tentenanj wigiken.
Gak gengo anteban anek nin tagisi panpulugosol.
Unun anpak kundu da tebai tosok unudeñ toktogisi tokdisak.

- 3 Gak da yañ yagil,
“Naga dakon amino manjinek unun gat sanbek sanbek kili agim.
Oman monjino Dewit unun do yañ teban tok kili agim.
- 4 Anek yañ iyigim, ‘Israel dakon kila amin madep noman tañ noman tañ ani unun gak da kabikon dagin noman tokdan.
Babikon da babikon gak da kabikon nani kinda da kila amin madep yiyit tamokon yitdisak.’ ”
- 5 Yawe, Kwen Kokup anelo gak da yo tagisi agil unun do kap yanek mango awikwan.
Gak da gengo guramikdal unun do nandanek kap yoñ.
- 6 Nido Kwen Kokupmon Yawe gak yombem kinda mini.
Anelo kinda gak yombem mini.
- 7 Anelo dakon kila amin da muwukganon Pinkop do si pasolgon.
Unun anelo kabi angwasiñek akgan unun masi masimi, mani Pinkop da unun kabi si yapmanek wagil masi masimisi.
- 8 Pinkop Tapmim Ami, gagon tapmim madep tosok unuden amin kinda mini.
Toktogisi gak kulabik dima anek gengo guramik kimokdol.
- 9 Gak da tap idap tapmimi toñ unun kila asal.
Tap idap si pidosok bisapmon gak da abin yipmanaki wayin dima asak.
- 10 Gak da Isip dakon tapmim madepni tuwilek obisi anupbal agil.
Anek tapmim madepgonon da uwalgo pabin yopgul.
- 11 Kundu gat miktim gat unun gak dakon gin.
Gak da miktim gat yo morap unuden toñ gat wasagil.
- 12 Gak da not tetgin dakon miktim wasagil, ae saut tetgin dakon miktim kisi wasagil.
Hen Tabor gat ae Hen Emon gat gak do kisik kisik anek kap yañ gamamal.
- 13 Yawe, gak tapmingo madepsi.
Tapmingo pidanbisi.

- 14 Gak kila amin madep egek anpak kilegikon da amin kilani anek gen kokwin pi kilegisi asal.
Gak minjat amin do but dasi galak tan yominek gengo anteban anek tagisi panpulugosol.
- 15 Amin gak gawak gaminek kap yan gamañ unun kisik kisik tagi ani.
Yawe, amin morap gak da inamon tenjenigokon akwan unun kisik kisik tagi ani.
- 16 Unun amin anpakgo kilegi do gildat kinda kalon unun do nandanek kisik kisik anek mango ankisan.
- 17 Gak kalongin teban toknin, ae gak do kisik kisik madepsi nandaman.
Nin do nandan yawok niminek panpuluganaki emaron teban toman.
- 18 Asisi, Yawe unun pasiknin egi nimisak.
Gak Israel amin nin dakon Pinjokop Telagisi nin da kila amin madepnin ningul.
- Pinjokop da Dewit do yan teban tok agit*
- 19 Kalipsigwan oman amin kabigo tagisi do dipmin yoligil, anek yan yoyigil,
“Nak da emat amin tagisi kinda kili manjigim.
Nak da minjat aminyo da binapmon nan kila amin madep egipjak do abidagim.
Anek kila amin madep dakon pelit kinda busujikon yipman imgum.
- 20 Nak da oman aminyo Dewit kili manjigim, anek yipbo ji dakon kila amin madep dagagit.
- 21 Nak tapminno yipbo unun gat toktogisi egipdamal.
Nak dakon tapmin da aban teban tokdisak.
- 22 Uwalni da emaron aripmi dima abin yipni.
Ae amin yokwi da aripmi dima abin yipni.
- 23 Nak da uwalni baman yomdisat, anek amin nandaba yokwi tan imni amin dapbo kimotdan.
- 24 Nak da but dasi galak tan imin kimagek unun gat toktogisi egipdisat.
- Uwal gat emat wamni bisapmon nak da anpuluganapbo pabin yopdisak.
- 25 Nak da miktimni abo tap idap Mediteranian unudon da wasanek kin pakbi madep Yupretis da aripmon kikdisak.
- 26 Anek Dewit da yan nayikdisak, ‘Gak Datno ae Pinjokopno.
Gak da tip tebano egek toktogisi anpulugosol.’
- 27 Nak da manjiko monjino mibiltogi dagosak, ae kila amin madep mibiltogi daganek miktimon kila amin madep morap yapman mudosak.
- 28 Nak toktogisi but dasi galak tan imin kimotdisat.
Anek unun gat sanbek sanbek anapdo sanbek sanbek unun toktok teban tan wigikdisak.
- 29 Toktogisi unun da kabikon kinda da kila amin madep egi egi akdisak.
Kundu da toktogisi tosok unun da tilak, unun da kabikon kila amin madep kinda da toktogisi Israel amin kila akdisak.
- 30 “Mani babini kabi nawa geno pabin yopni, ae nak dakon gen dima yolni kan,
31 bo ae geno do manji iminek gen tebano dima guramitni kan,
32 yokwini do nandanek baljokdisat.
33 Mani unun bisapmon kisi nak Dewit but dasi galak tan imdisat.
Anek dima yipman dekgen, ae unun do yan teban tok agim unun dima ansun aben.
- 34 Nak unun gat sanbek sanbek agimak dima kirinikgen, ae geno kulabik kinda dima aben.
- 35 Nak Dewit do yan teban tok agim.
Nak telagisi, do top dimasi yosot.
- 36 Babikni kabi toktogisi egi wugikdan.
Gildat da tosok unun da tilak unun dakon diwatni da minjat aminyo bisap dubagi kila akdan.
- 37 Kanek da kundukon tosok, unun da tilak toktogisi yan egi wigikdan.”
Uwal da kila amin madep abin yipgwit bisapmon kunam takgwit

- 38 Mani abisok kila amin madep manjigil unun do butjap nandan imisal.
Kili yipman dekgil, anek manji imgul.
- 39 Oman amingo gat sanbek sanbek agimal unun pandagagil.
Gak da kila amin madep pelitni mabi miktimon manek yo isali agit.
- 40 Gak da kokup papni dakon dam kili tuwilgil.
Yutni tebaisi unun kili tasik tawit.
- 41 Minjat amin morap kapmatjok akwan unun da yo kabini kabo timikgan.
Ae amin kapmatjok ekwan da yansul an iman.
- 42 Gak da yum pindagaki uwal da emaron abin yipgwit.
Yan anyominaki kisik kisik awit.
- 43 Gak da abi emat amini emaron dima teban tawit, anek emat bisapmon dima anpulgagil.
- 44 Gak da abin yipgul da kila amin madep sanbenek dima egisak, ae sanbenek minjat aminyo kila dima asak.
- 45 Gak da abi amin pelan tepmisi asak, anek mayaktok madepsi da wutjin imisak.
- Pinjkop da panpulgusak do bisit awit*
- 46 Yawe, gak bisap nian da pasildisal?
Toktogisi, ma?
Bisap nian da butjapgo kindap da yan tebai sosak?
- 47 Yawe, nin bisap pisipmisok gin ekwaman, do nandan nibi.
Gak da nin wasagil, mani mibili mini ekwaman da kimak mudokdaman.
- 48 Namin da toktogisi egek aripmi dima kimotjak?
Namin da tebaisi egek kimakbi tamokon aripmi dima kisak?
Amin kinda minisi.
- 49 Amin Tagi abisok nin dima galak tan nimisal, ma?
Dewit gat yan teban tok anek nin but dasi galak tan nim do yagil unun nian?
- 50 Amin Tagi, oman amingo nak do nandaki.
Amin da nak do yansul an naman.
Amin Nwakanwari Kabi dakon manji gen yokwini dakon jigi imekdat.

- 51 Yawe, gak da nak kila amin madep manjigil, mani uwal da yansul an naman.
Dukwan dukwan morap kisat yansul an naman gin.
- 52 Nin Yawe dakon man toktogisi awigi kimotne.
Unun asi.

PAPIA 4

(Kap 90–106)

90

Pinjkop gat amin gat dakon gen

Kap on Pinjkop dakon pi amini Moses dakon bisit.

- 1 Amin Tagi, gak nin dakon yutsi yombem.
Kalip babiknin gagon egipgwit, ae abisokyo kisi, nin yan gin gagon ekwaman.
- 2 Kalipsigwan ae don kisi toktok teban egipgul da egisal.
Kabap morap dima noman tawit, ae miktimon yo morap dima wasagil, mani gak kili egipgul.
- 3 Gak da yan yosol, “Minjat aminyo ji aesi miktim dagoni.”
Yan yanek minjat aminyo abi kimagek ae miktim dagon.
- 4 Gak da bilak 1 tausen unun bisap pisipmisok gildat kalongin, apma gildat egapno tepmi mudak unun yombem gin yan kosol, ae emat amin da kalbi bisap pisipmisok kila an unun da arip gin.
- 5 Pakbi da igek amin timik panabikwa kimokgon, unuden gak da amin abi kimokgon.
Bisap pisipmisok ekwan, unun dipmin yombem gin pindakgan.
- Unun jon yombem da wisa dagokdo kwan*
- 6 madep tanek tilimni yopmangan, mani pilindo si kibidan mudon.
- 7 Gak nin do butjap nandisal, do nin panupbal asal.
Gak nin do butjap nandisal, do madepsi pasolgomang.
- 8 Gak da nin dakon yokwi morap kisi pindak mudosol.

- Yokwi morap pasili aman, unun gak da nomansi yopmanjek pindak mudosol.
- ⁹ Miktimon egipnenj bisap morapmon butjapgo da kagagwan ekwamanj. Egip egipnin mudok do anjakwan yanwik anjek kimokgomanj.
- ¹⁰ Nin bilak 70 yanj da aripmon gin ekwamanj. Ae tapmimnin toni kanj, bilak 80 da arip tagi egipnenj. Mani unun bilak morap ekwamanjon, nin pi madepsi aman, anjek jigi morapmi panalon aman. Unun bilak morap tepmisi kinj mudanakwa nin tepmisi pasilgamanj.
- ¹¹ Namin da butjap madepgo dakon tapmim unun nandisak? Butjapgo unun madepsi, do amin da gak do pasol pasol madepsi nandani kanj, unun da tagi asak.
- ¹² Niyinj dekbi on miktimon bisap dubagi dima egipdamanj yanji nandanenj. Yanj aki kanjo nandan kokwin tagisi banj panjek egipnenj.
- ¹³ Yawe, butjapgo bisap nianj da sigin tosak? Oman amingo nin do bupmi nandanj nibi.
- ¹⁴ Wisa dagokdo but dasi galak tanj nimanaki butnin kadimisi tosak. Yanj anaki miktimon egi ananj kinenj daman kisik kisik kap yanjek tagisi egipnenj.
- ¹⁵ Gildat nianj da jigi nimgul unun da arip kisik kisik nibi. Ae bilak nianj da yokwisi egipgumanj unun da arip kisik kisik nibi.
- ¹⁶ Wasok tapmimi tonj asal unun oman amingo nin do nolijnbi pindatnenj. Ae tilingo tagisi minjat monjyonin do yolijnbi pindatni dosi nandisat.
- ¹⁷ Amin Tagi Pinjkopnin, gisamgo ninon tosak do nandamanj. Ninon tanjakwan pi morap aman unun bami tagisi tosak. Asi, panjeban anaki pi amanj dakon bami tagisi tosak.

91

Pinjkop unun kila aminin

- ¹ Pinjkop Wukwi Madep gat ekwanj amin unun Pinjkop Tapmim Ami da yonjgangwan egek yik yawot tagisi anj.
- ² Nak Yawe do yanj yosot, “Gak da dam madepno aripmi dima tuwili egek nak tagisi anjknutnosol. Gak Pinjkopno. Egip egipno gagon tosoj yanji nandisat.”
- ³ Pinjkop da kilago tagisi anjakwan paron dima yokwalgi. Ae gak nagal anjakwan sot teban gagon dima noman toni.
- ⁴ Pup da pudigi pirigwan wutjanj unudenj Yawe da tagisi anjknutnosak. Unun toktok teban kilago anjek pasikgo asak.
- ⁵ Kalbi binap bo gildat kalba yo yokwisi kinda da anjupbal asak yanj do pasol pasol dima abi.
- ⁶ Ae sot teban kinda da kalbi altanj gamjak, bo gildat binap yo yokwisi kinda da gak anjupbal asak yanj do pasol pasol dima abi.
- ⁷ Amin 1 tausen gak da kapmatjok kimagakwa ae amin 10 tausen amin tetgo do kimotni kanj, unun yo yokwi gak da kapmatjok aripmi dima apni.
- ⁸ Dabilgo da si pindagaki Pinjkop da amin yokwi kobogi yokwi yomdisak.
- ⁹ Yawe Wukwi Madep da yonjgangwan egipbi kanj,
- ¹⁰ yo yokwisi gagon aripmi dima noman toni. Ae sot teban gak da yut da kapmatjok aripmi dima apni.
- ¹¹ Kosit morap agipbikon Yawe da anjloni pi yoban kilago akdanj.
- ¹² Anakwa kandapgo tipmon tidoki yanj do gak kisit da bedan awildanj.
- ¹³ Gak da laion emari yokwi gat ae tunjon amin emari tonj gat bamanj misinjtdisal.
- ¹⁴ Yawe da yanj yosok, “Amin nak do but dasi galak tanj namanj unun yokwikon banj timikgenj.

Amin nak dakon man do nandan teban ton unun panjknoken.

- 15 Nak do bisit aba bisitni nandan yoben.
Ae jigi noman tan yomni kan, nak unun gat egipnen.
Nak da yokwikon ban timigek man madep yoben.
- 16 Nak da yokwikon ban timigek egip egipni sanbeko dubagi anjakwan tagisi nandakdan.”

92

Pinjkop anjksik kap

Kap on Sabat bisapmon Pinjkop gawak iminek yogogi.

- 1 Yawe, gak Pinjkop Wikwisi egisal.
Ya yan yanek kap yanek mango anjksinen kan unun tagisi.
- 2 Wisa dagok morap gak da nin do but dasi galak tan nimisal unun do yan tenjenok anen kan unun tagisi.
Ae kalbi morap bisapmi bisapmi panpuluganek dima nipman dekdal unun do yan tenjenok anen kan unun tagisi.
- 3 Gita napmi 10 kabi dakon ae gita napmi morapmi ton unun ban tidanek kisik kisik anek unun dakon yan tenjenok anen kan unun tagisi.
- 4 Yawe, gak yo tagisi asal unun do nandanek butno tagisi asak.
Kisitgo da pi asak unun do nandanek kisik kisik kap yosot.
- 5 Yawe, gak pi tapmimi ton si asal.
Nandak nandakgo unun ilarisi.
- 6-7 Amin yokwi jon yombem tagi kwoj, ae yo morapmi timigek tagisi ekwan.
Mani gak da wagisi panupbal akdisal.
Amin nandak nandakni mini ae nandan kokwini tagi dima amin on yo morap do aripmi dima nandan pisoni.
- 8 Mani Yawe gaga kila amin madep toktok teban egi wigisal.
- 9 Yansi nandaman, amin gak do uwal an gaman, unun kimotdan.
Yo yokwi an amin pabin yopbi birapmigi dukwan dukwan kikan.

- 10 Mani gak da tapmim madep namgul unun jon bulmakau wili dakon tapmim yombem.
Gak da yo tagisi an namisal, do but galaksi nandisat.
- 11 Dabilno da pindagapbo uwalno tasik tan mudawit.
Mirakno yopmanek uwalno yokwisi dakon kunam wiwik nandagim.
- 12 Amin kilegi unun silbat da yan madepsi taganek bami tokdan.
Sida kindap Lebanon miktimon ton unun da tilak tagokdan.
- 13 Amin kilegi unun Yawe da yutnon kili kwaokbi.
Pinjkopnin da yutnon egek madepsi tagon.
- 14 Amin pelan anek bami sigin tokdan.
Tagisi tanek tami dima biripmigi manek kalikaligi sigin tokdan.
- 15 Anek yansi yan tenjenokdan, “Yawe unun anpakni kilegi gin.
Unun tip madepnin egisak, ae yokwini kinda dimasi tan imisak.”

93

Pinjkop unun kila amin madep egisak

- 1 Yawe unun kila amin madep egisak.
Kila amin madep dakon imal pasak.
Asi, kila amin madep dakon imal pasak, ae tapmimni unun madepsi.
Miktim daman unun wasanban tebaisi tosok, aripmi dima puwen kisak.
- 2 Yawe, gak kila amin madep yityit tamogokon kalipsigwan kilisi yikgil.
Yo morap dima noman tanakwa gak kilisi egipgul.
- 3 Yawe, tap pakbi madep unun da madepsi tamalikgan.
Anek wiwik madepsi yanek sulukwan, ae ilenikon tebaisi tidon.
- 4 Mani Yawe, gak dakon tapmimgo unun pidanbisi.
Tap pakbi madepsi tamalikgan unun dakon tapmim yapmandak, ae ilenikon tidon unun dakon tapmim yo kisi yapmandak.
- 5 Gak dakon gen tebango unun toktogisi tokdan.
Yawe, gak dakon yut dagok dagogi mini telagisi tokdisak.

94

Piņkop da amin yokwi morap pabiņ yopmanjek amin kilegi morap paņpulugokdisak

¹ Yawe, gak Piņkop, gak da yokwi pakpak amin yokwi aņ dakon kobogi yomisal.

Do abisok butjapgo yoliņaki tilimgo koni.

² Miktim daman dakon gen kokwin amin madep pidoki.

Abisok abineķ iyı do nandaba wigisak amin dakon aņpak yokwini do kobogi yokwisi yobi.

³ Yawe, bisap niaņ da amin yokwi da aņpakni do kisik kisik ani?

⁴ Amin yokwi da iyı do nandaba wigakwa aņpak yokwini aņ uņun do pibit tidok aņ.

⁵ Yawe, miņat amin kabi gaga do manjigil, amin da pabiņ yopmanjek jigi madepsi yomaņ.

⁶ Uņun da sakwabat gat, ae miņat monjiyo meņi datni yopmaņ kimakgwit gat, ae amin kokup ņwakņwarikon da apgwit da miktimninon ekwaņ, uņun dapba kimokgoņ.

⁷ Aņek yaņ yoņ, “Yawe da nin dima nindasak.

Israel amin dakon Piņkop yo nin da amaņ uņun do nandaba kik dima asak.”

⁸ Nandak nandakji mini amin, mirak yopmanjek butji pisoni!

Ji ņugigisi. Ni bisapmon nandaņ kokwin tagisi amin dagoni?

⁹ Piņkop da miraknin wasagit, do aripmi dima nandisak, ma?

Ae dabilnin wasagit, do iyı aripmi dima siņtosak, ma?

¹⁰ Miņat amin kabi egi aņ aņ kwaņ kobogi yokwi yomisak, do ji do kobogi yokwi aripmi dima damjak, ma?

Uņun miņat amin morap kisi dakon yoyiņdetni.

Uņun nandak nandakni mini, ma?

¹¹ Yawe da miņat amin morap kisi dakon nandak nandak kili nandaņ mudagit.

Uņun nandisak, yo morap ak do nandaņ, uņun bami tagisi dima noman tokdaņ.

¹² Yawe, gak da amin kinda aņmilip akdo tepmi imineķ nawa gengo iyı deķgi kaņ, uņun amin kisik kisik tagi asak.

¹³ Jigi bisapmon gak da yik yawot imisal.

Yaņgin egakwan amin yokwi kimageķ miktim kagagwan pikwaņ.

¹⁴ Nido, Yawe da miņat amini aripmi dima yopmaņ detjak.

Asisi, miņat amin kabi iyı do manjigit uņun manji aripmi dima yomjak.

¹⁵ Ae don aņpak kilegikon da gen kokwin akdaņ.

Aņakwa amin kilegi da uņun yoldaņ.

¹⁶ Namin da nak aņpuluganeķ amin yokwi pabiņ yopjak?

Namin da nak aņpuluganeķ amin gulusuņ aņ uņun pabiņ yopjak?

¹⁷ Yawe da nak dima aņpulugagit tam, bisap dubak dima kimakbi tamokon pakgim.

¹⁸ Nak yaņ nandagim, “Kandapno sagalegi, do kili uņun maņ nitdisak.”

Mani dima. Yawe, nak do but dasi galak taņ namineķ abidaņaki dima magim.

¹⁹ Butjik nandagim bisapmon, butno aņteban aņek aņpuluganbi kisik kisik agim.

²⁰ Gak kila amin yokwi gat pi dima aņ.

Uņun amin da miņat aminyo aņpak yokwi tagi ani do gen teban yopmaņaņ.

²¹ Uņun muwugeķ amin kilegi paņupbal ak do gen yaņ paņteban aņ.

Ae gulusuņ dima aņ amin dapba kimotni do gen yaņ yomaņ.

²² Mani, Yawe dam madepno aripmi dima tuwili egisak.

Piņkopno da tagisi aņkutnosok.

²³ Uņun aņpak yokwi awit dakon kobogi yomdisak.

Yokwini uņun nandaņ yomisak, do dapban kimotdaņ.

Asi, Yawe Piņkopnin da obisi paņtasik akdisak.

95

Piņkop anķisik kap

- 1 Apba kisik kisik kap Yawe do yono!
Piņkop tip madepnin yokwikon baņ pulugaņ nipgut uņun do nandaņek yaņ tidaņek kisik kisik kap yono.
- 2 Uņun da kapmatjok kiņek ya yaņ iyineņ.
Aņek kisik kisik kap yaņek mani anķisino.
- 3 Nido Yawe uņun Piņkop tapmimi tonši egisak.
Uņun Kila Amin Madep tapmimi tonši egek amin da piņkopnin yaņ yon yon morap yapmaņ mudosok.
- 4 Miktim galegi ae kabap miktim kisi uņun iyi dakon.
- 5 Miktim gat tap gat kisi iyi wasagit, do kisi bamot iyi dakon gin.
- 6 Ji apba ņwakbeņ aņek gawak imno.
Yawe uņun da nin wasaņ nipgut.
- 7 Uņun Piņkopnin egisak.
Nin sipsip kabini, do nin dakon kila aņek japnin nimisak.
Abisok geni nandaņ imni.
- 8 Yawe da yaņ yosok, "Kalip babakji da miktim kibiri timon, Meriba ae Masa miktimon, but teban awit.
Ji yaņ dima ani.
- 9 Yo agim uņun pindakgwit, mani nak anķewal do pi madepsi awit.
- 10 Nak bilak 40 uņun amin do butjap nandaņ yomgum.
Aņek yaņ yagim, 'Butdasi nak dima nolgaņ.
Nak dakon gen dima guramikgaņ.'
- 11 Yaņdo, nak japtaneķ yaņ yoyigim, 'Asi dayisat, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.'

96

Piņkop da miņat amin kabinikon anķak tagisi asak

- 1 Yawe do kap kalugi kinda yaņ imni.
Miktimi miktimi amin ekwaņ, ji Yawe do kap yaņ imni.
- 2 Yawe do kap yaņ imiņek mani anķisini.

Gildari gildari amin yokwikon baņ timik timik asak uņun dakon geni yaņ tenņeni.

- 3 Amin kisisi miktimi miktimi ekwaņ tilimni gat ae yo masi masimisi asak uņun do yaņ tenņeņ yomni.
- 4 Yawe uņun wagil tagisisi, do anķisiņ kimorisi.
Uņun kokup kidat morap yapmandak, do si pasal imimisi.
- 5 Miktim diwari dakon piņkopni uņun kokup kidat dakon wupmi gin.
Mani Yawe da kundu wasagit.
- 6 Yawe uņun kila amin madep egek man madepni taņ imisak.
Tapmimni madep gat ae yo morapni kildani tagisi telagi yutnikon taņ imaņ.
- 7 Miņat amin kabi morap, yaņ simil aņek Yawe dakon tilimni gat ae tapmim madepni gat do yoni.
- 8 Yaņ simil aņek tilim madepni do nandaņek Yawe anķisini.
Paretji timigek Telagi Yut Madepni da nagalgwan pigini.
- 9 Uņun telagisi ae tilimni ņwakiwarisi, do Yawe gawak imni.
Amin miktimi miktimi ekwaņ, ji nimnimigek pasal imni.
- 10 Miktimi miktimi egi aņaņ kwaņ uņun dakon amin yaņ yoyini, "Yawe uņun kila amin madep egisak.
Uņun da miktim daman aņteban aban wayiņ dima asak.
Yawe da don gen kokwin pi kilegisi aņek amin dakon anķak kokwin akdisak."
- 11 Kundu gat miktim gat, jil kisik kisik anjil.
Tap idap, gak wayiņ madepsi aņek kisik kisik abi.
Ae yo morap tap kagagwan ton, jiyo kisi kisik kisik ani.
- 12 Jap pi gat ae yo morap uņungwan ton, ji kisik kisik ani.
Uņun bisapmon kindap morap koron ton uņun kisik kisik kap yokdaņ.
- 13 Yawe da buron kisik kisik akdaņ, nido Yawe abiņ gen kokwin aņek miktim

daman kisi dakon miñat aminyo
dakon anpak kokwin an yomdisak.
Anpak kilegikon da, ae gen bamikon
da, miktimon miñat amin morapyo
gen kokwin anjomdisak.

97

Piñkop unun kila amin madep mibiltogi

- 1 Yawe unun kila amin madep egisak.
Miktim gak kisik kisik aki.
Miktim tim tap binap ton ji but galak
nandani.
- 2 Gikwem gat ae pilin gat da anawasamal.
Anpak kilegikon da amin kila asak.
- 3 Kindap da mibil tan iminek uwalni
anwasinek ekwan unun sonban
pasilgan.
- 4 Unun da malni yopban miktim tenjosok.
Miktim da kanek nimnimikdak.
- 5 Yawe apban kanek kabap da pakbi dagon.
Unun miktim morap kisi dakon Amin
Tagi egisak.
- 6 Kundu da anpakni kilegi do yan tenjenok
anakwan miñat amin morapyo da
tilimni kon.
- 7 Amin kokup kidat gawak yominek
pankisan unun mayak tok pan.
Kokup kidat, ji Yawe gawak imni.
- 8 Saion kokup pap amin gat, ae Juda
miktimon kokup pap tan anan kwan
unun dakon amin gat da unun nan-
danek, gen kokwin tagisi asal unun
do but galak nandanek kisik kisik an.
- 9 Nido Yawe gak Piñkop Wikwisi egek
miktim morap kisi kila asal.
Gak piñkop ñwakñwari morap kisi yap-
manek mango wukwisi tosok.
- 10 Ji Yawe but dasi galak tan iman amin,
ji anpak yokwi do nandaba inanisi
asak.
Iyi dakon telagi amin kabini, yokwi an
amin da kisiron ban timigek kilani
asak.
- 11 Piñkop da amin kilegi tenjenan yoban
kisik kisik pan.
- 12 Amin kilegi, ji Yawe kisik kisik animinek
mani telagi do nandanek ya yan
iyini.

98

Piñkop unun amin morap dakon kila amin madepni

- 1 Yawe da yo masi masimisi agit, do kap
kalugi kindan yan imno.
Tapmimni madepsi ae anpakni telagi,
do emaron teban tagit.
- 2 Yawe emaron teban tagit unun dakon yan
tenjenok agit.
Anpakni kilegi yoliban miktimi
miktimi amin kisi da kawit.
- 3 Israel amin do but dasi galak tanek dima
yopman det do yan teban tok agit
unun do sigin nandisak.
Piñkopnin da emaron teban tanek nin
yokwikon ban pulugan nipgut, unun
miktimi miktimi amin ekwan unun
da kili kawit.
- 4 Miktim amin morap, ji yan tidanek Yawe
ankisini.
Kisik kisik kap yanek ankisini.
- 5 Gita tidanek kap yanek Yawe ankisini.
- 6 Kwen gat ae kasisin gat pisonok yan
tidanek kisik kisik anek Yawe
ankisini.
Unun Kila Amin Madep egisak.
- 7 Tap gat yo morap tapgwan ton, ji yan
tidoni.
Miktim gat amin miktimon ekwan, jiyo
kisi yan tidoni.
- 8 Pakbi madep ji kisi tidoni.
Kabap ji kisik kisik anek kap yoni.
- 9 Ji kisisi Yawe da buron kisik kisik anek kap
yoni, nido Yawe miktim amin morap
gen kokwin an yom do abisak.
Gen kokwin kilegisi akdisak.

99

Piñkop unun kila amin madep mibiltogi

- 1 Yawe unun kila amin madep egisak.
Miktimi miktimi amin ji pasal
nimnimikyo ani.
Kila amin madep tamonikon yigakwan
anjelo madep serabim da teri teri
akgan.
Anakwa miktim wudip asak.
- 2 Saion kokup papmon unudon Yawe
tapmim madepni tan imisak.

- Ae unjun da minjat amin morap kisi dakon man yapmanjek mani da wikwisi asak.
- ³ Amin kisi da mango madepsi ae masi masimi unjun do yan anjksin kimotnisi.
Gak telagisi.
- ⁴ Kila amin madep tapmimi tonj gak anpak kilegisi unjun do galagisi nandisal.
Gak da Israel amin nin do anpak tagisi gat ae anpak kilegi gat nibi yolgaman.
Gak da Israel miktimon gen kokwin kilegi gat ae anpak kilegi gat asal.
- ⁵ Ji Yawe Pinjknin anjksini.
Unjun telagi egisak, do burikon kinjek gawak imni.
- ⁶ Moses gat Aron gat Yawe dakon mukwa sogok amin egipgumal.
Ae Samuel yo kisi mani yanjek gawak imgwit amin kabikon nani kinda.
Unjun da Yawe do bisit aba bisitni nandan yomgut.
- ⁷ Gikwem timi kinda dubagisi wigisak unjudon egek gen teban yomgut.
Yoban gen teban morap Pinjkop da yomgut unjun guramikgwit.
- ⁸ Yawe Pinjknin, gak da minjat aminyogo dakon bisitni nandan yomgul.
Gak da diwarini wiririk yomgul, mani gulusunni dakon kobogi do jigi yomgul.
- ⁹ Yawe Pinjknin unjun telagi, do mani awigek iyi da telagi kabapmon gawak imnenj.

100

Pinjkop ya yan iyik dakon kap.

- ¹ Amin miktimi miktimi ekwanj ji kisik kisik anjek yan tidanek Yawe anjksini.
- ² Ji but galagon da Yawe gawak imni.
Kisik kisik kap yanjek unjun da kapmatjok kini.
- ³ Yawe unjun Pinjkop yansi nandan imni.
Unjun da iyi nin wasan nipgut.
Nin unjun dakon gin.
Nin unjun dakon minjat amin kabini, nin sipsip kabini iyi pawilakwan ekwamanj.

- ⁴ Telagi yut madep da nagalgwan pigeek ya yan iyinek anjksinenj.
Nin ya yan iyinek mani yan anjenotnenj.
- ⁵ Nido Yawe unjun tagisi.
Dagok dagogi mini amin do but dasi galak tan yomisak.
Babikon da babikon geni anteban anjek amin kabini panpulugan anjan kikkisak teban.

101

Kila amin madep dakon yan teban tok

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, nak amin do but dasi galak tan yomisak, ae amin dakon anpak kokwin kilegisi asal unjun do kap yokenj.
Nak gak anjksik do kap yokenj.
- ² Nak anpak kilegi ban gin yolgenj.
Yawe, ni bisapmon gak abinj nak anpulugoki?
Nak naga da yutnon anpak kilegi ban gin abenj.
- ³ Nak yo injani kinda dimasi kokenj.
Pinjkop manji iman amin dakon anpak do dima galak tosot.
Nak unjun gat kalonji dima agipnenj.
- ⁴ Nak butnokon da yokwi di dima abenj.
Ae anpak dima agagi do nandak nandak dima abenj.
- ⁵ Nak da amin do yanba yokwi tok an amin obisi panupbal akdisat.
Iyi do nandaba wigisak amin gat dima egipnenj.
- ⁶ Nak amin Pinjkop yolgan unjun ban galak tan yobenj, ae unjun gat gin nak da yutnon tagi egipnenj.
Amin toktogisi anpak kilegi an, unjun amin dagin oman amino egipni.
- ⁷ Jamba but amin nak da yutnon dima egipni, ae top yon amin nak gat dima egipnenj.
- ⁸ Gildari gildari amin yokwi miktimninon ekwanj unjun panupbal ak do pi abenj.
Nak da amin anpak yokwi an amin wiririgapbo Yawe da kokup papmon sanbenjek dima egipni.

102

Amin kinda da jigi panek bisit asak

Amin kinda jigi panek tapmimni minisi anakwan Yawe da anpulugosak do bisit agit.

¹ Yawe, bisitno nandaki. Nak gak da anpulugoki do yan tidosot.

Nak dakon kunamno nandan nabi.

² Jigi madepsi paken bisapmon dima gandan yan do dima pasilgi.

Bisitno nandaki.

Gak do yan tidoken bisapmon tepmisi nandanek nak anpulugoki.

³ Egip egipno unun mukwa da yan bisap pisipmisok tanek pasilgan unun yombem.

Kindap madep da sosok unun da tilak giptimno tepmisi sosok.

⁴ Amin da jon kibidanbi bamon unuden nak yokwisi egisat.

Do jap nok do dima galak tosot.

⁵ Nak iyon iyon yosot, ae giptimno madep dima, nak kidari ginsi.

⁶ Nak singin da yan miktim kibiri timon yokwisi egisat.

Ae kalbi dakon minam da kokup amin da antasik abi do amin da aripmi dima egipmi timon ekwan unun da arip egisat.

⁷ Nak dipmin potpot tamokon pokdot, mani dabilno si sinjan egisak.

Bupmisi, nak minam kinda da yut kwenon yikdak unun da tilak nak naga gin egisat.

⁸ Gildat kinda kalon uwal da nak gen yokwi nayan.

Tasik token do yanek yansul an naman.

⁹⁻¹⁰ Gak nak do butjap madepsi nandisal, do abilak bangin nosot, ae dabil pakbino kapmon manba pakbi gat kisi nosot.

Nak sibat sibat ban yan abidan mabi timi kindakon kigim.

¹¹ Pilindo gildat da pigisak unun da aripmon egip egipno bisap pisipmisok gin.

Nak jon da kibidon unun yombem.

¹² Mani Yawe, gak kila amin madep toktogisi egisal.

Mango unun wukwisi, do minat aminyo don altokdan unun da gak nandan gamdan.

¹³ Abisok abin Saion kokup pap do bupmi nandan iminek anpulugoki.

Bupmi nandan ibi dakon bisap kili noman tak.

Abisok bupmi bisap.

¹⁴ Saion kokup pap unun yokwi tak, mani oman amingo da yut agak tip morapni do but dasi galak tan yoman.

Abisok yokwi tak, mani kosit madepni dakon kimbaban pindagek unun da but yokwi yomisak.

¹⁵⁻¹⁶ Pinkop da Saion kokup pap aeni wasanek tilimni minat amin kabikon yolikdisak.

Anakwan minat amin kabi morap Yawe do pasolni, ae miktim dakon kila amin madep morap tilimni do pasal imdan.

¹⁷ Unun giptim dakon yo do wadan amin unun dakon bisitni nandan yomdisak.

Bisit aba sanbenek manji dima yomdisak.

¹⁸ Yo unun Yawe da asak unun papiakon mandano babi kabi don altoni da Yawe da pi unun agit dakon gen nandanek mani awigini.

¹⁹ Gen unun yan mandanen, "Yawe iyi da telagi kokupmon kwen egek sinjanban pigit.

Unun Kwen Kokup egek sinjanban miktimon pigit.

²⁰ Anek dam tebanon amin jigi panek kuanam tagakwa nandagit.

Ae dapba kimotni do yanbi amin unun pulugan yopban kiwit."

²¹ Yan agit do Saion minat aminyo da Yawe dakon man yan tenjenoni.

Jerusalem minat aminyo da anjisini.

²² Unun bisapmon minat aminyo gat ae kila amin madepni gat Yawe gawak im do Jerusalem muwugek yan akdan.

²³ Nak tagan amin madep egapbo Yawe da tapmimno anupbal anek bisapno anpisip agit.

²⁴ Do nak yan iyigim, "Pinkopno, toktok teban egisal.

Nak amin pelan dima at, do egip egipno abisok dima gwayeki.

- 25 On miŕtim dakon teban tokni kalipsigwan kili yipgul da tosok. Ae kundukon yo morap toŕ unun gak dakon kisit kilda.
- 26 Kundu gat miŕtim gat tasik tokdamal. Imal giranŕi da pudanŕ kwanŕ, unun da tilak yokwi tokdamal. Amin da imal kulabik anŕ, unun da tilagon gak da kulabik anŕaki sanbenek dima tokdamal. Mani gak toktok teban egipdisal.
- 27 Gak kulabik dima anek yanŕ gin egipgul da egisal. Gak dagok dagogi mini egi wigikdisal.
- 28 Oman amingo nin dakon miŕat monjiyo gak da buron egipdanŕ. Ae unun dakon diwatni panpuluganŕaki gak gat tagisi egipdanŕ.”

103

Piŕkop da nin do but dasi galak taŕ nimisak

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe anŕkisikenŕ. Nak butno nanŕ yanŕ iyisat, gak gwinimbil mani telagi anŕkisiki.
- 2 Yawe anŕkisikenŕ. Nak do yo morap tagisi asak unun do dima inŕtokenŕ.
- 3 Unun da diwarino kisisi wiririk namisak. Ae sotno kisisi panmilip aban kilek tosot.
- 4 Yawe da yokwikon banŕ puluganban dima kimokdot. Ae but dasi galak taŕ naminek bupmi nandanŕ namisak.
- 5 Yo tagisi do galak tosot unun aripnokonsi namisak. Yanŕ anŕakwan nak aeno amin kalugi daganek sinŕinŕ da yanŕ tapmimi toŕ agisat.
- 6 Amin da pabiŕ yopmanakwa yokwi ekwanŕ amin Yawe da anŕpakni kilegikon da gen kokwin tagisi anŕ yomisak.
- 7 Kalipsigwan yo morap ak do nandagit unun Moses nanŕ iyigit. Ae pi tapmimi toŕ agit unun Israel amin do yolinban pindakgwit.
- 8 Yawekon bupmi ae nandanŕ yawotyo tosok.

- Unun butjap tepmi dima nandisak, ae amin do but dasi madepsi galak taŕ yomisak.
- 9 Bisapmi bisapmi yokwi amanŕ do gen dima yanŕ nimisak. Ae butjapni bisap dagok dagogi mini dima taŕ ananŕ kisak.
- 10 Diwarinin dakon kobogi yokwisi timiri mani dima nimisak. Nin yokwi morapmisi amanŕ unun dakon kobogi do yo jigisi timiri mani dima nimisak.
- 11 Nido amin iyi do pasal imanŕ amin unun but dasi galak taŕ yomisak. Butdasi galak taŕ yomyomni unun pidanbisi, miŕtim yapmanek kwensi ason kundu tosok unun dakon tilak.
- 12 Gildat wisagon da si pigisak tet unun dubagisi. Unun da tilak Piŕkop da diwarinin wiririkban dubagisikon toŕ.
- 13 Dat da miŕat monjiyoni do bupmi nandanŕ yomanŕ unun da tilak Yawe da amin iyi do pasal imanŕ amin do yanŕsi nandanŕ yomisak.
- 14 Nido tapmimnin madep dima, nin miŕtim gin yanŕ nandanŕ nimisak.
- 15 Amin nin jonŕ yombem egip egipnin pisipmisok. Nin jonŕ dakon jarenŕ yombem da bisap pisipmisok egek kibidomanŕ.
- 16 Mirim da jarenŕ panwayinŕ aba manakwa amin da jarenŕ sanbenek dima pindakganŕ.
- 17 Mani Yawe da toktok teban miŕat aminyo pasal iminek ekwanŕ unun do but dasi galak taŕ yomisak. Ae babak don altoni unun do anŕpak kilegisi anŕ yomdisak.
- 18 Yawe da sanbek sanbek agit unun yolek geni guramikganŕ amin do yo tagisi anŕ yomdisak.
- 19 Yawe Kwen Kokupmon kila amin madep yigek yo morap kila asak.
- 20 Anelo tapmimi madepsi kabi, ji Yawe dakon geni do mirak pakyanŕsi yopmanek guramik kimokgonŕ kabi, ji Yawe anŕkisini.

- 21 Ji Yawe dakon pi amin Kwen Kokup egek galaktokni yolek omani an, ji Yawe ankisini.
- 22 Yo morap Yawe da wasagit da kilani asak unun dukwan dukwan tan anan kwan, ji Yawe ankisini.
Nak Yawe ankisikenj.

104

Pinkop yo morap wasagit, do mani awigino

- 1 Nak Yawe ankisikenj.
Yawe Pinkopno, gak wukwisi.
Gak kila amin madep mibiltogi ae man madepgo tonj.
- 2 Amin da imal ban giptimni wamanjan unudenj, gak gaga nan tenjenj nan wamanjal.
Amin da imal yut ilikba pikwan unudenj, gak da kundu gat ae gik morap gat yopmanjal.
- 3 Anek yutgo kwen ason pakbi kwenon asal.
Gikwem da os da amin ilik pawilgan tamo timgo daganakwan mirim da gak anan kisak.
- 4 Gak da mirim yabekbi unun da gengo anan kisak.
Ae gak da abi mal da oman amingo dagonj.
- 5 Gak da miktim on yipgul da tamonikon wagil tebai tosok,
ae aripmi dima duwalik kisak.
- 6 Gak da tap idap yipbi imal da yan miktim wutjigit.
Anaki pakbi da kabap morap kisi wutjigit.
- 7 Mani don tap idap tebai iyinbi duwalik kigit.
Tap idap gak da tebai yanbi nandanek timtim yanek kigit.
- 8 Tap idap kabap morap yipman degek miktim kuldugi timon pigigit.
Gak da tap idap unudon tosok do yagil da abisok unudon tosok.
- 9 Gak da tilak kili yipgul, do tap idap tilak unun dima iratjak.
Tap idap miktim morap aeni dima wutjisak.

- 10 Kabap da galegikon miktimgwan pakbi dabil panoman anaki pakbi pagek kuldugi timon pukwanj.
- 11 Jon bit kilapyo pakbi unun ban nonj, ae jon donki kisi unun pakbi nonj, anek tekni panyawot anj.
- 12 Pakbi ilenon kindap tonj, minam unudon yutni anek kindap kilinon yigek gen yonj.
- 13 Gak kokupgokon kwen egek sikak yipbi kabap morapmon monj.
Pi asal dakon bami da on miktimon tugosok.
- 14 Gak da bulmakau da noni do jon yopbi kwanj.
Ae yo mibili mibili abi kwanakwa nin jap unudon pamanj.
- 15 Nin wain nok do wain sop pamanj, anek but galaksi nandananj.
Ae tomno dabilnin sono gulgwa ani yan do olip dakon nelagi pamanj.
Ae jap da giptimnin panjeban ani do pigaga jap pamanj.
- 16 Sikak manakwa Lebanon dakon kindap dakon geli da pakbi morapmi ilikganj.
Yawe dakon sida kindap unun kalipsigwan iyi kwaokgit.
- 17 Unun sida kindapmon minam da yutni anj.
Ae bilak minam unun kwat kwenon yutni unudon anj.
- 18 Jon meme kabap madepsikon akwanj.
Anakwa misan kabap dakon tip madep da panjongam anakwa ekwanj.
- 19 Gak da kanek wasagil da unun da bilak dakon kanek morap dakon tilakni asak.
Ae gildat dabil ni bisapmon pigisak unun gildat da iyi nandisak.
- 20 Gak da pilin tuk abi noman tanakwan koron jon bit kilapyo akwanj.
- 21 Laion kilap wisinek madepsi yan tidonj.
Pinkop gak da kilap wisan unun yomisal.
- 22 Gildat wisak bisapmon tamonigwan si panji pokgonj.
- 23 Anakwa amin pidan kin pini anakwa wigi gildat pigisak.
- 24 Yawe, gak da yo morapmi wasagil.

- Gak nandan kokwin anek yo morap unun wasagil.
Gak da yo morap wayin anek ekwan wasagil unun on miktimon tunganbisi.
- 25 Tap idap unun madepsi.
Tap kilap madep ae monin monin morapmisi gat ae yo diwari gat kisi unungwan ekwan.
Nin da aripmi dima manjitneŋ.
- 26 Tap kwenon tap wakga kin ap anakwa tap kilap madepsi wasagil unun tap pidanek kisik kisik anek wigi mok an.
- 27 Unun kisisi jap do an bisapmon gak da upmokgi do jomjom an.
- 28 Gak da jap yominaki non.
Gak da upmagaki buri tugon.
- 29 Mani manji yominaki si pasolgon.
Ae mirim gwayesal bisapmon kimagek miktim dagon.
- 30 Gak da egip egip dakon mirim yobi egip egip kalugi abidon.
Yo morap panjaluk anaki miktimon kalugisi ton.
- 31 Yawe dakon tilimni dagok dagogi mini tan anan kisak dosi nandisat.
Anakwan yo morap wasagit do kisik kisik asak.
- 32 Unun miktimon sintanban miktim wudip asak.
Kisitni kabapmon yopban mukwa pidon.
- 33 Nak si egipben bisapmon Yawe do kap yoken.
Nak miktimon egi anan kikdisat unun da aripmon Pinkopno sigin yan ankisiken.
- 34 Nak Yawe do kisik kisik asat.
Do unun da nandak nandakno do galak tosak dosi nandisat.
- 35 Yawe, yokwi an minat aminyo panupbal aki.
Nak amin yokwi wagil pasilni do nandisat.
Nak Yawe ankisiken.
Yawe ankisini!

105

Pinkop gat minat amin kabiyoni gat dakon kap

- 1 Yawe bisit iyinek ya yan iyino.
Pi madep madep agit unun dakon geni yoyino miktimi miktimi amin da nandani.
- 2 Kap yanek mani ankisinek wasok tapmimi tonsi morapmi agit unun do yan tenjeno.
- 3 Mani telagi ankisinen.
Amin morap Yawe gawak im do unun da kapmatjok kwan unun kisik kisik madep ani.
- 4 Bisapmi bisapmi Yawe da kapmatjok kin panpuluganek tapmim nimjak do sigin iyinen.
- 5-6 Ji Yawe dakon oman amini Abraham dakon babini kabi, ji Jekop da kabikon nani, Yawe da iyi do manjikbi kabi, Yawe da pi tapmimi ton ae yo masi masimi agit unun do aesi nandani.
Ae amin yokwi do kobogi yokwi yomgut unun do nandani.
- 7 Yawe unun Pinkopnin.
Unun da miktimi miktimi minat amin morap kilani asak.
- 8 Yawe da sanbek sanbekni nin gat toktogisi agit.
Dagok dagogi mini sanbek sanbekni do nandan egisak.
- 9 Yawe da Abraham gat sanbek sanbek unun agit.
Unun sanbek sanbek agit unun dima kirin do Aisak nan yan teban tok an imgut.
- 10 Ae Jekop, Israel amin dakon babi, sanbek sanbek unun toktogisi tosak do Yawe da iyigit.
- 11 Unun da yan yagit, “Nak da Kenan miktim gak do gaben.
Miktim unun babigoni do tosak.”
- 12 Kalip Israel amin kalonisok, ae apbi amin yombem da egipgwit.
Asi, Kenan miktimon egipgwit, mani iyi dakon miktim unun mini.
- 13 Unun amin nwakwari da miktimon agi agi awit.
- 14 Mani, Yawe da yum pindagakwan amin di da dima pabin yopgwit.

- Panpuluganjek kila amin madep yokwi anyom do nandawit unun tebai yoyigit.
- 15 Kila amin madep unun yan yoyigit, “Minjat aminyo unun nak dakon pi ani do manjigim, do anpak yokwi dima anyomni. Nak dakon kombi amino do yokwi dima anyomni.”
- 16 Yawe da aban Kenan miktimon jap do madepsi awit. Anek japni panpasil agit.
- 17 Mani Josep yabekban unun da mibil tanek unun da kalip panki Isip miktimon egipgut. Peni padik padikyo da monen timit do nandanek amin dakon oman monjini egipjak do amin do yomgwit.
- 18 Ain nap ban kandapnikon panjeban aba kandapmi pilin tagit. Ae ain gironjikbi madep kinda tegikon anjeban awit.
- 19 Yan egakwan wigi yo unun altoni do kalip yankwok agit unun bami noman tagit. Yawe dakon gen da Josep dakon gen unun bamisi yan yoligit.
- 20 Kili Isip amin dakon kila amin madep da amin kinda yabekban kin Josep dam tebanon nan pulugagit. Amin Nwaktjwari Kabi dakon kila amin unun da Josep pulugan yipban kigit.
- 21 Anek yipban yut madepni gat ae yo morapni kila asak do man madep imgut.
- 22 Kila amin madep dakon yo morapni kila an unun dakon mibiltok amin morapni kila agit. Ae kila amin madep nandak nandak iman amin kabi unun yoyijdetjak dakon tapmim kisi tan imgut.
- 23 Don Jekop panki Isip egipgut.
- 24 Ae don Yawe da minjat amin kabini panpuluganban gwakni morapmi awit. Ae panpuluganban tapmimni da uwalni dakon tapmim yapgut.
- 25 Yawe da Isip amin dakon butni panjebilban minjat amin kabini do uwal an yomgwit. Anek Yawe dakon oman amini do yokwi an yom do kosit wusik awit.
- 26 Mani don, Yawe da oman amini Moses gat Aron gat manjinek yabekban Isip kigimal.
- 27 Kin altanek Yawe dakon wasok tapmimi ton Isip miktimon agimal.
- 28 Yawe da pilin tuk yipban pilin tuk da miktim wutjigit, mani Isip da geni abin yipgwit.
- 29 Pakbi kulabik aban yawi daganek tap kilap kisi morap dapban kimak mudawit.
- 30 Mengak morapmisi iren tanek miktimni kisi tugawit, ae kila amin madep iy dakon yut tamoyo kisi tugawit.
- 31 Yawe da yanakwan bigal gat ae gugim gugim kisi morapmisi iren tanek Isip miktim kisi tugawit.
- 32 Ae sikak kulabik anek ais gat ae mal gat ban yopban piwit.
- 33 Wain napni gat ae pik kindapni gat panjupbal anek kindap diwari dapban sulugi timi morapmi awit.
- 34 Gen yanakwan pilak pilak noman tawit. Tilakni unun morapmisi, amin da aripmi dima manjiri.
- 35 Pilak pilak da yo tami ton morap nawit. Anek Isip amin da jap kwaokgwit dakon bami kisi nawit.
- 36 Ae Isip amin morapmon amin yuri kindakon monji mibiltogi Pinjop da dapban kimak kimak awit.
- 37 Mani don, Israel amin timik panjinakwan Isip yipman dekgwit. Silva ae gol kisi timigek kiwit. Israel amin morap kisi tagisi egipgwit, kinda sot dima agit.
- 38 Isip amin Israel do madepsi pasalgwit, do kin mudanakwa but galak nandawit.
- 39 Yawe da gikwem timi kinda yipban kwen tanek unun da minjat amini panjonjam agit.

- Ae kalbi kindap madep kinda yipban unun da tenjen yomgut.
- 40 Jap do iyinba minam yopban apba nawit.
Ae Kwen Kokup dakon bret yoban nanek tugawit.
- 41 Tip madep kinda witald kinakwan pakbi kinda tagal kinjek miktim kibiri timon pakbi madep kinda pak kigit.
- 42 Yo morap yan agit, nido kalip Abraham oman amini do yan teban tok agit unun do sigin nandagit.
- 43 Do anek minjat amini timik panjigit.
Anakwan minjat amin kabi iyi do kili manjigit unun kap yanek kisik kisik anek kiwit.
- 44 Kinakwa Amin Nwakwari Kabi dakon miktim unun do yomgut.
Ae yum pindagakwan unun dakon pi timikgwit.
- 45 Israel amin da gen morapni gat ae gen teban morapni guramik kimotni do yan agit.
Yawe dakon man awigini!

106

Pinjkop da minjat amin kabini do anpak tagisi asak

- 1 Yawe dakon man awigini.
Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yan iyinensi.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.
- 2 Yo madep agit do namin da unun dakon geni tagi yan tenjenosak?
Ae anpak tagisi morap agit unun da aripmon namin da mani tagi awigisak?
- 3 Amin do gen kokwin kilegisi an yominek bisapmi bisapmi anpak kilegisi an amin unun kisik kisik tagi ani.
- 4 Yawe, minjat amin kabigo panpuluganek yokwikon ban timikgi bisapmon, naky kisi abidoki.
- 5 Nak minjat amin kabigo pindagapbo tagisi yigek yo tagisi timitni do nandisat.
Ae amin kabigo da kisik kisik anakwa nak unun do kisik kisik aben.

- Anek nin gak dakon amin kabigo ekwaman do mango ankisinen dosi nandisat.
- 6 Kalip babiknin da awit, unuden nin yokwi agiman.
Nin anpak yokwi mibili mibili agiman.
- 7 Isip miktimon babiknin gak da wasok tapmimi ton agil unun do pakyanji dima nandawit.
Gak da bisap morapmi anpak tagisi an yomgul, mani unun do si injawit.
Anek Tap Gamikon kin altawit bisapmon gak kwen wigik an gamgwit.
- 8 Mani Yawe da tapmim madepni yolik do nandagit, ae man bini dima mosak do yokwikon ban timigakwan dima yokwi tawit.
- 9 Tap Gami tebai iyinban miktim kibiri tim dagagit, do amin da miktim kibiri timon kwan unun da tilak minjat aminyo mibiltan yominek tap idap pudanek panpan kigit.
- 10 Amin uwal an yomgwit amin da kisiron ban timigakwan dima panupbal awit.
- 11 Mani pakbi da uwal wutjiba kimak mudawit, kinda dima egipgut.
- 12 Yawe da yan anakwan minjat aminyoni da yan teban tok morap an yomgut unun do nandan gadawit.
Anek kap yanek ankisiwit.
- 13 Mani Yawe da yo agit unun do tepmisi injawit.
Anek mibiltok Pinjkop da si yoyinakan yo ak do dima nandawit.
Iyi da nandak nandagon da yo awit.
- 14 Miktim kibirikon egek burikon da jap dogin madepsi nandanek Pinjkop anjilikgwit.
- 15 Pinjkop yo nido iyiwit unun yomgut, mani sot madep kinda kisi yipban sot awit.
- 16 Miktim kibiri timon egek di da Moses gat Aron Yawe dakon mukwa sogok amini telagi gat do nandaba yokwi tok an yomgwit.
Anek Pinjkop da nin do tapmim yanjin nimisak tam tagi yan nandawit.

105:40: TP 16.2-15 105:41: TP 17.1-7; IDT 20.2-13
7.3; Esr 3.11; Kap 100.5; 107.1; 118.1; 136.1; Jer 33.11
15.1-21 106:14: IDT 11.4-34 106:16: IDT 16.1-35

105:44: Jos 11.16-23 106:1: 1KAG 16.34; 2KAG 5.13;
106:7: TP 14.10-12 106:9: TP 14.21-31 106:12: TP

- 17 Anjakwa miktimon gapma madep kinda pisan pigakwan Datan gat ae Abiram gat amin kabini gat kisi unun gapmagwan pigakwa miktim da abin sopmanjakwan pasilgwit.
- 18 Anjakwa kindap da pinjek unun amin bamot yolgwit amin sonban mini awit.
- 19 Orep Kabapmon unudon egek gol ban bulmakau wup kinda wasanjek unun Pinjopnin yan yanjek gawak imgwit.
- 20 Bulmakau jon nosok dakon wupmi kinda gawak imgwit.
Unun anpak anek Pinjopni tilimi tonji abin yipgwit.
- 21 Pinjop da Isip miktimon pi tapmimi tonji anek Isip da kisiron ban timikgit, mani Israel amin da si intan imgwit.
- 22 Pinjop da wasok tapmimi ton Isip miktimon agit, ae yo njwaknwarisi Tap Gamikon aban minjat aminyo madepsi wiripdakgwit.
- 23 Pinjop da minjat amini dapban kimotni do yagit.
Mani pi amini unun manjigit unun Moses, unun da Pinjop da dabilon agek Israel amin panpuluganjek Pinjop dakon butjap dakon kosit sopmanjakwan Pinjop da dima panjupbal agit.
- 24 Unun Pinjop da panpulugosak do yan teban tok agit unun do dima nandan gadawit, do miktim tagisi abidok do dima galak tawit.
- 25 Imal yut kabenigwan egi egi anek Yawe do yanba yokwi tok anek geni dima guramikgwit.
- 26 Yan awit, do Pinjop da gen tebaisi yominjek miktim kibiri timon kimotni do yagit.
- 27 Anek babikni yolban panji Amin Nwaknwaris Kabi da binapmon egek miktim njwaknwarikon egipni do yagit.
- 28 Don Peor miktimon kokup kidat Bal gawak iminjek kokup kidat egip egipmi mini unun do paret abi unun nawit.
- 29 Anpak unun aba Yawe butjap nandanjek sot madep yokwisi kinda yomgut.
- 30 Mani Pinias da pidan agek binap amini egi yominjakwan sot madep unun pasilgit.
- 31 Pinias da yo unun agit unun do anpak kilegisi kinda asak yan nandan imgwit da wun abisok ekwamanon kisi yan gin nandan.
- 32 Israel amin Meriba pakbikon yokwi aba Pinjop butjap nandan yomgut, do unun anpakni do anek Moses jigi madep pagit.
- 33 Moses buri yokwi tanban dima yogogen yagit.
- 34 Yawe da yoyigit unuden, Amin Nwaknwaris Kabi dima dapba kimakgwit.
- 35 Israel amin Pinjop dima nandan iman kabikon minjat eyo anek unun dakon anpak yokwini yolek awit.
- 36 Yan anek kokup kidatni gawak yominjek anpak yokwisi anek egipgwit.
- 37 Unun da monji gwayoni dapman kokup kidat do paret awit.
- 38 Iyi dakon monji gwayoni ban dapgwit.
Monji gwayoni gulusun dima awit, mani dapman paretni do Kenan amin dakon kokup kidat do imgwit.
Anjakwa yawini da miktim anjupbal aban Pinjop da dabilon injani agit.
- 39 Anpak unun anek iyi ban panjupbal aba Pinjop da dabilon injani awit, anek minjat kinda da eni yipmanjek yumabi asak unun da tilak Pinjop manji imgwit.
- 40 Yan awit do Yawe minjat amin kabini do japmi nandanjek nandaban injanisi agit.
- 41 Ae yopman degek yum pindagakwan Amin Nwaknwaris Kabi da kisiron kiwit.
Anjawan uwalni dakon pinji egek geni guramikgwit.
- 42 Uwal da jigi morapmi yominjakwa unun dakon tapmim da yongamgan egipgwit.
- 43 Bisap morapmi Yawe da minjat amini panpulugagit, mani iyi dakon

galaktok yolek kwen wigik anek yokwi morapmisi awit, do yokwisi egipgwit.

44 Mani bisit awit bisapmon bisitni nandan yomgut.

Anek yokwisi egipgwit do bupmi nandan yomgut.

45 Bupmisi nandan yominek sanbek sanbek agit unun do ae nandagit.

Ae amin kabini do but dasi galak tan yomgut, do nandak nandakni ae kulabik agit.

46 Anek uwal Israel amin dam tebanon yopgwit amin dakon buri panjobilban Israel amin do bupmi nandawit.

47 Yawe Pinjopnin, yokwikon ban timikgi. Nin Amin Nwaktjwari Kabi da binapmon ekwaman, mani aego panmuwugek miktinninon panji nipbi.

Yan anjaki mango telagi do nandanek ya yan gayinen, ae kisik kisik anek gak anjksinen.

48 Yawe anjksinen.

Unun Israel amin nin dakon Pinjop abisok ae don egi anan kinen kisi dakon.

Amin morap kisi da yoni, "Unun asi!" Yawe anjksini!

PAPIA 5

(Kap 107–150)

107

Pinjop anpakni tagisi unun do kisik kisik anej

1 Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yan iyinisi.

Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.

2 Minjat amin morapyo, Yawe da nin uwal da kiron ban pulugan nipgut, do yansi yanek mani anjksini.

3 Unun da ji miktin dubagikon egakwa timik panjopgut.

Gildat wisak tet da, ae pigisak tet da, ae not tet da, ae saut tet da ji timik panjopgut.

4 Diwari miktin kibiri timon agipgwit.

Kokup pap kinda analon anek unudon panji egipni dakon kosit kinda dima kawit.

5 Jap ae pakbiyo do obisi anek pali kimakgwit.

6 Yokwi yansi egek, Yawe do yan tidanba yokwikon ban pulugan yopgut.

7 Anek timik kosit kilegi nan panpan kokup pap kindakon kin altanek unudon egipgwit.

8 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yansi iyini.

9 Nido minjat aminyo pakbi do tegi kibidon unun pakbi yoban nanek yawokgon, ae jap do an amin jap morapmi yoban nanek tugon.

10 Diwari dam teban yutnon pilin tukgwan egipgwit.

Amin da nap teban ban panjeban anek jigi yomgwit.

11 Nido, Pinjop Wukwisi kwen wigik an iminek geni abin yipgwit.

12 Yan aba Pinjop da pi madepsi yoban jigisi nandawit.

Anek miktimon man pagakwa panpulugoni dakon amin mini.

13 Yan egek Yawe do yan tidanba panpuluganek jigini unun wiririkban pasilgwit.

14 Yawe da pilin tukgwan ban timik panabinjek dam teban dakon nap tebani pandagagit.

15 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yansi iyini.

16 Nido, yoma ain kinda mani bras unun ban dapman panjeban abi unun tuwildak, ae dam teban yut dakon dam dakon ain oba panjokgal jokgal asak.

17 Diwari kwen wigik anek nandan kokwini tagi dima amin dagawit.

Gulusun morapmi awit, do jigi tepmiyo madepsi pawit.

18 Jap nok do dima nandawit, do palisok kimakgwit.

19 Yokwi yan egek Yawe do yan tidanba jigini unun wiririkban pasilgwit.

- 20 Iyi yanek giptimni panmilip aban kimakbi tamogwan dima pigiwit.
- 21 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yanisi iyini.
- 22 Ya yan iyik do paret anisi.
Ae kap yanek kisik kisik anek yo tagisi agit unun do minjat aminyokon yan tenjonisi.
- 23 Diwari tap binap tap wakgakon pi awit.
Tap madepmon agek monej ilit pi awit.
- 24 Yawe da wasok agit unun pindakgwit.
Tap ilarisikon wasok tapmimi ton agit unun pindakgwit.
- 25 Yawe da yanban mirim madep anakwan tap pakbi da madepsi tamalikgwit.
- 26 Anakwan tap wakga kwen anenakban wigigit, ae yipban yawok mibilikon pigigit.
Yan anakwan pasildaman yan nandanej but pasol madepsi awit.
- 27 Pakbi teban morapmi nanek obigi abigi an unun da tilak tap wakgakon agipgwit.
Ae tap wakga awil do antidok awit.
- 28 Yokwisi agek Yawe do yan tidanba panpuluganban jigini pasil yomgwit.
- 29 Mirim madep anyawot aban tap pakbi tamalikit unun yawori tagit.
- 30 Tap pakbi kanba yaworisi tanakwan but kwaktok nandawit.
Yan nandankwa Yawe da dukwan kik do nandawit unun tamo tagisikon panji yopban akgwit.
- 31 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yanisi iyini.
- 32 Pinjok dakon minjat amin kabi gat muwugek mani ankisinisi, ae kila amin muwut muwuron mani ankisinisi.
- 33 Yawe da yanban pakbi madep kibidonj, ae pakbi dabil dugonj.
- 34 Unun da yanban miktim pakbini ton unun da kulabik aban yosok kinda unudon dima kwosok.
Unun miktim amin da anpak yokwi awit, do Yawe da jig yan yomisak.
- 35 Yawe da yanban miktim kibirikon pakbi noman tonj, ae miktim pakbini

minikon pakbi dabil morapmi noman tanek pokgonj.

- 36 Anakwa jap do an amin panabinj yopban unudon kokup pap kinda anek yikganj.
- 37 Yigek jap pi ae wain pi anek bami irenjisi panj.
- 38 Yawe da pangisam aban minjat monjijoni morapmi irenj tonj, ae bulmakauniyo kisi yan gin irenj tonj.
- 39 Mani don uwalni da pabinj yopba kalonj sok dagin egek bupmi nandanej yokwisi ekwanj.
- 40 Yawe da kila amini pabinj yopban miktim kibiri ae kosit minikon isal yumgin akwanj.
- 41 Mani wadak wadak an amin panpuluganban minjat monjijoni unun sipsip da yan irenj tonj.
- 42 Amin kilegi da Yawe dakon anpakni kanek but kwaktok nandanj.
Mani yokwi pakpak amin unun gen kagani sopmanek gen dima yonj.
- 43 Nandanj kokwinji tagisi amin, ji unun yo morap do pakyansi nandanej egipni.
Yawe da bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tan yomisak unun do nandani.

108

Pinjok da minjat amini panpulugosak do amin kinda da bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjok gawak imim dakon kap.

- 1 Pinjok, butnokon da gak do tebai nandan gadasat.
Asi, nak wagil gakdosi nandan gadasat.
Nak mango awigik do kap yokdisat.
- 2 Nak pidanej dipmin yopbo kinakwan gita gat kulele gat tidokenj.
Wisa wisa do unun banj tidokenj.
- 3 Yawe, nak Amin Nwaktjwari Kabi da binapmon ya yan gayikenj.
Nak minjat amin morap kabikon kinjek mango awigikdisat.
- 4 Gak da nin do but dasi madepsi galak tan nimisal.
Nin da unun dakon tilak yipnenj kanj, kundu da aripmon wigikdisak.

- Gak toktogisi gengo yolek nin panpuluganek dima nipman dekdal. Nin da unun dakon tilak yipneŋ kaŋ, gikwem da aripmon wigikdisak.
- ⁵ Pinŋkop, nak miŋat aminyo da mango madepsi awigini do nandisat. Tilingo yipbi noman tanakwan miŋat aminyo miktim morap kisikon ekwan unun da koni.
- ⁶ Gak da nin but dasi galak taŋ nimisal, do bisitno nandaki. Anek tapmim madepgokon da nin yokwikon baŋ timigaki nin tagisi egipneŋ.
- ⁷ Pinŋkop telagi yutnikon egek yaŋ yosok, “Nak emaron kili teban tat, do nak kisik kisik anek miŋat amino do Sekem miktim kokwinidisat, ae Sukot miktim dakon kuldukgibaŋ kokwinik yomdisat.
- ⁸ Gileat miktim gat Manase miktim gat unun nak dakon. Epraim miktim unun nak dakon busuŋ kutnokno. Anakwa Juda miktim unun kila amin madep kaliŋ kirino.
- ⁹ Moap miktim unun pakbi sogok idapno. Ae Idom miktim unun kandap gwil yopyop tamono. Pilistia amin emaron pabiŋ yopmanek kisik kisik anek yaŋ tidokdisat.”
- ¹⁰ Pinŋkop, namini da nak anaŋ kokup pap dam tebani tonon tagi anŋkisak? Ae namini da nak Idom miktimon emat ak do tagi anŋkisak?
- ¹¹ Pinŋkop, gak da nin manji kili nimgul, ma? Nin dakon emat amin dima panpulugok do nandisal, ma?
- ¹² Amin dakon panpulugok unun yo isali gin, do nin panpuluganaki uwal gat emat tagi wanneŋ.
- ¹³ Pinŋkop da nin panpulugosak kaŋ, emaron teban toneŋ. Iyi uwalnin pabiŋ yopdisak.

109

Jigini ton amin dakon bisit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinŋkop gawak imim dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Pinŋkop, nak mango anŋkisisat. Manji dima naminek bisitno nandan nabi.
- ² Nido, amin yokwi da uwal an naminek aminon nak do top gen yoyaŋ.
- ³ Unun nak do kuragisi nandanek gen yokwisi nayaŋ, mani unun gen dakon mibili mini.
- ⁴ Nak unun do butdasi galak taŋ yominek unun panpulugok do bisit asat, mani gen yaŋ namaŋ.
- ⁵ Nak anpak tagi baŋ anyomisat, mani kobogi yokwi baŋ annamaŋ. Nak unun do but dasi galak taŋ yomisat, mani nak do kuragisi nandaŋ.
- ⁶ Amin yokwi kinda manjikbi unun da uwalno tagi abiŋ yipjak. Iyi dakon uwalni kinda da gen tagi yaŋ imjak.
- ⁷ Gen kokwin asak amin da unun amin gulusuŋni ton yaŋ kosak. Ae unun amin dakon bisitni kisi diwarini ton yaŋ kosak.
- ⁸ Nak unun amin tepmisi kimagakwan amin nwanjwari da unun dakon pi tamo abidosak dosi nandisat.
- ⁹ Tepmi kimagakwan monji gwayoni datni mini egipni, ae miŋatni sakwabat egipjak dosi nandisat.
- ¹⁰ Ae monji gwayoni yutni mini ae amin da jap yomni do bisit yoyinek egipni dosi nandisat. Ae yut tasik tanbikon egipdan unudon baŋ amin da yolakwa abigikdan.
- ¹¹ Uwalno goman amini da abiŋ miktim ae yo morapni kisi timitjak dosi nandisat. Anakwa kokup nwanjwarikon amin da abiŋ yo morapni yum do anek pi agit unun tagi timitni.
- ¹² Amin kinda da anpak yawori dima an imjak dosi nandisat. Ae amin kinda da monji datni mini egipni unun do bupmi dima nandan yomjak.
- ¹³ Miŋat monjiyoni tagi kimotni, anakwa amin don altoni da unun amin dakon man dima nandani dosi nandisat.

- 14 Nak babakni da anpak yokwi awit do Yawe da unun do nandisak dosi nandisat.
Anek meni dakon diwarini dima wiririk imjak do nandisat.
- 15 Yawe da diwarini do toktogisi nandan yomjak, anakwan minjat aminyo da unun dakon diwatni do wagilsi injan yomni dosi nandisat.
- 16 Unun amin, amin diwari do anpak yawori an yom do dima nandagit.
Unun yoni mini amin gat, ae yo do wadak wadak awit amin gat, ae butjik madepsi nandawit amin gat pansopmanek dapban kimagwit.
- 17 Amin jobit yom do tagisi nandagit, do abisok iyi jobit pasak dosi nandisat.
Pinkop da amin diwari gisamitjak do bisit ak do dima nandagit, do ununyo kisi Pinkop dakon gisam dima timitjak.
- 18 Toktogisi amin diwari jobit pani do yagit, unun gen yagit da iyi dakon imalni agit.
Unun gen yagit da giptim kaganigwan pakbi da yan pigisak.
Anek kidarigwan bit nelak da yan pigisak.
- 19 Jobit yagit unun nan imali do tagi banjaljak, anek boban nap nan yan wamjak dosi nandisat.
- 20 Amin nak do gen yokwi yanek gen yan naman amin unun do Yawe da kobogi yan anyomjak dosi nandisat.
- 21 Mani Amin Tagi Yawe, man bingo tagisi tosak do anek yo tagisi an nabi.
Gak nak do toktogisi but dasi galak tan namisal, do yokwikon nan abidoki.
- 22 Nak wadak wadak amin.
Butjik madepsi nandisat.
- 23 Wupnin gildat panop do noman ton da gildat pigakwan pasilgan unun da tilak nak pasil do asat.
Nak pilak pilak kinda mirim da anki maban kisak unun yombem.
- 24 Nak gak do nandanek jap kelek egapbo njwak tukwalno tapmimi mini ak.
Nak amin kidari gin agim.
- 25 Gen yan naman amin da nandanek jikgo yanjan naman.
Busun kwakwal anek jikgo yanjan naman.
- 26 Yawe Pinkopno, gak da toktogisi nak but dasi galak tan namisal, do anpuluganek yokwikon nan abidoki.
- 27 Uwalno buri panjobilbi gak dagin nak anpuluganek yokwikon nan abidosol yansi nandan gamni.
- 28 Pinkop da nak anupbal asak do yokdan, mani gak da nak do yo tagi gin akdisal.
Yokwi an naman amin pabin yopmanjaki mayak tok pani do nandisat.
Anaki pi amingo nak but kwaktok nandaben.
- 29 Uwalno da mayaktok ban imal ban yan pani, anakwa minjat aminyo da mayaktokni unun pindatni.
- 30-31 Mani Yawe da wadak wadak amin panpuluganek kilani asak.
Amin da gen yan yominek kimotni do yan dagok anakwa unun da kisiron ban timikdak.
Yansi asak, do nak gen pap yanek Yawe ya yan iyiken.
Minjat aminyo da gak gawak gam do muwutni bisapmon mango anjisiken.

110

Yawe gat ae kila amin madep manjigit dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinkop gawak imim dakon kap.

¹ Yawe da nak dakon Amin Tagi yan iyigit,
“Gak abin nak da aminsi tet do yikgi.

Anaki uwalgo dakon tapmim pabin yopbo gak dakon pinbisi egipni.”

² Yawe Saion kokup papmon egisak.

Unun da man madep gaban miktim madep kila akdisal.

Ae yan yosok, “Gak da uwalgo kila akdisal.”

³ Uwalgo gat emat wanni bisapmon minjat amin kabigo gat kinjek unun da but dasi nandanek gak anpulugokdan.

Gak kila amin madep dakon telagi imalگو pakdisal.

Kalbi morap gik sitnan manek jon pankaluk an, unun da tilak gak gildari gildari tapmim kalugi pakdisal.

⁴ Yawe da gen yan anteban anek nandak nandakni unun kulabik dima asak.

Gen unun yan yagit, “Melkisedek da mukwa sogok amin egipgut, unuden gak mukwa sogok amin kinda dagok dagogi mini egi wigikdisal.”

⁵ Amin Tagi gak anteban ak do gak da kapmatjok egisak.

Butjap nandisak bisapmon kila amin madep madep gat emat wamanek obisi pabin yopdisak.

⁶ Miktimi miktimi gen kokwin anyominjek madepsi dapban kimotdan.

Miktimi miktimi kila amin madep madep obisi pabin yopdisak.

⁷ Kosit ilenon pakbi kinda pokdok unudon pakbi nan teban tanek emaron teban tokdisak.

111

Yawe ankisino

¹ Yawe dakon man ankisino!

Minjat amin kabinikon nak but dasi nandanek ya yan iyiken.

² Yawe unun pini wagil tagisi asak.

Amin morap Pin kop dakon pi do galak ton pini unun do nandan ekwan.

³ Yo morap asak unun da tilimni analon aban wagil tagisisi asak.

Anpakni kilegi unun toktogisi tan anan kisak.

⁴ Yawe da minjat aminyo dakon nandak nandakni pan tagap aban yo madep madep agit unun do sigin nandanek ekwan.

Yawe bisapmi bisapmi nandan yawok nin do bupmi nandisak.

⁵ Iyi do pasolgon amin jap yomisak.

Sanbek sanbek agit unun dima in tosok.

⁶ Amin nwanjwari dakon miktim minjat amini do yominjek tapminni madep analon agit.

⁷ Anpakni unun bamisi ae kilegisi.

Gen morapni unun bamisi gin, do tagi guramitnen.

⁸ Gen tebani unun bamisi ae toktogisi tan anan kikan.

Unun butdasi nandanek yol kimotnen do nimgut.

⁹ Pin kop da iyi dakon minjat amin kabini yuman nagit.

Anek unun gat sanbek sanbek dagok dagogi mini agit.

Pin kop unun mani telagi ae masi masimi.

¹⁰ Amin kinda nandan kokwini tagisi amin kinda dagok do nandisak kan, Yawe do pasal imjak.

Amin geni guramikgan unun nandak nandak tagisi yomisak.

Dagok dagogi mini mani ankinan anan kinen!

112

Amin kilegi dakon kisik kisik

¹ Yawe ankisini!

Amin morap Yawe do pasalek geni do galak ton unun kisik kisik tagi ani.

² Monji gwayoni minjat aminyo da binapmon man madepni ton da egipdan.

Amin kilegi unun dakon diwatni Pin kop da yo tagisi anyomdisak.

³ Yutnison yo kabini morapmi tan imni, ae anpakni tagisi unun do amin da dima in toni.

⁴ Pilin tukgwan tenteni da altanek amin kilegi pan pulugosok.

Amin kilegi unun amin do nandan yawot an yominjek bupmi nandanek kosit kilegi agisak.

⁵ Amin kinda yo kabini amin do yum yomisak, bo ae goman do yanba nandan yomisak, ae yuman gwayek kosit kilegikon da asak unun amin tagisi egipjak.

⁶ Unun amin tebaisi atjak.

Anakwan man bini don tan anan kikan.

⁷ Gen bin yokwi nandisak bisapmon pasol pasol dima asak.

Yawe tebaisi nandan gadan imisak.

⁸ Unun tebaisi agek pasol pasol dima nandisak.

- Ae uwalni emaron aripmi dima teban tokdan yan nandisak.
- ⁹ Yoni mini amin do yo morapmi yomisak. Man bini amin da binapmon tanakwan unun do nandaba wukwan iman. Anpakni tagisi unun do amin da dima itoni.
- ¹⁰ Yokwi pakpak amin da unun kanek but jap nandan. Yan anek mam nan yominek giptimni man mudon. Yo ak do nandan unun sun ton.

113

Pin kop da yo tagisi an yomisak do kisik kisik an

- ¹ Yawe ankisini. Oman amini ji Yawe ankisini. Mani ankisini.
- ² Dagok dagogi mini Yawe dakon man ankisini.
- ³ Gildat da wisak tetgin ae pigisak tetgin minat amin morap ekwan kisi da Yawe ankisini.
- ⁴ Yawe unun miktimi miktimi man madepni tosok. Tilimni unun kundu si yapmanek wagil tagisisi.
- ⁵ Yawe Pin kopnin egisak, unun yombem kinda mini. Unun kwensi kila amin madep yityit tamonikon yikdak.
- ⁶ Unudon da mibilisigwan sintanek kundu gat miktim gat pindakdak.
- ⁷ Anek yoni mini amin sibat sibat tamokon ekwan unun panpuluganek
- ⁸ iyi dakon minat amin kabini dakon kila amin gat yopban tagisi ekwan.
- ⁹ Minat monji sun ekwan unun panpuluganban monji morapmi panalanek kisik kisik madepsi an. Yawe ankisini.

114

Tap Gamikon Pin kop da minat amin kabini yokwikon ban timikgit dakon kap

- ¹ Israel amin kalip Isip yipman degek kiwit.

- Jekop dakon diwatni da amin gen njwaknari yon kabi dakon kokup yipmanek kiwit.
- ² Yan awit bisapmon Juda minat aminyo Yawe dakon telagi yut dagawit. Israel amin Pin kop da kila agit.
- ³ Tap idap Gami Israel amin pindagek pasal kigit. Ae Jodan Pakbi isal tanek dima pak kigit.
- ⁴ Kabap unun meme da yan wigi mokmok awit, ae ilej unun sipsip da yan wigi mokmok awit.

- ⁵ Tap Gami gak yo ni da noman tanban pasal kigit? Jodan Pakbi gak nido dima pak kigit?
- ⁶ Kabap morap nido meme da yan wigi mokmok awit? Ae ilej monin monin ji nido sipsip da yan wigi mokmok awit?

- ⁷ Miktim daman, abisok Amin Tagi abisak, do gak wudip aki. Jekop dakon Pin kop unun kili abik, do gak wudip aki.
- ⁸ Unun da tip kulabik aban pakbi idap monin kinda dagagit. Anek tip tebanon wasok aban pakbi dabil noman tagit.

115

Pin kop kalongin unun Pin kop bamisi

- ¹ Pin kop gak bisapmi bisapmi nin do but dasi galak tan niminek dima nipman dekdal. Yan asal do nin dakon man dima pawiginej. Gak dakon man madepgo nanjin ankisinej.
- ² Amin Nwaknari Kabi da "Pin kopji dukwan egisak?" nido yan niyan?
- ³ Pin kopnin Kwen Kokup egisak. Unun yo kinda ak do nandisak kan si akdisak.
- ⁴ Amin Nwaknari Kabi kokup kidatni dakon wupmi unun gol ae silwa ban wason.

- Unun amin kisit da wason.
- ⁵ Kokup kidat dakon wup unun gen kagani ton, mani gen aripmi dima yoni.
Dabilni ton mani aripmi dima sintoni.
- ⁶ Mirakni ton, mani gen aripmi dima nandani.
Unun tomnoni ton, mani yo dakon kibani aripmi dima nandani.
- ⁷ Unun kisitni ton mani yo aripmi dima igayini.
Ae kandapni ton, mani kosit aripmi dima agipni.
Ae gen kinda tegikon da dima noman tokdan.
- ⁸ Kokup kidat dakon wupmi wason amin unun kokup kidat wup yombem an.
Ae amin morap egip egipni kokup kidaron ton yanji nandan unun kisi kokup kidat yombem gin an.
- ⁹ Israel minat amin kabi, egip egipji Yawekon tosok yanji nandani.
Unun da ji panpuluganek pankutnosok.
- ¹⁰ Pinjop dakon mukwa sogok amin Aron da kabikon nani, egip egipji Yawekon tosok yanji nandani.
Unun da ji panpuluganek pankutnosok.
- ¹¹ Yawe do pasolgon amin kabi, egip egipji Yawekon tosok yanji nandani.
Unun da ji panpuluganek pankutnosok.
- ¹² Yawe da nin sigin nandan niminek gisamitjak.
Unun da Israel minat amin kabi gat ae Aron dakon amin kabi kisi gisamitjak.
- ¹³ Yawe da amin mani ton ae mani mini iyi do pasal iman amin unun kisisi gisamitjak.
- ¹⁴ Yawe da ji gat ae gwakji gat morapmisi panjiren asak dosi nandisat.
- ¹⁵ Yawe Kwen Kokup ae miktimyo wasagit unun da ji gisamitjak dosi nandisat.
- ¹⁶ Kwen Kokup kwensi ason tosok unun Yawe iyi dakon.
Mani miktim unun amin nin do nimgut.
- ¹⁷ Amin kimakbi gen wayinyo mini tamo unungwan pigeke Yawe dima ankisan.

- ¹⁸ Mani nin abisok ae don dagok dagogi mini Yawe ankisinen.
Yawe ankisini!

116

Pinjop da amin kinda anpuluganban ya yan iyigit

- ¹ Yawe da bisitno nandisak, do nak but dasi galak tan imisat.
Asisi, bisitno nandisak.
- ² Nagon tobilek bisitno nandagit, do miktimon egipben bisapmon bisit dima yipman dekgen.
- ³ Kimot da nak nap da yan wamgut.
Nak kimakbi kokup do nandanek pasol pasol madepsi agim.
Yan anek nandaba kik madepsi agim.
- ⁴ Yan nandan egek Yawe yan iyigim, “O Yawe, pulugan nepbi!”
- ⁵ Yawe da nin nandan yaworon dasi yo tagisisi annimisak.
Pinjopnin da bupmi nandan nimisak.
- ⁶ Yawe da nandak nandakni mini amin pankutnosok.
Kalip tapmimno mini da egapbo pulugan nepgut.
- ⁷ Yawe da nak do yo tagisisi an namgut, do butno aeni yaworisi tosok.
- ⁸ Yawe, pulugan nepbi dima kimagim.
Yan anek dabil pakbino wiririgek kilano anaki dima kesal nikit.
- ⁹ Yan do, nak miktimon egipben bisapmon Yawe gat kaloni agipden.
- ¹⁰ Nak Pinjop nandan gadan iminek bisit yan agim, “Yawe, nak jigisi nandanek egisat.”
- ¹¹ Ae si pasalgim bisapmon yan yagim, “Amin kisi morap unun top amin gin.”
- ¹² Yawe da nak do yo tagisi an namisak, do kobogi do yo ninan iben?
- ¹³ Yawe da nak yokwikon nan abidagit, do ya yan iyinek paret ak do wain kap anenokgen.
- ¹⁴ Minat amin kabini abin muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak

do yan teban tok agim unun abo pindatdan.

- 15 Yawe dakon telagi amin unun iyi dakon wam tabilni, do kimokgon bisapmon pindakban yo madepsi an.
- 16 Yawe, nak gak dakon oman monjigo. Menno da kalip gak dakon pi agit, abisok monji nakyo kisi pigo asat. Nak nap tebanon egapbo pulugan nepgul.
- 17 Nak ya yan gayinek paret anek mangokon da bisit aben.
- 18 Minjat amin kabini abin muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak do yan teban tok agim unun abo pindatdan.
- 19 Yawe, nak Jerusalem kokup papmon gak da telagi yutnon paret unun aben. Yawe ankisini!

117

Yawe ankisinen

- 1 Minjat amin kabi morap egi anan kwan, ji Yawe ankisini. Miktimi miktimi minjat amin morap ji mani yan ankisini.
- 2 Nin do but dasi galak tan nimisak. Bisapmi bisapmi geni guramik kimagek nin dima nipman dekdak. Yawe ankisini!

118

Pin kop da panpulugagit do ya yan iyiwit

- 1 Yawe anpakni unun tagisi, do ya yan iyini. Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.
- 2 Israel amin ji yan yoni, “Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.”
- 3 Pin kop dakon mukwa sogok amin kabini yan yoni, “Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.”
- 4 Minjat aminyo morap Yawe do pasal iman amin yan yoni,

“Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.”

- 5 Nak jigino madepsi, do Yawe bisit iyiko nandanek jigino unun wiririkban pasilgwit.
- 6 Yawe nak gat egisak, do aripmi dima pasolgen. Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- 7 Yawe panpulugokno nak gat egisak. Kanapbo Yawe da uwalno pabin yopdisak.
- 8 Panikutnosak do Yawekon kinen kan tagisi. Egip egipnin amin kindakon tosok yan nandanek kan, unun da tagi dima.
- 9 Panikutnosak do Yawekon kinen kan tagisi. Egip egipnin kila amin madep kindakon tosok yan nandanek kan, unun da tagi dima.
- 10 Uwal morapmi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- 11 Teri teri kisi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- 12 Kaban morapmi da yan nak angwasiwit. Mani jon kibiri sonba sonjek tepmi pasilgan, unun da tilak tepmi kimakgwit. Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- 13 Nak gat emat madepsi wamanek abin nep do aba nandagim. Mani Yawe da nak anpulugagit.
- 14 Yawe da tapmim madepsi namisak. Iyi nak yokwikon nan pulugan nepmandak.
- 15 Pin kop dakon minjat amin kabini da imal yutnigwan kisik kisik anek yan tidon do nandaki. Yan yon, “Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!”
- 16 Yawe dakon tapmim madepni da nin panpuluganban emaron teban tagiman! Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!”

- 17 Nak dima kimokgen.

- Nak egek Yawe da yo agit unun do yan tenjenok aben.
- 18 Yawe da nak ankilek ak do yo yokwisi annamgut, mani yum nandanakwan dima kimakgim.
- 19 Wigat amin kilegi da tagi pigigi unun witald naminaki pitek Yawe ya yan iyiken.
- 20 Unun Yawe dakon wigat.
Amin kilegi da unun nan tagi pigini.
- 21 Gak bisitno nandanek yokwikon nan pulugan nepgul, unun do ya yan gayisat.
- 22 Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.
- 23 Yawe da iyi yo unun aban nin da kono yo masi masimisi asak.
- 24 Yawe on gildat unun nin do nimik.
Nin kisik kisik anek but galak nandanen.
- 25 Yawe, gak da nin yokwikon ban timikgi do gayaman.
Gak da nin panpuluganbi yo morap ano tagisi gin noman toni.
- 26 Yawe da manon abisak amin unun Pin kop da yo tagisi an imjak.
Yawe da yutnon nin mani ankisinen.
- 27 Yawe unun Pin kop.
Unun da tenjen nimisak.
Kindap kilin timigek kin alta angwasini.
- 28 Gak Pin kopno, do ya yan gayisat.
Gak Pin kopno, do mango awigisat.
- 29 Yawe anpakni unun tagisi, do ya yan iyini.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.

119

Pin kop dakon gen teban unun tagisisi

- 1 Amin kosit kilegikon akwan, ae gulusunni mini, ae Yawe dakon gen teban guramikgan, unuden amin kisik kisik ekwan.

- 2 Amin Pin kop dakon gen guramigek but dasi nandanek yolgan unuden amin kisik kisik ekwan.
- 3 Unuden amin gulusun kinda dima an.
Yawe dakon anpak banjin yolgan.
- 4 Gak da gen morapgo nimek nin da kilani tagisi anek guramitnen dosi gen teban yipgul.
- 5 Gak dakon gen si teban tanek guramik kimokgen dosi nandisat.
- 6 Nak yan aben kan, gak dakon gen teban do nandan egipben bisapmon mayagi dima paken.
- 7 Gen tebango kilegi do pini anek nandabo pisosak bisapmon butno kilegisi tanakwan mango anenokgen.
- 8 Nak gen tebango kisi morap guramikgen.
Wagil dima nepman dekgi.

Pin kop dakon gen teban guramikgan amin dakon gen

- 9 Nian anek monji gimonji da anpak kilegi gin anek egipni?
Gak dakon gen guramigek kan do kilegisi egipni.
- 10 Nak but dasi nandanek gak wisin gandak do pi asat.
Anpuluganaki gak dakon gen teban dima yipman dekgen.
- 11 Nak yokwi kinda dima angaben do anek gengo butnokon yopgum.
- 12 Yawe mango ankisiat.
Gen tebango nayin dekgi.
- 13 Gen teban morap niyigil unun minjat amin morapyo yoyin tenjenosot.
- 14 Nak amin da monen ae yo galagisi do galak ton, nak unun da tilak gak dakon gen guramit do galagisi nandisat.
- 15 Nak gengo do pakyan si nandan egisat.
Ae anpakgo do nandan egisat.
- 16 Nak gen tebango do galagisi nandisat.
Unun dima in token.

Amin kinda Pin kop dakon gen teban do but galak nandisak

- 17 Oman amingo nak do yo tagisi an nabi.
Yan anaki nak kalugi egek gengo guramikgen.

- 18 Nandak nandakno dakon yoma witalaki nawa gengokon gen wagil tagisi morap ton unun aripmi tagi nandan pisoken.
- 19 Nak on miktimon miktim njwakjwarikon amin kinda da egisat.
Do gen tebango dima anjisibinj nabi.
- 20 Butnokon da gildari gildari gak dakon gen teban yol do tek kindap pasat.
- 21 Gak da iyi do nandaba wikwanj amin gen tebai yoyisal.
Unun amin jobiri ton, ae gen tebango manji yominek iyi da galak togon akwanj.
- 22 Unun da jigilak yan naminek nabipmanjanj.
Mani gak dakon gen teban yoldat, do yum pindagaki gen unuden dima nayini.
- 23 Kila amin muwugek nak dakon man abinj yipmanjanj.
Mani oman amingo nak toktoji gak dakon gen do nandakenj.
- 24 Gak dakon gen do but dasi galak tosot.
Gengo da kosit kilegi agipbenj do nayinj dekdak.
- Amin kinda Pinjkop dakon gen teban yol do pi madepsi asak*
- 25 Nak kimbabanon yokwisi pokdot.
Yan teban tok agil unun da aripmon abi pidanapbo anteban aki.
- 26 Anpak morapno do gayiko kobogi pantobil namgul.
Gengo nayinj dekji.
- 27 Nayinj dekbi gengo dakon mibili nandan pisokenj.
Ae wasok tapmimi ton morapgo unun do nandanj egipbenj.
- 28 Butno jigisi asak.
Yan teban tok agil unun da aripmon nak anteban aki.
- 29 Anpak toptopmi yolbi nak da dubagikon kinj mudoni.
Anpak tagisi anj naminek nawa gengo do nayinj dekji.
- 30 Nak gak gol do gen yan anteban agim.
Toktogisi nawa gengo dogin nandan egisat.
- 31 Yawe, gengo unun guramik kimokdot.
Ankutnanjaki mayaktok dima pakenj.
- 32 Gen tebango tepmisi guramitdisat.

Nido, gak da nandak nandak di gat sanjenek namdisal.

Amin kinda Pinjkop da nandak nandak anpulugosak do bisit agit

- 33 Yawe, gengo nayinj dekbi guramik egapbo bisapno mudosak.
- 34 Nawa gengo dakon mibili nolinjbi but dasi nandanek guramikgenj.
- 35 Gak dakon gen teban do galagisi nandisat, do unun dakon kosit nolinjbi unun nanj kikenj.
- 36 Butno antagap abi gak dakon gen do galagi nandanek yo do pindak galak-tok dima abenj.
- 37 Anpuluganaki yo isali do pindak galak tok dima abenj.
Yan teban tok agil unun da aripmon egip egipno ankutnoki.
- 38 Oman amingo nak do yo ak do yan teban tok agil unun da aripmon anjaki amin da pasal gamni.
- 39 Nawa gengo unun tagisi.
Anpuluganbi mayaktok dima pakenj.
Mayagi pak do si pasoldot.
- 40 Gengo guramit do galagisi nandisat.
Anpakgo kilegisi, do egip egipno ankutnoki.

Amin kinda Pinjkop dakon gen do nandan gadat agit

- 41 Yawe, bisapmi bisapmi nak do but dasi galak tanj nabi, anek nak yokwikon nanj abidoki dosi nandisat.
Gak yan ak do kili yan teban tagil.
- 42 Nawa gengo do nandanj dagosot.
Do anpuluganaki nabipmanjanj amin do gen kobogi aripmi tagi pantobil yobenj.
- 43 Nawa gengo da nak tagi anpulugosak yan nandanj teban tanjek jomjom asat.
Do anteban anjaki bisapmi bisapmi gengo bami yan tenjenokenj.
- 44 Bisap dagok dagogi mini nawa gengo guramik kimokgenj.
- 45 Gengo guramit do pini asat, do yo yokwi kinda da kosit dima sopmanj namjak.
- 46 Nak da kila amin madep gengo do yoyikenj.
Unun da mayagi dima namni.

- 47 Gen tebango do but galaksi nandisat.
Gen teban morapgo unun do but dasi galak tosot.
- 48 Gen tebango unun tagisi yan nandanek,
unun do but dasi galak tan kimokdot.
Gengo unun do nandan egipben.

Amin kında da Pinjkop dakon gen teban do yo bamisi yan nandisak

- 49 Gak oman amingo nak do kalip yan teban tok agil unun do nandaki.
Unun da nak antagap aban tagisi egipben yansi nandan teban tanek jomjom asat.
- 50 Yan teban tokgo da egip egip namisak.
Jigi pasat bisapmon unun da butno anteban asak.
- 51 Iyi do nandaba wikwan amin da yansul yokwisi an naman.
Mani nawa gengo do manji dima yomisat.
- 52 Yawe, gak dakon nawa gen kalipmisi unun do nandan egisat.
Unun da butno anteban asak.
- 53 Amin yokwi da nawa gengo manji yominakwa japmisi nandan yomisat.
- 54 Nak kokupno da dubagikon egek gengo do kap yosot.
- 55 Yawe, nak kalbi mango do nandak nandak anek nawa gengo yoldat.
- 56 Gak dakon gen guramikdat.
Unun da but galak namisak.

Amin kında Pinjkop dakon gen teban yol do but dasi galak tagit

- 57 Yawe, gak nak gat egisal, do yo do wadak wadak dima asat.
Gengo yol do yan teban tok asat.
- 58 Gak da nandan yawot an nabi do yan teban tok agil, do yansi abi do bisit gayisat.
- 59 Anpak morapno do kili nandagim, anek tobilek gengo guramit do agim.
- 60 Jomjom dima aben.
Gen tebango tepmisi guramikgen.
- 61 Amin yokwi da nap nan nak anteban anek anpak yokwinikon ilik anan kik do an, mani nawa gengo do dima intosot.
- 62 Kalbi binap nawa gengo kilegisi do ya yan gayik do pidosot.

- 63 Amin morap gak do pasalek gengo guramikgan amin not an yomisat.
- 64 Yawe, gak da miktimon minat amin morap kisi do but dasi galak tan yomisat.
Gengo do nayindet abi.

Pinjkop dakon gen teban unun da nin tagisi panpulugosok

- 65 Yawe, yan teban tok agil unun da aripmon oman amingo nak do anpak tagisi an namgul.
- 66 Gen tebango do nandan gadasat.
Do nandak nandak gat ae gen kokwin tagisi agak dakon nandak nandak do nayin dekgi.
- 67 Nak ankilek akdo pi dima agil bisapmon kositgo yapgum.
Mani abisok gengo guramikdat.
- 68 Gak tagisi, do yo asal unun tagisi ban asal.
Gengo do nayin dekgi.
- 69 Iyi do nandaba wikwan amin da top morapmi yan namgwit.
Mani but dasi nandanek gengo guramikdat.
- 70 Unun amin nandak nandakni kilegi mini.
Mani nawa gengo do but dasi galak tosot.
- 71 Gak da jigi namgul unun tagisi agil.
Unun da gengo do nayindet tagisi agit.
- 72 Nawa gengo do nandako yo madepsi asak.
Unun da gol ae silva monej morapmisi yapmandak.

Pinjkop dakon gen teban unun kilegisi

- 73 Kisitgo da nak wasagil.
Nandak nandak naminaki gen teban morapgo nandan pisoken do pi tagisi aben.
- 74 Gengo da nak tagi anpulugosak yan nandan teban tanek jomjom asat.
Do minat amin morap gak do pasolgon amin nak nandani bisapmon kisik kisik ani dosi nandisat.
- 75 Yawe, nak nandisat, gak dakon gen teban morap unun kilegisi gin.
Gak gengo yolek anpakno anmilip ak do anek jigi namgul.
- 76 Gak nak do toktogisi but dasi galak tan nam do yan teban tok kili agil.

- Do gen yagil da aripmon nak oman amingo dakon but anteban abi dosi nandisat.
- 77 Nawa gengo do but dasi galak tosot.
Do nak do bupmi nandanaki tagisi egipben dosi nandisat.
- 78 Iyi do nandaba wikwan amin da top yanek isal dogin abin nepgwit.
Anpakni unun do gak da panmayak abi mayak toni dosi nandisat.
Mani, nak toktogisi gengo do nandan egipben.
- 79 Namin amin da gak do pasolgon ae gak dakon gen teban nandan unun da nagon apni dosi nandisat.
- 80 Anpulanganaki gen teban morapgo guramigek anpakno do mayaktok dima paken dosi nandisat.
- Amin kinda Pijkop da yokwikon nan abidosak do bisit agit*
- 81 Gak da nak yokwikon nan abidoki do jomjom anek butjiksi nandisat, anek tapmimno minisi ayin.
Mani gengo da nak tagi anpulgusak yan nandan teban tanek jomjom asat.
- 82 Gak da yan teban tok agil unun aripmi akdisal yan do jomjom anek sintan egit da dabilno tep naman.
Anek yan yosot, "Ni bisapmon butno anteban abi?"
- 83 Nak wain tibit meme gip ban wasanbi kalipmi kinda amin da mukwakon yipba teban tanbi yombem.
Mani gen tebango do dima intosot.
- 84 Bisap nian da oman amingo nak jomjom sigin aben?
Yo yokwi an naman amin do ni bisapmon kobogi yokwi an yobi?
- 85 Iyi do nandaba wikwan amin, nawa gengo dima guramikgan.
Nak da moken do gapma wayikgan.
- 86 Minjat aminyo nin da gen teban morapgo tagi nandan gadanen.
Amin da isal dogin yokwi an naman, do anpulgoki do nandisat.
- 87 Palisok nikba kimakgin, mani gengo dima yipman dekim.
- 88 Nak do toktogisi but dasi galak tan namisal, do anpulanganaki dima kimokgen.
Yan anaki gen teban morapgo guramikgen.
- Amin kinda Pijkop dakon gen teban do nandan gadagit*
- 89 Yawe, gak dakon gengo toktogisi tan anan kikdisak.
Unun Kwen Kokup tebaisi tosok.
- 90 Anpakgo tagisi unun amin don altanek egipdan kabikon toktogisi tan anan kikdisak.
Miktim yipgul da tamonikon tanek dima diwalik kisak.
- 91 Gaga yagil unun da aripmon yo morap tawit da abisokyo kisi ton gin.
Nido yo morap kisi da gak dakon pi an.
- 92 Nawa gengo do but dasi dima galak tagim tam, nak jigi panek kili kimakgin.
- 93 Gengo dimasi intoken.
Nido unun yolapbo gak da egip egipno ankutnal.
- 94 Nak gak dakonsi, do yokwikon nan abidoki.
Nak gengo guramit do pini asat.
- 95 Amin yokwi nikba kimokgen do jomjom an.
Mani, gen tebango do nandan egipben.
- 96 Abisok nak nandisat, yo wagil tagisi kinda minisi.
Mani gengo unun yo tagisisi, ae tilakni mini.
- Amin kinda Pijkop dakon gen teban do but dasi galak tosok*
- 97 Nak gen tebango do but dasi galak tosot.
Gildat kinda kalon unun dogin nandan egisat.
- 98 Gen tebango nagon toktogisi tosok, do nandan kokwin tagisi amin kinda daganek uwalno dakon nandak nandak yapmandat.
- 99 Nak toktogi gak dakon gen bami dogin nandan egisat, do nandak nandak tagisi timigek yoyindet morapno kisi yapmandat.
- 100 Gengo kilegisi unun guramikdat, do nandan kokwino tagisi da amin pelan dakon nandak nandak yapmandak.

- 101 Anpak yokwi ak do dimasi nandisat, nido gengo banjin guramit do nandisat.
- 102 Gak da gaga dakon gen do nayin dekgil, do gen unun dima yipman dekgim.
- 103 Kaban kok unun gen kaganokon galagisi, mani gengo da unun yapmanek wagil galagisisi asak.
- 104 Gengo da nandak nandak tagisi namisak, do anpak yokwi morap do dimasi galak tosot.

Amin Pinjok dakon genon tenjen abidonj

- 105 Gengo da nak anpuluganban kosit kilegi agipben dakon lamno asak. Ae kosit agipben dakon tenjenno asak.
- 106 Gen tebango kilegisi guramit do yan teban tok kili agim, do yan gin akdisat.
- 107 Yawe, jigi madepsi da wutjin namisak. Yan teban tok agil da aripmon anpuluganbi kalugi egipben.
- 108 Yawe, nak ya yan gayisat unun da paretno asak, unun timikgi. Gen tebango do nayin dekgi.
- 109 Nak toktogisi kimot da kapmatjok kin kin asat. Mani nawa gengo dima intokenj.
- 110 Amin yokwi da nak abidok do pat yipman, mani gengo dima yipman dekdak.
- 111 Toktogisi gengo abidan kimokdot. Anapbo unun gen da kisik kisik namisak.
- 112 Gengo guramik kimokgenji, anapbo wigi kimokgen da bisapmon wigisak.

Pinjok dakon gen teban da panpuluganjanwan nin tagisi ekwaman

- 113 Amin gak gol do but bamot an unun do dima galak tan yomisat. Mani nawa gengo do but dasi galak tosot.
- 114 Gak kalongin pasili tamono ae pasikno. Gengo da nak tagi anpulugosak yan nandan teban tanjek jomjom asat.
- 115 Yokwi pakpak minjat aminyo ji nepman dekgit. Pinjokpno dakon gen teban guramit do nandisat.
- 116 Yan teban tok agil da aripmon anteban anjaki egipben.

Anjaki yo abidok do nandan teban tanjek jomjom asat unun dima sun tosak.

- 117 Kisitnokon abidanjaki tagisi egipben. Anjaki toktogisi gengo do nandan egipben.
- 118 Minjat amin morapyo gen tebango yipman dekgan unun manji yomisal. Top geni unun sun tokdanj.
- 119 Gak da amin yokwi morap sibat sibat gin yan nandan yominek mabi kwan, do gengo do but dasi galak tosot.
- 120 Nak gak do pasalek giptimno madepsi nimnimikdak. Gen kokwin tamokon gak da amin gen yan yomdisal unun do nandanek madepsi pasoldot.

Amin kinda Pinjok dakon gen teban guramikdak

- 121 Nak anpak kilegi tagisi ban agim. Yum nandanaki uwalno da yokwi dima an namni do nandisat.
- 122 Pi amingo nak anpulugok do yan teban tok abi do nandisat. Yum pindagaki kwen wigik amin da jigi dima namni.
- 123 Yokwikon nan abidoki do yan teban tok agil unun aripmi akdisal yan do jomjom anek sintan egit da dabilno tep namanj.
- 124 Oman amingo nak butdasi galak tan naminek gen bami do nayin dekgi.
- 125 Nak oman amingo, do nandak nandak naminjaki gengo do tagi nandabo pisosak.
- 126 Abisok minjat aminyo nawa gengo kirinjkan unun Yawe gak da kobogi yobi dakon bisap.
- 127 Gol unun yo tagisi, mani unun yapmanek gen tebango do but dasi galak tosot.
- 128 Gen morapgo kisi guramikdat. Anpak yokwi morap do dima galak tosot.

Pinjok dakon galaktok yolyol dakon gen

- 129 Gen tebango unun wagil tagisisi do anek guramikdat.
- 130 Amin kinda da notni kinda anpuluganban gengo dakon mibili nandisak kan, tenjenikon egipdisak.

- Gengo unjun da nandak nandakni mini amin nandak nandak yomisak.
- 131 Nak amin da pakbi do tep ton unjun da tilak gen tebango do galagisi nandisat.
Unjun nandak do but dasi galak tosot.
- 132 Amin morap mango do but dasi galak ton unjun bupmi nandan yomisal, unjudej gin abin bupmi nandan nabi.
- 133 Yan teban tok agil unjun da aripmon kosit nolayiki.
Ankutnajak yokwi kinda da nak abin nep do pi dima asak.
- 134 Pulugan nepmanaki nak abin nep do yon amin da dima anupbal ani.
Yan anaki gengo guramikgen.
- 135 Butgo oman amingo nagon yipmanek yo tagisi an nabi.
Gen teban morapgo do nayin dekgi.
- 136 Amin da nawa gengo dima guramikgan do anek kunam tagapbo dabil pakbino pakbi madep da yan pokgon.
- Pinjkop dakon gen teban unjun kilegisi*
- 137 Yawe gak kilegisisi.
Ae gen teban morapgo kisi kilegi gin.
- 138 Gen teban morap ningul unjun kilegi ae nin da tagi nandan gadanen.
- 139 Uwalno gengo do nandak nandak dima an, do butjap madepsi nandanek tapmimno mon.
- 140 Yan teban tokgo unjun pankiligek unjun bamisi yan kili pindakim.
Do oman amingo nak yan teban tok gengo unjun do but dasi galak tosot.
- 141 Nak amin isali nan amin da abin nepmanan.
- Mani gengo do dima injosot.
- 142 Anpakgo kilegi unjun toktogisi tan anan kikan.
- Ae nawa gengo unjun bamisi.
- 143 Jigi morapmi nagon noman ton, mani gengo do but galaksi nandisat.
- 144 Gengo unjun toktogisi kilegisi.
Anpuluganbi gen unjun do nandan pisanek tagisi egipben.
- Amin kinda Pinjkop da yokwikon nan abidosak do bisit asak*
- 145 Yawe, nak gak do bisit tebai asat.
Bisitno nandanaki gen morapgo guramikgen.
- 146 Nak gak do yan tidosot.
Yokwikon nan abidanaki gen tebango tagi guramikgen.
- 147 Wisa dima daganakwan pidanek anpulugoki do yan tidosot.
Gen tebango da nak tagi anpulugosak yan nandan teban tanek jomjom asat.
- 148 Kalbi dipmin dima pokdot.
Toktogisi yan teban tok gengo dogin nandan egisat.
- 149 Yawe, toktogisi but dasi galak tan namisal, do bisitno nandaki.
Gak kilegisi, do kilano anaki egipben.
- 150 Amin nandak nandakni yokwi da nak anupbal ak do nak da kapmatjok aban.
Unjun amin nawa gengo dima guramikgan.
- 151 Mani Yawe, gak nak da kapmatjok egisal.
Ae gen teban morapgo unjun bamisi gin.
- 152 Gengo unjun anteban anaki dagok dagogi mini toktogisi tosok unjun kalipsigwan kili nandagim.
- Amin kinda Pinjkop da yokwikon nan abidosak do yan tidagit*
- 153 Nak nawa gengo do dima injosot, do jigino madepsi unjun kanek anpulugoki.
- 154 Uwal da gen yan naman, do anpuluganek yokwikon nan abidoki.
Kalip yan teban tok agil unjun yolek egip egip nabi.
- 155 Amin yokwi gen tebango unjun dima guramikgan, do yokwikon ban dimasi timitdisal.
- 156 Yawe, bupmigo unjun madepsi.
Gak kilegisi, do kilano anaki egipben.
- 157 Amin morapmi da yokwi an naminek uwal an naman.
Mani gengo bami dima yipman dekdad.
- 158 Manji gaman amin pindakdat bisapmon nandaba yokwitok an yomisat, nido unjun gengo dima guramikgan.
- 159 Gengo do but dasi galak tosot unjun nandisat.

Yawe, gak da but dasi galak tañ
namiñ kimokdol, do yokwikon nañ
abidañaki tagisi egipben.

- 160 Gen morapgo unun bamisi gin.
Nawa gen morapgo kilegisi unun tok-
togisi tañ añañ kıkdan.

*Amin kinda Pinjkop dakon gen teban gu-
ramik kimot do nandagit*

- 161 Kila amin da mibili mini nak yokwi añ
namañ.

Mani nak gengo do nandañek
nimnimikdat.

- 162 Amin kinda da yo tagisi morapmi
timikdak, unun da tilak yañ teban
tok gengo do kisik kisik madepsi
asat.

- 163 Nak anpak toptopmi do nandabo tagi
dima añ.

Mani gen tebango do but dasi galak
tosot.

- 164 Nawa gengo unun kilegisi, do gildat
morap kisi nak gak do ya yañ kosiri
7 kabi yañ yañ asat.

- 165 Minjat aminyo nawa gengo do but dasi
galak toñ, unun butni yaworisi toñ,
ae yo kinda da kesalban dima mañ
dapni.

- 166 Yawe, yokwikon nañ abidoki do jomjom
asat.

Nak gen tebango guramikdat.

- 167 Nak gengo do but dasi galak tosot, do
gengo guramikdat.

- 168 Anpak morapno unun pindakdal, do gen
teban morapgo unun guramikdat.

*Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit
agit*

- 169 Yawe, anpulugoki do yañ tidosot, do nan-
dan nabi dosi nandisat.

Yañ teban tok agil unun da aripmon
nandak nandak tagisi nabi.

- 170 Kalip yagil unun da aripmon bisitno
do mirak yopmañek yokwikon nañ
abidoki dosi nandisat.

- 171 Gengo do tagisi nayiñ dekdal, do
toktogisi mango ankisiken dosi
nandisat.

- 172 Gen teban morapgo unun kilegi gin, do
gengo do kap yoken dosi nandisat.

- 173 Nak gengo yoldosi nandagim, do tok-
togisi nak anpulugok do tagap toki
dosi nandisat.

- 174 Yawe, gak da nak yokwikon nañ abidoki
do madepsi nandañ egisat.

Nawa gengo da kisik kisik namisak.

- 175 Egip egip namiñaki mango ankisiken.
Gengo da anpulugosak do nandisat.

- 176 Sipsip da kiñ pasilgan unun da tilak kosit
tagisi kili yipmañ dekgim.

Do abin oman amingo nak do wusiki.

Nak gen tebango do dima injosot.

120

*Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit
agit*

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon
kap.

- 1 Jigi noman tañ namgwit bisapmon
Yawe do yañ tidoko bisitno nandañ
namgut.

- 2 Bisit yañ agim, “Yawe, top amin da
nak ankewalni yañ do nak pulugan
nepbi.”

- 3 Top amin ji, Pinjkop da ji do yo ni bañ añ
damjak?

- 4 Unun da emat amin dakon gobiñ bañ ya-
mañ damdisak.

Añek kindapni tedepmi jikon tagaldisak.

- 5 Nak ji da binapmon yokwisi egisat.

Amin da Mesek miktimon bo Kade
amin da binapmon yokwisi ekwañ
unun da tilak jikon yokwisi egisat.

- 6 Nak minjat aminyo yawori egip egip
do ikwayit añ amin gat kisi bisap
dubagisi ekwamañ, do kuragisi
nandisat.

- 7 Nak da tagisi yitni do yosot bisapmon
unun emat gin ak do nandañ.

121

Yawe unun nin dakon kila amin

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon
kap.

- 1 Nak sintoko ilenon wigisak.

Pañpulugokno dukwan da apban
koken?

- 2 Yawe kundu gat ae miktim gat wasagit
unun dagin pañpulugokno egisak.

- 3 Kilago asak, do aripmi dima mañ pokgi.
Kilago añek dipmin dima pokdok.

- 4 Pakyanſi nandani, Israel amin dakon kila amin unun pak nandat kinda dimasi asak.
- 5 Yawe unun gak da ilerjonjok egek kilago anek gak anyongam asak.
- 6 Gildat da gildat kalba ae kanek da kalbi aripmi dima anupbal anjil.
- 7 Yawe da kilago anjakwan yo yokwi morap ton kindasok da gak dima anupbal asak.
Egip egipgo kisi kila asak.
- 8 Yawe da abisok ae don kin apyo akdisal unun kilago anjan wigikdisak.

122

Jerusalem ankisik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Pinjop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 1 “Kili apba Yawe da yutnon kino” yan nayinba nandabo tagisi agit.
- 2 Nin kili abin Jerusalem dakon wigat yapmanek nagalgwan pigiman da akgan.
- 3 Jerusalem kokup pap unun wagil tagisi wasanbi.
- 4 Israel amin idon abin Yawe ya yan iyini do kalip kili yoyigit unun gen yolek abin abin an.
- 5 Unudon gen kokwin agak tamo tosok.
Dewit dakon diwatni kila amin madep egi egi awit unun dakon gen kokwin tamo ton.
- 6 Jerusalem yaworisi tosok do bisit ani.
Bisit yan ani,
“Yawe, Jerusalem do galagi nandan amin panpuluganbi tagisi egipni.
- 7 Panpuluganbi Jerusalem da nagalgwan ekwan amin emari mini tagisi egipni, ae kila amini gat kisi tagisi egipni dosi nandan.”
- 8 Gwakno gat ae notno gat do nandanek Jerusalem amin do bisit yan aben,
“Ji emari mini tagisi egipni.”
- 9 Nak Yawe Pinjopnin dakon telagi yut do nandanek bisit yan aben,
“Yo kinda do wadak wadagi mini tagisi egipni.”

123

Amin kinda Pinjop da bupmi nandan injak do bisit agit

Pinjop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 1 Yawe, nak Kwen Kokup sintoko wigakwan gandako kila amin madep yiyit tamogokon yikdal.
- 2 Oman amin amin tagini do nandan gadasak, anjakwan pi amin minjat unun amin tagi minjat do nandan gadasak, yan gin nin Yawe gak do nandan gadaman.
Gak Pinjopnin, gak dagin bupmi nandan nibi do jomjom aman.

3 Yawe, amin da yokwi an nimanakwa jigisi nandan, do bupmi nandan nibi.

4 Bisap dubagisi iyi do nandaba wikwan amin da pabin nipgwit, do jigisi nandan.

124

Pinjop unun minjat amin kabini dakon Panpulugok Amini

Dewit dakon kap kinda. Pinjop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 1 “Yawe da nin dima panpulugagit tam, nianji?”
Israel amin da unun gen dakon kobogi yoni.
- 2-3 “Amin da butjap nandan nimanek ninnon emat awit bisapmon Yawe da nin dima panpulugagit tam, uwal da japmisi nandanek obisi tagi panupbal abam.
- 4 Butjapni pakbi da yan igek timikban tagi pasilnom.
- 5 Pakbi madep unun igek timikban tagi kimak mudonom.
Mani dima.”
- 6 Nin Yawe do ya yanſi iyinen.
Yum nandanakwan uwal da nin dima nindapba pasilgiman.
- 7 Nin minam da yan amin kinda da pat yipguron yokwalgiman da pulugan kigiman.
Pat unun tuwil kigit, do nin pulugan kigiman.

⁸ Yawe Kwen Kokup ae miktimo wasagit, unun da iyi nin tagisi panpulugosok.

125

Piņkop da miņat amin kabini yopban tagisi yikgan

Piņkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Miņat aminyo egip egipni Yawekon tosok yaņsi nandan amin unun Saion Kabap yombem.

Kabap unun dima nimnimigek tebaisi tokdisak.

² Heņ da Jerusalem angwasinek ton unun da tilak Yawe da abisok ae don pangwasinek miņat amini kilani akdisak.

³ Amin yokwi da amin kilegi dakon miktim toktogi kilani dima ani.

Yaņ ani kaņ, amin kilegi yokwi akdaņ.

⁴ Yawe, amin tagisi butni kilegi unun aminon anpak tagisi anyobi.

⁵ Mani miņat aminyo iyi dakon anpak yokwini yolek aņ, unun yo yokwisi aņ yobi.

Yokwi pakpak amin do yo yokwisi aņ yobi.

Israel amin yawori tagi egipni.

126

Piņkop da panpulugosak do Israel amin da bisit awit

Piņkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe da nin uwal da kisiron baņ timik aeni Saion kokup papmon panpugut bisapmon dipmin yombem pindakgiman.

² Nin jikgo madepsi yanjagiman.

Anek kisik kisik kap yagiman.

Yaņ anapno miktim diwari dakon miņat aminyo da yaņ yawit,

“Yawe da Israel amin panpulugok do pi madepsi agit.”

³ Asisi, Piņkop da nin panpulugok do pi madepsi agit, do nin wagol tagisisi nandan.

⁴ Yawe, miktim kibirikon sikak manakwa jon yo morap ae kwoņ unun da tilak panpuluganaki kalip tagisi egipguman yaņ gin aenin tagisi egipneņ.

⁵ Amin kunam tagek jap kwaokgan, unun kisik kisik nandanek bami pakdaņ.

⁶ Asisi, amin kunam tagek jap yet kwaot do jap yet pigaga pangwan, unun don jap bami pektanba paņ panjobinek kisik kisik kap yokdaņ.

127

Piņkop da yo tagisi aņ yoban mani anksiwit

Solomon dakon kap kinda. Piņkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe da panpuluganban kisit kilda yut dima aņ tam, pi isal dogin abam.

Yawe da panpuluganban kila amin kokup pap kinda kilani dima aņ tam, kila isal dogin abam.

² Nin jap timit do nandaba kik anek wisa dima daganakwan pidaņ pi gin anjgapno wigi pilin toni kaņ, pi unun isal dogin aman.

Nido, Piņkop da miņat aminyo but dasi galak taņ yomisak unun yik yawot yomisak.

³ Piņkop da nin do yo tagisi aņ niminek monji gwayo but galak do nimisak.

Unun gisam tagisi Piņkopmon timikgaman.

⁴ Yawi kaluk dakon monji gwayo unun gobin da yaņ emat amin kinda da kisiron ton.

⁵ Amin monji gwayo morapmi amin kisik kisik tagi ani.

Unun da gen pi tamokon uwal gat gen pi anakwa anpulugokdaņ.

Anakwa mayagi dima pakdisak.

128

Piņkop da geni guramikgan amin do yo tagisi anyomisak

Piņkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Amin morap Yawe do pasalek geni guramikgan unun amin kisik kisik tagi ani.

- ² Ji pi anek unun dakon bami pan noni.
Ji kisik kisik anek tagisi egipdan.
- ³ Minatgo da yutgokon wain nap da yan bami madepsi toni.
Ae minat monjiyogo da olip kindap moni yombem da yutgokon tamokon angwasinek yitni.
- ⁴ Asi, Yawe do pasalek ekwan amin kisik kisik tagi ani.
- ⁵ Yawe Saion kokup papmon egisak unun da gisam tagi damjak.
Ji miktimon egipni bisap morapmon Jerusalem kanakwa tagisi tosak dosi nandisat.
- ⁶ Ji bisap dubagisi egek babikji pindatni do nandisat.
Israel amin yawori tagi egipni.

129

Israel amin da Pinjop da uwalni panjupbal asak do bisit awit

Pinjop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Israel amin, gak monijisogon da win abisok ekwamanon gak uwal da yokwi an gangwit dakon gen niyiki.
- ² Gak yan yoki, "Monijisogon da win abisok ekwamanon bisapmon uwal da nak yo yokwisi an naman.
Mani nak aripmi dima abin nepni.
- ³ Nak obisi baljanakwa nap kirin da manjinokon giptimno dapba kirinikwan.
Pi kaga dangap pindakgaman unun da tilak baljanba wuda dubagisi di noman ton.
- ⁴ Mani Yawe unun kilegisi.
Nak amin yokwi da nap teban wamgwit unun mandan daganakwan oman monji sanjenek dima egisat."
- ⁵ Nak Yawe da minat aminyo Saion kokup pap do uwal an, unun mayak-tok yominek pabin yopmanek yolban tobilek kokupnikon kini dosi nandisat.
- ⁶ Unun jon yut kwenon kwanek don dubak tokdo anakwa gildat da pindakban tepmi kibidon unun yombem ani dosi nandisat.

130:8: Mt 1.21; Tit 2.14

- ⁷ Amin kinda da jon unun baljan panmuwuk wamanek dima panjisak.
- ⁸ Ae minat aminyo uwalnin da kapmatjok kinek "Yawe da yo tagisi an daminek gisam damjak" yan dimasi yoyini dosi nandisat.

130

Amin kinda Pinjop da anpulugosak do bisit agit

Pinjop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe, butno jigisi tanakwan anpulugoki do yan tidosot.
- ² Amin Tagi, bisitno nandaki.
Anpulugoki do gayisat, do nandan nabi.
- ³ Yawe, gak da diwarinin manjenek gen pikon nipbim tam, Amin Tagi namim da gengo yapban?
- ⁴ Mani gagon diwari wiririt toso, do nin gak do pasal gamnensi.
- ⁵ Nak Yawe da anpulugosak do nandanek jomjom asat.
Anek geni do tebaisi nandan gadasat.
- ⁶ Nak Amin Tagi da anpulugosak dosi nandanek but kindap asat.
Kalbi kila amin da uwal apni do kila anek wisa tepmi dagosak do antep an unun yapmanek but kindap madepsi asat.
- ⁷ Israel amin, Yawe da nin do but dasi galak tan nimisak, ae dima yokwi tone yan do bisapmi bisapmi nin panpulugosok, do Yawe da nin panpulugokdisak yan nandan teban tanek unun do jomjom anen.
- ⁸ Unun da Israel amin nin yokwikon ban timigek diwarinin kisisi wiririk nimisak.

131

Amin kinda iyi do nandaban pinjakwan bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Pinjop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe, nak naga do nandako dima wigisak.
Mano dima awigisat.

Nak yo kinda ni da wikwisi asak ae yo unun dakon mibili aripmi dima nandako pisosak unun do nandaba kik dima asat.

² Nak butno tagisi tosak do pi at da butno yawori toso.

Nak egisat unun monji naknak da yan meni da kisiron nandaba kigi mini pagegisak nak unun yombem.

³ Israel amin, ji abisok ae bisap morap don kisi Yawe da panpulugosak do nandan teban tanek jomjom ani.

132

Pinjkop dakon telagi yut madep do kisik kisik awit

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe, gak Dewit do dima intoki.

Ae jigi morap pagit kisi do dima intoki.

² Dewit da Israel amin dakon Yawe, Pinjkop tapmimi ton, unun do yan teban tok kinda yan yagit,

³ “Nak yutnon dima kiken, ae dipmin potpot tamokon dima pokgen.

⁴ Nak dipmin dima pokgen.

⁵ Mibiltok Yawe do yut kinda aben, unun Israel amin dakon Pinjkop Tapmimi Ton unun da egipjakdo.
Anek don yik yawot aben.”

⁶ Nin Betlehem kokupmon egek Sanbek Sanbek Kinam dukwan toso unun dakon geni nandagiman.

Anek unun Kiriati Jearim da miktimon tanban kagiman.

⁷ Kanek yan yagiman,

“Nin kili Yawe da yutnon wigino.

Ae unun da kapmatjok kinjek gawak imnen.”

⁸ Yawe, gak Sanbek Sanbek Kinamgo gat kisi abinek yik yawot yutgokon yikgi.

Sanbek Sanbek Kinam unun gak dakon tapmim madepgo dakon tilak asak.

⁹ Mukwa sogok amingo panpuluganaki toktogisi anpak kilegi ani.

Anaki unun anpakni kilegi da imalni tagisi da yan asak.

Ae minjat aminyogo panpuluganaki kisik kisik anek kap yoni dosi nandisat.

¹⁰ Yawe, oman amingo Dewit do nandan ibi.

Kila amin madep gaga manjigil unun manji dima ibi.

¹¹ Gak da kalip Dewit do yan teban tok tebaisi an ingul, ae gengo kulabik aripmi dima akdisal.

Yan iyigil, “Nak da monji kabigokon kinda yipbo kila amin madep egipjak.

¹² Monjigoni nak dakon sanbek sanbekno guramitni, ae gen morapno yoben unun guramitni kan, don bisap dagok dagogi mini babigoni dakon monjini kila amin madep dagokdan.”

¹³ Yawe da Saion kokup pap iyi do tilak agit da unudon toktogisi egip do nandisak.

¹⁴ Yan yagit, “Nak unun kokup papmon toktogisi egipdisat.

Nak unun kokup papmon kila amin madep egipben do tilak kili agim.

¹⁵ Nak Saion kokup pap dakon minjat aminyo do yo morapmi imdisat.
Anapbo yo do wadak wadak dima akdan.

Anek yoni mini amin do jap morapmi yobo nan tugokdan.

¹⁶ Nak da Saion kokup pap dakon mukwa sogok amin kabini yokwikon ban timikgo unun da imalni yombem asak.

Anapbo Saion dakon minjat aminyo da kisik kisik kap yokdan.

¹⁷ Nak da Dewit da kabikon amin kinda abidanek yipbo unun kokup papmon kila amin madep dago.

Anek minjat amin kabino do lam kinda da yan tenenan yomjak.

¹⁸ Nak da uwalni panmayak akdisat.

Mani kila amin madepno tilim madepni gat yitdisak.”

133

Not do but dasi galak tan yomyom anpak do tagisi nandawit

Dewit dakon kap kinda. Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 1 Pinjkop dakon minjat aminyo but kalon anek egipni kan unun tagisi, ae buri tagisi akdan.
- 2 Unun anpak unun wagil tagisisi. Unun olip dakon nelagi yombem.
Olip dakon nelagi Aron do tagal iminjakwa mogim dangwanikon pigek imal dubakni da diwarikon pigigit.
- 3 But kalon anpak unun kalbi gik sitnan Emon Kabap ae Saion Kabapmon mon unun yombem tagisi.
Yawe da but kalon ekwan amin gisamni yomisak.
Egip egip dagok dagogi mini unun yomisak.

134

Pinjkop dakon man anjisino

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 1 Yawe dakon oman amin morap, ji kalbi yutnikon pi an amin, ji mani anjisini.
- 2 Telagi yutnikon kisitji panenagek Yawe dakon man anjisini.
- 3 Yawe kundu ae miktim wasagit unun Saion egisak, unun da yo tagisi andamjak dosi nandisat.

135

Yawe anjisik dakon kap

- 1 Yawe anjisini!
Yawe dakon oman amin, ji mani anjisini.
- 2 Ji Yawe da nagalgwan Pinjkop da yutnon omani an, ji Yawe anjisini.
- 3 Yawe unun tagisi, do Yawe anjisinen.
Mani unun tagisisi, do kap yanek anjisini.
- 4 Yawe da Jekop iyi do anawakgit.
Israel unun Pinjkop iyi dakon amin kabi.
- 5 Yawe unun mani wukwisi yan nandisat.

Amin Tagi da pinjkop toptopmi morap kisisi yapman mudosok.

- 6 Yawe kwen kundukon, ae miktimon, ae tap kwenon, ae tap kagagwan, galaktokni yolek yo morap ak do nandisak unun asak.
- 7 Unun da yanban gikwem noman ton, ae mal anek sikak mosok, ae yo morap yopyop yutnikon da mirim yopban kwan.
- 8 Isip miktimon Isip amin dakon monji mibiltogi gat ae bit kilapyo dakon monji mibiltogi unun dapban kimakgwit.
- 9 Isip miktimon kila amin madep gat ae kila amini gat panupbal ak do wasok tapmimi ton mibili mibili agit.
- 10 Yawe da miktim morapmi panupbal anek kila amin madep tapmimi ton morapmi dapban kimakgwit.
- 11 Amo amin kabi dakon kila amin madep Sion anakban kimakgit, ae Basan dakon kila amin madep Ok, ae Kenan miktim dakon kila amin madep morap gat kisi dapban kimakgwit.
- 12 Yan anek unun kila amin madep dakon miktimni amin kabini Israel do yomgut.
- 13 Yawe, mango bisap mudok mudogi mini tan anan kikdisak.
Babikon da babikon man bingo do nandan anan kikan.
- 14 Yawe dakon amin kabi uwalni da yo yokwi anyoba iyi panjoknokdisak.
Oman amini do bupmi nandan yomisak.
- 15 Amin Nwakanwari Kabi kokup kidatni unun silwa ae gol ban wason.
Amin kisit da wup unun wason.
- 16 Kokup kidat dakon wupmi unun gen kagani ton, mani gen aripmi dima yoni.
Ae dabilni ton, mani yo aripmi dima pindatni.
- 17 Ae mirakni ton, mani gen aripmi dima nandani.
Ae mirim dima pan.

18 Kokup kidat dakon wupmi wasonj amin, ae egip egipni kokup kidaron tosok yansi nandanj amin morap, unun kokup kidat dakon wupmi yombem akdanj.

19 Israel minjat aminyo, ji Yawe anjksini. Yawe dakon mukwa sogok amin, ji mani anjksini.

20 Liwai da kabikon nani, ji Yawe anjksini. Minjat aminyo Yawe do pasolgonj amin, ji mani anjksini.

21 Yawe Jerusalem kokup papmon egisak, do minjat aminyo ji Saion wigek mani anjksini. Yawe anjksini!

136

Pinjkop ya yanj iyik do dakon kap

1 Yawe anjakni unun tagisisi, do ya yanj iyinejsi.

Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tanj niminjak.

2 Nin Yawe ya yanj iyinej.

Unun da pinjkop toptopmi morap yapmanj mudosok.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

3 Nin Amin Tagi ya yanj iyinej.

Unun da amin tagi morap yapmanj mudosok.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

4 Unun kalonj da wasok tapmimi tonj madep asak.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

5 Iyi da nandak nandagon da kundu ae yo morap kwen tonj unun wasagit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

6 Miktim yipban kwen tagit, ae pakbi yipban mibilikon tagit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

7 Gildat gat kanek gat wasagit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

8 Gildat yipban gildat kinda kila asak.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

9 Kanek gat gik morap gat yopban pilin kila anj.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

10 Nin Yawe ya yanj iyinej.

Unun Isip amin dakon monji mibiltogi dapban kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

11 Israel amin timik panjobinjakwan Isip yipmanj dekgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

12 Iyi da tapmim madepmon da timik panjogut.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

13 Tap Gami pudanban timi bamori agit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

14 Iyi mibiltok kinjek minjat amini timik panjobinjakwan tap idap pudawit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

15 Mani Isip dakon kila amin madep gat ae emat amini gat yopban pakbi nanj kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

16 Miktim kibiri timon minjat amini mibiltan yominek kigit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

17 Kila amin madep tapmimi tonj dapban kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

18 Ae kila amin madep man bini tonj dapban kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminjak.

19 Amo amin kabi dakon kila amin madep Sion anjakban kimakgwit.

- Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 20 Ae Basan dakon kila amin madep Ok
anjakban kimakgit.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 21 Anek unun kila amin madep dakon
miktimoni minat amini do yomgut.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 22 Miktim unun oman amini Israel do
yomgut.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 23 Uwal da pabin nipgwit bisapmon nin do
sigin nandan nimgut.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 24 Anek uwal da kisiron ban timikgit.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 25 Minat aminyo gat ae bit kilap morap gat
jap yomisak.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 26 Do Kwen Kokup Pinjkop ya yansi iyinen.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.

137

*Israel amin uwalni da miktimon egek
kokupni do kunam takgwit*

- 1 Nin Babilon amin dakon pakbini da
ilenikon yigek Saion kokup pap
do nandak nandak anek kunam
takgiman.
- 2 Kindap kapmatjok tawit unun da kilinikon
gitanin mindano tanakwa sanjenek
dima tidagiman.
- 3 Nido nin timik miktimnikon panjkwit
amin da kap yonen do niyiwit.
Yokwi anningwit amin da tebai yan
niyiwit,
“Nin da kisik kisik panen do ji da kap
yoni do nandaman.
Saion dakon kap kinda yoni.”
- 4 Mani miktim dubagikon egek Yawe dakon
kap nianon da tagi yonen?

- 5 Jerusalem, nak gak do intoken kan, Pinjkop
da nak anjintok aban sanjenek gita
dima tidoken.
- 6 Jerusalem, nak gak do intanek yo isali
yan gandanek yo diwari do nandako
wigini kan, Pinjkop da nak melno
anjadam aban kap dima yoken dosi
nandisat.
- 7 Yawe, gak Idom amin da kalip Babilon
dakon emat amin jonikgwit unun do
aego nandaki.
Babilon amin da emat wamanek
Jerusalem abidawit bisapmon Idom
amin da gen yan yawit,
“Yut morapni kisi tuwil mudanek
panupbal an mudoni.”
- 8 Babilon, nandaki.
Gak tasik tokdisal.
Nin do anpak yokwi nian an
nimgul unuden gin kobogi yokwisi
timitdisal.
Kobogi yokwi gamjak amin unun kisik
kisik tagi asak.
- 9 Unun da gak dakon monji monin monin
timik maban tipmon manek obisi
tasik tanek kimotdan.

138

Amin kinda Pinjkop do ya yan iyigit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, nak but dasi nandanek ya yan
gayisat.
Pinjkop toptopmi da dabilon kap yanek
mango yan anjisiasat.
- 2 Bisapmi bisapmi but dasi galak tan
naminek kilano tagisi asal, ae mango
gat gengo gat da yo morap yapman
mudanek unun da wukwisi amal.
Yando, nak Telagi Yut Madep-
gokon gawak gaminek mango yan
anjisiken.
- 3 Gak do bisit asat bisapmon nandan
namisal.
Anek tapmim naminek butno anteban
asal.
- 4 Yawe, miktimon kila amin madep morap
da gengo kili nandayin, do unun da
mango yan anjisini dosi nandisat.

- ⁵ Tilimni unun madepsi, do unun da Yawe dakon wasokni do nandanek kap yoni dosi nandisat.
- ⁶ Yawe unun wukwisi egek amin iyi do nandaba pan amin unun nandan yominek kilani asak.
Mani iyi do nandaba wigisak amin unun yum dabil dagin pindakdak.
- ⁷ Jigi mibili mibili altan naba kilano anaki dima kimokdot.
Uwalno da nak do japmi nandan, mani gak tapmingo madep, do si pabin yopmanek nak anpulugosol.
- ⁸ Yawe da nak niansi egipben ae pi ni ban aben do nandagit unun kilano anakwan an mudoken.
Mudok mudogi mini nak do but dasi galak tan namisal.
Gak da nak wasagil, do dima intan nabi.

139

Pinjok da nandan nimejek kilanin asak

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, gak butnokon yo ni da ton unun kokwin anek bamisi nandan namisal.
- ² Gak nak da yik pidoty asat unun nandan mudosol.
Dubagikon da nandak nandakno nandan mudosol.
- ³ Nak kosit agisat bo ae dipmin pokdoron nian egisat unun gak da nandisat.
Gak anpakno kisisi nandan mudosol.
- ⁴ Yawe, nak gen kinda yok do asat unun gak da kili nandagil.
- ⁵ Gak mibiltok ae bunonyo agaki kisitgo da nak abidosok.
- ⁶ Nandak nandakgo da nandak nandakno yapmanek wukwisi asak.
Unun nak da aripmi dima nandaken.
- ⁷ Nak dukwan kinjek Wupgo yipman dekgen?
Nak pasal dukwan kinapbo gak kapmatjok dima egipdisal?
- ⁸ Kwen Kokupmon wigiken kan, gak unudon egipdisal.

Ae kimakbi tamogwan pigiken kan, unudon kisi egipdisal gin.

- ⁹ Pidan piriropman gildat wisak tetgin do dubagisi kiken bo tap diwarisikon kiken kan,
- ¹⁰ gak unudon egipdisal gin.
Anek kisitgo da nak abidanek kosit nolikdisal.
Tapmingo madep, do nak anpulugokdisal.
- ¹¹ Nak "Pilin tuk da nak ankisibisak, ae gildat dakon tenen nak angwasisak unun da pilin tuk asak" yan yoken kan
- ¹² pilin tuk da nak aripmi dima ankisibisak.
Kalbi unun gildat kalba yombem akdisak.
Pilin gat ae teneni gat kisi pindakbi aripsi amal.
- ¹³ Gak da giptim diwat morapno kisi wasagil.
Men da butgwan nak unungwan wasan mudagil.
- ¹⁴ Nak da gak ankisisat, nido gak da pi njakwarisi anek nak wasan nepgul.
Nak pakyanisi nandisat, gak da yo morap wasagil unun njakwarisi.
- ¹⁵ Men da butgwan pasili tamogwan tagok tagok agim bisapmon gak da pindagaki kidat morapno taganek notnikon sanbewit.
- ¹⁶ Men da dima analanakwan kili nandagil.
Nak miktimon dima altagim, mani gak da gildari gildari miktimon egipben do nandagil unun papiagokon kili mandagil.
- ¹⁷ Pinjok, nandak nandak morapgo unun wagil tagisisi.
Nandak nandakgo unun madepsi, amin da aripmi dima manjiri.
- ¹⁸ Gak da nandisat yo morap manjiken kan, tap ilejon niman morap yapjak.
Dipminon da pidosot bisapmon nak gak gat sigin egisat.
- ¹⁹ Pinjok, amin yokwi dapbi kimotni do nandisat.
Amin dapdap amin ji nepman dek kit!
- ²⁰ Unun amin da gak do gen yokwi yon, ae gak dakon man do gen giren yon.
- ²¹ Yawe, nak amin gak do kuragi nandan amin do kuragi nandan yomisat.

- Ae amin kwen wigik anjgaman amin do nandaba yokwi tok an yomisat.
- ²² Asisi, nak unun amin do kuragisi nandisat.
Unun pindakgo nak dakon uwalno an.
- ²³ Pinjkop, kokwin tagisi anjek nak dakon nandak nandak morap butnokon ton unun do nandaki.
Anjkwalek nandak nandak morapno do pakyaansi nandaki.
- ²⁴ Egip egipno kokwin tagisi abi.
Anjak yokwi di nandak nandaknokon di tanbam.
Egip egip teban dakon kosit nan anan kiki.

140

Amin kinda da Pinjkop da kilani tagisi asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, amin yokwi da kisiron ban pulugan nepbi.
Kilano tagisi anjaki emat amin da dima anupbal ani.
- ² Toktogisi anjak yokwi ak do nandak nandak an, anjek toktogisi minjat aminyo da binapmon pidok pidok panalon an.
- ³ Gen yogokni unun tunon amin emari ton dakon geni yombem, geni tepmisi.
Ae gen yogokni unun tunon amin emari ton dakon pakbi yokwini yombem da gen kagakon tugawit da minjat aminyo panupbal an.
- ⁴ Yawe, kilano tagisi anjaki amin yokwi da dima abin nepni.
Dam anjaki emat amin nak anupbal ak do gen yon, unun yo kinda dima ani.
- ⁵ Kwen wigik amin da nak do pat yipman.
Nak do kilap nan yan abidok do nap teban ban nak da kosiron pat yipman.
- ⁶ Yawe yan iyisat, "Gak Pinjkopno."
Yawe, nak anpulugoki.
Yan tidosot, do nandan nabi.
- ⁷ Amin Tagi Yawe, gak yokwikon ban timit timit amino tapmimi tonji.

Kalip uwal gat emat wamguman bisapmon anjknagil.

- ⁸ Yawe, amin yokwi da yo timit do galak ton unun dima yobi.
Yum pindagaki anjak yokwi ak do gen yan panjeban awit unun dima ani.
- ⁹ Yum pindagaki uwalno da emaron dima abin nepni.
Yo unun ak do nandan unun panjebilbi iyikon noman toni.
- ¹⁰ Kindap yipbi kwenikon moni.
Mabi gapma madepgwan pigeak ae dima wini.
- ¹¹ Isal dogin amin diwari gen yan yoman amin yum pindagaki nin da miktimon tagi dima egipni.
Ae emat aminon yo yokwisi noman tan yoba pasilni do nandisat.

- ¹² Yawe, gak da jigi pan amin gat ae yo do wadak wadak an amin gat panpulugosol.

- ¹³ Minjat aminyo kilegi da mango anjisikdan.
Unun gak gat kisi egipdan.

141

Amin kinda kalbi bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, nak gak do yan tidosot.
Tepmisi anpulugoki do nandisat.
Gak do yan tidosot, do bisitno nandaki.
- ² Bisitno da mukwa kibani tagisi da yan gagon opjak dosi nandisat.
Ae gak do kisitno panenokdot unun da pilindo dakon paretno yan asak.
- ³ Yawe, gen kagano do kila tagisi anjaki gen yokwi kinda dima yokenj.
- ⁴ Yum nandanaki butnokon da anjak yokwi ak do dima nandakenj.
Ae yum nandanaki amin yokwi gat muwuk agek yokwi dima anenj.
Yum nandanaki unun dakon jap noknok bisap madepmon unun gat dima yitnenj.
- ⁵ Yum nandanaki amin kilegi kinda da nak anmilip ak do jigi tagi namjak.

Mani nak amin yokwi not dima an yoben.

Piŋkop da amin yokwi unun anpak yokwini dakon kobogi panjobil yomjak do bisit asat.

- ⁶ Amin da amin yokwi dakon kila amini unun timigek maba tip domon pigini bisapmon Yawe dakon gen unun bamisi yan nandaba pisokdan.
- ⁷ Anjek amin da jap pi do miktim pidanek pandamit an, unun da tilak unun amin dakon kidari pandamit anjek maba kimakbi tamogwan pigikdan.

⁸ Mani Amin Tagi Yawe, nak gak do nandan gadasat.

Gak da nak tagisi anjuknosol.
Yum nandanaki dima kimokgen.

- ⁹ Anpuluganaki amin yokwi da pat yipgwit unudon dima yokwalgen.
- ¹⁰ Yopbi iyi pat yipgwiwon iyi yokwalni.
Mani nak kosit tagisi agek yo kinda da dima anupbal asak.

142

Dewit Piŋkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yon. Dewit tip kinamgwan egek bisit on mandagit.

- ¹ Nak Yawe da anpulugosak do tebaisi yan tidosot.
Bupmi nandan naminek anpulugosak do bisit asat.
- ² Nandaba kikno gat ae jigi morap noman tan naman unun kisi iyin mudosot.
- ³ Jigisi nandanek wagisi yokwi tokdisat yan nandisat bisapmon, Yawe nianji aben unun gak da nandisal.
Kosiron yokwalgen do amin da pat piwit.
- ⁴ Nak anpulugosak amin kinda kapmat dima akban kosot.
Amin kinda da kilano dima asak, ae amin kinda da nak do bup tanek dima anjuknosok.
- ⁵ Yan do, Yawe nak anpulugoki do bisit gayisat.
Gak kalongin pasili tamono.

Miktimon egisat bisapmon gak gat gin egip do nandisat.

- ⁶ Butno obisi jik tosok, do anpulugoki do bisit asat unun nandaki.
Nak ansopmanjan amin unun tapmimni madepsi.
Aripmi dima pabin yopben, do unun da kisiron ban pulugan nepbi.
- ⁷ Jigikon yikdat, do pulugan nepbi tagisi egipben.
Yan anaki yo tagisi annamisal unun do nandanek minat amin kabiyogo muwutnikon mango ankisiken.

143

Amin kinda Piŋkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe bisitno nandaki.
Mirakgo yopmanek anpulugoki do yan tidosot unun nandaki.
Gak amin kilegisi, ae bisapmi bisapmi dima nepman dekdal, do bisitno nandaki.
- ² Gak da dabilon amin kilegi kinda dima egisak, do oman amingo nak gen pikon dima nepbi.
- ³ Uwalno da nol anki nikban man miktimon pokdot.
Anjakwan amin kili kimakgwit da aripmon pilin tukgwan egisat.
- ⁴ Nandak nandakno upbal tanjakwan but pasol madepsi nandisat.
- ⁵ Kalipsi egipgum unun do nandisat.
Yo morap agil ae pi tagisi agil unun do nandak nandak tebaisi asat.
- ⁶ Anpulugoki do didasat.
Miktim kibirisi da sikak do nandisak, unun da aripmon nak gak do madepsi galak tan gamisat.
- ⁷ Yawe, butno tapmimi mini aban nandisat, do bisitno nandanek tepmisi anpulugoki.
Dima pasil nabi.
Yan abi kan, amin kili kimakgwit unun da tamokon kiken.

- ⁸ Egip egipno gagon tosok yañsi nandisat, do anpuluganbi wisa dagokdo gak da amin nin do but dasi galak tañ nimisal unun do nandaken.
Nak bisit gayisat, do kosit nolınbi unun nañ kiken.
- ⁹ Yawe, kilano abi do gagon obisat, do uwalno da kisiron bañ pulugan nepbi.
- ¹⁰ Gak Pinkopno, do nayın dekbi gak dakon galaktok yolek egipben.
Wupgo tagisi unun da mibiltan namınakwan kosit kilegikon agipben.
- ¹¹ Yawe, man bingo tagisi tosak do yokwikon nañ pulugan nepbi.
Gak amin kilegisi, do jigi morap pasat unun wiririk nabi.
- ¹² Nak do but dasi galak tañ namisal, do uwalno dapbi kimotni.
Nak oman amingo, do uwalno obisi dapbi kimotni.

144

Kila amin madep da Pinkop da anpuluganban emaron teban tagit do ya yan iyigit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Nak Yawe dakon man ankisiat.

Unun tip madepno.

Emat dakon mibili tagisi nayın dekdak.
Anek antagap aban emat do tagap tosot.

- ² Unun but dasi galak tañ namisak, ae dam tebano arıpmi dima tuwili egisak.

Unun pasili tamono, ae yokwikon bañ timit timit amıno.

Unun pasikno tebaisi, do ankutnañakwan tagisi egisat.

Amin Nwaktari Kabi pabiñ yopmanakwan nak da yongamgwan ekwan.

- ³ Yawe, miñat amıno nin nianen amin di bañ nin do nandak nandak madep asal?

Nin yo isalisi.

Gak nido kilanin kakgımansı asal?

- ⁴ Mirim bisap kalon pişono kwan unun da tilak bisap pişipmisi ekwan.

Wupnin gildaron tepmisi altan pasilgan unun da tilak bisap pişipmısok gin ekwan.

- ⁵ Yawe, kundu witdalek piki.

Kisitgo kabapmon yopmanaki mukwa madepsi pidoni.

- ⁶ Mal yipbi noman tanek uwal yolban kiñ mudoni.

Gobiñgo yamanaki pasal kiñ mudoni.

- ⁷ Kisitgo yipbi piñakwan nak ilikbi wiken.

Añaki pakbi ilarisi yipman dekgen.

Amin Nwaktari Kabi da kisiron bañ abidoki.

- ⁸ Unun amin gen bami dima yoñ.

Top bañ gin yanek gen unun bamisi yan yoñ.

- ⁹ Pinkop, nak abisok gak do kap kalugi yoken.

Gita tidanek gak do kap yokdisat.

- ¹⁰ Kila amin madep anpuluganaki emaron teban toñ.

Oman amingo Dewit nak yokwikon nañ abidagil.

- ¹¹ Uwal yo yokwi an naman da kisiron bañ abidoki.

Anek Amin Nwaktari Kabi da kisiron bañ abidoki.

Unun gen bami dima yoñ.

Top bañ gin yanek gen unun bami yan yoñ.

- ¹² Nin monjinin wili kindap da yan tebaisi tagoni do nandaman.

Ae gwanin da kila amin madep dakon yut dakon tilimni tagisi da egipni do nandaman.

- ¹³ Pigaganin da jap bami morapmi tanakwa jap pañ yopyop yut madepsi tugañ toni do nandaman.

Añakwa sipsipnin da monji morapmi sigin pañalani.

- ¹⁴ Ae bulmakau da monji morapmi pañalani.

Añakwa yokwi di dima altoni ae kinda dima kimotjak.

Nin dakon kosiron miñat bo wili kinda da jigi bo ae tepmi pañek kunam dima tatjak do nandaman.

- 15 Miñat amin kabi yo unjuden timikgan unjun kisik kisik tagi ani.
Miñat aminyo Yawe yipba Piñkopni egisak unjun kisik kisik tagi ani.

145

Piñkop anjksik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on Piñkop dakon man anjksik dakon kap.

- 1 Piñkopno ae Kila Amin Madepno, bisapmi bisapmi mango anjksikenj.
2 Gildari gildari mango anjksikenj.
Dagok dagogi mini gak anjksinij wigikenj.
3 Yawe unjun mani wukwisi, do mani anjksinij kimotnenj.
Mani wukwisi, do unjun dakon mibili kisi amin da aripmi dima nandaba pisogi.
4 Babikon da babikon pi madep an an agil unjun do yan yan akdanj.
5 Amin da tapmim madepgo gat ae Kila Amin Madep Wikwisi egisal unjun do yokdanj.
Anakwa nak do pi madep madep asal unjun do nandanek egipbenj.
6 Amin da pi masi masimi asal unjun dakon geni yokdanj.
Anakwa nak da man madepgo do yokenj.
7 Anpakgo tagisi unjun dakon geni yanek kapmon da anpakgo kilegisi unjun do yoni.
8 Yawe da nin do nandanj yawok niminek bupmi nandanj nimisak.
Butjap tepmi dima nandanek but dasi galak tanj nimisak.
9 Amin morap kisi do anpak tagisi anyomisak.
Anek yo morap wasagit unjun do bupmikon da kilani asak.
10 Yawe, yo morap wasagil unjun da mango anjksini.
Miñat amin kabigo da mango anjksini.
11 Amin kila agakgokon tilingo tosok unjun do yokdanj.

Anek tapmim madepgo dakon geni yokdanj.

- 12 Yan anakwa amin morap da pi madep asal unjun do nandani.
Anek gak kila amin madep tapmimi tonj egisal ae mango wukwisi tosok yan nandanj gamni.
13 Gak kila amin madep dagok dagogi mini egok amin morap kilani akdisal.

Yawe yan teban tok gen yagit unjun kinda dima yapmanek guramik kimokdok.

- Nin panpulugok do yo tagisi gin asak.
14 Jigini tonj amin panpuluganek amin da pabinj yopmanjanj amin unjun panjenakban tagisi ekwanj.
15 Yo morap egip egipmi tonj jap do an bisapmon gagon sinjanba wikwan jap upmokdol.
16 Jap gat ae yo morap gat aripnikon yomanaki tagisi ekwanj.
17 Yawe unjun anpak kilegi gin asak.
Yo morap wasan yopguron anpak tagisi ban anyomisak.
18 Butdasi nandanek bisit iyanj amin Yawe unjun amin da kapmatjok egisak.
19 Iyi do pasolgonj amin yo nido galak tonj unjun yoban timikganj.
Bisitni nandanek yokwikon ban timikdak.
20 Iyi do but dasi galak tanj imanj amin Yawe da kilani asak.
Mani yokwi an amin panupbal akdisak.

- 21 Bisapmi bisapmi Yawe dakon mani anjksikenj.
Yo morap egip egipmi tonj ji dagok dagogi mini mani telagi anjksini.

146

Piñkop Panpulugokni dakon mani anjksiwit

- 1 Yawe dakon man anjksini.
Nak naga mani anjksikenj.
2 Miktimon egipbenj bisapmon Yawe dakon mani anjksikenj.
Piñkopno do kap yanek anjksinij wigek kimokgenj.

- ³ On miŕtim dakon kila amin madep da gak aripmi dima anpulugokdan, do egip egipji unun aminon tosok yan dima nandani.
- ⁴ Unun kimagek miŕtim dagokdan.
Yo ak do yawit unun bami dima noman tokdan.
- ⁵ Mani amin kinda Jekop dakon Pinŕkop da anpulugosak do nandan gadaneŕ jomjom asak unun amin kisik kisik tagi asak.
- ⁶ Pinŕkop da kundu ae miŕtim ae tap ae yo morap unungwan ton wasagit.
Toktogisi yo morap ak do yosok unun akdisak.
- ⁷ Jigikon ekwan amin panpulugosok.
Ae jap do an amin jap yomisak.
Yawe da dam tebanon ekwan amin witdal yopban kwan.
- ⁸ Dabili mini amin dabilni paban pisanban sinŕton.
Ae jigi da tebai pabin yopmanŕan amin unun jigini kukwan yomisak.
Yawe unun amin kilegi do but dasi galak tan yomisak.
- ⁹ Dubagikon amin nin da miŕtimon ekwan unun kilani asak.
Ae sakwabat gat ae monji meni datniyo kimakbi unun kisi kilani asak.
Mani amin yokwi an unun da yo ak do nandan unun kosit sopman yoban dima an.
- ¹⁰ Yawe unun dagok dagogi mini kila amin madep egipdisak.
Saion kokup pap amin ji dakon Pinŕkop dagok dagogi mini Kila Amin Madep egipdisak.
Yawe dakon man anŕkisini!

147

Yawe unun man madepni ton ae tapmim madepni ton

- ¹ Yawe anŕkisini!
Pinŕkopnin kap yanek anŕkisanan kan, anpak kilegisi aman.
Yan anapno butnin tagisisi tosok, ae anŕkisanan unun agagisi nan aman.
- ² Yawe da Jerusalem kokup pap aeni ankaluk anek Israel amin kalip uwal da timik miŕtim dubagikon panŕkiwit unun aeni panmuwukdak.
- ³ Buri yokwi tawit unun panmilip anek wudani waman yomisak.
- ⁴ Unun da gik manjineŕ gik kalon kalon do man yomisak.
- ⁵ Amin Taginin unun wukwisi madep, ae tapmimni madepsi.
Nandak nandakni unun tilakni mini.
- ⁶ Yawe da amin iyi do nandaba pan unun panpulugosok.
Mani yokwi pakpak amin pabin yopban miŕtimon man pokgon.
- ⁷ Yawe ya yan iyineŕ kap yan imno.
Gita tidaneŕ Pinŕkopnin anŕkisino.
- ⁸ Unun da gikwem kwen yopban sikak manakwa ileŕon jon kwon.
- ⁹ Unun da jon kilap do jap yomisak, ae minam pidikyo kisi yan tidanba jap yomisak.
- ¹⁰ Yawe unun os dakon tapmim gat ae amin dakon tapmim gat do nandaban yo madep dima asak.
- ¹¹ Mani, amin iyi do pasal iman ae Yawe da nin do but dasi bisapmi bisapmi galak tan nimisak yanŕsi nandan gadan amin unun do galak tan yomisak.
- ¹² Jerusalem amin ji Yawe anŕkisini.
Saion amin ji Pinŕkopji anŕkisini.
- ¹³ Unun da kokup papji dakon wigat panŕteban anek amin kabigo gisam yomisak.
- ¹⁴ Unun da panpuluganban emari mini tagisi ekwan.
Ae wit tagisi dakon ban panireŕ aban nanek butji tugon.
- ¹⁵ Gen kinda yipmanŕak unun tepmisi miŕtimon pisak.
- ¹⁶ Unun da ais yopban sipsip dakon danŕgi da yan man miŕtim yalisak.
Anek gik sitnan yopban abilak da yan man tayinŕkwan.

- 17 Ais madep yopban tip da yan miktimon mon.
Anek unun da aba kokup mirimisi anakwan amin kinda da mirim abin yipmi mini.
- 18 Ae don gen yipban mirim anakwan ais pakbi daganek pokgon.
- 19 Geni Jekop do imgut.
Nawa geni Israel amin do yomgut.
- 20 Miktim diwari tan an an kwan dakon minjat aminyo do yan dima agit.
Nawa geni dima nandan.
Yawe dakon man ankisini!

148

Yo morap kundukon ae Kwen Kokupmon ae miktimon ton unun da Pinjkop ankisani

- 1 Yawe ankisini!
Ji ason Kwen Kokup ekwan, Yawe ankisini.
- 2 Anelo morapni ankisini.
Kwen Kokup emat amin kabi morapni ankisini.
- 3 Gildat gat kanek gat jil ankinjinil.
Gik morap tenjenon ji ankisini.
- 4 Kundu kwen ason ankisiki.
Pakbi kundu yapmanek kwensi ton, ji ankisini.
- 5 Iyi yanakwan unun yo morap noman tawit, do unun yo morap Yawe dakon man ankisini.
- 6 Unun yo morap wasanakwan tamonikon toktogisi tebai ton.
Gen yagit unun dima pasiljak.
- 7 Miktimon yo morap ton, ji Yawe ankisini.
Ji tap kilap madep madep gat, ae tap idap morap ilarisi,
- 8 ae mal, ae ais madep moninyo, ae gikwem, ae mirim madep Yawe dakon galaktok yolgan, ji kisi da ankisini.
- 9 Ji kabap madep ae moninji gat ae kindap sopmi ton ae sida kindap madep,
- 10 ae jon kilap gat ae bulmakau ae yo monin morap egip egipmi ton gat ae minam gat, ji kisisi Yawe ankisini.

- 11 Ji kila amin madep gat ae amin gat ae gapman gat ae kila amin morap gat,
- 12 ae wilisok ae minjatjok ae amin pelan ae minjat monjyo, ji kisisi Yawe ankisini.
- 13 Unun kisi morap Yawe ankinjin kimotni.
Unun kalon gin mani wukwisi.
Tilimni da miktim gat kundu gat yapman mudosok.
- 14 Unun da iyi dakon amin kabi Israel unun do but dasi galak tan yominjek panjeban asak do anek ankisani.
Yawe ankisini!

149

Yawe ankisik dakon kap

- 1 Yawe ankisini! Kap kalugi yan imni.
Pinjkop yol kimokgon minjat amin kabini ji muwugek ankisini.
- 2 Israel amin ji Pinjkop da wasagit, do but galak nandan imni.
Saion kokup pap amin ji Kila Amin Madepji do kisik kisik ani.
- 3 Kap anek mani yan ankisini.
Tambarin gat ae gita gat tidanek mani ankisini.
- 4 Yawe da minjat amin kabini do galak tan yomisak.
Anek amin iyi do nandaba pinbi an unun yokwikon ban timikdak.
- 5 Yan asak, do minjat amin kabini but dasi yolgan unun kisik kisik ani dosi nandisat.
Dipmin potpot tamokon kisik kisik kap yoni.
- 6 Pinjkop yan ankinjek emat agak siba geni tepmisi ban timigek
- 7 Amin Nwakanwari Kabi gat emat wamanek yo yokwisi an yominjek pabin yopni dosi nandisat.
- 8 Anek ain nap ban kila amin madepni gat ae kila amini gat dakon kandap panjeban ani.
- 9 Anakwa Pinjkop da yagit unun da aripmon kobogi yokwisi timitni.
Anakwa amin kabini iyi yol kimokgon unun dakon man madep tokdisak.
Yawe ankisini!

150

Yawe an̄kisino

- ¹Yawe an̄kisini!
Piŋkop telagi yutnikon egisak, un̄un
an̄kisini.
Kwen Kokup tapmimi ton̄si un̄udon
egisak, un̄un an̄kisini.
- ²Pi masi masimisi asak do an̄kisini.
Mani un̄un wagil wukwisi do an̄kisini.
- ³Kwen̄ piŋon̄ek an̄kisini.
Gita mibili mibili tidan̄ek an̄kisini.
- ⁴Tambarin tidan̄ek kap an̄ek an̄kisini.
Gita tidan̄ek kasisiŋ piŋon̄ek an̄kisini.
- ⁵Ain idap notnikon tidan̄ tidan̄ an̄ek
an̄kisini.
Un̄un tidan̄ba gen madepsi yan̄akwa
an̄kisini.
- ⁶Yo morap mirim paŋ un̄un Yawe an̄kisini!
Yawe an̄kisini!

Gen Bin Tagisi Matyu da Mandagit

But piso gen

Matyu unun Juda amin kinda, mani Rom gapman dakon pi amini egek takis timit timit pi agit. Unun pi anjakwan Yesu da yan iban pangetni dagagit.

Gen Bin Tagisi Matyu da mandagit unungwan Yesu miktimon egipgut bisapmon yo morap noman tan imgwit dakon geni ton. Unun papiagwan mibiltok yo ni da Maria kon noman tanakwa Yesu anjalagit unun do yosok. Anek pi morap agiron da wigi gen yan iminek anakba kimakgit. Ae kimoron da ae pidagit anek amin kabi egipgwit unun yopman Kwen Kokup wigigit unun do yosok.

Yo madep kinda Matyu da nolisak unun yan, kalip Pin kop da yo ak do yan teban tok agit, ae San bek San bek Papi Kalipmikon mandabi, unun Yesu da aripmi aban bami ton agit. Pin kop da Israel amin yokwikon ban timit do amin kinda yabet do yan teban tok agit. Do on papi da Yesu do unun amin mani yansi nolisak. Unun papi Matyu da mandagit gwan gen morapmi unun kalip kombi amin da yawit unun bami ton awit do yosok.

Ae yo madep kinda Matyu da yosok. Kwen Kokupmon ae miktimon Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun do yosok. Yesu da pi agit do anek Pin kop minat amin morap dakon kila amin madep egisak. Egek minat aminyo morap iyi dakon galaktok yol kimagek egipni do nandisak.

Matyu kon Yesu da Pin kop gen dubagisi 5 kabi yagit. Mibiltok unun kilapmi 5 mon da 7 non tosok. Unungwan Yesu da ilejon Pin kop gen yagit. Pin kop dakon minat amin kabi da anpak ani unun do nolisak. Gen dubagisi 2 unun kilapmi 10 non tosok. Unun Yesu da panget kabini kinek iyi dakon geni aminon yan ten ten anek yo ni ban ani unun do yoyigit.

Gen dubagisi 3 yagit unun kilapmi 13 non tosok. Unudon Yesu da Pin kop dakon Amin

Kila Agakni dakon anpak do minat aminyo tilak genon da yoyigit. Gen dubagisi 4 yagit unun kilapmi 18 non tosok. Unudon Yesu da minat aminyo iyi dakon panget egek ni anpak ban ani unun do yagit. Ae gen dubagisi 5 yagit unun kilapmi 24 kon da 25 mon tosok. Unudon Yesu da mibi gildaron yo noman tokdan unun do yagit.

*Yesu miktimon altagit
(Kilapmi 1.1–4.16)*

*Yesu dakon babikni dakon man silip
(Lk 3.23–38)*

¹ On man silip unun Yesu Kristo dakon babikni dakon man silip. Yesu unun Dewit da kabikon nani. Anjakwan Dewit unun Abraham da kabikon nani.

² Abraham unun Aisak dakon datni.

Aisak unun Jekop dakon datni
Jekop unun Juda gat ae peni padik padikni gat dakon datni.

³ Juda unun Peres gat Sera gat dakon datni.
(Meni unun Tamar.)

Peres unun Esron dakon datni.
Esron unun Ram dakon datni.

⁴ Ram unun Aminadap dakon datni.

Aminadap unun Nason dakon datni.
Nason unun Salmon dakon datni.

⁵ Salmon unun Boas dakon datni. (Meni unun Reap.)

Boas unun Obet dakon datni. (Meni unun Rut.)

Obet unun Jesi dakon datni.

⁶ Jesi unun kila amin madep Dewit dakon datni.

Anjakwan Dewit unun Solomon dakon datni. (Solomon dakon meni kalip Uria dakon minatni egipgut.)

⁷ Solomon unun Reoboam dakon datni.

Reoboam unun Abiya dakon datni.
Abiya unun Asa dakon datni.

⁸ Asa unun Jeosapat dakon datni.

Jeosapat unun Jeoram dakon datni.
Jeoram unun Usia dakon datni.

⁹ Usia unun Jotam dakon datni.

Jotam unun As dakon datni.
As unun Esekia dakon datni.

¹⁰ Esekia unun Manase dakon datni.

Manase unun Emon dakon datni.

- Emon unun Josaia dakon datni.
- 11 Josaia unun Joiakin gat ae notni kabi gat dakon datni.
(Unun amin kabi da bisapmon Israel amin uwalni da timik Babilon miktimon panji yopba egipgwit.)
- 12 Babilon panji egipgwit bisapmon, Joiakin unun Sealtiel dakon datni.
Sealtiel unun Serubabel dakon datni.
- 13 Serubabel unun Abiut dakon datni.
Abiut unun Eliakim dakon datni.
Eliakim unun Aso dakon datni.
- 14 Aso unun Sadok dakon datni.
Sadok unun Akim dakon datni.
Akim unun Eliut dakon datni.
- 15 Eliut unun Eleasa dakon datni.
Eleasa unun Matan dakon datni.
Matan unun Jekop dakon datni.
- 16 Jekop unun Josep dakon datni.
Josep unun Maria dakon eni.
Anakwan Maria da Yesu anjalagit. Yesu unun Kristo yan iyan.
- 17 Abrahamon da win Dewiron dagagit unun babikni 14 kabi.
Anakwan Dewiron da win uwalni da timik Babilon miktimon panjiwit bisap unun babikni 14 kabi.
Anakwan Babilon egipgwiron da win Kristo altagit unun kisi babikni 14 kabi.

Yesu altagit
(Lk 2.1- 7)

- 18 Yesu Kristo altagit unun dakon gen yan. Meni Maria unun Josep da pasak do kili manjiwit. Mani dima panakwan Maria unun monji kwap kili awilgit. Monji kwap awilgit unun Telagi Wup da tapmimon da awilgit. 19 Anakwan Josep unun Maria monji kwapni kinda awilak yan nandanej yipman det do nandagit. Mani eni amin kilegi do amin morap da inamon Maria mayagi im do dima nandagit. Yan do anej pasilikon da kirinik im do nandagit.
- 20 Josep yan nandanej egakwan Amin Tagi dakon anelo kinda da dipminon altan iminej yan iyigit, "Josep, Dewit da kabikon nani, Maria da monji kwap unun Telagi Wup da tapmimon awilak, do Maria pak do dima pasolgi. 21 Unun monji wili analanban

minjat amin kabini diwarini wiririgek iyi do timitdisak, do mani Yesu yan iyiki."

22 Unun yo morap altanakwa Amin Tagi da kombi amin antagap aban gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan tosok.

23 "Nandaki. Minjat kinda amin gat dima pakbi kinda da monji kwap awilek monji wili kinda anjalasak.

Analanban mani Emanuel yan yoni."
(Emanuel dakon mibili unun yan: "Pinkop nin gat egisak.")

24 Josep dipminon da pidanej Amin Tagi dakon anelo da gen iyigit unun guramigek minjatni Maria pagit. 25 Mani kalonji dima pagek egi wigi Maria da monji wili kinda anjalagit. Analanban Josep da mani Yesu yan iyigit.

2

Gik dakon mibili nandak nandak amin Yesu kok do apgwit

1 Judia miktimon kokup kinda mani Betlehem unudon Maria da Yesu anjalagit. Unun bisapmon Erot da kila amin madep yikgit. Yesu altanakwan nandak nandak amin gildat wisak tetgin da Jerusalem kokup papmon apgwit. 2 Abin Jerusalem amin yan yoyiwit, "Juda amin dakon kila amin madep altagit unun dukwan yikdak? Nin gikni gildat wisak tetgin da kanek gawak im do abaman."

3 Kila amin madep Erot gen yawit unun nandanej wiripdaggit. Ae amin morap Jerusalem egipgwit ununyo kisi yan gin nandanej wiripdaggit. 4 Erot da gen unun nandanej Israel amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen teban yoyindet amin gat yan yoban abin muwukgwit. Muwukba yan yoyigit, "Kristo ni kokupmon altosak do yanbi?"

5 Yanban kobogi yan iyiwit, "Judia miktimon Betlehem kokupmon altosak. Kombi amin kinda da kalipsigwan yan mandagit,

6 'Betlehem, Judia miktimon tosok, gagon kila amin madep kinda altokdisak, do gak Judia miktimon dakon kokup morap yapmandal.

Unun amin da amin kabino Israel unun dakon kila amin madep egipdisak.’”

⁷ Yan yanba nandanek yoyinban kiwit. Kinakwa pasilikon da gik dakon mibili nandak nandak amin Erot da yoyinban apgwit. Apba yan yoyigit, “Gik unun ni bisapmonsi altagit?” ⁸ Yoyinban gik noman tagit dakon bisap iyinba nandanek Betlehem kokupmon yabegek yan yoyigit, “Ji kin monji unun kilegisi wusin koni. Kanek abin nayinba nakyo kisi kin gawak iben.”

⁹ Yan yanban nandanek kinakwa gik gildat wisak tetgin da kalip kawit aeni altan yomgut. Gik unun kinakwan yol anki Monji si pakgit yut da tilagon yikban kawit.

¹⁰ Gik unun kanek but galak madepsi ¹¹ nandanek yutnon wigek Monji gat menji Maria gat pindakgwit. Pindagek nwankeban anek Monji gawak imgwit. Yan anek yikni witdalek gol ae yo diwari kibani tagisi yuman nogi wukwi but galak do imgwit.

¹² Pin kop da dipminon Erot do dima tobil kini do yoyinban nandanek kosit nwankeban nan miktimonon si kiwit.

Josep gat minatni Monjiyo gat Isip miktimon kiwit

¹³ Nandak nandak amin unun kin mudanakwa, Amin Tagi dakon anelo da Josep dipminon altan iminek yan iyigit, “Erot da Monji anakban kimotjak do wisikdisak, do gak pida monji naknak gat menji gat timikbi Isip miktimon pasal kini. Isip sigin egakwa nak da aesi apni do don gayiken.”

¹⁴ Yanban unudon gin Josep unun kalbi monji naknak gat menji gat timikban Isip kik do kosit wasawit. ¹⁵ Yan anakwa kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Amin Tagi da antagap aban yan yagit:

“Monjino Isip egisak unun opjak do yan imisat.”

Josep gat minatni Monjiyo gat Isip miktimon panji egakwa Erot don kimakgit.

Erot da yanban monji wili morapmi dapgwit

¹⁶ Erot da nandak nandak amin nak ankwala yan nandanek butjap madepsi

nandagit. Yan nandanek Betlehem kokupmon ae kokup monin monin Betlehem da kapmatjok tawit unudon monji wili morap bilakni bamori dima yapbi unun emat amini da kisisi dapman mudoni do gen teban yipgut. Nandak nandak amin da gik ni bisapmon noman tagit unun kili iyiwit, do monji morap unun bisapmon altawit unun kisi kimotni do gen teban yipgut. ¹⁷ Yan aban kombi amin Jeremaia da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ “Rama kokupmon kunam ae bupmi kapyo madepsi altosok. Resel unun monji kimakgwit unun do nandanek kunam madepsi takdak. Monjini kisi kimakgwit, do amin da buri anteban ak do antidok an. Kunamni kirinik imni do dima nandagit.”

Josep gat minatni Monjiyo gat aeni tobil opgwit

¹⁹ Erot kimagakwan Amin Tagi dakon anelo da Isip miktimon Josep dipminon altan imgut. ²⁰ Altan iminek yan iyigit, “Monji anjat do yawit amin unun kili kimakgwit. Do gak pida monji gat menji gat timikbi aesi tobil Israel miktimon kini.”

²¹ Yanban Monji gat menji gat timikban Israel kiwit. ²² Mani Erot kimagakwan monji Akelas da kila amin madep tamoni abidanek Judia miktimon kila agit, do Judia miktimon kik do pasalgit. Josep dipminon gen kinda yan nandagit, “Ji Judia miktimon dima kini. Galili tetgin do kini.” ²³ Unun nandanek kokup kinda mani Nasaret, Galili miktimon tosok, unudon panji egipgwit. Yan aba kombi amin dakon gen bami noman tagit. Gen unun yan: “Nasaret amin yan iyini.”

3

Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da gen yagit (Mk 1.2-8 ae Lk 3.1-18 ae Jn 1.19-28)

¹ Unun bisapmon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon unun abin altagit. Abin altanek Judia miktimon amin da aripmi dima egipmi timon minat aminyo unudon kwa Pin kop

gen yoyigit. ² Yoyinek yan yagit, “Pin kop da Amin Kila Asak unun dakon bisap kwan tosok, do ji but tobil ani.” ³ Kalipsigwan kombi amin Aisaia da Jon do gen yan mandagit:

“Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanek yosok, ‘Amin Tagi dakon kosit an dimdim ani, kositni pasin an milip ani.’”

⁴ Jon da ilikba pigik pan egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani ban wasanbi. Anek bit gip kinda nan boban napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kaban kok. ⁵ Amin morapmi Jerusalem kokup papmon egipgwit, ae Judia miktimon egipgwit, ae Jordan Pakbi teri teri egipgwit unun kisi Jonon kiwit. ⁶ Kin yokwini yan kwok anakwa Jordan Pakbikon telagi pakbi son yomgut.

⁷ Anakwan Parisi amin morapmi gat Sadyusi amin morapmi gat telagi pakbi son yomjak do Jonon apgwit. Apba pindagek yan yoyigit, “Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi, Pin kop da butjap nandanek yokwi pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Pin kop dakon butjap apdisak namun da unun dakon but piso dayik da unun yap do pasal kwan? ⁸ Ji but tobil bamisi anek anpakjikon but tobil dakon bami analon ani. ⁹ Ji disi do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yan dima yoni. Yansi dayisat, Pin kop da yanban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unun Abrahamon da altawit unun da yo madep dima asak. ¹⁰ Parenka unun kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unun mandan kindapmon maba pigi sokdan.

¹¹ “Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat unun amin but tobil bami an dakon tilak asak. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwilni tagi dima abidan awili. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat son damdisak. ¹² Unun wit dakon sibat sibat wiririt kindap kirinji

kisitnikon tanakwan apdisak. Abinek bami kokwinik tamonikon yopmanek sibat sibat wiririk maban kindap kimot kimori mini unudon sokdan.”

Yesu telagi pakbi sogit
(Mk 1.9-11 ae Lk 3.21-22)

¹³ Unun bisapmon Yesu Galili Provins yipmanek Jordan Pakbikon, Jon da telagi pakbi son injak do opgut. ¹⁴ Mani Jon da kirinik iminek yan iyigit, “Nak da telagi pakbi son gaben do abil, unun tagi dima. Gak da telagi pakbi son nabi kan, unun da tagi asak.”

¹⁵ Yan yanban Yesu da iyigit, “Dima, gak telagi pakbi son nabi. Yan anaki Pin kop da yo morap anen do nandisak unun kindasok dima yapmanek kisisi an mudonej.” Yanban Jon da geni guramikgit.

¹⁶ Pakbi sonjek Yesu pakbikon da wigit. Winjek unudon gin kundu wital kinakwan Yesu yan kagit, Pin kop dakon Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak pin kwenikon yikgit.

¹⁷ Anakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yan alagit: “Unun Monjino. Butno unun do tagisi anakwan but dasi galak tan imisat.”

4

Sunduk da Yesu ankwalgit
(Mk 1.12-13 ae Lk 4.1-13)

¹ Unun bisapmon Telagi Wup da Yesu Sunduk da ankwalgak do miktim amin da aripmi dima egipmi timon ankgit. ² Anki yipban Pin kop do nandanek jap kelek egakwan gildat 40 ae pilin 40 mudagit, do jap do agit. ³ Anakwan Pankwel Amin da abin altan iminek yan iyigit, “Gak asi Pin kop dakon Monji egisalon yoyinbi tip on da bret dagabit.”

⁴ Mani Yesu da kobogi yan iyigit, “Pin kop da papiakon gen yan tosok: ‘Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.

Pin kop dakon gen kisi morap panek egip egip pan.’”

⁵ Yan yanban Sunduk da Yesu anan Pinƙop dakon telagi kokup papmon Jerusalem anan kigit. Anki Telagi Yut Madep da kwenon kwensi yipgut. ⁶ Yipmanek yan iyigit, “Pinƙop papiakon gen yan tosok:

‘Unun da aneloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anelo da gak kisit da kendak abin gepni.’

Gen yan tosok, do gak asi Pinƙop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma.”

⁷ Mani Yesu da yan iyigit, “Pinƙop dakon papia da gen kinda gat yan yosok, ‘Amin Tagi Pinƙopji dakon tapmin kok do anek dimasi anƙewaldo.’”

⁸ Sunduk da aeni Yesu iyin anan ilen dubagisi kindakon awigigit. Awigi on miktimon miktin madep madep morap kisi ae unudon yo tilimni ton gat kisi yoligit. ⁹ Yolinek yan iyigit, “Nwakben anek gawak nabi kan, on yo morap kisi gaben.”

¹⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Sunduk gak nepmandet! Pinƙop dakon papia da yan yosok:

‘Amin Tagi Pinƙopji unun nan gin gawak iminek oman animni.’”

¹¹ Yan iyinban Sunduk Yesu yipman dek kinakwan anelo da abin Yesu anpulugawit.

*Yesu Galili miktimon pi wasagit
(Mk 1.14-15 ae Lk 4.14-15)*

¹² Yesu Jon dam tebanon yipgwit yan nandanek tobi Galili miktimon kigit.

¹³ Nasaret kokup yipmanek

Kapaneam kokupmon kin unudon egipgut. Kapaneam unun Galili Pakbi idap ilenikon, Sebulan ae Naptali miktimon unudon tosok. ¹⁴ Kapaneam kokupmon ekwan kombi amin Aisaia da gen kinda yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁵ “Sebulan miktin, ae Naptali miktin, Jodan Pakbi usugap tet do Galili miktimon tomal.

Unun miktin bamot kosit tapmon pikwan miktimon tomal.

Galili miktimon Amin Nwakanwari Kabikon nani morapmi ekwan.

¹⁶ Unun amin pilin tukgwan egek kimot do pasolgon,
mani unun da tenjeni madep altan yoban kili kan.”

Yesu da Pinƙop da Amin Kila Asak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenek sot amin panmilip agit

(Kilapmi 4.17–9.34)

Yesu da pini wasanek panjetni diwari timikgit

(Mk 1.16-20 ae Lk 5.1-11)

¹⁷ Unun bisapmon Yesu wasanek Pinƙop dakon gen yan tenjenek yan yagit, “Pinƙop da Amin Kila Asak unun dakon bisap kwan tosok, do ji but tobi ani.”

¹⁸ Yesu da Galili Pakbi idap kidipmin agek tap kilap do pi agak amin bamori pindakgit. Kinda unun mani Saimon (ae mani kinda Pita), unun gat ae padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapgwani mabal pigakwan egipgumal. ¹⁹ Unun amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, “Abin nak nolgil, anakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” ²⁰ Yanban unudon gin tap kilap simil simil yikni yopmanek yolgimal.

²¹ Yesu timisok di kinak ae amin bamori gat pindakgit, kinda unun Jems, Sebedi dakon monji, ae padige Jon. Unun bamot gat datni gat boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anyo anakwal pindakgit. Pindagek yan yoban ²² nandanek unudon gin botni gat datni Sebedi gat yopmanek yolgimal.

Yesu Pinƙop gen yanek sot amin panmilip agit

(Lk 6.17-19)

²³ Yesu Galili miktin morap kisi agek muwut muwut yutnikon amin yoyin dekgit. Anek Pinƙop da amin kila akdisak dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit. Yan anek sotni ton ae giptimni yokwisi awit amin kisi morap panmilip agit. ²⁴ Yan anakwan gen bini da kin irentan Siria miktin kisi aripmi agit. Do amin da sot

amin mibili mibili gat, ae amin giptimikon tepmi madepsi pawit amin gat, ae konni ton gat, ae sot kinda unun amin miktimon man pagek giptimni nimnimikgan unun gat, ae kidari alek tanbi unun kisi panapba Yesu da panmilip agit. ²⁵ Anakwan Galili minjat amin morapmi gat, ae Dekapolis amin gat, ae Jerusalem, ae Judia, ae Jodan Pakbi usugap tet amin gat kisi da Yesu yolgwit.

5

Yesu ilenon Pinjop dakon gen yagit

¹ Yesu minjat amin kabi madep pindagek ilenon pawigi yigakwan pandet kabini iyi yikgiron apgwit.

² Apba yoyinj degek yan yoyigit,

Kisik kisik bamisi dakon mibili yagit (Lk 6.20-23)

³ “Amin morap iyi do nak butnokon yo tagi minisi yan nandan amin, unun amin da Pinjop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan,
do unun kisik kisik ekwan.

⁴ Amin morap burikon da bupmi kunamyo madep an, unun Pinjop da butni panjeban akdisak,
do unun kisik kisik ekwan.

⁵ Amin morap iyi do nandaba pan, unun Pinjop da yo morap yom do yagit unun yoban timitdan,
do unun kisik kisik ekwan.

⁶ Amin morap anpak kilegi do amin da jap pakbiyo do nandan unudenji nandan amin, unun Pinjop da aripnikon yoban tugokdan,
do unun kisik kisik ekwan.

⁷ Amin morap notni do bupmi nandan, unun amin Pinjop da bupmi nandan yomdisak,
do unun kisik kisik ekwan.

⁸ Amin morap buri kilegisi ton, unun amin da Pinjop kokdan,
do unun kisik kisik ekwan.

⁹ Amin morap emat pidokyo anakwa nawa gen yon amin do, amin da Pinjop dakon monjini yan yoyikdan,
do unun kisik kisik ekwan.

¹⁰ Amin morap anpak kilegi anakwa anpakni kilegi do anek amin da yokwi anyoman, unuden amin da Pinjop da Amin Kila Asak da kagagwan egipdan,
do unun kisik kisik ekwan.

¹¹ “Amin da ji do Yesu dakon amin kabi yan yanek yanba yokwi tok, ae top gen mibili mibili yan damni, ae yokwiyo kisi andamni kan, ji kisik kisik ani. ¹² Kalip kombi amin yan gin dapman yolyo awit. Do jiyo kisi anpakji kilegi dakon tomni wukwisi Kwen Kokupmon timitdan, do but galak nandanek kisik kisik ani.”

Ji amin dakon tap ae tenjenti ekwan (Mk 9.50 ae Lk 14.34-35)

¹³ Yesu da sanjenek yan yagit, “Ji amin dakon tap ekwan. Mani tap galagini pasilni kan, niansi anek galagini anjaluk anen? Galagini yipman detjak kan, pini mini. Isal maba kwa amin da bamon.

¹⁴ “Ji amin dakon tenjenti yombem da ekwan. Kokup madep kinda ilenon tanban yo kinda da aripmi dima anyongam asak.

¹⁵ Amin da lam kolek kwoba ban dima witjinba ton. Kwen tamonikon yopba yut kagagwan amin ekwan unun kisi tenjenta yoman. ¹⁶ Yanjin, tenjenti da amin da dabilon tenjenosak. Yan anakwa amin da anpakji tagisi kanek Kwen Kokup Datji anjisini.”

Pinjop dakon gen teban do yagit

¹⁷ Yesu da sanjenek yan yagit, “Nak gen teban ae kombi amin dakon gen abo kin isali asak do dima pigim. Gen teban ae kombi amin dakon gen bami ton anmudoni do pigim. ¹⁸ Nak asisi dayisat, kundu gat miktin gat tonjil da aripmon gen teban dakon gen jimjimjok kinda dima pasildisak. Gen kisi morap tan bami ton akdan. ¹⁹ Amin kinda da gen teban monjisok kinda yapmanek amin diwari

yan ġin ani do yoyiñdetjak kañ, uñun amin Kwen Kokup Piñkop da Kila Asak kokupmon mani piñbisi. Mani amin kind a da gen teban guramiġek amin diwari yan ġin ani do yoyiñdetjak kañ, uñun amin Kwen Kokup Piñkop da Kila Asak kokupmon mani wukwisi. ²⁰ Asisi dayisat, ji dakon anpak kilegi uñun da gen teban yoyiñdet ae Parisi amin dakon anpak dima yapni kañ, ji Piñkop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wiġikdan.”

Amin dapba kimokgoñ dakon gen
(Lk 12.57-59)

²¹ Yesu da sañbenek yan yagit, “Gen kind a babak da abidawit uñun ji kili nandawit. Gen uñun yan:

‘Amin dima dapba kimotni. Amin kind a da amin kind a anakban kimotjak kañ, uñun amin gen pikon kisak.’ ²² Mani nak yan dayisat, amin kind a notni do butjap nandisak kañ, uñun amin gen pikon kisak. Ae amin kind a notni do yanba yokwi tok asak kañ, uñun amin gen kokwin amin kabi madepmon kisak. Ae amin kind a da amin kind a ‘Gak nandan kokwingo tagi mini!’ yan iyisak kañ, uñun amin Tipdom dakon kindap tebanon piġisak.

²³ “Do paretgo altakon pañobeñek notgo kind a da nandaba yokwi tok anġamisak yan nandisal kañ, ²⁴ paretgo alta da kapmatjok yopbi toni. Yopbi tanakwa mibiltok gak kwi notgo uñun gat but kalon anjil. But kalon anek don kiñ Piñkop do paret aki.

²⁵ “Amin kind a da gen pikon gep do gen yan gaban kañ, jil gen pi tamokon kik do anek kosiron kiñek gen uñun tepmisi anmilip ak do pi anjil. Yan dima anjil kañ, uñun amin da gen kokwin kila agak amin da kisiron gepban uñun da obip amin da kisiron gepban dam teban yutnon gepdisak. ²⁶ Asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wiġi moneñ nian yopbi do gayini uñun kisisi yopmanek don wanġa kikkdisal.”

Miñat yumabi ae wili yumabi dakon gen

²⁷ Yesu da sañbenek yan yagit, “Ae gen kind a babak da abidawit uñun ji kili nandawit. Gen uñun yan:

‘Miñat eyo kili abi amin ji yumabi anpak dima ani.’

²⁸ Mani abisok nak da yan dayisat, amin kind a miñat kind a kañek uñun do galak tan imjak kañ, uñun amin butnikon da yumabi kili ak. ²⁹ Dabilgo amin tet da yokwikon gepban kañ, pilik mabi kisak. Ġiptim diwatgo kind a pasiljak kañ, uñun da yo madep dima asak. Mani ġiptimgo kisi kalon maba Tipdomon piġisak kañ, uñun da jigisi. ³⁰ Ae kisitgo amin tet da yokwikon gepban kañ, mandan dagan mabi kisak. Ġiptim diwatgo kind a pasiljak kañ, uñun da yo madep dima asak. Mani ġiptimgo kisi kalon maba Tipdomon piġisak kañ, uñun da jigisi.”

Miñat pañ kwinit dakon gen
(Mt 19.9 ae Mk 10.11-12 ae Lk 16.18)

³¹ Yesu da sañbenek yan yagit, “Kalip gen yan yawit:

‘Amin kind a miñatni kwinit do kañ, miñat pañkwinit dakon but pišo papia kind a miñatni do mandan imjak.’

³² Mani abisok nak da yan dayisat, miñatgo kwiniñk yipbi kwan wili kaluk pasak kañ, eni gak da gulusuñ al, do miñatgo da yumabi asak. Anakwan wili uñun kaluk pasak uñun kisi yumabi asak. Do miñatgo yumabi dima anakwan isal dogin dima kwiniñkgi.”

Gen pañteban ak dima akdo

³³ Yesu da sañbenek yan yagit, “Ae gen kind a babak da abidawit uñun ji kili nandawit. Gen uñun yan:

‘Amin Tagi da dabilon gen yan pañteban asal uñun dima yapmanek kisi guramiġek abi.’

³⁴ Mani nak abisok yan dayisat, gen yan pañteban ak dimasi ani. Kwen Kokup uñun Piñkop dakon kila amin madep yityit tamoni, do Kwen Kokup manon da genji dima pañteban ani. ³⁵ Ae miñtim uñun Piñkop dakon kandap yipyip tamoni, do miñtim da manon genji dima yan pañteban

ani. Ae Jerusalem unun Amin Tagi Madep Wikwisi dakon kokup papni, do Jerusalem da manon genji dima yan panteban ani. ³⁶ Ae ji da busun dangwanji kinda kulabik aba kwakwagi bo pili unun aripmi dima asak, do busunji da manon genji dima yan panteban ani. ³⁷ Ji 'asi' bo 'dima' yan gin yoni kan, unun da tagi. Gen unun da kwenon sanbenek yon unun Yokwi Ami da panalon asak.”

*Yokwi andaba kobogi dima anyomni
(Lk 6.29-30)*

³⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Amin kinda da amin kinda dakon dabil anupbal asak kan,
unun amin dakon dabilniyo kisi anupbal ani.
Ae amin kinda da amin kinda dakon geni anjak biripmitjak kan,
unun amin dakon geni kisi anjak biripmitni.’

³⁹ Mani nak da abisok yan dayisat, amin da yokwi andaba kobogi do yokwi dima anyomni. Amin kinda da mogim kulbak gikban kan, mogingo teri kinda kisi antobil ibi. ⁴⁰ Amin kinda da gen pikon gepmanek kobogi do paba pigikgo abidok do yosak kan, mirim imalgo gat kisi ibi. ⁴¹ Ae amin kinda da yikni imegek kosit 1 kilomita kiki do tebaisi gayisak kan, yik unun imegek 2 kilomita kiki. ⁴² Ae amin kinda da yo kinda ibi do gayisak kan, ibi. Ae amin kinda da gagon goman ak do gayinban kan, manji dima ibi.”

*Uwalnin but dasi galak tan yomnen
(Lk 6.27-28 ae 6.32-36)*

⁴³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Notgo do but dasi galak tan yominek uwalgo do nandabi yokwi toni.’

⁴⁴ Mani nak da yan dayisat, ji uwalji do but dasi galak tan yomni. Anek yokwi andaman amin do bisit ani. ⁴⁵ Yan anek Pin kop Datji

Kwen Kokup egisak unun dakon monjinisi egipni. Unun da gildatni yipban amin yokwi ae kilegi kisikon mosok. Ae sikak yipban amin anpak kilegi an ae yokwi an kisikon mosok. ⁴⁶ Amin yokwi takis timit timit amin da notni bangin but dasi galak tan yoman. Jiyo yan gin ani kan, Pin kop da kobogi do yo tagi kinda dima damdisak. ⁴⁷ Ji notji bangin gildat tagi yan yoyini kan, unun da tagi dima asak. Pin kop dima nandan iman amin kabi kisi yan gin an. ⁴⁸ Kwen Kokup Datji gwaljigi mini kilegisi egisak, do jiyo yan gin gwaljigi mini kilegisi egipni.”

6

Amin panpulugok dakon gen

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji kan kimotni. Amin da dandani yan do unun da dabilon anpak tagi ani kan, Datji Kwen Kokup egisak unun da unun dakon kobogi do yo tagi kinda dima daban abidokdan.

² “Wadak wadak amin do yo yom do aki bisapmon jamba but amin diwari da muwut muwut yutnon ae kosit madepmon an, unuden amin kinda yabekbi mibiltan gaminek kwen dima pisosak. Yan an amin unun amin da nandaba wukwan yomni yan do an. Nak asisi dayisat, unun kobogi kisisi wagilni timikgan. ³ Mani yo do wadak wadak an amin do yo yobi bisapmon noman amin da gandani do dima yobi. ⁴ Yan anaki Datgo yo pasili pindakdak unun da kobogi do yo tagi gamdisak.”

*Bisit dakon gen
(Lk 11.2-4)*

⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji bisit ani bisapmon jamba but amin da an unuden dima ani. Jamba but amin unun muwut muwut yut madepmon ae kokup papmon kosit amal amalon unudon agek bisit ak do galagisi nandan. Unun amin amin da pindatni do yan an. Nak asisi dayisat, kobogini kisi wagilni timikgan. ⁶ Mani gak bisit ak do nandisal kan, yutgokon wigi yoma sopmanek Datgo pasili egisak unun bisit iyiki. Yan anaki Datgo yo pasili

pindakdak unun da kobogi tagisi gamdisak.
⁷ Amin Nwaknwari Kabi gen isali morapmi yanapno pinjopnin da genin nandisak yan nandan. Mani ji bisit ani bisapmon yan dima ani. ⁸ Ji unun amin da an unuden dima ani, nido Datji dima iyinakwa yo morap do wadak wadak an unun nandan mudosok.
⁹ Ji bisit yan ani:

‘Datnin Kwen Kokup egisal,
 gak dakon man telagi tosak.

¹⁰ Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.
 Gak dakon gen guramit Kwen Kokup tosak,
 miktimon ninon yan gin tosak.

¹¹ Abisok gildat dakon jap aripninon nibi.

¹² Nin amin notnin dakon yokwini yopmanngaman.
 Unuden gin yokwinin wiririk nibi.

¹³ Panjwalon dimasi nipbi.
 Yokwi Ami da kisiron nan pulugan nipbi.’

¹⁴ “Ji notji dakon yokwini yopman yomni kan, Datji Kwen Kokup egisak unun da yokwisi yopman damjak. ¹⁵ Mani amin dakon yokwini dima yopman yomni kan, Datji da yokwisi dima yopman damjak.”

Pinjop do nandanek jap kelkel dakon gen

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji Pinjop do nandanek jap kelek egip do nandan kan, jamba but amin da an unuden tomno dabilyosi dima inan toni. Yan ani kan, amin da ji Pinjop do nandanek jap dima non yan dandani. Nak asisi dayisat, unun amin kobogini kisi wagilni timik mudon. ¹⁷ Mani ji Pinjop do nandanek jap kelek egip do nandan kan, busun dangwanji wayigek tomno dabilyosi pakbi ban sugoni. ¹⁸ Yan anakwa amin da ji jap kelek ekwan yan dima nandan damni. Mani Datji pasili egek yo pasili pindakdak unun da dandanek kobogi tagisi damdisak.”

Yo tagisi panmuwut dakon gen (Lk 12.33-34)

¹⁹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji on miktimon yo tagisi panmuwut do nandak

nandak dima ani. Unun yo monin da nokdan, ae manut manut akdan, ae kabo noknok da yutji tuwilek panjisibikdan. ²⁰ Yo tagisi Kwen Kokupmon panmuwut do nandak nandak ani. Unudon yo monin da dima nokdan, ae manut manut dima akdan, ae kabo noknok da yutji tuwilek aripmi dima timitdan. ²¹ Yo kabigo tagisi dukwan ton, but nandak nandakyosi kisi unudon gin tokdisak.”

Dabil unun giptim dakon tenjeni (Lk 11.34-36)

²² Yesu da sanbenek yan yagit, “Dabil unun giptim dakon tenjeni. Dabilgo tagisi kan, giptingo kalon tenjenini ton. ²³ Mani dabilgo yokwi kan, giptingo kisi pilin tuksi asak. Do tenjeni butgokon tosak unun pilin tuksi asak kan, unun da pilin tuk madepsi asak.”

Amin bamori dakon oman dima agagi (Lk 16.13)

²⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yan kan, kinda nanjin galak tan iminek kinda do nandaban yokwi tan imdisak. Ae kinda dakon gen guramigek kinda manji imdisak. Ji Pinjop gat ae monej gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi.”

Nandaba kik anek but morap dima ani (Lk 12.22-31)

²⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Unun do anek yan dayisat, ji egip egipji do nandaba kik anek jap pakbiyo ni ban nonen yan dima nandani. Ae giptimji do nandanek imal dukon ban panen, yan nandanek nandaba kik dima ani. Egip egipji da jap yapmandak, ae giptimji da imal yapmandak. ²⁶ Ji minam pindakgan unun do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap panmuwut yutnon jap dima panek panmuwuk yopmanjan. Mani Datji Kwen Kokup egisak unun da jap upmokedok. Ji pinbi anakwa minam da yo madep yan nandan, ma? ²⁷ Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanbenba wigisak yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi.

28 “Ji nido imal do nandaba kik an? Jaren oni tan anan kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupmanan. 29 Mani yan dayisat, jaren pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmandak. 30 On jon tan anan kwan unun anwa amin da baljan kindapmon sokdan. Mani Pin kop da si pan tilim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yan si nandani, Pin kop da ji do nandaban yo madepsi anakwan imal tilimi ton si ban pan damdisak.

31 “Nandaba kik anek jap pakbiyo dukon ban nonen, bo imal dukon ban panen yan dima nandani. 32 Pin kop dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusik do nandaba kik an. Mani Datji Kwen Kokup egisak unun da ji unun yo morap do wadan unun nandan mudosok. 33 Do mibiltok Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun wisin kok do pini ani, ae anpakni kilegi wusik do pini ani. Yan anakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak. 34 Do anwa gildat do nandaba kik dima ani. Gildat kalon kalon dakon jig i unun iyi da aripmon tan tan an.”

7

Amin dakon anpak kokwin dima ani (Lk 6.37-38 ae 6.41-42)

1 Yesu da sanbenek yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwin itni. Yan ani kan, Pin kop da jiyo kisi kokwin akdisak. 2 Amin dakon anpak kokwin nian si ani, Pin kop da jiyo kisi unuden gin kokwin akdisak. 3 Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun do dima nandane notgo da dabilon jimjim nido kosol? 4 Gaga da dabilon kindap kwik tanakwan nian on da notgo ‘Dabilgokon jimjim tosok unun pan gamdisat’ yan tagi iyiki? 5 Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unun abi kinakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok unun kan bi pisanakwan tagi paki.

6 “Yo telagi pinan do dima yomni. Yoba tobilek injin dabam. Ae kindirinji tagisi bit

do dima yomni. Yoba kandap da di baman misin ikbam.”

Bisit dakon mibili (Lk 11.9-13)

7 Yesu da sanbenek yan yagit, “Pin kop bisit iyan ba yo damjak. Pini anek wusin pindatni. Yoma domon tidan ba Pin kop da witdal damjak. 8 Amin morap Pin kop bisit iyan unun yo timikgan, ae yo wisan amin unun bami kon, ae yoma domon tidon amin unun witdal yomisak. 9 Monjisi kind a da datni bret do iyan ban tip kind a tagi imjak? 10 Bo tap kilap do iyan ban tun on amin emari ton kind a tagi imjak? Unun aripmi dimasi. 11 Ji yokwi morapmi an, mani yo tagisi monjisi do yom do nandan. Do yan si nandani. Bisit iyan ba Datji Kwen Kokup egisak unun da but galagon da yo tagisi damdisak.

12 “Amin da anpak tagisi nian si andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat da yan si ani do yosok.”

Wigat gitni dakon gen (Lk 13.24)

13 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji wigat gitni nan pigini. Amin wagil tasik tokdan dakon kokupmon pigik dakon wigat gat ae kositni gat unun ilalogisi, do unun nan yolek pigik unun tagapmisi. Amin morapmisi da wigat unun nan pikwan. 14 Mani egip egip dagok dagogi minikon kigik dakon wigat gat ae kositni unun gitnisi, unudon kigik dakon pini jigisi. Amin kalon kalon dagin wigat unun kan kwan.”

Kombi amin toptopmi dakon gen (Lk 6.43-44 ae 13.25-27)

15 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji kombi amin toptopmi unun do pindak kimotni. Giptimni yaworisi sipsip yombem, mani burigwan jon pinan butni tan yoman. 16 Ji anpakni pindak nandan yo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni. Nap keli ton da wain sop aripmi dima potni. Ae jal da kimip aripmi dima wigiljak. 17 Kindap tagi da bami tagi pokgon, ae kindap yokwi da bami yokwi pokgon. 18 Kindap tagi da bami

yokwi aripmi dima potni, ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ¹⁹ Kindap morap bami dima pokgon unun amin da mandan kindapmon sosoñ. ²⁰ Yanjo, ji anpakni pindak nandanjo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni.

²¹ ‘Amin Tagino’ yan yan naman amin unun kisisi Pin kop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan. Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun dagin wigikdan. ²² Amin morapmi da bisap madepmon yan si nayikdan, ‘Amin Taginin, nin gak da manon kombi gen yagiman, ae kon yolgiman, ae pi madep agiman.’ ²³ Yan yanba yan si yoyikdisat, ‘Yokwi pakpak amin, ji dima nandan damisat. Nepman dek kin mudabit!’ ”

Amin nandan kokwini tagisi ae nandan kokwini tagi dima
(Lk 6.47-49)

²⁴ “Nak dakon gen guramikgan amin unun amin kinda yombem. Unun amin nandan kokwini tagisi, yutni miktin tebaikon witjigit. ²⁵ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan antidok aba miktin tebaikon witjinbi, do tebai tagit. ²⁶ Mani geno dima guramikgan amin unun amin kinda yombem. Unun nandan kokwini tagi dima, do yutni miktin yaworikon witjigit. ²⁷ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan tuwilba man tasik tagit.”

²⁸ Yesu gen unun yan mudanban minjat amin kabi madep da kanek tamtam yan ingwit. ²⁹ Nido yoyindet pi agit unun gen teban yoyindet amin yapman mudanek njwaknjwarisi agit. Amin kinda da pi unun asak do yan mudan ibi da tilak agit.

8

Yesu da wuda tebani ton amin kindan anmilip agit
(Mk 1.40-44 ae Lk 5.12-14)

¹ Yesu ilenon da pin kinakwan minjat amin kabiyoy morapmi da yolgwit. ² Yolek amin wuda tebani ton kindan da Yesukon kin

njakben an iminek yan iyigit, “Amin Tagi, Pin kop da dabilon kilek token do nandisalkan, tagi anmilip abi kilek token.”

³ Yanban Yesu da kisitni amin unun da kwenon witjinek yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” Yan yanakwan unudon gin wudani kibidanakwa giptimni kilek tagit. ⁴ Kilek tanban Yesu da yan iyigit, “Nandaki, gak unun do amin dima yoyinek mukwa sogogon kinjek giptimgo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anjaki amin da asi kilek tal yan gandan.”

Emat amin dakon oman monjini anmilip agit

(Lk 7.1-10)

⁵ Yesu Kapaneam kokupmon pigakwan Rom dakon emat amin 100 dakon kila amin kindan da abin anpulugosak do anek yan iyigit, ⁶ “Amin Tagi, oman monjino yutnon pokdok. Kidari alek tan, ae tepmi madepsi nandisak.”

⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da kin anmilip aben.”

⁸⁻⁹ Yanban mibiltok amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nak madepno da yongangwan egisat, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. Isal yum gen gin yanjaki oman monjino kilek tosak. Nak naga mibiltok amino egakwan pinbini egisat. Ae emat amino unun nak dakon pinbino ekwan. Emat amino kindan ‘Ki!’ yan iyiko kisak. Ae kindan ‘Ap!’ yan iyiko abisak. Ae oman amino kindan ‘Pi on aki!’ yan iyiko pi asak. Do isal yum gen gin yanjaki oman monjino kilek tosak.”

¹⁰ Yesu da gen unun yagit do nandaban yo madepsi aban bujon yol awilgwit amin yan yoyigit, “Asisi dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kindan dima kagin. ¹¹ Yan dayisat, amin morapmisi da gildat wisak, ae si pigisak tetgin da apba Kwen Kokup Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan Abraham, Aisak, ae Jekop gat jap noknok tamo madepmon yitdan. ¹² Mani Juda amin kalip Pin kop da iyi Amin Kila Asak da kagagwan pigini do manjikbi unun maban

pilin tukgwan pigikdan. Unjungwan kunam tagek iyon iyon yan tidanjek egipdan.”

¹³ Yan yanek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, “Gak kin yo altoni do nandan teban tal unun yan gin noman tan imen kokdisal.” Gen unun iyigit unun bisapmonsio oman monjini kilek tagit.

*Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit
(Mk 1.29-31 ae Lk 4.38-39)*

¹⁴ Yesu unudon da kin Pita da yutnon wigi kanban Pita dakon yopmi giptimi kindapmi sonakwan sot anek pakgit. ¹⁵ Yan kanek kisitni kisirikon wutjiban sotni yipman dekgit. Yan aban pidanjek Yesu do jap panoman agit.

*Yesu da sot amin morapmi panmilip agit
(Mk 1.32-34 ae Lk 4.40-41)*

¹⁶ Gildat pigakwan pilindo konni ton amin morapmi panpan apba gen yanek kon yol yomgut. Anek sot amin kisisi panmilip agit. ¹⁷ Yan anakwan kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan: “Iyi sotnin mibili mibili iyi do timigakwan kilek tagiman.”

*Yesu yolyol dakon mibili
(Lk 9.57-60)*

¹⁸ Yesu da amin morapmi angwasihek akba pindagek panjetni yan yoyigit, “Nin pakbi idap teri kinda do kino.” ¹⁹ Anakwan gen teban yoyindet amin kinda da obin Yesu yan iyigit, “Yoyindet, gak dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

²⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Jon pinan unun miktimgwan yutni ton. Ae minam kwen akwan unun yutni ton. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

²¹ Yanban panjetni kinda da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, nandan naminjaki kin datno wayik yipmanek don abin golgen.”

²² Mani Yesu da yan iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Anakwa gak nak nol.”

*Yesu da yanban mirim madep yawokgit
(Mk 4.36-41 ae Lk 8.22-25)*

8:17: Ais 53.4 **8:20:** 2Ko 8.9 **8:21:** 1KA 19.20
1.24; Lk 4.41 **9:1:** Mt 4.13

²³ Yan yanek boron wigakwan panjetni kisi yolek wigiwit. ²⁴ Wigi pakbi idapmon kinakwa tepmisi mirim madepsi da abin pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Yan anakwan Yesu dipmin pagakwan ²⁵ panjetni da kin anyolek iyiwit, “Amin Tagi, nin panpuluga! Pakbi oni nan kimotdaman!”

²⁶ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ji nido pasolgon? Nandan gadatji pisipmi.” Yan yanek pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit. ²⁷ Aban panjetni tamtam yanek yawit, “On nianen amin kinda da mirim pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?”

*Yesu da kon yolgit
(Mk 5.1-17 ae Lk 8.26-37)*

²⁸ Yesu pakbi idap teri kinda Gadara miktimon kin altanban amin bamori konni ton unun da amin kimakba panji tip kinangwan yopmanan miktimon da abin Yesu altan imgumal. Unun amin bamot amin dapdapni yokwisi. Do amin unun do pasalek unun kosit nan dima agipgwit. ²⁹ Unun amin bamot da yan tidanjek Yesu yan iyigimal, “Pin kop dakon Monji, nian si anjim do abisal? Tepmi yomyom bisap dima noman tanakwan tepmi pi nimdisal?”

³⁰ Dubagi yangok bit kabi madep di jap nanek egipgwit. ³¹ Kon unun da Yesu bisit tebaisi yan iyigimal, “Nol nipbi abiginen kan, unun bit kabi da butgwan piginen do nandaman.”

³² Yanba yoyigit, “Ji abigit!” Yan yanban kon da aminon da win kinjek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun timtim yanek gilokon da pakbi idapgan manek pakbi nan kimakgwit. ³³ Kimagakwa bit kila amin da timtim yanek kin kokupmon bit gat ae konni ton amin gat dakon geni amin yoyiwit. ³⁴ Yoyinba amin kisisi Yesu kok do abin mudawit. Abin kanek miktin unun yipmanek kisak do bisit tebai iyiwit.

9

*Yesu da amin kisit kandapmiyo kimakbi
kinda anmilip agit
(Mk 2.1-12 ae Lk 5.17-26)*

8:24: Kap 4.8 **8:26:** Mt 14.31; Kap 89.9 **8:29:** Mk

¹ Yesu bot kinda abidanek pakbi idap teri kinda iyi da kokupmon kigit. ² Anjakwan amin kabi kinda da amin kisit kandapmiyo kimakbi kinda waman unudon anapgwit. Anapba Yesu da nandan gadatni pindagek amin unun yan iyigit, “Monji, dima pasolgi, diwarigo wiririk gamisat.”

³ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Ma! On amin Pinjkop kulabisak!”

⁴ Yan yanakwa Yesu da pindak mudanek yan yoyigit, “Nidosi butjikon da nandak nandak yokwi unun nandan? ⁵⁻⁶ Diwari wiririt ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi. Mani nak Amin Dakon Monji. Amin giptim panmilip agak dakon pi aben do yan mudan nabi, do nandani, on miktimon diwari wiririt dakon pi aben do yan mudan nabi yansi nandaba piosak.” Yan yanek amin kisit kandapmiyo kimakbi yan iyigit, “Gak pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.”

⁷ Yan yanban nandanek amin unun pidan yutnikon kigit. ⁸ Minjat amin kabi madep unun yo nwanjwarisi kanek pasalgwit. Anek Pinjkop anjkinjek yan yawit, “Mao, Pinjkop da tapmim madepsi amin do yomisak!”

Yesu da Matyu yan imgut
(Mk 2.13-17 ae Lk 5.27-32)

⁹ Yesu unudon da kin amin kinda kagit mani Matyu, unun takis timit timit yut kabenon yikgit. Kanek yan iyigit, “Abin nak nol.” Yanban Matyu pidan Yesu yolgit.

¹⁰ Yesu Matyu da yutnon yigek jap nanek takis timit timit amin morapmi ae yokwi pakpak amin morapmi da apba Yesu gat pandetni gat kisi yigek jap nawit. ¹¹ Jap nanakwa pindagek Parisi amin diwari da pandetni yan yoyiwit, “Yoyindetji unun nido takis timit timit amin* gat yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non?”

¹² Yesu da gen unun nandanek yan yoyigit, “Sotni mini amin wuda wamagon dima kwan. Sotni ton amin dagan wuda wamagon kwan. ¹³ Ji kin Pinjkop da

papiakon gen kinda tosok unun dakon mibili nandan kimotni. Gen unun yan: ‘Ji da paret an unun do dima galak tosot.

Ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.’ Gen yan tosok, do nandani, amin kilegi yan ilit do dima pigim. Yokwi pakpak amin yan ilit do pigim.”

Pinjkop do nandanek jap kelek egip egip dakon gen

(Mk 2.18-22 ae Lk 5.33-39)

¹⁴ Yan yanban Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon pandetni da abin yan iyiwit, “Nin gat ae Parisi amin gat Pinjkop do nandanek jap kelek egapno gak dakon pandet kabigo nido yan dima an?”

¹⁵ Iyiba Yesu da yoyigit, “Monjisok kinda minjat pak do asak bisapmon monjisok notni gat kisi ekwan, do bupmi dima nandan. Mani don monji unun gwayen anan kinakwa notni unun bisapmon Pinjkop do nandanek jap kelek ekwan.”

¹⁶ “Nin ilikba pigik garan pudankwi kon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kinda nan dima bupmanjaman. Yan kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garan ilikban pudan ki madepsi akdisak. ¹⁷ Ae wain kalugi meme gip kalipmikon dima koleno pigisak. Yan kan, wain da paptanban meme gip sulukwan wain gat meme gip gat kisi yokwi tokdamal. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

Yesu da minjatjok kinda aban pidagit, ae minjat kinda sot agit unun anmilip agit
(Mk 5.22-43 ae Lk 8.41-56)

¹⁸ Gen unun yoyinjakwan kila amin kinda da abin Yesu burikon gawak iminek yan iyigit, “Gwano ongwanjok kimokdok, mani gak da kin kisitgo da kwenikon wutjinbi pidosak.” ¹⁹ Iyiban nandanek Yesu pandetni gat kisi kiwit.

²⁰ Kinakwa minjat kinda da abin manjigwan da Yesu dakon ilikba pigikni ilenikon igayigit. Minjat unun dagan mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit.

9:4: Lk 9.47; Jn 2.25 **9:5-6:** Jn 17.2 **9:11:** Lk 15.2 * **9:11:** Juda amin da takis timit timit amin do yokwi pakpak amin yansi pindagwit. Nido takis timigek ae monen kabokon da di gat kisi timikgit. **9:13:** Os 6.6; Mt 12.7 **9:14:** Lk 18.12 **9:21:** Mt 14.36

21 Minjat unun ilikba pigiknikon igayinjek noman token yan nandagit.

22 Aban Yesu da tobil kanek yan iyigit, “Gwano, dima pasolgi. Nandan gadan namisal, do kilek tosol.” Yan yanban unudon gin giptimni kilek tagit.

23 Yesu kila amin da yutnon wigek kasisin pisok amin gat ae minjat amin kabi madep kunam upbalapyo anakwa pindagek 24 yan yoyigit, “Abigit. Minjatjok unun dima kunwak, unun yum dipmin pokdok.” Yesu da yan yanban nandanej jikgo yanjan imgwit. 25 Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa wigi minjatjok kisirikon abidanban pidagit. 26 Yan aban wasok tapmimi ton unun agit dakon gen bini yoyinba unun miktim dakon minjat aminyo kisi da nandawit.

Yesu da amin dabili mini ae amin kadimyo kisi panmilip agit

27 Yesu unun miktim yipman kinakwan dabili mini amin bamori da abin yolgumal. Yolek yan tidanej yan yagimal, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

28 Yesu yutnon wigakwan amin dabili mini bamot unudon winbal yan yoyigit, “Nak da dabiljil panmilip aben do nandan gadan namamal bo dima?”

Yanban iyigimal, “Amin Tagi, nandan gadan gamamak.”

29 Yan yanbal Yesu da kisitni dabilnikon witinjek yan yoyigit, “Nandan gadan namamal unun da aripmon gin noman tan damdisak.” 30 Yanban dabili sintanakwal Yesu da yansop tebai anyominjek yoyigit, “Yo madep asat do amin dimasi yoyinjil.”

31 Mani Yesu dakon gen yanbal unun miktimon madepsi irentan anan kigit.

32 Amin bamot unun Yesu yipman dek kinakwal amin kadim konni ton kinda Yesukon anan opgwit. 33 Anopba Yesu da konni yol iminjakwan amin kadim unun gen yagit. Yan aban amin da kanek nandaba yo nwanjwarisi aban yan yawit, “Yo unuden kinda Israel miktimon dima altagit.” 34 Mani Parisi amin da yan yawit,

“Kon dakon kila amin madep da tapmimon kon yoldak.”

Yesu panjetni do pi yomgut

(Kilapmi 9.35–10.42)

Yesu da amin do bupmi nandagit

35 Yesu kokup monin ae kokup pap kisi agek Juda amin da muwut muwut yutni tan tan awiron wigek amin yoyin degek Pinkep da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi do yoyin tentenagit. Anek giptimnikon sot wudaniyo mibili mibili tawit unun panmilip agit. 36 Minjat amin kabiyo madepsi pindakban panpulugogi mini yokwi egipgwit. Sipsip kila amini mini yombemsi ekwa pindagek bupmisi nandan yomgut. 37 Yesu buri da bupmisi nandanej panjet kabini yan yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tan pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. 38 Do ji bami pakpak dakon Amin Tagini bisit iyinba pi amin panalon an yopban pinikon kin jap pan panmuwutni.”

10

Yabekbi 12 kabi dakon man (Mk 3.13-19 ae Lk 6.12-16)

1 Yesu da panjetni 12 kabi yoyinban apba kon yolyol ae sot mibili mibili kisisi panmilip agak dakon pi ani do yan mudan yomgut. 2 Yabekbi 12 kabi dakon man unun yan:

mibiltok Saimon (mani kinda Pita),
ae padige Andru,
Sebedi dakon monji Jems,
ae padige Jon.

3 ae Pilip,
Batolomiu,
Tomas,
ae takis timit timit amin Matyu,
ae Alpius dakon monji, Jems,
ae Tadius,

4 ae Saimon (unun kalip Selot* da kabikon egipgut),
ae Judas Iskariot. (Judas unun da don Yesu uwal da kisiron yipgut.)

9:27: Mt 20.29-34 9:30: Mt 8.4 9:33: Mk 2.12 9:34: Mt 12.24; Mk 3.22; Lk 11.15 9:35: Mt 4.23; Mk 1.39 9:36: IDT 27.17; 1KA 22.17; Sek 10.2; Mt 14.14; Mk 6.34 9:37: Lk 10.2 10:1: Mk 6.7; Lk 9.1 * 10:4: Selot unun amin kabi kinda, Rom amin yolno kinakwa nin miktimnin kila anen yan nandawit.

*Yesu da yabekbi 12 kabi pi yomgut
(Mk 6.7-13 ae Lk 9.1-5)*

⁵ Yesu da amin 12 kabi unun yabegek yan yoyigit, “Ji Amin Nwakwari Kabikon bo ae Samaria amin da kokupmon dima kini. ⁶ Ji Israel amin kabi sipsip da yan kili pasilgwit unun amin kabikon kini. ⁷ Kijek Pin kop da Amin Kila Asak dakon bisap unun kwan tosok unun dakon gen yan tentenoni. ⁸ Anek sotni ton amin panmilip ani, ae amin kimakbi paba pidoni, ae wuda tebani ton panmilip ani, ae konni ton amin konni yol yomni. Ji yo yuman nogi mini yumsi timikgan, do amin do yumsi yomni. Tomni do dima nandani.

⁹ “Ji yik moninjikon gol bo silwa monej bo kopa monej dima similek agipni. ¹⁰ Kosit agipni bisapmon yik dima imetni, paba pigik bamori dima timitni, ae kandap gwil gat kosit dakon win kirinyo kisi dima timitni. Pi anakwa wadak wadakji amin da damdan. ¹¹ Kokup pap kindakon bo ae kokup monij kindakon kij altoni kan, unun kokupmon amin kilegi kind wusij kan unun gat gin egek yipman kini. ¹² Yut kindakon wigini bisapmon, unun yutnon amin ‘Amin Tagi dakon but yawot jikon tosak’ yan yoyini. ¹³ Ae unun yutnon amin da ji but dasi timitni kan, ji dakon but yawot unun aminon tosak. Mani but dasi dima timitni kan, but yawotji unun disikon gin tosak. ¹⁴ Amin kind da ji but dasi dima timitjak bo ae genji nandak do kurak tosak kan, yut kokupyoni yipman degek kandap jikon kimbaban tegoni unun tidanba kini. ¹⁵ Asisi dayisat, kokwin agak bisap madepmon, unuden amin da Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat da jigj pakdan unun si yapmanek jigj madepsi pakdan.”

*Jigi mibili mibili altokdan
(Mk 13.9-13 ae Lk 21.12-17)*

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nandani, nak da ji sipsip yombem ban jon pinan da bikbigon yabekdat. Do tunon amin da nandan kokwin tagisi anek akwan unun da

tilagon agipni. Ae kinarim dakon anpak yolek yaworisi agipni. ¹⁷ Amin do pindak kimotni. Gen kokwin amin kabikon depmanek muwut muwut yutnikon baljokdan. ¹⁸ Nak dakon man abij yip do anek ji timik panpan gapmanon ae kila amin madepmon panjikdan. Pan kwa kila amin madepmon ae Amin Nwakwari Kabikon nak dakon Gen Bin Tagisi yoyin tentenoni. ¹⁹ Gen pikon panji depmanakwa gen ni ban yonej ae gen kobogi nian yoyin yan nandane pasol pasol dima ani. Unun bisapmon gin ni gen ban yoyini unun Pin kop da dolikdisak. ²⁰ Ji da dima yokdan. Datji dakon Wup da ji da dulumon da yokdisak, do pasol pasol dima ani.

²¹ “Peni da padige si anakba kimotjak do gen pikon yipdisak. Ae dat da monji gwayoni yan gin akdisak. Anakwa monji gwayoni da meni datniyo do uwal anek si dapba kimotni do amin yoyikdan. ²² Nak nandan naman do anek amin morapmi da ji do nandaba yokwi tok andamdan. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin Pin kop da yokwikon ban timitdisak. ²³ Kokup kindakon amin da uwal andaba kan, kokup unun yipmanek pasal kokup kindakon kini. Nak asi dayisat, ji Israel amin dakon kokup morapmon pi wasip dima anakwa Amin Dakon Monji apdisak.

²⁴ “Papia yut minat monjiyo da yoyindetni dima yapman gan. Ae oman amin da madepni dima yapman gan. ²⁵ Minat monjiyo da yoyindetni da tilagon egipni kan, unun tagi. Ae oman amin da madepni da tilagon egipni kan, unun kisi tagi. Yut dakon ami nak do Belsebul yan nayini kan, gwakni ji do nandaba pinbisi anakwa man wagil yokwisi damdan.”

*Pin kop dogin pasoldo
(Lk 12.2-7)*

²⁶ Yesu da gen sanbenek yan yagit, “Ji amin da yo yokwi an damni do dima pasolni. Yo witinbi da ton unun don no man tokdan. Ae gen pasili ton unun

don amin kisi da nandakdan. ²⁷ Gen pilin kaga dayisat, unun gildat kalba yan tenjenoni. Gen pisik mirakjikon dayisat unun yut kwenon da agek yan tenjenan yomni. ²⁸ Amin da gip dapba kimokgon unun do dima pasolni, wupji aripmi dima dapba kimotdan. Ji Pinjkop dosi pasolni. Unun da gip gat wup gat kisi Tipdomon maban pigi tasik tokdan. ²⁹ Minam monin unun yo moninisok, bamori dakon yuman nogi unun monej giman tabili kaloni gin. Mani Datji da kinda miktimon dima mosak do nandisak kan, aripmi dima mokdisak. ³⁰ Pinjkop da busun dangwanji nian da ton unun kisisi nandan mudosok, ³¹ do dima pasolni. Minam monin monin morapmi dakon yuman nogi unun madep dima, mani ji dakon yuman nogi unun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yan yok do dima pasolneŋ
(Lk 12.8-9)

³² Yesu da gen sanbenek yan yagit, “Amin kinda minat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin’ yan yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Unun amin nak dakon amin’ yan iyikdisat. ³³ Mani amin kinda minat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yan yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Unun amin nak dakon amin dima’ yan iyikdisat.”

Yesu but dasi galak tan imin kimotdo
(Lk 12.51-53 ae 14.26-27)

³⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak da miktimon emat anyawot ak do pigim yan dima nandani. Nak emat agak sibanan anan pigim. ³⁵ Nak uwal pidok pidokyo noman tosak do pigim. ‘Amin kinda da datni uwal an imdisak.

Ae gwa kinda da menji uwal an imdisak.

Anakwan minat kinda da namdi uwal an imdisak.

³⁶ Anakwan amin kinda iyi dakon gwakni da uwalni dagokdan.’

³⁷ “Amin kinda menji datniyo do but dasi galak tan yomisak unun yapmanek nak do wukwisi yan dima nandisak kan, unun

amin nak dakon notno dima. Ae amin kinda monji bo ae gwi do but dasi galak tan yomisak unun yapmanek nak do wukwisi yan dima nandisak kan, unun amin nak dakon notno dima. ³⁸ Ae amin kinda tilak kindapni guramigek nak dima noljak kan, unun amin nak dakon notno dima. ³⁹ Amin kinda miktimon tagisi egip do nandanek pi madepsi asak kan, unun amin egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni yipjak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidokdisak.”

Yesu dakon amin panpulugon amin da tomni tagisi timitdan

(Mk 9.41)

⁴⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda ji but dasi timikdak, unun nak nan abidosok. Amin kinda nak abidosok, Pinjkop nak yabekban pigim unun nan abidosok. ⁴¹ Amin kinda da nak kombi amin kinda anpulugosot yan nandanek kombi amin kinda abidan anki yutnikon kilani asak kan, Pinjkop da yo tagisi kombi amin do yomisak yan gin unun amin do imdisak. Ae amin kinda da nak amin kilegisi kinda anpulugosot yan nandanek amin kilegi kinda abidan anki yutnikon kilani asak kan, unun amin da yo tagisi amin kilegi da timikgan yan gin timitdisak. ⁴² Ae amin kinda da nak Yesu dakon panjetni kinda anpulugosot yan nandanek nak dakon panjetno mani mini kinda do pakbi mirinjok kinda kolen imjak kan, asisi dayisat, kobogi do yo tagisi timitdisak.”

Yesu unun namin?

(Kilapmi 11.1–16.20)

11

Jon da panjet kabini yabekban Yesukon kiwit

(Lk 7.18-35)

¹ Yesu panjetni 12 kabi yoyin dek mudanek unun kokup yipmanek Galili miktimon dakon kokup pap tawit unudon agek Pinjkop dakon gen yoyin dekgit.

² Anakwan Jon dam tebanon yigek Kristo da pi agit dakon gen bin nandanek panjet

kabini yan yoyigit, ³ “Ji Yesukon kin yan iyini, ‘Pin kop da amin yabet do yagit unun gak, bo nin amin kind a don apdisak unun do jomjom anen?’ ”

⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Ji kin yo morap kan nandan yo an unun Jon iyini. ⁵ Dabili mini amin sin ton, kandapmi alek tanbi kosit akwan, wuda tebani ton amin kilek ton, miragi mini gen nandan, kimakbi kimoron da pidon, ae yoni mini amin da Pin kop dakon Gen Bin Tagisi nandan. ⁶ Amin kind a nak nandan ek nandan gadatni dima witald kisak unun amin kisik kisigi ton egisak.”

⁷ Yoyin ban Jon dakon pan det kabini kinakwa Yesu da min at amin kabi madep Jon do yan yoyigit, “Ji mi ktim amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal pan wayin aban pindat do kiwit? ⁸ Unun dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kind a da ilikba pigikni mani ton si pagit unun kok do kiwit? Dima, kila amin madep da yutnon unuden amin da ekwan. ⁹ Dima kan, ae ninan kok do kiwit? Kombi amin kind a kok do kiwit? Asi ji kombi amin kok do kiwit. Mani Jon da kombi amin diwari yapman mudosok. ¹⁰ Unun amin dogin Pin kop da papiakon gen yan tosok:

‘Nandani, geno yan ten ten osak do amin kind a yabekgo unun da mibitan gamjak. An ek kositgo an noman asak.’

¹¹ Nak asisi dayisat, amin morap mi ktimon alton unun Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yapman mudosok. Mani amin morap Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pinbisi ekwan unun da Jon yapman gan.

¹²⁻¹³ “Kombi amin morap gat ae gen teban papia kisi da Pin kop da Amin Kila Akdisak unun do yan ten ten anakwa win Jon Telagi Pakbi Sogok pini wasagit bisapmon wigit. Jon da Pin kop dakon gen wasan ek yagiron da win abisok ekwaman on Pin kop da Amin Kilani Ak do pi madepsi asak. Anakwan amin da unun kirin it do pi madep an. Yan an ek emat jigiy o morapmisi panalon an. ¹⁴⁻¹⁵ Unun papia da Elaija don apjak do yagit. Ji but bamot an yan

nandisat. Gen on nandak do galak ton amin ji pakyan si nandan ek mibili nandan pisoni. Jon unun Elaija.

¹⁶ “Amin abisok ekwan unun nandan kokwini tagi dima. Unun dakon mibili timisok di dayiko nandabit. Unun min at monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyin yoyin an ek yan yon, ¹⁷ ‘Nin kasisin kili pisoman, mani ji kap ak do dima nandayin. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandan ek kunam tat do dima nandayin.’ ”

¹⁸ Yesu da san ben ek yan yagit, “Jon abin ek jap morapmi dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anakwan, ‘Kon ni ton’ yan yawit. ¹⁹ Ae Amin Dakon Monji da abin jap pakbiyo agit. Yan anakwan kan ek yan yawit, ‘Kab it, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ Yan yan imgwit, mani Pin kop da pi morap agit unun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

But to bil dima an amin unun bupmisi (Lk 10.13-15)

²⁰ Kokup pap diwarikon Yesu wasok tapmimi ton morapmi agit, mani but to bil dima awit. Do Yesu da tebaisi yan yagit, ²¹ “Korasin ae Betsaida amin, awa! Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but to bil dima awit. Tair kokupmon amin gat Saidon kokupmon amin gat da pindagwit tam, but to bil bamisi abam. An ek bupmi dakon yik imalyo pan ek abilagon yikbam. ²² Mani nak yan dayisat, gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jig i tagapmi panakwa ji da kobogi do jig i madepsi paktan. ²³ Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ji ason Kwen Kokupmon wigini yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdan. Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but to bil dima awit. Unun morap Sodom kokupmon amin da pindagwit tam, abisok Sodom tosok gin. ²⁴ Do yan si dayisat, Pin kop da amin kokwin ak do bisap yipguron Sodom

11:5: Ais 35.5-6; 61.1 **11:10:** Mal 3.1; Lk 1.76 **11:12-13:** Lk 16.16 **11:14-15:** Mal 4.5; Mt 17.10-13; Mk 9.11-13 **11:19:** Mt 9.14 **11:21:** Ais 23; Esi 26-28; Jol 3.4-8; Am 1.9-10; Sek 9.2-4 **11:23:** WW 19.24-28; Ais 14.13-15 **11:24:** Mt 10.15; Lk 10.12

amin da jigi pakdan unun si yapmanek ji da jigi madepsi pakdan.”

Ji nagon obinekyik yawotni
(Lk 10.21-22)

²⁵ Unun bisapmon Yesu da yan yagit, “Dat, kundu ae miktin dakon Amin Tagi, amin diwari miktin dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si panjisibisal. Anek amin moniji da tilagon ekwan amin, unun do yolisal.

²⁶ O Dat, gak gaga dakon galaktok yolek yan asal.

²⁷ “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun dagin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin Monji da Dat dakon mibili yoyisak unun amin dagin Datno nandan iman.

²⁸ “Jigi mibili mibili panek warari nandan amin, ji nagon opba bikbik dabo yik yawotni. ²⁹⁻³⁰ Bulmakau da tegon amin da yik pawil kindap kirin panjeban aba yo jigi ilikgan, unun da tilak ji nak dakon kindap kirin pani. Nak dakon kindap kirin unun yawori ae yik imetni unun tagapmi. Nak amin yawori ae butno pinji, do nak gat egek Pinjop do dayin dekgo butji yawori tosak.”

12

Sabat dakon gen
(Mk 2.23-28 ae Lk 6.1-5)

¹ Sabat kindakon Yesu gat panjetni unun wit pi kinda da bikbik nan kiwit. Kinjek panjetni jap do awit, do wit bami diwari jimik dagan nawit. ² Anakwa pindagek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, panjet kabigo Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi an?”

³ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit gat amin kabini gat da jap do anek yo awit unun ji manjin nandanjo awit bo dima? ⁴ Dewit unun telagi yutnon wigi bret Pinjop do parekbi unun abidan nanek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun telagi, amin isali da dima noknogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit. ⁵ Bo ae Pinjop da

papiakon gen kinda mukwa sogok amin do yosok unun kisi dima manjin nandanjo awit? Mukwa sogok amin Sabat bisap morapmon gen teban yapmanek pi an, mani diwarini mini ekwan. ⁶ Nak asi dayisat, amin kinda oni egisak unun da Telagi Yut Madep yapmandak. ⁷⁻⁸ Pinjop da papiakon gen kinda tosok unun yan: ‘Nak ji da paret an unun do dima galak tosot.

Nak ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.’

Ji unun dakon mibili nandabam tam, gulusunni mini amin gen dima yan yobam. Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi egisak.”

Yesu da Sabat bisapmon amin kisiri girenjiki kindan anmilip agit
(Mk 3.1-6 ae Lk 6.6-11)

⁹ Yesu unudon da muwut muwut yutni kindakon wigek ¹⁰ amin kisiri girenjiki kindan ekwan kagit. Amin yikgwit unun da Yesu gen teban kindan yapmanakwan gen pikon yipnen yan nandanek iyiwit, “Sabat bisapmon amin kindan da notni kindan anmilip asak kan, unun gen teban yapmandak?”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Nian nandan? Jikon da kindan dakon sipsipni kindan Sabat bisapmon gapmagwan mosak kan, yum kanakwa unjungwan di egipjak? Dimasi, anpuluganek abidan ilikba wikdisak. ¹² Sipsip unun yo isali, mani amin da yo madepsi. Yando, Sabat bisapmon amin kindan anpulugonen kan, gen teban yapmanan yan dima nandani.”

¹³ Yan yanek amin kisiri girenjiki yan iyigit, “Kisitgo anjini a.” Yanban amin unun kisiri anjini aban kilek tan kisiri teri kindan yombem gin agit. ¹⁴ Anakwan Parisi amin da kin “Nian anek Yesu anjanen?” yanon da gen panjosit awit.

Yesu unun Pinjop dakon pi amin bamisi

¹⁵ Yesu unun Parisi amin da yo an imdo yawit unun kili pindak mudagit, do kokup unun yipmanek kigit. Kinakwan amin

morapmi da yolgwit. Anakwa sot amin kisisi panmilip anek ¹⁶ Yesu iyi nianjen amin kinda unun amin dima yoyini do yan sop anyomgut. ¹⁷ Yan anakwan Pin kop da kalipsigwan kombi amin Aisaia antagap aban gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ “On unun oman monjino, nak da naga manjigim.

Nak unun do but dasi galak tan imisat. Nak da Wupno yipman ibo amin miktimi miktimi egi anan kwan unun gen kokwin kilegisi dakon mibili yoyin tenjenokdisak.

¹⁹ Unun pidok pidok dima asak, ae dima yan tidosak.

Do kokup pap da kosiron amin kinda da tekni dima nandakdisak.

²⁰ Nagal si gawut do asak unun aripmi dima jokgaljak.

Ae lam kimot do asak unun aripmi dima aban kimotjak.

Pi tebai anakwan wigi anpak kilegi da anpak yokwi wutjiban tapmimi mini akdisak.

²¹ Anakwan amin miktimi miktimi egi anan kwan unun da mani do nandan gadan iminek panpulugosak do nandan teban tanek jomjom akdan.”

*Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit
(Mk 3.20-30 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)*

²² Unun bisapmon amin da konni ton amin kinda anan Yesukon anopgwit. Unun amin dabili mini ae kadim. Yesu da anmilip aban gen yanek dabili pisagit. ²³ Yan aban minat amin kabi madep da kan wuripdagek yawit, “On amin Dewit dakon monji bo?”

²⁴ Mani Parisi amin da gen unun nandanek yawit, “On amin kon dakon mibiltok amin madepni Belsebul unun da tapmimon kon yoldak.”

²⁵ Yanba Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anek yan yoyigit, “Miktim kinda da pudan kabi bamori anek emat wamjil kan, unun miktim yokwi tokdisak. Ae kokup pap kinda bo ae yut kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek

emat wamni kan, ununyo kisi tagi dima egipdan. ²⁶ Yanjin Sunduk da Sunduk yoljak kan, Sunduk da iyi wasen ki kabi bamori anek yo morap kila agak dakon tapmim pasil imdisak. ²⁷ Nak Belsebul da anpuluganban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unun amin kabi da genji kokwinigekek gulusun yon yan tagi dayini. ²⁸ Mani Pin kop dakon Wup da nak anpuluganban kon yoldat kan, Pin kop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²⁹ “Amin kinda da nian anek amin tebai kinda da yutnon wigi yo kabini tagi timitjak? Mibiltok amin tebai unun nap teban nan waman yipmanek yo kabini tagi timitjak.

³⁰ “Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal annama. Ae amin nak dima anpuluganban amin panmuwukgaman, unun amin da amin panwasenban wasen kwan.

³¹ “Do yan dayisat, Pin kop da yokwi morap gat ae Pin kop do yanba yokwi tok agak morap tagi wiriritjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Pin kop da unun amin dakon diwarini dima wiririk imdisak. ³² Amin kinda Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok asak kan, Pin kop da diwarini tagi wiririk imjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Pin kop da abisok on miktimon ae don bisap madepmon kisi diwarini unun dima wiririk imdisak.”

*Kindap yokwi unun bami yokwi potdan
(Lk 6.43-45)*

³³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Kindap kinda tagisi kan, bami kisi tagi. Ae kindap yokwi kan, bami kisi yokwi. Amin da kindap bami pindagek kindap yokwi bo ae tagi yan pindakgan. ³⁴ Ji tunon amin emari ton yombem. Gen tagisi niansi anek yoni? Yo ni da butjigwan ton unun gen yogokjikon panalon an. ³⁵ Amin kilegi unun burikon yo tagisi morapmi ton, do anpak kilegisi an. Ae amin yokwi unun burikon yo yokwi morapmi ton, do anpak yokwi an.

³⁶ “Mani yan dayisat, gen kokwin bisap madepmon isal dogin gen yum yawit amin

morap Pinjkop da mibili nido yawit unun do yoyinban kobogi iyin iyin akdan. ³⁷ Gaga gen yosol unun da tilagon gak amin kilegi bo amin yokwi yan gayikdisak.”

Amin da Yesu wasok tapmimi tonj asak do iyiwit

(Mk 8.11-12 ae Lk 11.29-32)

³⁸ Gen teban yoyindet amin di gat ae Parisi amin di gat da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gak da wasok tapmimi tonj kinda abi kanek asi gak Pinjkop dakon pi nan asal yan gandanen.”

³⁹ Yanba yan yoyigit, “Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinjkop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi tonj kinda kok do yon. Mani kinda dima kokdan. Kombi amin Jona dakon tilak nanjin kokdan. ⁴⁰ Jona gildat kapbi ae pilin kapbi yan tap kilap da but kagagwan egipgut, yanjin Amin Dakon Monji miktin kagagwan gildat kapbi ae pilin kapbi yan potdisak. ⁴¹ Niniwe amin Jona da Pinjkop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unun da Jona yapman mudosok, mani ji but tobil dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tentenokdan. ⁴² Miktin saut tetgin dakon kila amin minjat madep unun Solomon dakon nandan kokwini tagisi iyinakwan nandak do miktin dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unun da Solomon yapmandak, mani geni dima nandan. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin minjat madep da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tentenokdisak.”

Konj aeni tobil abisak

(Lk 11.24-26)

⁴³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Konj kinda da amin kinda yipman degek kin miktin kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok do ⁴⁴ yan yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kiken.’ Kin kanban yut unun isal tosok ae sibat sibat ikdigan antilim abi kosok. ⁴⁵ Yan

kosok, do kin konj 7 kabi iyi yapmanek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanek wagil yokwisi egisak. Yanjin abisok yokwi pakpak amin ekwanon yan gin altosok.”

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mk 3.31-35 ae Lk 8.19-21)

⁴⁶ Yesu minjat amin kabi madep gen yoyinakwan menji padik padikni panabin yomakon agek Yesu gat yan nandat ak do yawit. ⁴⁷ Yanba yutgwan amin kinda da Yesu iyigit, “Menjo padik padikgo yomakon aben da gak gat yan nandat ak do yon.”

⁴⁸ Yanban iyigit, “Menjo padik padikno unun namin?” ⁴⁹ Yanek panjetni kabikon kisit suganek yagit, “Menjo padik padikno oni. ⁵⁰ Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun menjo padik padikno ae samino.”

13

Jap yet tintinok dakon gen

(Mk 4.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Unun gildaron gin Yesu yut unun yipmanek pakbi idap da ilenon pabigi yigit. ² Yigakwan amin morapmisi da opba pindakgit, do bot kindakon wigigit. Boron pawigi yigakwan amin pakbi idap da ilenon akgwit. ³ Agakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda unun jap yet tintinok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tintinanjakwan diwari kosiron manba minam da abin nawit. ⁵⁻⁶ Ae yeri diwari da miktin tipmi tonj timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktin morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da winj pindakban alek tawit. ⁷ Anakwa jap yet diwari jonj keli tonj timngwan mawit. Unun jonj keli tonj gat kisi kwanek wutinba kibidawit. ⁸ Ae jap yet diwari da miktin tagisikon manj kwawit. Manj kwanakwa diwari da bami 100, ae diwari da 60, ae diwari da 30 yan tawit. ⁹ Gen yosot unun pakyanji nandani.”

*Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit
(Mk 4.10-12 ae Lk 8.9-10)*

¹⁰ Tilak gen unun yoyin mudanban panjet kabini da abin iyiwit, “Minjat amin kabiyo madep gen yoyinek tilak gen ban nido yoyisal?”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Pinjok da Amin Kila Asak unun dakon mibili pasili tosok unun ji da tagi nandani do Pinjok da nandisak, mani unun amin do dima yolisak. ¹² Amin nak dakon gen nandanek burikon yipmandak unun amin Pinjok da sanjenek nandak nandak tagi madepsi imdisak. Mani amin nak dakon gen nandanek burikon dima yipmandak unun amin nak dakon gen diwari nandagit unun pasil imdisak. ¹³ Mibili yan do tilak gen gin yosot. Amin unun dabil sintanjek kon, mani yo kinda dima kon. Mirak panjek nandan, mani dima nandaba pisosok. ¹⁴ Amin da yan anakwa kombi amin Aisaia da kombi gen kinda yagit unun bami ton asak. Gen unun yan yagit:

‘Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Bisap morapmi dabil sintanjek kokdan, mani dima kanba pisokdisak.

¹⁵ Unun do anek on amin but teban kili awit. Gen kalugi di gat nandak do kurak tanek mirakni pan sogwit, ae dabilni waman sogwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanyo aba pisanban nagon tobilba tagi panmilip abom.’

¹⁶ Mani ji dabilji da tagi pindakgan, ae mirakji da tagi nandan, do ji kisik kisik ekwan. ¹⁷ Asisi dayisat, kalip kombi amin morapmi gat ae amin kilegi morapmi gat da yo ji da abisok pindak nandanyo an unun pindat do but kindap pawit, mani dima pindakgwit. Ae abisok ji da gen nandan unun nandak do but kindap pawit, mani dima nandawit.”

*Jap yet tintinjok dakon mibili yoyigit
(Mk 4.13-20 ae Lk 8.11-15)*

¹⁸ Yesu da sanjenek yan yagit, “Kili jap yet tintinjok dakon tilak gen dakon mibili dayiko nandani. ¹⁹ Amin Pinjok da Amin

Kila Asak dakon gen nandanek butni dima pison unun jap yet kosiron mawit unuden. Yokwi Ami da abin gen tagi butnikon ton unun gwayen panjisak. ²⁰ Jap yet tipmi ton timon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pinjok dakon gen nandanek unun bisapmon gin kisik kisigon da abidosok. ²¹ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit, do bisap pisipmisok akdak. Jigi mibili mibili altan imni ae Pinjok dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandan gadatni yipban wital kisak. ²² Ae jap yet jon keli ton timon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pinjok dakon gen nandisak, mani miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae monej da anjilikban unun do galagisi nandanakwan unun da Pinjok gen witjinban bami dima tosok. ²³ Mani jap yet miktim tagisikon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pinjok dakon gen nandanek mibili nandan kimokdok. Unun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30 yan tanjan an.”

Jon pigaga kwon unun dakon tilak gen

²⁴ Yesu da tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Pinjok da Amin Kila Asak unun yan. Amin kinda da jap yet pigagani kon tintinagit. ²⁵ Mani amin dipmin pak mudanakwa uwalni da abin jap yet tagi yopgut unun bikbigwan jon yokwi dakon yeri tintinanjek kigit. ²⁶ Jap yet kwanek bami tok do anakwa jon yokwi kisi kwan wawit.

²⁷ “Kwanakwa pindagek pi monji da kin pi ami analon anek yan iyiwit, ‘Amin tagi, gak pigokon jap yet tagi banjin yopgul kagagwan jon yokwi unun nianon da kwawit?’

²⁸ “Iyinba yan yagit, ‘Uwal kinda da tintinagit.’

‘Yanban iyiwit, ‘Nian nandisal? Kin jon yokwi pilitnejen do nandisal bo nian?’

²⁹ “Yanba yan yoyigit, ‘Dima. Jon yokwi pilitni kan, jap bami di kisi pilitdan. ³⁰ Yum pindagakwa jap gat jon gat kisi kwanakwa bami pakpak bisapmon jap bami pakpak pi monjino yan yoyiken: Mibiltok ji jon yokwi kindapmon sok do baljan gwilik

yopni. Anek jap bami pan iligek jap yut-nokon pawigi yopni.’ ”

Mastat kindap dakon yeri dakon tilak gen

(Mk 4.30-32 ae Lk 13.18-19)

³¹ Tilak gen kinda gat yan yoyigit: “Pinjkop da Amin Kila Asak unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet pinikon kwaokgit. ³² Mastat yet unun jap yet kisi morap dakon pinji. Yeri moninisisok. Mani kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapman mudanek kindap da yan kwosok. Ae kilinj madep yopban kinakwa minam morapmi da panabin unjungwan yikgan.”

Yis dakon tilak gen

(Lk 13.20-21)

³³ Yesu da aeni tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun yis yombem. Minjat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anakwan plaua unun kisisi paptan madep tawit.”

Yesu tilak genon dagin Pinjkop dakon gen yagit

(Mk 4.33-34)

³⁴ Gen morap unun Yesu da minjat amin kabi yoyigit unun tilak genon dagin yagit. Gen noman dima yoyin tenjenagit. Tilak gengin yoyigit. ³⁵ Yan anakwan kombi gen kinda kalip yanbi unun bami ton agit. Gen unun yan: “Nak da ji tilak gen dayiken.

Yo kalipsi Pinjkop da miktim wasagit bisapmon pasili tawit da ae abisok ton unun do dayiken.”

Jon yokwi pigaga kwon dakon mibili yoyigit

³⁶ Yesu da minjat amin kabi madepsi yopmanek yutnon wigakwan panjetni da Yesukon kinjek yan iyiwit, “Jon pigaga kwon dakon tilak gen unun dakon mibili yanbi nandano.”

³⁷ Iyinja yan yoyigit, “Jap yet tagi yopmandak amin unun Amin Dakon Monji. ³⁸ Pi unun on miktim. Anek jap yet tagi unun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan minjat amin kabiyo. Ae jon yokwi

unun Yokwi Ami dakon minjat amin kabiyo. ³⁹ Anek uwal jon tinjinagit unun Sunduk, ae jap pakpak bisap unun miktim da mudosak bisap madep. Ae jap bami pakpak pi monji unun Pinjkop dakon anelo kabini.

⁴⁰ “Amin da jon pilik kindapmon soson unuden gin bisap mudok mudogikon yan gin altokdisak. ⁴¹⁻⁴² Amin Dakon Monji unun anelo kabini yabekban unun da yo morap yokwi agak dakon yo panalon an gat ae yokwi pakpak amin gat kisi Iyi Kila Asak da kagagwan ban pilik maba kindap tepmisi sosok unjungwan pigikdan. Pigi unjungwan kunam tagek iyon iyon yanek egipdan. ⁴³ Unun bisapmon amin kilegi kabi Datni da Amin Kila Asak da kagagwan gildat da tenjenosok unuden tenjenanek egipdan. Nak da gen yosot pakyanji nandani.”

Monej witjinbi dakon tilak gen

⁴⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun monej kinam kinda witjinbi yombem. Amin kinda da monej kinam kinda miktim kagagwan yipbi nan kanqwan aeni anki sibigit. Anek but galak nandanek yo kabini tan imgwit unun kisisi aminon yuman nanek unun dakon moneji ban unun miktim tim yuman nagit.”

Kindirin mani tonji dakon tilak gen

⁴⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae Pinjkop da Amin Kila Asak unun monej ilit amin kinda yombem. Unun amin yo tomni wikwisi wisin pindat do pi asak. ⁴⁶ Anek kindirin kinda wagil mani tonji tomni wukwisi kinda kosok bisapmon kin yo kabini tan imgwit unun kisisi aminon yuman nanek unun dakon moneji ban unun kindirin tagisi yumgut.”

Tap kilap simi simi yik dakon tilak gen

⁴⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Aeno tilak gen kinda dayiko nandani. Pinjkop da Amin Kila Asak unun tap kilap simi simi yik yombem. Amin da unun yik pakbi idapgan yipba pikwan tap kilap mibili mibili yikgan pikwan. ⁴⁸ Pigi tunganba ilikba ilenikon wikwan yigek tap

kilap kokwinikgan. Tagi amin idap madepmon yopmanek yokwi amin maba kwan. ⁴⁹ Miktim dakon bisap mudosak bisapmon yan gin altokdisak. Anelo kabi da abin amin yokwi amin kilegi da bikbigon ekwan unun timitdan. ⁵⁰ Timigek maba kindap tebanon pigek unjungwan kunam tagek iyon iyon yanek egipdan.”

⁵¹ Yan yanek Yesu da pandetni yan yoyigit, “Gen morap dayisat unun dakon mibili nandan mudon bo dima?”

Yoyinban iyiwit, “O, nandan mudoman.”

⁵² Yanba Yesu da yoyigit, “Gen teban dakon yoyindet amin Pin kop da Amin Kila Asak unun dakon mibili kaluk nandanek nandan gadasak unun yut kinda dakon ami yombem. Unun amin yo kabi yopyop tamonikon kin yo kalugi ae kalipmi kisi panabin amin yolisak.”

Nasaret amin da Yesu do kurak tan

(Mk 6.1-6 ae Lk 4.16-30)

⁵³ Yesu unun tilak gen morap yoyin mudanek unun kokup yipmanek ⁵⁴ iyi da kokupmon kigit. Unudon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi amin yoyin degakwan tamtam yanek yan yawit, “Nandan kokwin tagisi ae wasok tapmimi ton agak dakon tapmim dukwan ban pagit? ⁵⁵ Unun kisit kilda dakon monji. Meni unun Maria, ma? Ae padik padik kabini Jems, Josep, Saimon ae Judas, ma? ⁵⁶ Anek samini kabi bikbik ninon ekwan. Yo morap unun dukon timikgit?” ⁵⁷ Yan yanek kurak tan iminek nandaba pinban.

Yan nandanek egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kinda iyi dakon kokupni ae diwatniyo da nandaba pinban iminakwa miktim diwarikon amin da nandaba wikwan iman.” ⁵⁸ Amin unun dima nandan gadan, do Yesu unudon wasok tapmimi ton morapmi dima agit.

14

Erot da yanban Jon anakgwit

(Mk 6.14-29 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹ Kila amin madep Erot unun Yesu dakon gen bin nandanek ² oman amin kabini yan

yoyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidak, do wasok tapmimi ton agak unun dakon tapmim tan imisak.”

³⁻⁴ Kalip Erot da padige Pilip dakon minatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon minatni tuwil pal. Unun tagi dima.” Gen unun nandanek Erot da obip amini yabekban kin Jon abidanek nap teban nan waman dam tebanon yipgwit. ⁵ Erot unun Jon anakban kimotjak do nandagit, mani amin da Jon unun kombi amin kinda yan nandawit. Do amin do pasalek Jon dima anakgit.

⁶ Don Erot dakon altok altok bisap do nandanek jap noknok awit bisapmon Erodias dakon gwi da kap aban Erot da kanek nandaban yo madepsi agit. ⁷ Anek yan teban tok kinda anek yan iyigit, “Yo nido nayiki, tagi gaben.” ⁸ Iyiban meni da gwi nandak nandak iban Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busun idapmon yipman nabi.”

⁹ Gen yan yanban Erot burikon jigi nandagit, mani amin jap nawit unun da inamon yan teban tok agit unun do pasalek gen yagit dima kirinikgit. Obip amini yoyinban minatjok da gen iyigit unuden anek ¹⁰ dam tebanon kin Jon dakon busun mandan dagawit. ¹¹ Mandan dagan idapmon yipman anabin minatjok unun do iba anki meni do. ¹² Anakwan Jon dakon pandetni da kin bumjotni abidan anki wayikgwit. Wayigek kin Yesu unun dakon geni iyiwit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mk 6.31-44 ae Lk 9.10-17 ae Jon 6.1-13)

¹³ Yesu unun Jon anakba kimakgit dakon gen bin nandanek iyi gin bot kinda abidanek miktim amini minikon kigit. Kinakwan minat amin kabi madep Yesu unudon kisak yan nandanek kokupni yopman yopman anek pakbi idap ilen nan yol ankiwit. ¹⁴ Anakwa bot unun pan ilenikon agakwan Yesu pin ilenikon winek amin kabi madepsi pindak bupmi nandanek sot amin pan agit. ¹⁵ Anakwan pilindo pandetni da abin Yesu yan iyiwit, “Miktim

amini minikon ekwaman, ae gildat kili pigikdisak, do yoyinbi amin kabi madep kokup monin monin kinjek iyi do jap yuman noni.”

¹⁶ Yanba yan yoyigit, “Nido kini? Disi jap yomgut.”

¹⁷ Yoyinban yan yawit, “Ninon jap morapmi dima. Bret kisit kinda ae tap kilap bamori dagin tan niman.”

¹⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Unun nagon panopni.” ¹⁹ Yan yanek amin morap jon timon yitni do yoyigit. Anek bret kisit kinda ae tap kilap bamot pabidaneKwen Kokup sintaneK gisamikgit. Yan anek bret jokgalek pandetni do yoban unun da amin do yomgwit. ²⁰ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nawit. Nanba bret diwat tawit unun pandetni da similba yik madepsi 12 kabi yan tugawit. ²¹ Wili 5 tausen da jap nawit. Ae minjat monjiyo jap nawit unun dima manjikbi.

*Yesu pakbi idapmon baman baman kigit
(Mk 6.45-52 ae Jon 6.16-21)*

²² Yesu pandet kabini boron wigek pakbi idap teri kinda unun da kalip wigini do yoyigit. Kinakwa Yesu minjat amin kabi madep yoyinban kiwit. ²³ Yoyinban kinakwa iyi gin ilen kindakon bisit ak do wigigit. Wigigildat pigakwan iyi gin ilenon egipgut. ²⁴ Yesu ilenon egakwan pandet kabini boron da kin dubak tanakwa mirim da abin bot tomnikon tidanakwan pakbi da madepsi tamaligakwan bot tobil tobil agit.

²⁵ Kili wisawisa do Yesu da pakbi idapmon baman baman kin pandetni kabikon noman tan yomgut. ²⁶ Pakbi idapmon baman baman apban kanek pandetni si pasalgwit. Anek “Kon kinda abisak!” yan yanek yan tidawit.

²⁷ Yan tidanakwa unudon gin Yesu da yan yoyigit, “Ji si teban tanek egipni. Nak naga abisat. Dima pasolni.”

²⁸ Yoyinban Pita da iyigit, “Amin Tagi, gaga abisal kan, yanbi pakbi kwenon da baman baman gagon opbo.”

²⁹ Iyiban Yesu da yagit, “Kili op.” Yan yanban Pita da bot yipmanek pin pakbi kwenon bamanek Yesukon kigit.

14:19: Mt 15.35-39; Mk 8.6-10 **14:23:** Lk 6.12; 9.28 Mt 9.20-21 **15:4:** TP 20.12; 21.17; GT 5.16

³⁰ Kinakwan mirim unun tebai aban kan pasalek pakbi kagagwan timisok di pigek yan tidaneK yagit, “Amin Tagi nak anpulugal!”

³¹ Yan tidanban unudon gin Yesu da Pita abidaneK yan iyigit, “Gak nandan gadatgo pisipmi, nido but bamot asal?”

³² Yan iyiban boron wigakwal mirim dagagit. ³³ Daganakwan boron yikgwit amin unun Yesu gawak iminek yawit, “Asisi, gak PinKop dakon Monji.”

Genesaret miktimon Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mk 6.53-56)

³⁴ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon kin ilenikon wigakwan ³⁵ unun miktim amin da Yesu kan nandanjo awit. Kan nandanjo anek Yesu abik dakon gen bin sanbenba miktim teri teri kigit. Kwan nandaneK sot amin kisisi panabin yopmanakwa ³⁶ sot amin da Yesu dakon paba pigik diwatni igayik do bisit tebai iyiwit. Igayiwit amin unun kilek tan mudawit.

15

PinKop dakon gen teban da babik dakon gen yapmandak

(Mk 7.1-13)

¹ Parisi amin diwari gat ae gen teban yoyindet amin diwari gat Jerusalem kokup papmon da obinek Yesu yan iyiwit, ² “Nido pandet kabigo babik dakon gen teban yapmanek kisiri dima suganeK jap non?”

³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji PinKop dakon gen teban yipmanek babikji dakon gen pandteban anek unun ban pan ekwan. Unun tagi dima. ⁴ PinKop da yan yagit, ‘Ji men datyo dakon pinbi egek geni gura mitni’

ae kinda gat yan yosok, ‘Amin kinda da men datyo do gen yokwi kinda yosak kan, unun amin si anakba kimotjak.’

⁵ Mani ji da amin gulusun yoyin degek yan yoyan, ‘Men datyo do nandaba wikwanek yo kabi unun do panpulugogi unun PinKop do paretni kan unun tagi’ ji da sun yan yoyan. ⁶ Ji yan anek babikji dakon gen

14:26: Lk 24.37 **14:31:** Mt 8.26; Mk 4.39 **14:36:**

teban guramigek Pinjkop dakon gen teban maba kisak. ⁷ Ji jamba but amin, Pinjkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandak anjtagap aban ji do gen yanjsi mandagit:

⁸ ‘Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman, mani but dasi nak dima nandan naman.’

⁹ Iyi dakon gen teban do, “On unun Pinjkop dakon gen” yan yanjek amin yoyin dekan.

Nak gawak naman unun koko yo isali asak.’”

Yo noknogi da amin dakon but dima anjupbal asak

(Mk 7.14-23)

¹⁰ Yesu da minjat amin kabi madep yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko mirak yopmanjek nandaba piasak. ¹¹ Yo si nono pikwan unun do Pinjkop da nandaban yokwi dima asak. Mani gen yoman unun do Pinjkop da nandaban yokwi tosok.”

¹² Yan yanban panjetni da obin yan iyiwit, “Gen on yanaki Parisi amin dakon but yokwi tonj gak unun di nandisal, bo dima?”

¹³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kwen Kokup Datno yo iyi dima kwaokgit unun gelimbil pilik mudokdisak. ¹⁴ Ji on amin do nandaba kik dima ani. On amin kosit yolik amin dabili mini yombem. Dabili mini kinda da notni kinda kosit yolisak kan, kisi bamot gapmakon mokdamal.”

¹⁵ Yanban Pita da Yesu yan iyigit, “Gak amin tilak gen yoyil unun dakon mibili tagi niyinjbi nandanen?”

¹⁶ Yanban Yesu da yan yagit, “Jiyo kisi dima nandan pison? ¹⁷ Jap morap noman unun kwasopninon pige kosiri nan abigisak. ¹⁸ Mani gen yokwi yoman unun nandak nandakninon da win butnin panjupbal asak. ¹⁹ Yo unun yan do yosot: nandak nandak yokwi, amin dapba kimot, yumabi anpak mibili mibili, kabo, topmon da gen pikon yopyop, ae yanba yokwi tok. ²⁰ Amin da unun anpak morap anakwa Pinjkop da pindakban yokwi an. Mani ji kisitji dima suganjek jap non unun da yokwi dima asak.”

Kenan minjat kinda Yesu nandan gadan imgut

(Mk 7.24-30)

²¹ Yesu kokup unun yipmanjek Tair ae Saidon kokup bamot tomal unudon kigit.

²² Kin alnanakwan Kenan minjat kinda unudon egipgut unun da abin yan tidanjek yan yagit, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam! Gwano kon da madepsi anjupbal asak.”

²³ Yanban Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. Anakwan panjet kabini da obinjak Yesu yan iyiwit, “Minjat on yan tidanjek jigi niminjak noldak. Unun tagi dima. Iyinjbi kwan.”

²⁴ Yanba Yesu da yan yagit, “Pinjkop da nak Israel amin sipsip kabini pasilbi unun banjin panpulugoken do yabekgit.”

²⁵ Yanban nandanjek minjat da abin gawak iminjak yan iyigit, “Amin Tagi, anpulugoki dosi nandisal!”

²⁶ Yan yanban Yesu da iyigit, “Minjat monjiyo dakon jap pinjan do yomyomi mini.”

²⁷ Yanban minjat da yan iyigit, “Amin Tagi, bami yosol, mani pinjan tewigi da tamokon da jap jimjim mon unun tagi non.”

²⁸ Yanban Yesu da nandanjek yan iyigit, “O minjat, nandan gadatgo unun wukwisi. Yo nido yal unun yan gin alnan gamdisak.” Yan iyinjakwan unudon gin gwi kilek tagit.

Yesu sot amin morapmi panmilip agit

²⁹ Yesu unun kokup yipmanjek Galili Pakbi Idap da ilenikon kigit. Kinjak unudon da ilen kindakon pawigi yikgit. ³⁰ Pawigi yigakwan minjat amin kabi madepsi da sot amin morapmi panjapgwit. Kandapmi yokwi ae girenjikbi, dabili mini, amin kadim, ae sot mibili mibili ton unun Yesu da buron panabin yopmanjakwa panmilip agit. ³¹ Anakwan kadim da gen yawit, ae kandapmi yokwi ae girenjikbi da kosit agipgwit, ae dabili mini da sintawit. Amin da unun pindagek Israel dakon Pinjkop do tamtam yanjek anjisiwit.

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut

(Mk 8.1-10)

³² Yesu da pañdet kabini yañ yoban apba yañ yoyigit, “On miñat amin kabiyon nin gat gildat kapbi egipmaman. Kili japni kisi nan mudan, do nak bupmi nandan yomisat. Jap dima yoyinek yabetno kini kan, kosiron inam kimot anek man potdan.”

³³ Yanban pañdetni da yañ iyiwit, “On miktin amini minikon bret morapmi dukon ban on miñat amin morapyo yomnoni?”

³⁴ Yanba yoyigit, “Jikon bret nian da ton?”

Yanban yawit, “Ninon bret 7 ae tap kilap moningok bamorisok dagin tan niman.”

³⁵ Yan yanakwa Yesu da miñat amin kabiyon madep miktimon pabin yitni do yoyigit. ³⁶ Yoyinban yigakwa Yesu da bret 7 kabi gat ae tap kilap gat timik Pinokop ya yañ iyinek pudan pañdetni do yoban unun da amin do yoba nawit. ³⁷ Kisi aripmisi nanba jap diwat tawit unun pañdetni da timigek yik madepsi 7 kabi similgwit. ³⁸ Wili 4 tausen da jap nawit. Ae miñat monjiyo jap nawit unun dima manjikbi.

³⁹ Yesu unun miñat amin kabi madepsi yoyinban kinakwa iyi boron wigek Magadan tet do kigit.

16

Yesu da wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mk 8.11-13 ae Lk 12.54-56)

¹ Parisi amin ae Sadyusi amin diwari da Yesu ankwel do anek opgwit. Asi Pinokop dakon pi nan asak bo dima yañ do wasok tapmimi ton kindan aban koni do iyiwit.

² Iyiba yoyigit, “Gildat pigik do anakwan ji yañ yon, ‘Kwen gami asak, do anwa bisap tagisi.’ ³ Ae wisa dagokdosi ji yañ yon, ‘Gikwem pili ae kwen gami asak, do sikak mirimyo akdisak.’ Ji gildat wisayo pindagek kokwin tagisi an, mani abisok bisap ekwaman unun kanek kokwin tagi dima an. ⁴ Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinokop dakon pi nan asat yañ nandak do wasok tapmimi ton kindan kok do yon. Mani kindan dima kokdan. Kombi amin Jona dakon tilak nanjin kokdan.”

Yan yoyinek yopman kigit.

Parisi ae Sadyusi amin dakon yis dakon tilak gen

(Mk 8.14-21)

⁵ Yesu gat pañdetni gat pakbi idap teri kindan kiwit bisapmon pañdetni bret do intanek kiwit. ⁶ Yan aba Yesu da yañ yoyigit, “Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat unun dakon yis do pakyanji kan kimotni.”

⁷ Yanban notni yoyin yoyin anek yañ yawit, “Ninon bret mini unun do bo yosok?”

⁸ Gen unun yanba Yesu burikon da pindak nandanjo anek yañ yoyigit, “Ji nido ninon bret mini yañ yon? Ji nandan gadatji pisipmi! ⁹ Ji butji sigin pakyanji dima nandan pison, ma? Nak bret 5 kabi ban amin 5 tausen do yoba nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si inton? ¹⁰ Ae bret 7 kabi ban amin 4 tausen do yoba nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si inton? ¹¹ Nak bret do yat yañ nandan, ma? Dima. Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yisni do pakyanji kan kimotni, nak unun do dayit.”

¹² Yan yanban nandanek buri pisawit. Bret dakon yis do dima yosok, Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yoyin detni top-topmi do kan kimotnen do yosok yañ nandawit.

Pita da Yesu dakon mibili yañ tenjenagit

(Mk 8.27-30 ae Lk 9.18-21)

¹³ Yesu Sisaria Pilipai kokup pap ankapmat anek pañdetni yañ yoyigit, “Amin da Amin Dakon Monji do namin amin kindan yañ yon?”

¹⁴ Yanban iyiwit, “Diwari da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yañ yon, ae diwari da Elaija yañ yon, ae diwari da kombi amin Jeremaia, bo kombi amin njakwari kindan yañ yon.”

¹⁵ Yanba Yesu da yañ yoyigit, “Ae disni nak do namin yañ yon?”

¹⁶ Yan yoyinban Saimon Pita da yañ iyigit, “Gak Kristo, Pinokop egip egipmi ton unun dakon Monji egisal.”

¹⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak kisik kisik tagi abi. Gen yal unun miƙtim amin kinda da dima goligit. Kwen Kokup Dat da iyi goligit. ¹⁸ Nak yan gayisat, mango unun Pita. Anakwan tip unun da kwenon panmuwukbi kabino pan- muwuk yopbo Tipdom dakon tapmim da aripmi dima pabin yopmanakwan toktogisi tan an kikdisak. ¹⁹ Pinƙop da Amin Kila Asak unun dakon yoma witdal gaben. Gen miƙtimon yan anteban abi, Kwen Kokupmon Pinƙop da yan gin yan anteban asak. Ae gen miƙtimon yan witdalbi, Kwen Kokup-mon Pinƙop da yan gin yan witdaljak.”

²⁰ Yan yanek Yesu da panƙetni dima yoni do kirinik yominjek yan yoyigit, “Nak Kristo egisat unun amin kinda dimasi iyini.”

**Yesu kimot bisapni kwan
tanakwan panƙetni da iyi
dakon anƙpak ani do yoyin
deƙgit**

(Kilapmi 16.21–20.34)

*Kimagek pidosak unun dakon but piso
yagit*

(Mk 8.31–9.1 ae Lk 9.22-27)

²¹ Unun bisapmon Yesu da wasanek yo noman tan imdan unun do panƙetni yoyinjek yan yagit, “Nak Jerusalem kokup papmon kinjek kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyinƙet amin unun da yo yokwisi an naminek nikba kimotdisat. Anek gildat kapbi anakwan Pinƙop da aban pidokdisat.”

²² Yanban Pita da unun gen nandanek Yesu ilenikon anki tebai yan iyigit, “Amin Tagi! Unun yo morap dimasi altan gamni!”

²³ Yanban Yesu da Pita yan iyigit, “Sunduk gak nepman det! Kosit sopsop dima annam. Gak Pinƙop dakon nandak nandak nan dima yoldal, gak amin dakon nandak nandak nan yoldal.”

²⁴ Yan yanek Yesu da panƙetni yan yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kan, unun amin iyi dakon galaktok morapni

kisi yopman mudanek tilak kindapni guramigek nak noljak. ²⁵ Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶ Amin kinda da miƙtim dakon yo morap pan egakwan egip egipni pasiljak kan, unun yo morap da nian anek anpulugoni? Bo egip egipni aeni abidok do tomni ninan yumjak? ²⁷ Amin Dakon Monji unun Datni dakon tilimni gat ae anelo kabini gat apdisak. Unun bisapmon minat amin morapyo anƙpakni awit unun da aripmon tomni yomdisak. ²⁸ Nak asisi dayisat, on akgan kabikon da di dima kimagek egakwa gin Amin Dakon Monji unun kila amin madep mani panek apban kokdan.”

17

Yesu dakon giptimi kulabik agit

(Mk 9.2-13 ae Lk 9.28-36)

¹ Gildat 6 kabi mudanakwa Yesu da Pita, Jems ae padige Jon yoyinban bunon yolba ilen dubagi kindakon pawigi iyi gin egipgwit. ² Elenon egek kanakwa Yesu dakon giptim nwanƙwarisi agit. Anakwan tomno dabilniyo gildat da yan tenƙenagit. Ae imalniyo kisi kwakwagisi ae tenƙenini tonji agit. ³ Yan aban kanakwa Moses gat Elaija gat altanbal Yesu gat gen yan nandatyo aba pindakgwit.

⁴ Yan anakwa Pita da Yesu iyigit, “Yoyinƙet, nin idon egip do tagisi nandan. Gak da tagi yan nandabi kan, nak da yut kaben kapbi aben. Kinda gak do, kinda Moses do ae kinda Elaija do aben.”

⁵ Pita da gen yanakwan gin gikwem tenƙenini madep da pin ilimik yominakwan gen kinda unungwan da yan noman tagit, “Unun Monjino, but dasi galak tan imisat, ae unun do nandabo wagil tagisisi asak. Ji geni nandani.”

⁶ Panƙetni gen unun nandanek miƙtimon man pagede madepsi pasal nimnimikgwit.

⁷ Yanj aba Yesu da abin giptimikon witjinek yanj yoyigit, “Ji dima pasalek pidabit.” ⁸ Yanj yanban pidan kwen sintanek amin bamot dima pindakgwit, Yesu nanjin kawit.

⁹ Henon da tobil pinjek Yesu da yanj yoyigit, “Yo unun pindan unun dakon gen amin kinda dima iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak unun bisapmon tagi yoyini.”

¹⁰ Panjetni da Yesu yanj iyiwit, “Gen teban yoyinjet amin da gen kinda yanj yon, ‘Elaija mibiltok abinjakwan Kristo unun bunon apjak.’ Gen unun nido yon?”

¹¹ Iyinja Yesu da gen kobogi yanj yoyigit, “Gen unun bami yon. Elaija da abin yo morap panjaluk akdisak. ¹² Mani Elaija kili apgut, aban amin da dima kanba pisagit, do galaktokni yolek yo yokwi mibili mibili anjingwit. Ae Amin Dakon Monji ununyo kisi yo yokwi mibili mibili yanj gin anjindan.”

¹³ Yanj yanban panjetni da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin do yosok yanj nandaba pisagit.

*Yesu da monji kinda konni yol imgut
(Mk 9.14-29 ae Lk 9.37-42)*

¹⁴ Yesu gat panjetni kapbi gat ilenon da pin minjat amin morapmi muwukgwit kabikon kinakwa amin kinda da abin Yesu da buron gawagek yanj iyigit, ¹⁵ “Amin Tagi, gak monjino do bupmi nandan ibi! Unun bisap morapmi tebaisi nimnimigek jigi tepmiyo madepsi pasak. Anjek bisap morapmi kindapmon mosok bo ae pakbi kagagwan manj pigisak. ¹⁶ Nak panjet kabigokon ankiko anmilip ak do antidok ayin.”

¹⁷ Yanban Yesu da yanj yagit, “Ji nandan gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap nian da ji gat egek jigisi guramik daben? Monji unun nagon anopgut!”

¹⁸ Yanj yoyinban anopba Yesu da kon unun gen tebaisi iyinban win abiginakwan unun bisapmon gin monji unun kilek tagit.

¹⁹ Anakwan don panjetni iyin gin obin Yesu yanj iyiwit, “Nin nido kon unun yol do antidok aman?”

²⁰⁻²¹ Yanba yanj yoyigit, “Ji dakon nandan gadatji unun pisipmisi, yanj do anjek antidok ayin. Nak asisi dayisat, ji dakon nandan gadatji unun moninisisok, mastat yet yombem tanj damisak kan, ji kabap on iyinja tuwil ki timi kindakon tagi kisak. Ae pi morap kisi tagi ani.”

²² Yesu panjetni gat Galili miktimon muwugek yanj yoyigit, “Amin Dakon Monji amin da uwal da kisiron yipba ²³ unun da anakba kimotdisak. Anakwa gildat kapbi anakwan Pinjokop da kimoron nanj aban pidokdisak.” Gen unun yanban nandanek bupmisi nandawit.

Yesu Telagi Yut Madep do takis yomgut

²⁴ Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kin alnanakwa Telagi Yut Madep dakon takis timit timit amin da Pitakon kin yanj iyiwit, “Yoyinjetgo Telagi Yut Madep do takis yopmandak bo dima?”

²⁵ Yanba Pita da yagit, “O, yopmandak.”

Pita da yanj yoyinek yutnon wigi gen kinda dima yanakwan Yesu da kalip yanj iyigit, “Saimon gak nian nandisal? On miktimon kila amin madep madep takis timikgan, unun takis namn da yopmanjan? Iyi dakon monjini da bo amin njwaknwarida yopmanjan?”

²⁶ Yanban Pita da yagit, “Amin njwaknwarida yopmanjan.”

Yanban iyigit, “Yando, iyi dakon monjini da takis dima yopmanjan. ²⁷ Mani nin takis dima yopnen kan, uwal anjindan. Do gak pakbi idapmon kin nap yipbi pikwan tap kilap mibiltok ananjak unun da gen kagakon monen kinda tanban kokdisal. Unun monen nanj nit do Telagi Yut Madep do takis yopbi.”

18

*Mibiltok amin egip egip dakon gen
(Mk 9.33-37 ae Lk 9.46-48)*

¹ Unun bisapmon panjetni da Yesukon kinjek yanj iyiwit, “Pinjokop da Amin Kila Asak da kagagwan namn da amin diwari yapmanjek man madepni ton?”

17:10: Mal 4.5 **17:12:** Mt 11.14 **17:13:** Lk 1.17
1Ko 13.2 **17:22:** Mt 16.21 **17:24:** TP 30.13; 38.26

17:19: Mt 10.1 **17:20-21:** Mt 21.21; Mk 11.23; Lk 17.6;
18:1: Lk 22.24 **18:3:** Mt 19.14; Mk 10.15; Lk 18.17

² Yanba Yesu da amin moniƙa kinda iyinƙan opban paƙdetni da bikbigon yipban agakwan ³ yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji kulabik anek amin moniƙa da tilagon dima egipni kan, ji Pinƙop da Amin Kila Asak da kagagwan dima egipdan. ⁴ Amin kinda iyi do nandaban pinƙakwan amin moniƙa da tilagon egipjak kan, unun amin Pinƙop da Amin Kila Asak da kagagwan man madepni ton. ⁵ Ae amin kinda da amin moniƙa oden kinda nak nandan gadan naminek egakwan anpulugosok kan, unun amin nak nan anpulugosok.”

⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda da amin moniƙa kinda nak nandan gadan naminek egakwan yokwi asak do yabetjak kan, unun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anakwan amin da wit misinƙi tip madep tegikon waman maba tap ilarigwan pigek kimotjak kan unun tagi.

⁷ “Miktimon amin ekwan, awa! Amin diwari da yokwikon depdan. Mani yokwi ani do yabetdan amin, awa!

⁸ “Kisitgo bo kandapgo da yokwi aki do gayinƙan kan, mandan dagan mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindan tebanon pigiki yan do kisitgo bo kandapgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁹ Ae dabilgo da yokwi aki do gayisak kan, pilik mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindan tebanon pigiki yan do dabilgo kindan piligek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ¹⁰⁻¹¹ Ji kan kimotni. Amin moniƙa dakon aneloni Kwen Kokupmon Pinƙop da inamon toktogisi ekwan. Do amin moniƙa do nandaba yo isali dima ani.”

Sipsip pasilbi dakon tilak gen (Lk 15.3-7)

¹² Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji nian nandan? Amin kindan sipsipni 100 kabikon da kindan pasiljak kan, nian asak? Kan 99 kabi ileƙ obakon yopban jap nanek egakwa kaloni pasiljak unun wusik do kisak.

¹³ “Nak asisi dayisat, sipsipni kan kwosak bisapmon but galak madepsi nandakdisak. 99 kabi dima pasilgwit unun

do tagi nandisak. Mani kaloni pasiljak nan kan kwokdisak unun do kisik kisik madepsi nandakdisak. ¹⁴ Yanƙin Kwen Kokup Datji da amin moniƙa kindan pasiljak do dima galak tosok.”

Not yokwi aban anmilip ak dakon gen

¹⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Notgo kindan yokwi anƙaban kan, kin kanbi disilgin gen unun yan anmilip ak do pi anjil. Gengo nandan yawokban kan notgo abidanbi gagakon apjak. ¹⁶ Mani gengo dima nandan yawokban kan, amin kaloni bo bamori yan timikbi kini.

‘Yan anek ji amin bamori bo kapbi da gen unun tagi anteban ani.’

¹⁷ Unun amin kapbi dakon gen dima nandisak kan, kin panmuwukbi kabikon mibilni yoyini. Anek panmuwukbi kabi dakon gen dima nandisak kan, unun amin yokwisi asak. Unun amin do Pinƙop dima nandan iman amin ae takis timit timit amin yan nandan inni.

¹⁸ “Nak asisi dayisat, gen miktimon yan anteban asal, Kwen Kokupmon Pinƙop da yan gin yan anteban akdisak. Ae gen miktimon yan witaldal, Kwen Kokupmon Pinƙop da yan gin yan witaldisak.

¹⁹⁻²⁰ “Nak sanbenek yan dayisat, on miktimon amin bamori bo kapbi nak da manon da muwutni kan, nak bikbiknikon egipben, do but kalon anek yo kindan do bisit yoni kan, Datno Kwen Kokup egisak unun da tagi damjak.”

Pi monji bupmini mini dakon tilak gen

²¹ Unun bisapmon Pita da abin Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, notno kindan da yokwi anaban kosiri nian da yokwini yopman iben? Kosiri 7 kabi bo nian?”

²² Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak yan gayisat, yokwini kosiri 7 kabi dima, yokwini yopman ibi kosiri 77 kabi yan asak.

²³ “Nandani, Pinƙop da Amin Kila Asak unun yan. Kila amin madep kindan pi monjini da goman animgwit, unun gomani panƙilek ak do nandagit. ²⁴ Wasanek gomani panƙilek anakwan amin kindan anan

opgwit. Unun amin goman moner 50 milion danari. ²⁵ Mani goman unun sopsop dakon moner unun da aripmon dima tan ingut. Do kila amin madep da unun amin gat gwakni gat oman amin egakwa tomni do amin da moner iba gomani sopjak do yagit. Ae yo morapni yuman nan mudanek unun dakon moner ban goman sopjak do amin tagini da gen tebai yagit.

²⁶ “Oman monji gen unun nandanek amin tagi nwanben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanakwan egaki don gomango kisisi sopben.’ ²⁷ Yan yanban amin tagini da bupmi nandan iminek goman madepni yipman iminakan isal kigit.

²⁸ “Anakan oman monji unun wanga pigi pi isalni kinda unun goman moner 10 danari tan ingut unun kagit. Kanek tegikon tebai abidanek gen tebai yan iyigit, ‘Gomano agil unun panop!’

²⁹ “Pi isalni unun geni nandanek nwanben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanakwan egaki don gomango gaben.’

³⁰ “Mani geni dima nandanek pi isalni abidan anki dam tebanon yipmanek gomani iminek don wanga pisak do yagit. ³¹ Anakan pi isalni diwari da kanek buri yokwi tanba kin amin taginikon yo unun agit do iyiwit.

³² “Yanba nandanek amin tagi unun da oman monji unun iyanban opban yan iyigit, ‘Gak pi monji yokwi. Gak bisit tebai nayinbi goman kisisi yipman gamit. ³³ Nak da bupmi nandan gamit, gak nido pi isalgo do bupmi yan gin dima nandan imil?’ ³⁴ Yan yanek japmi nandanek obip amini yan yoyigit, ‘Ji anakba tepmi nandanek gomano kisisi sopban don yipbo kisak.’”

³⁵ Tilak gen on dakon wasipmi do Yesu da sanbenek yan yagit, “Yan gin notji da yokwi andaba yokwi yopyop but dasi nandanek dima ani kan, Kwen Kokup Datno da yo jigi yan gin an damdisak.”

19

*Yesu da minjat pankwinit dakon gen yagit
(Mk 10.1-12 ae Lk 16.18)*

¹ Yesu gen unun yan mudanek Galili miktin yipmanek Jodan Pakbi teri kinda Judia miktimon kigit. ² Kinakan minjat amin kabi madepsi da yol anan kinakwa Yesu da sot amin morapmi panmilip agit.

³ Anakan Parisi amin diwari da Yesukon abin ankwalek yan iyiwit, “Nin da gen tebanon nian tosok? Amin kinda da minjatni galak toknikon tagi kwinitjak, bo dima?”

⁴ Yanba Yesu da yan yagit, “Ji Pin kop da papiakon gen kinda tosok unun dima manjin kawit? Unun yan tosok, ‘Wasok wasogikon Pin kop da amin wasanek minjat ae wiliyo kisi wasagit.’

⁵ Wasanek yan yagit, ‘Wili da meni datniyo yopmanek minjatni gat muwukbal giptim kaloni anjil.’

⁶ Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kaloni amal. Unun do Pin kop da minjat wili kili panmuwukgit, do amin da dima panwasekdo.”

⁷ Yan yanban Parisi amin da iyiwit, “Yan kan ae mibili nido Moses da gen teban kinda yan mandagit? Gen unun yan: ‘Amin kinda minjatni kwinit do kan, minjat pankwinit papia kinda mandan iminek kwinitjak.’”

⁸ Yanba Yesu da yagit, “Moses unun but tebanji do anek gen teban unun mandagit. Mani wasok wasogikon minjat pankwinit dakon kosit unuden kinda dima tagit. ⁹ Yan dayisat, amin kinda minjatni yumabi dima anakan kwiningek minjat kaluk pasak kan, unun wili iyi yumabi asak.”

¹⁰ Panjetni da gen unun nandanek yan iyiwit, “Yan kan minjat eyo dima anek egipdo.”

¹¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Amin diwari Pin kop da panpuluganakan minjat dima panek tagi egipni. ¹² Ae amin diwari unun giptimni yokwi da alton, ae diwari amin da yabi pabi, ae diwari Pin kop da Amin Kila Asak dakon pi do nandanek egip egipni parekan, yan do anek minjat dima pan. Gen on abidok do nandan amin unun tagi abidoni.”

Yesu da amin monji yopba iyikon opni do yagit

(Mk 10.13-16 ae Lk 18.15-17)

¹³ Ujun bisapmon amin da minjat monjiyoni Yesu da kisitni kwenikon wutjinek bisit anyomjak do panopgwit. Panopba panjetni da dima panopni do tebai yoyiwit. ¹⁴ Yanj aba Yesu da panjetni yanj yoyigit, “Minjat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinjik yomni. Pinjkop da Amin Kila Asak unjun amin minjat monjiyo da tilagon ekwan unjuden amin dakon.” ¹⁵ Yanj yanjek kisitni minjat monjiyo da kwenon wutjinek don unjun kokup yipmanj kigit.

Monji gimonj kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mk 10.17-31 ae Lk 18.18-30)

¹⁶ Bisap kindakon amin kinda da Yesukon obinek yanj iyigit, “Yoyindet, nak ni anpak tagi kinda nanj anjek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁷ Yanjban yanj iyigit, “Gak anpak tagi do nido nayisal? Amin Kalonji gin unjun tagisi. Gak Pinjkop dakon gen teban guramigek egip egip dagok dagogi minikon tagi kiki.”

¹⁸ Yanjban iyigit, “Gak ni gen teban do yosol?”

Yanjban Yesu da iyigit,
 “Amin dima dapba kimotni,
 minjat eyo kili abi ji yumabi dima ani,
 yo kabo dima noni,
 top gen yanjek amin notji yum dogin
 gen pikon dima yopni,

¹⁹ menj dat do nandaba wukwanek geni guramitni,

ae gaga do but dasi nianj galak tosol,
 unjudej gin amin do but dasi galak
 tanj yobi.”

²⁰ Yanj yanjban monji gimonji da yanj iyigit,
 “Nak unjun gen teban morap guramik mudosot. Mani yo kinda gat ninansi anjek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

²¹ Yanjban Yesu da yanj iyigit, “Gak kilegisi egip do nandisal kanj, kinj yo morapgo yumanj nanjek unjun dakon monej banj yoni mini amin do yobi. Yanj anjaki yo tagisi Kwen Kokupmon tanj gamdisak. Yanj anjek abinj nak nol.” ²² Amin unjun yoni morapmi

tanj imgwit, do gen unjun nandanj buri jik tanjban si kigit.

²³ Kinjakwan Yesu da panjetni yanj yoyigit,
 “Nak asisi dayisat, yoni morapmi amin unjun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok akdanj. ²⁴ Asisi, bit madepsi kamel unjun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unjun yapmanjek yoni morapmi amin unjun Pinjkop da Amin Kila Asak unjun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

²⁵ Yanjban panjetni nandanj wiripdagek yanj yawit, “Yanj kanj namin amin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

²⁶ Yanjba Yesu da panjet kabini pindagek yanj yoyigit, “Amin iyi aripmi dima ani, mani Pinjkop da yo morap ak do tagi asak.”

²⁷ Yanjban Pita da Yesu gen kinda yanj iyigit, “Nin yo morap yopmanjek gak nanj gin gol awilgamanj. Do nin yo ni banj timitnenj?”

²⁸ Yanjban Yesu da yanj yoyigit, “Nak asisi dayisat, yo aeni kalugi mudoni unjun bisap madepmon Amin Dakon Monji man madep panjek kila amin madep yityit tamoni tilimi tonj unjudon yitdisak. Anjakwan ji nak nolganj amin unjun bisapmon kila amin madep tamo 12 kabi unjudon yigek Israel amin kabi 12 dakon gen kokwin kila agak pi akdanj. ²⁹ Amin morap nak do nandanjek yutni, notni, sami, menji, datni, minjat monjiyoni, ae jap pini yopmanj detni, unjun yo morapni kosiri 100 yanj timik timik akdanj. Yanj anjek egip egip dagok dagogi mini abidokdanj. ³⁰ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unjun da bujon amin akdanj. Anjaka amin morapmi abisok bujon ekwan unjun da mibiltok amin akdanj.”

20

Wain pi dakon tilak gen

¹ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unjun yanj. Amin kinda miktimni morapmi. Unjun amin wisa dagokdosi kinj pi monji wain pinikon pi ani do timikgit. ² Gildat kalonji do monej 1 danari timitni do yoyinban but kalonj aba wain pinikon yabekban kiwit.

3 “Kinakwa timi di egi 9 kilok anjakwan pi ami kin makeron amin diwari isal ekwa pindagek 4 yan yoyigit, ‘Jiyo kisi wain pinokon kin pi anjakwa pi ani da aripmon monej daben.’ Yanban nandanek wain pinikon kiwit.

5 “Kinakwa don gildat binap aeni makeron kin di gat timikgit. Aeni 3 kilok kin yan gin pi monji di gat timikgit. 6 Anek egi pilindosi kin amin diwari isal agakwa pindagek yan yoyigit, ‘Ji nido gildat daman pini mini isal ekwan?’

7 “Yanban gen kobogi yan iyiwit, ‘Amin kinda da nin pi dima nimik.’

“Yan yanba pi dakon ami da yan yoyigit, ‘Ji kisi kin wain pinokon pi ani.’

8 “Yan yoyinek egi pilin pilindo pi ami da kin pi monji dakon kila amin yan iyigit, ‘Pi monji yan panmuwugek monejni yobi. Bunonsi aben unjudon da wasanek yominjaki wigi mibiltok aben unjudon dagosak.’

9 “Yan pan muwugek pi monji pilindosi aben unjun do monej 1 danari yominj yominj agit. 10 Yan aban kanek pi monji mibiltok apgwit unjun nin da monej madep timidaman yan nandawit. Mani dima, kisi morap monej 1 danari gin timik timik awit. 11 Mibiltok aben amin unjun monej 1 danari timigek pi unjun dakon ami do nandaba yokwi tanban 12 yan iyiwit, ‘Nin wisa dagokdosi abin pi anapno gildat da madepsi nindanakwan pilin tosok. Bunonsi aben unjun bisap pisipmisok pi ayin, do nido monej tilak kalonji kongin nimisal?’

13 “Yan yanba nandanek amin tagi da pi monji kinda yan iyigit, ‘Not, nak da gak yokwi kinda dima angamit. Nak monej 1 danari gaben do gayiko gaga but kalon al. 14 Do gak monengo abidanek ki. Naga da galaktogon amin bunon aben unjun gat monej tilak kalonikon damisat. 15 Unjun nak dakon yo. Naga dakon galaktok yolek monejno tagi kokwinik daben. Nak amin do yo tagisi anapbo gak nido nandaba yokwi tok asal?’ ”

16 Yan yanek Yesu da wasip do yan yagit, “Yanjin bunon amin da mibiltokdan,

anjakwa mibiltok amin da bunon amin akdan.”

Yesu kimotjak do yanban kosiri kapbi agit (Mk 10.32-34 ae Lk 18.31-33)

17 Yesu Jerusalem kokup papmon kinjek pandetni 12 kabi timikban iyi gin kosiron kinjek yan yoyigit, 18 “Nin abisok Jerusalem kinapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin unjun da kisiron yipdan. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdan. 19 Yan dagok anek Amin Nwaknwarri Kabi da kisiron yipdan. Yipba unjun da toptopmon da man madep iminek, baljanek tilak kindapmon anakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anjakwan Pinkop da kimoron nan aban pidokdisak.”

Jems gat Jon gat man madep pak do yagimal

(Mk 10.35-45)

20 Yan yanakwan Sebedi dakon monji bamot gat menji gat Yesukon kin altanek menji da njwakben anek Yesu da yo kinda an yomjak do iyigit.

21 Iyiban Yesu da yan iyigit, “Nak da ninan aben do nandisal?”

Iyiban yan yagit, “Gak kila amin madep egipbi bisapmon on monji bamotno man madep panek kinda da gak da amin tet do ae kinda da gwanden tet do yitjil do yan dagok anyobi do nandisat.”

22 Yanban Yesu da monji bamot yan yoyigit, “Jil gen unjun yomal dima nandan pisanek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unjun tagi panjil?”

Yanban iyigimal, “Tagi panden.”

23 Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Unjun asi, tepmi pakdisat unjun pakdamal. Mani namin da nak da amin tet do ae gwanden tet do yitjak, unjun nak da aripmi dima yan dagoken. Tamo unjun Datno da amin kili manjin yopgut unjun dakon.”

24 Pandetni 10 kabi gen unjun nandanek amin bamot unjun do butjap nandawit.

25 Yan nandanakwa Yesu da yoyiban opba yan yoyigit, “Ji Amin Nwaknwarri Kabi dakon

kila amini dakon mibili disi nandan. Unun iyi do nandaba wukwanek minat amin kabiyoni da geni guramik kimotni do nandan. ²⁶ Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ²⁷ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin minat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin asak. ²⁸ Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman an tyuimni do dima pigit. Iyi minat amin morap panpulugokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini bamori panmilip agit

(Mk 10.46-52 ae Lk 18.35-43)

²⁹ Yesu gat pangetni gat Jeriko kokup pap yipman degakwa minat amin kabiyon madepsi da yolgwit. ³⁰ Kinakwa kosit ilenon dabili mini amin bamori yikgimal. Yigakwal amin da “Yesu abisak” yan yanba nandanek madepsi yan tidanek yan yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

³¹ Yan tidanbal amin kabi madepsi da dima yan tidonjil do yansop anyomgwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

³² Yan tidanbal Yesu da nandan kosiron agek yan yoyigit, “Nak ninan an daben do nandamal?”

³³ Yoyinban yan iyigimal, “Amin Tagi, nit sintok do nandamak.”

³⁴ Yanbal Yesu bupmi nandanek kisit da dabili witjinban unudon gin sintanek Yesu yolgimal.

Yesu Jerusalem kinjek amin yoyin dekgit

(Kilapmi 21-25)

21

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jn 12.12-19)

¹ Yesu gat pangetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage kokupmon kin altawit. (Kokup unun Hen Olipmon tosok.) Altanek Yesu da pangetni bamori yabegek ² yan yoyigit, “Jil ason kokup koman unudon kin altanek unudon gin donki menji kinda napmon agakwan monji isal akban pindatdamal. Unun witald ilik idon panopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yan amal’ yan dayinban kan, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok’ yan iyinbal unun da tepmi daban panopjil.”

⁴ Yan yanakwan kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

⁵ “Saion kokup pap amin do gen yan yoyiki, ‘Kabit, kila amin madepgo abisak.

Buri manbi da donki da kwenon yigek abisak.

Donki gimonji da kwenon yigek abisak.’”

⁶ Yesu da panget bamot yoyinban geni guramigek kigimal. ⁷ Kin donki menji gat monji gat panabin imalni donki bamot da kwenikon yopmanakwal Yesu pawigi unudon yigit. ⁸ Yan anakwan amin morapmi da kosiron imalni kukwan yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kilin mandan panobin kosiron yaliwit. ⁹ Minat amin kabi madepsi mibiltok kiwit ae bujon yolgwit kisi da gen pap yanek yan yawit:

“Osana! Dewit Dakon Monji ankisino!

Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinokop da gisamigakwan abisak.

Pinokop Wikwisi ankisino!”

¹⁰ Yesu unun Jerusalem kokup papmon pigakwan kokup amin kisi da buri pidanba yan yawit, “On namn aminsi kinda?”

¹¹ Yanba Yesu gat agipgwit minat amin kabi madep da yan yawit, “On Yesu, unun kombi amin kinda, Nasaret kokup Galili miktimon da abisak.”

Yesu da amin telagi yutnon moneh ilit pi awit unun yolgit

(Mk 11.15-19 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

12 Yesu kinj Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi monej ilit pi awit amin unun yolban wanga abigiwit. Yan anek monej kulabik awit amin* gat minam yuman nawit amin dakon tamo unun kisi panjobilban tagal kiwit.

13 Yan anek gen yan yoyigit, "Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

'Nak dakon yut unun minjat aminyo da abinj bisit anjamni do tosok.'

Mani ji da kulabik aba

'kabo noknok dakon pasili tamo' yombem asak."

14 Yesu Telagi Yut Madepmon egakwan amin dabili mini ae kandapmi yokwi unudon opba panmilip agit. 15 Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin da wasok tapmimi tonj agit unun do japmi nandawit. Ae minjat monjiyo da Telagi Yut Madepmon yan tidanjek yan yawit, "Osana! Dewit Dakon Monji ankisino!" Yan yanba ununyo kisi do japmi nandawit.

16 Yan nandanjek Yesu yan iyiwit, "Gak on gen yonj nandisat?"

Yan yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Gen yonj unun nandisat, mani ji gen kinda tosok unun dima manjan? Gen unun yan:

'Gak minjat monjiyo gat ae monji njaknjak gat panjtagap anjaki mango yan anjenokgon.'

17 Yan yoyinek kokup pap unun yipman wanga pizek unun pilin kaga Betani kokupmon panji pakgit.

Yesu da yanban pik kindap kinda wagil kibidagit

(Mk 11.12-14 ae 11.20-24)

18 Wisa daganakwan Yesu aeni kokup papmon tobil kinjek kosiron jap do agit.

19 Anek kosit ilenon pik kindap kinda akban kagit. Kanjek kapmatjok da kinj bami di dima pindakgit. Tami gin pindagek yan iyigit, "Gak bunon ae bami dimasi toki dosi nandisat!" Yan iyinjakwan unudon gin wagilsi kibidagit. Tami kisi alek tanj mudawit.

20 Anakwa panjetni da pindagek tamtam yanek iyiwit, "Pik kindap nianon da tepmi kibidak?"

21 Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, ji but bamot dima anek nandan gadat bamisi anek egipni kan, pik kindapmon wasok at jiyo kisi yan gin tagi akdan. Ae unun gin dima, on ilen pidan tap kaga pigisak do iyini kan, yan gin akdisak.

22 Unun do ji yo morap timit do nandan unun Pinjkop nandan gadan iminj kimagek bisit iyini kan, unun yo morap damdisak."

Yesu man madep pagit ae tapmim tanj imgut unun do iyiwit

(Mk 11.27-33 ae Lk 20.1-8)

23 Yesu unudon da kinj Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi amin yoyinj dekgit. Yoyinj degakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin diwari Yesukon obinek yan iyiwit, "Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?"

24 Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyo kisi kobogi tagi dayikenj. 25 Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pinjkop da yabekban pi agit bo amin da yabekba agit?"

Yanban iyi gin notni yoyinj yoyinj anek yan yawit, "Pinjkop da yabekgit' yan iyinenj kan, gen kobogi yan niyikdisak, 'Yan kan ji nido dima nandan gadan imgwit?' 26 Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do 'Amin da yabekgwit' yan iyinenj kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minjat amin kabi madep da nindapdan."

27 Yan nandanjek Yesu do gen kobogi yan iyiwit, "Nin dima nandamanj."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nakyo kisi namin da pi unun aben do yan mudan namgut unun dima dayikenj."

Monji bamori dakon tilak gen

28 Yesu da mukwa sogok amin tagi gat ae kila amin gat sanjenek yan yoyigit, "Amin kinda monji bamori gat egipgwit. Egek

* 21:12: Monej kulabik yan awit: Miktimi miktimi amin da Jerusalem abinj iyi dakon monejni monej kulabik awit amin do yominjakwa Telagi Yut Madep dakon monej ban yoba paret awit. 21:13: Ais 56.7; Jer 7.11 21:16: Kap 8.2 21:21: Mt 17.20; Lk 17.6; Jn 14.12; 1Ko 13.2 21:22: Mt 7.7-11; 18.19 21:26: Mt 14.5

monji mibiltogi yan iyigit, 'Monjino abisok kin wain pinokon pi aki.'

²⁹ "Iyiban yagit, 'Pi dima aken.' Mani don nandak nandakni kulabik anek kin pi agit.

³⁰ "Anakwan datni da kin monji bujon nani yan gin iyiban monji da yan iyigit, 'Dat, pi tagi aben', mani pikon dima kigit.

³¹ "Nian nandan? Monji bamoron da jit amin da datni dakon gen guramikgit?"

Yanban yan iyiwit, "Mibiltok amin."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi yosot, takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minat gat da ji gwapmanek Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan mibiltan daminek kwan. ³² Jon da jikon obinek kosit kilegi dayin doliban geni nandaba bami dima agit. Mani takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minat gat da geni nandaba bami agit. Ji unun kawit mani nandak nandakji kulabik anek geni nandaba bami dima agit."

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen (Mk 12.1-12 ae Lk 20.9-19)

³³ Yesu da sanbejek yan yoyigit, "Nak tilak gen kinda gat yoko nandabit. Amin kinda da wain pini anek nagal an unun nagon wain sop baman til do gapma kinda wayikgit. Wayik mudanek kabo noknok pindat do yut dubak kinda aban wigigit. Yut an mudanek amin da monej pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanek pi unun da kisiron yipmanek miktin dubagikon kigit. ³⁴ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan pi monjini yabekban wain bami timik panopni do kiwit.

³⁵ "Kin altanba wain pi dakon kila amin da unun pi monji timigek, kinda anak ukwayityo awit, anek kinda anakba kimagakwan, kinda tip ban anakgwit. ³⁶ Yan aba pi ami da aeni pi monjini mibiltok yabekgit unun dakon tilak yapmanek morapmi yabekgit. Yabekban kwa pi kila amin da mibiltok awit unuden gin yokwi anyomgwit. ³⁷ Bujonsi iyi dakon monji nan yabegek yan yagit, 'Monjino

kwan kila amin da unun do nandaba wukwan imdan.'

³⁸ "Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, 'Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do anatan kimagakwan wain pini nin do anawatne.' ³⁹ Yan yanek monji unun abidan ilik pigaga da wanga anan abigi anakba kimakgit.

⁴⁰ "Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak?"

⁴¹ Yanban yan iyiwit, "Pi ami da abin unun amin yokwi kobogi yo yokwisi anyomdisak. Anek wain pi unun amin nwanwari da kisiron yipban unun da wain sop pakpak bisapmon bami tagi pan imni."

⁴² Yanba Yesu da yoyigit, "Ji Pin kop da piakon gen tosok unun dima manjin nandawit? Gen unun yan:

'Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Mani Amin Tagi da unun gwak yut kodigikon tip kinda nan tidagit da gwak teban akdak.

Yo unun Amin Tagi da iyi aban nin da kono yo masi masimisi asak.'

⁴³ Unun do nak yan dayisat, Pin kop da iyi Amin Kila Asak jikon tosok unun ji da kisiron nan gwayen amin kabi kinda bami tagi panalon agagi unun da kisiron yipdisak. ⁴⁴ Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan."

⁴⁵ Yesu da tilak gen bamot unun yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat da nin do yosok yan nandawit. ⁴⁶ Yan nandanek Yesu abidokdosi nandawit, mani minat amin kabi madepsi unun da Yesu do kombi amin kinda yan nandawit, do abidok do si pasalgwit.

22

Minat panek jap noknok abi dakon tilak gen (Lk 14.16-24)

¹ Yesu da tilak gen kinda gat yanek amin yan yoyigit, ² “Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun dakon tilak kinda unun yan. Kila amin madep kinda monji do minat panek sonok madepsi agit. ³ Kili jap noknok bisap kwan tanakwan kalip yan yomgut amin yoyinba opni do pi monjini yabekban kiwit. Mani kin yoyinba op do dima galak tawit.

⁴ “Yan aba pi monji di gat aeni yabekgit. Yabekgit yan yoyigit, ‘Ji kin mibiltok but piso yoyinbi amin unun yan yoyini: Nandani, nak bapalo gat ae bulmakau binap amin nelagi tonji kili dapman mandan son yopmat. Jap morap kili son panoman an yopmat. Do ji opba monjino do minat pagim unun dakon sonok anen.’

⁵ “Pi monjini unun gen anan unun amin kabikon ankiwit, mani geni nandak do kuragi nandek iyi da galak togon kin kin awit. Kinda unun pigagani kigit, ae kinda monej ilit pinikon kigit. ⁶ Yan anakwa amin diwari da pi monji timigek yo yokwi an yominek dapba kimakgwit. ⁷ Yan aba kila amin madep unun japmisi nandek emat amini yabekban kin pi monjini dapgwit amin unun kisisi dapba mini awit. Anek kokupni sowit.

⁸ “Anakwa kila amin madep da pi monjini yan yoyigit, ‘Minat pakpak dakon jap kili pan noman abi, mani si yan yomgum amin unun amin yokwi, do nak dakon jap dima noni. ⁹ Yan do, ji kin kosit papmon agek amin pindak yoyinba apba jap pakbiyo anen.’ ¹⁰ Yan yoyinban pi monjini kosit papmon kin amin anpakni tagi ae anpakni yokwi kisi pindak yoyinba opba jap noknok yut madep unun yikba tugagit.

¹¹ “Yigakwa kila amin madep da amin oben unun pindat do yutnon wigigit. Wigi kanban amin kinda minat panek jap noknok an bisapmon imal tagisi pan unuden kinda dima pagit kagit. ¹² Kanek yan iyigit, ‘Not, gak nidosi minat pakpak bisap madep dakon imal tagisi dima panek idon wil?’ Yan iyanban amin unun geni mini yigit. ¹³ Geni mini yigakwan amin madep da pi monjini yan yoyigit, ‘Ji on

amin abidank kisi kandapmiyo waman wanga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unudon kunam tagek iyon iyon yan tidank egipdisak.’”

¹⁴ Yesu unun tilak gen yoyin mudank yan yagit, “Amin yan yobi unun da morapmisi asak, mani yutnon amin tagi gat yitni do kokwiniki unun da tagapmi.”

Rom dakon kila amin madep Sisa do takis im do bo dima?

(Mk 12.13-17 ae Lk 20.20-26)

¹⁵ Parisi amin diwari da kin Yesu sun kinda yanban nandek gen pikon yipnen yan do gen pankosit awit. ¹⁶ Anek iyi dakon pandetni gat ae Erot da kabikon amin diwari gat yabekba kin Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gak gen bami yogok amin kinda yan nandaman. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani ton ae mani mini unun kisi Pin kop dakon anpak yoyin dek mudosol. ¹⁷ Gak nian nandisal? Sisa do takis imno tagi asak?”

¹⁸ Yan yanba Yesu da nianon da nak abin nep do nandan kokwin an unun pindak mudank yan yoyigit, “Jamba but amin ji nak nido ankewalga? ¹⁹ Monej tabili kinda takis do yipmangan kinda anobin naba koko.” Yan yanban monej tabili kinda anobin iba ²⁰ yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

²¹ Yanban yan iyiwit, “Sisa dakon.”

Yan yanba Yesu da yan yoyigit, “Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pin kop dakon unun Pin kop iyi do imdo.”

²² Yesu da gen unun yanban nandaba njakwarisi aban yipman kiwit.

Amin kimoron da pidoni do Yesu iyiwit

(Mk 12.18-27 ae Lk 20.27-40)

²³ Unun gildaron gin Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Sadyusi amin kabi amin kimakbi dima pidon yan nandan.) Abinek yan iyiwit, ²⁴ “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit, ‘Amin kinda monji mini da kimagakwan minatni isal egipjak kan, padige da panakwan yawi diwatni dima pasilni yan do monji panalasal.’ ²⁵ Nin da bikigon peni padige yo 7 kabi egipgwit. Mibiltok

nani unun minjat panjek monji mini egek kimakban padige da kwabatni pagit. ²⁶ Panjek ununyo kisi monji mini egek kimakgit. Ae unun da bujon nani kisi yan gin agit. Yan anakwa amin 7 kabi unun kisi kimak mudawit. ²⁷ Kimak mudanakwa minjat unun don kimakgit. ²⁸ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namn dakon minjatni asak?”

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pinjop da papiakon gen tosoq unun dima nandan. Ae Pinjop dakon tapmimni unun kisi dima kan nandan yo anek ji gen gulusun yon. ³⁰ Pidot pidot bisap madepmon minjat wiliyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ³¹ Ji kimoron da pidot pidot dakon mibili pakyanji dima nandaba pisosok. Pinjop da unun do kili dayigit. Ji dima manjin nandan, ma? Yan yagit:

³² ‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjopni.’

Pinjop unun amin kimakbi dakon Pinjop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinjop.”

³³ Yesu da gen unun yanban nandane minjat amin kabi madepsi da yoyindet unun agit do tamtam yawit.

Ni gen teban da gen teban diwaru yapmandak?

(Mk 12.28-31 ae Lk 10.25-28)

³⁴ Sadyusi amin da Yesu ankewal do iyinba gen tagisi yanakwan kobogi iyik do dima nandawit. Parisi amin da unun nandane Yesukon opgwit. ³⁵ Obin gen teban dakon mibili nandak nandak amini kinda da Yesu ankewalek yan iyigit, ³⁶ “Yoyindet, ni gen teban da gen teban morap kisi yapman mudosok?”

³⁷ Yanban Yesu da yan iyigit,

“Ji Amin Tagi Pinjopji unun but gat ae nandak nandak gat kisisi paregek but dasi galak tan iminek egipni.

³⁸ Gen teban on da gen teban diwaru yapman mudosok. ³⁹ Ae unun da bujon nani mibiltok yosok unun yombem gin. Unun yan yosok: Gaga do but dasi nian galak

tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. ⁴⁰ On gen teban bamot da gen teban diwaru gat ae kombi amin dakon gen morap kisi timikgamal.”

Yesu da iyi dakon mibili do panjekwalgit
(Mk 12.35-37 ae Lk 20.41-44)

⁴¹ Parisi amin sigin egakwa Yesu da yan yoyigit, ⁴² “Ji Kristo do namn dakon monji yan nandan?”

Yanban yan iyiwit, “Dewit dakon monji.”

⁴³ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Yan kan nido Telagi Wup da Dewit anpuluganjanwan Kristo do ‘Amin Tagi’ yan iyigit? Dewit unun yan yagit:

⁴⁴ ‘Pinjop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibanogwan yopbo gengo guramitni.”’

⁴⁵ Dewit da Kristo Amin Tagino yan iyigit. Unun do nianon da Kristo unun Dewit dakon Amin Tagini ae monji kisi egisak?”

⁴⁶ Yan yanakwan amin kinda da gen kobogi kinda dima iyiwit. Ae unun bisapmon gin wasaneq Yesu gen iyik do pasalgwit.

23

Parisi amin ae gen teban yoyindet amin da anpak yokwisi an

(Mk 12.38-39 ae Lk 11.43 ae 11.46 ae 20.45-46)

¹ Yesu da minjat amin kabi madepsi gat iyi dakon pandet kabini gat yan yoyigit,

² “Gen teban yoyindet amin gat ae Parisi amin gat da kalip Moses da man madepni gat yigek gen teban yoyin dekgit unuden gin dayin dekan. ³ Yan do, gen morap dayin dekan unun kisi guramik mudoni. Mani gen dayan unun iyi dima guramikgan, do anpak an unun dima yolni. ⁴ Unun da gen teban mibili mibili jigisi guramitni do dayan, mani iyi panpuluganba guramitni do kisitjok kinda dimasi yipmanan.

⁵ “Yo morap an unun amin da pindatni yan do an. Pinjop dakon gen sop simil simil kinam madepsi inamikon wamanan, ae imalnikon nap tilimi ton dubagisi unun

ban pan. ⁶ Jap noknok tamokon ae muwut muwut yutnikon amin mani ton da yikgan tamokon yit do galak ton. ⁷ Anek amin da maket tamokon 'Yoyindet, gildat tagi' yan yoyini yan do galak ton.

⁸ "Ji dakon Yoyindetji kalonji kinda dagin egisak, do amin da ji gawak daminek 'Yoyindet' yan dima dayini. Ji kisi morap not dagin ekwan. ⁹ Datji kalonji unun Kwen Kokup egisak, do miktin amin kinda do dat yan dima iyini. ¹⁰ Ae ji dakon Madepji kalonji unun Kristo, do amin kinda do gawak iminek madepno yan dima iyini. ¹¹ Ji da binapmon mibiltok aminji ekwan unun oman aminji egi damni. ¹² Amin kinda iyi do nandaban wigisak amin unun mani mini da egipdisak, anjakwan amin kinda iyi do nandaban pisak amin unun mani ton da egipdisak."

Yesu da gen teban yoyindet amin gat Parisi amin gat nawa gen yoyigit

(Mk 12.40 ae Lk 11.39-52 ae 20.47)

¹³⁻¹⁴ Yesu da sanbenek yan yoyigit, "Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin, ji jamba but aminsi. Awa! Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do an amin ji da kosit sopman yoman. Yan anek disiyi kisi unungwan dima pikwan.

¹⁵ "Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kalonji kinda da pan detji dagosak do pi teban anek tap kwenon da miktimi miktimi akwan. Ji Tipdom do amin an, do amin kinda abidoni kan, iyin dekba unun amin yan gin Tipdom do amin akdisak. Ae unun gin dima, ji da anpak yokwi an unun si yapmanek unun amin anpak yokwisi asak.

¹⁶ "Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwan. Awa! Ji yan yon: 'Amin kinda da Pin kop dakon Telagi Yut Madep do yanek geni yan anteban anek ae don tagi kirijitjak. Mani amin kinda da telagi yut dakon gol do yanek geni yan anteban asak kan, tagi dima kirijitjak.' ¹⁷ Ji nandan kokwinji mini, dabilji mini. Yo ni da Pin kop da dabilon yo madep asak? Gol yutgwan ton unun bo ae Telagi Yut Madep? Nandani, gol telagi

yutgwan ton do telagi yut da aban telagi asak.

¹⁸ "Ae kinda yon unun yan: 'Amin kinda da alta do yanek geni yan anteban asak kan, tagi kirijitjak. Mani amin kinda da altakon paret ton do geni yan anteban asak kan, tagi dima kirijitjak.' ¹⁹ Ji dabilji mini. Yo ni da Pin kop da dabilon yo madep asak? Paret altakon ton unun bo ae alta? Nandani, paret altakon ton do alta da aban telagi asak. ²⁰ Yan do, amin kinda alta do yanek geni yan anteban asak kan, alta gat ae yo morap altakon ton unun kisi do yanek geni yan anteban asak. ²¹ Ae amin kinda Pin kop dakon telagi yut do yanek geni yan anteban asak kan, telagi yut gat ae Pin kop yutnikon egisak unun gat kisi do yanek geni yan anteban asak. ²² Ae amin kinda Kwen Kokup do yanek geni yan anteban asak kan, Pin kop dakon kila amin madep yityit tamo gat ae Pin kop iyi tamonikon yikdak unun gat kisi do geni yan anteban asak.

²³ "Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi ton unun pan kabi 10 kabi kokwinigek unudon ban kabi kindanan Pin kop do paret tagi an. Mani gen tebanon gen madep madep ton unun yapman mudon. Aminon gen kokwin kilegi ani do yosok, ae amin bupmi nandan yomni do yosok, ae nandan gadat dakon bami anpak jikon noman tosak do yosok. Ji unun dima an. Gen tebanon gen madep madep ton unun guramik mudanek paret do yosok unun kisi guramitni kan unun tagisi. ²⁴ Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwan. Ji dakon tilak unun yan. Amin da pakbi nok do anek yo monin pakbikon ton unun pindak maba kinakwa pakbi non, mani kamel madep dima noknogi unun dima kanek kalon galaukba pigisak.

²⁵ "Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kap idapyo dakon manji sugon, mani burigwan da kabo ae sukwap nandak nandakyo tugawit da ton. ²⁶ Parisi dabilji mini amin, ji mibiltok kap dakon buri ikdigoni kan, manji iyi tagi kilek tosak.

²⁷ “Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kimakba yopmanjan tip kinam yombem. Kwen da kwak sonbi do kwakwagi tagisi asak. Mani mikgwan amin kidat gat ae yo garagi tigi morapmi ton. ²⁸ Jiyo kisi yan gin ekwan. Amin da dandaba ji amin kilegisi ekwan yan nandan, mani butjikon ji jamba but aminsi ae gen teban yapyap aminsi ekwan.

²⁹ “Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kombi amin ae amin kilegi kalipsi egi kimakba yopgwit tamo pantilim an. ³⁰ Anek yan yon, ‘Nin kalipsi babiknin da bisapmon egipguman tam, nin panpulangan kombi amin dima dapnom.’ ³¹ Gen yan yanakwa ji kombi amin dapdap dakon babikni yansi nandan damaman. ³² Do ji kin babikji da wasanek anpak yokwi awit unun an mudoni. ³³ Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi. Pin kop da ji yan dagan depban Tipdom do amin anakwa namin da pulugan depjak?

³⁴ “Do yan dayisat, nak da kombi amin ae nandak nandak amin ae yoyiñdet amin yabekgo jikon apdan. Apba ji da unun amin diwari yolba pasal kokupmi kokupmi kikan. Anakwa diwari timigek dapba kimotdan, ae diwari tilak kindapmon dapdan, ae diwari muwut muwut yutjikon nap kirinban baljokdan. ³⁵ Yan do anek on miktimon amin kilegi morap dapba kimakgwit unun dakon kobogi ji da timitdan. Wasok wasok do amin kilegi Abel anagek ae amin kilegi morapmi kisi dapgwit. Egi wigi wasip do ji da Berekia dakon monji Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anakba kimakgit. Unun dakon kobogi yo jigisi ji da timitdan. ³⁶ Nak asisi dayisat, abisok amin ekwan ji da unun dakon kobogi yo jigisi timitdan.

Yesu Jerusalem do bupmisi nandagit
(Lk 13.34-35 ae 19.41-44)

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pin kop da yabekban jikon aban unun ji da tipban

dapba kimokgon. Pup menji da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagin, mani ji da kurak tan namgwit. ³⁸ Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tanek yumsi tokdisak. ³⁹ Ji nak dima nandanek egi wigi ni bisapmon nak do ‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pin kop da gisamigakwan abisak’ yan nak do yoni unun bisapmon nandandan.”

24

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mk 13.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kinakwan pandetni da Yesukon kinjek Telagi Yut Madep dakon yut madep madep pindatjak do yoliwit. ² Yolinba Yesu da yan yoyigit, “On yut madep madep pindakgan unun dakon tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

Yesu da yo jiggi morapmi altoni do yagit
(Mk 13.3-13 ae Lk 21.7-19)

³ Yesu fleñ Olipmon yigakwan pandetni da iyi gin kin yan iyiwit, “Gen unun niyil unun ni bisapmon altokdan? Ninan kanek gak aego tobil abinaki on miktim dakon bisap mudokdisak yan nandan?”

⁴ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da pankewalni do kan kimotni. ⁵ Amin morapmi da abin nak dakon man yanek yan yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanek amin morapmi pankewaldan. ⁶ Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unun yo morap altokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unun noman tosok yan dima nandani. ⁷ Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anakwa miktim diwarikon wudip akdan. Ae amin da jap do madepsi anek diwari da

kimotdan. ⁸ Miñat monji kwapmi tonj da monji altok do anjakwa wasanek tepmi panj, yanj gin unun yo morap altanakwa bisap madep kwanj tosok yanj nandani.

⁹ “Unun bisapmon amin da ji timigek tepmi daminek dikba kimotdan. Ae ji nak nolganj do anek amin kisi morap da ji do butjap nandanj damdan. ¹⁰ Unun bisapmon amin morapmi nak nandanj gadanj namanj unun nandanj gadatni yopba witald kinjakwa notni do nandaba yokwi tok anek uwal da kisiron yopmanj yopmanj akdan. ¹¹ Anjakwa kombi amin toptopmi morapmi da altanek amin morapmi panjekwalba nandanj yominek yoldanj. ¹² Anjakwa anpak yokwi da madepsi irenj tanj anj kirkdisak. Yanj anjakwa amin morapmi da not do but dasi galak tanj yomyom anpak yipba witald kirkdisak. ¹³ Mani amin morap tebaisi sigin agakwa wigi mibi bisapmon wigisak unun Pinjkop da puluganj yopdisak. ¹⁴ Amin da miktimi miktimi miñat aminyo ekwanj unun Pinjkop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi yoyinj mudanakwa bisap madep unun apdisak.”

*Yo yokwisi kinda da altokdisak
(Mk 13.14-23 ae Lk 21.20-24)*

¹⁵ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Yo wagil yokwisi kinda don Telagi Yut Madepmon akban kokdan. Kombi amin Daniel da unun do kili yagit.” (On gen manjisak amin unun da pakyanji nandisak.) ¹⁶ “Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabapngwan tepmisi wigini. ¹⁷ Amin kinda yut kwenon egipjak kanj, yo kabini timit do yutngwan pigik do nandak nandak dimasi asak. ¹⁸ Ae amin kinda pigaga egipjak kanj, yutnon ilikba pigikni kinj abidok do nandak nandak dimasi asak. ¹⁹ Unun bisapmon miñat monji kwapni tonj, ae miñat monji mum nonj unun bupmisi. ²⁰ Ji da Pinjkop bisit iyinba nandanakwan yo unun ais bisapmon bo Sabat bisapmon dima noman toni. ²¹ Unun bisapmon yo jigisi altokdan. Pinjkop da mibilikon yo morap wasagiron da egi

abisok ekwamanon yo jigisi unuden kinda dima altagit, ae bunon dima altokdisak. ²² Amin Tagi da unun bisap dima anjisip asak tam miñat amin morap kisi kimak mudonom. Mani miñat amin kabi iyi do kili manjigit unun do bupmi nandanek bisap anjisip asak.

²³ “Unun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yanj yanban kanj, top yosok yanj nandani. ²⁴ Amin diwari da abinj ‘Nak Kristo’ yanj top yokdan. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yanj top yokdan. Yanj yanek wasok tapmimi tonj mibili mibili akdan. Anek miñat amin kabi Pinjkop da iyi do kili manjikbi unun panjekwal do pini madep akdan. Mani aripmi dima panjekwaldanj.

²⁵ “Nandani, yo jigisi morap unun dima altanakwa mibiltok dayisat. ²⁶⁻²⁷ Mal da gildat wisak tetgin da tenjenanj kinj gildat pigisak tetgin noman tanban komanj, unun da tilak Amin Dakon Monji unun apban amin kisi da kokdan. Do amin kinda da ‘Kristo unun miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egisak!’ yanj dayinban kanj, unudon dima kini. Bo amin kinda da ‘Kristo yut unudon pasilek egisak!’ yanj dayinban kanj, top yosok yanj nandani. ²⁸ Yo kimakbi da tonj sinjin unudon abinj muwukanj.”

*Don Amin Dakon Monji apdisak
(Mk 13.24-27 ae Lk 21.25-28)*

²⁹ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Yo jigidi dakon bisap mudanakwan,
‘Gildat dabil pilin tuk akdisak,
ae kanek dima tenjenokdisak.
Ae gik kundu yipmanek mokdan.
Anjakwa kwen kundukon yo tebai tonj unun da kwakwalitdan.’

³⁰ Unun bisapmon Amin Dakon Monji dakon tilak kundukon altanban kanek miktimi miktimi amin kisi morap da kunam tatdan. Kanjakwa Amin Dakon Monji tapmimni gat ae tilim madepni gat gikwemon da apban kokdan. ³¹ Kwenj

24:9: Mt 10.22 **24:11:** Mt 24.5,24; 1Jn 4.1 **24:13:** Mt 10.22 **24:14:** Mt 28.19 **24:15:** Dan 9.27; 11.31; 12.11 **24:17:** Lk 17.31 **24:21:** Dan 12.1 **24:23:** Mt 24.5 **24:24:** GT 13.1-3; 2Tes 2.8-9; PA 13.13-14
24:26-27: Mt 24.37-39; Lk 17.23-24 **24:28:** Lk 17.37 **24:29:** Ais 13.10; 34.4; Esi 32.7; Jol 2.10,31; 2Pi 3.10; PA 6.12-13 **24:30:** Dan 7.13; Sek 12.10; PA 1.7 **24:31:** 1Ko 15.52; 1Tes 4.16

madepsi da yanakwan anjelo kabini yabekban kin amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwan unun panmuwutdan.”

*Pik kindap kanek butji p̄isosak
(Mk 13.28-31 ae Lk 21.29-33)*

³² Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji pik kindap kanek butji p̄isosak. Kiliñi pakbini ton ae tami kaluk yopmandak, unun bisapmon gildat bisap kwan tosok yan nandan. ³³ Unuden gin yo morap dayit unun da altañakwa miktim da mudosak bisap madep kili ununjok kwan tosok yan nandani.

³⁴ “Nak asisi dayisat, unun bisapmon egipni amin dima kimagakwa yo morap unun kisi altañ mudokdan. ³⁵ Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

*Yo morap altokdisak unun dakon bisap
Piñkop Dat dagin nandisak*

(Mk 13.32-37 ae Lk 17.26-30 ae 17.34-36)

³⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo morap altosak unun dakon bisap unun amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup anjelo yo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak. ³⁷ Noa da bisapmon amin egipgwit unuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin egipdan. ³⁸ Kulup madep dima altañakwan jap pakbiyo anek miñat pakpak awit. Yan anek egakwa Noa tap wakgakon wigigit. ³⁹ Wigakwan yo jigi altañ nimdan unun dima nandawit. Butni dima pisanakwa kulup madep da altañek wutjinban pasilgwit. Amin yan gin egakwa Amin Dakon Monji apdisak. ⁴⁰ Amin bamori pigaga egakwal Piñkop da kinda yapmanek kinda abidokdisak. ⁴¹ Miñat bamori da plaua wasanek yigakwal kinda yapmanek kinda abidokdisak.

⁴² “Yan do, kan kimotni. Amin Tagisi ni gildaron apdisak unun ji dima nandan. ⁴³ Nandan pisoni. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apdisak yan nandagit tam, kila anakwan yutni aripmi dima tuwilban. ⁴⁴ Dima apdisak yan nandanek egakwa Amin Dakon Monji

unudon apdisak. Yan do, ji tagap tanek egipni.”

*Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak
gen*

(Lk 12.42-46)

⁴⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon japni yomiñ yomiñ asak. ⁴⁶ Oman monji unun amin tagini da tobil abin kanban pini tagisi asak kan tagisi. ⁴⁷ Nak asisi dayisat, amin tagini da unun oman monji iyinban yo morapni kila akdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda pi yokwi asak unun burikon da yan nandisak, ‘Amin tagino unun tepmi dima apdisak.’ ⁴⁹ Yan nandanek oman monji notni dapmanek pakbi teban nanek but upbal an amin gat muwugek jap pakbiyo an. ⁵⁰ Yan anek dima apdisak yan nandanakwan amin tagini da but pisogi mini apdisak. ⁵¹ Abinnek unun oman monji tepmi pi iminnek yipban jamba but amin gat kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdan.”

25

Miñatjok 10 kabi dakon tilak gen

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Unun bisap madepmon Piñkop dakon Amin Kila Agakni dakon tilak kinda unun yan. Amin kinda miñat pak do agit. Anakwan miñat unun pakdisak dakon notni miñatjok 10 kabi da lamni timigek kosiron kin wili unun kan abidan anop do kiwit. ² Miñatjok 5 kabi unun nandan kokwini tagi dima, ae 5 kabi unun nandan kokwini tagisi. ³ Miñatjok nandan kokwini tagi dima unun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat dima pankiwit. ⁴ Mani miñatjok nandan kokwini tagisi unun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat kisi timigek kiwit. ⁵ Kin jomjom an egakwa amin unun tepmi dima abinakwan dipmini winba dipmin pak mudawit.

6 “Pak mudanjakwa kalbi binap aban amin kinda yan tidanjek yan yagit, ‘Amin minjat pak do asak kili unun abisak! Opba kin abidono!’

7 “Yan yanban minjatjok kisi pidan lamni panjosit 8 anakwa minjatjok nandan kokwini tagi dima unun da minjatjok nandan kokwini tagisi yan yoyiwit, ‘Nin do pakbi diwatji nimgut, lamnin kimotdan.’

9 “Yanba nandan kokwini tagisi da yan yoyiwit, ‘Pakbi on nin kisi da aripmon dima ton. Ji kin yuman nok yutnon pakbi yumni.’

10 “Kinakwa amin minjat pak do agit unun apgut. Apban minjat tagap tanjek egipgwit unun gat sojnok ak do yutnon wigakwa yoma sogwit.

11 “Bunon don minjat kabi pakbi do kiwit unun abin yawit, ‘Amin tagi, amin tagi, abin yoma witald nim!’

12 “Mani amin tagi da gen kobogi yan yoyigit, ‘Nak asisi dayisat, nak dimasi nandan damisat.’”

13 Yesu da tilak gen unun yan mudanjek yan yoyigit, “Amin Tagisi altan damjak unun dakon bisap ji dima nandan, do tagap tanjek egipni.”

Pi monji monej timikgwit dakon tilak gen

(Lk 19.11-27)

14 Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjok da Amin Kila Asak unun do tilak kinda ako mibili nandani. Amin kinda kokup dubagi kindakon kik do anek pi monjini yan yoban opba yo kabini kila ani do yoyigit. 15 Pi monji kalon kalon dakon pi agakni da aripmon monejni kila ani do yomgut. Kinda do monej 25 tausen danari, ae kinda do 10 tausen danari, ae kinda do 5 tausen danari yan yomin mudanjek kigit. 16 Kinakwan unudon gin 25 tausen danari timikgit amin unun yomin gwayek anakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit. 17 Ae 10 tausen danari timikgit amin ununyo yan gin anakwan 10 tausen danari kinda gat noman tagit. 18 Mani 5 tausen danari timikgit amin unun

kin gapma wayigek amin tagini dakon monejni gapmakon yopban isal tawit.

19 “Amin tagini bisap dubagi egek aeni tobil apgut. Abin monejni yomgut unun dakon pini nian awit unun dakon mibili nandak do yoyigit. 20 Yoyinban 25 tausen danari timikgit amin unun da yomin gwayek anakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit unun yolinek yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 25 tausen danari kila aken do namgul unun pini ako 25 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

21 “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

22 “Ae 10 tausen danari timikgit amin unun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 10 tausen danari kila aken do namgul unun pini ako 10 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

23 “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil, do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

24 “Ae 5 tausen danari timikgit amin unun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak dakon mibilgo nandisat, gak bupmigo mini. Amin njakwari da pi anakwa jap bami gak da pasal, ae miktimon jap yet tintinon dakon bami gaga do pasal. 25 Yan asal, do pasalek monejo 5 tausen danari namgul unun anki miktin kagagwan yipbo tagit. Monejo unun oni.’

26 “Yanban amin tagini da gen kobogi yan iyigit, ‘Gak oman monji yokwi, pi ak do kurak tosol. Nak dakon mibilno kili nandagil. Nak amin da pigaga jap bami pasat, ae amin da jap yet tintinon dakon bami naga do pasat. 27 Yan nandagil, do monejno benon yopgul tam unun tagi. Yan agil tam abin nak da monejno gat ae ben da diwari sanbesak unun gat tagi timikgom.’

28-29 “Amin yoni tan iman amin unun nak da sanbenek yo ibo morapmisi tan imdan.

Ae amin yoni kalonisok tan iman amin unun nak da ununjok gwayen mudoken. Yando, on amin monejni unun gwayen monej 50 tausen danari tan iman unun amin do imni. ³⁰ Anek on oman monji kurak tok amin wanja abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unudon kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdisak.”

Amin Dakon Monji da nin kokwinididak

³¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin Dakon Monji apjak bisapmon Kwen Kokup dakon tilimni gat ae anelo kabini gat abinek kila amin madep yiyit tamokon unudon yitdisak. ³² Yigakwan amin miktimi miktimi ekwan unun abin burikon muwuk mudoni. Abin muwukba kila amin da sipsip ae meme kokwinikgan unun da tilagon amin kokwinididak. ³³ Kokwinigek sipsip aminsi tet do yopmanek meme gwanden tet do yopdisak.

³⁴ “Kila Amin Madep unun da aminsi tet do amin yan yoyisak, ‘Datno da gisam dabi amin, abinek Datno dakon Amin Kila Agakni ji do anoman abi unun abinek abidoni. Unun miktin wasok wasogikon ji do kili anoman agit da tosok. ³⁵ Nak kalip jap do abo jap naba nagim, ae pakbi do abo pakbi naba nagim, ae kokup nwakwarikon da apbo but dasi abidanba yutjikon panji egipgum. ³⁶ Imalno mini egapbo imal namgwit. Sot abo anpulugawit. Dam teban yutnon yigapbo abin nandawit.’

³⁷ “Yan yanban kilegi kabi da gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi, ni bisapmon jap do abi gandanek jap ganguman, ae ni bisapmon pakbi do asal yan gandanek pakbi ganguman? ³⁸ Ae ni bisapmon kokup nwakwarikon da abisal yan gandanek anki yutninon gepguman, ae ni bisapmon imalgo mini yan gandanek imal ganguman? ³⁹ Ae ni bisapmon sot asal yan gandanek kilago agiman, ae ni bisapmon dam teban yutnon yikdal yan gandanek abin gandagiman?’

⁴⁰ “Yanba Amin Madep da yan yoyisak, ‘Asisi dayisat, yo morap notno kinda mani mini do awit unun yo morap nak do awit.’

⁴¹ “Yan yoyinek Amin Madep unun da tobil gwanden tet do amin yan yoyisak, ‘Jobit pabi kabi ji angwikon kinjek kindapmon pigit. Unun kindap unun Sunduk gat anelo kabini gat unun do anoman abi, unun kimot kimori mini. ⁴² Kalip jap do abo jap dima namgwit, ae pakbi do abo pakbi dima namgwit. ⁴³ Kokup nwakwarikon da apbo yutjikon dima anki nepgwit, ae imalno mini egapbo imal dima namgwit, ae sot agim ae dam teban yutnon yikgim bisapmon kilano dima awit.’

⁴⁴ “Yan yanban gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi ni bisapmon gandano jap do agil, bo pakbi do agil, bo kokup nwakwarikon da apgul, bo imalgo mini, bo sot agil, bo dam teban yutnon yikgil, abi dima anpulugagiman?’

⁴⁵ “Yanba yan yoyisak, ‘Nak asisi dayisat, yo morap amin mani mini do dima awit unun nak do awit.’

⁴⁶ “Yan yoyinban unun amin kabi kobogi yokwisi dagok dagogi mini pakdan. Mani kilegi amin kabi unun da egip egip dagok dagogi mini unudon kikan.”

Yesu da tepmi panek kimot anek kimoron da pidagit

(Kilapmi 26–28)

26

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do gen yan anteban awit

(Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

¹ Yesu unun gen morap yan mudanek panjetni yan yoyigit, ² “Disi nandan, gildat bamori gin egek Yapyap Bilak egipmi. Unun bisapmon Amin Dakon Monji amin da abidan uwal da kisiron yipba tilak kindapmon anatan.”

³ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Israel dakon kila amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas unun da yutnon muwukgwit. ⁴ Muwugek Yesu ni kosiron da pasilek abidan anatan kimotjak unun dakon gen yawit. ⁵ Yan yanek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidonej.

Yan anen kan, minat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Minat kinda da pakbi kibanji ton tagisinin Yesu son imgut

(Mk 14.3-9 ae Jn 12.1-8)

⁶ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani ton egipgut.) ⁷ Yesu jap noknok tamokon yigakwan minat kinda pakbi kibanji tagisi abidan awin Yesu da busunon tagalgit. (Unun pakbi yuman nogi wukwisi ae tibiri unun tipnan wasanbi.)

⁸ Yan aban pandet kabini da kanek buri yokwi tanba yan yawit, “Nidosi anek pakbi kibanji tagisi unun yumsi tagaldak? ⁹ Amin da yubam tam, monen madepsi timik yoni mini amin do yomnom.”

¹⁰ Yan yanba nandanek Yesu da yoyigit, “Minat on nido jigi iman? Minat on nak do yo tagisi asak. ¹¹ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman. ¹² On minat da mibiltok giptimnokon pakbi kibanji tagisi nan son naminek kimakbi tamokon nepni do antagap asak. ¹³ Asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinek minat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinakwa nandakdan. Anakwa unun minat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mk 14.10-11 ae Lk 22.3-6)

¹⁴ Unun bisapmon pandetni 12 kabikon da kinda mani Judas Iskariot unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kigit. ¹⁵ Kin yan yoyigit, “Yesu kisitjikon yipbo ninan namni?” Yanban silwa monen tabili 30 yan manjin imgwit. ¹⁶ Iba wasanek Yesu kisitnikon yipjak do kosit wisigit.

Yesu pandetni gat jap nawit

(Mk 14.12-21 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹⁷ Bret Yisni Mini Bilak wasok wasogikon pandetni da Yesukon kin yan iyiwit, “Nin

kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap pankosit anen do nandisal?”

¹⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kokup papmon kin amin kinda kokdan. Kanek yan iyini: Yoyindet da yan yosok, Nak dakon bisap kili unun kwan tosok. Nak gat pandet kabino gat gak da yutnon apno Yapyap Bilak dakon jap nonen.” ¹⁹ Yanban pandetni da Yesu dakon gen guramigek kin Yapyap Bilak dakon jap pankosit awit.

²⁰ Yan anek pilin tanakwan Yesu gat pandetni 12 kabi gat yigek jap nawit. ²¹ Jap nan yigek Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, jikon da kinda da uwal da kisiron nepdisak.”

²² Yan yanban pandetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, “Amin Tagi, nak do dima yosol, ma?”

²³ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Kinda nak gat jap idapmon kisitnit kaloni yipmangamak, unun amin da nak uwalno da kisiron nepdisak. ²⁴ Asi Pin kop da papiakon gen mandabi unun da tilagon Amin Dakon Monji kimoron kikkisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin meni da dima analagit tam tagi.”

²⁵ Yan yanban uwal da kisiron yipyip amin Judas da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, nak do dima yosol, ma?”

Yanban iyigit, “Unun gak mani.”

Yesu da bret gat ae wain gat pandetni do yomgut

(Mk 14.22-26 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

²⁶ Jap nan yigakwa Yesu da bret kinda abidan, Pin kop ya yan iyinek, pudan pandetni do yomgut. Yominek yan yoyigit, “Pabidanek noni, on nak dakon giptim timno.”

²⁷ Yan yanek wain kinam abidanek Pin kop ya yan iyinek yominek yan yagit, “Ji kisi da noni. ²⁸ On yawino. Pin kop gat amin gat sanbek sanbek abi unun anteban asak. Amin morapmi dakon diwarini yopman yom do parekdat. ²⁹ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Datno da Amin Kila Asak da kagagwan don ji gat wain kalugi nonen.”

³⁰ Yan yanban kap kind a yanek yomakon pigek flej Olipmon wigiwit.

Pita da manji imjak do Yesu da yagit
(Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

³¹ Flej Olipmon wigek Yesu da panjetni yan yoyigit, "Pinjop da papiakon gen yan toso:

'Sipsip dakon kila amin anjako kimagakwan sipsip birapmigi iyi iyi kikan.'

Gen unun da aripmon abisok kalbi yo morap nagon noman tanakwa pindagek ji manji namdan. ³² Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kiken.'

³³ Yanban Pita da yan iyigit, "Amin diwari da manji gaminakwa nak yan dimasi aben."

³⁴ Yan yanban Yesu da iyigit, "Asisi gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanakwan gak da nak do 'Unun amin dima nandan imisat' yan kosit kapbi yokdisal."

³⁵ Yanban Pita da yan iyigit, "Uwal da gikba kimagaki nakyo kisi nikba kimokgen do ani kan, gak do wasip dima yoken." Yan yanban panjet kabi diwari kisi yan gin yawit.

Yesu Getsemani bisit agit
(Mk 14.32-42 ae Lk 22.39-46)

³⁶ Yesu gat panjetni gat miktin tim kind a mani Getsemani unudon kiwit. Kin altanek Yesu da yan yoyigit, "Ji idon yigakwa nak asidon kin bisit aken." ³⁷ Yan yanek Pita gat ae Sebedi dakon monji yat timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandanek ³⁸ yan yoyigit, "Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji nak gat kisi idon Pinjop do nandanek egipnen."

³⁹ Yan yanek timisok di kinjek miktimon man pagek bisit yan agit, "O Dat, yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon nandak nandak dima yolgi. Gak dakon galak tok niansi toso unun dagin noman toni."

⁴⁰ Yan yanek tobil panjetni kapbi egipgwiron kin pindakban dipmin pakgwit pindagek Pita yan iyigit, "Ji nak gat awa kalonji da aripmon gin Pinjop do nandanek dima egipnen? ⁴¹ Ji teban tanek bisit anek

egipni. Yan anek egipni kan, panjekwalon aripmi dima mokdan. But da nak nol do galak toso mani gip dakon tapminni mini."

⁴² Yan yanek aeni tobil kin bisit yan agit, "Datno, jigi pakenjosi nandisal kan, tagi pakenj."

⁴³ Bisit aban daganban abin pindakban panjetni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit. ⁴⁴ Yan pindagek aeni tobil kin bisit mibiltok agit unuden gin agit.

⁴⁵ Yan anek tobil abin panjetni yan yoyigit, "Ji dipmin sigin pagek tapmin pan, ma? Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanjan. ⁴⁶ Pidanba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik."

Uwal da Yesu abidawit
(Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

⁴⁷ Yesu gen yanakwan unudon gin panjetni 12 kabikon da kind a mani Judas altan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirinji timigek bunon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon kila amin gat da yabekba opgwit.

⁴⁸ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kind a kili yan yoyigit, "Amin kind a nak da mandan noko kan, unun amin nan tebai abidoni." ⁴⁹ Judas tepmi Yesukon kin altanek yan iyigit, "Yoyindet, kalbi tagisi!" Yan iyinek mandan nagit.

⁵⁰ Yan aban Yesu da yan iyigit, "Not, yo ak do nandanek abil unun abi."

Yan iyinban emat amin da Yesu tebai abidawit. ⁵¹ Aba Yesu da kabikon nani kind a da emat agak sibani ilikban winban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monjini miragi mandan dagagit.

⁵² Aban Yesu da yan yagit, "Gak emat agak sibago yigikon simil. Emat agak siba pawilgan amin unun emat agak siba da mandan yoba kimokgon. ⁵³ Nak Datno aripmi tagi iyiko unun da anelo 72 tausen yabekban abin nak tagi anpulugoni. Gak unun dima nandisal, ma? ⁵⁴ Mani yan aben kan, Pinjop da papiakon gen toso unun

nianjon da bami tonj asak? Uwalno da yo yanji anjamni do yosok.”

⁵⁵ Yan yanek unudon gin Yesu da amin kabi madep yan yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yan nandaneke emat agak siba ae kindap kirinyo timigek nak abidok do aben, ma? Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit. ⁵⁶ Mani Pinjop da papiakon kombi amin da gen mandawit yan gin bami noman tosok.” Yan yanban panjet morapni Yesu yipmanek pasal kin mudawit.

Yesu gen pikon anan kiwit

(Mk 14.53-65 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵⁷ Yesu abidawit amin unun Yesu abidan anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas da yutnon ankiwit. Unudon gen teban dakon yoyinjet amin gat ae kila amin gat kisi muwukgwit. ⁵⁸ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon yoma nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat yigek Yesu yo nianji aniba koken yan do pindak egipgut.

⁵⁹ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anjatno kimotjak yan nandawit. ⁶⁰ Mani amin morapmi yan yoba abinek top gen morapmi yawit, mani asi gulusun kinda agit yan dima kawit. Don amin bamori da abin yan yagimal, ⁶¹ “Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, ‘Nak da Pinjop dakon Telagi Yut Madep unun tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjiken.’”

⁶² Yan yanakwal mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da pidan agek Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?” ⁶³ Mani Yesu da gen kinda dima yagit.

Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, “Gak Pinjop

egip egipmi tonj unun da manon yan teban tok anek gen bamisi yoki. Gak asi Kristo, Pinjop dakon Monji bo dima? Kili bami ya!”

⁶⁴ Yanban Yesu da yan yagit, “Gen yosol unun bami. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa kundukon gikwemon da apban kokdan.”

⁶⁵ Yan yanban nandaneke mukwa sogok amin dakon mibiltok amin buri wagil yokwi tanban iyi dakon paba pigikni pudaneke yagit, “Mibilni nandak do amin nido sanbeneke yoyino apni? Iyi Pinjop kulabinek ‘nak Pinjop dakon Monji’ yan yosok, ⁶⁶ do ji da nian an imneke do nandan?”

Yanban kisi morap da yawit, “Gulusun asak, do si kimotjak.”

⁶⁷ Yan yanek diwari da ilip sul iminek kisit da anakgwit. Ae diwari da mogim kulbak anagek ⁶⁸ yan iyiwit, “Kristo gak namin da gikdak? Kombi gen ya!”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mk 14.66-72 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁹ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan yigakwan mukwa sogok mibiltok amin dakon oman minjatok kinda da abin yan iyigit, “Gak Yesu Galili amin gat kisi egipgwit.”

⁷⁰ Yanban Pita da wasip yanek yagit, “Gak da gen unun yosol nak dima nandisat.”

⁷¹ Yan yanek wigaron pigakwan oman minjat kinda Pita kanek amin unudon akgwit yan yoyigit, “On amin unun Yesu Nasaret amin gat kisi egipgwit.”

⁷² Yan yanban Pita aeni geni anteban anek yan iyigit, “Asisi, nak unun amin dimasi nandan imisat!”

⁷³ Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da kin Pita yan iyiwit, “Gak dakon tek nandano asi gak unun amin kabi dakon kokup isalni kinda yan asak, do gak unun da kabikon nani yan nandan.”

⁷⁴ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, “Asisi dayisat, amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, Pinjop da nak tagi anupbal asak!”

26:55: Lk 19.47; 21.37

26:61: Jn 2.19-21

26:63: Ais 53.7; Mt 27.12

26:64: Kap 110.1; Dan 7.13; Mt 24.30

26:65: Mt 9.3; Jn 10.33

26:66: Ms 24.16; Jn 19.7

26:67: Ais 50.6; 53.5

Yañ yanjakwan unjudon gin pup gen yagit. ⁷⁵ Yanban nandajek Pita Yesu da gen yagit unun do buri pisagit. Gen unun yan yagit: “Pup da gen dima yanjakwan gak da nak do wasip yanbi kosit kapbi akdisak.” Pita da gen unun do buri pisanban wangga pigi kunam madepsi takgit.

27

Yesu Pailaron anaj kiwit

(Mk 15.1 ae Lk 23.1-2 ae Jn 18.28-32)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da muwugek Yesu anakba kimotjak do yan dagok awit. ² Anjek Yesu kisiri waman anki gapman dakon mibiltok amin Pailat da kisiron yipgwit.

Judas kimakgit

(Ya 1.18-19)

³ Judas Yesu uwal da kisiron yipgut amin kanban Yesu kimotjak do yan dagok anakwa mabisi at yan nandagit. Anjek nandak nandakni kulabik anjek silwa monej 30 yan timikgit unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat do aeni panjobil yomgut. ⁴ Yominek yan yoyigit, “Nak sunsi anjek amin kilegi kind a uwal da kisiron yipmat. Unun ji da anakba kimotdisak.”

Yoyinban yan iyiwit, “Unun nin dakon yo dima. Unun gak dakon yo gin.”

⁵ Yan yanba Judas silwa monej unun telagi yut da nagalgwan dapban pigakwa kin iyitipgut.

⁶ Aban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da silwa monej unun timigek yan yawit, “Monej on yawi dakon tomni. Do telagi yut dakon monej gat kisi yopnen kan, gen tebanin yapdaman.” ⁷ Yan yanek unun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kind a yuman nawit. Yuman nanek amin dubagikon da abin kimokgon unun dakon amin kimakba yopyop tamo kind a wasawit. ⁸ Yan awit do unun miktim tim unun do Yawi Miktim yan yawit da yon. ⁹ Yan anakwa kombi amin Jeremaia da gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan,

“Israel amin da unun amin yuman noni do silwa monej 30 ban tomni yomgwit.

¹⁰ Yan anjek Amin Tagi da nayigit, unun da tilagon unun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kind a yuman nawit.”

Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?

(Mk 15.2-5 ae Lk 23.3-5 ae Jn 18.33-38)

¹¹ Yesu gapman dakon mibiltok amin Pailat da inamon agakwan Pailat da yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

¹² Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin diwari gat da gen yan iminba gen kobogi kind a dima yoyigit. ¹³ Yan aban Pailat da aeni iyigit, “Amin on da gak wasok yokwi agil do gen morapmi yan gaman. Unun dima nandisal, ma?” ¹⁴ Yan yanban Yesu da gen kobogisok kind a dimasi yanjakwan Pailat da Yesu do nandaban njwakwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon kimotjak do yan dagok agit

(Mk 15.6-15 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon gapman dakon mibiltok amin da wasok kind a yan agit. Minjat aminyo da amin kind a dam tebanon yikdak unun mani yanakwa, Pailat da pulugan yopban kin kin awit. ¹⁶ Unun bisapmon amin yokwisi kind a dam tebanon yikgit, mani Barabas. ¹⁷⁻¹⁸ Amin abin muwugakwa Pailat da amin da Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit yan nandagit. Yan nandajek Yesu anjutnanek yan yoyigit, “Ji dakon galaktok namin nan pulugan yipbo jikon opjak, Barabas do nandan bo Yesu mani kind a Kristo yan yon unun nan?”

¹⁹ Yan yanek Pailat gen kokwin tamokon yigakwan minatni da gen kind a yan yipban apgut, “Nak unun amin kalbi dipminon kat, do jigisi nandisat. Unun amin kilegisi, do gak yo kind a dimasi an ibi.”

20 Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da minat amin kabi madep buri suganek yan yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas nan puluganek Yesu nan anakban kimotjak do iyini.”

21 Yanba Pailat da aeni yan yoyigit, “Ji dakon galaktok on amin bamoron ban namin nan pulugan yipbo kisak do nandan?”

Yoyinban “Barabas nan” yan yawit.

22 Yanba yan yoyigit, “Yesu, mani kinda Kristo yan yon, unun do ninan an iben?”

Yan yanban amin kisi da yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimotjak!”

23 Yanba Pailat da yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit?”

Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anakba kimotjak!”

24 Yanba Pailat da iyi yan nandagit, “Gen yoko dima nandanek emat madepsi akdan.” Yan nandanek minat amin kabi madep da dabilon kisitni pakbikon suganek yan yoyigit, “On amin kimakban nak da diwari dima paken, ji da pani.”

25 Yanban amin kisi da geni yan antobil imgwit, “Nin gat ae minat monjyonin gat da kimotjak dakon kobogi tagi panen.”

26 Yan yanba Pailat da Barabas pulugan yipban minat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu jigilagon da abin yipgwit

(Mk 15.16-20 ae Jn 19.2-3)

27 Gapman dakon emat amin da Yesu abidan anan gapman dakon yut madepmon wigakwa emat amin diwari kisi abin Yesu angwasinnek akgwit. 28 Anek Yesu iyi dakon imalni iligek kila amin madep da imal gami dubak pan unuden kinda pan imgwit. 29 Yan anek nap keli ton nan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasan busunikon aba pigigit. Aba pigakwan kindap kirin kinda kisiri aminsi

tet do yipman imgwit. Yipman iminek gawak iminek topmon da man madep iminek gen yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” 30 Anek ilip sul iminek kindap kirin kisirikon yipgwit unun gwayen busunikon kosiri morapmi baljawit. 31 Anek topmon da man madep imin mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

32 Kosiron kinnek emat amin da Sairini kokupmon amin kinda kawit, mani Saimon. Unun tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. 33 Kin miktim tim kinda mani Golgata unudon altawit. (Golgata dakon mibili unun Busun Kidat Flej.) 34 Kin altanek wain gat ae pakbi isipmi kinda gat iktagilek iminba nan nandat anek nok do kurak tagit. 35 Anakwan tilak kindapmon anagek emat amin da satu wasok anek imalni kokwinik timikgwit. 36 Satu wasok aba mudanban miktimon pabin yigek kila anek kan egipgwit. 37 Kwen busunikon mibili nido anakgwit unun dakon but piso yan mandawit, ON YESU, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

38 Kabo noknok bamori Yesu gat kisi dapgwit. Kinda aminsi tetdo, ae kinda gwanden tet do tilak kindapmon dapman dapman awit. 39 Amin kin ap awit unun da yanba yokwi tok an iminek wunda kwalkwal anek yan iyiwit, 40 “Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjik do yagil, do giptingo anknutnoki! Gak asi Pin kop dakon Monji egisalon tilak kindapmon da pi!”

41 Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat gen teban yoyindet amin gat ae kila amin gat unun kisi yan gin jigilak iyinek yawit, 42 “Amin diwari panpulugagit da nido iyi anpulugok do antidok asak? On Israel amin dakon kila amin madepni ma! Kan tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imnen.

⁴³ Pinjkop nandan gadan iminek yan yosok, 'Nak Pinjkop dakon Monji egisat.' Pinjkop da Monji anpulugok do nandisak kan, tagi anpulugosak." ⁴⁴ Unuden gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yanba yokwi tok yan gin agimal.

Yesu kimakgit

(Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

⁴⁵ Gildat binap 12 kilok miktin kisi pilin tuk anakwan kin pilindo 3 kilok agit. ⁴⁶ kilok anakwan Yesu da yan tidanek yan yagit, "Eli, Eli, lama sabaktani?" Gen unun dakon mibili yan:

"Pinjkopno, Pinjkopno, nido nepman dekdal?"

⁴⁷ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanek yawit, "Nandan, unun Elaija do yan imisak."

⁴⁸ Yanba unudon gin amin kinda timtim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unungwan sibejek Yesu da nosak do ananak imgut. ⁴⁹ Anakwan diwari da yawit, "Yum kanba konej. Elaija da abin anpuluganban konej bo dima?"

⁵⁰ Yan yanakwa Yesu aeni yan tidanek wupni yipban kinakwan kimakgit.

⁵¹ Kimagakwan unun bisapmon gin Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon daganek timi bamori agit. Yan anakwan miktin wudip anakwan tip madep morapmi da sulugiwit.

⁵² Unun yo morap altanakwa amin kimakba yopmanjan tamo wital kinakwa Pinjkop dakon amin morapmi kalip kimakba yopbi unun pidawit. ⁵³ Pidan don Yesu da kimoron da pidanakwan telagi kokup papmon pukwa amin morapmi da pindakgwit.

⁵⁴ Anakwa emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amin Yesu do kan egipgwit amin unun wudip ae yo morap altawit unun pindagek si pasalgwit. Pasalek yansi yawit, "On amin asisi Pinjkop dakon Monji egipgut."

⁵⁵ Anakwa minat diwari dubagisogon da agek yo unun pindakgwit. Yesu Galili

miktin yipman abinjakwan unun minat kabi da yol awilek oman an iminek agipgwit. ⁵⁶ Unun kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala. Ae Maria njwakwari kinda Jems gat Josep gat dakon menji. Ae Sebedi dakon monji bamot unun dakon menji kisi akgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamgwan yipgwit

(Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁵⁷ Pilindo yoni morapmi amin kinda Arimatea kokupmon da apgut. Unun mani Josep. Unun Yesu dakon pandetni kinda. ⁵⁸ Josep unun Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. Iyiban emat amini yoyiban bumjotni Josep do imgwit. ⁵⁹ Iminba abidan anki imal garagi mini kinda nan wamanek ⁶⁰ anki iy dakon tip kinam amin kimakbi do kaluk pasinbi unungwan anki yipgut. Yipmanek tip madepsi kinda antobilban abin yoma sopmanakwan yipman kigit. ⁶¹ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam da kapmatjok yigek yo agit unun nomansi kagimal.

Emat amin da tip kinam do kila awit

⁶² Sabat bisap do tagap tok an mudanek wisa dagokdo mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat Pailaron kiwit. ⁶³ Kin yan iyiwit, "Top amin si egipgut bisapmon gen kinda yan yagit, 'Gildat kapbi mudanakwa kimoron da pidoken' yan yagit. ⁶⁴ Yan yagit, do gak obip amingo tebaisi yoyinbi tip kinam dakon kila tebaisi anakwa wigi gildat kapbi mudoni. Yan dima ani kan, pandetni da abin bumjotni kabo ankisibin ankinjek Yesu kili pidak yan amin yoyikdan. Yan ani kan, mibiltok iy do top gen yagit unun yapmanek top gen yokdan unun da yo yokwisi kinda akdisak."

⁶⁵ Yanba Pailat da yan yoyigit, "Ji obip amin timikba kin tip kinam unun niansi anek kilani ak do nandan unun da tilagon yoyinba ani." ⁶⁶ Yan yoyiban tip kinamon kin tip madep yoma kaga sopguron tilak kinda dima abidoni do yipgwit. Yipmanek

obip amin da kilani tebaisi ani do yopba akgwit.

28

Yesu kimoron da pidagit

(Mk 16.1-10 ae Lk 24.1-10 ae Jn 20.1-18)

¹ Sabat bisap mudanakwan pakgwit da Sonda wisa dagokdo Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam kok do kigimal. ² Kinakwal unudon gin wudip madep agit. Anakwan Amin Tagi dakon anelo kinda Kwen Kokupmon da pin tip madep unun antobilban kinakwan kwenikon yikgit. ³ Anelo unun mal da yan tenjanakwan imalni unun gik sitnan yombem kwakwagisi agit. ⁴ Obip amin unun kan pasal nimmimik man pagek kimakbi yombem awit.

⁵ Yan anakwa anelo da minat bamot yan yoyigit, "Jil dima pasoljil. Yesu tilak kindapmon anakbi nan wusik do abamal yan nandisat. ⁶ Yesu yagit da aripmon Pin kop da kili aban pidak. Idon dima egisak. Abin tamoni do konjil. ⁷ Jil tepmisi kin pan detni yan yoyinjil, 'Unun Pin kop da kimoron nan kili aban pidak. Mibiltan daminek Galili miktimon kik, do unudon kin koni.' Nak gen on dayik do pit."

⁸ Yan yoyinban minat bamot unun pasalgimal, mani kisik kisik nandanek timtim yanek pan det kabini gen unun yoyik do kigimal. ⁹ Kinakwal Yesu gat domdom anek yan yoyigit, "Wisa dagokdo tagisi." Yan yoyinban kandapmi abidanek gawak ingumal. ¹⁰ Anakwal Yesu da sanbenek yan yoyigit, "Dima pasoljil. Jil kin notnoni kabi yoyinbal Galili kin unudon nandani."

Obip amin dakon gen

¹¹ Minat bamot kinakwal obip amin diwari tip kinam dakon kila awit unun da kokup papmon kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi yo morap altawit unun dakon gen morap yoyin mudawit. ¹² Yoyinba mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin gat muwugek nian ano kilek tosak yan do gen pan kosit awit. Anek obip amin do monej madepsi yominek ¹³ yan yoyiwit, "Ji yan si

yon, 'Nin kalbi pak intanapno pan detni da abin bumjotni kabo an kisiben.' ¹⁴ Gapman dakon mibiltok amin da unun dakon geni nandisak kan, nin da iyino buri manakwan jikon jigi kinda dima tosak."

¹⁵ Yan yoyinba obip amin monej timigek geni guramikgwit. Gen unun Juda amin da yan an iren aba abisokyo kisi yan gin yon.

Yesu da pan det kabini Pin kop dakon pi ani do yoyigit

(Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁶ Pan detni 11 kabi Galili miktimon kin, Yesu da kabap kinda unudon wigini do kili yoyigit unudon wigiwit. ¹⁷ Wigi Yesu kanek gawak imgwit, mani diwari da but bamot awit. ¹⁸ Anakwa Yesu da pan det kabinikon kin ek yan yoyigit, "Pin kop da yo morap Kwen Kokupmon ae miktimon kila aben dakon pi nak do yan mudan namgut. ¹⁹ Unun do ji miktimi miktimi kin minat amin morapyo pan puluganba nak dakon pan det kabino dagoni. Anek Dat ae Monji ae Telagi Wup unun da manon telagi pakbi son yomni. ²⁰ Nak da gen dayin doligim unun kisisi guramitni do yoyin detni. Nandani, nak ji gat gildari gildari egapno miktim dakon bisap mudosak."

Gen Bin Tagisi Mak da Mandagit

But piso gen

Mak unun Jerusalem kokup papmon egek tagagit, ae Yesu da gen yagit ae pi agit unun pindak nandanjo agit, mani Yesu dakon pandetni kinda dima. Don Pita gat kalonji agek Pinjokop dakon pi agimal. Ae don Pol Banabas gat agek pi awit.

On papiagwan gen wasok wasogi da yan yosok, “On unun Pinjokop dakon Monji, Yesu Kristo dakon Gen Bini Tagisi idon da wasosok.” Ae on papia da Yesu tapmimni ton ae pi mibili mibili asak dakon yan dagok an ibi yan noljban koman. Tapmimni gat ae yan dagok an ibi dakon tilakni unun minjat aminyo yoyin dekgit, ae kon yolgit, ae minjat aminyo dakon yokwini wiririk yomgut unudon koman. Yesu da iyi do “Nak Amin Dakon Monji” yan yosok. Ae minjat aminyo morapmi yuman nan yop do anek naga dakon egip egipno parekdat yan yosok. (10.45)

Mak da Yesu da pi agit do morapmi yosok, mani Yesu da gen yagit unun do morapmi dima yosok. Mibiltok Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da pi agit gat, ae Yesu da telagi pakbi sogit, ae Sunduk da Yesu anekwalgit do Mak unun do yosok. Don Yesu da jig mibili mibili pawit amin do bupmi nandan yominjek yoyin dekgit unun nolisak. Mibiltok pandet kabi Yesu da pi agit unun dima nandaba pisagit, mani don yawori kanba pisagit.

Ae don minjat aminyo da Yesu dakon uwalni daganek jig morapmi imgwit. Ae Gen Bin Tagisi dakon mibi do Mak da Yesu da kimagek pidagit unun do yosok.

Yesu minjat aminyo Pinjokop da Amin Kila Asak unun yoyik do apgut

(Kilapmi 1.1–3.6)

1:2: Mal 3.1 1:3: Ais 40.3 1:4: Ya 13.24; 19.4 Ais 42.1; Mt 12.18; Mk 9.7

Jon gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Lk 3.1-9 ae 3.15-17 ae Jn 1.19-28)

¹ Yesu Kristo, Pinjokop dakon Monji, unun dakon Gen Bin Tagisi idon da wasosok.

² Kombi amin Aisaia da gen yan mandagit: “Nandani, geno yan tentenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak.

Anek kositgo anoman asak.

³ Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanek yosok, ‘Amin Tagi dakon kosit andimdim ani, kositni pasin anmilip ani.’ ”

⁴ Gen unun da tilagon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da miktim amin da aripmi dima egipmi timon kin altagit. Altanek but tobil anek telagi pakbi sonjakwa Pinjokop da diwarini yopman yomjak do yoyigit.

⁵ Anakwan Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon egipgwit amin Jonon kiwit. Yokwini yan kwok anakwa Jodan Pakbikon telagi pakbi son yomgut.

⁶ Jon da ilikba pigik pan egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani ban wasanbi. Anek bit gip kinda boban napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kaban kok. ⁷ Gen yan yagit: “Amin kinda nak da manjikon apdisak. Unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak oman monjini dakon pinbinisi egisat, do kandap gwilni dakon nap pabin yigek tagi dima witalgen. ⁸ Nak pakbisi ban telagi pakbi son damisat, mani unun da Telagi Wup son damdisak.”

Jon da Yesu telagi pakbi son imgut

(Mt 3.13-17 ae Lk 3.21-22)

⁹ Unun bisapmon Yesu Nasaret kokup Galili Provins yipmanek apgut. Apban Jon da Jodan Pakbikon telagi pakbi son imgut.

¹⁰ Aban pakbikon da winek winek Yesu yan kagit: Kundu wital kinakwan Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak iyikon pigit. ¹¹ Anakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yan altagit: “Gak Monjino. Butdasi galak tan gamisat. Butno gak do tagisi asak.”

1:6: 2KA 1.8; Mt 11.8 1:7: Ya 13.25 1:11: Kap 2.7;

Sunduk da Yesu anjekwalgit
(Mt 4.1-11 ae Lk 4.1-13)

¹² Unudon gin Wup da Yesu yabekban miktin amin da aripmi dima egipmi timon kigit. ¹³ Kin unudon gildat 40 egakwan Sunduk da anjekwalgit. Bit kilapyo da bikbigon egakwan anelo da anpulugawit.

Yesu da pini wasanjek panjetni timikgit
(Mt 4.12-17 ae Lk 4.14-15)

¹⁴ Jon dam teban yutnon yipba yigakwan Yesu Galili Provinskon kigit. Kin Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenjek yan yagit, ¹⁵ “Pinjkop da Amin Kila Akdisak unun dakon bisap kwan tosok. Unun do ji but tobil anek Gen Bin Tagisi unun do nandan gadani.”

¹⁶ Yesu da Galili Pakbi idap kidipmin kinjek Saimon gat padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simi simi yikni pakbi idapmon mabal pigakwan egipgumal. Pini unun tap kilap simi simi do pi agak amin bamot. ¹⁷ Unun amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, “Abin nak nolgil, anakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” ¹⁸ Yanban unudon gin tap kilap simi simi yikni yopmanjek Yesu yolgimal.

¹⁹ Yesu da timisok di kinjek Jems, Sebedi dakon monji gat padige Jon gat pindakgit. Unun bamot boron yigek tap kilap simi simi yikni bisawik panmilip anyo anakwal pindakgit. ²⁰ Pindagek unudon gin yan yoban nandanjek datni Sebedi gat pi amini gat boron si yigakwa Yesu yolgimal.

Yesu da Kapaneam kokupmon pi agit
(Lk 4.31-37)

²¹ Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kiwit. Kin altanjek Sabat bisapmon Yesu da Juda amin da muwut muwut yutnon wigek Pinjkop gen yoyigit. ²² Gen teban yoyindet amin da tilagon dima yagit, amin mani ton da tilagon yagit, do amin da Pinjkop gen yogokni do nandaba njakwarisi agit. ²³ Anakwan unudon gin konni ton amin kinda da yan tidanjek yan yagit, ²⁴ “Yesu, Nasaret amin, gak nibanj anjim do nandisal? Nin panupbal ak do

abil? Nak nandan gamisat, gak Pinjkop Dakon Telagi Amini.”

²⁵ Yan yanban Yesu da gen tebaisi yan iyigit, “Gak gen dima yanek amin on yipman det!” ²⁶ Yanban kon da amin unun ukwayigek madepsi yan tidanjek yipman degek win kigit. ²⁷ Win kinakwan amin da unun kanek wuridagek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Mao, unun ni yo kinda da altosok? On amin gen njakwarisi yosok. Amin mani ton da tilagon yosok. Kon gen yoyinban geni guramikan.” ²⁸ Yan yanakwa man bini da tepmisi iren tanjek Galili Provins aripmisi agit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit
(Mt 8.14-15 ae Lk 4.38-39)

²⁹ Juda amin da muwut muwut yutnon da pinjek unudon gin Jems gat Jon gat timikban, Saimon gat Andru gat unun da yutnon wigiwit. ³⁰ Unun yutnon Saimon yopmi giptimi kindapmi sonakwan sot anek pakgit. Unun dakon mibili ³¹ iyinba Yesu kin kisitnikon abidanjek ilikban pidagit. Yan aban sotni yipmanakwan jap noni do oman agit.

Yesu da sot amin morapmi panmilip agit
(Mt 8.16-17 ae Lk 4.40-41)

³² Gildat pigakwan pilindo sot amin gat konni ton amin gat kisisi Yesukon panpan apgwit. ³³ Anek kokup amin kisi morap yut unun da yomakon muwukgwit. ³⁴ Muwugakwa Yesu da amin morapmisi sot mibili mibili awit unun panmilip agit. Anek konni ton amin morapmi konni yol yomgut. Anek kon unun nandan imgwit, do yansop anyomgut.

Yesu Galili miktimon agipgut
(Lk 4.42-44)

³⁵ Wisa dima daganakwan Yesu pilisisok pidanj yut yipmanjek miktin amin da aripmi dima egipmi timon panji egek bisit pi agit. ³⁶ Anakwan Saimon gat notni kabi gat Yesu wisinjek apgwit. ³⁷ Abin analon anek iyiwit, “Amin morapmisi da gak wisanj.”

³⁸ Yanba yan yoyigit, “Nak unun amin kabi dogin dima pigim. Do nin kokup tan ananj kwan unudon kinjek Pinjkop gen

yoyiken. Nak pi unun ak do pigim.”³⁹ Yan yanek Galili Provinskon dukwan dukwan kisi agek Juda amin dakon muwut muwut yut morapmon Pin kop dakon gen yoyinek kon yol yominek agipgut.

Yesu da amin kinda wuda tebani ton anmilip agit

(Mt 8.1-4 ae Lk 5.12-16)

⁴⁰ Amin wuda tebani ton kinda da unudon kinjek njwakben an iminek bisit tebai yan iyigit, “Pin kop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token.”

⁴¹ Yanban Yesu da unun do bupmi nandane kisitni amin unun da kwenon witjinek yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!”⁴² Yan iyinban unudon gin wudani kibidankwa giptimni kilek tagit.

⁴³ Kilek tanban unudon gin Yesu da amin unun yabegek gen tebai yan iyigit,⁴⁴ “Gak unun dakon mibili amin dima yoyiki. Anek mukwa sogok aminon kinjek giptimgo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani.”⁴⁵ Yan yanban yum kanek kin gen bin yan aniren agit. Unun do anek Yesu kokup papmon noman kisak do nandaban tidok tagit. Kokup ilenji ilenjikon gin agakwan amin morap dukwan dukwan egipgwit Yesukon apgwit.

2

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda anmilip agit

(Mt 9.1-8 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu gildat di egi aeni Kapaneam kokupmon kinjek yutnikon wigakwan kokup amin da abapni dakon gen nandawit.² Nandane morapmisi da yutnon muwuk tujanek diwari yomakon yik tujanba Pin kop dakon gen yoyigit.³ Yoyinjakwan amin kabi kinda apgwiron da amin⁴ kabi da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda waman unudon anapgwit.⁴ Anek yutnon awigi Yesu da buron yipdo anek aminon kwa tidanba yut kwenon awigiwit. Awigek Yesu da si yikgit da kwenon yut tuwilba kosit pisanjakwan unudon da amin unun wayigon pagakwan nap anyawot anakwa pigigit.⁵ Yan anakwa

Yesu da nandan gadatni kanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, “Monji, diwarigo yopman gamisat.”

⁶ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari unudon yikgwit unun da buri da yan nandawit,⁷ “Ma, amin on ni gen nan yosok? On Pin kop kulabisak on! Namin amin da diwari wiririt pi asak? Unun pi Pin kop dagin agagi!”

⁸ Yan nandankwa Yesu unun burikon da pindak nandan yomin mudane yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak nandak unun nandan naman?”⁹ Jit da tagapmi, amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyikdo, ‘Diwarigo wiririk gamisat’, bo unuden iyikdo, ‘Pidan yalin potgo timigek pilik bamok aki?’¹⁰ Amin Dakon Monji unun miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba pisosak do on amin anmilip aben.” Yan yanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit,¹¹ “Nak gayisat, pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.”¹² Yanban unudon gin amin morapmi da dabilon yalin potni timigek abigigit. Yan anakwan amin kawit unun da tamtam yanek Pin kop ankisinek yawit, “Yo kalugisi altanban koman!”

Yesu da Liwai (Matyu) yan imgut

(Mt 9.9-13 ae Lk 5.27-32)

¹³ Yesu yan anek aeni pakbi idap ilenjikon pigigit. Pigakwan amin morapmi yol anan unudon kwa Pin kop gen yoyigit.¹⁴ Anek unudon da kinjek Liwai, Alpius dakon monji, takis timit timit yutnikon yigakwan kagit. Kanek yan iyigit, “Abin nak nol.” Yanban Liwai pidane Yesu yolgit.

¹⁵ Anakwan Yesu Liwai da yutnon kwan yigek jap nawit. Monej timit timit amin ae yokwi pakpak amin morapmi Yesu gat pandetni gat jap nawit. (Unuden amin morapmisi da Yesu yolgwit.)¹⁶ Unudon Parisi amin diwari yikgwit unun gen teban yoyindet amin. Unun da Yesu monej timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap nanba kanek pandetni yan yoyiwit, “Ma, unun nido takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non? Unun tagi dima.”

¹⁷ Yanba Yesu da nandanek yoyigit, “Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagin wuda wamagon kwan. Nak amin kilegi yan ilit do dima opgum, yokwi pakpak yan ilit do opgum.”

Jap kelkel dakon gen
(Mt 9.14-17 ae Lk 5.33-39)

¹⁸ Jon dakon panjetni gat ae Parisi amin gat unun bisapmon Pinjop do nandanek jap kelek egipgwit. Anakwa amin diwari unun Yesukon kinjek yan iyiwit: “Jon dakon panjetni gat ae Parisi amin dakon panjetni gat unun Pinjop do nandanek jap kelek egakwa gak dakon panjetgoni nido jap nanek ekwan?”

¹⁹ Iyinja Yesu da yoyigit, “Monjisok minjat pak do an unun bisapmon notni gat jap kelek tagi egipni? Dima. Monjisok egakwan jap kelek aripmi dima egipmi. ²⁰ Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan.

²¹ “Nin ilikba pigik garanj pudanjkwikon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kindan nan bupnom kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garanj ilikban pudanj ki madepsi akdisak. ²² Ae amin kindan da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanbi tibiri kalipmikon kolesak kan unun tagi dima. Yan asak kan, wain da pukwa pap-tan meme gip kirinjigakwa wain man mudokdan. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

Sabat bisap dakon gen
(Mt 12.1-8 ae Lk 6.1-5)

²³ Sabat kindakon Yesu gat panjetni gat unun wit pi kaga kindakon kiwit. Kinjek panjetni da wit bami diwari jimik dagawit. ²⁴ Anakwa Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, amin Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi an?”

²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit ae amin kabini jap do anek yo awit unun ji manjin nandanjo awit bo dima? ²⁶ Unun Abi-ata da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut bisapmon yan awit. Pinjop da yutnon wigek bret Pinjop do parekbi

unun timik nanek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun amin isali da dima nok nogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit.”

²⁷ Yan yanek yagit, “Sabat bisap unun do nandaba yo madep anakwan amin kirinjik yoman unun da tagi dima asak. Sabat bisap unun amin panpulugok do anek yipbi. ²⁸ Yanjo, Amin Dakon Monji unun Sabat bisap unun dakon Amin Tagini egisak.”

3

Yesu da Sabat bisapmon amin kindan anmilip agit

(Mt 12.9-14 ae Lk 6.6-11)

¹ Yesu aeni bisap kindan gat Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin kindan kisiri girenjiki kindan yikban kagit. ² Unun da Sabat bisapmon amin panmilip aban kanek gen pikon yipnen yanon da amin diwari Yesu tebai kanek yikgwit. ³ Anakwa Yesu da amin kisiri girenjiki yan iyigit, “Amin da inamon pidan at.”

⁴ Pidan agakwan minjat aminyo yan yoyigit, “Sabat bisap dakon gen teban da yokwi anen do yosok? Bo tagi anen do yosok? Amin panmilip anen do yosok, bo dapba kimotni do yosok?” Yanban gen tamoni dima iyiwit.

⁵ Yan anakwa but tebani do butjap nandagit. Anek butni yokwi tanban kobok tobil tobil anek pindagek amin kisiri girenjiki yan iyigit, “Kisitgo aninjini a.” Yanban amin unun kisiri aninjini aban kilek tagit. ⁶ Anakwan unudon gin Parisi amin kinjek Erot dakon amin kabi unun gat muwugek “Nian anek anjatnen?” yan do gen panjosit awit.

Yesu da tapmimni yoljban kokup isalni da dima nandan gadan imgwit

(Kilapmi 3.7-6.6)

Minjat amin kabi madep da Yesu yolgwit
(Lk 6.17-19)

⁷ Yan anakwa Yesu da panjetni timikban pakbi idapmon kiwit. Kinakwa Galili amin morapmisi da yolgwit. Ae unun gin dima, Judia miktimon da, ⁸ ae Jerusalem kokup

papmon da, ae Idumea miktimon da, ae Jodan Pakbi usugap tet amin, ae Tair ae Saidon kokup tetgin do amin morapmi da Yesu dakon wasok agakni dakon gen bin nandanek apgwit. ⁹ Amin madepsi apgwit do Yesu da panjetni yan yoyigit, “Amin morapmisi do gitni gitni aba kan bot kinda anjroman aba nak unjodon milkan wigiken.”

¹⁰ Yesu da sot wudani ton morapmi panmilip agit, unun do anek sot wudani ton amin Yesu igayik do anek ukwayit ukwayit anek Yesu da buron kiwit. ¹¹ Kinakwa kon unun Yesu kanek miktimon gawagek madepsi yan tidanek yawit, “Gak Pinjop dakon Monji.” ¹² Mani Yesu da mibilni dima yan tentenoni do yansop tebaisi anjomgut.

Yesu da panjetni 12 timikgit

(Mt 10.1-4 ae Lk 6.12-16)

¹³ Kili Yesu pakbi idap yipmanek ilej kindakon wigigit. Wigek yabekbini dagoni do nandagit amin yoyinban iyikon abin muwukgwit. ¹⁴⁻¹⁵ Amin 12 unun gat egipni do yabekbi kabini timikgit. Anek yan yoyigit, “Ji yabekgo kin Pinjop gen amin yoyini, ae kon yolni do yan mudan dabo kon yolni.” ¹⁶ Yabekbini 12 unun dakon mani yan:

Saimon (mani kalugi Pita yan iyigit),

¹⁷ ae Jems, Sebedi dakon monji,
ae Jems dakon padige Jon (unun bamot mani Boanages yan yoyigit, unun dakon mibili Kiririn Amin),

¹⁸ ae Andru,
Pilip,
Batolomiu,
Matyu,
Tomas,
Jems Alpius dakon monji,
Tadius,
Saimon Selot,

¹⁹ ae Judas Iskariot (unun egi don Yesu uwalni da kisiron yipgut).

Yesu Sunduk gat pi amal yan yawit

(Mt 12.24-32 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)

²⁰ Anek Yesu yutnon wigakwan amin kabi madepsi aeni unjodon muwukgwit. Muwugakwa Yesu gat panjetni gat jap noni

dakon bikbik dima pisanj yomgut. ²¹ Anek dabini unun bini nandanek “Buri upbal tak” yan yanek yutnikon iyin anan kik do apgwit. ²² Anakwa gen teban yoyindet amin Jerusalem kokup papmon da apgwit unun da Yesu do yan yawit, “Kon dakon amin tagini Belsebul unun da burigwan egakwan unun dakon tapmimon da kon yoldak.”

²³ Yanba Yesu da panmuwugek tilak gen kinda yan yoyigit: “Sunduk da Sunduk notni aripmi dima yolyoli. ²⁴ Miktin kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek emat wamjil kan, unun miktin tebai dima tokdisak. ²⁵ Ae amin yuri kinda dakon amin da pudan ki kabi bamot anek emat wamjil kan, unun amin yut tebai dima egipdan. ²⁶ Unuden gin Sunduk da pudan ki kabi bamot anek iyit emat wamjil kan, amin kabini tebai dima egipdan. Yan ani kan pasil mudokdan.

²⁷ “Bo namin dasi amin tebai kinda yigakwan yutnikon wigi yo kabini gwayen timitjak? Unun aripmi dima. Mibiltok tebai kendagek kisit kandapmiyo wamanek yo kabini tagi gwayeni.

²⁸ “Nak asisi dayisat, Pinjop da yokwi mibili mibili gat ae Pinjop abin yip do manji gen yogok gat dakon diwarini tagi wiriritjak. ²⁹ Mani amin kinda da Telagi Wup abin yip do manji gen kinda yosak kan, Pinjop da diwarini dima wiriritjak. Unun dimasisi, unun diwarini mudok mudogi mini tan wigikdisak.”

³⁰ Amin da Yesu burikon kon kinda egisak yan yawit unun do anek gen unun yagit.

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mt 12.46-50 ae Lk 8.19-21)

³¹ Gen yan yoyinjakwan menji padik padikni da abin yomakon agek Yesu yomakon pisak do gen yipba wigigit. ³² Wikwan amin Yesu gat yikgwit unun da yan iyiwit, “Menjo padik padikgo yomakon da gak do yon.”

³³ Yanba yan yoyigit, “Menjo padik padikno unun namin?” ³⁴ Yan yanek amin anjwasinjek yikgwit kabikon dabil sinjanek

yagit, “Nak dakon meŋno ae padik padikno oni. ³⁵ Piŋkop dakon gen guramiŋgan amin unun nak dakon meŋno ae padik padikno ae samino kabi.”

4

Jap yet tiŋtiŋok dakon tilak gen (Mt 13.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Bisap kindakon pakbi idap ilenikon miŋat aminyo aeni yoyiŋ deŋgit. Amin madepsi da abiŋ unudon muwugakwa Yesu boron wiŋgit. Boron yigakwan amin morap ilenikon yikgwit.

² Yigakwa Yesu da tilak gen morapmi yoyiŋek kindanya yan yagit, ³ “Nandani! Amin kindanya da jap yet tiŋtiŋok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tiŋtiŋanakwan diwari da kosiron maŋba minam da abiŋ nawit. ⁵⁻⁶ Yeri diwari da miŋtim tipmi ton timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miŋtim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da wiŋ pindakban alek tawit. ⁷ Ae jap yet diwari da jon keli ton timŋwan mawit. Unun jon keli ton gat kisi kwanek wutjiŋba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miŋtim nelagi ton unudon maŋ kwawit. Diwari bami 100, ae diwari bami 60, ae diwari bami 30 tawit.” ⁹ Gen unun yanek aeni sanbenek yan yagit, “Gen on nandak do galak ton amin ji pakyaŋsi nandaneŋk mibili nandan pisoni.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit (Mt 13.10-17 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Amin kabi madep kiŋakwa iyi dakon paŋdetni 12 kabi gat ae amin diwari gat da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iyiŋba yagit, “Piŋkop dakon Amin Kila Agakni dakon gen pasili unun dakon mibili ji ban dayiŋ tenŋosot. Mani Piŋkop dima nandan imiŋek wanga ekwan amin tilak gen gin nandan.

¹² ‘Unun dabil da yo asat unun pindakgan mani mibili dima nandan, ae geno nandan, mani mibili dima nandan pisoni. Do Piŋkop da diwarini wiririk yomjak do but tobil ak do dima nandan.’ ”

Jap yet tiŋtiŋok dakon mibili yoyigit (Mt 13.18-23 ae Lk 8.11-15)

¹³ Yan yanek yagit, “Tilak gen yat dakon mibili dima nandan kan, tilak gen diwari yoko nian anek nandan pisoni? ¹⁴ Amin jap yet tiŋtiŋosok unun Piŋkop gen tiŋtiŋosok. ¹⁵ Amin Piŋkop gen nandaneŋk butni dima pison unun jap yet kosiron mawit unuden. Sunduk da abiŋ gen tagi butnikon ton unun gwayeŋ paŋkisak. ¹⁶ Amin diwari miŋtim tipmi ton tim yombem, unun amin Piŋkop gen nandaneŋk but galagon da abidon. ¹⁷ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit do bisap pisipmisok aŋgan. Jigi mibili mibili ae Piŋkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandan gadatni yopba wital kikan. ¹⁸ Ae amin diwari miŋtim nap keli ton tim yombem. Unun Piŋkop gen nandan, ¹⁹ mani nandak nandakni miŋtim dakon yo morap do nandan, ae monen paŋmuwut dakon galaktok da Piŋkop gen wiŋjiŋba bami dima tosok. ²⁰ Ae amin diwari miŋtim nelagi ton tim yombem, unun amin Piŋkop gen nandaneŋk abidon. Unun amin bami 100, ae kindanya bami 60, ae kindanya bami 30, yan tan tan an.”

Telagi egip egip dakon gen (Lk 8.16-18)

²¹ Gen kindanya sanbenek yan yoyigit, “Namin da lam koleŋek kwoba nan gap asak, bo pigat kagagwan yipjak? Dimasi, tamonikon yipno tenŋosok. ²² Yo pasili ton ae yo wiŋjiŋbi da ton unun kisi tenŋikon tokdan. ²³ Gen on nandak do galak ton amin ji pakyaŋsi nandaneŋk mibili nandan pisoni.”

²⁴ Yan yanek yagit, “Ji gen unun nandan unun pakyaŋsi nandani. Ji Piŋkop dakon gen nandaneŋk guramitni kan, Piŋkop da sanbenek damdisak. Mani geni dima nandani kan, sanbenek dima damdisak. ²⁵ Nak dakon gen nandaneŋk burikon yipmandak unun amin Piŋkop da sanbenek nandak nandak imdisak. Mani geno nandaneŋk burikon dima yipmandak unun amin geno diwari nandagit unun pasil imdan.”

Jap yet kwoŋ unun dakon tilak gen

²⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili nandani do tilak gen kinda gat dayiko nandani. Amin kinda jap yet pigaga tntinosok. ²⁷ Kalbi dipmin pokdok ae gildat kalba wanga wanga agakwan jap yet kwonj. Mani nianjsi anek kwonj unun dakon mibili dima nandisak. ²⁸ Miktim da iyi upmagakwan gigi winj tami yopmanek bami tonj. ²⁹ Bami tanakwa pi ami da bami pasak.”

*Mastat yet dakon tilak gen
(Mt 13.31-32 ae Lk 13.18-19)*

³⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yo nikon tilak ako nandani? ³¹ Unun mastat yet yombem. Mastat dakon yeri unun jap yet kisi morap dakon pinji, monjisisok. ³² Mani miktimon kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapmanj mudosok. Kijinj madep yopban kinakwa minam morapmi da panjabinj unun da yongangwan yikganj.”

*Yesu tilak genon da gin gen yagit
(Mt 13.34-35)*

³³ Yesu da nandak nandakni da aripmon Pinjkop dakon gen yoyinek tilak gen unuden morapmi yoyigit. ³⁴ Amin madep kabikon Pinjkop gen tilak genon dagin yoyigit. Mani panjetni gat egek tilak gen dakon mibili yoyinj tentenagit.

*Yesu da yanban mirim madep yawokgit
(Mt 8.23-27 ae Lk 8.22-25)*

³⁵ Unun gildat da pilin pilindo Yesu boron yigek panjetni yan yoyigit, “Pakbi idap teri kinda do kino.” ³⁶ Yan yanban panjetni amin kabi madep yopmanj degek boron wikwa panjetni gat kisi kiwit. Ae bot diwari gat kisi kiwit. ³⁷ Kinakwa mirim madep anek pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Pigi tujanban bot pakbigwan pigik do agit. ³⁸ Anjakwan Yesu bot bunikon busuj kidinj kindakon witjinek dipmin pagakwan panjetni da anyolek iyiwit, “Yoyindet, nin pakbi nanj kimotnej do nandabi yo isali asak?”

³⁹ Yan iyinba Yesu da pidanj agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinek yagit, “Yawokgil!” Yanban mirim yawogakwan pakbi wayinj dimasi agit.

⁴⁰ Anek panjetni yan yoyigit, “Ji nido pasolgonj? Sigin dima nandanj gadanj namanj, ma?”

⁴¹ Yanban panjetni si pasalek iyi gin yawit, “On nianjen amin kinda da mirim ae pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?”

5

*Yesu da konj morapmi yolgıt
(Mt 8.28-34 ae Lk 8.26-39)*

¹ Yesu gat panjetni gat pakbi idap teri kinda Gerasa amin da miktimon kiwit. ² Boron da pinjakwan, amin kinda konj tonj unun da amin kimakba panji tip kinangwan yopmanjan miktimon da abinj altanj imgut. ³ Amin unun amin da kisitni ae kandapmiyo nap teban nanj wamwami dakon arip dima agit. ⁴ Amin da bisapmi bisapmi kisit kandapyoni wangwit, mani unun amin tebai do nap teban si pandagagit. Amin da aripmi dima abidogi. ⁵ Unun pilin kaga ae gildat kalba amin kimakba yopmanjan miktimon ae kabapmon egek madepsi yan tidanjek giptimi tipban mandagit.

⁶ Yesu dubagikon akban kanek timtim yanek Yesu da buron kinj gawak imgut. ⁷ Anek yan tidanjek yan iyigit, “Yesu, Pinjkop Wikwisi dakon Monji, gak nianjsi anjam do abisal? Pinjkop da manon tepmi pi dima nabi do yan teban ta.”

⁸ Unun da yan yagit, nido Yesu da yan iyigit, “Konj gak on amin yipmanj degek winj ki!”

⁹ Yanban Yesu da antobilek iyigit, “Mango namin?”

Yan iyinban yagit, “Nak mano Amin Kabi Madep. Nin morapmi da ekwamanj.” ¹⁰ Yan yanek bisit tebai sanbek sanbek iyiwit, “Nin nolbi on miktim tim dima yipmanj detnej.”

¹¹ Miktim unun da ilenon bit kabi madep jap nanjek egipgwit. ¹² Konj unun Yesu da nandanj yoban bit da butgwan pigini do bisit tebai iyiwit. ¹³ Yanba Yesu da nandanj yoban konj da aminon da winjek bit da

butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun pasal abiginjek pakbi idap tagit unjungwan pipeg kimakgwit. Bit kalonisosk dima, 2 tausen da kimakgwit.

¹⁴ Kimagakwa bit dakon kila amin da kokup kapmat tagit ae miktim diwarikon kin yo unun noman tawit dakon gen bin yoyiwit. Yoyinba amin da yo noman tagit unun kok do anek abin mudawit. ¹⁵ Yesukon abinek amin konni morapmi gat egipgut unun buri pisagit ae ilikba pigikni ton da yikban kawit. Yan yikban kan pasal-gwit. ¹⁶ Yo dabil da kan nandanjo awit amin unun da kon gat egipgut amin gat ae bit kabi dakon gen bin gat kisi amin yoyin mudawit. ¹⁷ Gen unun nandan mudanek Yesu miktim unun yipman kisak do tebai iyiwit.

¹⁸ Iyinja nandanek Yesu unun boron wigakwan amin kon gat egipgut unun da Yesu yol do bisit tebai iyigit. ¹⁹ Tebaisi iyinban kirinik iminek yan iyigit, “Gak yutgokon kin Amin Tagi da gak do bupmi nandanek wasok madep ak unun dakon gen bin yawi diwat kabigo yoyin mudoki.” ²⁰ Yanban amin unun kin Yesu da yo agit unun dakon gen bin Dekapolis miktim unudon amin yoyinban nandaba njakwarisi agit.

*Yesu da minatjok kinda aban pidagit
(Mt 9.18-26 ae Lk 8.40-56)*

²¹ Yesu unun boron wigek pakbi idap teri kinda do wigakwan amin morapmisi abin muwukgwit. ²² Muwugakwa Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda mani Jairus, unun da abin Yesu kanek burikon kinjek gawak imgut. ²³ Anek si anpulugosak do madepsi yan iyigit, “Gwano kimotdisak, do abinek kisitgo da witjinbi kilek tanek egipjak.” ²⁴ Iyinja nandanek Yesu gat kigimal.

Kinjakwal amin morapmi da yolek gadat gadat tebaisi awit. ²⁵ Anakwa binapnikon minat kinda akgit, unun dagan mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit. ²⁶ Anakwan wuda wamak morapmi da anpulugok do pi antidok anakwa tepmi madepsi nandanek egipgut. Wuda wamak yuman nok do anek monejni kisi yomin

mudagit. Aban sotni dima tagap tagit, si madep tagit. ²⁷ Aban minat unun da Yesu dakon bin nandanek, minat amin diwari unun da bikbigon egek manjikon kinjek ilikba pigiknikon igayigit. ²⁸ Igayinek yan nandagit, “Ilikba pigiknikon igayiken kan, kilek token.” ²⁹ Yan nandanek igayinban unudon gin yawini jiptanban giptimi kilek tanban nandagit.

³⁰ Aban Yesu unun tapmimni abikwa nandanek tobilek yan yagit, “Ilikba pigikno namin da igayisak?”

³¹ Yanban pandetni da yan iyiwit, “Amin da gadat gadat tebaisi anakwa namin da igayin namisak yan nido yosol?”

³² Mani Yesu unun amin igayin imgut unun kok do sigin wisigit. ³³ Minat unun giptimikon wasok noman tagit unun nandanek buri suganban nimnimigek Yesu da buron gawak iminek mibilni yan tenjenagit. ³⁴ Mibilni yan tenjenanban Yesu da yan iyigit, “Gwano, nandan gadatgo da gak anjilek ak. Unun do butgo yawori tanakwan kiki. Sotgo kili pasilak.”

³⁵ Yesu gen yan iyinjakwan, muwut muwut yutni dakon kila amin Jairus da yutnon da amin diwari da abin Jairus yan iyiwit, “Gwago kili kunwak, unun do nido yoyindet isal dogin jigi imisal?”

³⁶ Yanba Yesu da gen unun nandagit, mani dima nandabi wup agit. Anek kila amin yan iyigit, “Dima pasolgi. Isal nandan gadat aki.”

³⁷ Yan yanek minat aminyo diwari yopmanek, Pita, Jems ae padige Jon unun banjin timikban kiwit. ³⁸ Kin kila amin da yomakon altanek amin da upbalap madep ae gen kunamyo anakwa pindak nandanjo agit. ³⁹ Anek yutnon wigek amin yan yoyigit, “Ji nido kunam kugiyu madepsi an? Minatjok unun dima kunwak, unun isal dipmin pokdok.” ⁴⁰ Yesu da yan yanban nandanek jikgo yanjan imgwit.

Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa, minatjok dakon meni datniyo ae pandetni timikban minatjok pakgiron wigiwit. ⁴¹ Wigi minatjok kisirikon abidanek iyigit, “Talita kum!” (Unun dakon mibili, “Minatjok pidoki do gayisat!”) ⁴² Yanban

unjudon gin miñatjok pidañek kiñ ap aban kanjek yan kimakgwit. (Miñatjok bilakni 12 kabi.)⁴³ Anakwa Yesu da amin dima yoyini do yanşop tebaisi anyomgut. Anek miñatjok jap imiñba nosak do yoyigit.

6

Nasaret amin da Yesu do kuraktan imgwit

(Mt 13.53-58 ae Lk 4.16-30)

¹ Anakwa Yesu unjun kokup yipmanek, kokupnikon kinakwan pañdetni yolgwit. ² Pañki egek Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi Pinjkop gen yoyigit. Anakwan amin morapmi Pinjkop dakon gen nandanek yikgwit amin unjun tamtam yanek yan yawit, “Yo unjun dukon timikgit? Nandan kokwin tagisi gat ae wasok tapmimi tonj agak unjun namimon timikgit?” ³ Unjun kisit kilda kind, Maria dakon monji. Padik padikni unjun Jems, Josep, Judas ae Saimon. Ae samini binapninon ekwan.” Yan yanek inñtan imiñek nandaba pinñban imgwit.

⁴ Yan nandanek egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kind man bini miktin diwarikon tonj, mani iyi da kokupmon yawi diwatni gat ae yutnikon amin gat da mani dima anenokgon.” ⁵ Unjudon wasok tapmimi tonj ak do antidok agit. Unjun yum amin sotni tonj kalonşisok di ban kisitni kwenikon witjinek pañmilip agit. ⁶ Anek nandan gadatni mini do, unjun do nandaban nwanñwarisi agit. Yan nandanek kokup tan anañ kiwit unjudon kiñ Pinjkop dakon gen yoyin dekgit.

Yesu tapmimni yolñban pañdet kabini da dima kanba pisagit

(Kilapmi 6.7-8.21)

Pañdetni 12 kabi yabekgit

(Mt 10.5-15 ae Lk 9.1-6)

⁷ Yesu pañdetni 12 kabi yan yoban opba, bamot bamot Pinjkop dakon gen yoni do yabekgit. Yabekgek konj yolni do yan mudan yomiñek yan yoyigit, ⁸ “Ji yo diwari di dima panek kini, win kirin

banjin pabidañek kini. Jap bo yik bo monenyo dima panek kini. ⁹ Kandap gwil panek agipni, anek paba pigik kalonji gin ilikba pigisak. ¹⁰ Kokup kindakon kiñ yut kindakon gin yigek pinj kini. ¹¹ Kokup kindakon kiñ altañba not dima andamiñek genji dima nandanek manji damni kan, kandapjikon kimbaban tonj unjun kokup yip do anek tidanba kini. Yan anakwa unjun kokup amin da ‘Geni dima nandaman, unjun do an’ yan nandani.”

¹² Yan yanñban pañdetni da kinjek amin but tobil ani do yoyiwit. ¹³ Yan yoyinek konj morapmi yol yomiñek sot amin morapmi bit nelak sonj yoba kilek tawit.

Erot da yanñban Jon anakgwit

(Mt 14.1-12 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹⁴ Yesu dakon man bin ireñ tanñban kila amin madep Erot unjun kisi da nandagit. Amin diwari da Yesu do yan yawit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unjun kimoron da pidagit, anek wasok tapmimi tonj agak dakon tapmim tan imisak” yan yawit. ¹⁵ Yan yanakwa amin diwari da yawit, “Unjun Elaija.” Ae diwari da yawit, “Unjun kombi amin kind, kombi amin kalip egipgwit unjuden amin kind.”

¹⁶ Mani Erot unjun nandanek yagit, “Kalip nak da Jon dakon tegi mandan dagagim, unjun amin dasi kimoron da pidagit.” ¹⁷⁻¹⁸ Kalip Erot da padige Pilip dakon miñatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon miñatni tuwil pal. Unjun tagi dima.” Gen unjun nandanek Erot da obip amini yabekban kiñ Jon abidañek nap teban nan waman dam tebanon yipgwit.

¹⁹ Jon da gen yan yanñban Erodias da Jon do nandaban yokwi tanñban anakba kimotjak do si nandagit. Mani aripmi dima, ²⁰ nido Erot da Jon do pasalek yan nandagit, “Jon unjun amin kilegi ae telagisi.” Yan nandanek si anñkutnagit. Erot da Jon dakon gen nandanek but morap agit, mani geni nandak do galak tagit.

²¹ Buñon Erodias da Jon anakba kimotjak unjun dakon kosit kagit. Altok altok bisapnikon Erot da jap noknok ak do amin

madep panmuwukgit. Gapman dakon pi amin madep ae emat amin dakon mibiltok amini ae Galili miktim dakon kila amin kisi panmuwukgit. ²² Jap nan yigakwa Erodias dakon gwi da panabin inamnikon kap agit. Aban Erot ae amin jap nawit unun kisi da kan galak tawit. Kan galak tan Erot da minjat gimon yan iyigit, “Ni yo do galak tosol unun nayinbi tagi gaben.” ²³ Yan yanek yan teban tok gen kinda yan yagit, “Yo nido nayiki, tagi gaben. Miktimno teri kinda pidan gak do tagi gaben.”

²⁴ Yanban minjat gimon unun da wanja kin meni yan iyigit, “Ni yo nan namjak do iyiken?”

Yanban iyigit, “Kin Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busunji unun do iyiki.”

²⁵ Meni yan yanban minjat gimon unun tepmi wigeek Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon busunji abisok gin idapmon yipman nabi.”

²⁶ Gen yan yanban Erot buri wagil yokwi tagit. Mani amin jap nawit unun da inamon yan teban tok gen yagit unun kirinjit do mayak tanek gen yagit unun dima kirinjkigit. ²⁷ Unudon gin emat amin kinda Jon dakon busunji anopjak do yabekgit. Yabekban unun da kin dam teban yutnon wigi Jon dakon tegi mandan dagagit. ²⁸ Mandan dagan idapmon yipman anabin minjatjok unun do iban anki meni do imgut. ²⁹ Anakwan Jon dakon pandetni gen bini nandanek kin bumjotni abidan anki tip kinamon yipgwit.

*Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut
(Mt 14.13-21 ae Lk 9.10-17 ae Jn 6.1-13)*

³⁰ Don yabekbi kabi da abin Yesu anwasinnek yo awit ae Pin kop gen yawit unun dakon geni iyiwit. ³¹ Iyinj mudanba amin morapmisi kin abin abin anakwa Yesu gat yabekbi kabini gat jap noknok dakon bikbik dima pisan yomgut. Aban Yesu da yabekbi kabini yan yoyigit, “Opba miktim amin dima ekwan timon kino. Unudon egek tapmim pani.”

³² Yan yanek boron wigeek miktim amin da dima ekwan timon kiwit. ³³ Mani amin morapmi da unudon kwan yan pindak nandanjo awit. Yan nandanek kokup

morapni yopman yopman anek amin morapmi miktim kosit timtim yanek unun da kalip kin altawit. ³⁴ Kin altanakwa Yesu boron da ilenikon obinek amin morapmisi pindagek sipsip kila amini mini yombem da egipgwit, do bupmisi nandan yomgut. Yan nandanek unudon gin wasanek Pin kop gen morapmi yoyigit. ³⁵ Pin kop dakon gen yoyinakan pilin pilindo pandetni da abin Yesu yan iyiwit, “Miktim amin dima ekwanon ekwaman, ae gildat kili pigikdisak, ³⁶ do yoyinbi amin kabi madep kokup monin monin ae kokup teri dinngwan kinjek jap yuman noni.”

³⁷ Iyinja yagit, “Disi jap yoba noni.”

Yanban pandetni da yan iyiwit, “Amin morapmisi ekwan, do monej 200 danari ban jap yumnekan aripmi asak. Yan anej do yosol, ma?”

³⁸ Yanba yoyigit, “Disikon bret nian da ton. Kin pindakgit.”

Kin pindak abin yan iyiwit, “Bret kisit kinda, ae tap kilap bamori yan gin tan niman.”

³⁹ Yan yanba Yesu da yoyinban pandetni da amin kisisi kosiri kosiri jon timon yitni do yoyiwit. ⁴⁰ Kosiri kinda 50 ae kosiri kinda 100 yan yik anan kiwit. ⁴¹ Yik mudanba bret kisit kinda ae tap kilap bamot unun gat timigek Kwen Kokup sinjanek gisamikgit. Gisamikgek bret jokgal pandetni do yoban unun da amin do kokwinik yomgwit. Ae tap kilap yan gin kokwinik pandetni do yoban unun da amin do yomgwit. ⁴² Yoba timigek amin kisisi jap aripmisi nawit. ⁴³ Nanba aripmi anakwan bret diwat ae tap kilap diwat tawit unun pandetni da yik madepsi 12 kabi similba tugawit. ⁴⁴ Amin jap nawit unun 5 tausen yan da nawit.

Yesu da pakbi kwenon baman baman kigit

(Mt 14.22-33 ae Jn 6.16-21)

⁴⁵ Unudon gin Yesu da pandetni yoyinban boron wigeek Betsaida kokupmon mibil tan kinakwa Yesu da amin kabi madep unun yoyinban wasen kiwit. ⁴⁶ Yoyinban kinakwa iyi bisit pi ak do kabapmon wigigit.

⁴⁷ Piliñ pilindo bot pakbi idap binapmon tanjakwan Yesu iyi gin tap kidipminjon egipgut. ⁴⁸ Egakwan mirim madep anjakwan panjetni pakbi wayit do antidok anakwa pindakgit. Yanj pindagek wisa wisa do pakbi idapmon baman baman kinjek kin panjetni yap do agit. ⁴⁹ Pakbi idap kwenon kinjakwan kanjek panjetni kisi da yanj nandawit, “Konj kinda da abisak!” ⁵⁰ Yanj nandanjek madepsi pasalek yanj tidawit.

Mani unjon gin Yesu da yanj yoyigit, “Ji teban tanjek atni. Nak naga obisat. Dima pasolni.” ⁵¹ Yanj yanjek boron wigakwan mirim yawokgit. Yawogakwan panjetni da tamtamsi yawit. ⁵² Nido Yesu da minjat aminyo do bret kokwinik yomgut unjon dakon mibili dima nandawit. But nandak nandakni dima pisanjakwan egipgwit.

⁵³ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon wigek bot ilejikon anteban awit. ⁵⁴ Anteban anjek bot yipmanjek pigakwa unjon gin minjat aminyo da Yesu kanj nandanyo awit. ⁵⁵ Yanj kanj nandanyo anjek timtim yanjek kokupmi kokupmi kin yoyinba sotni tonj amin wayik wamanjek Yesu dukwan dukwan egipgut unjon panjiwit. ⁵⁶ Anjek kokup pap bo kokup monin ae dukwan dukwan kigit amin da sot amin muwut muwut tamokon unjon panabin yopgwit. Anjek paba pigik diwatnikon igayini do bisit tebai iyiwit. Yanj igayiwit amin unjon kilek tanj mudawit.

7

Pinkop dakon gen teban da babak dakon gen yapmandak (Mt 15.1-9)

¹ Parisi amin gat gen teban yoyindet amin gat Jerusalem kokup papmon da obin Yesu angwasiñek muwukgwit. ² Muwugek panjet kabinikon da diwari kisitni dima suganjek jap isal timik nanjo aba pindakgwit. ³ Parisi amin ae Juda amin kisisi babakni dakon gen teban yolek kisiri suganjek gin jap nanj nanj an. ⁴ Ae maket tamokon da tobilek obin yanj gin kisiri suganjek jap nonj. Unjon gin dima, gen

teban morapmi yolek kap, kwoba, idapyo kisi sugonj.

⁵ Yanjo, Parisi amin ae gen teban yoyindet amin da Yesu yanj iyiwit, “Nido panjetgoni unjon babak dakon gen teban yapmanjek kisiri dima suganjek jap nonj?”

⁶ Yanba antobilek yoyigit, “Pinkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandakni antagap aban jamba but amin ji do gen yanj mandagit:

‘Unjon amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman,
mani but dasi nak dima nandan naman.’

⁷ Iyi dakon gen teban do, “On unjon Pinkop dakon gen” yanj yanjek amin yoyin dekanj.

Nak gawak naman unjon koko yo isali asak.’

⁸ Ji Pinkop dakon gen teban yipmanjek babakji dakon gen panjetban anjek panj ekwanj.”

⁹ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Ji Pinkop dakon gen teban yum pindagek disi dakon yanj teban tok gen guramikganj. ¹⁰ Moses da kalip yanj mandagit:

‘Ji menj datyo dakon pinji egek geni guramitni’,

ae ‘Amin kinda da menj datyo do gen yokwi kinda yosak kanj, unjon amin si anakba kimotjak.’

¹¹ Mani disi Moses dakon gen maba kwanek yanj yonj, ‘Amin kinda da menj bo datni yanj iyisak, “Nak yo on kili Pinkop do manjigim. Dima tam tagi panpulugokom.”’ ¹² Yanj yanjek menj ae datni dima panpulugosok. Anjek ji da unjon amin do yanj yonj, ‘Unjon amin tagi asak nido yo unjon Pinkop do kili manjigit.’ ¹³ Ji yanj anjek babakji dakon yanj teban tok gen guramigek Pinkop dakon gen maba kisak. Ae unjon gin dima, yo morap diwari kisi yanj gin anj.”

Yo noknogi da amin dakon but dima panjupbal asak

(Mt 15.10-20)

¹⁴ Yesu da aeni amin yanj ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko ji morap kisi da mirak yopmanjek nandaba piasak. ¹⁵⁻¹⁶ Yo kinda

amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anupbal asak. Yo kinda amin butgwan da wiñ wanga kisak unun da amin dakon but anupbal asak.”

¹⁷ Yan yanek amin kabi madep yopmanek yutnon wigakwan panetni da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹⁸ Iyınba Yesu yan yagit, “Jiyo kisi nandak nandakji mini anakwan unun dakon mibili dima nandan, ma? Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anupbal asak. ¹⁹ Nido but nandak nandak nikon dima pigisak, isal kwasopnikon pigakwan unun da ankosit anakwan kosiri nan abigisak.” (Yesu yan yagit, do jap kisisi Pin kop da dabilon kilegi gin.)

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo amin but nandak nandagon da wiñ wanga kwan unun da amin dakon but panupbal an. ²¹ Yo amin but nandak nandagon da wisak unun yan: nandak nandak yokwi, yumabi anpak mibili mibili, yo kabo, amin dapdap, ²² amin wam kili abi da yumabi anpak, pindak galaktok, anpak yokwi mibili mibili, top gen yogok, kwen wigik, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae not do yokwi yogok, gen kirinjit, ae ngugigi anpak. ²³ Unun yokwi morap amin buron da wiñ wanga kwan unun da amin panupbal an.”

Ponisia miktım minjat kinda Yesu nandan gadan imgut

(Mt 15.21-28)

²⁴ Yesu da unun kokup yipmanek Tair kokupmon kigit. Kin yut kindakon wigek pasili egek yik yawot aken yan nandagit, mani pasili egip do antidok agit. ²⁵ Unun bisapmon minjat kinda gwi konni ton unun da Yesu dakon gen bini nandanek abin Yesu da kandap mibilon gawak imgut. ²⁶ Unun minjat Israel minjat kinda dima, unun Grik minjat kinda Ponisia tetgin Siria miktımon altagit. Yesu da gwi dakon kon yol injak do bisit tebai iyigit.

²⁷ Iyınban Yesu da yan iyigit, “Mibiltok Juda amin panpuluganek ae don miktım diwarikon amin panpulugoken. Yosol unuden aben kan, minjat monjiyo dakon jap pinan do yomdisat. Unun tagi dima.”

²⁸ Yanban minjat da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, asi yosol, mani minjat monjiyo da jap nanakwa jimjimi mibilikon mon unun pinan da si non.”

²⁹ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak gen kobogi tagisi yosol, do kon gwago kili yipman dek, do tobilek yutgokon kinjek koki.”

³⁰ Yan iyınban minjat unun yutnikon kin kanban gwi konni mini da tamokon pakban kagit.

Yesu da wasok aban amin kadım kinda kilek tagit

³¹ Kili Yesu Tair kokup yipmanek Saidon kokup kin yapmanek Dekapolis miktım unun kisi yapmanek Galili Pakbi idap unudon kigit. ³² Kin altanakwan amin kabi kinda da amin kadım miragi mini kinda anan opgwit. Anobin Yesu da kisitni giptimikon witjisak do bisit tebai iyiwit.

³³ Iyınba nandanek Yesu da amin kadım unun abidanban amin kabi madep yopmanek ilenikon kigimal. Kin Yesu da kisitni amin unun da miragon yipban pigigit. Anek kisitnikon ilip sulek melikon witjigit. ³⁴ Yan anek Kwen Kokup sintanek yanba kik anek iyigit, “Epata!” (Unun dakon mibili “Pisoki!”) ³⁵ Yan iyınban unudon gin miragi pisagit, ae meli tagap tanek gen kilegisi yagit. ³⁶ Aban Yesu da wasok agit unun dakon gen bin amin dima yoyini do yansop anyomgut. Mani amin da geni dima nandanek yanba madepsi iren tagit. ³⁷ Minjat aminyo da tamtam yanek yan yawit, “Yo morap asak unun wagil tagisi asak. Wasok aban miragi mini unun da gen nandan, ae amin kadım da gen yon.”

8

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut

(Mt 15.32-39)

¹ Unun bisapmon minjat amin kabi madep aeni abin muwukgwit. Jap mini do Yesu da panetni yoyınban apba yan yoyigit, ² “On minjat amin kabiyo nin gat gildat kapbi ekwaman. Kili japni kisi nan mudan, do bupmi nandan yomisat. ³ Diwari da kokup dubagikon da apgwit, do yabekgo kini kan,

kosiron jap do anek dabili upbal tanba man potdan.”

⁴ Yan yanban panjetni da yan iyiwit, “On ekwamanon amin dima ekwan, do jap dukon ban panabin on minjat amin madep yomne?”

⁵ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Jikon bret nian da ton?”

Yanban iyiwit, “7 kabi.”

⁶ Yanba Yesu da minjat amin kabi madep yoyinban miktimon yikgwit. Yigakwa bret 7 kabi timigek Pinjop ya yan iyinek panjetni da kokwinik yomni do yomgut. Yoban minjat aminyo do yomgwit. ⁷ Tap kilap monin monin kalon kalon kisi tan yomgwit. Unun kisi gisamigek panjetni da kokwinik yomni do yomgut. ⁸ Minjat amin jap nanba aripmi anakwa jap diwat tawit unun panjetni da yik madepsi 7 yan similba tugawit. ⁹ (Amin jap nawit unun 4 tausen yan da nawit.) Yan anek Yesu da minjat amin kabi madep yabekban kinakwa, ¹⁰ panjetni gat boron wigek miktim Dalmanuta tetgin do kiwit.

Parisi amin da Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mt 16.1-4)

¹¹ Unun bisapmon Parisi amin da abin Yesu anakwal do anek yan iyiwit, “Gak da wasok tapmimi ton kinda abi kanek nin da gandano Pinjop da gak yabekban pil da pini asal yan gandanen.” ¹² Yan yanba buri yokwi tanban yanba kik anek yan yoyigit, “Apmiap amin ekwan nido wasok tapmimi ton kinda kok do ton? Nak asisi dayisat, wasok tapmimi ton kinda dima koni, dimasi.” ¹³ Yan yoyinek boron wigek pakbi idap teri kinda kiwit.

Parisi amin gat ae Erot gat dakon yis dakon tilak gen

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Kinjek panjet kabini intanek bret diwari dima pankiwit, bret kalonji kinda da gin boron tagit. ¹⁵ Yan aba Yesu da nawa gen yan yoyigit, “Ji Parisi amin gat ae Erot gat unun dakon yis do pasalek kan kimotni.”

¹⁶ Yanban notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Ninon bret mini unun do bo yosok?”

¹⁷ Gen unun yanba nandanek Yesu da yan yoyigit, “Ji nido ‘ninon bret mini’ yan ton? Gen dayisat unun dima nandaba pisosok, ma? Nandak nandak kositji sogwit? ¹⁸ Dabilji ton mani yo dima kanba pisosok? Mirakji ton mani dima nandan? Kili intan mudan, ma? ¹⁹ Nak amin 5 tausen do bret 5 kabi pidan yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?”

Yanban yan iyiwit, “Yik madepsi 12 kabi.”

²⁰ Yanba yagit, “Nak amin 4 tausen do bret 7 kabi pidan yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?”

Yanban yan iyiwit, “Yik madepsi 7 kabi.”

²¹ Yan yanba yoyigit, “Ji sigin dima nandaba pisosok, ma?”

Yesu da panjetni yoyin dekit

(Kilapmi 8.22–10.52)

Yesu da Betsaida Kokupmon dabili mini kinda anmilip agit

²² Betsaida kokupmon kin altanba amin di da amin dabili mini kinda anan opgwit. Anobinek Yesu da kisitni da witjisak do bisit tebai iyiwit. ²³ Amin unun kisirikon da abidanek yanban kokup yipmanek wanga pigigimal. Pigi dabilikon ilip sulek kisit da witjin yipmanek iyigit, “Yo di pindakdal, bo dima?”

²⁴ Amin unun sintanek yan iyigit, “Nak amin pindakdat. Mani pindakgo kindap yombem da obigi abigiyo yan an.”

²⁵ Yan yanban Yesu da aeni dabilikon kisiri witjigit. Yan aban dabili wagil kilek tanban yo morap tagi pindakgit. ²⁶ Dabili kilek tanban Yesu da yabegek yan iyigit, “Gak kokupmon dima kiki, yutgokon kiki.”

Pita da Yesu dakon mibili yan tenjenagit

(Mt 16.13-20 ae Lk 9.18-21)

²⁷ Yesu gat panjetni gat Sisaria Pili-pai kokup pap unun dakon kokup monin monin tawit unudon kiwit. Kinjek panjetni kosiron yan yoyigit, “Minjat amin da nak do namn yan ton?”

²⁸ Yanban yan iyiwit, “Diwari da gak do Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae di da Elaija yan yon, ae di da kombi amin kinda kalip egipgut unun da pidak da egisak yan yon.”

²⁹ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ae disi nak do namin yan yon?”

Yanban Pita da gen kobogi yan iyigit, “Gak Kristo.”

³⁰ Yanban Yesu da mibilni amin dimasi yoyini do yoyigit.

Yesu kimotjak do yoyigit
(Mt 16.21-28 ae Lk 9.22-27)

³¹ Unun bisapmon Yesu da wasanek panjetni yoyin degek yan yoyigit, “Amin Dakon Monji da tepmi madepsi pakdisak. Anakwan kila amin, ae mukwa sogok amin dakon mibiltok amin, ae gen teban yoyindet amin gat da manji iminek anakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak.” ³² Gen unun yan tenjanban Pita da Yesu abidan anki ilenikon agek tebai iyigit.

³³ Mani Yesu da tobil panjetni pindagek Pita gen tebai yan iyigit, “Sunduk, gak nepman det. Gak Pinjokp dakon nandak nandak dima yoldal, amin dakon nandak nandak yoldal.”

³⁴⁻³⁵ Yan iyinek amin kabi madep gat panjetni gat yoyinban iyi akgiron apgwit. Apba yan yoyigit, “Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandanek, ae Pinjokp dakon Gen Bin Tagisi do nandanek, egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini do amin asak. Amin kinda nak nol do nandisak kan, iyi dakon galaktok manji yominek tilak kindapni guramigek noljak. ³⁶⁻³⁷ Amin kinda miktim dakon yo morap kisi pan egakwan egip egipni pasil imjak kan, unun yo morap da aripmi dima anpulugoni. Egip egipni unun yo kinda nan aripmi dima yumjak, wagilsi pasil imjak. ³⁸ Abisok minjat aminyo ekwan unun Pinjokp manji iminek yo yokwi mibili mibili an. Unun kabikon da amin kinda nak ae

geno do mayagi nandisak kan, Datni dakon tilimni panjek telagi anelo kabi gat apni bisapmon, Amin Dakon Monji da unun amin do mayagi yan gin nandakdisak.”

9

¹ Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, on akgan kabikon di dima kimagek Pinjokp dakon Amin Kila Agakni tapmimi tonji apban kokdan.”

Yesu dakon giptim kulabik agit
(Mt 17.1-13 ae Lk 9.28-36)

² Gildat 6 mudanakwa Yesu da Pita, Jems, ae Jon yoyinban bunon yolba ilen dubagi kindakon wigiwit. Hlejon iyi gin egek kanakwa Yesu dakon giptim kulabik anek njwaknwarisi agit. ³ Anakwan Yesu dakon imalni kwakwagisi tenjenagit. Unun miktim amin kinda da aripmi dima agagi, kwakwagisi agit. ⁴ Yan aban kanakwa Elaija gat Moses gat altanbal Yesu gat gen yan nandat aba pindakgwit.

⁵ Yan aba Pita da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, nin idon egip do tagisi nandaman. Nin yut kaben kapbi anen. Kinda gak do, kinda Moses do, ae kinda Elaija do anen.” ⁶ (Pita gat notni gat madepsi pasalgwit, ae ni gen ban yonen yan kinda dima nandawit, do Pita gen unun yumsi yagit.)

⁷ Yan yanban gikwem da pin ilimik yomanakwan gen kinda unungwan da yan altagit, “Unun Monjino, nak unun do but dasi galak tan imisat. Ji geni nandani.”

⁸ Gen unun nandanek unudon gin teri teri sinjanek amin bamot ae dima pindakgwit. Yesu iyi gin kawit.

⁹ Hlejon da tobil pinjek Yesu da yan yoyigit, “Yo unun pindakgan unun dakon gen amin kinda dimasi iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak, unun bisapmon amin tagi yoyini.”

¹⁰ Yoyinban panjetni da gen unun iyi gin yan nandanek yan yawit, “Kimoron da pidot pidot unun yo kinda nido nandanek yosok.”

¹¹ Anek Yesu yan iyiwit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon ‘Elaija

mibiltok abinjakwan Kristo bunjon apjak.' Gen unjon nido yon?"

12-13 Iyinja Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Gen unjon bami yon. Elaija kili abin yo morap panmilip agit. Anjakwan amin da galaktokni yolek yo mibili mibili Pinjop da papiakon gen tosok unjon da tilagon an imgwit. Mani Pinjop da papiakon gen kinda mandabi unjon yan: 'Amin da Amin Dakon Monji manji iminek yo yokwi madepsi an imdan.' Unjon gen mibili nido tosok?"

*Yesu da monji kinda konji yol imgut
(Mt 17.14-21 ae Lk 9.37-43)*

14 Yesu panjetni kapbi gat kin notni kabikon altawit. Kin altanek minjat amin kabi madep notni pangwasinja pindakgwit. Ae gen teban yoyindet amin diwari da apba notni gat gen emat aba pindakgwit. 15 Anakwa minjat amin kabi madep Yesu kanek but galak nandanek unjon gin Yesukon kinjek "Gildat tagi!" yan iyiwit.

16 Yanja Yesu da yan yoyigit, "Ji gen emat nido an?"

17 Yanban unjon minjat amin kabikon da amin kinda da gen kobogi yan iyigit, "Yoyindet, monjino konj da burikon yigek gen yogok kositni sopmandak, do gagon anobisat. 18 Konj da bisap morapmi yan asak. Monjino tebai abidanek maban miktimon manj pagak tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikdak, anjakwan geni wamtimsisak, ae giptimi kisisi kitiranj kisak. Nak panjetgoni konj yolni do yoyiko antidok an, unjon da aripmi dimasi yolyoli."

19 Gen unjon nandanek Yesu da yan yoyigit, "Ji nandan gadatji mini amin nak bisap nian da ji gat egipben? Ae bisap nian da ji dakon jigi guramikgen? Monji unjon nagon anopgut." 20 Yan yanban monji unjon Yesukon anopgwit. Anopba konj da Yesu kanek unjon gin monji maban miktimon pagak tobil tobil anek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikgit.

21 Yan aban Yesu da datni iyigit, "Bisap nian da yan agit?"

Yanban datni da yagit, "Nakngikon da alta ingut da tosok. 22 Bisap morapmi konj

da anakgo kimotjak yan nandanek maban kindapmon ae pakbikon pigigit. Tapmim tan gamisak kan, nit do bupmi nandanek panpulugoki."

23 Yanban Yesu da yan iyigit, "Tapmim tan namisak bo dima nido but bamot an namisal? Amin nandan gadatni ton unjon yo morap tagi an mudoni."

24 Iyinja unjon gin monji dakon datni da madepsi yan yagit, "Nak nandan gadasat, mani nandan gadatno unjon madep dima, do nak anpuluga!"

25 Yanban Yesu da minjat amin kabi madep timtim yanek apba pindagek konj tebai yan iyigit, "Konj, gen kaga ae mirak sopsop amin, gak monji on yipmandet! Wagil kinjek bunjon on monjigwan dimasi pigiki!"

26 Yanban konj da madepsi yan tidanek monji unjon maban bumjot yombem pagakwan konj yipmanek win kigit. Kinakwan amin morapmi da monji kanek yan yawit, "Kunwakni." 27 Mani Yesu da kisirikon abidanek aban pidan aagit.

28 Yan anek Yesu yut kindakon wigakwan panjetni da iyi gin egek yan iyiwit, "Nido konj unjon nin da yol do antidok aman?"

29 Yanja yoyigit, "Konj unjon yum yolyoli dima. Bisiron da tagi yolyoli."

Yesu unjon kimotjak do yoyinban kosiri bamori agit

(Mt 17.22-23 ae Lk 9.43-45)

30-31 Yesu gat panjetni gat miktim unjon yipmanek Galili miktim da binapgan kiwit. Kinakwa Yesu panjetni yoyindet ak do nandagit, do gen bini amin da dima nandani do si pasilek kiwit. Anek yan yoyigit, "Amin Dakon Monji don amin da kison yipba anakba kimotdisak. Kimak gildat kapbi anjakwan kimoron da pidokdisak." 32 Yan yoyinban gen unjon dakon mibili dima nandaba pisagit ae iyik do si pasalgwit.

*Mibiltok amin egip egip dakon gen
(Mt 18.1-5 ae Lk 9.46-48)*

33 Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kin pisanek yutnon wigek Yesu da panjetni yan yoyigit, "Kosiron ji ni gen

nanj yanj?” ³⁴ Kosiron gen emat anek yan yawit, “Nin kabikon namın da mibiltok amin asak?” Yanj yawit, do gen kobogi iyik do mayak tawit.

³⁵ Anakwa pabin yigek pandetni 12 kabi yoyinban apba yanj yoyigit, “Amin kinda mibiltok amin ak do nandisak kan, bunonsi agek amin morap dakon oman amin egipjak.”

³⁶ Yanj yanek amin monin kinda abidan anobin bikbiknikon yipban agakwan kisiri da abidanek yanj yoyigit, ³⁷ “Amin kinda nak do nandanek amin monin oden kinda but da abidosak kan, unun nak nanj abidosok. Ae amin kinda nak abidosak kan, unun nak nanj gin dima abidosok, Datno nak yabekban pigim unun nanj abidosok.”

Amin kinda uwal dima anjimjak unun notnin

(Lk 9.49-50)

³⁸ Yanban Jon da yanj iyigit, “Yoyindet, nin kanapno amin kinda da gak da manon kon yolban kaman. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yansop an imiman.”

³⁹ Yanban Yesu da yanj yagit, “Dima kirinjak imni. Amin kinda nak dakon man yanek wasok tapmimi ton asak unun amin nikon da nak do yanba yokwi tok asak? Unun aripmi dima. ⁴⁰ Amin kinda uwal dima an jimjak amin unun notnin. ⁴¹ Nak asisi dayisat, amin kinda nak do nandanek ji do Kristo dakon amin kabi yanj nandanek pakbi kolej damjak kan, unun amin dakon yumanj nogi dima pasil imjak.”

Anpak yokwi da nandan gadat anupbal asak

(Mt 18.6-9 ae Lk 17.1-2)

⁴² Yesu da sanbenek yanj yagit, “Amin kinda da amin monin kinda nak nandan gadan naminjakwan yokwi asak do yabekban yokwi asak kan, yabet asak amin wit misinjit tip madep kinda tegikon amin da wamanj maba tap ilarisigwan pitek tagi kimotjak.

⁴³⁻⁴⁴ “Kisitgo da yokwi aki do gayinban kan, kisitgo mandan dagoki. Gwinimbil

egok Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kisitgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ae kandapgo da yokwi aki do gayinban kan, kandapgo mandan dagoki. Gwinimbil egok Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kandapgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁷ Ae dabilgo da yokwi aki do gayinban kan, dabilgo pilikgi. Gwinimbil egok Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do dabilgo kinda piligek tagapmi Pinjop da Amin Kila Asagon tagi wigiki.

⁴⁸ ‘Tipdomon namat dima kimokgon, ae kindap dima kimokdok.’ ⁴⁹ Tap gat kindap gat amin kisikon altosak. ⁵⁰ Tap unun yo galagisi. Mani tap dakon galagi pasiljak kan, nianji anek galagini ankaluk anen? Ji tap yombem egok notji gat but kalonji egipni.”

10

Mijat panjkwinit dakon gen

(Mt 19.1-12 ae Lk 16.18)

¹ Yesu unun kokup yipmanek Judia miktimon ae Jodan Pakbi teri kinda unjudon kigit. Unjudon egakwan mijat amin madepsi apgwit. Apba Yesu iyi an an agit unjuden ae Pinjop gen yoyigit.

² Yoyinjakwan Parisi amin diwari da abin Yesu gen yokwi kinda yanban kanek gen pikon yipnen yanj nandanek yanj iyiwit, “Gen tebanin da amin kinda mijatni tagi kwinitjak do yosok bo dima?”

³ Yanba yoyigit, “Moses da ni gen teban nanj damgut?”

⁴ Yanban iyiwit, “Moses da yanj mandagit: Amin kinda mijatni kwinit do kan, mijat panjkwinit papia kinda mandan iminek kwinitjak.”

⁵ Yanj yanba Yesu da yagit, “Moses unun but tebanji do anek gen teban unun mandagit. ⁶ Mani wasok wasogikon Pinjop da amin wasanek ‘mijat ae wiliyo kisi wasagit.’

7 ‘Unun do anek wili da menji datniyo yopmanek miñatni gat muwukbal
8 giptim kalonji anjil.’

Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kalonji amal. 9 Unun do Pinjkop da miñat wili kili panmuwukgit, do amin da dima panwasekdo.”

10 Yan yanban yutnon wigek panjetni da unun gen dakon mibili nandak do iyiwit. 11 Iyinjba yan yoyigit, “Amin kinda da miñatni yipmanek kin miñat kalugi pasak kan, unun amin yumabi asak. 12 Ae miñat kinda da eni yipmanek kin wili kalugi pasak kan, unun miñat yumabi asak.”

*Yesu da miñat monjiyo gisam yomgut
(Mt 19.13-15 ae Lk 18.15-17)*

13 Amin da miñat monjiyoni Yesukon timik panopgwit. Panobin Yesu da kisiri kwenikon witjisak do iyiwit. Mani panjetni da yan yoyiwit, “Dima panopni. Panjit!”

14 Yanba Yesu da buri yokwi tanban yan yoyigit, “Miñat monji yopba nagon apgut. Dima kirinjik yomni. Pinjkop da Amin Kila Asak unun amin miñat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon. 15 Nak asisi dayisat, amin kinda da miñat monjiyo da Pinjkop da Amin Kila Asak abidon unun da tilak dima abidoni kan, unjungwan aripmi dima pigikdan.” 16 Yan yanek Yesu da miñat monjiyo timigek kisiri kwenikon witjinjek gisam yomgut.

Monji gimon kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mt 19.16-30 ae Lk 18.18-30)

17 Yesu pidan kik do anakwan amin kinda timtim yanek abin gawak iminek yan iyigit, “Yoyinjet gimani, nianji anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

18 Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pinjkop kalonji gin unun amin tagisi. 19 Gak gen teban nandan mudosol, unun yan:

‘Amin dima dapba kimotni;

miñat eyo kili abi ji yumabi dima ani;

yo kabo dima noni;

top dima yoni;

top gen yanek amin notji yum dogin

gen pikon dima yopni;

amin dakon yo kabi pankiligek dima timitni;
menj dat do nandaba wukwanek geni guramitni.’”

20 Yanban amin unun yan yagit, “Yoyinjet, nak monjisogon da gen teban morap guramik an an opgum da obisat.”

21 Yanban Yesu da kan galak tanek yan iyigit, “Yo kalonji tosok unun dima asal. Gak kin yo morapgo yuman nanek unun dakon monej ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

22 Amin unun yoni morapmi tan imgwit, do gen unun nandan but yokwi nandanjek si kigit.

23 Kinakwan Yesu da panjetni pindagek yan yoyigit, “Yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an.”

24 Gen unun nandanjek nandaba njwanwarisi agit. Mani Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Monjinoni, amin Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an. 25 Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

26 Yanban panjetni nandaba njwanwarisi aban notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yan kan namin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

27 Yanba Yesu da panjet kabini pindagek yan yoyigit, “Amin iyi aripmi dima ani, mani Pinjkop da aripmi tagi asak. Pinjkop da yo morap ak do tagi asak.”

28 Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, “Nin yo morap yopmanek gak nan gin gol awilgaman.”

29 Yanban Yesu da yan yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda da nak do ae Gen Bin Tagisi do nandanjek yutni, peni padik padikyo, sami, menji, datni, miñat monjiyoni, ae miktimni yopman detjak kan, 30 tamoni do Pinjkop da yo madepsi imdisak. Miktimon egipjak bisapmon yo morap kalip yopman dekgit unun dakon

tilak yapmanek yo morapmi imdisak. Unun amin da yutni, peni padik padikyo, sami, menji, minjat monjiyo ae miktim morapmisi timididak. Mani unun gin dima, amin da yo yokwi anyomdan. Yan anakwa bisap madep apjak bisapmon egip egip dagok dagogi mini abidokdisak. ³¹ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unun da bujon amin akdan. Anakwa amin morapmi abisok bujon ekwan unun da mibiltok amin akdan.”

Yesu unun kimotjak do gen bin yoyinban kosit kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Lk 18.31-34)

³² Yesu gat pandetni gat Jerusalem kokup papmon wigik do anek Yesu iyi mibiltok anyoban kiwit. Kinakwa pandetni da nandak nandak morapmi anakwa amin bujon yolgwit unun da but pasol awit. Yan anakwa Yesu da pandetni 12 kabi aeni timik panmuwugek yo altan imni unun dakon but piso yoyinek ³³ yan yagit, “Nin abisok Jerusalem kinapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin unun da kisiron yipdan. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdan. Yan dagok anek Amin Nwaknwari Kabi da kisiron yipdan. ³⁴ Unun amin kabi da ansolat anek, ilip sul iminek, baljanek anakba kimotjak. Gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak.”

Jems gat Jon gat amin madep egip do yagimal

(Mt 20.20-28)

³⁵ Jems gat Jon gat, Sebedi dakon monji bamot, unun da Yesukon altan iminek yan iyigimal, “Yoyindet, nit yo kinda do gayikdamak, unun gak da abi do nandamak.”

³⁶ Yanbal yan yoyigit, “Nian aben do nandamal?”

³⁷ Yanban yan iyigimal, “Gak don tilingo gat yikgi bisapmon nit kinda da gak da amin tetdo, ae kinda da gwanden tet do yitden do nandamak.”

³⁸ Yanbal Yesu da yan yoyigit, “Jil gen unun yomal unun dima nandan pisanek

yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?”

³⁹ Yanban iyigimal, “Tagi panden.”

Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. ⁴⁰ Mani, namin da nak da amin tet do yitjak, ae namin da gwanden tet do yitjak unun aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Pin kop da amin kili manjin yopgut unun dakon gin.”

⁴¹ Pandetni 10 kabi gen unun nandanek Jems gat Jon gat do butjap nandawit.

⁴² Mani Yesu da yoyinban opba yan yoyigit, “Ji nandan, Amin Nwaknwari Kabi dakon amin tagi da iyi do nandaba wukwanek pi madepsi amin do yoba an. Ae geni guramik kimotni do nandan. ⁴³ Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ⁴⁴ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin minjat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin tagi egipjak. ⁴⁵ Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman animni do dima pigit. Iyi minjat amin morap panpulugokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini kinda anmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Lk 18.35-43)

⁴⁶ Yesu gat pandetni gat Jeriko kokup papmon kin altawit. Yesu unun kokup yipman degakwan pandet kabini gat ae minjat amin kabi madep gat kisi kiwit. Kinakwa kosit ilenon amin dabili mini kinda yikgit, mani Batimeus, unun Timeus dakon monji. Unun amin dabili mini do amin da monej imni do bisit yoyinek yikgit. ⁴⁷ Yigakwan amin da “Yesu Nasaret amin obisak” yan yanba nandanek gen madepsi yan tidanek yagit, “Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁸ Yan tidanban amin morapmi da gen tebai iyinek dima yan tidosak do iyiwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagit, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁹ Yanj tidanban Yesu da nandanek kosiron agek yanj yagit, “Iyinjba apban.”

Yanban amin da dabili mini amin yanj iyiwit, “But galak nandanek pida. Opbi do yosok.” ⁵⁰ Gen unun yanba nandanek imalni kukwan yipmanek Yesukon opgut.

⁵¹ Opban Yesu da yanj iyigit, “Nak ninan angaben do nandisal?”

Yanban dabili mini amin da yanj iyigit, “Yoyindet, nak sintok do nandisat.”

⁵² Yanban Yesu da yanj iyigit, “Gak nandan gadan namisal, do kilek tanek kiki.” Yanj iyinban unudon gin dabili sintanek Yesu yolgit.

Yesu tepmi panek kimagit da aeni pidagit

(Kilapmi 11.1–16.20)

11

Yesu Jerusalem Kokupmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jon 12.12-19)

¹ Yesu gat panetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage ae Betani kokupmon kinj altawit. (Kokup bamot unun Hlej Olipmon tomal.) Altanek Yesu da panetni bamori yabegek, ² yanj yoyigit, “Jil ason kokup koman unudon kinj altanek unudon gin donki bilagi kinda napmon akban konjil. Unun donki amin da kwenikon dima yikbi. Napmi witdalek anopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yanj amal’ yanj dayinban kanj yanj iyinjil, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok. Donjok yipban opdisak.’”

⁴ Unun amin bamot kinj donki bilagi unun kosiron kagimal. Unun amin kinda da yoma kagakon gwilikba akgit. Napmi witalbal, ⁵ amin akgwit en da pindagek yawit, “Niban ak do anek on donki bilagi witalgama?” ⁶ Yanba Yesu da gen yoyigit unuden gin yoyigimal. Abal nandan yominakwa donki ankgimal. ⁷ Yesukon altanek imalni ilik donki bilagi da kwenon yopmanakwal Yesu pawigi unudon yikgit.

⁸ Yanj anakwan amin morapmi da kosiron imalni yaliwit. Anakwa amin diwari da kinj kindap kilinj mandan panobinj kosiron yaliwit

⁹ Amin mibiltok kiwit ae bunon yolgwit kisi da yanj tidanek yanj yawit, “Osana! Pinjkop anjkinino!

‘Pinjkop dakon gisami tonj amin unun Amin Tagi da manon abisak.’

¹⁰ Osana! Babiknin Dewit da amin kila agit unuden gin on amin kila amin madepnin egip do abisak, unun do Pinjkop Wikwisi Kwen Kokup Amin anjkinino!”

¹¹ Yesu Jerusalem kinj altanek Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigigit. Pigi yo morap pindak anj anj kigit, mani gildat pigik do anakwan panetni 12 kabi gat tobilek Betani kokupmon kiwit.

Yesu da yanban pik kindap kinda kibidagit
(Mt 21.18-19)

¹² Wisa daganakwan Betani kokup yipman dek obinj kosiron Yesu jap do agit.

¹³ Yanj anek pik kindap kinda dubagikon da tam dirim kagit. Yanj kanek bami di tonj bo dima yanj do kapmatjok da kinj wisigit. Mani bami di dima pindakgit. Tami gin pindakgit, nido pik kindap dakon bami toktok bisap dima. ¹⁴ Yesu da kindap unun yanj kanek yagit, “Bunon bami dimasi toki, anjaki amin da dimasi panj noni dosi nandisat.” Gen yagit unun panetni da nandawit.

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit unun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹⁵ Yesu gat panetni gat Jerusalem kinj altawit. Kinj altanek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigipindakban amin monej ilit pi awit. Unun wasanek amin yolban wanga abigiwit. Yanj anek monej kulabik awit amin dakon tamo, ae minam ban monej ilit awit amin dakon tamo unun kisi pantobilban tagal kiwit. ¹⁶ Yanj anek amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoni timigek kinj ap dima ani do yanj sop anyomgut. ¹⁷ Yanj sop anyominek yanj yoyinj dekgit, “Pinjkop da papiakon gen yanj mandabi:

‘Nak dakon yut unun amin miktimi miktimi ekwan unun da abinj bisit annamni do tosak.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo asak.’ ”

¹⁸ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin gen unun nandanek Yesu anakba kimotjak do kosit wisiwit. Unun Yesu do si pasalgwit, nido minjat aminyo da Yesu dakon gen yogokni do tamtam yawit.

¹⁹ Yan yanakwa pilin pilindo Yesu gat pandetni gat Jerusalem yipmanek kiwit.

Nandan gadaron da bisit ani

(Mt 21.20-22)

²⁰ Wisa dagokdo Yesu gat pandetni gat kosiron kiwit. Kinjek pik kindap unun kili wagilsi kibidagit kawit. ²¹ Yan kanek Pita da Yesu da gen yagit unun nandanek yan iyigit, “Yoyindet, ka! Apma pik kindap yokwi tosak do yagil abisok oni kibidak!”

²² Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Ji Pinjop nandan gadan imni. ²³ Nak asisi dayisat, amin kinda da ilej kinda yan iyisak, ‘Gak pidan tap kaga pigi’ yan iyinek but bamot dima asak kan, unun iyisak unuden gin altokdisak. ²⁴ Unun do nak yan dayisat, ni yo kinda do Pinjop bisit iyinek yo unun timitni do nandan gadan kimotni kan, yan gin timitdan. ²⁵⁻²⁶ Ji bisit ani bisapmon amin kinda da yokwi an damgut kan, yokwini yopman ibi. Yan ani kan, Kwen Kokup Datji da yokwisi yan gin yopdisak.”

Yesu tapmim tan imgut unun do iyiwit

(Mt 21.23-27 ae Lk 20.1-8)

²⁷ Yesu gat pandetni gat aeni Jerusalem kin altawit. Anek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi agipgut. Agakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban dakon yoyindet amin, ae kila amin Yesukon opgwit. Obinek yan iyiwit, ²⁸ “Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak jiban gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyo kisi kobogi tagi dayiken. ³⁰ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pinjop da yabekban pi agit, bo amin da yabekba agit? Unun do nayini.”

³¹ Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Kobogi ni gen kinda nan

iyinen? ‘Pinjop da yabekgit’ yan iyinen kan, gen tebai yan niyisak, ‘Ji nido dima nandan gadan imgwit?’ ³² Mani ‘Amin da yabekgit’ yan iyinen kan, unun kisi tagi dima asak, nido amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan. Do Jon dakon man bin anupbal anej kan nindapan.” Yan do si pasalek ³³ Yesu do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandan.”

Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi namin da pi unun aben do yan mudan namgut da pi asat unun dima dayiken.”

12

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Lk 20.9-19)

¹ Ae Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pini anek nagal agit. Anek unun nagalon wain sop baman til do gapma kinda wayikgit. Anek kila amin da kabo noknok pindat do yut dubak kinda witjinban wigigit. Yut witjinek kila amin da pini anek bami pakpak bisapmon bami di namni yan nandanek wain pi unun da kisiron yipmanek miktin dubagikon kigit.

² “Wain sop pakpak bisap kwan tanjakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik panopjak do kigit. ³ Kin altanban wain pi dakon kila amin da unun pi monji abidan anagek bami kinda dima iminek yipba kigit. ⁴ Yan aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekdak. Unun pi monji busunikon anagek yo yokwisi animgwit. ⁵ Yan aba kinda gat yabekban kwan anakba kimakgit. Yan aba pi monji morapmi yabekgit. Diwari si baljanek diwari dapba kimakgwit.

⁶ “Dapmanakwa kaloni kinda egipgut unun iyi dakon monji. Monji unun do galagisi nandagit. Bunon iyi dakon monji yabegek yan nandagit, ‘Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwanek geni nandanek bami di imni.’

⁷ “Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do nin amin on anagek wain pini nin do anawatne.’ ⁸ Yan yanek monji unun anakba

kimakgit. Kimakban bumjotni pigaga nan maba wanja kigit.

⁹ “Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak? Pi ami da abin unun kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi unun amin njwaknjwari da kisiron yipdisak. ¹⁰ Ji Pinjokop da papiakon gen tosok unun dima manjin nandawit? Gen unun yan:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak amin da yut kodigikon tip kinda nan tidawit da akdak.

¹¹ Yo unun Amin Tagi da agit, anjakwan nin da kono yo masi masimisi asak.’ ”

¹² Yan yoyinban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin ae kila amin da “Tilak gen unun nin do yosok” yan nandane Yesus abidok do nandawit. Mani minjat amin do pasalek yipba si kigit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do monej imimi bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Lk 20.20-26)

¹³ Parisi amin diwari gat ae Erot da kabikon amin diwari gat da Yesus dakon gen nandane sun kinda yanban abidoni do kila amin da yabekgwit. ¹⁴ Yesuson kin altane yan iyiwit, “Yoyindet, gak gen bami yogok amin yan nandaman. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani ton ae amin mani mini unun kisi Pinjokop dakon anpak yoyin dek mudosol. Gak nian nandisal? Sisa do monej imno tagi asak bo dima? Imnej bo dima?”

¹⁵ Mani Yesus da unun jamba but amin yan nandan yominek yan yoyigit, “Ji nido nak anjkealgan? Monej tabili kinda anabin naba koko.” ¹⁶ Monej tabili kinda anabin iba abidane yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

Yanban yan yawit, “Sisa dakon.”

¹⁷ Yanba yan yoyigit, “Sisa dakon yo unun Sisa iyi do imni, ae Pinjokop dakon yo unun Pinjokop iyi do imni.” Gen unun yanban nandane Yesus do nandaba njwaknjwarisi agit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesus iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Lk 20.27-40)

¹⁸ Yan anjakwa Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Unun amin kabi amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) Abinek yan iyiwit, ¹⁹ “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit, ‘Amin kinda monji mini da kimagakwan minjatni isal egipjak kan, padige da panakwan monji panjalasak.’ ²⁰ Bisap kindakon peni padige 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minjat panek monji mini egek kimakgit. ²¹ Kimakban unun da bunon nani da sakwabat panek yan gin monji mini egi kimakgit. Ae unun da bunon nani yan gin agit. ²² Unuden gin notni diwari kisi minjat unun panek monji mini da kimakgwit. Kimagakwa minjat unun don kimakgit. ²³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

²⁴ Yanba Yesus da yan yoyigit, “Ji Pinjokop da papiakon gen tosok unun dima kan nandanyo an. Ae Pinjokop dakon teban tok tosok unun kisi dima kan nandanyo an. Unun do anek ji gen gulusun yon. ²⁵ Kimakbi da pidoni bisapmon minjat eyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ²⁶ Nak amin da kimoron da pidot pidot unun dakon mibili dayiken. Moses da gen kinda mandagit ji manjin nandan bo dima? Moses da kindap kinda sonban kanakwan Pinjokop da gen yan iyigit:

‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjokop.’

²⁷ Unun do nak yan dayisat, Pinjokop unun amin kimakbi dakon Pinjokop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinjokop.”

Ni gen teban da mibiltok asak?

(Mt 22.34-40 ae Lk 10.25-28)

²⁸ Anjakwan gen teban yoyindet amin kinda da abin pindakban Yesus gat Sadyusi amin gat gen emat awit. Yesus da gen kobogi tagisi yoyinban nandane Yesus yan iyigit, “Ni gen teban da gen teban morap yapman mudane mibiltok asak?”

²⁹ Yanban Yesus da gen kobogi yan iyigit, “Gen teban mibiltok asak unun yan:

‘Israel amin kabi, gen unun nandani. Amin Tagi kalon gin unun Pinjkopnin.

³⁰ Ji Amin Tagi Pinjkopji unun but gat, ae wup gat, ae tapmingo gat, ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.’

³¹ Ae unun da bunon yan tosok:

‘Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.’

Unun gen teban bamot da gen teban morap yapman mudomal.”

³² Yanban unun gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, tagisi yosol. Unun asisi, Pinjkop unun kalon dagin egisak, ae Pinjkop kinda dima egisak. ³³ Notgo do galagi nian nandisal unun si yapmanek Pinjkop do galagi madepsi nandan imni. Bisapmi bisapmi unun do nandanek ae oman an iminek egipni. Yan anek gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. Unun gen bamot da mukwa sogok mibili mibili yapman mudomal.”

³⁴ Yanban Yesu da amin nandan kokwini ton kinda da yosok yan nandanek iyigit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun gak kili ankwaj asal.”

Yan yanban amin morap Yesu gen sanbenek iyik do pasalgwit.

Kristo unun Dewit dakon Pinjkop

(Mt 22.41-46 ae Lk 20.41-44)

³⁵ Yesu telagi yut nagalgwan egek amin yoyin degek yan yoyigit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon, ‘Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni.’ Mibili nido yan yon? ³⁶ Dewit Telagi Wup da anpulanganban iyi yan yagit:

‘Pinjkop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibanogwan yopbo gengo guramitni.”’

³⁷ Dewit da unun amin do Amin Tagi yan iyigit, do Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni dima, unun Amin Tagini.” Yesu da gen unun yanakwan minjat amin kabi madep da nandan galak tawit.

Gen teban yoyindet amin dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Lk 11.37-54 ae 20.45-47)

³⁸ Anakwa Yesu da yoyin degek yan yoyigit, “Ji gen teban yoyindet amin da dayindet an unun do pindak kimotni. Unun amin ilikba pigikni dubagi panek minjat aminyo da makeron ‘gildat tagi’ yan yoyini yan do galak ton. ³⁹ Muwut muwut yutnikon ae jap noknok bisap madepmon amin mani ton da yiyit tamokon yit do galak ton. ⁴⁰ Unun amin sakwabat pankewalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan.”

Yoni mini minjat kinda da Pinjkop do paret agit

(Lk 21.1-4)

⁴¹ Yesu Telagi Yut Madepmon wigek paret yopyop tamo da kapmatjok yikgit. Yigek pindagakwan amin morapmi da paret yopgwit. Monej morapmi tan yomgwit amin unun da monej madep yopgwit. ⁴² Anakwa sakwabat yoni mini kinda da abin monej gimani tabili bamori moninisisok paret yopyop tamokon yopgut.

⁴³ Yan yopban kanek Yesu da pandetni yan panmuwugek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, on sakwabat unun da paret yopmandak unun da amin morap da yopman si yapmandak. ⁴⁴ Amin morap unun monejni morapmi tan yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on minjat wadak wadaksi anek monejni kisi yopmandak. Kili jap yuman nosak monejni di dima tan iman.”

13

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mt 24.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu gat pandetni gat telagi yut madep dakon nagal yipman wanga pinakwa monji kinda da yan iyigit, “Yoyindet, tip madepsi ban yut tagisisi di awit do digo pindat!”

² Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “On yut madep pindakdal, unun dakon

tip notni da kwenon dima tanj tanj akdan. Tuwilba kisisi manj mudokdan.”

*Yesu da jigɪ morapmi altoni do yagɪt
(Mt 24.3-14 ae Lk 21.7-19)*

³ Yesu fleɲ Olipmon yigakwan Telagɪ Yut Madep ason tet tagit. Anjakwan Pita, Jems, Jon ae Andru da iyi gin Yesu yanj iyiwit, ⁴ “Gak da gen unun yal, unun ni bisapmon altokdan? Ni yo da mibiltok altanban kanek unun yo morap altosak dakon bisap kwanj tosoƙ yanj nandanen?”

⁵ Yanj yanba Yesu da yoyigɪt, “Amin da panƙewalni do kanj kimotni. ⁶ Amin morapmi da abin nak dakon man yanek yanj yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yanj yanek amin morapmi panƙewaldan. ⁷ Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unun yo morap altokdan, mani miktɪm da mudosak bisap madep kili unun yanj dima nandani. ⁸ Miktɪm kinda dakon amin da pidanba miktɪm kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anakwa miktɪm diwarikon wudip akdisak, ae miktɪm diwarikon amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdan. Minjat monji kwapmi tonj da monji altok do anek suganba tepmi nandan, unuden gin unun yo morap altoni bisapmon, bisap madep kwanj tosoƙ yanj nandani.

⁹ “Unun bisapmon ji disi do kila ani. Amin da gen pikon depdan ae Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi nap kirinban baljokdan. Ji nak nandan naman do amin da ji panƙi miktɪm dakon kila amin madep da inamon depba atdan. Unun bisapmon nak dakon gen yoyini. ¹⁰ Miktɪm da mudosak bisap madep tepmi dima apdisak. Mibiltok amin miktɪmi miktɪmi ekwan unun da Gen Bin Tagisi nandani. ¹¹ Amin da ji timik panpanj gen pikon depni bisapmon dima pasolni. Ni gen ban yoyinenj yanj dima nandani. Unun bisapmon Pinƙop da ni gen dayisak unun

ban yoyini. Yanj anakwa ji dakon gen dima asak, unun Telagɪ Wup dakon gen asak.

¹² “Unun bisapmon amin da yanj akdan: peni kinda da padige uwal da kisiron yipban anakba kimotdisak, ae amin kinda da minjat monjiyoni uwal da kisiron yopban dapba kimotdan, ae minjat monjiyo da menji datniyo do yanj gin akdan. ¹³ Yanj aba ji nak nolganj do anek amin kisi morap da ji do butjap nandakdan. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin unun Pinƙop da yokwikon banj timitdisak.”

*Yo yokwisi kinda da altokdisak
(Mt 24.15-28 ae Lk 21.20-24)*

¹⁴ Yesu da sanbenek yanj yagɪt, “Yo yokwisi amin panupbal ak kinda don dima toktogi tamokon akban kokdan.” (On gen manjisak amin da pakyanɓi nandisak.) “Unun bisapmon amin Judia miktɪmon egipni unun pasal kabapƙwan tepmisi wigini. ¹⁵ Amin kinda yut kwenon egipjak kanj, yo kabini timit do yutƙwan dima pigisak.

¹⁶ “Ae amin kinda pigaga egipjak kanj, yutnon ilikba pigikni kin abidok do dimasi kisak. ¹⁷ Unun bisapmon minjat monji kwapni tonj, ae minjat monji mum nonj unun bupmisi. ¹⁸ Ji da Pinƙop bisit iyinba nandanakwan yo unun ais bisapmon dima altoni. ¹⁹ Unun bisapmon yo jigisi altokdan. Pinƙop da yo morap wasagiron da egi abisok ekwamanon yo jigisi unuden kinda dima altagit. Ae bunon yo jigɪ unuden aeni dima altokdan. ²⁰ Amin Tagɪ da unun bisap dima anpisip asak tam minjat amin morap kisi pasilmom. Mani minjat amin kabi iyi do kili manjigɪt unun do bupmi nandanek bisap anpisip akdisak.

²¹ “Unun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yanj yanban kanj, geni dima nandan gadani. ²² Amin diwari da abin ‘Nak Kristo’ yanj yokdan. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yanj yokdan. Yanj yanek wasok tapmimi tonj mibili mibili akdan. Anek minjat amin kabi Pinƙop da iyi do kili manjikbi unun panƙilikba kosit kilegi yipmanj detni do pini madep akdan. Mani

aripmi dima akdan. ²³ Yo jigisi morap unun dima altanakwa wagil dayisat, do disa kan kimotni.”

Don Amin Dakon Monji apdisak
(Mt 24.29-31 ae Lk 21.25-28)

²⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo jigi dakon bisap mudanakwan ‘gildat dabil pilin tuk akdisak, ae kanek dima tenenokdisak.

²⁵ Ae gik kundu yipmanek mokdan, anakwa kwen kundukon yo tebai ton unun da kwakwalitdan.’

²⁶ “Unun bisapmon amin da Amin Dakon Monji kanba tapmimni ae tilimni gat gikwemon da apban kokdan. ²⁷ Unun da anelo kabini yabekban kin amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwan unun panmuwutdan.”

Pik kindap kanek butji pisosak
(Mt 24.32-35 ae Lk 21.29-33)

²⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji pik kindap kanek butji pisosak. Kilini pakbini ton ae tami kaluk yopmandak, unun bisapmon gildat bisap kwan tosok yan nandan. ²⁹ Unuden gin yo morap dayit unun da altanakwa miktim da mudosak bisap madep kili ununjok kwan tosok yan nandani. ³⁰ Nak asisi dayisat, amin unun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unun kisi alta mudokdan. ³¹ Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

Yo morap altosak unun dakon bisap
Pin kop Dat dagin nandisak
(Mt 24.36-44)

³² Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo morap altokdisak unun dakon bisap amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aneloyo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak. ³³ Yo morap altokdan dakon bisap ji dima nandan, do kan kimagek egipni.”

³⁴ Yan yanek tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda kokup kindakon kik do anek oman amini do pi kokwinik yominek yut dakon kila ani do yoyisak. Anek yoma

sopsop dakon kila amin yoma kilani tebai asak do iyisak.

³⁵ “Unun do anek ji kan kimotni. Ji yut dakon ami ni bisapmon apjak unun dima nandan. Apjak bisap unun pilindo bo kalbi binap bo pup da gen yosok bisapmon bo wisa dagokdo unun ji dima nandan. ³⁶ Tepmi abin dandaban dipmin potni kan, unun tagi dima. ³⁷ Gen dayisat unun amin morap kisi do yosot. Kan kimotni.”

14

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do yawit

(Mt 26.1-5 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

¹ Gildat bamori egek don Yapyap Bilak ae Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altok do anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin da muwugek yan yawit, “Nian anek Yesu ankwalek abidan anatan kimotjak?” ² Yan yanek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidone. Yan anek kan, minat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Minat kinda da pakbi kibani ton tagisinin
Yesu son imgut

(Mt 26.6-13 ae Jn 12.1-8)

³ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yigit. (Saimon unun kalip wuda tebani ton egipgut.) Yesu jap noknok tamokon yigakwan minat kinda pakbi kibani ton tagisi kinami kinda abidane wigit. Awin gapmi jokgalek Yesu da busunon tagalgit. (Unun pakbi dakon yuman nogi madepsi ae tibiri unun tipnan wasanbi.)

⁴ Yan aban amin diwari da kanek buri yokwi tanba notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Nidosi pakbi kibani ton tagisi unun yumsi tagaldak? ⁵ Amin da yubam tam, mone madepsi timik yoni mini amin do yomnom.” Yan yanek minat unun gen tebai iyiwit.

⁶ Iyinja Yesu da nandane yan yoyigit, “Ji minat on yum koni. Nido jigi iman? Minat on nak do yo tagisi asak. ⁷ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, do

tagi panpulgoni. Mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman. ⁸ Yo minjat da agagi kili aban dagak. Nak kimokgo gapmakon nepni do unun minjat da pakbi kibani ton nan kili son namik. ⁹ Nak asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinek minjat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinakwa nandakdan. Anek unun minjat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yan teban tagit

(Mt 26.14-16 ae Lk 22.3-6)

¹⁰ Unun bisapmon panjetni 12 kabikon kind a egipgut mani Judas Iskariot. Unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kinjek Yesu kisitnikon yipjak do yoyigit. ¹¹ Yoyinban but galak nandanej monej imni do yan teban tawit. Judas unun nandanej Yesu kisitnikon yipjak dakon kosit wisigit.

Yesu gat panjetni gat jap nawit

(Mt 26.17-25 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹² Anakwan Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altagit. Unun bisapmon Israel amin da Yapyap Bilak do nandanej sipsip monin dapman son non. Unun bisapmon panjetni da Yesu yan iyiwit, “Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap panjosit anej do nandisal?”

¹³ Yan yanba Yesu da panjetni bamori yabegek yan yoyigit, “Kokupmon kin kanbal amin kind a pakbi kwoba kind a guramik apban jil gat domdom akdan. Jil unun amin nan yol ankinjil. ¹⁴ Kanbal yut kindakon wikwan kan, unun yut dakon ami yan iyinjil, ‘Yoyinjetnit da yosok, ‘Nak gat panjetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonen dakon yut buri dukwan tosok?’” ¹⁵ Yan iyinbal unun amin da yut madep kind a kwen nani do dolisak. Unun yutnon jap noknok tamo ae amin yiyit tamo kili panroman abi da ton. Unudon japnin panjosit anjil.”

¹⁶ Yoyinban kokupmon kin Yesu da yo morap do yoyigit unudenji pindakgimal.

Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap panjosit agimal.

¹⁷ Pili pilindo Yesu gat panjetni 12 kabi gat unun yutnon opgwit. ¹⁸ Obin jap noknok tamokon jap nan yigek Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, jikon da kind a da nak uwalno da kisiron nepdisak. Unun amin nin gat yigek jap noman.”

¹⁹ Yan yanban panjetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, “Nak dima, ma?”

²⁰ Yan yanba Yesu da yoyigit, “12 kabi jikon kind a nak gat bret idapmon sibinek nomak unun. ²¹ Asi, Pin kop da papiakon gen mandabi unun da aripmon Amin Dakon Monji kimot akdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin menji da dima anjalagit tam tagi.”

Yesu da panjetni jap yomgut

(Mt 26.26-30 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

²² Jap nan yigakwa Yesu da bret kind a abidan, Pin kop ya yan iyinek, pudan panjetni do yomgut. Yoyinek yan yoyigit, “Timigek noni, on nak dakon giptim timno.”

²³ Yan yanek aeni wain kinam abidanej, Pin kop ya yan iyinek, yoban kisi da nawit. ²⁴ Nanakwa Yesu da sanbenek yan yoyigit, “On yawino. Amin morapmi gat sanbek sanbek ak do parekdat. ²⁵ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pin kop da Amin Kila Agak kokupmon don wain kalugi noken.”

²⁶ Yan yanban kap kind a yanek yomakon pikek flej Olipmon wigiwit.

Pita da manji injak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

²⁷ Flej Olipmon wigakwa Yesu da panjetni yan yoyigit, “Pin kop da papiakon gen kind a tosok unun da aripmon ji manji namdan. Gen unun yan:

‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip wasen ki iyi iyi kikan.’

²⁸ Mani kimoron da pidanej nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kiken.”

²⁹ Yanban Pita da yan iyigit, “Amin diwari dakon nandan gadat wital kisak kan, nak yan aripmi dima aben.”

³⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, abisok kalbi pup kosit bamot dima yanakwan gak da nak do wasip kosit kapbi yokdisal.”

³¹ Yanban Pita da yan iyigit, “Uwal da gigeek nakyo kisi nit do ani kan, gak do wasip dima yoken.” Yan yanban notni kabi kisi yan gin yawit.

Yesu Getsemani Pigaga bisit agit

(Mt 26.36-46 ae Lk 22.39-46)

³² Yesu gat panjetni gat miktim kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kin altanek Yesu da yan yoyigit, “Ji idon yigakwa nak bisit aken.” ³³ Yan yanek Pita, Jems, ae Jon kisi timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandanek ³⁴ yan yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tanaban nandisat. Do ji idon Pin kop do nandanek egipni.”

³⁵ Yan yanek angwikon kin miktimon man pagek bisit agit. Kosit kinda tosagon unun bisap yokwi yapjak yan nandanek bisit yan yagit, ³⁶ “Aba, Dat, gak da yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon galaktok dima yolgi, gaga dakon galaktok unun gin yolgi.”

³⁷ Yan yanek tobil panjetni kapbi egipgwiwon kin pindakban dipmin pakgwit. Pindagek Pita yan iyigit, “Saimon, gak dipmin pokdol, ma? Bisap awa kalonji da aripmon gin nak gat Pin kop do nandanek dima egipnen? ³⁸ Ji teban tanek bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, pankewalon aripmi dima moni. But da nak nol do galak tosok mani gip dakon teban tokni mini.”

³⁹ Yan yanek aeni tobilek kin bisit mibiltok agit unuden gin agit. ⁴⁰ Bisit anek abin pindakban panjetni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit. Panjolban pidan ni gen nan iyinen yan do intanek isal yikgwit.

⁴¹ Aeni kin bisit an tobil abin panjetni yan yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmin pan, ma? Dipmin aripmi kwayin. Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanjan. ⁴² Pidanba

kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

Uwal da Yesu abidawit

(Mt 26.47-56 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

⁴³ Yesu gen yanakwan unudon gin panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas altan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirin timigek bunon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyinjet amin ae kila amin unun da yabekba apgwit.

⁴⁴ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, “Amin kinda nak da mandan noko kan, unun amin nan abidoni. Abidanek kilani tebai anek anan kini.” ⁴⁵ Judas unudon gin Yesukon kin altanek yan iyigit, “Yoyinjet!” Yan iyinjek mogimikon mandan nagit. ⁴⁶ Yan aban kanek Yesu tebai abidawit. ⁴⁷ Aba unun akgwit kabikon da kinda da emat agak sibani ilikgit. Iigek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji miragi mandan dagagit.

⁴⁸ Mandan daganban Yesu da obip amin yan yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yan nandanek emat agak siba ae kindap kirin timigek nak abidok do aben, ma? ⁴⁹ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit? Mani Pin kop da papiakon nak do gen mandabi unun da aripmon noman tosak.” ⁵⁰ Yan yanban panjet morapni yipmanek pasal kin mudawit.

⁵¹ Kin mudanakwa monjisok kinda imalni kwakwagi kindanan gin imegek Yesu yolgit. Emat amin da unun monjisok kisi abidok do awit, ⁵² mani imalni nan kukwanek pasal molan molan kigit.

Yesu gen pikon anan kiwit

(Mt 26.57-68 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵³ Yesu abidawit amin unun da Yesu abidan anan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yutnon wigiwit. Unun yutnon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ae gen teban yoyinjet ae kila amin kisi muwuk egipgwit. ⁵⁴ Pita kagi kagisok

da Yesu yol anjinek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat kindapmon yigek kindapni aliwit.

⁵⁵ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abij Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anjatno kimotjak yan nandawit, mani Yesu sun kinda dima agit yan kawit. ⁵⁶ Anakwa amin morapmi da Yesu do top sitnok genyo yanba geni dakon kosiri dima pisagit.

⁵⁷ Aba amin diwari da pidan Yesu do top sitnok gen yan yawit, ⁵⁸ “Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, ‘Nak da Telagi Yut Madep amin da awit unun tuwilek gildat kapbi da butgwan yut njakwari kinda aben. Yut unun amin kisit da agagi dakon tilak dima aben.’” ⁵⁹ Mani gen unun yawit unun kisi upbal tanek gen dakon kosiri dima pisagit.

⁶⁰ Kili mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kila amin da inamon agek Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?” ⁶¹ Mani Yesu gen kagani sopmanek gen kobogi kinda dima iyigit. Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, “Gak Kristo? Gak Pinjok gawak imaman unun dakon Monji bo dima?”

⁶² Yanban Yesu da yan yagit, “Unun nak mani. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa Kwen Kokup dakon gikwemon da apban kokdan.”

⁶³ Yan yanban nandane mukwa sogok amin dakon mibiltok amin iyi dakon paba pigikni pudagit. Yan anek yagit, “Mibilni nandak do amin nido sanbenek yoyino apni? ⁶⁴ Iyi do ‘nak Pinjok dakon Monji’ yan yosok, do ji da nian an imnen do nandan?”

Yanban kisi morap da yawit, “Gulusun asak, do si kimotjak.” ⁶⁵ Yan yanek diwari da ilip sul imgwit. Yan anek dabili imal nan waman sopmanek kisit da anjakgwit. Kisit da anagek yan iyiwit, “Namin da gikdak?

Kombi gen ya!” Yan iyinjakwa obip amin da abidanek anjakgwit.

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-75 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁶ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan egakwan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman minjatjok kinda da opgut. ⁶⁷ Obij Pita kindap alinek ekwan kagit. Minjat unun da pakyanji yipban kwan kanek yan iyigit, “Gak Yesu Nasaret kokupmon nani gat kisi egipgumal.”

⁶⁸ Yanban Pita da wasip yanek yagit, “Gak da gen unun yosol nak dima nandisat.” Yan yanek nagalon da wigat mibilon pigigit.

⁶⁹ Anjakwan oman minjatjok unun da Pita aeni kanek amin unudon akgwit yan yoyigit, “On amin unun Yesu da kabikon nani kinda.” ⁷⁰ Mani aeni wasip yanek yagit, “Dima.”

Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da yan iyiwit, “Gak asi Yesu da kabikon nani kinda. Gak Galili amin kinda.”

⁷¹ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, “Asisi dayisat, amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, jobit tagi timikgen.”

⁷² Yan yanakwan unudon gin pup gen yanban kosit bamot agit. Yanban nandane Pita Yesu da gen yagit unun do nandagit. Gen unun yan yagit, “Nak dakon man kosit kapbi wasip yanaki pup da kosit bamot gen yosak.” Gen unun do nandane buri yokwi tanban kunam madepsi takgit.

15

Yesu Pailaron anan kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Lk 23.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin ae gen teban yoyindet amin ae gen kokwin amin kabi morap gat da muwugek gen kinda anteban awit. Anek Yesu nap teban nan waman ilik anan Pailat da kisiron anki yipgwit.

² Yipba Pailat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

³ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da gen morapmi yan imgwit. ⁴ Yanba Pailat da aeni Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? Amin on da yokwi agil do gen morapmi yan gamañ.”

⁵ Yan yanban Yesu da gen kobogi kinda dima yagit. Yan aban kanek Pailat nanda-ban nwanjwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anjani do yagit

(Mt 27.15-26 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

⁶ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon wasok kinda yan awit: Juda minat aminyo da dam tebanon yikdak amin kinda dakon man yanakwa, Pailat da yopban kin kin awit. ⁷ Yesu gen pikon yipgwit bisapmon amin kinda mani Barabas unun gat notni gat dam tebanon yikgwit. Unun amin kabi Rom gapman do japmi nandane mat wamañek amin kinda anakba kimakgit. Unun do dam tebanon yopgwit. ⁸ Kili amin morapmi da Pailaron kin altanek yan iyiwit, “Bilagi bilagi asal, unuden gin dam tebanon yikdak kinda pulugan yipbi kisak.”

⁹ Yanba Pailat da yan yoyigit, “Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak do nandan?” ¹⁰ Pailat yan yagit nido iyi nandagit: mukwa sogok amin dakon amin madep kabi Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit. ¹¹ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da minat amin kabi madep buri suganek yan yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas nan yipban kisak do iyini.” Yan yoyinba amin da yan gin iyiwit.

¹² Yanba Pailat da aeni yoyigit, “On amin ji da ‘Juda amin dakon kila amin madep’ yan iyan, nian an iben do nandan?”

¹³ Yanban yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anakbi kimotjak!”

¹⁴ Yanba yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit?”

Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anakbi kimotjak!”

¹⁵ Yanba Pailat da amin dakon buri moni do Barabas pulugan yipban minat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu toptopmon da man madep imgwit

(Mt 27.27-31 ae Jn 19.2-3)

¹⁶ Emat amin da Yesu abidan anan gapman yut madep da nagalgwan pigiwit. Pige mat amin notni diwari kisisi yan yoba abin mudawit. ¹⁷ Muwugek Yesu do paba pigik gami kinda pan imgwit. Yan anek nap keli ton kinda nan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek busunikon wamañ imgwit. ¹⁸ Wamañ iminek top iyinek yan yawit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” ¹⁹ Yan yanek kindap kirin nan busunikon anagek ilip sul imgwit. Yan anek gawak iminek toptopmon da man madep imgwit. ²⁰ Anek topmon da man madep imin mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mt 27.32-44 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

²¹ Kosiron kin amin kinda kokup pap kik do apban kawit, mani Saimon. Unun Sairini kokupmon nani kinda, Aleksanda gat Rupas gat dakon datni. Emat amin da Saimon gen tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ²² Kin miktin tim kinda mani Golgata unudon al-tawit. (Golgata unun dakon mibili unun Busun Kidat Ilen.) ²³ Kin altanek wain gat pakbi isipmi kinda mani mea gat iktagilek iminba nok do kurak tagit. ²⁴ Anek tilak kindapmon anakgwit. Anagek imalni timit do satu wasok awit.

²⁵ Wisa dagokdo 9 kilok anakwan anakgwit. ²⁶ Anagek mibili yan do anakgamañ unun dakon but piso gen yan mandawit, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN

MADEP. ²⁷ Yesu da ileŋ bamoron kabo noknok bamori kisi dapgwit. ²⁸ Dapba Piŋkop da papiakon gen tosok unun bami noman tagit. Gen unun yaŋ: “Yokwi pakpak amin unun kabikon anakbi.” ²⁹ Amin kiŋ ap awit unun da yaŋba yokwi tok aŋ imiŋek wunda kwalkwal anek yaŋ iyiwit, “Ae! Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan kaluk ak do yagit, ³⁰ do giptimgo anikutnaŋek tilak kindapmon da pi!”

³¹ Yaŋ yaŋba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyiŋdet amin kisi yaŋ gin notni yoyiŋ yoyiŋ anek aŋsolat anek yaŋ yawit, “Amin diwari paŋpulugagit da nido iyi dakon giptim aŋpulugok do aŋtidok asak? ³² On amin Kristo, asi Juda amin dakon Kila Amin Madepni kaŋ, tilak kindapmon da piŋban kaŋek nandaŋ gadaŋ imneŋ.” Unuden gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yaŋba yokwi tok aŋ imgumal.

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

³³ Gildat binap 12 kilok anakwan miktim kisi pilin tuk anakwan kiŋ pilindo 3 kilok agit. ³⁴ Kiŋ 3 kilok anakwan Yesu da yaŋ tidaneŋ yaŋ yagit, “Eloi, eloi lama sabak-tani?” Gen unun dakon mibili yaŋ: “Piŋkopno, Piŋkopno, nido nepmaŋ dekdal?”

³⁵ Yaŋ yaŋban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandaŋek yawit, “Nandaŋ, unun Elaija do yaŋ imisak.”

³⁶ Yaŋba amin kinda timtim yaŋek kiŋ yo kinda gugidan yombem jol diwaron wamaŋ wain gat ae pakbi isiŋmi gat unungwan sibiŋek Yesu da nosak do aŋenakgit. Aŋenagek yaŋ yagit, “Ji yipba koneŋ. Elaija da asi abiŋ tilak kindapmon naŋ abidaŋ abiŋban koneŋ, bo dima.”

³⁷ Yaŋ yaŋban Yesu madepsi yaŋ tidaneŋ kimakgit.

³⁸ Kimagakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi piŋ mibilikon dagaŋ ki timi bamori agit. ³⁹ Anakwan emat amin 100 dakon kila amin da Yesu iŋamikon kimakban kaŋek

yagit, “On amin asisi Piŋkop dakon Monji egipgut.”

⁴⁰ Anakwan miŋat diwari dubagisogon da agek pindak nandaŋyo awit. Unun miŋat kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala, ae Maria ŋwakiwari kinda unun Jems buŋon nani gat Josep gat dakon meni, ae Salome gat kisi akgwit. ⁴¹ Yesu Galili miktimon egipgut bisapmon unun miŋat kabi da yol awilek oman aŋ imiŋek egipgwit. Unun dagaŋ dima, ae miŋat diwari kisi Yesu gat Jerusalem kokup papmon kiwit unun kisi kaŋakwa Yesu kimakgit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamgwan yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁴² Sabat dakon tagaptok bisap Neŋgo pilindo ⁴³ Josep Arimatea kokupmon nani da apgut. Unun gen kokwin amin kabi dakon kila amin egipgut. Amin morapmi da nandaba wukwan imgwit. Ae unun Piŋkop da Amin Kila Akdisak unun do jomjom anek egipgut. Josep unun pasol pasoli mini Pailaron kiŋ Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. ⁴⁴ Iyiŋban Pailat da emat amin 100 dakon kila amin yaŋ iban opban iyigit, “Asi Yesu kuŋwak, bo dima?”

⁴⁵ Iyiŋban emat amin 100 dakon kila amin da yaŋ yagit, “Asi kuŋwak.” Yaŋ yaŋban nandaŋek Josep da bumjot aŋkisak do yaŋ mudan imgut. ⁴⁶ Aban Josep da kiŋ imal kwakwagi kinda yumaŋ aŋabiŋ Yesu dakon bumjot tilak kindapmon naŋ abiŋ unun imal naŋ wamgut. Wamaŋ aŋki tip kinam kindakon yipmaŋek tip madepsi kinda aŋtobilban abiŋ yoma sogut. ⁴⁷ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria Josep dakon meni gat da kaŋakwal Yesu dakon bumjotni yipgut.

16

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Lk 24.1-12 ae Jn 20.1-10)

¹ Sabat bisap mudanakwan pilin pilindo Maria Makdala kokupmon nani, ae Maria Jems dakon meni, ae Salome, unun miŋat kapbi da bit nelak, ae yo mibili mibili kibaŋi tagisi, Yesu dakon bumjotni soŋ im do

yuman panjosit awit. ² Yan anek pakgwit da Sonda wisa dagokdo tip kinamon kik do kinakwa gildat wigit. ³ Kinjek kosiron yan nandat anek yan yawit, “Namin da tip kinam dakon tip madep antobilban pisosak?” ⁴ Yan yanek kin kanba tip madep kili antobilbi kawit. ⁵ Yan kanek tip kinamgwan pigi wili gimonji kinda kawit. Unun ilikba pigik kwakwagi dubagi kinda pabi da aminsi tet do yikban kawit. Kanek wuripdagek pasalgwit.

⁶ Yan nandanakwa yoyigit, “Ji wuripdagek dima pasolni. Yesu Nasaret kokupmon nani tilak kindapmon anakbi unun kok do aben. Unun kili pidan kik, idon mini. Tamoni oni kabit. ⁷ Kin panjetni gat Pita gat yan yoyini, ‘Unun da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kik do kili dayigit, do unudon kin koni.’”

⁸ Yan yoyinban minat kapbi unun pasal nimnimigek tip kinamon da win tintim yanek kiwit. Kin pasol pasol anek amin di dima yoyiwit.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Jn 20.11-18)

⁹ Yesu Sonda wisa dagokdo kimoron da pidanek mibiltok Maria Makdala kokupmon nani altan imgut. (Unun minat Yesu da kalip kon 7 kabi burigwan egipgwit ban yol imgut.) ¹⁰ Altan iban kin Yesu dakon panjet kabini kunam takba pindagek yan yoyigit, ¹¹ “Yesu kalugi egakwan kat.” Yan yanban gen unun do nandaba bami dima agit.

Panjetni bamori da Yesu kosiron kagimal

(Lk 24.13-35)

¹² Bunon panjetni bamori da kokup kindakon kik do kinakwal Yesu da giptimi kulabik anek altan yoban amin nwaknwaru kinda yan kagimal. ¹³ Altan yoban tobil kin notni diwari yoyinbal nandaba bami dima agit.

Yesu da panjetni pi ani do yoyigit

(Mt 28.16-20 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁴ Aeni don panjetni 11 kabi muwuk yigek jap nanakwa altan yomgut. Altan yominek gen tebaisi yanek yan yoyigit, “Ji

amin da ‘pidak da egisak’ yan dayinba nido nandaba bami dima ak? Nandan gadatji mini?”

¹⁵ Aeni sanbenek yan yoyigit, “Ji miktimi miktimi kin Gen Bin Tagisi amin kisisi yoyin mudoni. ¹⁶ Amin kinda nak nandan gadan naminek telagi pakbi sosak kan, unun amin Kwen Kokup do amin asak. Ae amin kinda nak dima nandan gadan namjak kan, unun amin Tipdom do amin asak. ¹⁷ Nak nandan gadan namni amin tapmim yobo wasok tapmimi ton yan ban akdan: nak dakon man yanek kon yoldan, ae gen nwaknwaru yokdan. ¹⁸ Ae unun amin da tunon amin emari ton abidokdan, ae pakbi emari ton nanba unun da dima panupbal akdan. Unun amin da sot amin kisiri kwenikon witjinba sotni mudokdan.”

Yesu Kwen Kokup wigigit

(Lk 24.50-53 ae Ya 1.9-11)

¹⁹ Amin Tagi Yesu gen unun yoyin mudanakwan Pinkep da anenakban Kwen Kokup wigigit da Pinkep da aminsi tet do yikdak. ²⁰ Anakwan panjetni miktimi miktimi kin Pinkep dakon geni yoyin anan kiwit. Kinakwa Amin Tagi unun gat egek panpuluganakwan wasok tapmimi ton anek geni jonik panjeban agit.

Gen Bin Tagisi Luk da Mandagit

But piso gen

Luk unun Juda amin kinda dima. Unun Grik amin kinda. Ae nandak nandak amin madep kinda, ae wuda wamakyo kisi egipgut.

Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun da Yesu unun Israel amin gat ae Amin Nwakwari Kabi kisi yokwikon ban timit timit amin yan nolinban koman. Yesu pini wasanek ak do agit bisapmon minat aminyo yan yoyigit, "Telagi Wup da antagap aban Pinokop dakon geni tagisi bupmi amin do yoyin tenjenagit." (4.18 do koki) Asi, minat aminyo jigi mibili mibili pawit unun Yesu da yo tagisi anyomgut dakon geni morapmi Luk da mandagit.

Yesu dakon egip egipni morapmi do Luk kalon dagin yosok. Unun dakon geni papia diwarikon dima mandabi. Luk kalon dagin Yesu miktimon alagit bisapmon yo noman tawit unun do morapmi yosok. Ae Luk da Yesu da tilak gen kinda yagit unun Samaria amin kinda da kosiron kin uwal da kisiron jigi pagit unun do mandagit. Ae Yesu da tilak gen kinda yagit unun monji kinda da datni yipman dek kigit unun do mandagit. Ae Luk dagin Sakius takis timit timit amin dakon geni mandagit.

Luk da yo diwari do morapmi yosok unun bisit pi tebaisi agak gat, ae Telagi Wup dakon pi gat, ae Pinokop da minat amin dakon yokwini wiririk yomisak unun do yosok. Ae Luk da minat da yo awit unun do morapmi yosok.

Luk papia on kalon nan gin dima mandagit. Yabekbi Papia yo kisi mandagit. Unun papiagwan Yesu Kwen Kokup wigakwan unun da kwenon yabekbi da pi awit unun dakon geni mandagit.

Gen on Luk da Tiopilas do mandagit

1-3 Kila amin madep Tiopilas, amin morapmi da Pinokop da yo morap nin da binapmon agit unun dakon geni papiakon

mandak do awit. Yo morap wasanek altajakwa dabil da si pindagek yan tenjenok awit amin dakon gen yolek mandawit. Unun amin Pinokop gen do pi awit. Ae nak unun yo morap si wasanek noman tan anan opgwit unun dakon mibili pakyanansi nandak do pini madepsi agim. Do gen morap on papiakon kilegisi mandan yipbo gagon opjak kan nandabo tagisi asak. ⁴ Papia on manjinek amin da gen morap gayiwit unun nandabi bamisi asak.

Elisabet da Jon anjalagit, ae Maria da Yesu anjalagit gat dakon gen

(Kilapmi 1.5-2.52)

Jon dakon altok altok dakon but piso gen

⁵ Erot da Judia miktim dakon kila amin madep yikgit bisapmon mukwa sogok amin kinda egipgut mani Sekaraia. Sekaraia unun mukwa sogok amin Abiya da kabikon nani kinda. Minatni Elisabet unun Aron da kabikon nani. ⁶ Pinokop da dabilon kilegisi egek Amin Tagi dakon gen teban madep ae monji kisi guramikgimal. ⁷ Mani Elisabet monji sun egipgut, do isal egek minat amin pelanyo agimal.

⁸ Bisap kindakon Sekaraia gat mukwa sogok amin notni gat Pinokop da dabilon mukwa sogok pi awit. ⁹ Anek namin dasi Amin Tagi da telagi tamogwan wigi yo kibani tagisi sosak yan do anpakni yolek satu wasok awit. Yan aba Sekaraia dakon man da noman tanban mukwa sok do wigigit. ¹⁰ Wigi mukwa sonjakwan yomakon minat amin morap muwuk egek bisit pi awit.

¹¹ Anakwa Amin Tagi dakon anelo kinda Sekaraia alta ingut. Unun alta mukwa kibani tagisi sosen da tosok unun da aminsi tet do akgit. ¹² Akban kanek Sekaraia wuripdagek pasalgit. ¹³ Mani anelo da yan iyigit, "Sekaraia, Pinokop da bisitgo kili nandagit, do dima pasolgi. Minatgo Elisabet da monji wili kinda anjalakdisak. Mani Jon yan iyiki. ¹⁴⁻¹⁵ Amin Tagi da inamon mani wukwisi tokdisak, do gak butgo tagisi anjakwan kisik kisik akdisal. Ae amin morapmi da monji unun altosak bisapmon

kisik kisik akdañ. Meñ da butgwan yitjagon da Telagi Wup da tugañ iban egi anañ kikdisak. Wain ae pakbi tebanyo dimasi nosak. ¹⁶ Uñun da Israel amin morapmi panjobilban aeni Amin Tagini Pinjopmon kirkdañ. ¹⁷ Elaija dakon anpak tapmimyo panjek Amin Tagi mibiltan iminek kikdisak. Uñun da miñat monjiyo gat datni gat dakon but panjilek aban but kalon akdañ. Ae gen kirijit amin dakon nandak nandak panmilip aban amin kilegi dakon nandan kokwin tagisi yombem akdañ. Anek amin panjagap aban tagap tarakwa Amin Tagi apdisak.”

¹⁸ Yan yanban Sekaraia da anjelo iyigit, “Nit miñat amin pelanyo kili agimik. Do gen yanaki but bamot asat. Gen uñun nianon da bami yosol yan nandaken?”

¹⁹ Yanban anjelo da yagit, “Nak Gabriel, nak Pinjop da inamon akdat da yabekban gak do gen tagisi on gayik do abisat. ²⁰ Gen gayisat uñun asi Pinjop da bisap yipgut uñun bisapmon noman tokdisak, mani nandabi bami dima asak, do gen yogok kositgo sopmanjakwan gen dimasi yanjek egi wigaki gen gayisat uñun bami noman tokdisak.”

²¹ Yan nandat anek egakwal amin jomjom anegek Sekaraia nido bisap dubak Telagi Yut Madepmon egisak yan nandanej but morap awit. ²² Yan nandanej egakwa Sekaraia yomakon pinj gen yok do antidok anek kisit dagin tilak anyomgut. Yan anakwan kanek Telagi Yut Madepmon dipmin yombem kind a bo kak yan nandawit.

²³ Sekaraia Telagi Yut Madepmon pi agak bisapni mudanakwan tobil kokupnikon kigit. ²⁴ Panji egakwan don miñatni Elisabet monji kwap awilek yutnon pasili egakwan kanek 5 mudawit. ²⁵ Anakwan yan yagit, “Amin Tagi da nak anpuluganban monji kwap awildat. Kalip monji mini egek amin da dabilon mayagisi nandagim, mani abisok kili uñun mayagino mudosok.”

Anjelo da Maria altan imgut

²⁶⁻²⁷ Elisabet monji kwap awilgit uñun dakon kanek 6 mudanakwan Pinjop da

anjeloni Gabriel yabekban miñatjok kind a mani Maria uñun do kigit. Galili miktimon, kokup kind a mani Nasaret unudon egipgut. Maria uñun amin kind a mani Josep, Dewit da kabikon nani uñun pasak do manjikbi. ²⁸ Gabriel Mariakon altan iminek yan iyigit, “Gildat tagi. Amin Tagi gak gat egisak. Pinjop da miñat diwari yapmanjek gak do yo madep yan nandisak.”

²⁹ Maria gen uñun nandanej burigwan da jigisi nandanej yan nandagit, “Ni gen kind a nan nayisak?” ³⁰ Yan nandanej yan iyigit, “Maria, dima pasolgi. Pinjop da gak do nandaban tagisi asak. ³¹ Nandaki, gak monji kwap awilek monji kind a anjalakdisal. Monji uñun mani Yesu yanji iyiki. ³² Uñun da amin man madepni ton kind a egakwan amin da Pinjop Wikwisi Dakon Monji yan iyikdañ. Kalip babi Dewit da kila amin madep egipgut, uñun da tilagon Amin Tagi Pinjop da yipban kila amin madep kind a egipdisak. ³³ Uñun da Jekop dakon diwatni dakon kila amin madepni bisap dagok dagogi mini egi anañ kinjek kilani akdisak.”

³⁴ Yan yanban Maria da anjelo yan iyigit, “Yo yosol uñun nian anek altosak? Nak amin kind a pagim.”

³⁵ Yanban anjelo da gen kobogi yan iyigit, “Telagi Wup da gagon obinjakwan Pinjop Wikwisi uñun dakon tapmim da gak kibitdisak. Uñun do anek monji anjalaki uñun telagi egakwan amin da Pinjop dakon Monji yan iyikdañ. ³⁶ Nandaki, mamago Elisabet miñat pelan kili agit, mani monji kwapni ton, do monji wili kind a anjalakdisak. Kalip amin da ‘Monji aripmi dima panjalasak’ yan yawit, mani abisok monji kwap kind a awilakwan kanek 6 mudosok. ³⁷ Pinjop da yo kind a ak do nandisak kan, aripmi dimasi antidok asak.”

³⁸ Yanban Maria da yan iyigit, “Nak Amin Tagi dakon oman miñat egisat, do uñun yosol nagon yan gin noman tosak dosi nandisat.” Yan yanjakwan anjelo da yipman kigit.

Maria da Elisabet kin kagit

³⁹ Unun bisapmon Maria tepmi kinjek miktim ilenji tonj timon Judia miktim dakon kokup pap kindakon kigit. ⁴⁰ Kin Sekaraia da yutnon wigi Elisabet gildat tagi yan iyigit. ⁴¹ Iyinjawan unudon gin Elisabet monji burigwan yikgit unun wigi mok agit. Anjakwan Elisabet Telagi Wup da burikon pigi tujanban ⁴² madepsi yan tidanjek yagit, "Pinjkop da yo tagisi minjat diwari do yomisak unun si yapman mudanjek gisamni madepsi gamisak. Ae monji unun gak da buron yikdak ununyo kisi Pinjkop da gisamikdak! ⁴³ Amin Tagino dakon menji nagon nido obisak? Nak minjat tagi dima. ⁴⁴ Gak da gildat tagi yan nayinjaki unudon gin monji butnogwan yikdak kisik kisik anjek wigi mok ak. ⁴⁵ Amin Tagi da gen gayigit unun nandabi bami asisi noman tokdisak yan nandagil, do kisik kisik tagi abi."

Maria da kisik kisik kap kinda yagit

⁴⁶⁻⁴⁹ Yan yanban Maria da yagit, "Nak oman minjatni gin, ae mano minisi, mani nak do yo tagisi asak, do but dasi Amin Tagi anjisisat. Anjakwan butno da Pinjkop Panpulugok Amin do kisik kisik asak. Pinjkop Tapmim Ami da nak do yo madepsi kinda asak, do abisok ae don kisi amin da Pinjkop da gisamni madepsi namisak unun do yokdan. Mani unun telagisi tosok. ⁵⁰ Amin Pinjkop do pasolgon unun amin bupmi nandan yomisak. Abisok ae don minjat amin morapyo yan ginsi bupmi nandan yomin anan kikdisak. ⁵¹ Iyi dakon kisit dasi pi tapmimi tonj agit. Amin iyi do nandaba wigiwit amin unun yolban waser kiwit. ⁵² Kila amin madep yityit tamo madepmon yikgan unun pabin yopmanjek mani mini amin panenokdok. ⁵³ Amin jap do an unun yo tagisi morapmi yominjakwan buri tugon. Anjek amin yoni morapmi unun yolban yoni mini da kwan. ⁵⁴⁻⁵⁵ Iyi dakon oman monjini Israel panpuluganjek yan teban tok gen Abraham gat ae babikni gat do yoyigit unun dima intagit. Yan teban tok geni anteban anjek unun yawi diwatni

dagok dagogi mini bupmi nandan yomin anan kisak."

⁵⁶ Maria kanek kapbi Elisabet gat egek don kokupnikon tobil kigit.

Jon altagit

⁵⁷ Elisabet da monji anjalasak dakon bisap abinjawan monji wili anjalagit. ⁵⁸ Analanjek kisik kisik anjakwan Amin Tagi da bupmi nandan imgut dakon gen nandanjek kokup isalni gat ae yawi diwatni gat kisi da but galaksi nandawit.

⁵⁹ Altan gildatni 8 mudanjawan giptimni mandak do apgwit. Abinek datni Sekaraia dakon man nan iyik do nandawit, ⁶⁰ mani menji da yan yagit, "Dima, mani Jon yanji iyinenj."

⁶¹ Yanban iyiwit, "Yawi diwatjikon Jon man kinda dima tosok."

⁶² Yan yanek datni ni man nan yok do nandisak yan do kisit tilak an imgwit. ⁶³ Aba Sekaraia da yo kinda kan iba kilda mandisak do tilak an yoban iba yan mandagit, "Mani unun Jon." Yan mandaban nandaba yo njawanwarisi agit. ⁶⁴ Unudon gin gen yogokni pisanjakwan gen wasanjek yanek Pinjkop anjisigit. ⁶⁵ Anjakwan kokup isalni da kan pasalek unun dakon geni yanba Judia miktim ilenji tonj timon kokup morap tawit amin kisisi da nandawit. ⁶⁶ Anjek unun do nandan kokwin anjek egipgwit. Amin Tagi dakon tapmim tan imgut, do yan yawit, "Unun monji taganjek nian amin kinda egipdisak?"

Sekaraia da kombi gen yagit

⁶⁷ Jon dakon datni Sekaraia Telagi Wup da burikon pigi tujanban kombi gen yanek yan yagit: ⁶⁸ "Israel dakon Pinjkop da abin amini yokwikon ban yuman nan nipgut, do Amin Tagi anjisino. ⁶⁹ Oman monjini Dewit da kabikon da nin panpulugosak do amin tebaisi kinda anroman agit. ⁷⁰ Kalip kombi amin telagi da yan yawit, ⁷¹ 'Pinjkop da uwalnin gat ae amin morap nin do nandaba yokwi tok an niman amin da kision ban pulugan nipdisak.' ⁷² Sanjek sanjek telagisi agit unun sigin nandanjek

babiknin bupmi nandan yom do yagit. ⁷³⁻⁷⁴ Babiknin Abraham yan iyigit, 'Nak asisi uwalji da kiron ban pulugan depbo pasol pasoli mini egek oman amino egipdan. ⁷⁵ Gildari gildari nak da inamon telagisi ae kilegisi egi anan kikanan.'

⁷⁶ "Jon, monjino, gak don Pin kop Wikwisi dakon komba amin kindan yan gayikdan. Gak Amin Tagi mibiltan iminek kositni yuldisal. ⁷⁷⁻⁷⁸ Anek minat amin kabiyoni yoyin dekb mibilni nandaba piasak. Pin kopnin unun bupmini madepsi, do diwarini wiririk yominjek pulugan timitdisak yan nandani. Unun da Kwen Kokup dakon tenteni madep yipban ⁷⁹ pilin tukwan ekwan amin da tenteni kokdan. Unun da kosit nolinban kanek but yawot dakon kositnan kinen."

⁸⁰ Unun monji, wup gipyo kisi tapmimi tonji tagagit. Anakwan miktim amin dima ekwan timon egakwan don noman tanban Israel amin da kawit.

2

Yesu altagit (Mt 1.18-25)

¹ Unun bisapmon Rom dakon kila amin madep Sisa Ogastus da gen teban kindan yipgut. Pi monjini kin amin miktimi miktimi ekwan unun mani mandani do gen teban yipgut. ² Man mandawit unun pi kaluksi awit. Unun bisapmon Kwirinius da Siria provins dakon kila amin madep egipgut. ³ Sisa Ogastus da gen teban yan yipgut, do amin kisisi mani mandani do kokupni kokupni kin mudawit.

⁴ Josep unun Galili provinskon, Nasaret kokupmon egipgut. Mani Dewit da yawi diwaron da altagit, do Judia provinskon, Dewit dakon kokup Betlehem unudon kigit.

⁵ Minatni pasak do manjikbi Maria unun gat kisi mani mandani do kigimal. Unun bisapmon Maria monji kwapni ton da kigit.

⁶ Kin Betlehem kokupmon altan egakwal Maria monji altosak dakon bisapni apgut.

⁷ Amin da yuman nanek dipmin pokgon yut unun amin da yikba tugagit, do bulmakau yut kindakon pawigi yikgimal. Yigakwal

monji mibiltogi altanban Maria da imalnan waman bulmakau idapmon yipban pakgit.

Sipsip kila amin da gen bin Nandawit

⁸ Bulmakau yutnon yigakwa Betlehem kokup da kapmatjok sipsip kila amin diwari da pilin kaga sipsip kila anek jon timon egipgwit. ⁹ Egakwa Amin Tagi dakon anelo kindan da altan yomgut. Aban Amin Tagi dakon tenteni da tentenan yoban madepsi pasalgwit. ¹⁰ Anakwa anelo da yan yoyigit, "Ji dima pasolni. Nandani, nak gen tagisi kindan anabisat. Unun amin kisi da nandanek kisik kisik madepsi akdan. ¹¹ Abisok Amin Tagi Kristo unun Dewit da kokupmon ji do altak. Unun ji yokwikon ban timit do altak. ¹² Ji kin monji nakan imalnan wabi bulmakau idapmon potdisak do wisin koni. Unun kanek bami dayisat yan nandani."

¹³ Gen yan yanakwan unudon gin Kwen Kokup anelo morapmisi da pin notnikon muwugek Pin kop ankinjek yan yawit: ¹⁴ "Ason Kwen Kokup Pin kop ankinino. Miktimon amin galak tan yomisak unun kabikon but yawot tosak."

Sipsip kila amin da Yesu analon awit

¹⁵ Anelo da Kwen Kokup tobil wigakwa sipsip kila amin da notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Nin Betlehem kokupmon wigi Amin Tagi da gen niyisak unun dakon bami kono." ¹⁶ Yan yanek tepmisi wigi Maria gat Josep gat panalon anek, monji nakan unun bulmakau idapmon pakban kawit. ¹⁷ Kanek monji dakon gen bin nandawit unun yan tentenanba ¹⁸ nandanek amin kisisi nandaba yo nwanjwarisi agit. ¹⁹ Anakwa Maria da gen unun nandaban yo madep aban nandanek egipgut. ²⁰ Anakwan sipsip kila amin da tobil kinjek anelo da gen yoyigit unun da aripmon pindakgwit, do Pin kop ankinisawit.

Yesu do man imgwit

²¹ Gildatni 8 anakwan, giptim mandak bisapmon, mani Yesu yan iyiwit. Dima altanakwan anelo da unun man kili yagit.

Simeon gat Ana gat da Yesu Telagi Yut Madepmon kagimal

²² Josep gat Maria gat Pinjkop da inamon kilek tok dakon bisap kili noman tagit. Unun dakon gen Moses dakon gen tebanon tosok. Do Maria gat Josep gat da Yesu Monji Amin Tagi do paret do Jerusalem anjigimal. ²³ Amin Tagi dakon gen teban kında mandabi nan yolek kigimal. Gen unun yan:

“Minjat kında monji mibiltogi unun wili kan, unun Amin Tagi do paret do.”

²⁴ Ae Amin Tagi dakon gen teban yolek paret ak do kigimal. Gen teban unun yan tosok:

“Kinarim bamori bo ae yigi yigi bulagi bamori ban mukwa soni.”

²⁵ Unun bisapmon amin kında Jerusalem egipgut unun mani Simeon. Unun amin anpakni kilegisi ae Pinjkop gawak iminj anjisiyo anek egipgut. Pinjkop da Israel amin kabi but yokwikon egipgwit unun butni panjeban asak do manjikbi amin unun do jomjom anek egipgut. Simeon unun Telagi Wup da burikon tujanbi amin kında. ²⁶ Telagi Wup da burikon gen yan kili iyigit, “Gak tepmi dima kimotdisal. Amin Tagi dakon Kristo kanek don kimotdisal.”

²⁷ Simeon Telagi Wup da antagap aban Telagi Yut Madepmon kigit. Anakwan Yesu meni datniyo da gen teban yolek Yesu anan opgumal. ²⁸ Anopbal Simeon da Yesu bedanek Pinjkop anjisiyek yan yagit: ²⁹ “Amin Tagi Tapmim Ami, kalip yagil unun da tilagon oman amingo nak but yaworon da tagi kimokgen. ³⁰ Nin yokwikon ban timit do anek yo asal unun dabilno da kili unun kosot. ³¹ Amin morap da dabilon yo anroman asal oni koman. ³² Unun da Amin Nwakanjari Kabi miktimi miktimi ekwan unun dakon but panjentej aban Pinjkop dakon mibili nandakdan. Anek gak dakon amin kabigo Israel dakon tilimni egipdisak.”

³³ Yesu dakon meni datniyo Simeon da gen yagit unun nandanek nandabal njakanjari agit. ³⁴ Anakwal Simeon da

gisam yominjek Monji dakon meni Maria yan iyigit, “Nandaki, Israel amin morapmi da on Monji do anek man potdan, ae morapmi da pidokdan. But tobil ani do Pinjkop da yabekgit, mani yanba yokwi tok an imdan. ³⁵ Yan anek amin morapmi dakon nandak nandak pasili ton unun panjentej akdisak. Anek but yokwi da emat agak siba da yan wango sugokdisak.”

³⁶ Unun bisapmon kombi amin minjat pelansi kında egipgut, mani Ana. Unun Paniel, Ase da kabikon nani dakon gwi. Unun kalip amin paban egakwal bilak 7 kabi mudanakwan eni kimakgit. ³⁷ Eni kimagakwan sakwabat egakwan bilakni 84 agit. Ana unun telagi yut dima yipman dekgit. Jap kelek egek bisit pi anek kalbi ae gildat kalba Pinjkop gawak iminjek egipgut. ³⁸ Unun bisapmon unun kisi obinj Monji kanek Pinjkop ya yan iyigit. Yan anek Pinjkop da Jerusalem amin panpulugosak do jomjom awit amin, unun ban Monji dakon gen yoyigit.

Aeni Nasaret Kokupmon kiwit

³⁹ Yo morap Amin Tagi da gen tebanon tosok unun an mudanek tobil Galili provin-skon iyi da kokup Nasaret unudon kiwit. ⁴⁰ Monji tagan teban tanek nandan kokwini tagisi tan imgut. Ae Pinjkop dakon gisamni madepsi tan imgut.

Yesu monjisok da Telagi Yut Madepmon wigigit

⁴¹ Bilagi bilagi Yesu dakon meni datniyo Yapyap Bilak kok do Jerusalem kin kin awit. ⁴² Yesu bilakni 12 anakwan Yapyap Bilak dakon anpak yolek Jerusalem kiwit. ⁴³ Unun bilak dakon bisap madep mudanakwan meni datniyo tobil kokupnikon kik do kigimal. Mani Yesu Jerusalem sigin egipgut. Egakwan meni datniyo Yesu sigin egisak yan dima nandagimal. ⁴⁴ Amin agipgwit gat akwan bo yan nandanek agakwal gildat kında mudagit. Don diwatni ae notni agipgwit da bikbiknikon wusigimal. ⁴⁵ Wusin dima analon an aeni tobil Yesu wusinek Jerusalem kigimal. ⁴⁶ Kin gildat kapbi wusin mudanek don Telagi Yut

Madepmon anjalon agimal. Unjudon kanbal yoyindet amin da binapmon yigek gen yanakwa nandanek mibili nandak do yoyin yoyin agit.

⁴⁷ Amin morap mirak panek yikgwit unjun nandak nandakni ae kobogi bamisi yagit unjun do nandaba nwanjwarisi agit. ⁴⁸ Meni datniyo kan wiripdagek meni da yan iyigit, “Monji, gak nido yan anaki wusamak? Datgo gat nit gak do nandaba kik anek wusamak.”

⁴⁹ Mani kobogi yan yoyigit, “Jil nido nak wusik do pi amal? Nak Datno da yutnon egipmisi egisat jil unjun dima nandamal?”

⁵⁰ Mani gen yoyigit dakon mibili nandabal dima pisagit. ⁵¹ Yesu meni datni yolban tobil Nasaret si kinjek bisapmi bisapmi meni datni dakon geni guramikgit. Anjakwan meni da unjun yo morap agit do nandaban yo madep aban nandanek egipgut. ⁵² Yesu taganek nandan kokwini tagisi tan imgut, ae Pinjkop da galak tan iminjakwan aminyo kisi da galak tan imgwit.

Yesu da pini ak do anjakwan kositni yul do yo morap noman tawit dakon gen

3

(Kilapmi 3.1–4.13)

Jon da Pinjkop gen yagit

(Mt 3.1–12 ae Mk 1.2–8 ae Jn 1.19–28)

¹ Sisa Taiberius da Rom dakon kila amin madep egakwan bilak 15 anjakwan Pontias Pailat da Juda gapman dakon mibiltok amin egipgut. Ae unjun bisapmon gin Erot da Galili miktim kila agit. Anjakwan padige Pilip da Ituria miktim ae Takonitis miktim kila agit. Anjakwan Lisantias da Abilene miktim kila agit. ² Anjakwan Anas gat Kaiapas gat da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgumal. Unjun bisapmon Sekaraia dakon monji Jon miktim amin da aripmi dima egipmi timon egakwan Pinjkop da geni imgut. ³ Iban Jon unjun Jodan Pakbi oba tosogon miktim morap ton unjudon agek Pinjkop dakon gen yagit. Amin but tobil anek telagi pakbi sonakwa Pinjkop da diwarini yopman yomjak do yoyigit. ⁴ Yan

anjakwan kombi amin Aisaia da papiakon gen mandabi unjun bami tagit. Gen unjun yan:

“Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanek yosok, ‘Amin Tagi dakon kosit anjdimdim ani, kositni pasin anmilip ani.

⁵ Anek dangap madep pekba tugoni ae ilen morap pasinba kositni kilegisi asak. Ae kosit girenji panmilip aba kilegisi asak.

Ae kosit yokwi panmilip aba wagil gwaljigi minisi asak.

⁶ Yan anakwa minat amin morapyo da Pinjkop da nin yokwikon ban timit do anek pi asak unjun koni.’ ”

⁷ Amin morapmi Jon da telagi pakbi son yomjak do abinakwa yan yoyigit, “Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi. Pinjkop da butjap nandanek yokwi pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Pinjkop dakon butjap apdisak yan namn da unjun dakon but piso dayik da unjun yap do pasal kwan? ⁸ Ji but tobil bamisi anek anpakjikon but tobil dakon bami analon ani. Ji disi do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yan dima yoni. Nak yansi dayisat, Pinjkop da yanban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unjun Abrahamon da altawit unjun da yo madep dima asak. ⁹ Parenka kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unjun mandan kindapmon maba pigi sokdan.”

¹⁰ Amin da Jon dakon gen unjun nandanek yan iyiwit, “Nin niansi anen?”

¹¹ Yanba Jon da kobogi yan yoyigit, “Amin kinda paba pigikni bamori kan, minini amin do kinda injak. Ae japni tan iman aminyo kisi yan gin asak.”

¹² Yan yanban takis timit timit amin diwari telagi pakbi sok do apgwit unjun da yan iyiwit, “Yoyindet, nin niansi anen?”

¹³ Iyinba yoyigit, “Ji takis gapman da dayisak unjun da aripmon gin timitni. Ae sanjenek di gat dima timitni.”

¹⁴ Ae emat amin diwari da yan iyiwit, “Ae nin niansi anen?”

Iyinba yoyigit, “Ji amin yo yokwi an yominjek top yoyinjek monenji dima timitni.

Topmon da gen pikon dima yopni. Pi an dakon yuman nogi timikgan unun aripninon timikgaman yan nandaba mudosak.”

¹⁵ Amin da butni pidanban but morap anek yan nandawit, “Jon unun Kristo bo?”

¹⁶ Yan nandajakwa Jon da yan yoyigit, “Nak pakbisi ban telagi pakbi son damisat. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witalgen. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat son damdisak. ¹⁷ Unun wit dakon sibat sibat wiririt kindap kirin ni kisitnikon tanjakwan apdisak. Abinek bami kokwinik tamonikon yopmanek sibat sibat wiririk maban kindap kimot kimori mini unudon sokdan.” ¹⁸ Jon nawa gen morapmi gat kisi amin dakon but pisoni do yoyigit. Yan anek Gen Bin Tagisi yan tenenan yomgut.

Erot da Jon dam tebanon yipgut

¹⁹ Jon da gapman dakon kila amin madep Erot tebai kan yagit, nido Erot da padige dakon minatni Erodias tuwil pagit, ae anpak yokwi di kisi agit. ²⁰ Erot yokwi kinda gat sigin sanben anek Jon dam tebanon yipgut.

Jon da Yesu telagi pakbi son imgut

(Mt 3.13-17 ae Mk 1.9-11)

²¹ Amin morap telagi pakbi sonakwa Yesu yo kisi sogit. Sonak bisit anakwan kundu wital kigit. ²² Wital kinakwan Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak Yesukon pigit. Anakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yan altagit: “Gak Monjino. Butdasi galak tan gamisat. Butno gak do tagisi asak.”

Yesu dakon babini dakon man silip

(Mt 1.1-17)

²³ Yesu bilakni 30 da tilak anakwan pini wasagit.

Yesu unun Josep dakon monji amin da yan nandawit.

Josep unun Eli dakon monji.

²⁴ Eli unun Matat dakon monji.

Matat unun Liwai dakon monji.

Liwai unun Melki dakon monji.

Melki unun Janai dakon monji.

Janai unun Josep dakon monji.

²⁵ Josep unun Matatias dakon monji.

Matatias unun Amos dakon monji.

Amos unun Naum dakon monji.

Naum unun Esli dakon monji.

Esli unun Nagai dakon monji.

²⁶ Nagai unun Mat dakon monji.

Mat unun Matatias dakon monji.

Matatias unun Semen dakon monji.

Semen unun Josek dakon monji.

Josek unun Joda dakon monji.

²⁷ Joda unun Joanan dakon monji.

Joanan unun Resa dakon monji.

Resa unun Serubabel dakon monji.

Serubabel unun Sealtiel dakon monji.

Sealtiel unun Neri dakon monji.

²⁸ Neri unun Melki dakon monji.

Melki unun Adi dakon monji.

Adi unun Kosam dakon monji.

Kosam unun Elmadam dakon monji.

Elmadam unun Er dakon monji.

²⁹ Er unun Josua dakon monji.

Josua unun Eliesa dakon monji.

Eliesa unun Jorim dakon monji.

Jorim unun Matat dakon monji.

Matat unun Liwai dakon monji.

³⁰ Liwai unun Simeon dakon monji.

Simeon unun Juda dakon monji.

Juda unun Josep dakon monji.

Josep unun Jonam dakon monji.

Jonam unun Eliakim dakon monji.

³¹ Eliakim unun Melea dakon monji.

Melea unun Mena dakon monji.

Mena unun Matata dakon monji.

Matata unun Natan dakon monji.

Natan unun Dewit dakon monji.

³² Dewit unun Jesi dakon monji.

Jesi unun Obet dakon monji.

Obet unun Boas dakon monji.

Boas unun Salmon dakon monji.

Salmon unun Nason dakon monji.

³³ Nason unun Aminadap dakon monji.

Aminadap unun Atmin dakon monji.

Atmin unun Ani dakon monji.

Ani unun Esron dakon monji.

Esron unun Peres dakon monji.

Peres unun Juda dakon monji.

- 34 Juda unun Jekop dakon monji.
 Jekop unun Aisak dakon monji.
 Aisak unun Abraham dakon monji.
 Abraham unun Tera dakon monji.
 Tera unun Nao dakon monji.
- 35 Nao unun Seruk dakon monji.
 Seruk unun Reu dakon monji.
 Reu unun Pelek dakon monji.
 Pelek unun Ebe dakon monji.
 Ebe unun Sela dakon monji.
- 36 Sela unun Kainan dakon monji.
 Kainan unun Apaksat dakon monji.
 Apaksat unun Siem dakon monji.
 Siem unun Noa dakon monji.
 Noa unun Lamek dakon monji.
- 37 Lamek unun Metusela dakon monji.
 Metusela unun Enok dakon monji.
 Enok unun Jaret dakon monji.
 Jaret unun Malalel dakon monji.
 Malalel unun Kenan dakon monji.
- 38 Kenan unun Enos dakon monji.
 Enos unun Set dakon monji.
 Set unun Adam dakon monji.
 Adam unun Pinjokop dakon monji.

4

Sunduk da Yesu anjkewalgit

(Mt 4.1-11 ae Mk 1.12-13)

¹ Yesu Telagi Wup da burikon tugañban Jordan Pakbikon da tobil apgut. Abinjakwan Telagi Wup da iyin anañ miktım amın da arıpmı dima egıpmı timon anjkit. ² Kin unudon gıldat 40 japmı mını egek jap do madepsi agıt. Anjakwan Sunduk da anjkewalgit. ³ Anjkewalek yan iyigit, “Gak asi Pinjokop dakon Monji egısalon yanbi tip on da bret daganban.”

⁴ Yanban Yesu da yan iyigit, “Pinjokop da papiakon gen yan tosok: ‘Bret dagın amın egıp egıp tagi dima yomjak.’”

⁵ Yan yanban Sunduk da Yesu iyin anañ ilen dubagisi kindakon wıgek unudon gin on miktım miktım madep madep morap kisi yolınban pındakit. ⁶ Anek yan iyigit, “On miktım madep kisi kilani aki do yan mudan gabo man madep paki. On miktım madep kisi nak dakon, do amın kinda do im

do nandaken kan tagi iben. ⁷ Gawak nabi kan, on yo morap gak do gamın mudoken.”

⁸ Yan yanban Yesu da iyigit, “Pinjokop da papiakon gen yan tosok:

‘Amın Tagi Pinjokopji unun nan gin gawak imınjek oman anımmı.’”

⁹⁻¹¹ Yan yanban Sunduk da Yesu iyin anañ Jerusalem kokup papmon kigit. Kin Telagi Yut Madep da kwenon awıgi yıpmanjek yan iyigit, “Pinjokop da papiakon gen kinda yan tosok:

‘Unun da aneloni yoyınban kılago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anelo da gak kisit da kendak abın gepni.’

Gen yan tosok, do gak asi Pinjokop dakon Monji kan, gak amon mibılkon pan ma.”

¹² Yanban Yesu da iyigit, “Pinjokop da papiakon gen kinda yan yosok:

‘Amın Tagi Pinjokopji dakon tapmım kok do anek diması anjkewaldo.’”

¹³ Sunduk da panjkewal morap unun an mudanjek ae bısap kindakon don anjkewalgen yan nandanjek Yesu yıpmanjek kigit.

Yesu unun Galili Provinskon kinjek Wup da teban togon pini wasagit

(Kılapmı 4.14–9.50)

*Yesu unun Galili Provinskon pini wasagit
 (Mt 4.12-17 ae Mk 1.14-15)*

¹⁴ Yesu unun Wup da teban togon aeni tobil Galili miktım kigit. Kinjakwan minat amın morapyo kokup teri teri egıpgwit unun da gen bini nandawit. ¹⁵ Bısapmı bısapmı Juda amın da muwut muwut yutnon wıgek amın yoyın dekgıt. Yan anjakwan amın kisi da anjisiwit.

*Nasaret amın da Yesu do nandaba yokwi
 tok awit*

(Mt 13.53-58 ae Mk 6.1-6)

¹⁶ Yesu unun Nasaret kokupmon kigit. Kalıp unun kokupmon egek tagan teban tanek amın tagi agıt. Sabat bısapmon Juda amın da muwut muwut yutnon wıgi wıgi agıt unudeñ gin Sabat kindakon wıgit. Anek Pinjokop dakon gen manjik do pidan

akgit. ¹⁷ Pidan agakwan kombi amin Aisaia dakon papia iba abidan witdalek gen yan nan manjigit:

¹⁸ “Amin Tagi dakon Wupni nagon tosok, nido amin yoni minikon kinjek Gen Bin Tagisi yoyiken do nak manjinek but nelak tagil namgut.

Ae dam tebanon ekwan amin pulugan ki abigini yan yoyiken do yabekgit.

Ae dabili mini amin tagi sin-toni, ae amin da pabin yopmangan amin unun pulugan yopben do yabekgit.

¹⁹ Amin Tagi da minat amin kabini yo tagisi anyomdisak dakon bisap kili abisak unun dakon yan tenjenok aken do yabekgit.”

²⁰ Yesu unun gen manjin mudanek papia gironjek kila amin do iminek yikgit. Yigakwan unun muwut muwut yutnon amin kisi dabilni Yesukon gin tanakwan yikgwit.

²¹ Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Pin-kop dakon gen manjiko nandayin unun abisok dabiljikon bami ton asak.” ²² Yanban amin gen yagit do nandaba tagisi anakwan yawit, “Mao! On Josep dakon monji da nianjansi da gen galagisi on yosok?”

²³ Yanba Yesu yoyigit, “Amin da gen kindayon unun yan: ‘Wuda wamak gaga dakon giptim anmilip a.’ Unun gen nak nayikdan, ma? Ae ‘Kapaneam kokupmon wasok agil do amin da yanba nandagiman unun yomaninon yan gin abi do nandaman’ yan nayikdan, ma? ²⁴ Nak asisi dayisat, kombi amin morap kokup kalonni da geni dima nandan yoman. ²⁵ Asisi, kombi amin Elaija da bisapmon sikak dima manakwan bilak kapbi ae kanek 6 yan egek jap do madepsi awit. Unun bisapmon Israel miktimon sakwabat morapmi egipgwit. ²⁶ Mani Pin-kop da Elaija Israel sakwabat kinda do dima yabekgit. Sakwabat kinda Sarepat kokupmon egipgut unun do yabekban kigit. Sarepat unun Saidon kokup da tetgin do tosok. ²⁷ Ae kombi amin Elisa da bisapmon Israel miktimon wuda tebani ton amin morapmi egipgwit, mani kinda dima kilek

tagit. Siria miktimon nani amin kindamani Neman unun dagin kilek tagit.”

²⁸ Yan yanban amin muwut muwut yutnon egipgwit kisi da japmisi nandanek ²⁹ pidan Yesu yolba kokup da wanga pigigit. Kokup unun ilenon tagit, do tipdomon maba pigisak do ankiwit. ³⁰ Mani amin da bikbigon da si kigit.

Yesu da amin kinda konni yol imgut

(Mk 1.21-28)

³¹ Yesu Nasaret kokup yipmanek Galili miktimon kokup kindamani Kapaneam unudon pigigit. Pabigi egek Sabat bisap morapmon amin yoyin dekgit. ³² Yoyin degakwan amin kindamani madepni ton da gen nwanjwarisi niyisak yan nandawit.

³³ Konni ton amin kindamani Juda amin da muwut muwut yutnon yikgit. Unun da madepsi yan tidanek yan yagit, ³⁴ “Yesu, Nasaret amin, gak niban anjnim do nandisal? Nin panjupbal ak do abil? Nak nandan gamisat, gak Pin-kop Dakon Telagi Amini.”

³⁵ Mani Yesu da kon tebai yan iyigit, “Gak gen dima yanek amin on yipman det!” Yan iyinakwan kon unun da amin ukwayikban man amin da binapmon pakgit. Pagakwan amin unun dima anjupbal anek yipman kigit. ³⁶ Amin da unun kan wuripdagek notni yoyin yoyin anek yawit, “Mao, nian gen kindayosok? Amin man madepni ton ae tapmimni ton da tilagon kon gen tebai yoyinban geni nandanek pasal kwan.” ³⁷ Yan yanakwa Yesu da pi agit dakon gen unun provins dakon amin kisi da nandawit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Mk 1.29-31)

³⁸ Yesu Juda amin dakon muwut muwut yut yipmanek Saimon da yutnon kigit. Saimon dakon yopmi sot anek giptimni kindapmi sogit. Yan anakwan Yesu da anpulugosak do iyiwit. ³⁹ Aba Yesu unun minat da kapmatjok panji agek giptimni kindapmi sogit unun pasil imjak do tebai yagit. Yanban sotni pasil iminakwan unudon gin pidanek japni panjosit agit.

Yesu da amin panmilip agit
(Mt 8.16-17 ae Mk 1.32-34)

⁴⁰ Gildat si pigik do anjakwan amin da notni sot mibili mibili awit unun Yesukon panopgwit. Panopba Yesu da kisitni kwenikon kalon kalon wutjinek panmilip agit. ⁴¹ Ae amin morapmi konni ton unun yol yomgut. Yolakwan kon da yan tidanjek yawit, “Gak Pin kop dakon Monji.” Yesu unun Kristo yan nandan imgwit, do Yesu da kon gen dimasi yoni do kirinik yomgut.

Yesu kokup pap diwarikon agipgut
(Mk 1.35-39)

⁴² Wisa dagokdosi Yesu amin dima egipgwit tim kindakon kigit. Anjakwan amin da wusin analon anek dima yopman kisak do nandanjek abidok do awit. ⁴³ Mani yan yoyigit, “Nak Pin kop da Amin Kila Akdisak unun dakon Gen Bin Tagisi kokup pap diwarikon kisi agek yoyin tenjenoken. Nak Pin kop da unun pi aben dosi yabekgit.” ⁴⁴ Yan yanek Judia miktimon muwut muwut yut tan anan kiwit unudon agek Pin kop gen yoyigit.

5

Yesu da wasanjek panjetni timikgit
(Mt 4.18-22 ae Mk 1.16-20)

¹ Bisap kindakon Yesu Genesaret* Pakbi idap ilenikon agek Pin kop dakon gen yanakwan amin morapmi da abin unun da kapmatsisok angwasanjek nandawit. ² Yesu bot bamori ilenikon tanbal pindakgit. Unun tap kilap simil simil amin da yopba tanakwal tap kilap simil simil yikni pakbikon sugawit. ³ Yesu unun bot kindakon milkan wigigit. Bot unun Saimon dakon. Unun boron wigek Saimon yan iyigit, “Bot imindilbi timisok di pakbikon kwan.” Yan iyinek Yesu boron yigek amin yoyin dekgit. ⁴ Yoyin dek mudanjek Saimon yan iyigit, “Timisok di gat kinjek pakbi ilarikon kinjek tap kilap simil do yik yopba pigini.”

⁵ Yanban Saimon da iyigit, “Amin tagi, nin kalbi tap kilap simil do pi madep anek tap kilap kinda dima iligapdo wisa dagak. Mani gak dakon gen guramigek

yik yum yopno pigini.” ⁶ Yoyigit unuden anakwa tap kilap morapmisi yigon pigi tuganjek yik dagok do awit. ⁷ Anakwa notni bot kindakon agipgwit amin da abin panpulugoni do kisit da tilak an yomgwit. Tilak an yoba apba tap kilap bot bamot kisikon yopba tuganj jik tanjek pakbi kagagwan pigik do agimal. ⁸⁻¹⁰ Saimon gat notni kabi gat tap kilap ilikgwit unun pindagek tamtam yawit. Ae Saimon dakon pi isal bamotni Jems gat Jon gat Sebedi dakon monji yat unun kisi tamtam yagimal. Anek Saimon Pita da Yesu nwanben an iminjek yan iyigit, “Amin Tagi, nepman dek ki. Nak yokwi pakpak!”

Yanban Yesu da Saimon yan iyigit, “Gak dima pasolbi. Abisok onda wasanjek gak amin timitdisal.” ¹¹ Yan yanban bot bamotni ilikba ilenikon wigakwal yo morapni kisi yopmanjek Yesu yolgwit.

Yesu da amin kinda wuda tebani ton anmilip agit

(Mt 8.1-4 ae Mk 1.40-45)

¹² Bisap kindakon Yesu kokup pap kindakon egakwan amin wuda tebani ton kinda egipgut. Unun da Yesu kanek nwanben an iminjek miktimon gawagek Yesu bisit tebai iyigit, “Amin Tagi, Pin kop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token.”

¹³ Yanban Yesu da kisitni amin unun kwenikon witjinek yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” Yan yanban unudon gin wuda tebani pasil iminakwa kilek tagit. ¹⁴ Aban Yesu da yan iyigit, “Gak amin dimasi yoyinek kin mukwa sogok aminon giptingo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani.” ¹⁵ Mani Yesu da yo agit dakon geni sigin kin iren tagit. Anjakwan amin morapmi da geni nandak do opgwit. Ae sotni panmilip anyomjak do opgwit. ¹⁶ Mani Yesu bisap morapmi miktimon amin dima ekwan timon pan ki egek bisit pi agit.

4:41: Mt 8.29; Mk 3.11-12 **4:44:** Mt 4.23 **5:1:** Mt 13.1-2; Mk 3.9-10 * **5:1:** Genesaret unun Galili Pakbi idap dakon mani kinda. **5:5:** Jn 21.3-8 **5:11:** Mt 19.27 **5:14:** MS 14.1-32

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kindan amilip agit

(Mt 9.1-8 ae Mk 2.1-12)

¹⁷ Bisap kindakon Yesu amin yoyin de-
gakwan Parisi amin ae gen teban yoyindet
aminyo kisi panobin yikgwit. Unun amin
Jerusalem, ae Galili dakon kokup morap
ton, ae Judia miktimon da opgwit. Yesu
Amin Tagi dakon tapmim tan imgut, do
sot amin panmilip agit. ¹⁸ Anakwan amin
kabi kindan da amin kisiri kandapmiyo
kimakbi kindan waman anan opgwit. Unun
wayigon yipba pagakwan anan Yesu da
akgiron awigik do awit. ¹⁹ Mani amin
morapmi, do yutnon awigik do antidok
awit. Do yut kwenon wigi yut tuwilek
amin unun wayigon pagakwan napmon
da abidanakwa amin morap da binapmon
pigeke Yesu da buronsi pigigit. ²⁰ Yesu
da nandan gadatni pindagek yagit, “Not,
diwarigo yopman gamisat.”

²¹ Yanban Parisi amin gat ae gen teban
yoyindet amin gat da iyi yan nandawit, “On
namin amin kindan da Pinjok kulabinek gen
unun yosok? Diwari yopyop unun amin
kindan da aripmi dimasi agagi. Unun Pinjok
kalon dagan asak.”

²² Yesu da nandak nandakni unun
pindak nandanyo anek yan yoyigit, “Ji
nido butjikon da nandak nandak unun
nandan naman? ²³ Diwari yopyop ae
amin kisi kandapmiyo kimakbi panmilip
agak unun kisi amin da aripmi dima
agagi. ²⁴ Mani Amin Dakon Monji on
miktimon diwari wiririt dakon pi asak do
yan mudan ibi yan nandaba pisosak do
on amin amilip aben.” Yesu yan yanek
kisiri kandapmiyo kimakbi amin kanek
yan iyigit, “Nak gayisat, gak pidan yalin
potgo timigek yutgokon ki.” ²⁵ Yanban
unudon gin amin unun pidanek yalin potni
timigek Pinjok anjisinnek yutnikon kigit.
²⁶ Anakwan minjat amin morapyo unun
kan wuridagek Pinjok anjisinnek yawit,
“Abisok yo njakwarisi altanban koman.”

Yesu da Liwai (Matyu) yan imgut

(Mt 9.9-13 ae Mk 2.13-17)

²⁷ Unun da kwenon Yesu yomakon pigeke
kin kanban takis timit timit yut kabenon
takis timit timit amin kindan yikban kagit.
Unun mani Liwai. Yesu da Liwai yan iyigit,
“Abin nak nol.” ²⁸ Yan iyinban Liwai pidan
yo morapni kisi yopmanek Yesu yolgit.

²⁹ Anek Liwai da yutnikon Yesu do jap
madepsi pankosit agit. Yan aban takis timit
timit amin morapmi gat ae amin diwari gat
kisi yigek jap nawit. ³⁰ Anakwa Parisi amin
gat ae gen teban yoyindet amin Parisi da
kabikon nani unun da Yesu dakon pandetni
do yanba yokwi tok anek yan yoyiwit, “Ji
jap pakbiyo takis timit timit amin ae yokwi
pakpak amin gat nido an?”

³¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Amin sotni
mini unun wuda wamagon dima kwan.
Amin sotni ton unun dagan wuda wamagon
kwan. ³² Nak amin kilegi yan ilit do dima
pigim. Yokwi pakpak yan ilikgo but tobil
ani do pigim.”

*Pinjok dagan nandanek jap kelek egip egip
do yagit*

(Mt 9.14-17 ae Mk 2.18-22)

³³ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Jon
dakon pandetni bisap morapmi Pinjok do
nandanek jap kelek egek bisit pi an. Ae
Parisi amin nin dakon pandetnin kisi yan
gin an. Mani gak dakon pandetgoni jap
pakbiyo anek ekwan.”

³⁴ Yanba Yesu da yoyigit, “Monji kindan
minjat pasak bisapmon unun jap noknok
bisap madep kindan, ae monji notni gat ek-
wan, do jap kelek tagi dima egipni. ³⁵ Mani
don monji unun abidan anan kinakwa notni
unun bisapmon jap kelek ekwan.”

³⁶ Yesu da tilak gen kindan gat yoyinnek
yagit, “Amin kindan da imal kalugi kindan
pudan imal garan dagan kwi kindakon
bupjak kan unun tagi dima. Yan asak
kan, imal kalugi anupbal asak. Ae imal
kalugi unun kalipmi gat arip dima. ³⁷ Ae
amin kindan da wain kalugi tiberi meme gip
ban wasanbi kalipmi kindakon kolesak kan
unun tagi dima. Yan asak kan, wain da
pukwa paptan meme gip kirinjakwa wain
man mudokdan. Ae meme gipyo kisi yokwi
tokdisak. ³⁸ Do wain kalugi meme gip

kalugikon kolan. ³⁹ Ae wain kalipmi nosok amin wain kalugi nok do kuragi nandajek yan yosok, 'Wain kalipmi unun tagisi.' "

6

Sabat bisap dakon gen

(Mt 12.1-8 ae Mk 2.23-28)

¹ Sabat bisap kindakon Yesu wit pi bina kindan nan kigit. Kinakwan panjetni da wit bami di jimik kisit da misinjikba gipmi manakwa bami si nawit. ² Anakwa Parisi amin di da pindagek yawit, "Ji Sabat bisap dakon gen teban yapmanek nido yan an?"

³ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, "Ji Dewit gat amin kabini gat da jap do awit bisapmon yo awit unun di manjin nandan bo dima? ⁴ Dewit unun Pinjop da yutnon wigi bret Pinjop do parekbi unun timikgit. Bret unun mukwa sogok amin dagan tagi noknogi. Mani Dewit da nanek amin kabini kisi do yomgut." ⁵ Yesu da sigin yan yoyigit, "Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi."

Yesu da Sabat bisapmon amin kindan panmilip agit

(Mt 12.9-14 ae Mk 3.1-6)

⁶ Sabat bisap kindakon Yesu Juda amin da muwut muwut yutnon wigek yoyindet agit. Unudon amin kisiri aminsi tetni girenjiki kindan egipgut. ⁷ Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu Sabat bisapmon amin panmilip aban kanek gen yan imnen yan do kan egipgwit. ⁸ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anek amin kisiri girenjiki yan iyigit, "Gak pidan amin da inamon at." Iyiban amin unun pidan akgit. ⁹ Pidandagawan Yesu da yoyigit, "Ji nian nandan? Sabat bisap dakon gen teban unun anpak tagi bo yokwi anen do yosok? Amin kutnok do yosok, bo ae amin si panjupbal ano kimotni do yosok?" ¹⁰ Yesu da amin morap kisi pindak anan ki mudanek yan iyigit, "Kisitgo anjinnin a." Iyiban yan gin anakwan kisiri kilek tagit. ¹¹ Mani Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da japmisi nandan iminek iyi gin yan nandat anek Yesu nianji an imno yan yawit.

Yesu da yabekbini 12 kabi timikgit

(Mt 10.1-4 ae Mk 3.13-19)

¹² Unun bisapmon Yesu kalbi bisit pi ak do kabap kindakon wigi Pinjop bisit iyigit. Bisit pi an egakwan wisa daganban ¹³ panjetni yan yoban apba 12 kabi manjigit. Manjinek yabekbi man yomgut.

¹⁴ Kinda unun mani Saimon (unun Yesu da Pita yan iyigit).

Ae Saimon dakon padige Andru,

ae Jems,

Jon,

Pilip,

Batolomiu,

¹⁵ Matyu,

Tomas,

Alpius dakon monji Jems,

ae Saimon (unun Selot da kabikon nani),

¹⁶ ae Jems dakon monji Judas,

ae Judas Iskariot (unun da don Yesu uwal da kisiron yipgut).

Yesu da amin morapmi panmilip agit

(Mt 4.24-25 ae Mk 3.7-12)

¹⁷ Yesu unun amin kabi timikban ilenon da miktim kuldukiban kindakon pukwa panjetni morapmi gat kisi akgwit. Anakwa Judia miktim dakon amin morapmi gat, ae Jerusalem kokup papmon amin gat, ae tap amin Tair ae Saidon kokup da kapmatjok egipgwit amin unun gat kisi egipgwit. ¹⁸ Unun geni nandakdo, ae sotni panmilip asak do nandajek apgwit. Kon da panjupbal abi amin unun Yesu da panmilip agit. ¹⁹ Sot amin panmilip agak dakon tapmim Yesukon da apgut, do amin morap kisitni kwenikon igayik do awit. Yan anek kilek tawit.

Yesu da yoni mini amin kisik kisik ani do yagit

(Mt 5.1-12)

²⁰ Yesu da panjetni pindagek yagit, "Yoni mini amin ji kisik kisik ekwan, nido ji Pinjop da Amin Kila Asak unun da kagagwan ekwan.

²¹ Abisok jap do an amin ji kisik kisik ekwan. Don jap nan tugokdan.

Abisok kunam takgan amin ji kisik kisik ekwan. Don jikgo yanjakdan.

22 Amin da dandaba ji Amin Dakon Monji yolyol amin yan dandaneq nandaba yokwi tok andamdan. Ji unun gat gadaneq dima egipni do dayineq yanba yokwi tok an damineq man yokwisi damdan. Yo morap unun altaq damdan, mani ji kisik kisik ani.

23 Unun bisapmon ji butji tagisi tanakwan kisik kisik anek wigi mok ani.

Nandani. Kobogi do tomni wukwisi Kwen Kokupmon tan damisak. Kalip babini da kombi amin do yo yokwi yan gin anyomgwit.

24 “Mani yoni morapmi amin, awa! Ji yo tagisi wagil timikgan. Don butji panjeban ak do yo di dima timitdan.

25 “Abisok jap nanek butji papton amin, awa! Don jap do akdan.

“Abisok jikgo yanjan amin, awa! Don kunam tagakwa dabil pakbisi mokdan.

26 “Amin da man madep daman amin, awa! Kalip babakji da kombi amin topomni do yan gin an yomgwit.”

Uwalnin but dasi galak tan yomneq
(Mt 5.38-48)

27 Yesu da sanbenek yan yagit, “Geno nandan amin yan dayisat, ji uwalji do but dasi galak tan yomni. Ae nandaba yokwi tok an daman amin do anpak tagi anyomni. 28 Ae jobit timitni do dayan amin, unun Pin kop da panpulugosak do bisit iyini. Ae yokwi an daman amin do bisit ani. 29 Amin kinda da mogim kulbak gikban kan, teri kinda kisi antobil ibi. Ae amin kinda da mirim imalgo gwayenban kan, yum kanaki paba pigikgo kisi abidosak. 30 Ae amin morap da yo kabigo yobi do gayinba kan yobi. Ae amin kinda da yogo kinda abidan ankisak kan, antobil gamjak do tebai dima iyiki. 31 Amin da anpak niansi andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni.

32 “Amin butdasi galak tan daman banjin butdasi galak tan yomni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin unun kisi amin butdasi galak tan yoman ban butdasi galak tan yoman. 33 Ae anpak tagi andaman amin banjin anpak tagi anyomni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak da anpak unun kisi

an. 34 Ae unun amin goman tagi sopjak yan nandan teban tanek amin kinda do yo imni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin notni da goman unun kisisi sopdan yan nandaneq notni do yo yoman. 35 Mani ji uwalji do but dasi galak tan yomineq anpak tagisi an yomni. Anek amin do yo yomineq sopni do dima yoyini. Pin kop da yokwi pakpak ya yan dima iyan amin unun do yo tagi yumsi yomisak, do ji anpak tagisi ani kan, Pin kop Wikwisi da kobogi do yo tagisi daminakan monjinisi egipdan. 36 Datgo da amin do bupmi nandisak, do jiyo yan gin amin do bupmi nandani.”

Amin dakon anpak dima kokwinitni
(Mt 7.1-5)

37 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwinitni kan, Pin kop da jiyo kisi dima kokwinitjak. Ji amin yokwi aba unun do kobogi timitni do dima yoyini kan, Pin kop da jiyo kisi yokwisi do tebai dima dayikdisak. Ji amin dakon diwarini yopman yomni kan, Pin kop da ji dakon diwarisi yan gin yopman damdisak. 38 Ji amin do yo yomni kan, Pin kop da ji do yo damdisak. Unun da yo morapmisi daminakan tugok tugogisi egipdan. Tilak niansi yomni unun da tilak yan gin timitdan.”

39 Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Dabili mini kinda dabilni mini notni kinda kosit tagi yolisak? Kan kisi bamot gapmagwan mokdamal. 40 Papia yut minat monjiyo yoyindetni dima yapmanjan. Mani papia yut tagisi wigi mudaneq don yoyindetni yombem an. 41 Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun do dima nandaneq notgo da dabilon jimjim nido kosol? 42 Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun dima kanek nianon da notgo ‘Dabilgokon jimjim tosok unun pan gamdisat’ yan iyiki? Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unun abi kinakan notgo da dabilon jimjimjok tosok unun kanbi pisanakan tagi paki.”

Kindap yokwi da bami yokwi potdan
(Mt 7.16-20 ae 12.33-35)

⁴³ Yesu da sanbenek yagit, “Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni. Ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ⁴⁴ Amin da kindap sop bami ban pindagek kindap yokwi bo tagi yan pindak nandanyo an. Amin da pik kindap dakon bami pak do nap keli tonon kin dima dekan. Ae wain sop kindap yokwi keli tonon kin dima pan. ⁴⁵ Amin kilegi unun nandak nandakni kilegi morapmi butnikon ton, do anpak kilegisi asak. Anakwan amin yokwi unun nandak nandak yokwi butnikon ton, do anpak yokwi asak. Nandak nandak nian amin butgwan ton, unun gen kagakon da yon.”

Yut bamori dakon tilak gen

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji nido nak Amin Tagi yan nayinek geno dima guramikgan? ⁴⁷ Nagon obinek geno nandaneke guramikgan amin unun dakon tilak kinda doliken. ⁴⁸ Amin kinda yutni ak do anek gapma wayikban mibilisigwan pigakwan miktimgwan tip madep da kwenon gwak magit. Anek don yut unun da kwenon agit. Aban pakbi madepsi igek yutni tidan tuwil do agit mani yutni tebaisi agit, do tebaisi akgit. ⁴⁹ Mani amin kinda nak dakon gen nandaneke dima guramikdak amin unun amin kinda yombem. Unun yutni teban tokni mini isal miktin kwenon gin agit. Don pakbi igek yut unun tidanban unudon gin tuwil ki madepsi tasik tagit.”

7

Yesu da emat amin dakon mibiltok amin kinda dakon pi monji anmilip agit

(Mt 8.5-13)

¹ Yesu gen unun amin yoyin mudaneke Kapaneam kokupmon pigigit. ² Unun kokupmon Rom dakon emat amin 100 dakon mibiltok amin kinda egipgut. Unun dakon oman amini si galak tan imgut unun sot madep anek kimotdosi agit. ³ Anakwan unun mibiltok amin da Yesu dakon gen bini nandagit, do Juda amin dakon kila amin di yabekban Yesukon kiwit. Kin Yesu da abin oman amini anmilip asak do iyiwit. ⁴ Anek Yesu da anpulugosak do madepsi yan

iyiwit, “Unun amin tagisi, do geni nandaneke kin oman monjini anpulugoki. ⁵ Unun amin da Juda amin nin do galak tan nimisak, ae muwut muwut yutnin witjin nimgut.”

⁶ Yan iyinba Yesu gat kisi kiwit. Kin yutni ankapmat anakwa mibiltok amin da notni di yabekban obin Yesu yan iyiwit, “Mibiltok amin da gak do yan yosok, ‘Amin Tagi, pi madep dima gaben. Nak amin pinbisi, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. ⁷ Yan do, naga gagon dima abit. Mani gak da kilek tosak do yanaki tagi kilek tosak. ⁸ Nido nak madepno da yongamgwan egisat, do nak da unun dakon pinbini egisat. Ae emat amino nak da yongamgwan ekwan, do kinda “Ki!” yan iyiko kisak. Ae kinda “Ap!” yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda “Pi on aki!” yan iyiko pi asak.’ ”

⁹ Yesu gen unun nandaneke nandaban yo madepsi aban tobilek amin madepsi bunon yolgwit yan yoyigit, “Nak yan dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima kagim.” ¹⁰ Yan yanban amin yabekgit unun tobil yutnon wigi oman monji unun kili kilek tagit kawit.

Yesu da Nain kokupmon monji gimoni kinda kimoron nan aban pidagit

¹¹ Yesu bisap pisipmisok egek kokup kinda mani Nain unudon kinakwan panjetni gat ae amin morapmisi gat kisi kiwit. ¹² Kin unun kokup dakon tip dam dakon wigat ankapmat agit. Anek amin da amin kimakbi kinda waman anan wanga pinba pindagit. Amin kimakgit unun dakon menji unun sakwabat egakwan monji kalonjisi da kimakgit. Unun kokup madep dakon amin morapmisi unun sakwabat gat kisi pinba pindagit. ¹³ Amin Tagi da sakwabat unun kanek bupmisi nandan iminek yan iyigit, “Gak kunam dima takgi.”

¹⁴ Yan yanek kin bumjot abiwit tamo witjinakwan bumjot guramikgwit amin unun akgwit. Agakwa Yesu da yan yagit, “Monji gimoni pidoki do gayisat!” ¹⁵ Yan iyinban amin kimakbi unun pidan yigek wasaneke gen yagit. Yanban Yesu da menji do imgut.

¹⁶ Aban amin morap kisi pasalek Pinjkop anjksinjek yan yawit, “Kombi amin madepsi kinda nin da bikbigon altanban koman. Pinjkop da minat amin kabiyoni Israel panpulgok do abik.” ¹⁷ Ae Yesu da yo agit unun dakon gen bin da madepsi iren tanjek Judia miktin kisi aripmi agit, ae miktin diwarikon kisi kigit.

Jon da panjetni bamori Yesu do yabekgit (Mt 11.2-19)

¹⁸ Jon dakon panjetni da Yesu da yo morap agit dakon geni Jon iyiwit. ¹⁹ Iyinja panjetni bamori yan yoban opbal Amin Tagi yan iyinjil do yabekgit, “Gak Pinjkop da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom anen?”

²⁰ Amin bamot unun kin Yesu altan iminek yan iyigimal, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yan gayik do anek nit yabekban abamak, ‘Gak Pinjkop da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom anen?’ ” ²¹ Unun bisapmon gin Yesu amin sotni mibili mibili tan yomgwit unun panmilip anek konni tan yomgwit unun yol yomgut. Ae dabilni mini morapmi paban pisawit.

²² Do gen kobogi yan yoyigit, “Jil kin abisok yo pindak nandanjo amal unun do Jon iyinjil. Dabilni mini amin sinjon, ae kandapmi alek tanbi amin kosit akwan, ae wuda tebani ton amin unun kilek ton, ae miragi mini amin da gen nandan, ae amin kimakbi pidon, ae yoni mini amin da Gen Bin Tagisi nandan. ²³ Amin kinda nak nandanek nandan gadatni dima wital kisak unun amin kisik kisigi ton egisak.”

²⁴ Amin bamot Jon da yabekgit unun tobil kinakwal, Yesu da minat amin kabi madep Jon do yan yoyigit, “Ji miktin amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal kinda anwayin aban kok do kiwit? ²⁵ Dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kinda yik imalyo tagisi banjin pagit unun kok do kiwit? Dima, yik imalyo tagisi panek giptim dakon yoni tagi tagi dagin tan yoman amin unun kila amin madep da yutnon gin ekwan. ²⁶ Mani ji ninan kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do

kiwit? Unun bami, nak asisi dayisat, Jon da kombi amin diwari yapman mudosok. ²⁷ Unun amin do Pinjkop da papiakon gen yan mandabi:

‘Nandani, geno yan tentenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak. Anek kositgo anoman asak.’

²⁸ Nak yansi dayisat, amin morap miktimon alton unun Jon da yapman mudosok. Mani amin morap Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pinbisi ekwan unun da Jon yapmanjan.”

²⁹ (Jon da amin gat ae takis timit timit amin gat telagi pakbi kili son yomgut, do gen unun nandanek yan yawit, “Pinjkop dakon anpak unun kilegisi.” ³⁰ Mani Parisi amin gat ae gen teban mibili nandak nandak amin gat unun Jonon telagi pakbi dima sowit. Yan anek Pinjkop da kosit kilegi yolik do agit unun manji imgwit.)

³¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ni tilak gen kinda nan dayiko amin abisok ekwan unun dakon anpak do nandaba pisosak? Unun nianen amin di da ekwan? ³² Unun minat monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyin yoyin anek yan yon: ‘Nin kasisin kili pisoman, mani ji kap ak do dima nandayin. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandanek kunam tat do dima nandayin.’ ”

³³ Yesu da sigin yan yagit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin abinek bret dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anakwan, ‘Konni kinda tan imisak’ ji da gen unun yawit. ³⁴ Ae Amin Dakon Monji da abin jap pakbiyo agit. Yan anakwan kanek ji da yan yon, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ ³⁵ Ji da gen unun yon, mani Pinjkop da pi morap agit unun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

Minat kinda da pakbi kibani tagisi nan Yesu son imgut

³⁶ Parisi amin kinda da Yesu yutnikon obin jap nosak do yan iban yutnikon obin jap tamokon yikgit. ³⁷ Unun kokupmon yokwi pakpak minat kinda egipgut. Unun

minjat Yesu Parisi da yutnon yigek jap nosok yan amin da yanba nandanej pakbi kibani tagisi kinami kinda abidanej yutnon wigigit. Tibiri unun tipnan wasanbi. ³⁸ Wigi Yesu da manjikon kandapnikon panji agek kunam tagakwan dabil pakbini da kandapnikon man guktanba busun dangwani ban ikdigagit. Yan anek kandapnikon mandan nanej pakbi kibani tagisi nan son imgut.

³⁹ Yan anakwan Parisi amin unun Yesu yan imgut iyi burikon da yan nandagit, “On amin asi kombi amin kinda tam, on minjat kisiri kwenikon witjisak unun yokwi pakpak minjat kinda yan nandaban.”

⁴⁰ Yan nandanakwan Yesu da iyigit, “Saimon, nak gen kinda gayiko.”

Yanban iyigit, “Yoyindet, kili nayi.”

⁴¹ Yanban Yesu da iyigit, “Amin bamori unun amin kindakon gomani ton. Kinda dakon gomani unun monej 500 danari, ae kinda dakon gomani unun monej 50 danari. ⁴² Unun amin bamot gomani sopjil dakon monejni aripmi dima, do gomani dima sopjil do yoyigit. Gak nian nandisal? Yan aban jit amin da unun amin do madepsi galak tan imgut?”

⁴³ Yanban Saimon da iyigit, “Goman madepni dima sopjak do iyigit amin unun da, yan nandisat.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kokwin kilegisi anek yosol.”

⁴⁴ Yan yanek Yesu da tobil minjat unun kanek Saimon yan iyigit, “On minjat do koki? Nak yutgokon wiko kandapno sugoken do pakbi dima namil. Mani on minjat da dabil pakbini nan kandapno suganej busun dangwani ban ikdigak. ⁴⁵ Nak dima mandan nal, mani yutgokon si wiron da wasanej minjat on da kandapno mandan nak da sigin mandan nosok. ⁴⁶ Gak busunokon bit nelak dima tagal namil. Mani minjat on da pakbi kibani tagisi kandapnokon son namik. ⁴⁷ Do yan gayisat, on minjat dakon diwarini morapmi Pinjop da yopman iban nak do but dasi galagi madepsi nandan namisak. Mani diwarini tagapmisok tan iman amin Pinjop da diwarini yopman injak kan, unun amin

da nak do galagi madep dima nandan namjak.”

⁴⁸ Yan yanek Yesu da minjat unun yan iyigit, “Nak da diwarigo yopman gamisat.”

⁴⁹ Yan iyinban amin kabi Yesu gat jap nanej yikgwit unun iyi gin yan yawit, “On nianen amin kinda da diwari yopyop asak?” ⁵⁰ Yan yanakwa Yesu da minjat unun yan iyigit, “Nandan gadatgo do anek Pinjop da gak yokwikon nan abidosok. Butgo yawori tanakwan kiki.”

8

Minjat diwari Yesu yolba kisi agipgwit

¹ Unun da kwenon Yesu kokup pap ae kokup monin monin tawit unudon agek Pinjop da Amin Kila Asak unun dakon Gen Bin Tagisi yoyin tentenagit. Yabekbi 12 kabi kisi agipgwit. ² Ae minjat diwari Yesu da konni yol yomgut ae sotni panmilip agit unun kisi Yesu gat agipgwit. Kinda unun Maria. Maria unun Makdala kokupmon nani yan iyiwit. Kalip Yesu da konni 7 kabi yol imgut. ³ Ae Joana, Susana ae minjat morapmi gat kisi Yesu gat agipgwit. Joana unun Kusa dakon minjatni. Kusa unun Erot dakon yutni dakon kila amin kinda. Unun minjat kabi yo kabini iyi dakon ban Yesu gat pandetni gat panpulugawit.

Jap yet tintinjak dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Mk 4.1-9)

⁴ Amin morapmisi kokup morap tawiron da abin muwukgwit. Abin muwakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, ⁵ “Amin kinda unun jap yetni pigaga panji tintinagit. Tintinanjakwan jap yet diwari kosiron manba amin da bamanakwa minam da abin si nawit. ⁶ Anakwa jap yet diwari tipmi ton timon mawit. Man kwawit, mani miktim pakbini mini, do kibidan pasilgwit. ⁷ Anakwa jap yet diwari jon keli ton tingwan mawit. Unun jon keli ton gat kisi kwanek wutinba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miktim tagisikon man kwawit. Unun bami 100 tan tan awit.” Yesu da tilak gen unun yan mudanej yan yagit, “Gen on nandak do galak ton amin ji pakyanji nandanej mibili nandan pisoni.”

Yesu nido tilak genon dagin Pinjkop gen yagit

(Mt 13.10-17 ae Mk 4.10-12)

⁹ Panjetni da tilak gen unun yagit dakon mibili do iyiwit. ¹⁰ Iyinja yagit, "Pinjkop da ji banjin iyi dakon Amin Kila Agakni unun dakon mibili pasili ton unun damisak. Mani amin diwari tilak gen gin nandan.

'Do dabil sintanjek kokdan, mani dima kan nandanjo akdan.

Ae gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdan.'

Jap yet tinjinok dakon tilak gen dakon mibili

(Mt 13.18-23 ae Mk 4.13-20)

¹¹ Yesu da sanjenek panjetni banjin yan yoyigit, "Tilak gen dayit dakon mibili unun yan. Jap yet unun Pinjkop dakon gen. ¹² Jap yet kosiron mawit, unun amin Pinjkop gen nandan dakon tilak. Amin nandan gadat aba Pinjkop da yokwikon ban timitjak yan do Sunduk da abin butnikon Pinjkop dakon gen gwayesak. ¹³ Ae jap yet tipmi ton timon mawit, unun amin da Pinjkop gen nandan abidanjek kisik kisik an dakon tilak. Mani geli tagi dima yipban kigit. Do nandan gadat bisap pisipmisok anek panjkewal altan yoba tepmisi Pinjkop manji imin mudon. ¹⁴ Ae jap yet jon keli ton bikbikgwan mawit, unun amin Pinjkop dakon gen nandanek kin miktimon egip egipni do nandaba kik an unun dakon tilak asak. Unun monej gat ae on miktim dakon yo morap gat do galagi nandanakwa unun da wutjin yominakwa bami dima ton. ¹⁵ Mani jap yet miktim tagisikon mawit, unun amin Pinjkop dakon gen nandanek tebaisi abidon unun dakon tilak. Unun buri kilegisi tanakwan tebai agek bami tagisi panjalon an."

Lam dakon tilak gen

(Mk 4.21-25)

¹⁶ Yesu da sanjenek yan yagit, "Amin da lam kolej kwoba nan dima wutjinba ton, bo ae dipmin potpot tamo da mibilgwan dima yopmanjan. Noman tamokon yopmanakwa amin da yutnon winjek tenjeni unun kon. ¹⁷ Yo morap pasili ton unun don nomansi altan mudokdan. Ae yo

morap wutjinbi da ton unun noman tan mudanakwa amin da pindak nandanjo akdan.

¹⁸ "Ji kan kimagek gen pakyanji nandani. Tan yoman amin unun Pinjkop da di gat sanjen daban timitdan. Mani minini amin unun tan naman yan nandisak unun Pinjkop da gwayekdisak."

Yesu dakon menji padik padikyo unun namin?

(Mt 12.46-50 ae Mk 3.31-35)

¹⁹ Unun bisapmon menji padik padikyo Yesu kok do opgwit. Mani amin morapmi, do Yesu da kapmatjok kik do antidok awit. ²⁰ Anakwa amin di da Yesu yan iyiwit, "Mengo padik padikgoyo yomakon agek gak gandak do yon."

²¹ Yanba yoyigit, "Amin Pinjkop dakon gen nandanek guramikan unun menjo ae padik padiknoni."

Yesu da yanban mirim gat ae tap madep gat yawokgimal

(Mt 8.23-27 ae Mk 4.35-41)

²² Bisap kindakon Yesu panjetni gat bot kindakon wigek yan yoyigit, "Pakbi idap teri kinda do kino." Yan yanban kiwit. ²³ Boron yigek kinakwa Yesu dipmin pakgit. Anakwan mirim madepsi kinda pakbi idapmon obinakan boron pakbi pigi tujanakwa pasil do awit. ²⁴ Anakwa panjetni da kin Yesu anyolek iyiwit, "Amin Tagi, nin pasildaman!"

Iyinja pidan pakbi gat mirim gat tebai yoyinban mirim dima anakwan pakbi yaworisi tagit. ²⁵ Anakwan Yesu da panjetni yan yoyigit, "Nandan gadatji dukon yipman?"

Yanban panjetni si pasalgwit. Anek wuripdagek notni yoyin yoyin anek yawit, "On nianen amin kinda da pakbi mirimyo gen tebai yoyinban geni guramikgamal?"

Yesu da amin kinda dakon konni yol imgut

(Mt 8.28-34 ae Mk 5.1-20)

²⁶ Yesu gat panjetni gat Gerasa miktim tetgin kin altawit. (Gerasa miktim unun teri kinda tanakwan Galili miktim unun pakbi idap teri kinda tosok.) ²⁷ Yesu bot

yipmanjek ilenon winakwan unun kokup papmon amin kinda da abin alatan imgut. Unun amin konni tan imgwit. Bisap dubagisi molan egipgut, ae yut kindakon dima egipgut. Amin kimakba panji tip kinamgwan yopmanjan miktimon gin egipgut. ²⁸ Unun amin da Yesu kanjek madepsi yan tidanek Yesu da kandapmon man pagek gen papmon da yan yagit, “Yesu, gak Pinjok Wikwisi dakon Monji, gak ninan annamdisal? Bupmi nandan nabi. Yo yokwi dimasi an nabi!” ²⁹ Kon da amin unun yipman detjak do Yesu da kili iyigit, unun do madepsi yan tidanek gen unun yagit. Unun amin kon da bisap morapmi anupbal awit, do amin da bisapmi bisapmi kilani tebaisi anek nap teban tebaisi ban kisit kandapyoni panjeban awit. Mani nap teban unun pandaganek kon da imin suganakwan miktin amin dima ekwan timon kin kin agit.

³⁰ Yesu da yan iyigit, “Mango namin?” Iyiban konni morapmi tan imgwit, do “Amin Kabi Madep” yan iyigit. ³¹ Yesu da bupmi nandan yomjak do kon da bisit tebai yan iyiwit, “Nin gapma kidagi mini unjungwan piginen do dima niyiki.”

³² Bit kabi madep kinda kapmatjok ilenon egek jap nanek egipgwit. Kon unun bit da butgwan pigik do Yesu bisit tebai iyinba nandan yomgut. ³³ Anakwan kon amin unun yipman degek win abigi bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun tintim yanek obandom nan pigi pakbi idapgwan pigek pakbi nan kimakgwit.

³⁴ Anakwa bit kila amin yo unun pindagek tintim yanek kin kokup papmon amin gat ae kokup teri teri egi anan kiwit unun amin gat kisi yoyiwit. ³⁵ Anakwa amin da yo nianensi kinda da altagit, unun kok do apgwit. Abin Yesu alatan iminek amin unun konni kili yipman dekgwit kawit. Kanba amin unun Yesu da buron buri kili pisagit ae ilikba pigikni ton da yikgit. Yan yikban kan pasalgwit. ³⁶ Anakwa yo dabil da kan nandanjo awit amin unun da kon da anupbal abi amin nianon da kilek tagit unun dakon mibili yoyiwit. ³⁷ Yoyinba Gerasa miktin dakon minjat amin morap kisi pasol pasol madepsi nandanek Yesu unun yopman

dek kisak do iyiwit. Iyiban boron wigek yopman kigit. ³⁸ Mani amin unun kon da yipman dek kiwit amin da Yesu yol do bisit tebai iyigit.

Iyiban Yesu da tobil kisak do yabegek yan iyigit, ³⁹ “Gak tobil yutgokon kinjek Pinjok da gak anpuluganek yo madepsi ak unun do amin yoyiki.” Yan iyiban amin unun tobil kin kokupni dakon amin morap Yesu da anpuluganek yo morap agit unun do yoyigit.

Yesu da minjatjok kinda kimakgit nan aban pidagit, ae minjat sotni ton kinda anjilek agit (Mt 9.18-26 ae Mk 5.21-43)

⁴⁰ Yesu pakbi idap teri kinda do kin alatanakwan amin morapmi da but dasi abidawit, nido unun do jomjom anek egipgwit. ⁴¹ Unun bisapmon amin kinda apgut, mani Jairus. Unun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda egipgut. Unun da Yesu da kandap mibilon man pagek yutnikon kisakdosi madepsi iyigit. ⁴² Unun monji mini, gwi kalonji kinda gin bilakni unun 12 da tilak, unun da si kimot do agit.

Yesu yutnikon kik do kosiron kinakwan amin madepsi, do gitni gitni anakwa kigit. ⁴³ Kinakwan minjat kinda unjungwan agipgit. Unun dagan mok anek yawini manakwa bilak 12 yan agit, mani amin kinda da aripmi dima anjilek agagi. ⁴⁴ Unun minjat Yesu da manjikon kapmatjok abinek Yesu dakon imal dubakni da ilenikon igayigit. Anakwan unudon gin yawini pasil imgwit. ⁴⁵ Anakwan Yesu da yagit, “Namin da igayin namik?”

Yanban amin morap nin dima dima yanakwa Pita da iyigit, “Amin tagi, amin morapmisi da gak gat gadat gadatsi akwan.”

⁴⁶ Mani Yesu da yagit, “Amin kinda da igayin naminakwan tapminno diwar kwan nandat.”

⁴⁷ Yanban minjat unun aripmi dima pasilgen yan nandanek nimnimik abin Yesu da kandap mibilon man pakgit. Man pagek amin morap da dabilon mibili nido Yesu igayigit unun dakon yankwok anek yan yagit, “Igayiko sotno unudon gin pasilak.”

⁴⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Gwano, nandan gadatgo da gak anjkilek ak. Butgo yawori tanakwan kiki.”

⁴⁹ Yesu gen unun yanakwan muwut muwut yut dakon kila amin Jairus da yutnon da amin kinda apgut. Abinek Jairus yan iyigit, “Gwago kili kunjwak, do yoyindet isal dogin dima iyinbi kisak.”

⁵⁰ Yesu unun nandanek Jairus yan iyigit, “Dima pasolgi. Isal nandan gadat gin anaki gwago kilek tosak.”

⁵¹ Yan yanek yutnikon kin altanek amin diwari dima wigini do yoyinek Pita, Jon, ae Jems gat, ae minatjok dakon meni datniyo gat timikban yutnon wigiwit. ⁵² Unun yutnon amin morapmi da minatjok do bupmi nandanek kunam tagek iyon yanek egipgwit. Anakwa Yesu da yoyigit, “Ji kunam yopgut. Dima kunjwak, isal dipmin pokdok.”

⁵³ Yanban minatjok wagil kunjwak yan nandanek jikgo yanjan imgwit. ⁵⁴ Mani Yesu da minatjok kisirikon abidanek gen papmon da yagit, “Gwano, pida!”

⁵⁵ Yan yanban minatjok unun dakon wupmi aeni tobil abin pigakwan unudon gin pidagit. Pidanakwan Yesu da jap di iba nosak do yoyigit. ⁵⁶ Aban meni datni da unun kanek tamtam yagimal. Mani Yesu da tebai yoyigit, “Jil on yo noman tanban komal unun do amin dimasi yoyinjil.”

9

Yesu da yabekbini 12 kabi pikon yabekgit (Mt 10.5-15 ae Mk 6.7-13)

¹ Yesu da yabekbini 12 kabi yan yoban obin muwukba sot amin panmilip agak, ae kon kisisi yolni dakon pi ani do yan mudan yomgut. ² Yominek Pinokop da Aminon Kila Asak dakon gen yan tenenoni, ae sot aminyo panmilip ani yan do yabekgit. ³ Anek yan yoyigit, “Ji kosit agip do yo di dima timitni. Win kirin, ae yik, ae bret, ae monej, ae paba pigik bamori dima timitni. ⁴ Yut kindakon wugini kan, unudon gin egek kokup unun yipman kini. ⁵ Kwa amin da ji dima timikba kan, kokup pap unun yipman det do kandapikon kimbaban tegon unun

tidanba kini. Yan aba amin da yokwi anapno unun do anek kwan yan nandani.” ⁶ Yan yoyinban kokupmi kokupmi agek Gen Bin Tagisi yoyin tenenane amin dakon sotni panmilip awit.

Erot da Yesu namn amin kindan yanji nandak do agit

(Mt 14.1-2 ae Mk 6.14-16)

⁷ Gapman dakon kila amin madep mibiltogi Erot da Yesu dakon gen bini nandagit. Di da Yesu kanek Jon kimoron da aeni pidagit yan yawit, do Erot but morap agit. ⁸ Ae di da yawit, “Elaija da noman tak.” Ae di da “Kombi amin kalipsi egipgwit unun kindan da kimoron da pidak” yan yawit. ⁹ Mani Erot da yan yagit, “Jon dakon tegi kili mandan dagagim. Mani abisok namn amin kindan dasi yo madepsi anakwan gen bini nayinba nandisat?” Yan yanek Yesu kok do pini agit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Jn 6.1-13)

¹⁰ Yabekbi kabi aeni tobil Yesukon abinek yo morap awit dakon geni iyiwit. Iyinba Yesu da timikban iyi gin kokup kindan mani Betsaida unudon kiwit. ¹¹ Anakwa minat amin kabi madepsi unun Yesu unudon kisak yan kan nandanjo anek bunon yolgwit. Anakwa Yesu da tagisi nandan yominek Pinokop da Aminon Kila Asak unun do yoyinek sot amin panmilip agit.

¹² Pilin pilindo yabekbini 12 kabi da obin Yesu yan iyiwit, “Kokup amini minikon ekwaman, do yoyinbi minat amin morapyo kinokup monin monin ae timi digwan kin jap pakbiyo gat ae dipmin potpot tamoyo gat wisini.”

¹³ Mani Yesu da yabekbini yoyigit, “Disi jap yomgut.”

Yoyinban yawit, “Nin japnin morapmi dima. Bret 5 kabi gat ae tap kilap bamori gat gin. Nin kin on minat amin morap do jap monej ban si yumnen do nandisat?” ¹⁴ (Wili 5 tausen da tilak egipgwit.)

Yanba Yesu da panjetni yan yoyigit, “Amin 50 50 yan panmuwuk yopba yik yik ani.” ¹⁵ Yan yanban panjetni da yan gin aba amin kisi yik mudawit. ¹⁶ Yigakwa Yesu

da bret 5 kabi gat ae tap kilap bamot gat kisi timik Kwen Kokup sinjanek gisamikgit. Anek bret gat ae tap kilap gat pandaganek pandetni do yomajakwan amin do kokwinik yomgwit. ¹⁷ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nanakwa jap nawit dakon diwari tawit unun pandetni da similba yigi 12 yanji tugawit.

*Pita da Yesu dakon mibili yan tenjenagit
(Mt 16.13-19 ae Mk 8.27-29)*

¹⁸ Bisap kindakon Yesu iyi gin bisit pi agit. Unun bisapmon pandetni kisi unudon egipgwit. Egi yan yoyigit, “Amin kabi madep da nak do namin yan yon?”

¹⁹ Yoyinban yan iyiwit, “Di da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae di da Elaija yan yon, ae di da kombi amin kalipmi kinda da kimoron da pidagit yan yon.”

²⁰ Yanba yan yoyigit, “Mani ji disi nak do namin yan yon?”

Yanban Pita da antobilek iyigit, “Gak Kristo, Pinjkop da yabekban apgul.”

*Yesu kimagek pidosak do yagit
(Mt 16.20-28 ae Mk 8.30-9.1)*

²¹ Yan yanban Yesu da iyi Kristo egisak unun dakon geni amin kindakon dimasi yoni do yansop anyomgut. ²² Anek yan yagit, “Amin Dakon Monji da egi yo yokwi morapmi noman tan iba tepmi pakdisak. Ae Juda amin dakon kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin unun da manji iminek anakba kimotdisak. Anakwa gildat kapbi anakwan pidokdisak.”

²³ Yan yanek amin kisi yan yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kan, iyi dakon galaktok manji yominek tilak kindapni gildari gildari guramigek nak nolak. ²⁴ Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁵ Amin kinda miktim dakon yo morap panek egi kimotjak bisapmon iyi pasiljak kan, unun yo morap da aripmi dima anpulgokdan. ²⁶

Amin kinda nak do ae nak dakon gen do mayagi nandisak kan, Amin Dakon Monji iyi dakon tilimni gat ae Datni dakon tilimni gat ae Pinjkop dakon telagi anelo kabi dakon tilimni gat apjak bisapmon unun amin do mayagi yan gin nandan imdisak. ²⁷ Nak asisi dayisat, ji on akgan kabikon da di dima kimagek Pinjkop dakon Amin Kila Agakni kokdan.”

*Yesu dakon giptim kulabik agit
(Mt 17.1-13 ae Mk 9.2-13)*

²⁸ Yesu unun gen yanek egi gildat 8 yan da tilak mudanakwa Pita, Jon ae Jems gat timikban ilej kindakon bisit pi ak do wigiwit. ²⁹ Wigek Yesu bisit pi anakwan tomno dabilni kulabik anek imalni mal dakon tenjeni yombem agit. ³⁰⁻³¹ Yan aban kanakwa Moses gat Elaija gat tilimni gat noman tagimal. Noman tanbal Yesu gat gen yan nandat aba pindakgwit. Yesu Pinjkop dakon galaktok yolek Jerusalem kokup papmon on miktim yipman detjak unun dakon gen yawit. ³² Pita gat notni bamot gat dipmin do yokwisi awit. Mani dipminon da pidan Yesu tilimni gat ae amin bamot gat kisi akba pindakgwit. ³³ Amin bamot Yesu yipman det do anakwal Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, nin idon tagisi ekwaman. Nin yut kaben kapbi anej. Kinda gak do, ae kinda Moses do, ae kinda Elaija do anej.” (Pita gen unun nan yosot yan unun dima nandanek yum yagit.)

³⁴ Pita gen sigin yanakwan gikwem da pinj ilimik yomanakwan pasalgwit. ³⁵ Gikwem kagagwan da gen kinda yan altagit, “On Monjino, pino asak do manjigim, do ji geni nandani.”

³⁶ Yan mudanakwan Yesu nanjin kawit. Yo ilejon altanba pindakgwit unun iyi dogin nandaba tawit. Unun bisapmon amin di dima yoyiwit.

*Yesu da monji kinda kojni yol imgut
(Mt 17.14-21 ae Mk 9.14-29)*

³⁷ Wisa dagok do Yesu gat pandetni gat ilej yipman pigakwa amin kabi madepsi kosiron domdom awit. ³⁸ Amin madep kabigwan da amin kinda da yan

tidanej anpulgusak do yan iyigit, “Yoyinet, monjino kalonj kindagin. Do kin koki do nandisat. ³⁹ Bisap morapmi konj kinda da burigwan pigakwan unjudon gin madepsi yan tidosok. Anej tebai anupbal anakwan nimmimigakwan tarak da gen kaganikon wun tugon. Giptimi obisi anupbal anej bisap kalonj kalonj gin yipmanj dekdak. ⁴⁰ Panjetgoni da yol imni do bisit tebai yoyigim, mani antidok awit.”

⁴¹ Yan yanban Yesu da yagit, “Nandan gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap nianj da ji gat egek jigisi guramik dabenj? Monjigo idon anop.”

⁴² Monji unun Yesu da akgiron obinjakwan konj da monji unun ukwayikban miktimon manj pagek nimmimikgit. Mani Yesu da konj tebaisi iyinek monji unun anmilip aban kilek tanban datni do antobil imgut. ⁴³ Yan aban amin da Pinjok dakon tapmim madepsi kanek tamtam yawit.

Yesu kimagek ae pidokdisak do yanban kosit bamot agit

(Mt 17.22-23 ae Mk 9.30-32)

Amin Yesu da yo morap agit do nandaba njwanjwarisi anakwa, Yesu da panjetni yan yoyigit, ⁴⁴ “Gen dayikdisat unun pakyanji nandani. Amin Dakon Monji amin da kisiron yipdanj.” ⁴⁵ Mani panjetni gen unun dakon mibili pasili tanj yomgut, do dima nandaba pisagit. Ae gen unun dakon mibili nandak do anej iyik do si pasalgwit.

Namin da mibiltok amin egisak?

(Mt 18.1-5 ae Mk 9.33-37)

⁴⁶ Bisap kindakon Yesu dakon panjetni namin da mibiltok aminin egisak yan do gen emat kinda awit. ⁴⁷ Anakwa Yesu da panjetni dakon but pindak nandanjo anej amin monin kinda iyi akgiron anobin yipban akgit. ⁴⁸ Yipban agakwan panjetni yan yoyigit, “Amin kinda nak do nandanej on amin monin but dasi abidosok, unun nak nanj but dasi abidosok. Ae amin kinda nak but dasi abidosok, unun Dat nak yabekban pigim unun nanj but dasi abidosok. Ji kabikon kinda da pinbisi egi damjak kanj, unun da mibiltok amininjak asak.”

Uwal dima anjamjak amin unun notji
(Mk 9.38-40)

⁴⁹ Jon Yesu da gen yagit nandanej yan yagit, “Amin Tagi, nin kanapno amin kinda da gak da manon konj yolban kamanj. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yansop anjimanj.”

⁵⁰ Mani Yesu da iyigit, “Yansop dima anjinni. Amin kinda uwal dima anjamjak kanj unun notji.”

**Yesu gat panjetni gat
Jerusalem kiwit**

(Kilapmi 9.51-19.28)

Samaria amin da Yesu not dima anjingwit

⁵¹ Pinjok da Yesu abidanj ananj Kwen Kokup wigisak dakon bisap kwanj tagit. Anakwan Yesu unun Jerusalem kikenj yanji nandaban teban tagit. ⁵² Anej amin di yabekban unun da kalip mibiltan Samaria dakon kokup kindakon yut tamoyo panjoman ani do kiwit. ⁵³ Mani Yesu Jerusalem kikedisak yan nandawit, do unun kokupmon amin da Yesu abidok do dima galak tawit. ⁵⁴ Jems gat Jon gat da unun pindagek Yesu yan iyigimal, “Amin Tagi, nit da yondo Kwen Kokup kindap da pinj sonba mini ani do tagi nandisal?”

⁵⁵ Yanbal Yesu da tobil tebaisi yan yoyigit, “Dima yogogisi yomal!” ⁵⁶ Yan yoyinban ae kokup njwanjwari kindakon kiwit.

Yesu yolyol dakon gen

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Kosiron kinakwa amin kinda da iyigit, “Dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgenj gin.”

⁵⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Jon pinjan unun miktimgwan yutni tonj. Ae minam kwen akwanj unun yutni tonj. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

⁵⁹ Yan iyinek ae amin kinda yan iyigit, “Abinjak nol.”

Mani amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nandanj naminjak kinj datno wayik yipmanjek don abinjak golbenj.”

⁶⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni.”

Mani gak kinj Pinjkop da Aminon Kila Asak unun dakon gen yanj tenjenjoki.”

⁶¹ Yanj yanban ae amin kinda da Yesu yanj iyigit, “Amin Tagi, gol do nandisat, mani nandan naminjaki kinj gwakno galok gen yoyinek don abinj golgenj.”

⁶² Yanban iyigit, “Sapa nanj miktin pudanjek dambi da manjigwan wusisak unuden amin da Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima egipmi.”

10

Pañdetni morapmi Pinjkop dakon gen yoni do yabekgit

¹ Egi Amin Tagi da pañdet 72 gat manjigit. Anek iyi kokup dukwan dukwan kik do agit, unudon mibiltok unun da kalip kini do bamot bamot yabekgit. ² Anek yanj yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tanj pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. Unun do ji bami pakpak dakon Amin Tagi bisit iyinba pi amin panalon anj yopban pinikon kini.

³ “Ji kinjek yanj nandani: Ji sipsip moninj banj yanj jonj pinjan da bikbigon yabekdat. ⁴ Monej simil kinam, ae yik, ae kandap gwil dima timigek kini. Anek kosiron amin pindak ‘Gildat tagi!’ yanj dima yoyini. ⁵ Yut kindakon wigek mibiltok yanj yoyini, ‘On yut amin butji yawori tosak.’ ⁶ Yut unudon but yawot amin kinda ekwan kanj, but yawot genji dakon bami unudon tosak. Minini da egipjak kanj, but yawotji dakon bami jikon aeni tobiljak. ⁷ Yut wigini unudon gin yik egiyo anakwa jap daba noni. Pi agak amin unun tomni tagi timikganj. Ji yuri yuri dima agipni.

⁸ “Kokup kindakon kinakwa not anj daminek jap daba kanj unun si noni. ⁹ Anek amin sotni tonj panmilip anek yanj yoyini, ‘Pinjkop da Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’ ¹⁰ Kokup kindakon kinakwa not dima anj daba kanj, unun kokup dakon kosit madepmon agek yanj yoyini, ¹¹ ‘Kokupji dakon kimbabanj kandapninon tegon, unun tidono kinakwa diwarisi tanj

damanj yanjsi nandani. Anek yanjsi nandani, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’ ¹² Yanjsi dayisat, gen kokwin bisap madepmon Sodom kokup amin da kobogi do jiggi tagapmi pakdanj. Mani kokup unuden amin kobogi do jiggi madepsi pakdanj.”

But tobil dima anj amin unun bupmisi (Mt 11.20-24)

¹³ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Korasin ae Betsaida kokupmon amin, awa! Nak wasok tapmimi tonj abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair ae Saidon kokupmon amin da pindakgwit tam, but tobil bamisi abam. Anek bupmi dakon yik imalyo panek abilagon yikbam. ¹⁴ Mani gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jiggi tagapmi panakwa ji da kobogi do jiggi madepsi pakdanj. ¹⁵ Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ason Kwen Kokup nin da wigikdamanj yanj nandanj, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdanj.”

¹⁶ Yesu da pañdetni sanjenek yanj yoyigit, “Ji dakon gen nandisak amin, unun da nak dakon gen nandisak. Ae manji damisak amin, unun nak nanj manji namisak. Ae nak manji namisak amin, unun da nak yabekgit amin manji imisak.”

Pañdet 72 aeni tobil apgwit

¹⁷ Pañdet 72 unun kisik kisigon da tobil abinek Yesu yanj iyiwit, “Amin Tagi, gak dakon man yanapno konj da genin guramikganj!”

¹⁸ Yanj yanba yoyigit, “Sunduk unun Kwen Kokup da mal da yanj manban kagim. ¹⁹ Nandani. Nak ji da tunon amin emari tonj gat ae skopion gat bamoni, ae uwal dakon tapmim kisisi pabinj yopni do yanj mudanj damisat. Yo kinda da ji aripmi dima panupbal asak. ²⁰ Mani konj da genji guramikganj, unun do kisik kisik dima ani. Ji dakon man Kwen Kokupmon mandabi da tonj, unun do nandanek kisik kisik ani.”

Yesu da kisik kisik nandanek Pinjkop anjksigat

(Mt 11.25-27 ae 13.16-17)

²¹ Unjun bisapmon Yesu Telagi Wup da kisik kisik iban yan yagit, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unjun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unjuden amin do gen bami morap si panjksibisal. Anek amin moniji da tilagon ekwan amin, unjun do yolisal. Yan asal do gak anjksisat. O Dat, gaga dakon galaktok yolek yan asal.

²² “Datno da yo morap kili namgut. Dat unjun dagin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin morap Monji da Dat dakon mibili yolisak, unjun amin dagin Datno nandan iman.”

²³ Yan yanek Yesu tobil panjetni banjin yan yoyigit, “Ji da yo pindak nandanyo an, unjun pindakgan amin unjun kisik kisik ekwan. ²⁴ Nak yansi dayisat, kalipsigwan kombi amin morapmi gat ae kila amin madep morapmi gat da yo ji da pindakgan unjun pindatdosi nandawit, mani dima pindakgwit. Ae gen nandan unjun nandakdosi nandawit, mani dima nandawit.”

Samaria amin kinda da Juda amin kinda anpulgagat

²⁵ Bisap kindakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin kinda da pidan agek Yesu anjkewal do anek yan iyigit, “Yoyindet, yo ninan anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

²⁶ Iyiban Yesu da iyigit, “Gen teban pa-piakon gen tosoq unjun manjinek nian kokwinikdal?”

²⁷ Iyiban yagit,

“Ji Amin Tagi Pinjkopji unjun but gat ae wup gat ae tapmingo gat ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi. Ae gaga do but dasi nian galak tosol, unjuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

²⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Kobogi bamisi yosol. Yansi anek egip egip abidokdisal.”

²⁹ Mani unjun amin iyi do Yesu da amin kilegi kinda yan kosak do nandanek yan

iyigit, “Nak namin amin ban but dasi galak tan yoben do yosol?”

³⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, “Amin kinda Jerusalem yipmanek Jeriko kokup papmon kik do anek kosiron pigigit. Pigakwan kabo noknok da abidan yik imalni gwayenek anakba pali kimakban yipman kiwit.

³¹ “Kinakwa mukwa sogok amin kinda unjun kosit nanjin pigigit. Pigi amin unjun kanek anpekwolek kosit ilej nan yapman kigit. ³² Yapman kinakwan Liwai amin kinda obin kanek yan gin anpekwolek yapman kigit.

³³ “Mani Samaria amin kinda da unjun kositnan obin amin unjun kanek bupmi nandan imgut. ³⁴ Bupmi nandan iminek giptimi anek anjupbal awit unjun wain gat ae bit nelak gat ban son iminek waman imgut. Yan anek amin unjun kendak anek iyi da donkikon yipgut. Yipmanek anki amin da yuman nanek pokgon yut kindakon yipmanek kilani agit. ³⁵ Anek wisa dagok do silwa monej tabili bamori unjun yut pakgimal dakon kila amin do iminek yan iyigit, ‘Kilani anaki on monej da aripmi dima anakwan nan mudok di abi kan, tobil abinek don gaben.’”

³⁶ Yan yanek Yesu da gen teban dakon nandak nandak amin yan iyigit, “Nian nandisal, unjun amin kapbi da kabikon namin da kabo noknok da anakgwit amin unjun do but dasi galak tan imgut?”

³⁷ Yanban iyigit, “Bupmi nandan iminek anpulgagat amin unjun da.”

Yanban Yesu da iyigit, “Gak kin anpak yan gin abi.”

Yesu unjun Mata gat Maria gat da yutnon egipgwit

³⁸ Yesu gat panjetni gat kinjek kokup kindakon altawit. Unjun kokupmon minjat kinda egipgut mani Mata. Unjun da yanban Yesu unjun yutnikon wigigit. ³⁹ Wikwan Mata dakon padige mani Maria unjun Amin Tagi da kandap mibilon yigek geni nandagit. ⁴⁰ Mani Mata unjun jap dakon oman do nandaba kik morapmi anek obin Yesu iyigit, “Amin Tagi, padigino nepmak da naga gin pi madep asat. Gak

uŋun do dima nandisal? Iyinjbi obinj nak anpulanganban.”

⁴¹ Yanban Amin Tagi da Mata yan iyigit, “Mata, gak yo morapmi do nandaba kik anek butgo yokwi toso. ⁴² Mani gak yo kalonj kinda dogin nandaki kan tagi. Maria uŋun dogin nandisak, do tagi dima kirinjik ibenj.”

11

Bisit agak dakon gen

(Mt 6.9-15 ae 7.7-11)

¹ Bisap kindakon Yesu uŋun bisit pi anek egipgut. Bisit aban mudanakwan panjetni kinda da yan iyigit, “Amin Tagi, Jon da panjetni bisit agak do yoyinj dekgit, yan gin niyinj dekgi.”

² Yanban Yesu da yoyigit, “Bisit ani bisapmon yan yoni:

‘Dat, gak dakon man telagi tosak.

Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

³ Gildari gildari jap aripninon nibi.

⁴ Nin yokwi anjmanj amin dakon diwarini yopmanj yomamanj, do gak yan gin nin dakon diwarinin yopmanj nibi.

Panjewalon dima nipbi.’”

⁵ Yan yanek yoyigit, “Jikon da kinda da kalbi binap notni da yutnon kinj yan iyisak, ‘Not, bret timi kapbi nabi tamoni don gabenj. ⁶ Notno kinda kosit dubagikon da abik da yutnokon isal yikdak. Japno mini.’

⁷ “Yanban notni yutgwan da gen kobogi yan iyisak, ‘Jigi dima nabi. Pidanej aripmi dima gabenj. Yoma benjan kili at, ae gwakno gat kili pak mudamanj.’ ⁸ Nak yan dayisat, amin uŋun notni da bisit iyik uŋun do dima imisak. Mani sanbek sanbek yanakwan uŋun do kurak tanej yo nido wadanej yosok uŋun kisi imisak.

⁹ “Yando, nak yan dayisat: Ji Pinjkop bisit iyinjba tagi damdisak, ae wisinej bami kokdanj, ae yoma domon tidanba wital damdisak. ¹⁰ Amin morap Pinjkop bisit iyan uŋun yo timikganj, ae yo wisanj amin uŋun bami konj, ae yoma domon tidonj amin uŋun wital yomisak.

¹¹ “Dat kabi, ji kabikon da monjisi kinda da tap kilap do dayinban tunon amin emari

tonj kinda tagi imni? ¹² Bo pup kwap do dayinban skopion kinda tagi imni? ¹³ Ji yokwi pakpak amin, mani monjisi do yo tagi yomanj. Do yansi nandani. Ji bisit iyinjba Datji Kwen Kokup egisak uŋun da Telagi Wup tagi damjak.”

Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit

(Mt 12.22-30 ae Mk 3.20-27)

¹⁴ Yesu da amin kinda konj kinda da ankadim aban gen dima yagit, uŋun konjni yol imgut. Yol iban amin kadim uŋun gen yanakwan amin da kanba yo njwakjwarisi agit. ¹⁵ Mani amin di da yan yawit, “Konj dakon mibiltok amin Belsebul da tapmimon konj yoldak.” ¹⁶ Yanakwa amin diwari da Yesu anjkewal do anek iyinjba wasok tapmimi tonj kinda anakwan, asi Pinjkop da yabekban pigit da pini asak yan kok do nandawit.

¹⁷ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandanyo anek yoyigit, “Miktim kinda dakon amin da pudanj ki kabi bamori anek emat wamjil kanj, miktim uŋun yokwi tokdisak. Ae amin yuri kinda da pudanj kinjek emat wamni kanj, uŋun amin yut tagi dima egipdanj. ¹⁸ Sunduk dakon amin kabini da pudanj ki kabi bamori anek emat wamjil kanj, nianon da Sunduk gat amin kabini gat tebai atni? Nak da konj Belsebul da tapmimon yoldat yan yonj. ¹⁹ Mani nak Belsebul da anpulanganban konj yoldat kanj, disi dakon notji konj yolganj uŋun amin kabi ni tapmimon da konj yolganj? Uŋun amin kabi da genji kokwinijek gulusunj yonj yan tagi dayini. ²⁰ Mani Pinjkop da iyi tapmim namjanakwan konj yoldat kanj, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²¹ “Amin tebaisi kinda emat agak yo kabini timijek iyi dakon yut kilani tebai anakwan, yo kabini tagisi tonj. ²² Mani amin kinda uŋun yut ami dakon tapmim yapmandak amin kinda da abisak. Abinj anagek emat agak yo kabini timijek tapmim pagit uŋun gwayesak. Yan anek yo morapni kabo nanek kokwinik notni do yomisak.

²³ “Amin nak dakon notno dima, uŋun da nak uwal anjmanj. Ae amin nak dima anpulanganban amin panmuwukgamanj, uŋun amin da amin panwasenban wasenj kwanj.”

Konj kinda aeni tobil abisak

(Mt 12.43-45)

²⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Konj kinda da amin kinda yipman degek kin miktim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok, do yan yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kiken.’ ²⁵ Yan yanek kin kanban sibat sibat wiririgek yo morap pankosit abi pindakdak. ²⁶ Yan kosok, do kin konj 7 kabi iyi yapmanek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanek wagil yokwisi egisak.”

Nianjen amin da kisik kisik ekwan?

²⁷ Yesu gen unun yanakwan minat amin kabi madep kabigwan da minat kinda da pidan yan iyigit, “Menjo si analanek mum gaban nagil unun dasi kisik kisik tagi asak!”

²⁸ Yanban Yesu da yagit, “Mani unun yapmanek amin Pinjokop dakon gen nandanek guramikgan amin unun da kisik kisik ekwan.”

Yesu wasok tapmimi tonj asak do iyiwit

(Mt 12.38-42 ae Mk 8.12)

²⁹ Amin morapmisi da Yesukon sigin obin muwugakwa Yesu da yoyigit, “Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinjokop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi tonj kinda kok do yon. Mani kinda dima kokdan. Jona dakon tilak nanjin kokdan. ³⁰ Kalipsigwan Pinjokop da kombi amin Jonakon tilak aban Niniwe kokup pap amin da asi Pinjokopmon da abik da asak yan kawit. Unuden gin yo Amin Dakon Monjikon noman tan iba apmiap amin da kanek asi Pinjokop da yabekban abik yan kokdan.

³¹ “Miktim saut tetgin dakon kila amin minat madep unun Solomon dakon nandan kokwini tagisi iyinakan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unun da Solomon yapmandak, mani geni dima nandan. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin minat madep da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do

yan tenjenokdisak. ³² Niniwe amin Jona da Pinjokop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unun da Jona yapman mudosok, mani ji but tobil dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tenjenokdan.”

Giptim dakon tenjeni

(Mt 5.15 ae 6.22-23)

³³ Yesu da sigin yagit, “Amin da lam kolej pasiligwan yopba dima ton. Bo ae kwoba ban wutjiba dima ton. Noman tamokon yopba tan tenjenanakwan amin da win tenjeni kon. ³⁴ Dabilgo unun giptingo dakon tenjeni. Dabilgo tagisi kan, giptingo kalon tenjenini ton. Mani dabilgo yokwi kan, giptingo pilin tuksi tosok. ³⁵ Yanjo, giptingo dakon tenjeni unun pilin tuk asak yan do kan kimokgi. ³⁶ Giptingo kalon tenjenini ton ae pilin tuk kinda dima tosok kan, giptingo lam dakon tenjeni dakon panop pindakdal unuden tenjenokdisak.”

Parisi amin gat gen teban mibili nandak nandak amin gat dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 20.45-47)

³⁷ Yesu gen yan mudanakwan Parisi amin kinda da yutnikon kwan yigek jap nonjil do iyigit. Iyiban Yesu kin yutnikon wigi jap noknok tamokon yikgit. ³⁸ Yigek mibiltok kisiri dima suganek jap nanban Parisi amin unun da kanek dima agagi asak yan nandagit. ³⁹ Aban Amin Tagi da yan iyigit, “Parisi amin ji kap idapyo dakon manji banjin sugon. Mani kabo gat ae anpak yokwi mibili mibili gat unun butjigwan tugawit da ton. ⁴⁰ Ji nandan kokwinji tagi mini! Pinjokop da manji ban gin dima, buri gat kisi wasagit. ⁴¹ Ji bupmi amin do but dasi galak tanek panpulugoni kan, ji amin kilegisi.

⁴² “Mani Parisi amin, awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi ton unun pan kabi 10 kabi yopmanek unun kabikon ban kabi kindanan Pinjokop do paret an. Mani gen kokwin kilegi agak gat, ae Pinjokop do but dasi galak tan imim unun ji dima an. Anpak

kilegi unun gat ae paretyo kisi ani kan tagisi.

43 “Parisi amin, awa! Ji muwut muwut yut madepmon tamo mibiltogi unudon yit do galagi nandan. Ae amin da maket tamokon nandaba wukwan daminek gildat tagi yan dayini do galagi nandan.

44 “Parisi amin, awa! Ji amin kimakbi yopyop tamo miktimgwan tanakwa amin da dima pindagek kwenikon baman akwan ji unun yombem.”

45 Gen teban mibili nandak nandak amin kinda da gen unun yanban nandane Yesus yan iyigit, “Yoyindet, Parisi amin do gen unun yanek, ninyo kisi pabin nipmandal.”

46 Yanban Yesus da yagit, “Gen teban mibili nandak nandak amin jiyo kisi, awa! Ji amin gen teban mibili mibili jigisi guramitni do yoyan, mani kisitjok kinda yominek panpuluganek guramit do dimasi nandan.

47 “Awa! Ji kombi amin dakon bumjot tamo wason. Mani babakji da dapba kimakgwit. 48 Babakji da kombi amin dapba kimakgwit unun dakon bumjot tamoni ji da panlim an. Yan an unun babaknin da tagisi dapba kimakgwit yan nandan dakon tilak asak. 49 Unun do anek Pin kop da nandan kokwini tagisikon da yan yagit, ‘Nak da kombi amino gat ae yabekbi kabino gat unun amin kabikon yabetdisat. Yabekgo diwari dapba kimotdan, ae diwari yo yokwisi anyomdan.’ 50 Yan do anek Pin kop da miktim wasagiron da kombi amin morap dapba kimakgwit unun dakon kobogi amin abisok ekwan unun da timitdan. 51 Wasok wasok do amin kilegi Abel anagek ae amin diwari dapmanakwa wigi wasip do Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anakba kimakgit unun dakon kobogi yo jigisi amin abisok ekwan unun da timitdan.

52 “Gen teban mibili nandak nandak amin, awa! Nandak nandak pakpak tamo dakon yoma witdal disi kili gwayewit. Disi unungwan dima wigiwit. Anek unungwan wigik do awit amin ji da kosit sopsop anyomgwit.”

53 Yesus unun yut egipgut yipman degakwan gen teban yoyindet amin gat ae Parisi amin gat da Yesus do uwal an iminek gen mibili mibili iyiwit. 54 Ankewalno sun kinda yanakwan gen pikon yipnen yanon da iyiwit.

12

Parisi amin dakon anpak yokwi do kan kimotni

(Mt 10.26-27)

1 Amin tausen morapmi da abin muwugek gitni gitnisi anek notni baman baman anakwa Yesus da mibiltok pandetni ban kalip yan yoyigit, “Parisi amin dakon yisni do kan kimotni. Unun jamba but aminsi ekwan. 2 Yo morap gwiligwan ton unun altan tetenjan mudokdan. Ae yo morap pasili ton unun amin da nandaba pisokdan. 3 Do gen morap ji da pilin tukgwan yawit unun amin da tetenikon nandakdan. Ae gen morap yut kagagwan gen pisigon da yawit unun yut kwenon wigi gen papmon da yoyin tetenokdan.”

Pin kop dogin pasoldo

(Mt 10.28-31)

4 Yesus da sanbenek yan yagit, “Not kabi, yansi dayisat. Amin da giptim dapba kimagakwa unun da kwenon yo di aripmi dima akdan, do unun do dima pasolni. 5 Mani namin amin dosi pasolni unun do dayikdisat. Ji Pin kop do pasolni. Pin kop da giptim dapban kimagakwa Tipdomon maban pigini unun dakon tapmim tan imisak. Asisi dayisat, ji Pin kop dosi pasolni. 6 Minam monin unun yo moninisok, 5 kabi dakon yuman nogi unun monej giman tabili bamori gin. Mani Pin kop da minam moningok unun dakon kindasok dimasi intan imgut. 7 Pin kop da busun dangwanji nian da ton unun kisisi nandan mudosok, do ji dima pasolni. Minam monin monin morapmi dakon yuman nogi unun madep dima, mani ji dakon yuman nogi unun wukwisi.”

Nin Yesus dakon amin kabi yan yok do dima mayak tonej

(Mt 10.32-33 ae 12.32 ae 10.19-20)

⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak da yansi dayisat, amin kinda da ‘Nak Yesu dakon amin kinda’ yan amin yoyisak kan, Amin Dakon Monji da Pin kop dakon anelo kabinikon unun amin nak dakon amin kinda yan yoyisak. ⁹ Mani amin kinda ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yan amin yoyisak kan, nakyo kisi Pin kop dakon anelo kabinikon unun amin nak dakon amin dima yan yoyiken. ¹⁰ Amin morap Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok ani amin unun Pin kop da diwarini yopman yomdisak, mani amin morap Telagi Wup do yanba yokwi tok ani amin unun Pin kop da diwarini dima yopman yomdisak.

¹¹ “Amin da ji Juda amin dakon muwut muwut yut madepmon, bo gapmanon, bo ae amin mani wukwi da inamon pan ki depni bisapmon, disi kutnok do anek ni gen ban yoyinen yan nandane k ndaba kik dima ani. ¹² Unun bisapmons ni gen ban yoyini unun Telagi Wup da dayin detdisak.”

Yoni morapmi amin kinda gulusun agit dakon tilak gen

¹³ Unun amin kabi madepgwan da amin kinda da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, peno iyinbi datnit da yo morap yopgut unun kokwinik diwari nak do namjak.”

¹⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Not, namin da jilon gen kokwin pi anek yo kabisil kokwinik daben do manjin nepgut?” ¹⁵ Yan yanek minat aminyo yan yoyigit, “Ji kan kimotni. Yo mibili mibili timit timit dakon galagi di pabam. Yo kabisi unun morapmisi kan, unun da egip egip bamisi aripmi dima damdan.”

¹⁶ Yan yanek tilak gen kinda yan yoyigit, “Yoni morapmi amin kinda dakon pigagani jap bami tagisi morapmi tawit. ¹⁷ Anakwa amin unun iyi yan nandagit, ‘Jap bami yopben dakon tamo kili tuga, do ae di gat yopben dakon tamo aripmi dima, do niansi aben?’ ¹⁸ Yan nandane yagit, ‘Nak yansi aben: Jap yopyop yutno kisi tuwilek madepsi wutinjek wit gat ae yo kabino gat kisi unun yutnon yopben. ¹⁹ Yan anek naga do yansi yoken, “Nak bilak morapmi tagisi egi anan kiken dakon yo morapno aripmisi. Do yaworisi egek jap pakbiyo

madepsi anek bisap morapmi kisik kisik anek egipben.”’

²⁰ “Mani Pin kop da iyigit, ‘Gak nandan kokwingo tagi mini. Gak abisok kalbi kimotdisal. Yo morapgo gaga do pan kosit agil unun amin da timitdan.’”

²¹ Yesu da gen unun yanek yan yagit, “Amin yoni morapmi panmuwut do pi anegek Pin kop do dima nandane ekwan amin, unun aminon yo yansi altokdisak.”

Yo morap do nandaba kik dima ani (Mt 6.25-34)

²² Yan yanek Yesu da pandetni yan yoyigit, “Yansi dayisat, egip egipji do nandaba kik anek ‘Jap dukon ban nonen’ bo ae giptimji do nandaba kik anek ‘Imal dukon ban panen’ yan dima nandani. ²³ Egip egip da jap yapmandak, ae giptim da imal yapmandak. ²⁴ Ji minam do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap dima pan, ae jap panmuwut yutni mini. Mani Pin kop da jap upmokdok. Minam dakon yuman nogi pinbisi anakwa amin ji dakon yuman nogi unun madepsi. ²⁵ Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanbenba wigisak yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. ²⁶ Yo moninisok unuden ji da aripmi dimasi agagi, do nido yo diwari morap do nandaba kik an?

²⁷ “Jaren oni tan anan kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupmanan. Mani yan dayisat, jaren pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmandak. ²⁸ On jon tan anan kwan unun anwa amin da baljan kindapmon sokdan. Mani Pin kop da si pan tilim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yansi nandani, Pin kop da ji do nandaban yo madepsi anakwan imal tilimi tonsi ban pan damdisak. ²⁹⁻³⁰ Pin kop dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusin pindat do pini an. Mani Datji da yo unun do wadak wadak an unun nandisak, do ji jap pakbiyo dukon ban nonen yan nandane k ndaba kik dima ani. ³¹ Nandaba kikji yipmanek Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun wisin

kok do pi ani. Yan anakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak.”

*Yo tagisi Kwen Kokup do panmuwutni
(Mt 6.19-21)*

³² Yesu da sanbenek yan yagit, “Sipsip kabisok, ji dima pasolni. Datji da iyi Amin Kila Asak da kagagwan egipni do tagisi nandisak. ³³ Ji yo morapji tan daman unun yopba amin da yuman noni. Yan aba monen timigek yoni mini amin do yomni. Anek yo kabisi tagisi Kwen Kokupmon panmuwuk yopba unudon tagisi tokdan. Unun tamokon toni kan, yo kabisi dima pasildan, ae kabo noknok da dima timitdan, ae yo monin da dima nokdan. ³⁴ Yo kabisi tagisi dukwan ton, but nandak nandakyosi kisi unudon gin tokdisak.”

*Oman monji tagisi da tagap tanek ekwan
(Mt 24.42-44)*

³⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji imalji panek lamji kolenek tagap tanek egipni. ³⁶ Oman monji da tagap tanek amin tagini da minjat pakpak dakon sonnogon da tobil apjak do jomjom anek ekwan ji yan gin tagap toni. Do ni bisapmon abin yoma domon tidosak ji yoma tepmi witdal imni. ³⁷ Oman monji amin tagini da pindakban tagap tanek ekwan kan tagisi. Nak asisi dayisat, amin tagini da iyi oman dakon imal panek oman monji yoyinban jap tamokon pabin yigakwa iyi jap yomdisak. ³⁸ Amin tagi unun kalbi binap bo wisa dagokdosi abin pindakban tagap tanek egipni kan tagisi.

³⁹ Ji yan nandani. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apjak yan nandagit tam, kila anakwan aripmi dima tuwilban. ⁴⁰ Ji kisi tagap tanek egipni. Dima apjak yan nandanakwa Amin Dakon Monji unudon apdisak.”

*Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen
(Mt 24.45-51)*

⁴¹ Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, tilak gen yal unun nin dogin yal, bo ae amin kisi do yal?”

⁴² Yanban Amin Tagi da yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon japni yomin yomin asak. ⁴³ Oman monji unun amin tagini da tobil abin kanban pini tagisi asak kan tagisi. ⁴⁴ Nak asisi dayisat, amin tagini da unun oman monji iyinban yo morapni kila akdisak. ⁴⁵ Mani unun oman monji burikon da amin tagini tepmi dima apdisak yan nandaneke oman monji gat ae oman minjat gat dapmanek jap pakbiyo madep anek pakbi tebanyo kisi nan but upbal asak kan, ⁴⁶ dima apdisak yan nandanakwan amin tagini da but pisogi mini abin unun oman monji tepmi pi iminek gen kirinjit amin kabi gat yopban egipdan.

⁴⁷ Oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni nandaneke tagap tanek galaktokni dima yoljak kan, amin tagi da kosiri morapmi baljokdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni dima nandaneke anpak yokwi si baljoni da aripmon asak kan, amin tagini da kosiri morapmi dima baljokdisak. Yo morapmi timikgan amin unun yo morapmi pantobil yomyomi. Yo morapmi kila ani do dabi amin unun yo morapmi pantobil yomyomi.”

*Yesu unun pidok pidok nan abigit
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak miktimon kindap soke do pigim. Kilisi kwan sok tam tagi. ⁵⁰ Nak tepmi madepsi pakdisat. Butno jik tosok, do pako dagosak dosi nandisat. ⁵¹ Nak amin da miktimon but yawot pani yan do pigim yan nandan, ma? Unun dima. Yan dayisat, nak miktimon aminon pidok pidok panalon ak do pigim. ⁵² Abisok da wasanek amin yuri kindakon amin 5 kabi da pidan kinnek bamori da kapbi gat uwal uwal akdan. Ae kapbi da bamori gat uwal uwal akdan. ⁵³ Wasen kinnek dat da monji gat pidok pidok akdamal, ae men da gwi gat pidok pidok akdamal, ae minjat kinda gat namdi gat pidok pidok akdamal.”

*Yo altawit dakon mibili dima nandawit
(Mt 16.2-3)*

⁵⁴ Amin kabi madepsi yan yoyigit, “Ji gildat da si pigisak tetgin do menji wamandak yan pindagek ‘Sikak mokdisak’ yan yanakwa asi sikak mosok. ⁵⁵ Ae saut tetgin dakon mirim madep abinjakwan ji da yan yon, ‘Gildat tepmisi wusikdisak.’ Yan yanakwa asi gildat tepmisi wusisak. ⁵⁶ Jamba but amin, ji da miktimon ae kwen yo morap ton pindagek kokwin tagisi an. Mani abisok yo morap alton unun pindagek kokwin nido tagi dima an?”

*Notgo gat genjil anjkalek anjil
(Mt 5.25-26)*

⁵⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji disi anpak yokwi tagiyo nido dima kokwinikan? ⁵⁸ Amin kinda da gen yan gam do aban gen kokwin tamokon kik do kosiron kinjil bisapmon genjil unun yan anmilip ak do pi anjil. Yan dima anek kwal gen kokwin kila agak amin da obip amin da kisiron gepban unun da dam teban yutnon gepdisak. ⁵⁹ Nak asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi monen nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanek don wanja kikedisak.”

13

But tobi dima ani amin wagil pasildan

¹ Yesu da gen unun yan mudanakwan amin diwari da Pailat da yo agit unun do iyiwit. Pailat da obip amini yoyinban kin Galili amin diwari Pinokop do mukwa sonakwa unun dapba kimakgwit. Do unun amin dakon yawini gat ae paret do yo mukwa sowit dakon yawini kisi mawit. ² Unun do iyinba Yesu da yoyigit, “Nian nandan? Galili amin kimakgwit unun dakon yokwini da Galili amin diwari dakon yokwini yapgut, unun do anek jigi unun pawit yan nandan? ³ Unun dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobi dima ani kan, unun amin kabi da kimakgwit jiyo kisi yan gin kimotdan. ⁴ Bo Silom yut dubak tuwil ki man amin 18 kabi witinban kimakgwit do nandani. Unun amin kabi dakon yokwini da Jerusalem amin diwari dakon yokwini

yapgut unun do anek pasilgwit yan nandan? ⁵ Ununyo kisi dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobi dima ani kan, jiyo kisi yan gin kimotdan.”

Kindap bami mini unun dakon tilak gen

⁶ Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pinikon pik kindap kinda kwaokgit. Bisap kinda bami wisik do kigit, mani bami mini pindakgit. ⁷ Bami mini pindagek pi kila amini yan iyigit, ‘Nandaki. Nak bilak kapbi abin pik kindap dakon sopmi wisin wisin anek mini pindakdat. Yan do kindap on si pasiki. Miktim dakon tapmim nido isal dogin ilik mudosok?’

⁸ “Yanban pi kila amin da yan iyigit, ‘Amin tagi, yum kanbi bilak kinda gat atjak. Anjakwan mibilikon miktim wayigek yalik yopben. ⁹ Bilak kwenikon bami tosak kan tagisi. Mani bami dima tosak kan, tagi pasiki.’”

Sabat bisapmon Yesu da minjat kinda anmilip agit

¹⁰ Sabat bisap kindakon Yesu da Juda amin dakon muwut muwut yut kindakon amin yoyin dekgit. ¹¹ Unudon minjat kinda egipgut. Unun kon kinda da yigek abidanakwan sot anakwan bilak 18 agit. Manji gironikgit, do kwen kilegi aripmi dima akgit. ¹² Yesu da kanek iyinban opban yan iyigit, “Minjat, sotgo kili gepman dek kik.” ¹³ Yan iyinek kisiri kwenikon wutinban unudon gin manji kilek tanakwa Pinokop ankisigit.

¹⁴ Mani muwut muwut yut dakon kila amin da Sabat bisapmon Yesu da amin anmilip agit unun do butjap nandagit. Butjap nandanek minjat aminyo yan yoyigit, “Pi agak dakon gildat 6 kabi ton. Unun bisapmon sot amin apba tagi panmilip ani. Mani Sabat bisapmon dimasi ani.”

¹⁵ Yanban Amin Tagi da kobogi yan iyigit, “Ji jamba but amin! Ji Sabat bisapmon bulmakausi gat ae donkisi gat yutnikon ban witald ilik panji yopba pakbi non, ma? ¹⁶ Minjat on Abraham dakon gwi, Sunduk da tebai abidanakwan bilakni 18 agit. Sabat

bisapmon dima pulugan kisak do nandan, ma?”

¹⁷ Yan yanban uwalni mayagi nandawit. Mani minjat aminyo Yesu da yo morap wagil tagisasi agit unun do kisik kisik awit.

Mastat dakon yeri dakon tilak gen
(Mt 13.31-32 ae Mk 4.30-32)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun nian? Yo ni gat tilak abo? ¹⁹ Unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet kinda pigagani kwaokgit. Anakwan mastat unun kwan madep tan kindap kinda da yan agakwan minam da abin kilinikon yutni unudon awit.”

Yis dakon tilak gen
(Mt 13.33)

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni yo ni gat tilak abo? ²¹ Unun yis yombem. Minjat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anakwan plaua unun kisisi paptan madep tawit.”

Yoma kosit gwagak monin sok nan wigikdo
(Mt 7.13-14 ae 7.21-23)

²² Yesu unun Jerusalem kokup papmon kik do anak kokup pap ae kokup monin monin tawit unudon agek amin yoyin dekgit. ²³ Anakwan amin kinda da yan iyigit, “Amin Tagi, Pinjkop da amin kalon sok di banjin yokwikon ban timitjak bo nian?”

Yanban Yesu da yoyigit, ²⁴ “Nak yan si dayisat, amin morapmi da egip egipmon wigik do pini akdan, mani aripmi dima wigikdan. Do ji yoma kosit gwagak monin nan wigik do pi tebai ani. ²⁵ Yut dakon ami da pidan yoma sopban ji da kin yomakon agek yoma tidanek yan yokdan, ‘Amin Tagi, nin do yoma witdal nim.’

“Mani gen kobogi yan dayikdisak, ‘Nak dima nandan damisat. Ji dukon nani amin?’

²⁶ “Yan yanban ji da kobogi yan iyikdan, ‘Nin gak gat kisi egek jap pakbiyo agiman. Ae kokup papnin dakon kosit madepmon agek niyinj dekgil.’

²⁷ “Mani unun da yan dayikdisak, ‘Nak asisi dayisat, nak dima nandan damisat. Ji dukon nani unun dima nandisat. Yokwi pakpak ji kisisi nepman dek kit!’

²⁸ “Ji Abraham, Aisak, Jekop, ae kombi amin kisisi Pinjkop da Amin Kila Asak kokupmon ekwa pindatdan. Mani ji maba wanga kin mudokdan. Unun bisapmon ji kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdan. ²⁹ Amin da gildat wisak ae si pigisak tet, ae not tet ae saut tet da Pinjkop da Amin Kila Asak kokupmon abinek jap noknok tamo madepmon yitdan. ³⁰ Nandan, amin diwari abisok bunon ekwan, unun don mibiltok amin akdan. Ae amin diwari abisok mibiltok ekwan, unun don bunon amin akdan.”

Yesu da Jerusalem Kokup do bupmi nandagit
(Mt 23.37-39)

³¹ Unun bisapmon gin Parisi amin diwari da abin Yesu yan iyiwit, “Gak idon dima egipbi, kokup digwan kiki. Erot da gak gikban kimokgi do nandisak.”

³² Yanba Yesu da yoyigit, “Ji kin unun top amin yan iyini, ‘Nandaki. Nak abisok ae anwa kon yolgen, ae sot amin panmilip aben. Ae pidan do pi aben do nandagim unun anwasip aben.’ ³³ Kombi amin Jerusalem kokup papmon gin dapba kimokgon. Kokup njwakjwarikon dima dapba kimokgon, do nak abisok ae anwa ae pidan do sigin kiken.

³⁴ “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pinjkop da yabekban jikon aban unun ji da tipban dapba kimokgon. Pup meni da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagim, mani ji da kurak tan namgwit.

³⁵ Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tanek yumsi tokdisak. Ji nak dima nandanek egi wigi ni bisapmon nak do ‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinjkop da gisamigakwan abisak’ yan nak do yoni unun bisapmon nandakdan.”

14

Yesu da giptimi paptanbi amin kindan anmilip agit

¹ Sabat kindakon Yesu jap nok do Parisi amin dakon kila amin kindan da yutnon kigit. Anakwan yipba kik anek kan yikgwit, ² nido Yesu da buron giptimi paptanbi amin kindan yikgit. ³ Yesu da unun amin kanek gen teban mibili nandak nandak amin gat ae Parisi amin gat yan yoyigit, “Sabat bisapmon sot amin tagi panmilip anen bo dima? Gen teban da nian yosok?” ⁴ Mani gen kobogi kindan dima iyiwit. Yan anakwa Yesu da amin unun abidanek anmilip anek digo ki yan iyanban si kigit. ⁵ Kinakwan yan yoyigit, “Jikon da kindan dakon monji bo bulmakauni Sabat bisapmon pakbi gapmakon manban tepmi tagi ilikba wisak bo dima?” ⁶ Yanban gen kobogi aripmi dima iyigi yan kawit.

Yesu da amin iyido nandaban pini do yagit

⁷ Yesu da amin jap nok do apgwit unun pindakban tamo mibiltogi nanikon gin yit do awit. Do tilak gen kindan yan yoyigit, ⁸ “Amin kindan da minat pakpak dakon sonogon yan gaban kiki kan, tamo mibiltogi nanikon dima yikgi. Tamo unun amin madep kindan gak gwapmandak unun do manjikbi nan di yikbim. ⁹ Yan kan amin yan daban kiki unun da abin yan gayisak, ‘On tamo on amin do imin.’ Yan gayinban gak gaga do mayagisi nandanek tamo amin pinbisi do yopbi unudon panji yitdisal. ¹⁰ Amin kindan da yan gaban kan, gak tamo amin pinbisi do yopbi unudon panji yikgi. Yigaki amin yan gamjak unun da ‘Not, on tamo tagikon pawin yit’ yan gayinban pawin yigaki amin diwari da amin mani ton kindan yan gandani. ¹¹ Amin kindan iyido nandaban wugisak kan, Pin kop da unun amin abin yipdisak. Mani amin kindan iyido nandaban pisak kan, Pin kop da mani awigikdisak.”

Kobogi tagi dima damni amin ban panpulugoni

¹² Yesu da amin unun yan iban kigit unun yan iyigit, “Gak jap noknok kindan asal kan,

notgo, bo ae pego padik padikgo bo ae yawi diwatgo bo ae yoni morapmi amin diban dima yan yobi. Unun da kobogi do don yan gamdan. ¹³ Gak jap noknok kindan abi kan, yoni mini amin, ae giptimi yokwi tanbi, ae kandap yokwi ae dabili mini amin banjin yan yobi. ¹⁴ Yan abi kan, gak kisik kisigi tonji egipbi. Unuden amin kobogi tagi dima gamni, mani Pin kop da amin kilegi kimoron ban paban pidoni bisapmon don kobogi gamdisak.”

Jap noknok dakon tilak gen

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Amin kindan jap nawitgwan da gen unun nandanek Yesu yan iyigit, “Pin kop da Amin Kila Asak kokupmon yigek jap nokdan amin unun kisik kisik ekwan.”

¹⁶ Mani Yesu da yan iyigit, “Amin kindan da jap madepsi kindan pankosit anek amin morapmi yan yomgut. ¹⁷ Jap noknok bisapmon oman monjini kindan yabekban amin yan yomgut unun yoyik do kigit. Kin yan yoyigit, ‘Yo morap kili pankosit abi, do ji tagi opni.’

¹⁸ “Mani amin kisisi dima op do yawit. Kindan da yan yagit, ‘Nak pi kindan kaluk yumit unun kin koken. Do nandan naminaki dima opben.’

¹⁹ “Ae kindan da yagit, ‘Nak pi agak bulmakau 10 kabi yumit, unun kin pankilik pindatgen. Do nandan naminaki dima opben.’

²⁰ “Ae kindan da yagit, ‘Nak minat kaluk pat, do aripmi dima opben.’

²¹ “Oman monjini tobil obin amin tagini amin yoyinban gen yawit dakon mibili iyigit. Iyanban yut unun dakon ami unun da butjap nandanek oman monjini tebai yan iyigit, ‘Gak tepmisi kokup madep da kosit madep ae kosit moninon kin, amin yoni mini, ae giptimi yokwi tanbi, ae dabili mini, ae kandap yokwi unun timik panopbi.’

²² “Yan iyanban oman monji da yan gin anek yan iyigit, ‘Amin tagi, yo aben dosi nayil unun kili anmudat, mani tamo ton.’

²³ “Iyanban amin tagi da oman monji yan iyigit, ‘Gak kokup madep yipmanek kin kosit madepmon bo ae pigaga da dam

kidipmin agek amin pindak tebai yoyinbi abin yikba yutno tugosak. ²⁴ Nak yanji dayisat, amin unun kalip yan yomgum unun da nak dakon jap jimjimjok kinda dimasi nokdan.’ ”

Nandan kimagek Yesu yoldo
(Mt 10.37-38)

²⁵ Minjat amin kabi madepsi yolakwa Yesu da tobilek yan yoyigit, ²⁶ “Amin kinda nak nol do nandisak kan, menj datni, ae minjatni gwakniyo gat, ae peni samini padigeyo gat, ae iyi dakon egip egipni gat kisi do uwal dima anyomjak kan, unuden amin nak dakon panjetno aripmi dima egipjak. ²⁷ Tilak kindapni guramigek dima noljak amin panjetno aripmi dima egipjak.

²⁸ Amin kinda yut madep kinda ak do kan, mibiltok yigek monejni manjisak. Anek yut tagi an mudogi bo dima unun dakon nandak nandak asak. ²⁹ Yan dima anek yut gwak manjek yo diwari do wadanek yut dima an mudosok kan, amin morap koni unun kisi jigilak yanek yanjan imdan. ³⁰ Anek yan yokdan, ‘On amin yutni an diwarikgit, mani wasip ak do antidok asak.’

³¹ Bo kila amin madep kinda da uwalni gat emat wam do nandisak kan, mibiltok nandan kokwin asak. Iyi dakon emat amin 10 tausen da uwalni dakon 20 tausen tagi yolni bo dima, yan do nandak nandak asak. ³² Tagi dima yolni yan nandisak kan, uwalni kapmat dima abinakwa amin kabi kinda yabekban kin emat dima wamni do gen yoyin panyawot an. ³³ Jiyo yan gin yo morapji dima yopman mudoni kan, panjetnoni tagi dima egipni.”

Yesu da tap dakon galagini yokwi tosak do yagit

(Mt 5.13 ae Mk 9.50)

³⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Tap unun yo tagisi kinda. Mani galagini pasilni kan, nianji anek galagini ankaluk anen? ³⁵ Tap unuden miktim aripmi dima panpulugogi. Bo bulmakau dakon kok gat iktagili aripmi dima. Tap unuden isal mamno kwan. Mirakni ton amin da gen on pakyanji nandanek mibili nandan pisoni.”

15

Sipsip kinda pasilgit dakon tilak gen
(Mt 18.12-14)

¹ Takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat da geni nandak do Yesu da kapmatjok opgwit. ² Anakwa Parisi amin gat gen teban yoyindet amin gat da yanba yokwi tok anek yan yawit, “On amin yokwi pakpak amin not anyoban yigek jap non.”

³ Yan yanakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, ⁴ “Jikon da amin kinda sipsipni 100 ban kaloni da pasiljak kan nian asak? Unun da sipsip 99 jon timon yopban egakwa kaloni pasildak unun wisinek don analon asak. ⁵ Wisin kan abidosok bisapmon but galak nandanek kwapmikon guramik anan ⁶ yomanikon ankisak. Ankinjek notni gat ae kokup isalni gat yan yoban obin muwukba yan yoyisak, ‘Sipsipno pasilak unun kili wisin kat, do kisik kisik ano.’ ”

⁷ Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kan, Kwen Kokupmon kisik kisik madepsi yan gin akdan. Amin 99 unun kilegi do but tobil agagi mini do unun dakon kisik kisik madep dima ani. Mani yokwi pakpak kinda but tobil asak unun dakon kisik kisik unun madepsi noman tosok.”

Monej kinda pasilgit dakon tilak gen

⁸ Ae Yesu da sanbenek yan yagit, “Minjat kinda da silwa monej tabili 10 kabi ban kaloni da yutnon man pasiljak kan unun nian asak? Unun da lamni kolejek yutni ikdiganek tebaisi wisinek don kosak. ⁹ Kan abidosok bisapmon but galak nandanek notni gat ae kokup isalni gat yoyinban obin muwukba yan yoyisak, ‘Monejno pasilak unun kili wisin kat, do kisik kisik ano.’ ”

¹⁰ Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kan, Pinkep dakon anelo da kisik kisik yan gin akdan.”

Dat kinda gat monji bamotni gat dakon tilak gen

¹¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda egipgut unun monji bamori. ¹² Monji bunon nani da datni yan iyigit, ‘Dat, gak peno gat nit do yo morap nim do nandisal

uñun nak dakon diwarino abisok kokwinik nabi.' Yan yanban datni da yo kabini kokwinik monji bamotni do yomgut.

¹³ “Yoban bisap pisipmisok egek monji buñon nani da yo kabini kisisi timik dubagisi kin miktim kindakon panji egipgut. Panji egek anpak yokwi mibili mibili anek moneñni nan mudagit. ¹⁴ Moneñni nan mudajakwan uñun miktim amin da jap do madepsi anek diwari da kimakgwit. Anakwa monji uñun wadak wadak madepsi agit. ¹⁵ Do kin uñun miktim dakon amin kindakon pi kinda abidagit. Aban amin tagini da yabekban bit damnikon kin bit jap yomgut. ¹⁶ Anek bit da birap gip nawit uñun pindak galak tajak uñun ban nanek butno kadim tosak yan nandagit. Mani amin kinda da jap kinda dima ingut.

¹⁷ “Nandak nandakni kulabik anek yan yagit, ‘Datno dakon oman monji morapni uñun japni aripmisi tan yomanakwa ekwan, mani nak idon egek jap do kimotdisat. ¹⁸ Do yansi aben, nak tobil kin datno yan iyiken: “Dat, nak Pin kop da inamon ae gak yo kisikon yo yokwisi agim, ¹⁹ do buñon monjino yan dima nayiki. Yum oman monjigo yuman nanaki ekwan unuden kinda da tilak egipben.”’

²⁰ Yan nandak pidan datnikon kigit. Kinakwan datni dubagikon da monji kan bupmi nandan tintim yanek kin monji bedak mandan nagit.

²¹ Yan aban monji da datni yan iyigit, ‘Dat, nak Pin kop da inamon ae gagon yo yokwisi agim, do buñon monjino yan dima nayiki.’

²²⁻²⁴ Mani datni da oman monjini yan yoyigit, ‘Monjino kimoron da yan abisak. Pasilbikon nan analon aman. Do ji tepmi kin paba pigik dubagi tagisi kinda anabin pan imni. Ae kisirikon sip tagisi kinda yipman iminek kandap gwil kisi pan imni. Ae bulmakau monji nelagi ton kinda nan anapba anak son nanek kisik kisik ano.’ Datni da yan yanakwan jap noknok anek kisik kisik awit.

²⁵ Yan anek egakwa monji mibiltogi pigaga egipgut da yutnon obin ankapmat anek

nandaban amin da kap kisik kisiky awit. ²⁶ Yan anakwa nandak oman monji kinda yan iban apban iyigit, ‘Uñun niban an?’

²⁷ Yan yanban iyigit, ‘Padigigo tagisi egisak da abik do datgo da kanek bulmakau monji nelagi ton anwak.’

²⁸ Yan iyinban monji mibiltogi butjap nandak yutnon wigik do kurak tagit. Yan anakwan datni da yomakon pinjek butni manakwan yutnon wigisak do iyigit. ²⁹ Mani datni yan iyigit, ‘Dat, gak yan nido asal? Nak oman monji isali kinda da yan bilak morapmi egek omango an egisat. Anek gengo bisap kindakon dima kirinikgim. Notnoni gat kisik kisik anen do memesok kinda dimasi namgul. ³⁰ Mani monjigo on yo morapgo kosit minat gat egek yomin mudagit, uñun da apban kanek bulmakau monji nelagi ton uñun anwal.’

³¹ Yanban datni da yan iyigit, ‘Monjino, bisapmi bisapmi gak nak gat ekwamak. Ae yo morapno uñun gak dakon gin.

³² Mani padigigo kimoron da yan abik, ae pasilbikon nan analon aman, do nin but kwaktok nandak kisik kisik tagisi aman.’”

16

Kila amin kinda da goman panjilek asak dakon tilak gen

¹ Yesu da pandetni yan yoyigit, “Yoni morapmi amin kinda gat ae yo morapni dakon kila amini gat egipgumal. Amin da abin yoni morapmi amin yan iyiwit, ‘Yo morapgo dakon kila amin isal dogin yo morapgo nan mudok angamisak.’

² “Iyinba nandak yo kila amini uñun yan iban opban yan iyigit, ‘Gak nian anaki gengo nandat? Gak kin yo morapno kili nian asal uñun dakon but piso kinda mandan nabi. Gak pi uñun sanbenek dima akdisal.’

³ “Iyinban yo kila agak pi amini uñun iyi yan nandagit, ‘Amin tagino da pikon noldak, do nian aben? Amin kinda dakon oman monjini egek miktimni pudan iben dakon tapmimno mini. Ae amin moneñ do bisit yoyik do mayagi nandisat. ⁴ Do pi yopben bisapmon amin da but galagon da

yan naba yutnikon kin kin aken do nian aben unun kili unun nandisat.'

⁵ Yan nandane amn kalon kalon amn taginikon goman awit unun yan yoban apgwit. Mibiltok abin altagit amn yan iyigit, 'Gak amn taginokon goman nian da agil?'

⁶ "Iyinban yagit, 'Olip pakbi tibi madep 100 da arip.'

"Yanban yan iyigit, 'Gak tepmisi yigek on papia tam gomango mandabikon olip pakbi tibi 50 yan manda.'

⁷ "Ae kind a bin altanban yan iyigit, 'Gak gomango nian da?'

"Iyinban yagit, 'Wit yigi 100 da arip.'

Yan iyinban yagit, 'On gomango mandabi papia tamon wit yigi 80 yan manda.'

⁸ "Yan anakwan amn tagini da yo agit unun kanban amn nandan kokwini tagisi da aripmon agit, do yo kila agak pi amni yokwi unun do nandaban wukwan imgut. On miktin dakon amn kabi da nandan kokwin tagisi anek notni gat yuman gwayek pi an. Unun tenjeni dakon amn kabi yapmanjan. ⁹ Nak da yan dayisat, on miktin dakon monen ban amn not anyomni. Yan ani kan, monengo mudoni bisapmon ji egip egip dagok dagogi mini da yutgwan tagisi wigini.

¹⁰ "Amn kind a yo moninisisok kilani tagi asak kan, unun amn da yo madep kilani tagi asak. Ae amn kind a yo moninisisok kilani yokwi asak kan, unun amn yo madepyo kisi kilani yokwi asak. ¹¹ Yan do, ji on miktin dakon monen kilani tagi dima ani kan, namn da nandan gadan daminek yo tagisi bamisi daban kilani ani? ¹² Ae ji amn dakon yo kabi kilani tagi dima ani kan, namn da yo kabi disi do damjak?

¹³ "Amn kind a da amn tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yan kan, kind a nanjin galak tan iminek kind a do nandaban yokwi tan imdisak. Ae kind a dakon gen guramigek kind a manji imdisak. Ji Pin kop gat ae monen gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi."

Yesu da gen teban gat ae Pin kop da Amn Kila Asak gat unun do yagit

¹⁴ Parisi amn monen do galagisi nandan, do Yesu da gen yagit unun nandane yanba yokwi tok an imgwit. ¹⁵ Mani Yesu da yan yoyigit, "Ji amn da amn kilegisi yan dandani yan do pi madep an. Mani Pin kop da butjigwan yo pasili ton unun pindak mudosok. Amn da yo tagisi yan yon unun Pin kop da dabilon yo wagil inanisi.

¹⁶ "Gen teban gat ae kombi amn dakon gen gat yan tenjenanba Jon da bisapmon wugit. Mani Jon da bisapmon da wasanek Pin kop dakon Amn Kila Agakni dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenon. Anakwa amn unungwan pigik do pi tebaisi an. ¹⁷ Miktin gat kundu gat tagi pasiljil. Mani gen teban dakon gen jimjimjok kind a aripmi dimasi pasildisak. Kisisi bami tan mudokdan."

Yesu da minjat pan kwinit dakon gen yagit (Mt 5.31-32 ae 19.9 ae Mk 10.11-12)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, "Amn kind a minjatni kwini yipban kinakwan minjat kaluk pasak kan, unun amn yumabi asak. Ae amn kind a minjat kind a kalip eni da kwini git unun pasak kan, unun amn kisi yumabi asak."

Yoni morapmi amn kind a gat Lasarus gat dakon gen

¹⁹ Yesu da sanbenek yan yagit, "Yoni morapmi amn kind a egipgut, unun bisapmi bisapmi ilikba pigikni kildani ton tagisi ae imalni gami ban panek yoni aripmisi tan iminakwa yaworisi egipgut. ²⁰⁻²¹ Yan egakwan unun da yut yoma kagakon yoni mini amn kind a mani Lasarus unudon pak egipgut. Lasarus yan nandagit, yoni morapmi amn dakon jap tamokon da jap jimjim mon unun ban noken kan tagisi yan nandagit. Ae pinan da abin wudani asiwukgwit.

²² "Yoni mini amn egek kimakban anelo da abidan anki yipba Abraham gat egipgumal. Egakwal yoni morapmi amn unun yo kisi kimakban wayikgwit. ²³ Aba Tipdomon tepmi madepsi nandane egipgut. Egek sintanban wikwanek Abraham dubagisikon Lasarus gat kapmat kapmat yigakwal pindakgit. ²⁴ Pindagek yan tidane yan iyigit, 'Abraham dat,

bupmi nandan nam. Lasarus iyinbi unun da pakbi jimjimjok di kisirikon yopman panabin melnokon yopban timisok di yawotjak. Nak on kindapmon egek tepmi madepsi nandisat!

²⁵ “Mani Abraham da yan yagit, ‘Monjino, gak kalip egipgul do nandaki. Gak kalip yo kabigo tagisi banjin panek egaki Lasarus unun yo kabini yokwi banjin panek egipgut. Mani abisok Lasarus on kokupmon butni yaworisi tanakwan gak da tepmi madepsi nandisal. ²⁶ Ae unun gin dima. Nin da binapmon dangap dubagisi kinda tosok. Yan tosok do idon ekwan amin jikon aripmi dima kiki, ae unudon ekwan amin idon aripmi dima obopmi.’

²⁷ “Yan yanban yoni morapmi amin da gen tebaisi yan iyigit, ‘Yan kan, dat, nandan naminek Lasarus iyinbi datno da yutnon kin ²⁸ padik padikno 5 kabi ekwan unun nawa gen tebai yoyinban nandanek on tepmi kokupmon dima apni.’

²⁹ “Mani Abraham da yan yagit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen do padik padikgo mirak yopmanek tagi nandani.’

³⁰ “Yanban yoni morapmi amin da yagit, ‘Abraham dat, unun aripmi dima. Mani amin kimakbi kinda da kin alta yan yomjak kan, padik padikno da but tobil tagi ani.’

³¹ “Yanban Abraham da yan iyigit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen dima nandanani kan, amin kinda kimoron da pidanban kanek nandan gadat aripmi dima akdan.’”

17

Anpak yokwi da nandan gadat anupbal asak

(Mt 18.6-7 ae 18.21-22 ae Mk 9.42)

¹ Yesu da panjetni yan yoyigit, “Yokwi mibili mibili da abin amin pankewalba yokwi anek man mudokdan. Mani unun yokwi ani do dayikdan amin, awa! ² Amin kinda da amin monin kinda yokwi asak do yabetjak kan, unun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anakwan amin da wit misinjit tip madep tegikon waman maba tap ilarigwan pige kimojak kan unun da tagapmi. ³ Yando, ji disi do kila tagisi ani.

“Notgo kinda yokwi aban kan, tebai iyinbi egip egipni anmilip asak. Ae but tobil aban kan, yokwini yipman ibi. ⁴ Unun gildaron gin kosiri 7 kabi yokwi an gaminek abin ‘But tobil at’ yan gayisak kan, yokwini yipman imin imin abi.”

Nandan gadat dakon gen

⁵ Yabekbi kabi da Amin Tagi yan iyiwit, “Nandan gadatnin anpap a.”

⁶ Yanba Amin Tagi da yoyigit, “Ji dakon nandan gadatji unun mastat yet yombem monisisok tan damjak kan, on kindap piligi tap kagagwan pigisak do iyinba genji tagi guramitjak.”

Oman monji dakon gen

⁷ Ae Yesu da sanbenek yan yagit, “Oman monjisi kinda pigaga da bo sipsip kila asagon da apban ‘Gak panabin yigek jap sot unun na’ yan tagi iyini? Unun dimasi. ⁸ Amin tagi da oman monjini yansi iyisak, ‘Gak tagap tanek jap son pilik nabi nan mudanapbo gak jap don noki.’ ⁹ Oman monji pini gin asak, do amin tagini da ya yan aripmi dima iyigi. ¹⁰ Jiyo yan gin, Pin kop da oman morap ani do dayigit unun an mudanek yan gin yoni, ‘Nin oman monji do, isal pinin gin aman.’”

Yesu da amin wuda tebani ton 10 kabi panmilip agit

¹¹ Yesu unun Jerusalem kik do anek provins bamot Samaria ae Galili yo da kilapmikon da kigit. ¹² Kinnek kokup kindakon wigik do anakwan amin wuda tebani ton 10 kabi da dubagikon agek ¹³ gen papmon da yan tidanek yan iyiwit, “Yesu, Amin Tagi, bupmi nandan nibi!”

¹⁴ Yanba pindagek Yesu da yoyigit, “Ji kin mukwa sogok amin giptimji yolini.” Yan yoyinban kinakwa giptimni kilek tawit. ¹⁵ Kilek tanakwa kinda da giptimno kilek tak yan kan tobil obinek Pin kop gen papmon da ankisigit. ¹⁶ Anek Yesu da kandap mibilon gawak iminek ya yan iyigit. Amin unun Samaria amin kinda.

¹⁷ Yesu da unun amin kanek yan yagit, “Amin 10 kabi kisi giptimni kilek tan, ma? Mani 9 kabi unun dukwan ekwan? ¹⁸ Unun

kisi tagi dima abinej Piŋkop anjisini? On amin miŋtim njawŋwarikon nani dagin abik.”¹⁹ Yan yoyinej amin unun yan iyigit, “Gak pidanej ki. Nandan gadatgo do anej giptingo kilek tak.”

Piŋkop amin kila akdisak

(Mt 24.23-28 ae 24.37-41)

²⁰ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Ni bisapmon Piŋkop Amin Kila Agakni yipban apdisak?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Piŋkop da Amin Kila Agakni yipban apban amin da dabilni da kanba pisosak dakon tilak altanba dima pindatdan.”²¹ Bo amin da ‘Oni obik’, bo ae ‘Asoni obik’ yan dima yokdan. Nandani, Piŋkop dakon Amin Kila Agakni unun jikon kili abik.”

²² Yan yanek panjetni yan yoyigit, “Ji don Amin Dakon Monji dakon bisap kinda kok do galagisi nandakdan. Mani dima kokdan.”²³⁻²⁴ Mal kwen binap teri teri kisi tenjenon, yan gin Amin Dakon Monji apdisak. Do amin da ‘Asoni egisak’ bo ‘Oni egisak’ yan dayinba dima yolni.²⁵ Mani Amin Dakon Monji mibiltok tepmi madepsi panakwan abisok ekwan amin da manji imdan.

²⁶ “Noa da bisapmon amin egipgwit unuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin an egipdan.”²⁷ Jap pakbiyo madep anej minat pakpakyo kisi awit. Yan anej egakwa Noa tap wakgakon wigigit. Wugakwan pakbi madepsi paptan winek amin kisisi witjinban pasilgwit.

²⁸ “Lot da bisapmon yan gin awit. Jap pakbiyo awit, ae yuman gwayek awit, ae jap pi awit, ae yut kisi awit.”²⁹ Mani Lot da Sodom kokup yipman degakwan unudon gin kindap gat ae salfa tip gat kundukon da sikak da yan manek amin morap kisi panupbal aban pasilgwit.

³⁰ “Amin Dakon Monji abin noman tosak bisap madepmon amin anpak yan gin an egakwa apdisak.”³¹ Unun bisapmon amin kinda yut kwenon egakwan yo kabini yut-gwan toni kan, yo kabini timit do yutnon dimasi pigisak. Ae pigaga egipjak aminyo kisi yan gin yutnon yo kabini timit do

dimasi tobil kisak.³² Lot dakon minatnikon yo noman tan imgwit unun do nandani!³³ Amin kinda iyi dakon egip egip anjutnok do nandisak kan, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda egip egipni paretjak kan, egip egipni kutnanban tan imdisak.

³⁴ “Nak yansi dayisat, unun kalbi amin bamori dipmin pagakwal Piŋkop da kinda abidanej kinda yipdisak.”³⁵⁻³⁶ Minat bamori bret sok do plaua wasanakwal, kinda abidanej kinda yipdisak.”

³⁷ Panjetni da gen unun nandanej iyiwit, “Amin Tagi, unun yo morap dukon noman toni?”

Iyinba yan yoyigit, “Amin kimakbi dakon bumjotni dukwan ton, sinjin unudon gin muwukgan.”

18

Bisit dima yipnejen do sakwabat kindakon abidanej tilak gen yagit

¹ Yesu da bisapmi bisapmi bisit anej dima kurak toni do tilak gen kinda yan yoyigit.² “Kokup madep kindakon gen kokwin kila agak amin madep kinda egipgut. Unun Piŋkop do dima pasalgit. Ae amin do nandaban yo isali anakwa egipgut.”³ Unun kokupmon sakwabat kinda egipgut. Unun minat bisapmi bisapmi gen kokwin kila agak amin madepmon abin abin anej yan iyigit, ‘Uwalno gen pikon yipmanek nak anjutna.’

⁴ “Bisap morapmi apban gen kokwin amin madep da anpulugok do kurak tagit. Mani don yan nandagit, ‘Nak Piŋkop do dima pasoldot ae amin do nandako yo isali an.’⁵ Mani minat unun bisapmi bisapmi jigi namisak, do yumsi anpulugoken. Bisapmi bisapmi yan gin apjak kan, tagisi dima nandakdisat.’”

⁶ Amin Tagi da sanjenek yan yagit, “Gen kokwin kila agak amin yokwi unun da gen yagit unun do nandani.”⁷ Ji nian nandan? Piŋkop da iyi do manjigit amin kabi gildari gildari ae pilini pilini iyi do yan tidon, unun aripmi dima bo panpulugosak? Bo jomjom anejek tepmi dima panpulugosak? Unun dimasi!⁸ Yansi dayisat, bisit yan ani

kan, tepmisi panpulugokdisak. Mani, Amin Dakon Monji miktimon apjak bisapmon amin nandan gadatni ton pindatjak, bo dima?”

Amin kilegi kind a gat amin yokwi kind a gat dakon tilak gen

⁹ Amin diwari iyi do amin kilegi yan nandane amin diwari do nandaba piwit. Yesu da unun amin do tilak gen kind a yan yoyigit. ¹⁰ “Amin bamori bisit ak do Telagi Yut Madepmon wigigimal. Kind a unun Parisi amin, ae kind a unun takis timit timit amin.

¹¹ “Parisi amin unun agek iyi burikon da bisit yan agit, ‘Pin kop, amin yokwi diwari ekwan nak unuden amin dima, unun do nak ya yan gayisat. Kabo noknok, bo yokwi pakpak, bo yumabi agak amin, bo ae takis timit timit amin amon akdak, nak unuden dima. ¹² Nak Sonda kind a da butgwan bisap bamot gak do nandane jap kelek egi egi asat. Ae yo morap timikdat unun kokwinikgo 10 kabi anakwa kabi kind a paret do yipman yipman asat.’

¹³ “Mani takis timit timit amin dubagikon agek but yokwi nandane Kwen Kokup sintok do mayak tane yan yagit, ‘Pin kop, nak yokwi pakpak, do bupmi nandan nabi!’”

¹⁴ Yesu da sanbene yan yagit, “Nak yansi dayisat, amin kind a iyi do nandaban wugisak kan, Pin kop da unun amin abin yipdisak. Anek iyi do nandaba pan amin unun Pin kop da pawigikdisak. Do takis timit amin unun yutnikon tobil kinjek Pin kop da dabilon diwarini mini egipgut. Mani Parisi amin unun dima.”

Minat monjiyo Yesukon yopba opni

(Mt 19.13-15 ae Mk 10.13-16)

¹⁵ Amin da monji naknak Yesu da kisitni kwenikon wutjisak do panopgwit. Unun pindagek pandetni da kirinik yomgwit. ¹⁶ Mani Yesu da minat monjiyo iyikon apni do yoyinek pandetni yan yoyigit, “Ji minat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Pin kop da Amin Kila Asak unun amin minat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon. ¹⁷ Nak asisi dayisat,

amin kind a amin monin da Pin kop da Amin Kila Asak unun abidon unun da tilak dima abidoni kan, unungwan aripmi dima pigikdan.”

Kila amin kind a yoni morapmi Yesu gat gen yagimal

(Mt 19.16-30 ae Mk 10.17-31)

¹⁸ Kila amin kind a da Yesu yan iyigit, “Yoyinet tagisi, nak niansi anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁹ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pin kop kalonji gin unun amin tagisi. ²⁰ Gen teban unun gaga nandisal. ‘Minat eyo kili abi ji yumabi dima ani. Amin dima dapba kimotni. Yo kabo dima noni. Top gen yanek amin isal dogin gen pikon dima yopni. Mej dat do nandaba wukwanek geni guramitni.’”

²¹ Iyiban kila amin da yagit, “Nak moninisogon da gen teban morap unun kisi guramik anan opgum.”

²² Gen unun yanban nandane Yesu da yan iyigit, “Gak yo kalonisi kind a gin dima asal. Yo morapgo kisi yuman nan mudane, unun dakon moneji yoni mini amin do yobi. Yan anaki yogo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

²³ Yan iyiban kila amin unun yoni morapmisi do but yokwi madepsi nandagit. ²⁴ Yesu da amin unun kanek yagit, “Yoni morapmi amin Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan pigik do antidok an. ²⁵ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

²⁶ Amin da gen unun nandane yawit, “Yan kan, namin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

²⁷ Yanba Yesu da yagit, “Yo amin da aripmi dima agagi, unun Pin kop da aripmi tagi asak.”

²⁸ Yanban Pita da yagit, “Nin yo morapnin yopmanek gak nan gol awilgaman.”

²⁹ Yanban Yesu da yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap Pin kop dakon Amin Kila Agakni dakon pi do nandanek yutni, bo minatni, bo peni padik padikyo, bo menji datni, bo ae monji gwayoni yopman detjak kan, ³⁰ on miktimon egipni bisapmon, Pin kop da yo morapni yopman dekgwit unun si yapmanek morapmisi yoban timitdan. Ae bunon bisap madep noman tanban egip egip dagok dagogi mini abidokdan.”

Yesu da kimagek pidosak do yanban kosiri kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Mk 10.32-34)

³¹ Yesu da yabekbini 12 kabi timik iyi banjin yan yoyigit, “Nandani. Nin Jerusalem kikedaman. Kinapno gen morap kalip kombi amin da Amin Dakon Monji do mandawit unun kisisi bami ton akdan. ³² Amin da Amin Nwakanwari Kabi da kision yipba jigilagon da abin yipdan, ae yokwi aninijek ilip sul imdan. ³³ Yan anek nap nan baljanek anakba kimotdisak. Mani gildat kapbi mudanakwa aeni kimoron da pidokdisak.”

³⁴ Panjetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisawit. Mibili pasili tagit, do gen unun mibili nido yosok unun dima nandaba pisagit.

Yesu da dabili mini amin kind a anmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Mk 10.46-52)

³⁵ Yesu Jeriko kokup pap kin ankapmat anakwan dabili mini amin kind a da kosit ilenon yigek amin da monej imni do bisit yoyigit. ³⁶ Unun amin nandaban amin morapmi obin yapman kinakwa nandanek yan yoyigit, “Ji niban an?”

³⁷ Yanban iyiwit, “Yesu Nasaret amin da obigisak.”

³⁸ Iyiban yan tidanek yan yagit, “Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

³⁹ Amin mibiltok opgwit unun da kirinik iminiek tayanok yitjak do tebai iyiwit. Mani tebai sigin yan tidanek yagit, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁰ Yanban Yesu agek amin unun abidan anopni do yoyigit. Yoyiban kapmat anapba

Yesu da yan iyigit, ⁴¹ “Niansi angaben do nandisat?”

Iyiban yagit, “Amin Tagi, nak sintok do nandisat.”

⁴² Yanban Yesu da iyigit, “Dabilgo kilek tosak. Nandan gadatgo da anmilip asak.”

⁴³ Iyiban unudon gin dabili kilek tanban Yesu yolek Pin kop ankisigit. Yan aban minat amin morap kisi da kanek Pin kop ankisiwit.

19

Yesu Sakius da yutnon wigigit

¹ Yesu unun Jeriko kokup pap wigi yapmanek kik do agit. ² Unun kokupmon amin kind a egipgut mani Sakius. Sakius unun takis timit timit amin dakon amin madep kind a egipgut. Unun yoni morapmi amin kind a egipgut. ³ Yesu unun nianen amin kind a yan kok do pi tebai agit. Mani Sakius unun amin pisipmi, ae amin morapmi da muwugek kosit sogwit, do Yesu kok do antidok agit. ⁴ Antidok agit do Sakius unun timit yanek mibiltan kin pik kindap kindakon wigigit. Yesu unun onan abisak do tagi koken yanon da nandanek wigigit.

⁵ Wigakwan Yesu unun pik kindap akgiron abin kwen sintanek Sakius kanek yan iyigit, “Sakius, gak tepmi pi. Nak abisok gak da yutnon panji yitden dosi nandisat.”

⁶ Yan yanban Sakius da tepmi pin but galak nandanek Yesu abidanban yutnikon wigigimal. ⁷ Wigakwal pindagek amin da yanba yokwi tok an iminiek yan yawit, “Unun yokwi pakpak amin kind a da yutnon wigik.”

⁸ Yan yanakwa Sakius pidan agek Amin Tagi yan iyigit, “Amin Tagi, nandaki. Nak abisok yo kabi morapno kokwinik kabi bamori anakwa kabi kind a yoni mini amin do yoben. Ae amin kind a ankwalek yo kabini di timikgin kan, unun dakon kobogi do yo timikgin unun do yo 4 kabi gat sanbenek yomin yomin aben.”

⁹ Yanban Yesu da iyigit, “On amin kisi unun Abraham dakon monji kind a. Abisok Pin kop da on yut amin kisi yokwikon ban timik mudosok. ¹⁰ Nido Amin Dakon Monji

unjun amin pasilbi yokwikon ban wisinej timit do pigit.”

Oman monji 10 kabi monej timikgan dakon tilak gen

(Mt 25.14-30)

¹¹ Gen unjun yanban nandan egakwa Yesu tilak gen kinda yoyigit. Yesu unjun Jerusalem kili kin ankapmat agit, ae amin da Pinjop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili unjun kwan tokdisak yan nandawit do ¹² yan yoyigit, “Amin tagi kinda kila amin madep man panek tobil abin don amin kabini kila asak do kokup dubagi kindakon kik do agit. ¹³ Amin unjun kokup yip do anek oman monjini 10 kabi yan yoban apba gol monej tabili kinda kalon kalon do yomin yomin agit. Yan anek yoyigit, ‘Ji monej unjun ban monej ilit pi anakwa tobil apben bisapmon unjudon wigisak.’

¹⁴ “Mani kokup isalni da nandaba yokwi tok an imgwit. Yan nandawit do amin tagi unjun kinakwan kokup amin di yabekba kin yawit, ‘Nin unjun amin da kila amin madepnin egipjak do dima galak toman.’

¹⁵ “Mani kila amin madep man iba don tobil kokupnikon apgut. Kokupnikon abinej yan yagit, ‘Monej kokwinik yomgum oman monji unjun yan yoba apba monej ilit pi aba nian da noman tawit unjun do pindakgen.’

¹⁶ “Yanban kinda da mibiltok abinej yan yagit, ‘Amin tagi, nak gol monej tabilgo unjun nan monej ilit pi abo tabili 10 kabi noman tawit.’

¹⁷ “Yanban amin madep unjun da iyigit, ‘Gak oman monji tagisi! Pi tagisi agil! Yo monisok mani kilani tagisi agil, do kokup pap 10 kabi kilani abi do man madep gamisat.’

¹⁸ “Ae oman monji unjun da bunon nani da abin yan yagit, ‘Amin tagi, nak gol monej tabilgo unjun nan monej ilit pi abo tabil 5 kabi noman tawit.’

¹⁹ “Yanban amin tagini da yagit, ‘Kokup pap 5 kabi kila aki do man madep gamisat.’

²⁰⁻²¹ “Ae kinda da abin yan yagit, ‘Amin tagi, gol monej tabilgo oni. Gak teban teban amin kinda yan gandise. Yo amin da yopmanjan unjun gak da sigo timikdal.

Ae jap amin da kwaokgan unjun yo kisi sigo pasal. Yan asal do pasalek imal diwatjok kindakon waman yipbo tagit.’

²² “Yanban amin tagi da oman monji unjun yan iyigit, ‘Gak oman monji wagil yokwisi! Gaga gen yosol unjun dogin gen pikon gepben. Nak teban teban amin kinda ae amin da yo yopmanjan timikdat, ae jap amin da kwaokgan unjun pilikdat yan nandan namisal. ²³ Gak mibili nido monejno benon dima yopgul? Benon yopgul tam ben da diwari sanben naminakwan abin unjun kisi timikgom?’ ²⁴ Yan iyinej amin kapmatjok akgwit unjun yan yoyigit, ‘Gol monej tabil unjun gwayen amin monej tabilni 10 kabi tan iman unjun do imni.’

²⁵ “Yan yanban iyiwit, ‘Amin tagi, unjun amin monej tabilni 10 kabi kili timak!’

²⁶ “Yanba yan yagit, ‘Nandani. Amin morap yoni tan yoman unjun sanbenek morapmi yomdisat. Mani amin kinda yoni mini kan, yo kalongok di tan iman unjun gwayekdisat. ²⁷ Mani uwalno nak da kila amin madepni dima egi yoben do nandawit, unjun timik idon panabin dabilnokon dapba kimotni.’”

²⁸ Yesu tilak gen unjun yan mudanej aeni Jerusalem wigik do kosit wasagit.

Yesu Jerusalem kin altanej Telagi Yut Madepmon amin yoyin dekit

(Kilapmi 19.29–21.38)

Yesu Jerusalem kokup papmon pigigit (Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Jn 12.12-19)

²⁹ Yesu kin Betpage ae Betani pankapmat agit. Unjun kokup bamot flej Olipmon tomal. Unjudon da pandetni bamori yabegek yan yoyigit, ³⁰ “Jil ason kokup tosok unjudon kinjil. Unjudon kin kanbal donki bilagi kinda amin da kwenikon dima yikbi unjun napmon anteban abi da akban konjil. Napmi witdalek anopjil. ³¹ Amin kinda da ‘Donki nido witalgalam?’ yan dayinban kan, yan iyinjil, ‘Amin Tagi da pisok kinda ak do anek yosok.’”

³² Amin bamot yabekban kin pindakbal gen yoyigit da aripmon yan gin noman tawit. ³³ Aba donki bilagi unjun

witdalakwal donki unun dakon ami da yan yoyiwit, “Donki bilagi unun nido witaldalgamal?”

³⁴ Yanba yoyigimal, “Amin Tagi da pisok kindak do anek yosok.”

³⁵ Amin bamot donki bilagi unun anobinek ilikba pigik dubakni donki kwenon yopmanek Yesu yipba unun kwenon yikgit. ³⁶ Donkikon yigek kinakwan amin da ilikba pigik dubakni kosiron yalin anan kiwit. ³⁷ Anakwa Yesu abin fletj Olip dakon kosit obandom nan pukwan unun ankapmat anakwan pandet kabini madepsi da wasok tapmimi ton morap aban pindakgwit unun do nandane kisi kisi madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidane Pin kop an kisiwit. ³⁸ Yan tidane yan yawit:

“Kila Amin Madep on Amin Tagi da manon abisak, unun Pin kop da gisamigakwan abisak.

Kwen Kokupmon but yawot tosak. Pin kop Wikwisi an kisi!”

³⁹ Yanakwa amin madep unun da bikbigon Parisi amin di akgwit unun da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, pandetgoni kirinik yom.”

⁴⁰ Iyiba yan yoyigit, “Nandani. Gen kagani sopni kan, tip da iyi yan tidokdan.”

Yesu Jerusalem do kunam takgit

⁴¹ Yesu Jerusalem ankapmat anek kokup pap unun kanek kunam tagek ⁴² yan yagit, “Gak abisok but yawot dakon kosit kosol tam tagisi, mani unun pasili tanakwan dabilgo da aripmi dima kokdisal. ⁴³ Nandaki. Don bisap kindak noman tokdisak. Unun bisapmon uwalgo da gak anwasinek miktin panabin dam madepgonkon yopba tujan wigikdan. Anakwa teri teri da abin pandagat akdan. ⁴⁴ Anek gak gat ae minat amin gak da dam madepgonkon ekwan unun kisi wagilsi tuwil pantasik akdan. Tuwilba tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Nido Pin kop gagon kili abik, mani butgo dima pisak.”

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit unun yolgite

(Mt 21.12-17 ae Mk 11.15-19 ae Jn 2.13-22)

⁴⁵ Yesu Telagi Yut Madep da nagalon pigi amin monej ilit pi awit unun wasanej yolakwan abigiwit. ⁴⁶ Anek yan yoyigit, “Pin kop da papiakon gen yan toso:

‘Nak dakon yut unun amin da abin bisit an namni do toso.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo yombem asak.’”

⁴⁷ Gildari gildari Telagi Yut Madepmon amin yoyin dekgit. Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep gat, ae gen teban yoyindet amin gat, ae amin dakon kila amin gat da Yesu nian anek anjatno kimotjak yan do kosit wisiwit. ⁴⁸ Mani minat amin morapyo da geni nandak do galagi madepsi nandawit, do anakba kimotjak dakon kosit kindak dima kawit.

20

Yesu namin da man madep imgut

(Mt 21.23-27 ae Mk 11.27-33)

¹ Bisap kindakon Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyindet anek Gen Bin Tagisi yoyin tenenagit. Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat, ae kila amin gat kisi da Yesukon abin ² yan iyiwit, “Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi gen kindak dayiko kobogi nayini. ⁴ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, pi agit unun Kwen Kokup dakon pi, bo amin dakon pi nan agit?”

⁵ Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yawit, “‘Kwen Kokup dakon pi’ yan iyinen kan, gen kobogi yan niyikdisak, ‘Yan kan ji nido dima nandan gadan imgwit?’ ⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kindak yan nandan, do ‘Amin dakon pi’ yan iyinen kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minat amin kabi madep da tip ban nindandan.” ⁷ Yan nandane Yesu do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandaman.”

⁸ Yanba Yesu da yoyigit, “Nakyo kisi namin da yan mudan namgut da pi asat unun dima dayiken.”

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen (Mt 21.33-46 ae Mk 12.1-12)

⁹ Yesu da sanbenek tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pini anek amin da monej pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanek pi unun da kison yipmanek miktin timi digwan bisap dubagi egip do kigit. ¹⁰ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik panopjak do kigit. Mani pi kila awit amin da oman monji obisi anagek bami di dima iminek yolba kigit. ¹¹ Yan aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekgit. Mani unun pi monji kisi obisi anagek yo yokwisi an iminek bami di dima iminek yipba kigit. ¹² Yan aba kinda gat yabekban kwan madepsi anagek maba wain pi da wanga pigigit.

¹³ “Yan aba wain pi dakon ami da yan yagit, ‘Nak niansi aben? Nak monjino but dasi galak tan imisat unun nan yabekgo kwan nandaba wukwan imni bo.’

¹⁴ “Mani pi kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do amin on anagek wain pini nin do anawatnen.’ ¹⁵ Yan yanek monji unun abidan maba wanga pigakwan anakba kimakgit.

“Ji nian nandan? Don pi dakon ami da abin pi kila amin niansi anyomdisak? ¹⁶ Pi ami da abin unun pi kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi unun amin nwaknwar da kison yipdisak.”

Yanban nandanek amin da yan yawit, “Unun dimasi agagi!”

¹⁷ Yanba Yesu da amin pindagek yoyigit, “Yan kan Pin kop da papiakon gen kinda tosok unun dakon mibili nian? Gen unun yan:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak yut kodigikon tip kinda nan tidawit da akdak.’

¹⁸ Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikan, ae gwak da amin

morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan.”

¹⁹ Yesu da tilak gen unun yanban gen teban yoyindet amin gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat da nin pabin nip do anek yosok yan nandawit. Yan nandanek Yesu unudon gin abidokdosi nandawit, mani minat amin kabi madep unun do si pasalgwit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do monej im do bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Mk 12.13-17)

²⁰ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu anman ak do pi madep awit. Yan anek amin di yabekba abin Yesu anman awit. Unun amin topmon da Yesu dakon gen nandan galak tawit. Sun kinda yanban abidan gapman dakon mibiltok amin madepmon yipno gen pikon yipjak yan do ankwel do awit. ²¹ Anek Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gen yosol ae yoyindet asal unun kilegisi asal yan nandan gadaman. Amin mani ton ae mani mini unun kisi gen bamisikon da Pin kop dakon anpak yoyin dekdal. ²² Do, nian nandisal, Sisa do takis imno tagi asak, bo dima?”

²³ Yanba Yesu da nianon da ankwel do awit unun pindak mudanek yan yoyigit, ²⁴ “Monej tabili kinda nolinba koko. On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

Yanban iyiwit, “Sisa dakon.” ²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pin kop dakon unun Pin kop iyi do imdo.”

²⁶ Yanban minat amin morapyo da dabilon Yesu ankwelno sun kinda yanban abidonej yan dakon kosit kinda dima kawit. Geni kobogi yoyigit do nandaba nwaknwarisi aban tayan kok akgwit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Mk 12.18-27)

²⁷ Sadyusi amin kabi di Yesukon apgwit. (Sadyusi amin unun amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) ²⁸ Unun da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit: Amin kinda monji mini da

kimotjak kan, sakwabatni padige da paban monji panalanjil. Yan aban peni diwatni ton da egipni.

²⁹ “Kalip peni padigeoyo 7 kabi egipgwit. Peni mibiltok amin miñat panek monji mini da kimakgit. ³⁰ Yan aban unun da buñon nani da kwabatni unun panek monji mini da kimakgit. ³¹ Kimagakwan ae kinda da pagit. Peni padigeoyo 7 kabi kisi da panek monji mini egek kimakgwit. ³² Ae don miñat unun kisi kimakgit. ³³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do pidot pidot bisap madepmon namin dakon miñatni asak?”

³⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Amin miktimon ekwan unun miñat eyo anek ekwan. ³⁵ Mani amin kimoron da pidanek egip egipmon tagi egipni do kokwinikbi kabi unun bisapmon miñat eyo dima akdan. ³⁶ Unun anelo da yan egipdan, do ae kinda gat aripmi dima kimotni. Unun kimoron da pidokdan, do Pinjop dakon miñat monjiyo egipdan.

³⁷ “Moses da kindap wal moningok sogit unun do gen mandagit unun manjinek asisi nandaman, amin kimoron da pidokdan. Moses da Amin Tagi do yan yagit,

‘Unun Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjop.’ ³⁸ Pinjop da amin kisi morap pindakban egip egipmi ton ekwan, do Pinjop unun amin kimakbi dakon Pinjop dima, unun amin egip egipmi ton dakon Pinjop.”

³⁹ Yanban gen teban yoyindet amin diwari da nandanek iyiwit, “Yoyindet, gen tagisi yosol.” ⁴⁰ Amin da Yesu gen kinda gat sanbenek iyik do pasalgwit.

Yesu da iyi dakon mibili do panjewaigit
(Mt 22.41-46 ae Mk 12.35-37)

⁴¹ Mani Yesu da yan yoyigit, “Amin mibili nido Kristo unun Dewit dakon monji yan yon? ⁴² Dewit da iyi Kap Papiakon gen yan mandagit:

‘Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi ⁴³ don uwalgo kandap mibilgogwan yopbo gengo gramitdan.’

⁴⁴ Dewit da Kristo unun Amin Tagino yan iyigit. Do nianon da Kristo unun Dewit dakon monji egisak?”

Gen teban yoyindet amin unun anpakni yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 11.37-54)

⁴⁵ Amin kisisi mirak pan egakwa Yesu da panetni yan yoyigit, ⁴⁶ “Ji gen teban yoyindet amin do pindak kimotni. Unun imal dubagi ban panek agip do galak ton. Ae yuman gwayek tamokon amin da gildat tagi yan yoyini do galagi nandan. Ae muwut muwut yutnon tamo tagisikon yit do galak ton. Ae jap noknok bisap madepmon tamo amin mani ton do tilak abi unudon yit do galak ton. ⁴⁷ Unun amin sakwabat panjewailek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan.”

21

Yoni mini miñat kinda da Pinjop do paret agit

(Mk 12.41-44)

¹ Yesu pindak egakwan yoni morapmi amin Telagi Yut Madep dakon paret idapmon paretne yopgwit. ² Ae kanakwan sakwabat kinda unun yoni mini, unun da moneñ gimanjok bamori paret idapmon yopgut. ³ Aban Yesu da yagit, “Asisi dayisat, sakwabat yoni mini on da amin morap da paret yopman unun yapmanek moneñ madepsi yopmandak. ⁴ Amin morap unun moneñni morapmi tan yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on miñat wadak wadaksi anek moneñni kisi yopmandak. Kili jap yuman nosak moneñni di dima tan iman.”

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mt 24.1-2 ae Mk 13.1-2)

⁵ Panetne diwari da Telagi Yut Madep kanek yawit, “Amin da tip kildani ton tagisi gat, ae yo diwari yo kildani tagisi Pinjop do paret awit unun ban antilim awit.”

Yanba Yesu da yagit, ⁶ “Yo on pindakgan unun bisap kinda apdisak unun bisapmon

uñun dakon tip notni kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

*Yesu da jigì morapmi altokdan do yagit
(Mt 24.3-14 ae Mk 13.3-13)*

⁷ Yanban yan iyiwit, “Yoyindet, yo uñun ni bisapmonsì altokdan? Ni tilak da mibiltok altañakwan kanek yo kili uñun altokdan yan nandanen?”

⁸ Yanba yan yoyigit, “Amin da pankewalni do kan kimotni. Amin morapmi da nak da manon abinèk ‘Nak uñun amin’, ae ‘Bisap madep kili kwan tosok’ yan yokdan. Mani uñun amin dima yolni. ⁹ Amin morapmi emat an, bo gapman gat emat an, uñun dakon geni apba nandan kan dima pasolni. Yo uñun da mibiltok altokdan. Mani mibi bisap madep unudon gin dima altokdisak.”

¹⁰ Sigin sanbenek yan yoyigit, “Miktim kindakon amin da pidanba miktim kindakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kindakon amin da pidanba kila amin madep kindakon amin gat emat wamdan. ¹¹ Wudip madepsi akdan, ae miktim dikon amin da jap do madepsi anek amin diwari da kimotdan, ae amin morapmisi sot akdan. Ae kundukon tilak masi masimi mibili mibili altañakwa pindagek pasal nimmimikyo akdan.

¹² “Mani uñun yo morap dima noman tanakwa amin da ji timik yo yokwisi andamdan. Yan anek Juda amin da muwut muwut yutnon gen yan daminèk dam tebanon depdan. Ae nak dakon man abin yip do anek ji timik panke depba kila amin madep gat ae gapman dakon mibiltok amin gat da inamon atdan. ¹³ Uñun bisapmon Gen Bin Tagisi yoyin tentenoni dakon bikbik pisan damdisak. ¹⁴⁻¹⁵ Nak da naga gen dulumji pantagap anek nandak nandak tagisi damdisat. Dabo amin gen yan damni uñun da gen yoni uñun aripmi dima pabin depni. Do ji disi kutnok do anek ni gen ban pantobil yomnen yan do nandaba kik dima ani. ¹⁶ Menji datji, ae padik padikji, ae yawi diwatji, ae notji ununyo kisi da ji uwal da kisiron depba ji kabikon di si dikba kimotdan. ¹⁷ Nak

dakon man jikon tosok do anek amin kisi da nandaba yokwi tok madepsi andamdan. ¹⁸ Mani busun dangwanji kindakon aripmi dima tasik tokdisak. ¹⁹ Ji tebai agek egip egip bamisi abidoni.”

*Yesu da Jerusalem yokwi tosok do yagit
(Mt 24.15-21 ae Mk 13.14-19)*

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji pindakba emat amin da abin Jerusalem angwasiñek akba kan, yan nandani, kokup pap wagil tasik tosok dakon bisap kili uñun abisak. ²¹ Uñun bisapmon amin Judia miktimon egipni uñun pasal kabapgan tepmisi wugini. Amin Jerusalem egipni uñun win wanga kini. Ae amin kokup pap da wanga egipni ae tobil kokup papgan dima pigini. ²² Uñun bisap uñun Pinokop da amin do kobogi yokwisi yomdisak dakon bisap. Yan aban gen mandabi uñun kisi bami ton akdan. ²³ Uñun bisapmon jigì madepsi Juda miktimon noman tanakwan Pinokop dakon butjap amin da kwenon mokdisak. Do minat monji kwapni ton, ae minat monji mum non uñun bupmisi. ²⁴ Uwal da abin amin diwari emat agak sibaban dapba kimotdan. Ae diwari miktimi miktimi panke yopba oman amini do egipdan. Anakwa Amin Nwakwari Kabi da Jerusalem baman iktagildan. Uñun amin da Jerusalem kilani anakwa Pinokop da bisap yipgut uñun mudosak.”

*Amin Dakon Monji apdisak
(Mt 24.29-31 ae Mk 13.24-27)*

²⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Uñun bisapmon tilak mibili mibili gildat dabilon, ae kanegon, ae gigon noman tokdan. Anakwa miktimon minat amin kabi morapmi nandanakwa tap da madepsi tamaligakwan pasol pasol madepsi anek butni tagi dima tokdisak. ²⁶ Kwen kundukon yo tebai ton uñun da kwakwalitdan, do amin morapmi da jigì morap miktimon noman tokdisak do nandaba kik anek pasol pasol madepsi anek inam kimot akdan. ²⁷ Uñun bisapmon kanakwa Amin Dakon Monji gikwemon da tapmimni gat tilim madepni gat apdisak. ²⁸ Yo morap uñun

21:14-15: Lk 12.11-12; Ya 6.10

21:16: Mt 10.21-22

21:22: Jer 5.29; 46.10; Os 9.7

21:24: Kap 79.1; PA 11.2

21:25: Ais 13.10; Esi 32.7; Jol 2.31; PA 6.12-13

21:27: Dan 7.13; Mt 26.64; PA 1.7

wasanejek altoni bisapmon Pin kop da ji timitjak dakon bisap kili unun kwan tosok, do ji pidan agek busunji kwen gwan pidan mudoni.”

*Pik kindap kanjek butji pisosak
(Mt 24.32-35 ae Mk 13.28-31)*

²⁹ Yesu da tilak gen kinda yoyinek yan yagit, “Ji pik kindap ae kindap morap kisi do pindatni. ³⁰ Tami kaluk apmenon yopmanakwa pindagek gildat bisap kili unun abisak yan nandan. ³¹ Unuden gin yo morap dayit unun da altanakwa Pin kop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili kwan tosok yan si nandani.

³² “Nak asisi dayisat, amin unun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unun kisi alta mudokdan. ³³ Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

Pan detni kan kimotni do yoyigit

³⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji kan kimotni. Bisap morapmi pakbi teban nanek but upbal di abam. Ae on miktim dakon yo do nandaba kik di abam. Unuden da ji pabin depjak kan, unun bisap madep da but piso mini paron yan depban yokwaldan. ³⁵ Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan unun bisap madep altanban kokdan. ³⁶ Bisapmi bisapmi kalugisi egek Pin kop da tapmim daban yo morap unun altokdan unun tagi yapni, ae Amin Dakon Monji da inamon tagi atni yan do bisit pi ani.”

³⁷ Gildari gildari Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyin dekgit. Anek kalbi Hen Olipmon yut kindakon panji pak pak agit. ³⁸ Anakwan amin kisi da wisa dagokdosi pidan Telagi Yut Madepmon geni nandak do kin kin awit.

Yesu tepmi panjek kimagit da aeni pidagit

(Kilapmi 22-24)

22

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mt 26.1-5 ae 26.14-16 ae Mk 14.12 ae 14.10-11 ae Jn 11.45-53)

¹ Bret Yisni Mini dakon bisap madep unun kwan tagit. Unun bisap do Yapyap Bilak yan yon. ² Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da minjat amin kabi madep unun do pasalgwit, do Yesu nianon da abidanek anjatno kimotjak unun do nandak nandak awit. ³ Anakwa Sunduk Judas da buron pigigit. (Mani kinda Iskariot yan iyiwit. Unun pan detni 12 kabikon nani kinda.) ⁴ Judas kwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin unun dakon mibiltok amin gat gen yawit. Nianon da Yesu kisitnikon yipjak yan do yan nandat awit. ⁵ Anek but galak nandanek monej di tagi gamnen yan iyiwit. ⁶ Judas gen iyiwit unun nandaban tagi anakwan Yesu abidan kisitnikon yip do kosit wusik agit. Bisap kindakon Yesu amin morapmi gat dima egakwa unudon uwal da kisiron yipben yan do jomjom agit.

*Pan detni bamori jap pan kosit agimal
(Mt 26.17-25 ae Mk 14.12-21 ae Jn 13.21-30)*

⁷ Unun bisapmon Bret Yisni Mini dakon bilak bisap madep noman tagit. Unun bisapmon Yapyap Bilak do sipsip bulagi ban dapmanan. ⁸ Do Yesu da Pita gat Jon gat yabegek yan yoyigit, “Jil kin Yapyap Bilak unun dakon jap pan kosit abal nonen.”

⁹ Yanban iyigimal, “Kin dukwan pan kosit anden do nandisal?”

¹⁰ Yanbal yan yoyigit, “Jil kin kokup papmon pigakwal amin kinda pakbi kwoba kinda guramik apban jil gat domdom akdan. Unun amin da yut wigisagon jil unudon yol anan wiginjil. ¹¹ Wigi yut unun dakon ami yan iyinjil, ‘Yoyindet da yan yosok, ‘Nak gat pan detnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonen dakon yut buri dukwan tosok?’” ¹² Yan iyinbal yut buri madep kwen nani do dolikdisak. Unudon jap noknok tamo gat ae amin yityit tamo gat kisi ton. Unudon jap pan kosit anjil.”

¹³ Yesu da gen yoyigit da aripmon yan gin pindagimal. Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap pan kosit agimal.

Yesu gat yabekbi kabini gat da mibi jap nawit

(Mt 26.26-30 ae Mk 14.22-26 ae 1Ko 11.23-25)

¹⁴ Jap noknok bisap anakwan Yesu jap noknok tamokon yabekbi kabini gat kisi yikgwit. ¹⁵ Yigek yan yoyigit, “Nak tepmi dima panek ji gat on Yapyap Bilak dakon jap nonej unun do tagisi kili nandagim da sigin nandan egisat. ¹⁶ Nak yan dayisat, jap on ae dima nokej. Yan anapbo wigi on jap dakon mibilisi Pin kop da Amin Kila Asak kagagwan bami don noman tokdisak.” ¹⁷⁻¹⁸ Yan yanek wain kinam abidanek Pin kop ya yan iyinek yagit, “Nak yan dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pin kop da Amin Kila Asagon don nokej. Do abidanek disi kokwin anek noni.”

¹⁹ Ae bret abidanek Pin kop ya yan iyinek bret unun pandagan yominek yan yagit, “On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanek egipni.”

²⁰ Nanakwa ae wain kinam abidanek yan yagit, “Wain kinam on nak da ji gat sanbek sanbek kalugi asat unun dakon tilak. Nak yawino nan ji do tagaldat. ²¹ Mani uwal da kisiron nepjak amin nak gat kisi tamokon oni yikgamak. ²² Amin Dakon Monji nianon da kimotdisak do yanbi unun da tilak kimotdisak. Mani uwal da kisiron yipjak amin, awa!” ²³ Pandetni gen unun nandanek notni yoyin yoyin anek yawit, “Nin kabikon da namin dasi akdisak?”

Mibiltok amin dakon gen

²⁴ Pandetni da namin dasi mibiltok aminin egisak yan do gen emat awit. ²⁵ Aba Yesu da yan yoyigit, “Amin Nwakanwari Kabi dakon kila amin madepni unun man madepni ton, do iyi do nandaba wukwanek gen tebai yanek amin kabini kila an. Anek ‘Nin amin dakon panpulugokni ekwaman’ yan topmon da yon. ²⁶ Mani ji yan dima egipni. Amin kinda jikon man madepni ton, unun amin monji kinda bunjansi altagit unun da tilagon egipjak. Ae kila aminji da oman monji da tilak egipjak. ²⁷ Nandani. Jap nosok amin da mibiltok amin bo jap pilikdak amin da mibiltok

amin? Jap nanek yikdak amin unun da mibiltok amin asak. Mani nak ji da binapmon oman monjisi egisat. ²⁸ Pankewal altan namgwit bisapmon ji nak dima nepman dekgwit. Nak gat kisi egipguman. ²⁹ Datno da nak kila amin madep egipben do yan mudan namgut, yan gin nak da ji kila amin madep pi ani do yan mudan damisat. ³⁰ Do nak kila amin madep egipben bisapmon ji jap noknok tamonokon yigek jap pakbiyo akdan. Yan anek kila amin madep yiyit tamokon yigek Israel amin 12 kabi gen kokwin pi an yomdan.”

Yesu Pita da manji imjak do yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Jn 13.36-38)

³¹ Yesu da yan yagit, “Saimon, nandaki. Wit dakon sibat sibatni tarapmikgan unuden Sunduk da nandan gadatgo ankewalban moki do yagit. ³² Mani nandan gadatgo dima mosak yan do bisit kili agim. Gak tobil apbi bisapmon notgoni panteban abi.”

³³ Mani Pita da iyigit, “Amin Tagi, nak gak gat dam tebanon kinak ae gak gat kisi kimotden do tagap tosot.”

³⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Pita, nak yan gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanakwan gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.”

Yesu pandetni yo ni ban timigek kini unun do yoyigit

³⁵ Yan yanek pandet kabini yan yoyigit, “Ji nak da pino ani do yabekgim bisapmon, monej simi yik monin, ae yik madep, ae kandap gwilyo dima timikgwit. Unun bisapmon ji yo kabi do wadak wadak awit bo dima?”

Yan yoyinban iyiwit, “Dima.”

³⁶ Yanba yoyigit, “Mani abisok monej simi simi yik moninji tan daman kan, unun si timitni. Ae yik madepji kisi timitni. Ae emat agak sibani mini amin unun imal dubakni yuman nanek unun dakon monej ban emat agak sibani yumni. ³⁷ Pin kop gen papiakon gen kinda nak do mandabi unun bami noman tokdisak. Gen unun yan: ‘Amin da kanba amin yokwisi kinda agit.’

Yanji dayisat, gen morap nak do mandabi unun kisi bami noman tokdan.”

³⁸ Yan yanban iyiwit, “Amin Tagi, pindat! Nin emat agak sibani bamori oni.”

Yanba yoyigit, “Unun aripmi.”

Yesu flej Olipmon bisit pi agit

(Mt 26.36-46 ae Mk 14.32-42)

³⁹ Yesu bisap morapmi agit unuden gin kokup pap yipmanek flej Olipmon wigigit. Wigakwan pandetni kisi yolba wigiwit.

⁴⁰ Hejon wigi altanek pandetni yan yoyigit, “Pankewalon dima moni yan do bisit ani.”

⁴¹ Yan yoyinek dubagisok amin da tip maba kwan unun da aripmon kigit. Kin njakben anek bisit anek yan yagit, ⁴² “Dat, gak tagi nandisal kan, tepmi dima pakenj. Mani nak dakon galaktok dima yolgi. Gaga dakon galaktok yolgi.” ⁴³ Yanakwan Kwen Kokup anelo kinda da pin Yesu anteban agit. ⁴⁴ Yesu nandaban jigi madepsi anekwan bisit tebai sigin agit. Yan anekwan kinjini yawi da yan miktimon mawit.

⁴⁵ Bisit an mudanek pidan pandetnikon tobil kin pindakban bupmi but yokwiyo madepsi nandawit do dipmin pakgwit.

⁴⁶ Yan pindagek yoyigit, “Nido dipmin pokgon? Pankewalon dima moni yan do pidan bisit abit.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Jn 18.3-11)

⁴⁷ Yesu gen sigin yanakwan amin kabi madep kinda apgwit. Pandet 12 kabikon da kinda mani Judas unun da mibiltok aban apgwit. Unun da Yesu mandan nok do kapmatjok apgut. ⁴⁸ Mani Yesu da iyigit, “Judas, gak Amin Dakon Monji mandan nanek unun kosiron da uwal da kisiron yipdisal, ma?”

⁴⁹ Pandet kabi yo unun noman tok do aban kanek yan yawit, “Amin Tagi, emat agak sibani ban tagi dapnen?” ⁵⁰ Yan iyinek kinda da emat agak sibanan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji anagek mirakni amin tet nani mandaban dagan kigit.

⁵¹ Mani Yesu da yagit, “Yan dima a!” Yan iyinek kisitni unun amin da miragon witjiban aeni kilek tagit.

22:54: Mk 14.53-54

⁵² Anek Yesu da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin, ae kila amin gat Yesu abidok do apgwit unun yan yoyigit, “Ji emat agak siba gat ae kindap kirin gat timigek kabo noknok amin kinda nan yan abidok do aban, ma?” ⁵³ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalon ji gat kisi egi egi agiman, mani nak dima abidawit. Mani abisok on ji dakon bisap. Abisok pin tuk dakon tapmim da madepsi asak.”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.57-58 ae 26.69-75 ae Mk 14.53-54 ae 14.66-72 ae Jn 18.12-18 ae 18.25-27)

⁵⁴ Yesu gen unun yan mudanakwan abidan anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da yutnon awigiwit. Anakwa Pita kagisok da yolgit. ⁵⁵ Amin diwari unun yut da nagalon kindap sonek yigakwa Pita yo kisi unun gat yikgwit. ⁵⁶ Yigakwa oman minat kinda da Pita unun kindap da tentenikon yikban kagit. Pakyanji kanek yan yagit, “On amin Yesu gat kisi egipgumal.”

⁵⁷ Mani Pita da wasip yanek yagit, “Minat, unun amin dima nandan imisat.”

⁵⁸ Timisok di egek amin kinda da kanek yan iyigit, “Gakyo kisi unun da kabikon nani kinda.”

Iyiban Pita da yagit, “Nak dima!”

⁵⁹ Awa kaloni da tilagon egek amin kinda da tebaisi yagit, “On Galili amin kinda! Do asisi, on amin unun gat kisi egipgumal!”

⁶⁰ Mani Pita da yagit, “Gen yosol unun dimasi nandisat.” Gen unun yanakwan pup unudon gin yagit. ⁶¹ Yanban Amin Tagi da tobil Pita nomansi sintanban kwanek kagit. Kanakwan Pita Amin Tagi da gen iyigit unun do nandagit: “Abisok kalbi pup gen dima yanakwa gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.” ⁶² Pita unun do nandanek nagalon da wanga pigi kunam madepsi takgit.

Yesu jikgo yanjan iminek anekgwit

(Mt 26.67-68 ae Mk 14.65)

⁶³ Yesu abidawit amin da Yesu abin yip do jigilak yan iminek baljawit. ⁶⁴ Anek imal nan dabili waman sopmanek yan iyiwit, “Unun namn da gikdak yan do kombi gen

yanj ka!”⁶⁵ Ae abinj yip do anjek gen yokwi morapmi di gat kisi iyiwit.

Yesu gen kokwin amin kabi da injamon gen yanj imgwit

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Jn 18.19-24)

⁶⁶ Wisa daganakwan Juda amin dakon kila amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat gen kokwin ak do muwukgwit. Muwugek Yesu gen kokwin tamokon anki yanj iyiwit,⁶⁷ “Gak asi Kristo kanj, niyinjbi nandano.”

Yanjba yoyigit, “Dayikenj kanj, ji aripmi dima nandan gadanj namni.⁶⁸ Ae nak da dayikenj kanj, kobogi aripmi dima nayikdan.⁶⁹ Mani Amin Dakon Monji Pinjkop Tapmim Ami da amin tet do kili unun yitdisak.”

⁷⁰ Yanjban amin morap kisi da iyiwit, “Do asi gak Pinjkop dakon Monji, ma?”

Iyinjba yoyigit, “Ji bamisi yonj. Nak unun mani.”

⁷¹ Yanjban yawit, “On amin gulusunji dakon mibili nandak do amin di gat yanj yomno nido apni? Iyi dakon gen kaga da kili unun yanjban nandamanj.”

23

Yesu Pailaron ananj kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Yanj yanjek unun amin kabi muwukgwit kisi da pidanj Yesu iyinj ilik ananj Pailaron kiwit. ² Anki wasanjek gen yanj iminjek yawit, “On amin da Israel amin kabi nin panjupbal anjek nin da Sisa do takis dima imnenj do yosok. Ae iyi do nak kila amin madep kinda, nak Kristo yanj yosok.”

³ Yanj yanjba Pailat da Yesu yanj iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanjban Yesu da gen kobogi yanj yagit, “Yosol unun mani.”

⁴ Yanj iyinjban Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae minjat amin morap egipgwit yanj yoyigit, “Nak on amin dakon yokwini kinda dima kosot.”

⁵ Yanjban gen tebaisi yanj yawit, “On amin Juda miktim kisisi agek amin yoyinj degakwan kwen wigik anj. Galili miktimon da pi wasanjek anakwan obinj idon obik.”

Yesu Erot ron ananj kiwit

⁶ Yanjba nandanek Pailat da yoyigit, “On amin Galili amin kinda bo dima?”

⁷ Erot da Galili miktim kila agit, do Yesu unun Galili amin kinda yanj yanjba nandanek Pailat da Yesu yipban Erot ron kigit. Unun bisapmon Erot yo kisi Jerusalem egipgwit.

⁸ Erot da Yesu kanjek tagisi nandagit. Bisap dubagisok amin da gen bini yanjba nandagit, do Yesu da wasok tapmimi tonj kinda aban kokenj kanj tagisi yanj nandagit.

⁹ Erot da Yesu dakon mibili nandak do gen morapmi iyigit, mani gen kobogi kinda dima yagit. ¹⁰ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da kapmatjok agek gen yanj im do pi tebaisi awit. ¹¹ Anakwa Erot gat emat amin kabini gat da jigilak gen yanjek abinj yipgwit. Anjek paba pigik dubak kildani tagisi kinda nanj panj iminjek yipba aeni tobil Pailat ron kigit. ¹² Kalip Erot gat Pailat gat uwal anjek egipgumal, mani unun bisapmon gin not agimal.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anjatni do yagit

(Mt 27.15-26 ae Mk 15.6-15 ae Jn 18.38-19.16)

¹³ Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila amin gat, ae amin kisi yanj yoban opba ¹⁴ yanj yoyigit, “Ji da on amin nagon anabinj unun da amin kwen wigik ani do yoyisak yanj nayanj. Mani kisin egek unun yo morap dakon mibili nandak do iyit. Ji da gen morap yanj iman unun nak da koko bami dima asak. ¹⁵ Ae Erot yo kisi yanj gin nandanek aeni yipban ninon tobil abisak. Anjatno kimotjak da tilak yokwi kinda dima agit kosot. ¹⁶⁻¹⁷ Yanjdo, nak yum baljanjek yipbo kisak.”

¹⁸ Mani amin kisi da yanj tidanjek yawit, “On amin anjakbi kimagakwan Barabas nanj yipbi ninon apjak!” ¹⁹ (Barabas unun kalip amin kinda anjakban kimakgit, ae Jerusalem kokup papmon Rom gapman gat emat wanggwit, unun do dam tebanon yipgwit.)

²⁰ Pailat da Yesu puluganj yipban kisak dosi nandagit, do minjat amin kabi madep dakon buri moni do aeni gen yoyigit.

21 Mani aeni sigin yanj tidanjek yawit, “Tilak kindapmon anjakgit! Tilak kindapmon anjakgit!”

22 Yanj yanba aeni yoyinjekwan kosiri kapbi anakwan yanj yagit, “Mibili nido? Ni gulusun nanj agit? Anjatno kimotjak da aripmon yokwi kinda dima agit kosot. Do yum baljanjek yipbo kisak.”

23 Yanban amin da Yesu tilak kindapmon anjatni do tebaisi sigin yawit. Yanj yanakwa Pailat dakon gen tapmimni manjakwan 24 amin dakon geni nandanj yominejek Yesu kimotjak do yanj dagok agit. 25 Anek amin dakon galaktok yolek amin unun kalip gapman gat emat wamgut, ae amin kinda anjakban kimakban dam tebanon yipgwit, unun yipban kigit. Ae galaktokni yolek Yesu anjakba kimotjak do emat amin da kisiron yipgut.

Yesu tilak kindapmon anjakgit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Jn 19.17-27)

26 Emat amin da Yesu abidanj ananj kosiron kinakwa amin kinda kokup papmon kik do apban kawit, mani Saimon, unun Sairini kokupmon nani kinda. Saimon gen tebai iyinejek tilak kindapni kwapmikun yipba guramigek Yesu yolban kiwit. 27 Kinakwa amin morapmisi yolba kiwit. Anakwa minjat diwari da yolek Yesu do bupmi kap kinda yanjek kunam tagek yolgwit. 28 Mani Yesu unun minjat kabi tobil pindagek yanj yoyigit, “Jerusalem dakon gwani, ji nak do kunam dima tatni. Disi gat ae minjat monjiyosi gat do tatni. 29 Bisap kinda apdisak unun bisapmon amin da yanj yokdan, ‘Minjat monji sunj ekwanj ae minjat monji mini ae minjat monji da mumi dima nanbi, unun kisik kisik ekwanj.’ 30 Unun bisapmon amin da kabap yanj yoyikdan, ‘Ji tuwil ki manj nin witjinba pasilnenj!’

31 Wasok yokwi on kindap kalugij pakbini tonjon anj kanj, ae si kibidosagon nianj ani?”

32 Emat amin da unun bisapmon yokwi pakpak bamorij gat kisi Yesu gat dapba kimotni do timik panpanj kiwit. 33 Kinjek miktim tim kinda mani Busunj Kidat unudon

Yesu tilak kindapmon anjagek yokwi pakpak kinda amin tet do, ae kinda gwan- den tet do yanj dapgwit. 34 Anakwa Yesu da yagit, “Dat, diwarini wiririk yobi. Yo anj unun dima nandanj pisanjek anj.” Yanj yanjakwan emat amin da imalni namun da timitjak yanj do wasok kinda awit.

35 Anakwa amin kanj agakwa kila amin da yanba yokwi tok anj iminejek yanj yawit, “Amin diwari panpulugagit, do unun asi Kristo, Pinjop da pini asak do manjigit amin kanj, iyi tagi anpulugosak.”

36 Yanj yanakwa emat amin unun kisi da abinejek jigilak gen yanj iminejek wain isipmi iba nosak do 37 anek yanj yawit, “Gak asi Juda amin dakon kila amin madep kanj gaga anpuluga!”

38 Tilak kindapmon but piso gen kinda busunji da kwen yanj mandawit: ON AMIN UNUN JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

39 Yokwi pakpak kinda Yesu gat dapbi unun da yanba yokwi tok anek Yesu yanj iyigit, “Gak Kristo, ma? Gak gaga anpuluganejek nityo kisi panpuluga!”

40 Yanj yanban yokwi pakpak teri kinda anakbi unun da gen tebai yanj iyigit, “Gak Pinjop do dima pasoldol, ma? On amin da tepmi pasak nityo kisi yanj gin pamak. 41 Nit asi yokwi agimak, do kobogij yokwi pamak, mani on amin yokwi kinda dima agit.” 42 Yanj yanjek yagit, “Yesu, gak kila amin madep man paki bisapmon nandanj nabi.”

43 Yanban Yesu da gen kobogij yanj iyigit, “Asisi gayisat, gak abisok nak gat Paradais kon egipdamak.”

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Jn 19.28-30)

44-45 Unun bisapmon gildat dabil pilin tuksi agit, do 12 kilok anakwan miktim kisi pilin tuk anakwan kinj pilindo 3 kilok agit. Anakwan Telagij Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugij pinj mibilikon daganj ki timi bamorij agit. 46 Anakwan Yesu unun gen papmon da yanj yagit, “Dat, wupno gak da kisiron yipmandat!” Yanj yanjek kimakgit.

⁴⁷ Yan aban kanjek emat amin dakon kila amin da Pinjop anjkinjek yan yagit, "Asisi, on amin kilegisi egipgut." ⁴⁸ Amin kabi madepsi yo noman tawit unun pindat do apgwit unun pindagek bupmisi nandanek tobil yutnikon kiwit. ⁴⁹ Mani minjat amin morap nandan imgwit gat, ae minjat Galili da Yesu yolek apgwit unun gat dubagikon da agek yo noman tawit unun pindakgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Amin kinda egipgut mani Josep. Unun Juda dakon kokup pap kinda mani Arimatea unudon nani. Unun amin tagisi ae anpakni kilegisi. Ae unun Pinjop da amin kila akdisak unun do jomjom anek egipgut. Unun Juda amin dakon gen kokwin amin kabikon nani kinda, mani gen kokwin amin kabi notni Yesu do nandak nandak awit ae yo awit unun do but kalon dima agit. ⁵² Josep unun Pailat ron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyinban nandan imgut. ⁵³ Aban Yesu dakon bumjotni tilak kindapmon nan abidan abin imal kwakwagi kinda nan wamgut. Wamanek anki kimakbi tamo kinda kalip tipnan pasiwit, ae bumjot kinda unudon dima yipbi, unudon yipgut. ⁵⁴ Sabat dakon yo panthagap ak bisap, Nengokon yipgut. Sabat bisap unun kili wasok do agit. ⁵⁵ Minjat Galili da Yesu gat apgwit unun Josep yol ankinjek tip kinam unun kawit. Ae Josep da Yesu dakon bumjotni nianon da yipgut unun kisi kawit. ⁵⁶ Kanjek yutnikon tobil kin bumjotnikon yop do marasin gat ae pakbi kibani tagisi gat panjosit awit. Mani Sabat dakon gen teban yolek yik yawot awit.

24

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-10 ae Mk 16.1-8 ae Jn 20.1-10)

¹ Sonda wisa dagokdosi minjat kabi unun yo kibani tagisi kili panjosit awit unun timigek tip kinamon kiwit. ² Kin kanba tip madep tip kinam sogut unun kili antobilba kigit kawit. ³ Mani pigi Amin Tagi Yesu dakon bumjotni dima kawit. ⁴ Bumjotni dukwan tosok yan nandanek but morap

anek egakwa unudon gin amin bamori kapmatjok altanek akbal pindakgwit. Unun dakon imalni da mal dakon tenjeni yombem madepsi tenjenawit. ⁵ Anjawan minjat da pasol pasol madepsi nandanek mukgwan gawagakwa amin bamot da yan yoyigimal, "Ji nido kimakbi tamokon amin egip egipmi ton unun wisan? ⁶ Unun idon dima egisak. Kili pidak. Galili miktimon egek gen kinda dayigit do nandani. ⁷ Yan dayigit, 'Amin da Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kision yipba tilak kindapmon anakba kimotdisak. Ae gildat kapbi egi mudanek aeni pidokdisak.'" ⁸ Yan yanbal nandanek Yesu da gen kili yoyigit unun do buri pisawit.

⁹ Buri pisanba tip kinamon da tobil kinjek yo pindak nandanjo awit unun yabekbi 11 kabi gat, ae amin diwari gat kisi yoyiwit. ¹⁰ Minjat gen yoyiwit dakon mani unun yan: Maria Makdala kokupmon nani, Joana, Maria Jems dakon merji, ae minjat notni diwari unun kisi da yoyiwit. ¹¹ Gen unun yoyinba yabekbi kabi da nandaba nugigi gen aban dima nandan yomgwit. ¹² Mani Pita pidan timtim yanek tip kinamon kin pagadanek pindakban imal dagin tawit. Yan pindagek yutnon tobil kinjek unun yo morap nianon da altawit yan do nandak nandak agit.

Amin bamori da Yesu Emeas kosiron kagimal

(Mk 16.12-13)

¹³ Unun gildaron gin pandetni bamori Emeas kokupmon kik do kigimal. Emeas unun Jerusalem da dubagisi, 11 kilomita da arip tosok. ¹⁴ Unun amin bamot kinjek yo morap altawit dakon geni yan nandat agimal. ¹⁵ Yo morap unun do yan nandat anek kinakwal Yesu iyi opban kisi kiwit.

¹⁶ Dabil da kagimal, mani unun Yesu yan dima kan nandanjo agimal.

¹⁷ Yesu da yan yoyigit, "Jil ni gen ban yan nandat anek kwamal?"

Yan yoyinban bupmi tomno dabilyo anek akgimal. ¹⁸ Kinda, unun mani Kliopas, unun da kobogi yan iyigit, "Dubagikon amin Jerusalem apgwit da ekwan unun da

bikbigon gak kalon dagin yo on bisapmon noman tan unun dima nandal?”

¹⁹ Yanban Yesu da yoyigit, “Ni yo?”

Yanban yagimal, “Yesu Nasaret aminon yo altawit unun do yomak. Unun kombi amin kinda. Gen yagit, ae pi agit, unun Pin kop da dabilon, ae amin kisi da dabilon, tapmimi ton si aban kawit. ²⁰ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila aminin gat da Yesu gapman da kisiron yipgwit. Yan aba gapman da si anakba kimotjak do gen yan anteban anek tilak kindapmon anakba kimagit. ²¹ Mani nin unun amin Israel amin yokwikon ban pulugan nipdisak amin yanon da nandan inguman. Unun yo morap alanakwa Yesu anakba kimagit dakon gildatni abisok kapbi asak. ²² Ae nin da kabikon nani minat di da gen nwanjwarisi niyinja nandan. Unun wisa dagokdosi tip kinamon kin ²³ Yesu dakon bumjotni dima tanban kanek tobi abin yan niyimal, ‘Nin kin dipmin yombem kinda kanapno anelo da yan niyen “Unun kalugi egisak.”’ ²⁴ Yan niyinja notnin di da tip kinamon kin yo minat da niyen yan gin tanba pindan. Mani Yesu iyi dima kan.”

²⁵ Yan yanbal Yesu da amin bamot yan yoyigit, “Jil nandan kokwinjil tagi mini. Kombi amin da gen morap yawit unun butjilon da tepmi dima nandan gadamal. ²⁶ Kristo mibiltok tepmi madep panek don Pin kop da man madep imjak, jil unun dima nandamal, ma?” ²⁷ Yan yanek Moses gat ae kombi amin morap dakon gen gat ban wasanek Pin kop da papia morapmon gen iyi do mandabi unun dakon mibili yoyin tentenagit.

²⁸ Kokup unun kik do agimal unun ankapmat anakwa Yesu da sanbenek kik do yan agit. ²⁹ Mani amin bamot da kirinik iminek yan iyigimal, “Pilin tokdisak do gak nit gat egipnen.” Yan iyinbal amin bamot gat kisi yutnon wigiwit. ³⁰ Wigi jap noknok tamokon yigek bret abidan Pin kop ya yan iyinek bret pudanek yomgut. ³¹ Yan aban amin bamot dabilni pisanban kan nandanyo agimal. Yan anakwal unudon

gin pasilakwan ae sanbenek dima kagimal. ³² Anakwan amin bamot yan yagimal, “Kosiron Pin kop da papiakon gen ton dakon mibili niyinjawan butnit madepsi pidan.”

³³ Amin bamot yan yanek unudon gin tobi Jerusalem kigimal. Kin pandet 11 kabi gat ae notni diwar gat muwuk egipgwit unun pindagakwal ³⁴ yan yawit, “Amin Tagi kili pidak da Saimon altan imik!”

³⁵ Yan yanba amin bamot da yo kosiron altawit unun do yoyinek yagimal, “Bret pudanawan unudon kan nandanyo amak.”

Yesu pandetni kabikon altan yomgut

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Jn 20.19-23)

³⁶ Unun dakon gen yan nandanek egakwa Yesu bikbik nikon altan yominek aagit. Agek yan yoyigit, “But yawot jikon tosak.”

³⁷ Yan yanban amin wup kinda da agek yosok yan nandanek wuripdagek pasalgwit. ³⁸ Pasalakwa yan yoyigit, “Ji nido pasalek but bamot an? ³⁹ Kisit kandapyono do pindagit. Nak naga akdat. Giptimno abidanek nandabit. Nak kidat sabamyono ton do nandani. Amin wup unun kidat sabamyoni mini.”

⁴⁰ Yan yoyinek kisit kandapyoni yoligit. ⁴¹ Yolinban pindagek kisik kisik madep awit, mani but morap nandanek nandaba bami dima agit. Yan nandanakwa yoyigit, “Jikon jap di ton?” ⁴² Yanban tap kilap kili pan kibi abi timisok kinda iminba ⁴³ abidanek nanban kawit. ⁴⁴ Kanakwa yan yoyigit, “Nak ji gat egipguman bisapmon yan kili dayigim: Moses da gen tebanon, ae kombi amin da genon, ae Kap Papiakon nak do gen mandabi da ton unun kisisi bami altan mudokdan.”

⁴⁵ Yan yanek Pin kop da papiakon gen ton unun dakon mibili nandaba pisoni do panpulgagit. ⁴⁶ Anek yan yoyigit, “Pin kop da papiakon gen yan mandabi: Kristo unun tepmi panek gildat kapbi egek kimoron da pidokdisak. ⁴⁷ Aban pandet kabini da unun da manon but tobi dakon gen gat, ae diwar wiririt dakon gen gat yoyin tentenanba amin miktimi miktimi

ekwan unun da nandakdan. Pi unun Jerusalem kokup papmon da wasanek akdan. ⁴⁸ Ji unun yo morap altawit unun pindakgwit, do unun dakon gen bin minjat amin morapyo yoyin tenjenokni. ⁴⁹ Nandani! Dat da yo dam do yan teban tok agit unun nak da jikon yabetdisat. Ji tepmi dima kinjek kokup papmon egakwa Pinjop dakon tapmim Kwen Kokup da jikon pikdisak.”

Yesu Kwen Kokup wigigit

(Mk 16.19-20 ae Ya 1.9-12)

⁵⁰ Yan yoyinek panjetni mibiltan yominjek Betani kokupmon kiwit. Kin unudon kisiri panenagek gisam yomgut. ⁵¹ Gisam yominjakwan gin panjetni yopman degek Pinjop da anan Kwen Kokup wigigit. ⁵² Wigikwan gawak iminek tobil kisik kisik madepsi nandane Jerusalem kiwit. ⁵³ Kin Telagi Yut Madepmon sanbek sanbek egek Pinjop ankisiwit.

Gen Bin Tagisi Jon da Mandagit

But piso gen

Jon unun pandet 12 kabikon nani kinda. Amin da Jon do Yesu da butdasi galak tan imgut amin unun yan nandan. Unun Jon dagin 1 Jon, 2 Jon ae 3 Jon gat ae Panalon Abi gat kisi mandagit.

Jon da Yesu pi masi masimi morapmi agit unun kisi dima mandagit do yosok. Mani Yesu unun asi Mesaia, Pin kop da minjat aminyo yokwikon ban timitdo manjigit amin, yan nandanen do pi madep diwari agit unun banjin mandagit.

Gen Bin Tagisi on mandagitgwan Jon da Yesu do yan yosok, "Pin kop dakon Gen da amin daganek amin nin da binapmon egipgut." Jon da minjat aminyo da Yesu Pin kop dakon Monji yansi nandan gadan imni do nandanek mandagit. Jon da Yesu nandan gadan iman amin unun egip egip teban abidokdan yansi nandanek mandagit (20.31 do koki).

Jon papiakon yo diwari pindakgaman unun yan: Minjat aminyokon yo morap ton unun ban timigek Yesu da tilak gen yagit unun ban mandagit. Do mirim, ae pakbi, ae bret, ae tenjen, ae wain obi, ae sipsip kila amin unun dakon gen pindakgaman.

Gen da amin daganek amin bikbigon egipgut

(Kilapmi 1)

Gen egip egipmi ton da amin dagagit

¹ Yo morap dima altanakwa wasok wasogikon Gen unun egipgut. Gen unun Pin kop gat egipgumal, ae Gen iyi Pin kop unun. ² Unun kalipsigwan yo morap dima altanakwa Pin kop gat egipgumal. ³ Pin kop da unun Gen nan gin yo morap kisisi wasan mudagit. Kosit nwanjwari kindakon da yo kinda dima noman tagit. ⁴ Iyi unun egip egip dakon malunsi egipgut. Unun egip egip da amin tenjenan yomgut. ⁵ Anjakwan

unun tenjen da pilin tukgwan tenjenanban pilin tuk da dima aban kimakgit.

⁶ Pin kop da amin kinda yabekban apgut, unun mani Jon. ⁷ Unun da abin amin kisisi geni nandan iminek tenjen nandan gadan imni do tenjen dakon but piso gen yagit. ⁸ Jon iyi tenjen dima. Unun da tenjen dakon but piso gen gin yagit. ⁹ Tenjen bamisi unun miktimon pinjek minjat amin morapyo tenjenan yomisak.

¹⁰ Gen unun miktimon pin egipgut. Miktim gat ae yo morap miktimon ton unun iyi wasagit, mani miktimon ekwan miktim amin da nianen amin kinda yan dima kanba pisagit. ¹¹ Iyi da kokupmon apban dabini da dima abidawit. ¹² Mani amin morap not an iminek mani nandan gadan imgwit amin, unun amin Pin kop dakon monji gwayonisi ani do yagit. ¹³ Unun men datyo da yawikon da dima altawit. Ae amin da galak togon da dima. Pin kopmon da altawit.

¹⁴ Gen unun amin daganban nin gat egipguman. Egakwan Dat da monji kaloni yabekban pigit unun dakon tilimni kagiman. Nandan yawot ae anpak bamisi unun aminon tugagit. ¹⁵ Unun dakon mibili Jon da madepsi yan tidanek amin yan yoyigit, "Nak unun amin dakon mibilni do yan kili dayigim, 'Unun amin nak da bunon abisak, mani nak dima altanapbo kilisi egipgut, do nak nwanmanjak.'" "

¹⁶ Nandan yawot unun aminon tugagit da tosok, do nin kisisi gildari gildari panpuluganakwan gisami ton ekwaman. ¹⁷ Nido Pin kop da Moses iyinban gen teban nimgut, mani nandan yawot gat ae anpak bamisi unun Yesu Kristokon da apgut. ¹⁸ Pin kop unun amin kinda da dimasi kagit. Mani Monjisi kaloni, Datni da kapmatjok egisak, unun da Pin kop dakon mibili kili noligit.

Jon telagi pakbi sogok da gen yagit (Mt 3.1-12 ae Mk 1.7-8 ae Lk 3.15-17)

¹⁹ Juda amin Jerusalem egipgwit unun da mukwa sogok amin ae Liwai amin

yabekba Jonon kin yan iyiwit, “Gak nianjen amin kinda?”

²⁰ Yanba Jon da iyi dakon mibilni dima anksibigit. Yan tentenajek yan yoyigit, “Nak Kristo dima.”

²¹ Yanban iyiwit, “Yan kan gak namin? Gak Elaija bo?”

Yanba yoyigit, “Dima.”

Aeni iyiwit, “Gak kombi amin unun apjak do jomjom aman, unun bo?”

Yanba yoyigit, “Dima.”

²² Yanban iyiwit, “Gak namin? Gak da gen kobogi niyinjbi kin amin yabekba abiman yoyino. Gak gaga do namin yan yosol?”

²³ Iyinja Jon da kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen kinda yagit unun da aripmon yan yoyigit,

“Nak amin kinda miktim amin da aripmi dima egipmi timon da yan tidajek yan yosot, ‘Amin Tagi dakon kosit yulba kilegisi asak.’”

²⁴ Parisi amin da unun amin yabekba apgwit. ²⁵ Unun amin da Jon sanbenek yan iyiwit, “Gak Kristo dima, ae Elaija dima, ae unun kombi amin dima kan, nido amin telagi pakbi son yomisal?”

²⁶ Yan yanba Jon da yan yoyigit, “Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat, mani amin kinda ji da bikbigon akdak, unun amin ji dima nandan iman. ²⁷ Unun nak da manjikon noldak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witdalgen.”

²⁸ Jon gat gen yan nandat awit unun Betani kokupmon Jordan Pakbi usugap tet unudon awit. Jon unudon egek amin telagi pakbi son yomgut.

Yesu unun Pinjok dakon Sipsip Monijni

²⁹ Gildat kinda do Jon da Yesu iyikon opban kanek yan yagit, “Kabit, on Pinjok dakon Sipsip Monijni. Unun miktim amin dakon diwarini wiririkdak. ³⁰ On amin do nak kili dayigim, ‘Amin kinda nak da bunon abisak unun da nak si njwapmandak, nido nak dima altanapbo kilisi egipgut.’ ³¹ Nak naga dima nandan imgum, mani Israel

amin kabi da unun amin kan nandanyo ani do anek telagi pakbi son yominek apgum.”

³² Jon yan tentenajek aeni yagit, “Nak kanapbo Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak Kwen Kokup da Yesukon pigit. ³³ Nak naga unun amin dima nandan imgum. Mani Pinjok da nak telagi pakbi son yoben do yabegek yan nayigit, ‘Gak kanbi Telagi Wup amin kinda da kwenon pin yikban kan yan nandaki, unun amin da amin Telagi Wup nan telagi pakbi son yomdisak.’ ³⁴ Unun amin nak naga kagim, do yanji dayisat, unun amin unun Pinjok dakon Monji.”

Yesu wasanjek panjetni timikgit

³⁵ Gildat kinda do Jon gat panjetni bamori gat unudon gin akgwit. ³⁶ Agek Yesu obinjakwan kanek yan yoyigit, “Kabit, on Pinjok dakon Sipsip Monijni!”

³⁷ Jon da gen unun yanban nandanek panjetni bamot Yesu yolgimal. ³⁸ Yolakwal Yesu da tobil pindagek yan yoyigit, “Yo nina wisamal?”

Yanban yan iyigimal, “Rabai, gak dukon egisal?” (“Rabai” unun gen dakon mibili unun “Yoyijdet.”)

³⁹ Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Jil abinj konjil.”

Yan yanban kin yutni kagimal. Kanek pilindo 4 kilok agit do Yesu gat egipgwit.

⁴⁰ Amin bamot Jon dakon gen nandanek Yesu yolgimal, kinda mani Andru unun Saimon Pita dakon padige. ⁴¹ Andru Yesu yipmanek unudon gin Saimon wisin kan yan iyigit, “Nin Mesaia kili kaman.” (“Mesaia” dakon mibili unun “Kristo”).

⁴² Yan iyinek abidan ananj Yesukon kin altanbal Yesu da Saimon kanek yan iyigit, “Gak Saimon, Jon dakon monji. Bunon amin da Sipas yan gayini.” (“Sipas” unun dakon mibili unun “Pita”*)

Yesu da Pilip gat Nataniel gat yan yomgut

⁴³ Wisa dagokdo Yesu Galili Provinskon kik do anek Pilip kan kwan yan iyigit, “Abinj nak nol.”

1:21: GT 18.15,18; Mt 11.14 1:23: Ais 40.3 1:27: Jn 1.15 1:29: Ais 53.6-7; 1Pi 1.18-19 1:30: Jn 1.15
1:32: Mt 3.16 1:34: Mt 3.17 1:36: Jn 1.29 1:40: Mt 4.18-20 1:42: Mt 16.18 * 1:42: Nin da genon
‘Pita’ dakon mibili unun ‘Tip.’ 1:45: GT 18.18; Ais 7.14; 9.6; Jer 23.5; Esi 34.23

44 Pilip unun Betsaida kokupmon nani, Andru gat Pita gat dakon kokup isalni.
45 Pilip unun kin Nataniel kan kwan yan iyigit, “Moses da gen teban papiakon amin kinda do gen mandagit, ae kombi amin da gen mandawit, unun amin kili kan kwan. Unun Yesu, Nasaret kokupmon amin, Josep dakon monji.”

46 Yanban Nataniel da iyigit, “Yo tagi kinda Nasaret kokupmon tagi dima altogi nandisat.”

Yanban Pilip da yan iyigit, “Abinek ka.”

47 Yesu da Nataniel apban kanek Nataniel do yan yagit, “Kabir, Israel amin bamisi kinda abisak. Unun amin topni minisi.”

48 Yanban Nataniel da Yesu yan iyigit, “Nian anek nak dakon mibilno nandisat?”

Yan yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Pilip dima yan gaminjakwan gak pik kindap mibilon yigaki kili gandat.”

49 Nataniel unun gen nandanek yan kwok yan agit, “Yoyindet, gak Pin kop dakon Monji. Gak Israel amin dakon Kila Amin Madep.”

50 Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da gak pik kindap mibilon yikbi gandat yan gayiko unun do anek nandan gadan namisal. Don unun si yapmanek wasok njwakwarisi pindatdisal. 51 Nak asisi gayisat, don Kwen Kokup witdal kinjakwan kokdisal. Kanaki Pin kop dakon anelo kabi da Amin Dakon Monjikon wikwan pangin akdan.”

Yesu man madepni pidanbisi yan koni do wasok tapmimi ton agit

2

(Kilapmi 2–4)

Yesu da yanban pakbisi da wain dagawit

1 Pi agak bamori mudanakwal Kana kokup, Galili miktimon minjat pakpak kinda dakon sonok madep kinda awit. Aba Yesu dakon menji da kin pindakgit.
2 Yesu gat pandet kabini gat kisi yan yoba opba unun minjat pawiron kisi egipgwit.
3 Egek wain nan mudanba Yesu menji da yan iyigit, “Wain kili mudan.”

4 Yanban Yesu da iyigit, “Men, gak da nak diwat dima nayiki. Abisok unun nak dakon bisap dima.”

5 Yanban menji da oman amin yan yoyigit, “Yo kinda do dayinban kan unun ani.”

6 Pakbi tibit madep daman 100 lita da tilak tip ban wasanbi 6 kabi yan tawit. Juda amin da anpakni yolek Pin kop da dabilon kilek tok do unun pakbi tibit ban kolej son son ani do tawit.

7 Yesu da oman amin yan yoyigit, “Ji pakbi kolej tibirikon tagalba pikwan.” Yoyinban yan aba genikon win tugawit.

8 Yan aba yoyigit, “Ji diwari kolej panpan jap noknok kila aminon pankit.” Yoyinban panki imgwit.

9 Pakbisi da wain dagagit do jap noknok kila amin da ankilik kok do nan nandan galagisi agit. Oman amin pakbi kolewit unun da Yesu da yo agit unun kawit, mani kila amin dima kagit, do wili minjat pagit unun yan iban 10 opban yan iyigit, “Mibiltok wain galagisi yomno morapmi nanakwa, don wain isaliban yomno non. Kositnin yan tosok, mani gak wain tagisi pankutnanbi tan ban bunon don yomisal.”

11 Unun wasok tapmimi ton Yesu da Kana kokup Galili miktimon unudon mibiltoksi wasanek agit. Yan anek tilimni yolinban pandetni da unun kanek nandan gadan imgwit.

12 Yesu Kana kokup yipmanek menji gat padige kabi gat ae pandet kabini gat Kapaneam kokupmon kin unudon gildat kabi kinda egipgwit.

*Yesu da Telagi Yut Madepmon monej ilit
pi awit amin yolgit*

(Mt 21.12-13 ae Mk 11.15-17 ae Lk 19.45-46)

13 Juda amin dakon Yapyap Bilak kapmat tanakwan Yesu Jerusalem kigit. 14 Kin Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigi pindakban amin monej ilit pi awit. Amin diwari unun bulmakau, sipsip ae minam ban monej ilit pi awit. Anakwa amin diwari da tamonikon yigek monej kulabik aba pindakgit. 15 Yan pindagek nap diwat diwat timigek unun ban amin ae bulmakau ae sipsip kisi baljan yolban telagi

yut yipmanjek wanğa abigiwit. Yan anek Rom dakon monej ban Telagi Yut Madep dakon monej kulabik an an awit amin dakon monejni wiririkban kinakwa tamoni panjobilgit. ¹⁶ Anek minam ban monej ilit pi awit yan yoyigit, “Minamji timik wanğa panjabigit! Ji da kulabik aba Datno dakon yut monej ilit tamo yombem dima asak!”

¹⁷ Yanban panjetni da gen kinda Pinjkop da papiakon tosok unun do nandawit. Gen unun yan tosok:

“Gak dakon yut do galagisi nandisat, unun do anek unun yut da tagisi tosok do pini asat.”

¹⁸ Juda amin da yo agit unun kanek yan iyiwit, “Ni wasok tapmimi tonj kinda nan nolijbi kanek gak yan mudan gamijbi da unun yo asal yan gandanen?”

¹⁹ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “On telagi yut tuwilba gildat kapbi da butgwan nak da kaluk witjikdisat.”

²⁰ Yanban Juda amin da yawit, “Nin bilak 46 kabi da butgwan telagi yut on agiman. Gak da gildat kapbi dogin witjik do yosol, ma?” ²¹ Mani telagi yut unun iyi dakon giptim do yagit. ²² Don Pinjkop da Yesu kimoron nan aban pidagit unun bisapmon panjetni da gen unun yagit unun do nandawit. Anek Pinjkop dakon gen gat ae Yesu da gen yagit kisi do nandaba bamisi agit.

Yesu da amin morap kisi dakon mibilni nandan mudosok

²³ Yesu Yapyap Bilagon Jerusalem kokup papmon egipgut bisapmon amin morapmi da wasokni tapmimi tonj madepsi aban pindagek nandan gadan imgwit. ²⁴⁻²⁵ Mani Yesu da mibilni nandan mudagit, do but unun do dima yopgut. Amin kinda da amin dakon mibilni iyijdetjak do dima nandagit, nido iyi amin dakon butni kili pindak mudagit.

3

Yesu Nikodemus gat gen yagimal

¹ Parisi amin kinda egipgut mani Nikodemus. Unun Juda amin dakon kila amin

kinda. ² Unun amin kalbi kinda Yesukon kinj altan iminek yan iyigit, “Yoyijdet, amin kinda Pinjkop gat gadat gadat dima asak tam, gak da wasok tapmimi tonj asal unun aripmi dima aban. Do gak yoyijdet kinda Pinjkopmon da apgul yan nandan gama-manj.”

³ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda aeni dima altosak kan, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni aripmi dima kosak.”

⁴ Iyijban Nikodemus da iyigit, “Amin pelanj kili abi kinda da nian anek aeni altosak? Meni da butgwan pigek aeni tagi altosak?”

⁵ Yanban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda pakbi ae Telagi Wupmon dima altosak kan, Pinjkop da Amin Kila Asagon aripmi dima pigisak. ⁶ Aminon da altanji unun amin, ae Wupmon da altanji unun wup. ⁷ Gak aego altoki dosi gayit unun do dima wiripdakgi. ⁸ Mirim unun galaktokni yolek dukwan dukwan tagini kisak. Wuwigi nandaman mani dukwan da abisak ae dukwan kisak unun dima kan pisoman. Amin morap Wupmon da alton unun yan gin.”

⁹ Yanban Nikodemus da iyigit, “Unun nianon da noman toni?”

¹⁰ Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Gak Israel amin dakon yoyijdet kinda da yo morap on dima nandabi pisosok, ma? ¹¹ Nak asisi gayisat, nin yo si nandaman unun do yoman, ae yo si pindakgiman unun do yan tenjenok aman. Mani dayino ji gen unun timit do dima galak tonj. ¹² Nak miktimon yo tonj unun do dayiko nandaba bami dima asak. Yan an do Kwen Kokupmon yo tonj unun do dayiko nianji anek nandaba bami asak? ¹³ Amin kinda da Kwen Kokup dimasi wigigit. Amin Dakon Monji Kwen Kokup da pigit unun dagan wigigit. ¹⁴ Kalip Moses da miktim kibiri timon tunon amin anenakgit, yan gin amin da Amin Dakon Monji anenotdan. ¹⁵ Anenakba nandan gadan imni amin

uñun kisisi egip egip dagok dagogi mini abidokdan.

¹⁶ “Pinjkop amin miktimi miktimi ekwan uñun do but dasi galak tan yominek Monji kaloni yomgut. Uñun do nandan gadan imni amin Tipdom do amin dima ani. Egip egip dagok dagogi mini do amin ani. ¹⁷ Pinjkop da Monji minjat aminyo anpakni kokwin anek gen pikon yopjak do miktimon dima yabekgit. Yokwikon ban timitjak do yabekban pigit. ¹⁸ Monji nandan gadan iman amin uñun kobogi yokwi dima timitni. Mani nandan gadagi mini amin uñun Pinjkop dakon Monji kaloni dakon mani dima nandan gadan iman, do kobogi yokwi timitni dakon yan dagok kili anyobi. ¹⁹⁻²⁰ Kobogi yokwi timitdan dakon mibili uñun yan: Tenjeni da miktimon tenjenanban amin da anpakni yokwi noman toni do pasalek tenjeni manji iminek pilin tuk do galak tawit. ²¹ Mani gen bami panek egisak amin uñun tenjenikon abisak. Abinek tenjenikon egakwan amin da kanba Pinjkop da anpuluganban anpak tagisi asak.”

Jon da Yesu dakon mibili yan tenjenagit

²² Uñun da kwenon Yesu gat pandetni gat Judia miktimon kiwit. Panji pandetni gat egek amin telagi pakbi son yomgut. ²³ Anakwan Jonyo kisi amin telagi pakbi son yomgut. Aion kokupmon pakbi morapmi tawit do amin uñudon apba telagi pakbi son yomgut. Aion uñun Salim kokup da kapmatjok toso. ²⁴ (Uñun bisapmon Jon dam tebanon dima yipbi.)

²⁵ Uñun bisapmon Jon dakon pandetni gat ae Juda amin kinda gat gen emat awit. Ni kosiron da pakbi sonjek Pinjkop da dabilon tagi kilek togi yan do gen emat awit. ²⁶ Anek Jon dakon pandetni da kin Jon yan iyiwit, “Yoyindet, amin uñun Jodan Pakbi teri kinda gak gat egek mibilni yanbi nandagiman, abisok amin kisisi da uñun aminon kwa telagi pakbi son yomisak.”

²⁷ Yanba Jon da yan yoyigit, “Pinjkop Kwen Kokup egisak uñun da amin kinda do pi kinda dima imisak kan tagi dima asak. ²⁸ Nak kalip gen yagim uñun disis nandan,

uñun yan: ‘Nak Kristo dima. Pinjkop da nak yabekban mibiltan iminek abisat.’ ²⁹ Wili kinda da minjat kinda pasak kan, minjat uñun iyi do pasak. Panjakwan wili dakon notni da agek mirak yopmanek geni nandanek kisik kisik asak. Abisok kisik kisik da nak da buron tugosok. ³⁰ Uñun dakon man da wukwisi tosak, anakwan nak dakon man da pinji tosak.

³¹ “Amin kwen da pigit uñun da amin morap kisi yapman mudosok. Miktim amin uñun on miktim dakon, ae nandak nandakni uñun on miktim dakon. Amin Kwen Kokup da pigit uñun da amin morap kisi yapman mudosok. ³² Uñun da yo morap pindak nandanjo agit uñun do yan tenjenok asak, mani amin da nandaba bami dima asak. ³³ Geni do nandaba bami asak amin uñun Pinjkop da gen bami yosok yan nandan gadan. ³⁴ Amin uñun Pinjkop da yabekban apgut uñun Telagi Wupni tagapmisok dima, tugok tugogisi tan imisak, do Pinjkop dakon gen yan tenjenosok. ³⁵ Dat da Monji but dasi galak tan iminek yo morap kilani asak do uñun da kisiron yopgut. ³⁶ Amin morap Monji nandan gadan iman uñun amin egip egip dagok dagogi mini abidon. Mani amin morap Monji dakon gen dima guramikgan uñun amin egip egip dima abidoni. Pinjkop dakon butjapni uñun aminon toktogisi toso.”

4

Yesu da Samaria minjat kinda gat gen yagimal

¹⁻² Yesu da amin telagi pakbi son yoban pandetni morapmisi awit, yan Parisi amin da gen bini nandawit. Jon da pandet timikgit dakon tilakni uñun yapgut yan amin da yanba nandawit. (Yesu iyi telagi pakbi dima son yomgut, pandetni da son yomgwit.) ³ Yesu da Parisi amin da gen bino kili nandan namen yan nandanek Judia Provins yipmanek tobi aeni Galili Provinskon kigit. ⁴ Galili kik do Samaria Provins binapan kigit.

3:17: Lk 19.10 **3:18:** Jn 5.24 **3:19-20:** Jn 1.5,9; 8.12 **3:22:** Jn 4.1-2 **3:28:** Mt 11.10; Jn 1.20 **3:31:** Jn 8.23 **3:32:** Jn 3.11 **3:35:** Mt 11.27; Jn 5.20 **3:36:** Jn 3.16-18; 1Jn 5.12 **4:1-2:** Jn 3.22 **4:5:** WW 33.19; Jos 24.32

⁵ Kiŋ Samaria dakon kokup pap kindamani Sika unudon kiŋ altagit. Sika unun da kapmatjok miktim tim kinda tosok, unun miktim tim kalipsigwan Jekop da monji Josep do imgut. ⁶ Pakbi gapma kinda Jekop da kalip wayikgit unun miktimon tagit. Gildat binap anjakwan Yesu kosit agipgut do warari nandaneŋ unun pakbi gapma da ileŋikon yik yawokgit. ⁷ Yik yawogakwan Samaria miŋat kinda pakbini kolek do apgut. Apban Yesu da yaŋ iyigit, “Pakbi tagi koleŋ nabi noken?”

⁸ (Paŋdetni jap yum do kokup papmon kili kiwit.)

⁹ Yaŋban Samaria miŋat da Yesu yaŋ iyigit, “Gak Juda amin kinda, ae nak Samaria miŋat kinda, do nido pakbi nabi noko yaŋ nayisal?” (Miŋat unun mibili yaŋ do yagit, Juda amin da Samaria amin gat not dima anek egipgwit.)

¹⁰ Yaŋban Yesu da iyigit, “Gak Piŋkop da but galak yo amin do isal yomisak unun nandisal tam, ae namin da pakbi nabi noko yaŋ gayik unun nandisal tam, iyinbi unun amin da pakbi egip egipmi ton tagi gaban.”

¹¹ Yaŋban miŋat da yaŋ iyigit, “Amin tagi, gak pakbi tibitgo mini, ae pakbi gapma unun dubagi. Do gak pakbi egip egipmi ton unun dukon naŋ anapbi? ¹² Babiknin Jekop da pakbi gapma on nin do ningut. Jekop iyi gat ae monjini gat on gapmakon pakbi koleŋ nawit, ae bulmakau sipsipyoni gat kisi nawit. Gak da Jekop yapmanjal, ma?”

¹³ Yaŋban Yesu da iyigit, “Amin morap on pakbi nanek ae pakbi do akdan. ¹⁴ Mani nak da amin kinda do pakbi ibo nosak kaŋ, ae pakbi do dima akdisak. Nak da pakbi iben unun da butnikon pakbi dabil kinda mudok mudogi mini taŋ imdisak. Pakbi dabil unun da egip egip dagok dagogi mini imdisak.”

¹⁵ Yaŋ yaŋban miŋat da Yesu yaŋ iyigit, “Amin tagi, unun pakbi nam. Nabi nanek pakbi do dima aken. Anek bunon pakbi kolek do idon sanbenek dima apben.”

¹⁶ Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Gak kiŋ ego iynbi tobil apjil.”

¹⁷⁻¹⁸ Yaŋ yaŋban iyigit, “Nak eno mini.”

Yaŋban Yesu da iyigit, “Gak kalip amin paŋ kwinit abi kosiri 5 agit, da abisok amin yikgamal unun ego dima. Gak eno mini yaŋ bamisi yosol.”

¹⁹ Yaŋban miŋat da yaŋ iyigit, “Amin tagi, gak kombi amin kinda yaŋ gandisat. ²⁰ Samaria amin nin dakon babiknin on ileŋon Piŋkop gawak imgwit. Mani Juda amin ji da yaŋ yoŋ, Jerusalem gin kiŋek Piŋkop gawak imneŋ kaŋ tagisi.”

²¹ Yaŋban Yesu da iyigit, “Miŋat, nak gen gayisat unun nandabi bami asak. Bisap kinda apdisak, unun bisapmon Dat gawak imim unun on ileŋon dima tokdisak, ae Jerusalemyo kisikon dima tokdisak. ²² Samaria amin ji Piŋkop dakon mibili pakyaŋsi dima nandaneŋ gawak iman. Amin yokwikon baŋ timit timit dakon kosit unun Juda amin ninon tosok do yaŋbi, do nin Piŋkop bamisi nandaneŋ gawak imaman. ²³ Mani bisap kinda apjak, ae kili abik, unun bisapmon amin Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da Dat gawak imdan. Dat da unuden amin da gawak imni do galak tosok. ²⁴ Piŋkop iyi unun Wup, unun do anek gawak iman amin unun Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da gawak imni kaŋ unun kilegisi.”

²⁵ Yaŋ yaŋban miŋat da Yesu yaŋ iyigit, “Mesaia, mani Kristo yaŋ iyan, unun don apjak yaŋ nandisat. Unun da abin yo morap niyin paŋteŋteŋ an mudokdisak.”

²⁶ Yaŋban Yesu da iyigit, “Nak gak gat gen yomak nak unun amin mani.”

²⁷ Yesu gen yaŋ yaŋakwan unudon gin paŋdetni da tobil abin kaŋba Yesu miŋat kinda gat gen yaŋbal pindagek wiripdakgwit. Mani “Gak yo nido galak tosol?” bo “Nido on miŋat gat gen yomal?” yaŋ kinda da Yesu dima iyiwit.

²⁸ Anakwa miŋat unun pakbi tibitni yipmanek tobil kokup papmon kiŋek amin yaŋ yoyigit, ²⁹ “Ji abin amin kinda koni. Unun amin da yo morap kalip agim unun nayin mudak. Unun Kristo bo?” ³⁰ Yoyinban kokup pap yipmanek Yesukon apgwit.

³¹ Kosiron abinjakwa panjetni da Yesu yan iyiwit, “Yoyinjet, gak jap di na.”

³² Mani yan yoyigit, “Nak japno ton, unun jap dakon mibili ji dima nandan.”

³³ Yoyinban panjetni da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Amin kinda da jap panabin imik bo?”

³⁴ Yanakwa Yesu da yan yoyigit, “Pinjokop nak yabekban pigim unun dakon galaktokni yolek pi namgut unun an mudoken unun da japno asak. ³⁵ Ji da yan yon, ‘Kaneke 4 kabi mudanakwan jap pakpagi.’ Mani nak da yan dayisat, ji sintanek jap pi do pindak mudoni. Jap morap unun kili bami tan mudan. ³⁶ Jap bami pakpak amin unun tomni timikdak. Jap bami panmuwukdak unun egip egip dagok dagogi mini do panmuwukdak. Yanjo, jap kwaot kwaot amin gat ae jap bami pakpak amin gat kisi da kisik kisik tagi anjil. ³⁷ Yanjo, gen kinda yon unun bami, ‘Amin kinda da jap kwaokdak, ae kinda da bami pasak.’ ³⁸ Ji pigaga kinda pi dima awiron jap bami pani do nak da yabekgim. Amin da pi madepsi awiron ji da pini dakon bami pan.”

³⁹ Minjat da, “Unun amin da yo morap kalip agim unun nayin mudak” yan yanban nandanek Samaria amin morapmi unun kokup papmon nani da Yesu nandan gadan imgwit. ⁴⁰ Yan awit do Yesukon abinek “Gak nin gat egipnen” yan iyanba gildat bamori unun kokupmon egipgwit. ⁴¹ Egek amin morapmisi Yesu iyi dakon geni nandanek nandan gadan imgwit. ⁴² Anek minjat yan iyiwit, “Gen yanbi nandanek nandan gadan imaman. Mani unun dogin dima. Nin da nin iyi dakon gen nandanek yan si nandan, unun amin asi miktin amin morap yokwikon ban timit timit amin yan nandan.”

Yesu da amin madep kinda dakon kila amin dakon monji anmilip agit

⁴³ Yesu unun gat gildat bamori egi mudanek unun kokup yipmanek Galili Proviskon kigit. ⁴⁴ Yesu iyi gen kinda yan yagit, “Kombi amin kinda iyi da miktimon amin da dima nandaba wikwan iman.”

⁴⁵ Galili amin unun kisi Yapyap Bilak bisapmon Jerusalem kokup papmon egek Yesu da yo morap agit unun pindak nandanjo awit, do Yesu unun Galili kin al-tanakwan but galagon da abidawit.

⁴⁶ Yesu aeni Galili miktimon Kana kokupmon kigit. Kalip unun kokupmon unun da wasok aban pakbisi unun da wain dagagit. Kana kokupmon kila amin madep dakon kila amin kinda egipgut. Monji Kapaneam kokupmon sot agit. ⁴⁷ Unun kila amin da Yesu Judia yipmanek Galili abik unun dakon geni nandanek Yesukon kinjek monji sot an pali kimot do agit unun anmilip asak do bisit tebai iyigit.

⁴⁸ Iyanban Yesu da yan iyigit, “Ji wasok tapmimi ton mibili mibili dima pindatni kan, nandan gadat dima akdan.”

⁴⁹ Yanban kila amin da yan iyigit, “Amin tagi, monjino dima kimagakwan tepmi piki.”

⁵⁰ Yanban Yesu da iyigit, “Gak kiki. Monjigo egipdisak.”

Yanban kila amin Yesu da gen yagit unun do nandaban bami aban tobil kigit. ⁵¹ Tobil kinakwan pi monjini da apba kosiron domdom anek yan iyiwit, “Monjigo sot yipmak da tagi egisak.”

⁵² Yanba yoyigit, “Ni bisapmon sotni yipman dek?”

Yanban iyiwit, “Apma gildat tobil do 1 kilok giptimi kindap sogit unun yawokgit.”

⁵³ Yanba datni da yan nandagit, apma unun bisapmonsisi Yesu da yan nayigit, “Monjigo egipdisak.” Yan nandanek iyi gat ae amin kabini yutnikon egipgwit unun gat kisi nandan gadat awit.

⁵⁴ Yesu Judia yipmanek Galili kin wasok tapmimi ton unun aban kosit bamot agit.

Yesu da Pinjokop gawak imin bisap madepmon amin yoyin dekgit

(Kilapmi 5–10)

5

Yesu da Betesda Pakbi Idapmon amin kinda anmilip agit

1 Egi don Juda amin dakon jap no-knok bisap madep kinda altanakwan Yesu Jerusalem kigit. 2 Jerusalem kokup papmon pakbi idap kinda tosok, Ibru genon da Betesda yan yon. Unun pakbi idap tip dam madep dakon wigat kinda mani Sipsip Wigat unun da kapmatjok tosok. Pakbi idap ilenikon yik nandat yut 5 yan ton. 3-4 Unun yik nandat tamokon sot amin morapmi egipgwit: dabili mini amin, ae kandapmi yokwi amin, ae kidari alek tanbi amin kisi egipgwit. 5 Amin kinda egipgut unun sotni tan iminjakwan gin egakwan bilak 38 agit. 6 Yesu da unun amin pagakwan kanek sot kilisi agit yan nandanej iyigit, “Gak giptingo kilek tosok do nandisal?”

7 Yanban sot amin da kobogi yan iyigit, “Amin tagi, pakbi da wayin asak bisapmon amin kinda da nak anpulugan pakbi idapmon abigi dima nepmandak. Nak pigik do anapbo amin diwari da nwapmanek pigi an.”

8 Yanban Yesu da iyigit, “Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!” 9 Gen yan ijinjakwan unudon gin amin unun giptimi kilek tanban yalin potni timigek kosit agipgut.

Yo unun Sabat bisapmon altagit, 10 do Juda amin da kilek tagit amin yan iyiwit, “Abisok unun Sabat bisap. Gak gen teban yapmanek yalin potgo timigek agisal.”

11 Yanba yan yoyigit, “Amin unun nak anmilip ak unun da yan nayik, ‘Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!’”

12 Yanban iyiwit, “‘Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!’ yan unun namin da gayik?”

13 Yesu amin morapmi da bikbigon da kili kigit, do kilek tagit amin unun namin da iyigit unun dima nandagit. 14 Don Yesu da Telagi Yut Madep da nagalon pikek amin unun kanek yan iyigit, “Nandaki, gak kilek tal. Yo yokwi sanbenek dima aki. Aki kan sot agil unun yapmanek yo jigisi da altan gamdisak.” 15 Iyiban amin unun kin Juda amin yan yoyigit, “Yesu da nak anmilip agit.”

16 Yesu unun Sabat bisapmon yo yan agit, do Juda amin da wasanej yo yokwi animgwit. 17 Mani Yesu da yan yoyigit, “Datno yik nandari mini pi agit da anan obisak, ae nakyo kisi yan gin asat.” 18 Yesu Sabat dakon gen teban yapgut, ae unun gin dima, Pinjok unun naga dakon Datno yan yanek nak Pinjok gat arip yan nandagit. Unun yagit do Juda amin da mibiltok anakba kimotjak do nandawit unun si yapmanek wagilsi anjatno kimotjak yan nandaba teban tagit.

Pinjok dakon Monji unun yan dagok anibi

19 Juda amin da yan nandanakwa Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Monji unun iyi da nandak nandagon yo kinda aripmi dima asak. Datni da yo asak unun kanek unun nan gin asak. Dat da pi asak, Monji kisi yan gin asak. 20 Dat da Monji but dasi galak tan iminek yo morap asak unun Monji yolisak. Wasok agit unun si yapmanek Dat da wasok masi masimi yoliban ji unun pindagek tamtam yokdan. 21 Dat da amin kimakbi paban pidanakwa egip egip yomisak, unuden gin Monji da namin amin do egip egip yom do nandisak unun iyi dakon galaktok yolek yomisak. 22-23 Dat da amin kinda dakon anpakni dima kokwinikdak. Amin da Dat do man madep iman, yan gin Monji do man madep imni do anek amin kokwin agak pi kisi morap unun Monji do iman mudagit. Amin kinda Monji man madep dima imisak kan, Dat Monji yabekban pigit ununyo kisi man madep dima imisak.

24 “Nak asisi dayisat, amin kinda nak dakon gen nandanej Dat yabekban pigim unun nandan gadan imjak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. Unun amin gen pi tamokon dima atjak. Unun kimot yipmanek egip egip kili abidosok. 25 Nak asisi dayisat, bisap kinda apdisak, ae kili abik, unun bisapmon amin kimakbi Pinjok Monji dakon gen nandanej egip egip abidokdan. 26 Nido Dat unun iyikon egip egip tosok, do Monji kisi iyikon egip egip tan imjak do yan dagok agit.

27 Monji unun Amin Dakon Monji egisak,

do Dat da yan mudan iban gen kokwin asak. ²⁸ Nak da gen yosot unun do but morap dima ani. Bisap kinda apdisak, unun bisapmon amin morap kimakbi kokupmon pokgon unun Monji dakon gen nandanek ²⁹ wanga kin mudokdan. Anpak kilegi awit amin unun pidanek kalugi egipdan. Ae anpak yokwi awit amin unun pidanek gen kokwin tamokon kwa gen kokwin amin da pasilni do yoyikdisak.”

Amin diwari kisi da Yesu dakon mibili yawit

³⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak naga da nandak nandagon yo kinda aripmi dima aben. Datno dakon gen nandanek gen kokwin asat. Naga dakon galaktok yolek dima asat, Dat nak yabekgit unun dakon galaktok yoldat, do gen kokwin kilegi asat.

³¹ “Pi asat unun jonigek naga do yan tenjenok aben kan, amin da nak dakon gen tagi dima nandan teban toni. ³² Mani amin kinda egisak ununyo kisi nak da pi asat unun jonigek yan tenjenok asak. Nak nandisat, gen yan tenjenok asak unun bamisi yosok.*

³³ “Ji da amin yabekba Jonon kwa Jon da nak do yan kwok bamisi agit. ³⁴ Miktin amin kinda da nak dakon gen anteban asak unun da yo madep dima asak. Mani ji yokwikon ban pulugan kini yan do Jon da yan kwok agit unun do dayisat. ³⁵ Jon unun lam kinda da yan sonjek tenjenagit. Ji bisap pisipmisok unun dakon tenjeni do galak tawit.

³⁶ “Mani pi asat unun yo kinda da jonigek nak do yan tenjenok asak unun da Jon da yan kwok agit unun yapmandak. Yo unun pi morap Datno da an mudoken do namgut unun. Unun anapbo asi Dat da nak yabekban pigim unun nandaba bamisi asak. ³⁷ Datno nak yabekban pigim unun da iyi pi asat unun jonigek yan tenjenok asak. Ji tekni bisap kinda dima nandawit, bo tomni bisap kinda dima kawit. ³⁸ Dat dakon geni ji dima abidon, nido amin yabekban pigit unun dima nandan gadan iman. ³⁹ Pin kop da papiakon gen ton unun da egip egip dagok dagogi mini niman ji yan nandan.

Yando, ji pini tebaisi anek manjinek nandan kokwinik mudon. Unun papia da nak do yan kwok asak, ⁴⁰ mani ji da egip egip dagok dagogi mini abidok do nagon ap do dimasi galak ton.

⁴¹ “Nak amin da man madep namni do gen unun dima yosot. ⁴² Mani nandan damisat, ji Pin kop do but dasi dima galak tan iman. ⁴³ Nak Datno da manon apbo ji da nak dima abidon. Mani amin kinda da iyi da manon apjak kan, ji tagisi abidoni. ⁴⁴ Ji notji da man madep damni do nandan, mani Pin kop kaloni da man madep damjak do dima nandan. Ji yan anek nianon da nandan gadat ani?

⁴⁵ “Nak Daron kinjek ji gen pikon depdisat yan dima nandani. Moses da ji pan pulugosak yan nandan teban ton, mani dima. Moses da iyi gen pikon depdisak. ⁴⁶ Moses da nak do gen mandagit. Geni do nandaba bami asak tam, nakyo kisi nandan gadan nabam. ⁴⁷ Mani unun gen mandagit unun do nandaba bami dima asak, do nikon da nak dakon gen do nandaba bami asak?”

6

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut (Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Lk 9.10-17)

¹ Don Yesu Galili Pakbi idap teri kinda do wigigit. (Unun pakbi idap mani kinda Taiberias.) ² Yesu da wasok tapmimi ton anek sot amin pan kilek aban kawit, do amin morapmisi da bunon yolgwit. ³ Yolakwa Yesu ilenon wikwan pandet kabini gat yikgwit. ⁴ Unun bisapmon Juda amin dakon Yapyap Bilak Madep kwan tagit. ⁵ Yesu amin morapmisi apba pindagek Pilip yan iyigit, “On minat amin kabi do bret dukon ban yuman yomno noni?” ⁶ (Pilip si ankwalek kok do yan iyigit. Yesu unun yan aken yan unun iyi kili nandagit.)

⁷ Yanban Pilip da kobogi yan iyigit, “Nin monen 200 danari ban bret yuman yomno amin kalon kalon da bret jimjimjok kinda aripmi dima timik timik agagi.”

5:29: Dan 12.2; Mt 16.27; Ya 24.15 **5:30:** Jn 5.19; 6.38
14.11 **5:37:** Mt 3.17; Jn 5.32; 8.18 **5:39:** Lk 24.27

* **5:32:** Yesu da Pin kop Datni do yosok. **5:36:** Jn 3.2;
5:46: Ya 3.22

8 Yanban pan̄detni kindā mani Andru, unun Saimon Pita dakon padige, unun da Yesu yan̄ iyigit, 9 “Monjisok kindā oni unun dakon bret timi 5 bali ban̄ wasan̄bi unun gat ae tap kilap bamori gat tan̄ iman̄. Mani on miñat amin morapyo do yomno aripmi dima asak.”

10 Yanban Yesu da yagit, “Yoyin̄ba miñat aminyo pabin̄ yitni.” Unun timon jon̄ tim madep tagit. Wili 5 tausen yan̄ da tilak pabin̄ yikgwit. 11 Yik mudan̄akwa Yesu da bret timigek Pin̄kop ya yan̄ iyin̄ek amin̄ yikgwit unun do yoban galaktokni da aripmon nawit. Ae tap kilap timigek yan̄ gin̄ agit. 12 Jap nan̄ba aripmi an̄akwa Yesu da pan̄detni yan̄ yoyigit, “Jap diwat nan̄ diwaran̄ unun kisi timik pan̄muwutni. Jimjimi kindā dima tan̄ yokwi toni.” 13 Yan̄ yoyin̄ban bret timi 5 bali ban̄ wasan̄bi nan̄ diwarikgwit unun yik madep 12 kabi similba tugawit.

14 Yesu da unun wasok tapmimi ton̄ aban̄ kan̄ek amin̄ da yan̄ yawit, “Asisi, Pin̄kop da kombi amin̄ miktimon yabet do yagit oni.” 15 Amin̄ da Yesu unun kila amin̄ madepnin̄ egi nimjak do an̄teban anen̄ yan̄ nandan̄akwa Yesu da butni pindak mudagit, do yopman̄ek iyi gin̄ tobil ilen̄on wigigit.

Yesu pakbi idap kwenon baman̄ baman̄ kigit

(Mt 14.22-33 ae Mk 6.45-52)

16 Pilin pilindo pan̄detni pakbi idapmon pigiwit. 17 An̄akwa pilin tan̄akwan Yesu dima opban kan̄ iyi gin̄ bot kindakon wigek Kapaneam kokupmon kik do pakbi idap binap nan̄ kiwit. 18 Kin̄akwa mirim madepsi an̄akwan pakbi madepsi tamalikit. 19 An̄akwan pan̄detni pakbi wayigek 5 bo 6 kilomita da tilak kin̄ek kan̄akwa Yesu pakbi idap kwenon baman̄ baman̄ bot da kapmatjok opban kan̄ek pasalgwit. 20 Pasalba Yesu da yan̄ yoyigit, “Nak da naga obisat. Ji dima pasolni.” 21 Yan̄ yan̄ban Yesu boron wisak do but galaksi nandawit. Boron wikwan unun bisapmon gin̄ kokup kik do nandawit bot unudon akgit.

Amin̄ da Yesu wisiwit

22 Gildat kindā do miñat amin̄ kabi madep pakbi idap teri kindā do egipgwit unun sigin̄ egipgwit. Egek yan̄ nandawit, apma bot kalon̄i kindā gin̄ tagit, mani Yesu unun boron pan̄detni gat dima wigiwit. Pan̄detni dagin̄ wigek kiwit. 23 Yan̄ nandan̄ek egakwa bot diwar̄i Taiberias kokup da apgwit. Abin̄ Amin̄ Tagi da bret gisamigek yoban nawit, unun kokup da kapmatjok pan̄abin̄ akgwit. 24 An̄akwa amin̄ da Yesu gat pan̄detni gat dima ekwan̄ yan̄ pindakgwit, do bot timigek Kapaneam kokupmon Yesu wisin̄ kok do kiwit.

Yesu unun Kwen Kokup dakon bret

25 Kin̄ pakbi idap teri kindā Yesu kan̄kwan̄ yan̄ iyiwit, “Yoyin̄det, gak ni bisapmon idon abil?”

26 Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Asisi dayisat, ji bret dabo nan̄ek butji tugawit unun do an̄ek nak wisin̄ anan̄ oben̄. Wasok tapmimi ton̄ doliko pindagek unun tilak dakon mibili nandawit, unun do an̄ek dima oben̄. 27 Ji jap tan̄ yokwi togi pak do pi dima ani, egip egip dagok dagogi mini dakon jap unun pak do pi ani. Jap unun Amin̄ Dakon Monji da damdisak. Yan̄ asak do Pin̄kop Dat da tilak agit.”

28 Yan̄ban iyiwit, “Nin nian̄si an̄ek Pin̄kop dakon pi anen̄?”

29 Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Pin̄kop dakon pi unun yan̄: Ji Pin̄kop da amin̄ yabekban apgut unun nandan̄ gadan̄ imni.”

30-31 Gen unun yan̄ban yan̄ iyiwit, “Babiknin̄ da miktim kibiri timon mana nawit. Unun dakon gen Pin̄kop da papiakon yan̄ mandabi da tosok:

‘Kwen Kokup dakon bret amin̄ do yoban nawit.’

Do gak nian̄ abi? Tilak tapmimi ton̄ nian̄ensi kindā nan̄ abi kan̄ek nandan̄ gadan̄ gamnen̄?”

32 Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Asisi dayisat, Kwen Kokup dakon bret Moses da dima damgut. Datno da Kwen Kokup dakon bret bamisi ji do damisak. 33 Amin̄ Kwen Kokup da pin̄ miktimon miñat amin̄ morapyo do egip egip yomisak unun Pin̄kop dakon bretni.”

³⁴ Yanban iyiwit, “Amin tagi, unun bret bisapmi bisapmi nin do nibi.”

³⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak naga egip egip dakon bret. Amin kinda nagon apjak kan, jap do ae sanbenek dima akdisak, ae amin kinda nak nandan gadan namjak kan, pakbi do ae sanbenek dimasi akdisak.

³⁶ “Nak yan dayit, ji nak kili nandawit mani sigin dima nandan gadan naman.

³⁷ Dat da minjat amin morapyo namisak unun da nagon apdan. Amin morap nagon aban aripmi dima yolbo kini. ³⁸ Nido nak naga dakon galaktok yolek Kwen Kokup da dima pigim. Namin da nak yabekgit nak unun dakon galaktok yol do pigim. ³⁹ Datno nak yabekban pigim unun dakon galaktok unun yan: Nak Datno da amin kili namgut unun kinda dima yipbo pasiljak. Mibi gildaron kisisi pabo pidoni. ⁴⁰ Datno dakon galaktok unun yan: amin morap Monji kanek nandan gadan imni, unun kisisi egip egip dagok dagogi mini do amin ani do nandisak. Ae mibi gildaron kisisi pabo pidoni do nandisak.”

⁴¹ Yesu da nak naga bret Kwen Kokup da pigim yan yagit do Juda amin da nandaba yokwi tok an iminek gen morapmi yawit.

⁴² Yan yawit, “On Yesu, Josep dakon monji gin, ma? Meni ae datni unun nandan yomanan. ‘Nak Kwen Kokup da pigim’ yan nianon da yosok?”

⁴³ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji nandaba yokwi tok anek disi gen gen dima abit. ⁴⁴ Dat da nak yabekban pigim. Amin kinda iyi da galak togon nagon aripmi dima apjak. Dat da nandak nandakni antagap aban nagon tagi opjak. Ae mibi gildaron nak da kimoron nan abo pidokdisak. ⁴⁵ Kombi amin da papiakon gen yan ton:

‘Pinkop da minjat amin morapyo yoyindetdisak, amin morap Dat dakon gen do mirak panek nandak nandak pan unun nagon oban. ⁴⁶ Miktim amin kinda da Dat dimasi kagit. Amin unun Pinkop gat egipgumal da apgut unun dagin Dat kagit. ⁴⁷ Nak asisi dayisat, nandan gadat asak amin unun egip egip dagok dagogi mini do amin asak. ⁴⁸ Nak naga egip egip dakon bret.

⁴⁹ Babikji miktim kibiri timon mana nawit unun kimak mudawit. ⁵⁰ Mani bret Kwen Kokup da pigit, amin da unun nanek aripmi dima kimotni. ⁵¹ Nak egip egip dakon bret Kwen Kokup da pigim. Amin kinda unun bret nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Bret unun yomdisat unun naga dakon sabamno, miktim amin da egip egip abidoni do yomdisat.”

⁵² Yan yanban Juda amin da iyi gin gen emat madepsi anek yawit, “Unun amin nianon da sabamni niban nonen do yosok?”

⁵³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, ji Amin Dakon Monji dakon sabam ae yawiyo dima noni kan, jikon egip egip dima tan damjak. ⁵⁴⁻⁵⁵ Sabamno unun jap bamisi ae yawino unun pakbi bamisi, do amin kinda nak dakon sabamno ae yawino nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Anakwan mibi gildaron kimoron nan abo pidosak. ⁵⁶ Nak dakon sabamno ae yawino nosak amin unun nagon egakwan nak unun aminon egipben. ⁵⁷ Dat egip egipmi ton da nak yabekban pigim. Unun egisak do anek nak egisat. Unun da tilak nak egisat do anek nak nosak amin unun kisi egipjak. ⁵⁸ Bret on dasi Kwen Kokup da pigit. Kalip babikji bret unun nan egek don kimakgwit. On bret unuden dima. Amin kinda bret on nosak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini egipjak.”

⁵⁹ Yesu gen on Kapaneam kokupmon Juda amin da muwut muwut yutnon egek amin yoyin degek yagit.

Egip egip dagok dagogi mini dakon gen

⁶⁰ Yesu da gen unun yanban nandanek pandetni morapmi da yan yawit, “Gen on yosok unun jigisi. Namin da aripmi abidosak?”

⁶¹ Pandetni da gen unun do yanba yokwi tok aba buri pindagek yan yoyigit, “Gen unun do nandan gadatji wital kisak, ma?

⁶² Ji kanakwa Amin Dakon Monji kalip egipgut kokupmon aeni tobil wigisak kan, ji nian nandani? ⁶³ Telagi Wup da iyi amin egip egip dagok dagogi mini yomisak. Amin da iyi egip egip dagok dagogi mini aripmi

dima timitni. Gen dayisat unun da Wup egip egip damisak unun jikon anabisak. ⁶⁴ Mani jikon da amin diwari nandan gadat dima an.” (Nandan gadat dima awit amin unun Yesu da pini wasanek agiron da kili nandan yomin mudagit. Ae namin da uwal da kisiron yipjak unun kili nandan imgut.) ⁶⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Mibili yan do nak yan kili dayigim, ‘Amin kinda Dat da dima antagap asak kan, nagon aripmi dima opjak.’”

⁶⁶ Yesu da gen unun yoyinban panjetni diwari tobil kinjek Yesu sanbenek dima yolgwit. ⁶⁷ Yan anakwa Yesu panjetni 12 kabi yan yoyigit, “Ae jiyo kisi nepman dek kikan?”

⁶⁸ Yoyinban Saimon Pita da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, nin naminon kinej? Gak dakon gen da egip egip dagok dagogi mini nimisak. ⁶⁹ Nin nandan gadat anek yan si nandan, gak Pin kop dakon Telagi Amni.”

⁷⁰ Yanban Yesu da yoyigit, “Nak ji 12 kabi manjigim, mani ji kabikon da kinda unun Sunduk yombem.” ⁷¹ (Unun Judas, Saimon Iskariot dakon monji do yagit. Unun panjetni 12 kabikon nani kinda, mani unun bin amin do Yesu uwal da kisiron yipgut.)

7

Imal Yut Kabej Bilagon Yesu Jerusalem kigit

¹ Unun da kwenon Yesu Galili Provinskon gin agipgut. Juda amin da Yesu si anatan kimotjak yan nandawit, do Judia Provinskon agip do dima nandagit. ² Juda amin dakon Imal Yut Kabej Bilak unun dakon bisap kwan tanakwan ³ Yesu dakon padik padikni da yan iyiwit, “Gak on kokup yipmanek Judia Provinskon kinjek wasok tapmimi ton anaki panjetgoni da koni. ⁴ Amin kinda amin morapmi da nandan imni do nandisak kan, yo pasili dima asak. Gak yan asal do amin morapmi da dabilon abi koni.” ⁵ (Padik padikniyo kisi dima nandan gadan imgwit do gen unun yawit.)

⁶ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji galak tokjikon tagi agipni, mani nak dakon bisap unun dima kwan tak. ⁷ Miktin amin morap da ji nandaba yokwi tok aripmi dima an damni, mani nak anpak yokwi an unun do yan kwok asat, do unun do nandaba yokwi tok an naman. ⁸ Ji jap noknok bisap madep do Jerusalem kini. Nak dakon bisap dima ak, do naga dima kikan.” ⁹ Gen unun yan yanek Galili Provinskon sigin egipgut.

¹⁰ Mani padik padikni jap noknok bisap madepmon kin mudan kwa noman da dima, pasilikon da bunon don kigit. ¹¹ Unun bilak bisap madepmon Juda amin dakon kila amin da Yesu wisin ek yan yawit, “Unun amin dukwan egisak?”

¹² Yan yanakwa amin kabi madep Jerusalem egipgwit da gen pisigon da gen yawit. Diwari da “Unun amin tagisi” yan yawit. Ae diwari da “Dima, unun amin top pankewaldak” yan yawit. ¹³ Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek mibilni noman dima yawit.

¹⁴ Jap noknok bisap madep binap gwan Yesu unun Telagi Yut Madep unun da naganon pigek amin yoyin dekgit. ¹⁵ Anakwan Juda amin dakon kila amin da geni unun nandan wuripdagek yan yawit, “On amin papia yut dima wigek nandak nandak madep dukon pagit?”

¹⁶ Yan yanba yoyigit, “Gen unun dayin dekdan unun naga dakon gen dima. Pin kop yabekban pigim unun dakon gen nan dayisat. ¹⁷ Amin kinda Pin kop dakon gen guramitjak kan, unun da geno dakon mibili tagi nandisak. Pin kop dakon gen nan yosot, bo naga da nandak nandagon da yosot unun tagi kokwinitjak. ¹⁸ Amin kinda iyi dakon gen yosok, unun amin iyi man madep pak do yosok. Mani amin kinda yabet amni man madep pasak do nandisak unun amin topni mini, amin kilegisi. ¹⁹ Kalip Moses da gen teban damgut, mani jikon da amin kinda da unun gen teban dima guramidak. Ji nak nido nikba kimokgen do nandan?”

20 Yanban kobogi yan iyiwit, “Konj kinda gagon egisak. Namin da gikban kimokgi do nandisak?”

21 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak wasok tapmimi ton kalonji kinda agim unun do wiripdakgwit. 22 Kalip Moses da monjisi dakon giptim mandak dakon anpak ani do dayigit. (Asi, Moses iyi dima wasanek agit, babakji Abraham da wasanek agit.) Ji Moses dakon gen teban yolek monjisi dakon giptim Sabat bisapmon kisi mandan. 23 Ji Moses dakon gen teban dima yapni do anek monjisi dakon giptimni Sabat bisapmon kisi mandan gin. Ji yan an, do nak da Sabat bisapmon amin kinda anmilip agim unun do butjap nido nandan naman? 24 Ji dabil dagin pindagek nandan kokwin an. Yo morap kokwin agak bamisi ani kan unun tagisi.”

Yesu unun nianen amin kinda?

25 Jerusalem kokup papmon amin diwari da yawit, “On amin nanj kila amin da anjakba kimotjak do nandan, ma? 26 Kabit, no-mansi agek gen yanakwan gen kinda dima iyan. Kila amin da asi unun Kristo yan nandan iman? 27 Unun amin kokupni unudon yan nandan imaman. Kristo apjak bisapmon amin da dukon amin kinda yan dima nandan imdan.”

28 Yan yanakwa Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalon amin yoyin degek gen papmon da yan yagit, “Ji nak dakon mibilno ae kokupno dukwan tosok unun nandan. Mani nak naga da galak togon dima pigim. Datno nak yabekban pigim unun topni minisi. Ji unun dima nandan iman, 29 mani nak unun gat egipgumak, ae unun da nak yabekban pigim, do unun nandan imisat.”

30 Gen unun yanban nandanek dam tebanon yip do awit, mani bisapni dima agit do amin kinda da dima abidagit. 31 Amin morapmi da nandan gadan iminek yan yawit, “Amin kinda da don abinek on amin da wasok tapmimi ton asak unun yapmanek morapmisi asak? Aripmi dima, do on Kristo bo?”

Yesu abidok do obip amin yabekgwit

32 Amin da Yesu do gen pisigon da yan nandat an iminakwa Parisi amin da nandawit. Nandanek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da Yesu abidok do obip amin yabekgwit. 33 Anakwa Yesu da gen yan yagit, “Nak bisap pisipmisok ji gat egek yabekban pigim aminon tobil wigiken. 34 Wigapbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan. Ae nak da kokup egipben unudon ji aripmi dima wigikdan.”

35 Yanban Juda amin dakon kila amin da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Unun dukwan kinakwan dima konej do yosok? Juda amin notnin Grik amin kabikon ekwan unudon kinjek Grik amin yoyin detjak do yosok? 36 Unun da yan yak, ‘Wigapbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan.’ Ae ‘Ji nak da kokup egipben unudon aripmi dima wigikdan’ yan yak. Gen unun nianon da yak?”

Yesu da pakbi egip egipmi ton do yagit

37 Jap noknok bisap madep egipgwit unun dakon mibi gildat unun bisap madepsi. Unun bisapmon Yesu da pidan agek gen papmon da yan yagit, “Amin kinda pakbi do asak kan, nagon abinek nosak. 38 Amin kinda nak nandan gadan namjak kan, Pinjop gen da yosok unun da aripmon burikon da pakbi morapmi egip egipmi ton dasi pak anan kikdisak.” 39 (Yesu nandan gadan imni amin da don Telagi Wup abidoni do gen unun yagit. Unun bisapmon Yesu man madep dima pagit, do Telagi Wup dima yobi.)

Amin da wasen ki kabi bamot awit

40 Amin diwari da Yesu da gen yagit unun nandanek yan yawit, “Asisi, on Kombi Amin Pinjop da yabekban miktimon pisak do yagit oni.”

41 Yanakwa diwari da yawit, “On amin unun Kristo.”

Ae diwari da yawit, “Dima. Kristo unun Galili Provinskon da dima altosak. 42 Pinjop da papiakon gen yan tosok: Kristo

uñun kila amin madep Dewit dakon yawi diwat kabikon da altosak. Uñun kalip Dewit da egipgut kokup Betlehem unudon altokdisak.”⁴³ Amin da Yesu do nandak nandak yan panjek wasen ki kabi bamori awit.⁴⁴ Diwari da dam tebanon yip do nandawit, mani amin kinda da dima abidagit.

Kila amin da Yesu dima nandan gadan imgwit

⁴⁵ Obip amin unun tobil mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin garon kwa yan yoyiwit, “Ji nido unun amin dima abidan awen?”

⁴⁶ Yanba obip amin da yoyiwit, “Amin kinda da unun amin da gen yosok unuden kinda dima yagit.”

⁴⁷ Yanba Parisi amin da yoyiwit, “Ji kisi bo panjekwalak? ⁴⁸ Kila amin kinda bo Parisi amin kinda da unun amin dimasi nandan gadan imgut. ⁴⁹ Unun amin kabi madep gen teban dima nandaba pisosok, do Pinjop da unun amin kabi jobit timitni do yagit.”

⁵⁰ Nikodemus, unun kalip Yesukon kigit, unun kila amin gat Parisi gat da kabikon nani kinda. Unun da yan yoyigit, ⁵¹ “Gen tebanin da yan yosok, Amin kinda iyi dakon mibilni dima yanban nandanek isal dogin yokwi al yan aripmi dima iyigi.”

⁵² Yan yanban iyiwit, “Gak kisi Galili amin, ma? Gak Pinjop da papiakon gen ton unun pakyanji manjinek nandaki kan, kombi amin kinda Galili Provinskon da aripmi dima altokdisak yan nandakdisal.”

Minjat kinda yokwi agit unun Yesukon anan apgwit

⁵³ Yan iyinjakwa amin kisi yutnikon kin kin awit.

8

¹ Mani Yesu Hlej Olipmon wigigit. ² Wisa dagokdosi aeni Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwan amin morapmi iyikon apgwit. Abinjakwa Yesu pabin yigek amin yoyin dekgit. ³ Anjakwan gen teban yoyindet gat Parisi amin gat da minjat kinda abidan anapgwit. Amin da kanakwa unun minjat da yumabi agit. Anabin amin da dabilon

yipba⁴ agakwan Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, on minjat da yumabi si anjakwan amin da kan. ⁵ Gen tebanon Moses da gen kinda yagit unun yan: minjat unuden tipban anakba kimotjak. Gak da unun do nian nandisal?”⁶ Yesu da gen yokwi kinda yanban gen pikon yipnen yan nandanek anjekalgwit. Mani Yesu gawak pigek kisiri da miktimon kilda mandagit.

⁷ Anjakwan gen sigin iyinjakwa pidanek yan yoyigit, “Jikon da amin kinda yokwi kinda dima agit kan, unun amin da mibiltok minjat da kwenon tip anajak.”⁸ Yan yanek aeni gawagek miktimon kilda mandagit. ⁹ Gen unun yanban nandanek amin iyi kalon kalon kin kin awit. Bilakni morapmi amin da mibil tanek kinjakwa bilakni kalonisok amin da bunon kiwit. Kin mudanakwa Yesu iyi gin egakwan minjat unun inamnikon akgit. ¹⁰ Agakwan Yesu pidan agek yan iyigit, “Minjat, amin morap unun dukwan ken? Amin kinda gen pikon gep do dima akdak on?”

¹¹ Yanban minjat da yagit, “Amin tagi, amin kinda dima akdak.”

Yanban Yesu da iyigit, “Nakyo kisi gen pikon dima gepben. Gak kin aego yo yokwi dima aki.”

Yesu unun miktim dakon tenjeni

¹² Yesu da minjat aminyo yan yoyigit, “Nak naga miktim dakon tenjeni. Amin kinda nak noljak kan, unun amin pilin tukgwan dima agipjak. Egip egip dakon tenjeni da unun aminon tosak.”

¹³ Yan yanban nandanek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Gak gaga nan jonigek gaga do yanjkwok asal, do nandano bami dima asak.”

¹⁴ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Unun asi, nak naga jonigek yanjkwok asat. Nak dukwan da apgum ae dukwan kiken unun nandisat, do yanjkwok asat unun bamisi yosot. Mani nak dukwan da apgum ae dukwan kiken unun ji dima nandan. ¹⁵ Ji amin kokwin an unun miktim da anpagon kokwin an. Nak amin kinda dima kokwinikdat. ¹⁶ Mani nak amin kokwin abom tam bamisi kokwinikom.

Nido nak naga gin amin kokwin dima asat, Datno nak yabekban pigim unun da nak anpuluganban kokwin amak. ¹⁷ Ji da gen tebanon gen yan tosok, Amin bamori da gen kalonji nanjin yan kwok amal kan, unun da gen bami asak. ¹⁸ Nak naga nan jonigek naga do yan kwok asat, ae Dat nak yabekban pigim ununyo kisi nak nan jonigek yan kwok asak.”

¹⁹ Yanban Parisi amin da yan iyiwit, “Datgo dukwan egisak?”

Yanba yoyigit, “Ji nak dima nandan naman, ae Datno kisi dima nandan iman. Nandan naman tam, Datnoyo kisi tagi nandan ibam.”

²⁰ Yesu unun Telagi Yut Madep dakon buri kinda paret yopgwit unudon egek amin yoyin degek gen unun yagit. Mani bisapni dima agit, do amin kinda da dima abidagit.

Yesu da iyi kisak kokupmon aripmi dima kini do yagit

²¹ Yesu da sanbenek amin yan yoyigit, “Nak depman kiko ji nak wisikdan, mani yokwisi tan daminakwa kimotdan. Nak da kikenon aripmi dima apni.”

²² Gen yan yanban nandanek Juda amin da iyi gin yan yawit, “ ‘Nak kikenon aripmi dima apni’ yan unun nido yosok? Iyi nan anagek kimot do yosok?”

²³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji migon amin. Nak kwen amin. Ji miktim amin, mani nak miktim amin dima. ²⁴ Yan do, kili dayit, ji yokwisi tan daminakwa kimotdan. Ji nak Unun Amin yan dima nandan gadan namni kan, yokwisi tan daminakwa kimotdan.”

²⁵ Yanban iyiwit, “Gak namin?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Nak kili dayigim da dayin anan obisat. ²⁶ Ji dakon anpak kokwinigek gen morapmisi tagi yoken. Mani Amin nak yabekban pigim unun top dima yosok. Gen morap unun yanban nandagim unun ban miktim aminon yan tentenosot.”

²⁷ Gen unun yoyin kwon Datni do yosok yan dima nandawit, ²⁸ do Yesu da yan yoyigit, “Ji Amin Dakon Monji anenagek nak

Unun Amin yan nandan namdan. Unun bisapmon nak naga da nandak nandagon yo dima asat yan nandakdan. Dat da nayin dekgit unun banjin yosot yan nandakdan. ²⁹ Nak yabekban pigim amin unun nak gat ekwamak. Bisapmi bisapmi nak Dat dakon galaktok yoldat, do dima nepman dekdak.” ³⁰ Gen unun yan kwon gin amin morapmi da nandanek nandan gadan imgwit.

Gen bami da amin pulugan yopdisak

³¹ Yesu da Juda amin nandan gadan imgwit yan yoyigit, “Nak dakon gen guramitni kan, nak dakon pan detnoni bamisi egipdan. ³² Yan egek gen bami nandan pisanba unun da pulugan depdisak.”

³³ Yanban yan iyiwit, “Nin Abraham dakon babikni kabi ekwaman. Nin bisap kindakon amin kinda dakon oman monjini dima egipguman. Do nianon da amin taginin da kisiron da pulugan kinen do yosol?”

³⁴ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap yokwi an unun yokwi dakon oman monjini ekwan. ³⁵ Oman monji amin yuri kinda gat tok togisi dima ekwan. Monji dagin tok togisi ekwan. ³⁶ Yan do, Monji da pulugan depjak kan, ji wagisi pulugan depbi.

³⁷ “Ji Abraham dakon amin kabi yan nandan damisat. Mani nak dakon gen abidok do dima nandan, do nikba kimokgen do nandan. ³⁸ Datno da yo morap noligit unun do dayisat. Ae datji da anpak ani do dayigit, ji unun ban an.”

³⁹ Yanban nandanek Juda amin da yan iyiwit, “Datnin unun Abraham.”

Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ji asi Abraham dakon monjini tam, Abraham da iyi anpak agit unun ban abam. ⁴⁰ Pin kop da gen bami morap yanban nandagim unun ban dayisat. Anapbo ji nak nikba kimokgen do nandan. Abraham yan dima agit. ⁴¹ Ji datji dakon anpak unun banjin an.”

Yanban iyiwit, “Nin gwamda dima. Datnin unun Pin kop kalon gin.”

⁴² Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak Pin kop gat egipgumak da pigim. Nak naga da

galak togon dima pigim. Pinjkop da yabekban pigim, do Pinjkop unun asi Datji tam, ji da nak do but dasi galak tan nabam. ⁴³ Gen yosot unun ji da dima nandaba pisosok. Nido geno abidok do dima nandan. ⁴⁴ Ji datji Sunduk unun dakon monjini egek galaktokni yol do tagisi nandan. Kalipsi wasok wasogikon amin dapdap kinda egipgut. Gen bami unun iyikon dima tosok, do gen bami unun dima yoldak. Unun top gen dakon datni egisak, do iyi dakon gen yanek top yosok. ⁴⁵ Mani nak gen bami yosot, ae ji geno do nandaba bami dima asak. ⁴⁶ Nak yokwi asat yan nandan, ma? Yan nandan kan yokwi asat unun ji da tagi antenten ani. Mani gen bami yosot kan, nido geno do nandaba bami dima asak? ⁴⁷ Pinjkop dakon amin ekwan unun da gen morap yosok unun nandan. Mani ji Pinjkop dakon amin dima ekwan, do geni dima nandan.”

Yesu gat Abraham gat dakon gen

⁴⁸ Yesu da gen yan yanban Juda amin da yan iyiwit, “Gak Samaria amin kinda, kon kinda da gak da buron egisak. Unun gen bami yoman?”

⁴⁹ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak da buron kon kinda dima egisak. Nak da Datno nandabo wukwan iminapbo, ji da nak do nandaba pisak. ⁵⁰ Amin da nandaba wukwan namni do pi dima asat. Amin kinda gen kokwin amin egisak, unun da mano wukwisi tosak do pini asak. ⁵¹ Nak asisi dayisat, amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.”

⁵² Yanban nandaneq Juda amin da Yesu yan iyiwit, “Yan yanaki gak da buron kon kinda asisi egisak yansi nandaman. Abraham gat kombi amin gat unun kisi kili kimakgwit, mani gak da yosol ‘Amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.’ ⁵³ Gak datnin Abraham unun yapmandat yan nandisal, ma? Abraham gat kombi amin gat kili kimakgwit. Gak nianen amin kinda yan nandisal?”

⁵⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak amin da nandaba wukwan namni do pi aben

kan, mano pinbisi asak. Mani Datno da mano madepsi tosak do pini asak. Ji da Datno do unun nin dakon Pinjkop yan yon. ⁵⁵ Ji unun dima nandan iman, mani nak nandan imisat. Nak naga dima nandan imisat yan yoken kan, ji yombem gin top amin aken. Mani nak nandan iminek geni guramikdat. ⁵⁶ Babikji Abraham unun nak dakon bisap kok do tagisi nandagit. Unun kanek but kwaktok nandagit.”

⁵⁷ Juda amin da gen unun yanban nandaneq yan iyiwit, “Gak dakon bilakgo 50 dima anakwan gak da nak Abraham kagim yan yosol, ma?”

⁵⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Abraham dima altanakwan nak kili egipgum da egisat.”

⁵⁹ Yan yanakwan tip timigek anakba kimotjak do nandawit. Mani Yesu unun pasilek Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanja kigit.

9

Amin dabili mini kinda dakon gen

¹ Yesu kosit agek amin dabili mini kinda meni da yan analagit kagit. ² Kanakwan pandetni da yan iyiwit, “Yoyidet, namin da yokwi aban on amin dabili mini da altagit. Iyi agit bo meni datniyo da agimal?”

³ Yanba Yesu da yoyigit, “On amin iyi yokwi agit bo ae men datniyo da yokwi agimal unun do dima. Pinjkop da wasok kinda on aminon noman aban amin da koni do dabili mini altagit. ⁴ Pinjkop da nak yabekban apgum unun dakon pini gildat kalba anensi. Pilin tokdisak. Amin kinda da kalbi pi aripmi dima asak. ⁵ Nak miktimon egisaron nak naga on miktim dakon tenjeni.”

⁶ Yesu gen unun yanek miktimon ilip sulek miktim gat dagapmikban nenak aban dabili mini amin da dabilon wiririkgit. ⁷ Yan anek iyigit, “Gak kin Silom Pakbi Idapmon pakbi soki.” (Silom dakon mibili unun “Yabekbi.”) Dabili mini amin unun kin pakbi son dabili sinanakwan yomanikon apgut.

⁸ Apban kokup isalni gat ae yo do bisit yanjakwan kawit amin gat da yan yawit, “On amin unun kalip yigek amin da monej imni do bisit yoyigit unun amin bo?”

⁹ Diwari da yawit, “Asi, on unun amin.” Anakwa diwari da yawit, “Kagiman amin unun yombem, mani on unun amin dima.”

Yan yanakwa amin unun iyi yan yoyigit, “Nak unun mani.”

¹⁰ Yanban iyiwit, “Niansi anek dabilgo kilek tak?”

¹¹ Yanba gen kobogi yan yoyigit, “Amin kinda mani Yesu yan iyan unun da miktin ban nejak wasanek dabilnokon wiririgek yan nayik, ‘Gak kin Silom Pakbi Idapmon pakbi soki.’ Yan nayinban kin pakbi sonjek dabilno kilek tanban yo pindat.”

¹² Yanban iyiwit, “Unun amin dukwan egisak?”

Yanba yoyigit, “Nak dima nandisat.”

Parisi amin da dabili sintagit amin unun dakon geni yawit

¹³ Amin dabili mini egipgut da sintagit unun iyan anan Parisi aminon kiwit. ¹⁴ Yesu da miktin ban nejak wasanek dabilnikon wiririkban sintagit unun Sabat bisapmon agit. ¹⁵ Unun do anek Parisi amin da aeni iyiwit, “Dabilgo niansi anek kilek tanban sintal?”

Yanba yagit, “Unun da nejak dabilnokon wiririkban pakbikon suganek sintat da yo pindakdat.”

¹⁶ Yanban Parisi amin diwari da yan yawit, “Unun amin Sabat dakon gen teban yapmandak, do Pin kop da dima yabekban apgut, yan nandaman.”

Mani diwari da yawit, “Unun yokwi pakpak amin tam wasok tapmimi ton yan dima aban.” Parisi amin gen bamori yan yanek wasen ki kabi bamori awit.

¹⁷ Aeni dabili sintagit amin yan iyiwit, “Unun amin wasok aban dabilgo sintak amin do nianen amin kinda yan nandisat?”

Yanba yagit, “Unun kombi amin kinda.”

¹⁸ Juda amin da unun amin dabili mini egipgut da sintagit unun do nandaba bami dima agit. Yan nandawit do unun amin dakon meni datniyo apjil do gen yipgwit.

¹⁹ Gen yipba kwan apbal yan yoyiwit, “Asi

on monji jil dakon? Dabili mini altagit yan yomal amin on unun? Yan kan nian anek dabili kilektak?”

²⁰ Yoyinba meni datniyo da yan yoyigimal, “Asi, on monji nit dakon, dabili mini nan meni da yan anlagit. ²¹ Mani nianon da dabili sintak unun nit dima nandamak. Ae namin da dabili aban pisak, ununyo kisi nit dima nandamak. Unun amin madep kili agit, do iyanan iyinba kobogi tagi dayisak.” ²² Juda amin dakon kila amin da gen teban kinda yan yipgwit, Amin kinda da Yesu unun Kristo yan yosak kan, unun amin Juda amin da muwut muwut yutnon dimasi wigisak. Gen teban yan yipgwit, do meni datni da Juda amin do pasalek yan yagimal, ²³ “Unun amin madep kili agit, do iyi nan iyinba kobogi dayisak.”

²⁴ Kalip dabili mini egipgut amin unun ae kosiri kinda gat iyinba opban yan iyiwit, “Pin kop man madep iminek yan teban tok tebaisi kinda anek gen bami gin yoki. Unun amin unun yokwi pakpak amin kinda yan nandaman.”

²⁵ Yanba amin unun da gen kobogi yan yoyigit, “Unun amin unun yokwi pakpak amin kinda bo dima unun dima nandisat. Mani yo kaloni nandisat, unun nak dabilno mini egipgum da abisok sintosot.”

²⁶ Yanban iyiwit, “Unun da niansi angamik? Nianon da dabilgo sintak?”

²⁷ Yanba yoyigit, “Nak kili dayiko dima nandayin. Ae nido sigin nandak do yon? Ji kisi pandetni egip do anek yon, ma?”

²⁸ Yanba yokwi tok an iminek gen yan iyiwit, “Gak unun amin dakon pandetni, mani nin Moses dakon pandetni ekwaman. ²⁹ Pin kop da Moses gen iyigit yan nandaman, mani unun amin dukwan da apgut unun nin dima nandaman.”

³⁰ Yan yanba yoyigit, “Ji da gen njaknwarisi kinda yon. Unun amin da dabilno anmilip ak, mani ji da ‘unun amin dukwan da apgut unun nin dima nandaman’ yan yon. ³¹ Pin kop da yokwi pakpak dakon geni dima nandan yomisak yan nandaman. Mani amin galaktokni yolek gawak iman amin unun geni nandan yomisak. ³² Amin kinda dabili mini meni da

yan aňalagit nan amin kinda da wasok aban dabili pisagit yan kinda dima nandagiman. Miktim wasok wasogikon da egi aňan obinek abisok ekwamanon gen bin kinda yan dima nandaman. ³³ Unun amin Pin kop da dima yabekban apgut tam, yo kinda aripmi dima aban.”

³⁴ Yanban Parisi amin da unun gen nandanek yan iyiwit, “Men go da gak aňalagiron da abisok ekwamanon yokwigo madepsi tan gamgwit da tan gaman, do gak nido nin niyin dekdal?” Yan yanek yolba wanga abigigit.

Nandan gadatni mini amin unun dabili mini yombem

³⁵ Yesu da yolba abigigit dakon gen unun nandanek wisin kan yan iyigit, “Gak Amin Dakon Monji nandan gadan imisal bo dima?”

³⁶ Yanban yan iyigit, “Amin tagi, Amin Dakon Monji unun namin? Nayinbi unun amin nandan gadan iben.”

³⁷ Yan yanban Yesu da yan iyigit, “Gak unun amin kili kal. Gen gayisak amin unun mani.”

³⁸ Yanban amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nak nandan gadan gamisat.” Yan yanek gawak imgut.

³⁹ Anakwan Yesu da yan yagit, “Nak miktimon gen kokwin ak do pigim. Yando, dabili mini amin unun sintoni, ae dabili sinton amin unun dabili mini ani.”

⁴⁰ Parisi amin diwari kapmatjok akgwit unun da gen unun nandanek yan iyiwit, “Nin kisi dabilnin mini ekwaman yan yosol, ma?”

⁴¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji dabilji mini ekwan tam, yokwisi mini. Mani ‘dabilnin ton’ yan yon, do yokwisi dakon gen unun sigin tan damin aňan kisak.”

10

Yesu unun sipsip kila amin tagisi

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda sipsip dam dakon wigat nan dima pitek kosit njwakwarikon da dam irak pigisak kan, unuden amin unun kabo noknok ae amin dapmanek

yoni gwayan amin. ² Mani wigat nan pigisak amin unun sipsip dakon kila amin. ³ Wigat kila amin da unun amin do yoma witdal iban pigisak. Pigi sipsipni kalon kalon dakon mani yanban tegi nandanakwa mibiltan yoban wanga kwan. ⁴ Kisisi wanga kin mudanakwa sipsip kila amin da mibiltan yoban tegi nandan iman, do bujon yol aňan kwan. ⁵ Sipsip da amin njwakwari dima yolgan. Tegi dima nandan iman do yan yoban sipsip si pasal kin mudon.” ⁶ Yesu da tilak gen unun yanban dima nandaba pisagit.

⁷ Dima nandaba pisagit do Yesu da aeni yoyigit, “Nak asisi dayisat, nak naga sipsip dam dakon wigat. ⁸ Amin morap mibiltok apgwit unun kabo noknok ae amin dapmanek yoni gwayan amin. Mani sipsip da geni dima nandan yomgwit. ⁹ Nak naga wigat. Amin kinda nagon abinek damon pigisak kan, Pin kop da yokwikon nan abidokdisak. Anakwan unun amin damon pigi ae wanga kin gin anek jap do aripmi dima akdisak. ¹⁰ Kabo noknok unun yo kinda do dima abisak. Unun sipsip kabo timit do, ae dapman kimotni do, ae panupbal ak do abisak. Mani nak yan do dima abisat. Nak wadak wadagi mini tagisi egipni do abisat.

¹¹ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Sipsip dakon kila amin tagisi unun iyi dakon egip egip paregek sipsipni panpulugosok. ¹² Sipsip dakon kila amin yokwi monen do nandanek pi asak unun sipsip dakon ami dima, do jon pinan abisak bisapmon si pasalek sipsip yopman kisak. Yopman kinakwan jon pinan da obin sipsip dapman nok do anakwan wasen kwan. ¹³ Unun amin tomni timit dogin nandisak do yan asak. Sipsip tagi egipni do dima nandisak.

¹⁴⁻¹⁵ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Datno da nak nandan naminakwan nak da Datno nandan imisat. Unuden gin sipsipno da nak nandan naminakwa nak da sipsipno nandan yomisat. Anek sipsipno do anek naga dakon egip egipno parekdat.

16 “Nak sipsipno diwari unun on demon nani dima. Unun wanja ekwan. Unun sipsip kabi nak da ilik panabin yopbo naga dakon tek nandakdan. Anek sipsip kabi kaloni gin egakwa kila amin kaloni da kilani akdisak. 17 Nak egip egipno paregek aeno abidokdisat, yan do Dat da nak do but dasi galak tan namisak. 18 Amin kinda da egip egipno aripmi dima gwayesak. Naga dakon galaktok yolek egip egipno parekgen. Egip egipno parekgen ae abidoken unun dakon yan dagok unun nagon tosok. Dat da yan si aben dosi yagit.”

19 Juda amin gen unun nandane aeni wasen ki kabi bamori awit. 20 Morapmi da yan yawit, “Kon kinda burikon egakwan but upbal asak. Ji nido geni nandan?”

21 Yan yanakwa diwari da yawit, “Gen yosok unun konni ton amin dakon gen nan dima yosok. Kon da dabili mini amin aripmi dima anmilip agagi.”

Juda amin da Yesu uwal an imgwit

22 Unun bisapmon Juda amin dakon jap noknok bisap madep kinda Jerusalem ais bisapmon noman tagit. Unun kalip Telagi Yut Madepni ankaluk awit unun do nandane egipgwit. 23 Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalgwan tamo kinda Solomon Dakon Kin Ap Tamo yan yawit unudon agipgut. 24 Agakwan Juda amin da abin Yesu anwasin agek yan iyiwit, “Gak gaga dakon mibilgo ni bisapmon niyin tentenoki? Gak asi Kristo kan, yan kwok nomansi a.”

25 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak kili dayigim, mani ji da nandaba bami dima agit. Nak namin aminsi kinda Datno da manon pi morap asat unun da tagi dolisak. 26 Mani ji unun nak dakon sipsip kabi dima, do dima nandan gadan naman. 27 Nak sipsip kabino nandan yomisat. Unun tekno nandane nolgan. 28 Nak da egip egip dagok dagogi mini yobo aripmi dimasi pasilni. Amin kinda da nak da kision ban aripmi dima gwayesak. 29 Datno da sipsip kabino namgut, ae Datno yo morap yapmanek wukwisi egisak, do amin kinda

da kision ban aripmi dima gwayesak. 30 Dat gat nit kaloni ekwamak.”

31 Juda amin da gen unun nandane aeni tip timigek anakba kimotjak do awit. 32 Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Nak Datno dakon pi tagisi morapmi ji dolik do anapbo pindakgwit. Unun pi agimgwan ni pi nan agim do nandane tipban nit do an?”

33 Yanban Juda amin da yan iyiwit, “Gak da pi tagisi kinda agil do anek tipban dima gitnen. Gak amin isali kinda da nak Pin kop yan yanek Pin kop kulabisal unun do anek gitdaman.”

34 Yanba Yesu da yoyigit, “Gen teban papi ajikon Pin kop dakon gen kinda yan tosok: ‘Nak yan dayisat, ji unun pin kop.’

35 Pin kop da papiakon gen ton unun bamisi gin. Kalip Pin kop da amin do geni yoyin tentenane ji pin kop yan yoyigit. 36 Ae Dat da iyi nak tilak anek yabekban miktimon pigim. Do ‘Nak Pin kop dakon Monji’ yan yanapbo ji nido ‘Gak Pin kop kulabisal’ yan yon? 37 Nak Dat dakon pi dima asat kan, geno do nandaba bami dima asak. 38 Mani nak asi pini asat. Yando, ji geno do nandaba bami dima asak kan, pi asat unun kanek nandan gadat ani. Anek yan si nandani, Dat unun nagon egisak ae nak Daron egisat.”

39 Yan yanban aeni Yesu abidok do awit, mani dima abidanakwa kigit.

40 Kin Jodan Pakbi pudane aeni Jon da kalip amin telagi pakbi son imgut unun kokupmon pan ki egipgut. 41 Unudon egakwan amin morapmi Yesukon abin yan yawit, “Jon unun geni pan teban asak do wasok tapmimi ton dima agit, mani gen morap on amin do yagit unun gen bamisi gin yagit.” 42 Unun kokupmon amin morapmi da Yesu nandan gadan imgwit.

Yesu unun Judia ae Jerusalem kinakwan kila amin da anakba kimotjak do nandawit

(Kilapmi 11–12)

11

Lasarus kimakgit

1 Amin kinda mani Lasarus unun sot agit. Kokupni unun Betani, unun Maria gat peni Mata gat dakon kokupni. 2 Unun Maria da pakbi kibani ton tagisi Amin Tagi da kandapmon tagalek busun dangwi nan ikdiganban kibidagit. Lasarus unun Maria gat peni gat dakon olapmi. 3 Sami bamot da Yesu do gen yipbal kigit, "Amin Tagi, notgo but dasi galak tan imisal unun sot asak."

4 Yesu gen unun nandanek yan yagit, "Unun sot asak mani wagil dima kimotjak. Pinjop gat Monji gat da man madep panjil do sot unun asak."

5 Yesu da Mata gat padige gat ae Lasarus gat do but dasi galak tan yomgut. 6 Yesu Lasarus da sot agit unun dakon geni nandanek kokup egipguron gildat bamori gat egipgut. 7 Egi mudanek panjetni yoyigit, "Nin aenin tobil Judia Provinskon kinenj."

8 Yanban panjetni da iyiwit, "Yoyindet, apmasok Juda amin da gak tipban gikba kimokgi do awit. Unun do dima nandanek aego tobil kik do yosol?"

9 Yanba Yesu da yan yoyigit, "Gildat kinda dakon tenjeni unun 12 awa ton. Amin kinda gildat kalba kosit agipjak kan, miktin dakon tenjeni kosok, do aripmi dima man potjak. 10 Mani kalbi kosit agipjak kan, tenjeni mini do anek kesal anajak." 11 Yesu yan yanek ae kinda gat yan yagit, "Notnin Lasarus unun yum dipmini pokdok, do nak da kin anyolbo pidosak."

12 Panjetni gen unun nandanek Yesu yan iyiwit, "Amin Tagi, yum dipmin pokdok kan, sotni dagan kinakwan kilek tosok."

13 Yesu da Lasarus kimakgit dakon gen yanban panjetni da asi dipmin pokdok yan nandawit. 14 Yan nandawit, do Yesu da nomansi yan tenjenanek yan yoyigit, "Lasarus unun kili kimakgit, 15 mani nak unudon dima egapbo kimakgit do tagi nandisat. Nido nak ji dakon nandan gadat panjeban ak do nandisat. Kili unudon kino."

16 Yesu da gen yan mudanakwan Tomas, mani kinda Yayat yan iyiwit, unun da panjet notni diwari yan yoyigit, "Ninyo kisi unun gat kinjek kisi kimotnenj."

Yesu unun pidot pidot ae egip egip ami

17 Yesu Betani kokupmon altanek Lasarus unun kili kimakgit da gildat 4 kabi kimakbi tamogwan tosok yan nandagit.

18 Betani kokup unun Jerusalem da kapmatjok 3 kilomita da tilak tosok. 19 Do Juda amin morapmi da Mata ae Maria dakon but panjeban ak do apba olapmi kimakgit dakon gwayam egipgwit.

20 Mata unun Yesu obisak yan nandanek Maria yutnon yipmanek kosiron kwan Yesu gat domdom agimal. 21 Anek Mata da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, gak idon egipgul tam, olapno dima kimakgit. 22 Unun kili kimakgit, mani abisok gak da Pinjop yo nianen kinda do bisit iyinbi unun da tagi gamjak yan nandisat."

23 Yanban Yesu da iyigit, "Olapgo unun pidokdisak."

24 Yanban Mata da iyigit, "Asi, mibi gildaron pidot pidot bisap madepmon don pidokdisak yan nandisat."

25 Yanban Yesu da iyigit, "Nak naga pidot pidot ae egip egip ami. Amin kinda nak nandan gadan naminek kimotjak kan, kalugi sigin egipdisak. 26 Ae amin morap kalugi egek nandan gadan namni unun amin wagil dima kimotdan. Gen unun yosot unun nandabi bami asak, bo dima?"

27 Yan yanban Mata da iyigit, "Amin Tagi, asi gak Kristo, Pinjop dakon Monji, miktimon apjak do yanbi amin yan nandan gamisat."

Yesu Lasarus do bupmi nandanek kunam takgit

28 Mata gen unun yanek tobil kin padige Maria iyindage tayangok yan iyigit, "Yoyindet da abik da gak do yosok."

29 Maria gen unun nandanek tepmisi pidan Yesu kok do kigit. 30 Yesu unun kokupmon dima obinek Mata gat domdom agimal tamokon unudon gin sigin akgit. 31 Juda amin Maria dakon but anjeban ak do yutnon egipgwit unun da kanba Maria tepmisi pidan wanja pikwan kan, kimakbi tamokon kunam tat do kisak yan nandanek bunon yolgwit.

32 Maria Yesu akgiron kin kanek kandapmikon man pagek yan iyigit, "Amin

Tagi, gak idon kisi egipguman tam olapno dima kimakgit.”

³³ Yesu da Maria gat Juda amin Maria gat apgwit unun kunam takba pindagek bupmi madepsi nandanek buri da yokwi tagit. ³⁴ Anek yoyigit, “Ji bumjotni dukwan yipgwit?”

Yanban yan iyiwit, “Amin Tagi, abineka.”

³⁵ Yan yanba nandanek Yesu kunam takgit. ³⁶ Yan aban kanek Juda amin da yan yawit, “Kabit. Unun da unun amin do but dasi galak tan imgut.”

³⁷ Mani amin diwari da yawit, “Unun da dabili mini amin anmilip aban sintagit. Yan agit, do ae nido unun amin dima anpulanganakwan kimakgit?”

Yesu da Lasarus aban pidagit

³⁸ Yesu unun aeni bupmisi nandanek kimakbi tamokon kin altagit. Kimakbi tamo unun tip kinam kinda tip madep nan sopgwit. ³⁹ Yesu yan yagit, “Ji tip madep aba kwan.”

Yan yanban Mata unun amin kimakgit dakon sami da yan iyigit, “Amin Tagi, abisok tanban gildat 4 kabi asak, do yan anej kan, kiban madepsi akdisak.”

⁴⁰ Yanban Yesu da iyigit, “Nak kili gayigim, nak nandan gadan nabi kan, gak Pin kop dakon tapmim madepni kokdisal.” ⁴¹ Yan yanakwan tip madep aba kinakwan Yesu kwen sintanban wigakwan yan yagit, “Dat, gak bisitno kili nandal, do ya yan gayisat.” ⁴² Gak bisapmi bisapmi bisitno nandisal, mani abisok on amin idon akgan unun da gak da nak yabekbi pigim yan nandan unun do anek gen unun gayisat.”

⁴³ Yesu yan yanek gen papmon da yagit, “Lasarus, wanga pi!” ⁴⁴ Yan iyinban amin kimakbi imal nan kisit kandap tomni dabilyo wamgwit walimbil wanga pigit. Pinban Yesu da yan yoyigit, “Imalni witdalek yipba kisak.”

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do gen yan anteban awit

(Mt 26.1-5 ae Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2)

⁴⁵ Juda amin morapmi Maria gat gwayam egip do opgwit unun da Yesu da

yo agit unun kanek nandan gadan imgwit. ⁴⁶ Mani diwari da Parisi aminon kinjek Yesu da yo agit unun do yoyiwit. ⁴⁷ Yan anakwa mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da gen kokwin amin kabi yoyinba abin muwukba yan yoyiwit, “Nian ano? Unun amin wasok tapmimi ton morapmi asak. ⁴⁸ Nin yum konek kan, unun da wasok morapmi yan gin anakwan amin kisi da nandan gadan imdan. Anakwa Rom gapman da abin Telagi Yut Madep gat ae Juda amin nin kisi panjupbal akdan.”

⁴⁹ Yan yanba amin kinda bikbiknikon yikgit, mani Kaiapas, unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut, unun da yan yoyigit, “Ji nandak nandakji mini. ⁵⁰ Juda amin nin morap kisi do anek amin kalon da kimotjak kan, unun da tagisi asak. Ji unun dima nandan? Nin kisi pasil mudonek kan, unun da tagi dima asak.”

⁵¹ Kaiapas gen yagit unun iyi da nandak nandagon da dima yagit. Unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egek kombi gen yanek Yesu da Juda amin kisi do anek kimotjak do yagit. ⁵² Ae Juda amin dogin dima, Pin kop dakon minjat monjiyo dukwan dukwan ekwan, unun kisi panmuwuk kabi kalon yop do anek kimotdisak.

⁵³ Unun gildaron gin kila amin da wasanek Yesu anakba kimotjak do gen yan pankosit awit. ⁵⁴ Yan awit, do Yesu Juda amin da bikbigon noman dima agipgut. Anek unun kokup yipmanek miktim amin dima ekwanon unun da kapmatjok kokup kinda mani Epraim unudon kwan pandetni gat egipgwit.

⁵⁵ Yapyap Bilak kwan tanakwan amin morapmi kokup dukwan dukwan da Jerusalem apgwit. Abin anpakni yolek iyi Pin kop da dabilon kilek tanek bisap madepmon kilegisi egipni yan do pini awit. ⁵⁶ Anek Telagi Yut Madep da nagalon muwuk egek Yesu wisinek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Nian nandan? Jap noknok bisap madep abin kosak bo dima?”

⁵⁷ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da amin yan

kili yoyiwit, “Amin kinds da Yesu unudon egisak yan nandisak kan, niyinban abidan dam tebanon yipneŋ.”

12

Maria da pakbi kibani ton tagisi nan Yesu son imgut

(Mt 26.6-13 ae Mk 14.3-9)

¹ Gildat 6 kabi tanakwa don Yapyap Bilak altosak unun bisapmon Yesu Betani kokupmon kigit. Betani kokup unun Lasarus Yesu da kimoron nan aban pidagit amin dakon kokupni. ² Unudon Yesu do nandaba wukwan iminek jap pakbiyo madep awit. Aba Mata da jap pilik yominakwan Lasarus gat amin diwari gat kisi yigek Yesu gat jap nawit. ³ Nanakwa Maria da pakbi kibani ton tagisi kinami kinds abidagit. Unun pakbi dakon tilakni unun 1 lita dakon binap, ae yuman nogi unun wukwisi. Unun pakbi kinam abidaneŋ Yesu da kandapmon tagalek iyi dakon busun danŋwani ban ikdigagit. Aban unun pakbi dakon kibani da yut kisi ilimik mudagit.

⁴ Yan anakwan panetni kinds mani Judas Iskariot, unun don Yesu uwal da kisiron yipgut, unun da yan yagit, ⁵ “Unun pakbi kibani ton tagisi aminon moneŋ 300 danari da arip timigek yoni mini amin do yomnom tam unun tagisi.” ⁶ Judas unun yoni mini amin do nandaba kik anek dima yagit. Iyi unun kabo noknok amin kinds Yesu gat panetni gat dakon moneŋ kinam kila agit, do bisap morapmi moneŋ yopgwit unun Judas da kabo timikgit.

⁷ Yesu da gen unun nandaneŋ yan yagit, “Minat on yum koni. Nak kimokgo son naminek kimakbi tamokon nepni unun bisap do pakbi on anoman agit. ⁸ Yoni mini amin unun bisapmi bisapmi ji gat egipdan, mani nak bisapmi bisapmi ji gat dima egipdaman.”

Lasarus anakba kimotjak do yawit

⁹ Juda amin morapmi Yesu Betani kokupmon egisak yan nandaneŋ unudon apgwit. Yesu kok do gin dima, Lasarus kimoron nan aban pidagit ununyo kisi kok do apgwit. ¹⁰⁻¹¹ Yesu da Lasarus aban pidanban kanek

Juda amin morapmi da kila amini yopman degek Yesukon kinnek nandan gadan imgwit. Yando, mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Lasarus kisi anakba kimotjak do gen pankosit awit.

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40)

¹² Gildat kinds do amin kabi madep Yapyap Bilak kok do apgwit unun da Yesu Jerusalem kokup papmon abisak yan nandawit. ¹³ Nandaneŋ jobban dakon tami mandan timik Yesu kok do kokup pap da wanga pigiwit. Pigek gen papmon da yan yawit:

“Osana! Pin kop anakisino!

‘Amin Tagi da manon abisak amin unun gisami ton egisak.’

Israel amin dakon kila amin madep unun gisami ton egisak.”

¹⁴ Yan anakwa Yesu da donki kinds kan unun da kwenon yikgit. Yan anakwan Pin kop da papiakon gen kinds tosok unun bami ton agit. ¹⁵ Gen unun yan:

“Saion kokup pap dakon amin, ji dima pasolni. Kabit, ji dakon kila amin madep donki bilagi da kwenon yigek abisak.”

¹⁶ Unun bisapmon panetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisagit. Mani bunon don man madep anakwan gen papiakon mandabi unun Yesu dosi yosok yan nandaba pisagit. Ae amin da yo aningwit unun papiakon gen ton ununyo kisi do nandaba pisagit.

¹⁷ Yesu da Lasarus kimakbi tamokon nan yan iban pidagit bisapmon amin morapmi da kanek kin gen bini yanba ireŋ tagit.

¹⁸ Wasok tapmimi ton agit unun dakon gen bini kili yanba nandawit, do amin morapmi da kosiron kok do kiwit. ¹⁹ Yan anakwa Parisi amin da pindagek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yo morap an im do nandaman unun aripmi dima aneŋ. Pindakgit, miktimi miktimi minat aminyo morap kisi da yolgan.”

Grik amin di da Yesu kok do yawit

²⁰ Yapyap Bilagon amin Pinjop gawak im do Jerusalem egipgwit unun bikbikgwan Grik amin diwari kisi egipgwit. ²¹ Unun Grik amin da Pilip kin kawit. (Pilip unun Galili provins Betsaida kokupmon nani.) Yan iyiwit, “Amin tagi, nin Yesu kok do abaman.” ²² Yanba Pilip da kin Andru iyinban kisi Yesukon kinjek gen unun iyigimal.

²³ Iyibal yagit, “Amin Dakon Monji man madep pasak dakon bisap kili unun kwan tosok. ²⁴ Nak asisi dayisat, wit yet miktimon manek dima kimotjak kan, isal tokdisak. Mani kimotjak kan, bami morapmi tokdan. ²⁵ Amin kinda iyi dakon egip egipni do but dasi galak tosok kan pasil imjak. Mani amin kinda miktimon egip egipni uwal animjak kan, egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶ Nak do oman asak amin unun nak nol kimotjak. Anek nak da egisaron oman amino kisi egipden. Nak do oman asak amin unun Datno da man madep imdisak.”

Amin dakon Monji anenotdan

²⁷ Yesu da gen sanbejek yan yagit, “Abisok butno jik tosok. Ni gen nan yoken? ‘Dat yo jigi nagon apdisak gwayeki’ yan yoken? Dima. Yo jigi nagon apdisak unun pak do apgum. ²⁸ Dat, mango anpab abi madepsi asak.”

Yesu yan yanban Kwen Kokupmon da gen kinda yan pigit, “Nak mano anpab abo madepsi agit da aeno akdisat.” ²⁹ Amin kapmatjok akgwit da gen unun nandanek diwari da yawit, “Kiririn asak” ae diwari da “Anelo kinda da gen iyik” yan yawit.

³⁰ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Gen unun nandayin unun naga do anek dima, ji do anek altak. ³¹ Abisok Pinjop da on miktimon amin kokwin akdisak. Abisok on miktimon dakon kila amin madep yolban kikdisak. ³² Nak miktimon nan anenotni bisapmon amin kisisi ilikgo nagakon apdan.” ³³ (Yesu unun kosit nianon da kimotjak unun nandani do tilak gen unun yagit.)

³⁴ Yanban amin da gen kobogi yan iyiwit, “Kristo unun altanek dagok dagogi mini

egipdisak, Pinjop dakon gen teban papia da yan yosok. Do gak da Amin Dakon Monji anenotdan yan nido yosol? Amin Dakon Monji unun namin amin kinda?”

³⁵ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Bisap pisipmisok tenjenji ji gat egipjak. Pilin tuk tepmi apban kosit dima kokdan, do abisok tenjenji tanakwan gin tenjenikon agipni. Amin pilin tukgwan akwan unun dukwan kwan unun dima nandan. ³⁶ Abisok tenjenji ji gat egakwan gin egip egipji tenjenikon tosok yanji nandanek tenjenji dakon monjini dagoni.”

Juda amin morapmi Yesu dima nandan gadan imgwit

Yesu gen unun yoyin mudanek dima koni do yopman kin pasilikon egipgut. ³⁷ Wasok tapmimi ton morapmi aban kawit, mani sigin dima nandan gadan imgwit. ³⁸ Yan anakwa kombi amin Aisaia da gen yagit unun bami ton agit. Gen unun yan:

“Amin Tagi, gen yagiman unun namin da nandaban bami agit?

Ae Amin Tagi da tapmimni namin do yoliban kagit?”

³⁹⁻⁴⁰ Ae gen kinda gat yan yagit:

“Yo kinda dima koni yan do Pinjop da dabili panjopgut.

Ae but da nandan pisanek nagon apba dima panmilip aben yan do but yomani dakon kosit sopman yomgut.”

Mibili yan do aripmi dima nandan gadawit.

⁴¹ Aisaia da Yesu dakon tilimni kanek gen unun Yesu dosi yagit. ⁴² Yan di anakwa kila amin morapmi Yesu nandan gadan imgwit. Mani Parisi amin do pasalek yankwok dima awit. Parisi amin da muwut muwut yut-nikon ban yolba wanga egipni unundo si pasalek yankwok dima awit. ⁴³ Amin da mani pawigini do galagisi nandawit. Mani Pinjop da mani pawigisak do dima nandawit.

Yesu da gen yagit unun gen dagin amin kokwin akdisak

⁴⁴ Yesu da tebaisi yan yagit, “Amin kinda nak nandan gadan namisak, unun amin

nak kalon nanġin dima nandan gadan namisak. Unun Dat yabekban pigim ununyo kisi nandan gadan imisak. ⁴⁵ Nak nandisak amin da nak yabekban pigim amin unun kosok. ⁴⁶ Nak miktimon tenġenġi da yan apgum. Do nak nandan gadan namni amin unun pilin tukgwan dima egipdan. ⁴⁷ Amin kinda geno nandanek dima guramitjak kan, unun amin dima kokwinikgen. Nak on miktimon amin kokwin ak do dima pigim. Yokwikon ban timit do pigim. ⁴⁸ Mani amin kinda nak manji naminek geno dima abidosak kan, unun amin gen yagim unun da mibi gildaron kokwin akdisak. ⁴⁹ Nido nak naga da nandak nandagon da dima yosot. Dat yabekban pigim unun da iyi nian yokenġ ae nianon da yokenġ do nayigit unun ban yosot. ⁵⁰ Dat da gen yokenġdosi nayigit unun gen da amin egip egip dagok dagogi mini panalon anyomisak yanġi nandisat. Yan do anek gen nayigit unun banġin yosot.”

Yesu da pañdetni yopman degek tobil Datnikon wigik do yoyigit

(Kilapmi 13–17)

13

Yesu da pañdetni dakon kandap pakbi ban sugagit

¹ Yapyap Bilak dakon jap noknok bisap dima altanġakwan Yesu on miktim yipmanek Daron wigikdisat dakon bisap kili kwan tosok yan nandagit. Yesu on miktimon pañdetni egipgwit unun do but dasi galak tan yomgut. Sigin yan ġin nandan yominġakwan wigi bisapni mudagit.

² Pilindo Yesu gat pañdetni gat jap nanek yikgwit. Sunduk da Judas, Saimon Iskariot dakon monji, unun da Yesu uwal da kisiron yipjak do nandak nandak kili imgut. ³ Yesu yanġi nandagit, Dat da yo morap kila abenġ do tapmim namgut yan nandagit. Ae Pinġkopmon da apgum, do ae Pinġkopmon tobil kikdisat yan kisi nandagit. ⁴ Do Yesu jap noknok tamokon da pidan imal dubakni kukwan yipmanek pakbi soġ wiririt imal kinda abidanek kogikon

wamgut. ⁵ Yan anek pakbi tagalban idap madep kindakon pigakwa pañdetni dakon kandap wasanek sugagit. Yan anek pakbi soġ wiririt imal kogikon wamgut unun nan wiririkgit.

⁶ Yan anek Yesu Saimon Pitakon opban yan iyigit, “Amin Tagi, gak nak dakon kandap sugokdisal, ma?”

⁷ Yan yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Nak da yo asat unun abisok dima nandabi pisosok, mani don nandabi pisokdan.”

⁸ Yanban Pita da yan iyigit, “Nak dakon kandap dimasi sugoki.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Dima sugan gaben kan, gak pañdetno dima egipdisal.”

⁹ Yanban Saimon Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, yan kan kandapno ġin dima sugoki. Kisitno ae busunno kisi sugoki.”

¹⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Amin kinda pakbi kili sogit kan, unun amin kandapni banġin sugosak. Yan aban ġiptimni kisi kileġisi akdan. Ji kili kilek tawit. Mani ji kisi do dima yosot.” ¹¹ Yesu namin amin da uwal da kisiron yipjak unun amin kili kagit. Unun do anek ji kisi dima kilek tan yan yoyigit.

¹² Yesu pañdetni dakon kandap sugan mudan imal dubakni panek tobil panġi tamonikon yikgit. Panġi yigek yan yoyigit, “Nak da yo anġ damisat unun dakon mibili di nandan? ¹³ Ji da nak Yoyinġdet ae Amin Tagi yan nayan. Unun tagisi yon. Nak unun mani. ¹⁴ Nak Amin Tagisi ae Yoyinġdetji da kandapji sugat. Do jiyo kisi notji dakon kandap sugan sugan ani. ¹⁵ Nak da yo ani do dolisat, unun kanek unun nan ġin ani.

¹⁶ Asisi dayisat, oman monji amin tagini dima yapmandak. Ae gen anġkisak amin da yabet amin dima yapmandak. ¹⁷ Ji nak da anpak unun at dakon mibili kili unun nandan. Ji yan ġin ani kan, kisik kisik akdan. ¹⁸ Nak ji kisi do dima yosot. Nak naga amin kabi naga do manġigim unun nandan yomisat. Mani Pinġkop da papiakon gen tosok unun bami ton akdisak. Gen unun yan:

‘Nak gat bret nomak amin unun nak baman nam do kandapmi anenokdok.’

19 Yo unun dima alatakwa gen unun kili dayit. Do don yo unun bami noman tatakwa yansi nandan gadani, Nak Naga Unun Amin. 20 Asisi dayisat, amin kind pi monjino yabekgo kwa but dasi abidosok kan, unun amin nak nan but dasi abidosok. Ae nak but dasi abidosok amin Pinjok nak yabekgit unun nan but dasi abidosok.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipdisak
(Mt 26.20-25 ae Mk 14.17-21 ae Lk 22.21-23)

21 Yesu gen unun yanek burigwan da jigisi nandanek yan yagit, “Nak asisi dayisat, jikon da kind da nak uwal da kisiron nepdisak.” 22 Gen unun yanban panjetni notni pindak pindak awit. Namin amin do yosok unun dima nandaba pisagit. 23 Panjetni kind Yesu da but dasi galak tan imgut unun Yesu da ilenikon yikgit. 24 Saimon Pita da busunji da tilak an iminek yan iyigit, “Namin do yosok yan do iyin ka.” 25 Iyiban unun panjetni da Yesu da kapmatsisok kinjek yan iyigit, “Amin Tagi, namin do yosol?”

26 Yanban Yesu da iyigit, “Amin kind bret diwat on idapgwan sibinek ibo nokdisak unun amin do yosot.” Yan yanek bret idapgwan sibinek Judas do imgut. Judas unun Saimon Iskariot dakon monji.

27 Judas bret unun abidanakwan Sunduk da burikon pigigit. Yan anakwan Yesu da iyigit, “Yo ak do nandal unun tepmisi abi.” 28 Amin morap jap noknok tamokon yikgwit unun Yesu da gen yagit unun dakon mibili dima nandaba pisagit. 29 Judas unun monej kila agit. Do amin diwari da Judas kin Pinjok gawak imim dakon bisap madep dakon yo di yumjak, bo ae bupmi amin do monej yomjak do iyisak yan nandawit. 30 Judas bret diwat unun abidanek unudon gin wanga pigigit. Wanga unun pilin tuk kili agit.

Yesu unun gen teban kalugi kind panjetni do yomgut

31 Judas unun yomakon pigakwan Yesu yan yagit, “Abisok Amin Dakon Monji unun man madep pakdisak. Ae Monji do anek Pinjok yo kisi man madep panjek 32 Monji

do man madep imdisak. Yan unun tepmisi akdisak.

33 “Gwakno kabi, nak ji gat bisap pisipmisok gin egipnen. Nak kinapbo ji da nak wisikdan. Mani Juda amin yoyigim yan gin abisok ji ban dayisat, nak da kisaron ji aripmi dima apdan.

34 “Nak gen teban kalugi kind damisat unun yan: ji disikon notji do but dasi galak tan yomin yomin ani. Nak ji do but dasi galak tan damisat, yan gin ji disikon notji do yan gin nandani. 35 Ji disikon notji do but dasi galak tan yomni kan, amin kisi da dandaba ji nak dakon panjet kabino akdan.”

Pita da manji imdisak do Yesu da yagit
(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34)

36 Kili Saimon Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal?”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da kokup kikdisat unudon abisok gak aripmi dima noldisal. Mani don nak noldisal.”

37 Yanban Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, mibili nianon da nak abisok gak tagi dima golben? Nak gak do anek tagi kimokgen.”

38 Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nak do anek tagisi kimokgen yan nandisal, ma? Asisi gayisat, pup gen dima yanakwa gak da ‘nak do unun amin dima nandan imisat’ yan kosiri kapbi yokdisal.”

14

Yesu unun Daron kigik dakon kosit

1 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji butji dima jik toni. Egip egipji Pinjokmon tosok yansi nandani, ae egip egipji nagon tosok yansi nandan namni. 2 Datno da yutnon yut buri morapmisi ton. Yan dima kan, gen unun aripmi dima dayikom. 3 Nak kin ji dakon tamo panroman anek, aeno tobil abin ji timikgo panji nak gat egipnen. 4 Nak da kokup kikdisat dakon kosit unun disi nandan.”

5 Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal, nin dima nandan. Do nianon da kosit unun konen?”

⁶ Yanban Yesu da yan yoyigit, “Nak naga kosit, ae gen bami, ae egip egip. Daron kigik kosit njwaknwaru kinda dimasi tosok. Nak kalongin. ⁷ Nak do pakyanji nandan namer tam, Datnoyo kisi tagi nandan ibam. Abisok da wasanek unun nandan iminjek kili unun konj.”

⁸ Yan yanban Pilip da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak da Dat nolnbi nin dakon but mudanban.”

⁹ Yanban Yesu da iyigit, “Pilip, nak bisap dubagi ji gat egipguman, mani nak dima nandan namisal, ma? Amin kinda nak nandisak unun Dat nan kosok. Gak nianon da Dat nolnbi kono yan yosol? ¹⁰ Bo Dat nagon egakwan nak Daron egisat unun nandabi bami dima ak? Nak gen dayit unun naga da nandak nandagon da dima dayit. Dat nagon egisak unun da pini asak. ¹¹ Nak Daron egapbo Dat nagon egisak yan dayisat unun nandaba bami asak. Mani geno do nandaba bami dima asak kan, wasok tapmimi ton morap agim unun da mibilno tagi dolisak.

¹² “Asisi dayisat, nak nandan gadan namjak amin da nak da pi asat unun akdisak. Nak Daron wigikdisat, do nak da pi agim si yapmanek madepsi akdisak. ¹³ Yo morap aben do nak da manon da nayini, unun akdisat. Yan abo Dat da Monjikon man madep pakdisak. ¹⁴ Yo morap do nak da manon bisit yoni, unun nak akdisat.”

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yagit

¹⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji nak do but dasi galak tan naman kan, yo morap ani do yagim unun guramitni. ¹⁶ Nak Datno iyiko unun da Panpulugok kinda gat damdisak. Unun da ji gat bisap mudok mudogi mini egipdisak. ¹⁷ Panpulugok damdisak unun gen bami dakon Wup. Miktim amin da aripmi dima abidogi, nido dima kon, ae dima nandan iman. Mani ji da nandan iman. Ji gat egisak, ae don ji da butgwan egipdisak. ¹⁸ Nak ji depman dekgo mer datyoni mini da tilagon dima egipdan. Nak jikon tobil apdisat. ¹⁹ Bisap pisipmisok egek miktim amin da nak dima

nandakdan. Mani ji da nak nandakdan. Nak egisat, do jiyo kisi yan gin egipdan. ²⁰ Unun bisapmon nak Daron egisat, ae ji nagon ekwan, ae nak jikon egisat, yanji nandaba pisokdisak. ²¹ Amin kinda yo morap ani do yagim unun nandanek guramikdak, unun amin da nak do but dasi galak tan namisak. Amin kinda nak do but dasi galak tan namisak unun amin do Datno da but dasi galak tan imdisak. Ae nakyo kisi unun amin do but dasi galak tan iminjek naga nan yoliko kokdisak.”

²² Yesu da yan yanban Judas kinda, unun Judas Iskariot dima, unun da yan iyigit, “Amin Tagi, gak nianon da gaga ninban gin nolikdisal, mani miktim amin morap dima yolikdisal?”

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, “Amin kinda but dasi galak tan namjak kan, unun amin da nak dakon gen guramitjak. Datno da unun amin but dasi galak tan imjak. Anjakwan nit op do unun amin gat egipnenj.

²⁴ Amin kinda but dasi dima galak tan namisak, unun amin nak dakon gen dima guramikdak. Gen on nandan unun nak dakon gen dima, gen on Dat yabekban pigim unun dakon gen.

²⁵ “Nak ji gat sigin egek gen on dayisat.

²⁶ Mani Panpulugok, Telagi Wup, nak da manon Dat da yabekban pikdisak. Unun da yo morap do dayidetsak. Ae ji panpuluganban gen morap dayigim da dayisat unun ae nandaba pisokdan.

²⁷ “But yawot jikon yipmandat. But yawotno ji do damisat. But yawot on miktimon minat amin da daman unuden dima. Do butji jik tanakwa pasol pasol dima ani. ²⁸ Gen kinda dayiko nandawit unun yan ‘Nak depman kikdisat. Anek aeno tobil jikon opdisat.’ Ji da nak but dasi galak tan naman kan, nak Daron wigikdisat unun da kisik kisik damdisak, nido Dat da nak njwapmandak. ²⁹ Yo morap don noman tan mudanakwa nandan gadat ani yan do mibiltok gen on dayisat.

³⁰ “Bisap dubak gen dima yonen, nido on miktim dakon kila amin madep kili unun

apdisak. Unun da nak aripmi dima abin nepjak. ³¹ Mani miktim amin da nak da Dat but dasi galak tan imisat yan nandani unun do anek yo morap aben do Dat da nayigit unun da aripmonsi asat. Kili pidanba kino.”

15

Yesu unun wain nap obisi

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak naga wain nap obisi. Ae Datno unun wain pi dakon kila amin. ² Kiliŋno morap bami dima ton unun Dat da mandan maban kwan. Anek kiliŋno morap bami ton unun Dat da bami madepsi toni do panmilip asak. ³ Gen dayigim unun da ji kili sugan panmilip agit. ⁴ Ji nagon sanbenba nak da jikon sanbeken. Wain kiliŋi obikon dima sanbesak kan, bami dima tosak. Yanŋin jiyo nagon dima sanbeni kan, bami dima tokdan.

⁵ “Nak naga wain obi ae ji kiliŋno morap. Amin kinda nagon sanbenban nak unun aminon sanbeken kan, bami morapmi tokdisak. Ji nak nipman degek yo kinda aripmi dima ani.

⁶ “Amin kinda nagon toktoŋi dima sanbesak kan, unun amin kiliŋi yokwi yombem. Kiliŋi unuden amin da mandan yopba kibidanba pan muwuk kindapmon soŋ.

⁷ “Ji nagon toktoŋi sanbeni ae geno jikon tosak kan, yo nido galak tanek bisit ani unun dakon bami noman tan damdisak. ⁸ Ji bami morapmisi tanba amin da dandaba nak dakon pangetnosi akdan. Yan aba Datno da man madep pakdisak.

⁹ “Dat da nak do but dasi galak tan namisak, yan ŋin nak da ji do but dasi galak tan damisat. Nak ji do but dasi galak tan damisat, ji toktoŋisi unun kagagwan egipni. ¹⁰ Nak Datno dakon gen teban guramigek but dasi galak tan namisak unun da kagagwan egisat. Ji yan ŋin nak dakon gen teban guramitni kan, but dasi galak tan damisat unun da kagagwan egipdan. ¹¹ Nak dakon kisik kisik da jikon tanakwan ji dakon kisik kisik da madepsi tugosak, mibili yan do anek gen on dayisat.

¹² “Gen tebano unun yan: nak da ji do but dasi galak tan damisat, jiyo yan ŋin disikon notji do but dasi galak tan yomiŋ yomiŋ ani. ¹³ Amin kinda da notni do but dasi galak tan iminek unun panpulugok do anek egip egipni paretjak kan, amin do but dasi galak tan yomyomni unun da anpak bamisi ae wukwisi asak. Amin diwari morap dakon si yapmandak. ¹⁴ Ji gen teban on dayisat unun guramitni kan, ji nak dakon notnoni kabi akdan. ¹⁵ Oman monji unun amin tagini da yo morap asak unun dima nandan. Unun do oman monjino yan aeno dima dayiken. Gen morap Datnokon nandagim unun kili dayigim. Yan agim do ji notnoni yan dayisat. ¹⁶ Nak ji gat egipnen do ji da dima manjin nepgwit. Nak ji gat egipnen do manjigim. Anek ji kin pi aba bami dima yokwi tanek toktoŋi toni do manjigim. Do nak da manon yo nido bisit ani unun Dat da tagi damjak. ¹⁷ Gen tebano unun yan: Ji disikon notji do but dasi galak tan yomiŋ yomiŋ ani.”

Miktim amin da panget do nandaba yokwi tok anyomdan

¹⁸ Yesu da sanbenek yagit, “Miktim amin da nandaba yokwi tok andaba kan, yanŋi nandani, mibiltok nak do yan ŋin awit. ¹⁹ Ji miktim amin da tilagon egipni kan, miktim amin da notnin di yanon da but dasi galak tan damdan. Mani ji on miktim dakon amin dima. Nak da ji on miktimon ban kili manjin depgum. Unun do anek miktim amin da nandaba yokwi tok andaman. ²⁰ Gen dayigim unun do nandani, ‘Oman monji amin tagini dima yapmanan.’ Nak yokwi annamgwit kan, jiyo kisi yokwi yan ŋin andaman. Ae nak dakon gen guramikgwit kan, ji dakon gen kisi guramitdan. ²¹ Ji nak nolgan do anek yokwi andaman, nido Dat nak yabekban pigim unun dima nandan iman.

²² “Nak pinjek gen dima yoyigim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak pinjek gen kili yoyigim, do amin kinda da ‘nak dima nandaneŋ suŋ agim’ yan yogogi mini. ²³ Amin kinda nak do nandaban

15:2: Mt 3.10 15:6: Mt 7.19; 13.42 15:8: Mt 5.16
Jn 10.11; 1Jn 3.16 15:14: Mt 12.50 15:17: Jn 13.34

15:10: Jn 14.15; 1Jn 2.5 15:12: Jn 13.34 15:13:
15:19: Jn 17.14 15:20: Jn 13.16 15:23: Lk 10.16

yokwi tok an namisak, unun amin Datno kisi do nandaban yokwi tok an imisak. ²⁴ Nak unun da binapmon pi tapmimi ton amin kinda da dima agit unun ban agim. Yan dima agim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak da wasok tapmimi ton agim unun pindakgwit, mani nak gat Datno gat kisi do nandaba yokwi tok an niman. ²⁵ Yan aba gen teban papi-anikon gen kinda tosok unun bami ton agit. Gen unun yan:

'Isal dogin amin da nandaba yokwi tok an namgwit.'

²⁶ "Panpulugokji, Gen Bami Dakon Wup, Daron egisak. Nak da jikon yabekgo pikdisak. Unun da Daron da pinjek mibilno do yan tenjenok akdisak. ²⁷ Ae ji nak da pi si wasagimon da wasanek egipguman da ekwaman, do jiyo kisi nak do yan tenjenok ani."

16

¹ "Gen unun nandan gadatji dima witald kini do anek dayisat. ² Muwut muwut yut-nikon ban ji dolek unun gat dima muwutni do yansop an damdan. Bisap kinda apjak, unudon amin da dikba kimagakwa unun amin da nin da Pin kop do yo tagisi an imaman yan nandakdan. ³ Unun Dat dima nandan iman, ae nakyo kisi dima nandan naman. Yando, yo morap unun an damdan. ⁴ Mani abisok yo unun altokdan do kili dayin mudat, do don amin da yo unun an daba gen on dayisat unun do nandani."

Yesu da Telagi Wup dakon pi do yagit

Yesu da sanbenek yagit, "Kalip naga gat kisi egipguman do anek on gen morap dima dayigim. ⁵ Abisok nak Dat yabekban pigimon tobil wigikdisat. Mani jikon da kinda da 'Gak dukon kisal?' yan dima nayan. ⁶ Abisok gen on dayiko jigisi nandan. ⁷ Mani asisi dayisat, nak ji panpulugok do depman dek wigikdisat. Dima wigiken kan, Panpulugokji jikon dima pikdisak. Mani nak wigiken kan, nak da yabekgo jikon pikdisak. ⁸ Unun da pin pi aban miktim amin morap anpak yokwi gat, ae anpak kilegi gat, ae Pin kop

da amin gen pikon yopdisak gat dakon mibili kisi pakyan si nandaba pisokdisak. ⁹ Pi aban yokwinin madepsi tan niman yan pindatdan. Yokwini dakon mibili unun nak dima nandan gadan naman. ¹⁰ Ae pi aban anpak kilegi dakon mibili nandaba pisokdisak, nido nak Daron wigapbo ae sanbenek dima nandakdan. ¹¹ Ae pi aban amin gen pikon yopyop dakon bisap apdisak yan nandani, nido on miktim dakon kila amin madep unun kobogi yokwi timitdisak.

¹² "Gen yogogi morapmi ton, mani abisok dayiken kan, ji aripmi dima timitdan. ¹³ Mani Gen Bamisi Dakon Wup unun da abin ji panpuluganban gen bami morap nandaba pisokdan. Unun iyi dakon gen ban dima dayikdisak, gen nandisak unun banjin dayikdisak. Anek yo don altokdan unun do dayikdisak. ¹⁴ Unun da nak dakon gen abidanek dayin tenjenanban unun da nak dakon tilim madepno akdisak. ¹⁵ Daron yo morap ton unun nak dakon. Unun do mani yat, Wup da nak dakon gen abidanek yan tenjenan damdisak."

Kisik kisik da but yokwi dakon kulabik akdisak

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, "Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae timisok di egek donjok nandakdan."

¹⁷ Pan det diwari notni yoyin yoyin anek yawit, "Gen unun niyisak dakon mibili nian? Yan yak, 'Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae timisok di egek donjok nandakdan.' Ae yan yak, 'Unun dakon mibili unun yan: nak Daron kikdisat.' ¹⁸ 'Bisap pisipmisok' yan unun mibili nido yak? Gen unun dakon mibili dima nandaman."

¹⁹ Yesu unun do nayikdan yan pindagek yan yoyigit, "Gen unun yat dakon mibili nandak do disi gin yon, ma? Yan dayit, 'Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae bisap pisipmisok egek ae donjok nandakdan.' ²⁰ Asisi dayisat, ji kunam madepsi tatdan, ae bupmi kunamyo kisi madepsi akdan. Mani miktim

amin da kisik kisik akdan. Butji wagilsi yokwi tokdan, mani but yokwisi dakon kulabigi don kisik kisik madepsi nandakdan. ²¹ Minjat kinda monji altok do anjakwan tepmi madepsi nandisak. Mani monji al-tanakwan tepmi unun pasak dakon nandak nandak dima asak. Monji miktimon kili altosok unun do kisik kisik asak. ²² Unun da tilak ji abisok but yokwi an. Mani aeno dandaken bisapmon kisik kisik akdan. Ae amin kinda da kisik kisikji aripmi dima gwayesak. ²³ Unun bisapmon ji da nak yo kinda do bisit dima nayikdan. Asisi dayisat, yo kinda do nak da manon da Dat bisit iyini kan, unun damdisak. ²⁴ Ji kalip nak da manon da yo kinda abidok do bisit kinda dima awit. Ji bisit ani. Yan anek yo timigakwa kisik kisik da butjikon tugosak.”

Yesu da miktım dakon tapmım kili abigit

²⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak on gen morap tilagon da dayisat. Don tilak gen ae dima dayiken. Dat do nomansi dayin tenjenokdisat. ²⁶⁻²⁷ Nak da ji do anek Dat bisit iyiken yan dima dayisat. Dima. Ji nak do but dasi galak tan naman, ae nak Pinjopmon da apgum yan nandaba bami asak. Yan an, do Dat da iyi but dasi galak tan damisak. Do unun bisapmon ji nak da manon Dat bisit iyikdan. ²⁸ Nak Daron da miktimon pigim. Ae abisok miktım yipmanek Daron wigikdisat.”

²⁹ Yan yanban panjet kabini da yan iyiwit, “Abisok nomansi niyisal. Tilak gen dima yosol. ³⁰ Nin abisok yan si nandan, gak yo morap kili nandan mudosol, ae amin da dima gayinakwa gaga tagi yoki. Unun do anek gak Pinjopmon da apgul yan si nandano bami asak.”

³¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Abisok ji kili nandan gadat an, ma? ³² Nandani, bisap kili kwanjak. Asi bisap kili unun, do ji biripmigi yutjikon kin kin akdan. Yan anek nak nepba naga gin egipdisat. Mani Dat nak gat egisak do naga ginsi dima egipben. ³³ Ji nagon gadanek butji yaworisi tanakwa egipni, yan do anek gen on dayisat. Miktım egipni bisapmon jigı noman tan damdan. Mani ji pasol pasoli mini tebaisi

atni. Nak da miktım dakon tapmım kili abin yipgum.”

17

Yesu iyi do bisit agit

¹ Yesu panjet kabini gen unun yoyin mudanek Kwen Kokup sintanek bisit yan agit, “Dat, bisap kili abik. Monjigo dakon man awigaki kan do Monjigo da gak dakon man awigisak. ² Amin morap Monjigo da kila asak do yan mudan imgul. Yan do, amin morap imisal unun da egip egip dagok dagogi mini tagi yomjak. ³ Egip egip dagok dagogi mini dakon mibili unun yan: amin da gak Pinjop kalonisi bamisi yan nandan gaman, ae Yesu Kristo gak da yabekbi pigit yan gin nandan iman. ⁴ Gak da pi morap namgul, unun pi an mudoko miktım amin da tilimgo kili kawit. ⁵ Dat, miktım dima noman tanakwan nak gak gat egek tilimno tan namgut. Abisok gak da inamon unun tilim aego nabi.

Yesu panjetni do bisit agit

⁶ “Amin morap on miktım ban namgul kabikon gak dakon mibilgo kili yoyin tenjenagam. Unun amin gak dakon ban nak do nabi gak dakon gen guramikgwit. ⁷ Abisok yan si nandan, yo morap namgul unun gak dasi namgul yan nandan. ⁸ Nido gen morap namgul unun yoyiko abidawit. Anek asi nak gagon da apgum ae gak da nak yabekgil, yan si nandaba bamisi asak. ⁹ Nak unun amin kabi do bisit asat. Miktım amin kisi do dima asat. Unun amin kabi namgul unun gak dakon amin kabigo, do unun do bisit asat. ¹⁰ Nak dakon amin kabi unun gak dakon. Ae gak dakon amin kabi unun nak dakon. Amin da nak dakon amin kabino pindagek tilimno kanek man madep naman.

¹¹ “Nak gagon obin ek miktım sanbenek dima egipben. Mani unun amin kabi da miktım sigin egipdan. Telagi Dat, mango tapmimi ton si namgul unun nan panjoktnoki. Yan anaki nit da kalonisi ekwamak, unun amin kabi da kalonisi yan gin egipni. ¹² Nak unun gat

egipguman bisapmon man namgul unun nan panjutnanapbo tagisi egipgwit. Unun amin kabikon da amin pasiljak do yanbi unun dagin pasilgit. Yan anjakwan Pinjop da papiakon gen unun do mandabi unun bami ton agit.

¹³ “Nak abisok gagon opben, mani kisik kisikno da unun amin kabikon tugosak yan do miktimon sigin egek gen on yosot. ¹⁴ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino unun kisi on miktimon nani dima, do nak gengo amin kabino do yobo miktimon amin da nandaba yokwi tok an yomgwit. ¹⁵ Amin kabino miktimon ban timikgi do bisit dima asat. Panjutnanaki Yokwi Ami da dima panupbal asak yan do bisit asat. ¹⁶ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino unun kisi on miktimon nani dima. ¹⁷ Gak dakon gen unun gen bamisi. Amin kabinokon pi abi gengo bamisi unun da burikon pi aban gakdosi amin ani. ¹⁸ Gak da nak yabekbi miktimon pigim. Yangin nak da amin kabino miktimon yabekdat. ¹⁹ Unun amin da gakdosi amin ani do anek egip egipno kalon gak do gamisat.

Yesu nandan gadat amin kisi do bisit agit

²⁰ “Nak unun amin kabi do gin bisit dima asat. Unun amin kabi da gen yanakwa nak nandan gadan namni amin unun kisi do asat. ²¹ Dat nak gagon egapbo gak nagon egisal yan gin unun amin kabi da but kalon si egipni do bisit asat. Unun amin nit gat egapno miktimon amin da asi gak da nak yabekbi pigim yan nandaba bamisi asak dosi nandisat. ²² Nit kalon si ekwamak yan gin unun amin kalon si egipni, yan do tilim namgul unun kili yongum. ²³ Nak unun amin kabikon egapbo gak nagon egisal. Kalon si egipni do nandisat. Yan egakwa miktimon amin da gak da nak yabekbi pigim yan nandani dosi nandisat. Ae gak da nak do but dasi galak tan namisal yan gin gak da unun amin do galak tan yomisal yan nandani dosi nandisat.

²⁴ “Dat, minjat amin nak do namgul unun nak da egipben kokupmon nak gat kisin egipnen do nandisat. Tilim namgul unun koni do nandisat. Yo morap dima noman

tanakwa but dasi kilisi galak tan namgul, unun do anek unun tilim namgul. ²⁵ Dat Kilegisi, miktimon amin gak dima nandan gaman. Mani nak nandan gamisat. Ae amin kabino da gak da nak yabekbi pigim yan si nandaba bami asak. ²⁶ Nak da gak unun amin kabikon yoligim. Ae gak da but dasi galak tan namisal yan gin unun amin kabi da amin do but dasi galak tan yomni, ae nak unun amin kabikon egipben, yan do sigin sanbenek gak yolikdisat.”

Yesu tepmi panjek kimagit da aeni pidagit

(Kilapmi 18–20)

18

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53)

¹ Yesu bisit an mudanban pandet kabini gat kisi Kidron Pakbi Kidat yapmanek kiwit. Unun pakbi da usugap da pigaga kinda tosok. Yesu gat pandet kabini gat unun pigagagwan pigiwit. ² Bisap morapmi Yesu gat pandet kabini gat unun pigaga muwuk muwuk awit, do uwal da kisiron yipjak amin Judas kisi unun pigaga kan nandanyo agit. ³ Do Judas da Rom dakon emat amin di gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin diwari gat timikban unudon kiwit. Obip amin unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da yabekgwit. Unun amin kabi lam ae kalin ae emat dakon yo kisi timikgwit. ⁴ Yesu yo morap noman tan imdan unun kili nandan mudagit. Do kapmatjok da kin unun amin kabi yan yoyigit, “Ji namin nan wisan?”

⁵ Yoyinban yan yawit, “Nin Yesu Nasaret amin nan wisaman.”

Yanba Yesu da yoyigit, “Nak unun mani.” Yesu uwal da kisiron yipjak amin Judas unun amin kabi gat kisi akgwit. ⁶ Yesu da “Nak unun mani” yan yanakwan amin unun timisok di duwalik kinjek miktimon piligi pakgwit. ⁷ Yesu da aeni yoyigit, “Ji namin nan wisan?”

Yoyinban yawit, “Yesu Nasaret amin.”

⁸ Yan yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak kili dayit, nak unun mani. Ji nak wisar kan, on amin kabi yopba kini.” ⁹ Yan yanban gen kinda kalip yagit unun bami ton agit. Gen unun yan: “Amin kabi unun nak do namgul unun kinda dima yipbo pasilgit.”

¹⁰ Saimon Pita da emat agak sibani ilik mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji dakon miragi amin tet nani mandan dagagit. Oman monji unun dakon mani Malkus. ¹¹ Yan aban Yesu da tebai yan iyigit, “Emat agak siba yigikon simil! Dat da tepmi paken do nandisak unun dima paken yan nandisal, ma?”

Yesu Anaskon ankiwit

¹² Emat amin gat ae mibiltok amin madepni gat, ae Juda amin dakon obip amin gat da Yesu abidanek nap teban nan abisiwit. ¹³ Yan anek mibiltok Anaskon ankiwit. Anas unun Kaiapas dakon yopmi. Unun bilagon Kaiapas da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut. ¹⁴ Unun da kalip Juda amin yan yoyigit, “Amin kalon kinda dagan amin morap kisi do anek kimotjak kan, unun tagi.”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-70 ae Mk 14.66-68 ae Lk 22.55-57)

¹⁵ Saimon Pita gat ae pandet kinda gat Yesu yol anan kigimal. Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da unun pandet nandan imgut, do Yesu yol anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalon pigigit. ¹⁶ Mani Pita wanga yoma kaga da kapmatjok akgit. Do pandet unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nandan imgut unun da kin oman minat kinda yoma kila agit unun iyinek Pita abidanban nagalgwan pigigimal. ¹⁷ Oman minat unun yoma kila agit unun da Pita yan iyigit, “Gak unun amin dakon pandetni kinda bo?”

Iyiban Pita da yagit, “Nak dima.”

¹⁸ Kokup mirimisi agit, do oman monji gat ae obip amin gat kindapni alik do kindap kinda sogit da patderikon angwasiyek akgwit. Anakwa Pita yo kisi agek kindapni aliwit.

Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu gen yan imgut

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Lk 22.66-71)

¹⁹ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu pandet kabini do iyigit ae yoyindet agit kisi do iyigit. ²⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak gen nomansi amin kisi yoyin tenjenagim. Muwut muwut yutnikon yoyin dekgim, ae Telagi Yut Madep da nagalon Juda amin da abin muwuk muwuk an unudon bisapmi bisapmi yoyin dekgim. Gen kinda pasilikon dimasi yagim. ²¹ Do nido nak nayisal? Gen yanapbo nandawit amin ban yoyi. Gen yagim unun da nandan.”

²² Yesu yan yanakwan obip amin kinda da mogim kulbak anagek yan iyigit, “Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon geni kobogi gen tagi nan iyisat yan nandisal ma?”

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gulusun yat kan, unun do nayi. Ae gen kilegi yat kan, nido nikdal?” ²⁴ Nap kisirikon abisiwit dima witaldak Anas da Yesu yabekban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapaskon ankiwit.

Pita da aeni Yesu do wasip yagit

(Mt 26.71-75 ae Mk 14.69-72 ae Lk 22.58-62)

²⁵ Saimon Pita kindapni alin agakwan yan iyiwit, “Gak Yesu dakon pandetni kinda, ma?”

Yan iyinba yoyigit, “Nak pandetni kinda dima.”

²⁶ Mani mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman amin kinda, unun Pita da miragi mandan dagagit amin unun dakon diwatni kinda, unun da yan iyigit, “Gakyo kisi Yesu gat pigaga ekwa dandat, ma?”

²⁷ Iyiban Pita da yagit, “Dima!” Wasip yanakwan unudon gin pup gen yagit.

Yesu Pailaron ankiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Lk 23.1-5)

²⁸ Juda amin da Yesu abidan Kaiapas dakon yut yipmanek gapman dakon amin madep da yutnon ankiwit. Unun kili wisa dagagit, do iyi gapman dakon amin madep da nagalon dima pigiwit, nido piginen kan

Piņkop da dabilon kilek tanek Yapyap Bilak dakon jap noknoknin ansun akdaman yan nandawit. ²⁹ Wanğa jomanğagakwa Pailat da piņ yan yoyigit, “Ji on amin mibili nido gen yan imen?”

³⁰ Yanban yan iyiwit, “Unun yokwi pakpak kinda dima tam, gagon dima anopnom.”

³¹ Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki disi dakon gen tebanji yolek gen pikon yipni.”

Yanban Juda amin da yan iyiwit, “Nin da amin kinda anatan kimotjak dakon yan dagok ninon dimasi tosok.” ³² Gen unun yanba kalip Yesu da kosit nianon da kimotjak do yagit, unun bami ton agit.

³³ Pailat da aeni gapman da yutnon wigi Yesu iyinban opban yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

³⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Unun gaga nandanek yosol, bo amin di da nak do yan gayiwit?”

³⁵ Yanban Pailat da yagit, “Nak Juda amin kinda dima! Gaga dakon amin kabigo gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabigo gat da gak abidan anan nagon anoben. Gak ninanğagil?”

³⁶ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da Amin Kila Asat unun on miktim dakon yo dima. On miktim dakon tam nak dakon oman monjino gat emat wamanakwa amin kinda da nak Juda amin da kisiron aripmi dima nepbam. Nak da Amin Kila Asat unun kokup njawanari dakon yo.”

³⁷ Yanban Pailat da iyigit, “Asi gak kila amin madep kinda, ma?”

Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Kila amin madep kinda yan nayisal unun asi bami yosol. Nak gen bami minat amin morap yoyiken do on miktimon pigim. Mibili yan do men da anlagit. Gen bami yolgan amin morap unun nak dakon gen do mirak yopmanğan.”

³⁸ Yanban Pailat da iyigit, “Gen bami unun yo kinda ni?”

Pailat da Yesu tilak kindapmon anatan do yagit

(Mt 27.15-31 ae Mk 15.6-20 ae Lk 23.13-25)

Pailat gen unun iyinban aeni wanğa Juda aminon pigeke yan yoyigit, “Nak da gulusun

kinda agit do gen yan imnen da arip dimasi kosot. ³⁹ Mani Yapyap Bilagon anpakji yolek amin kinda dam tebanon nan witdal yipbo kin kin an. Do Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak bo nianğandan?”

⁴⁰ Yanban yan tidanek yawit, “Barabas nan yipbi kisak.” Barabas unun kabo noknok, ae amin dapmanek yoni gwayan amin kinda.

19

¹ Pailat da yanban Yesu abidanek baljawit. ² Anakwa emat amin da nap keli ton kindanan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek Yesu da busunon yipgwit. Yan anek imal dubak gami kinda nan pan imgwit. ³ Anek kapmatjok da kin yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” Yan iyinban mogim kulbak anakgwit.

⁴ Anakwa Pailat wanğa aeni pigi Juda amin yan yoyigit, “Nak da unun amin jikon abiko yan si nandan imni, nak da unun amin gulusunni kinda agit do gen yan imnen da arip dimasi kosot.” ⁵ Yesu nap keli ton ban pelitni waman imgwit gat ae imal dubak gami kisi kwenikon sigin tanakwa wanğa pigit. Piņakwan Pailat da amin yan yoyigit, “Kabit, unun amin oni.”

⁶ Yanakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae obip amin gat da Yesu kanek tebai yan tidanek yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimakban! Tilak kindapmon anakba kimakban!”

Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki tilak kindapmon anakba kimotjak. Nak da gulusunni kinda agit do gen yan imnen da arip dima kat.”

⁷ Mani Juda amin da yan iyiwit, “Unun amin da iyi do ‘Nak Piņkop dakon Monji’ yan yagit. Nin dakon gen teban da unuden amin si kimotni do yosok.”

⁸ Pailat gen unun nandanek mibiltok pasalgit unun si yapmanek madepsi pasalgit. ⁹ Anek aeni gapman yutnon wigi Yesu yan iyigit, “Gak dukon nani?”

Mani Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. ¹⁰ Anakwan Pailat da iyigit, “Kobogi nayik do dima nandisal, ma? Gepbo kiki bo ae tilak

kindapmon gitni dakon yan dagok nagon gin toso. Gak unun dima nandisal, ma?”

¹¹ Yanban Yesu da iyigit, “Pinkep kwen egisak unun da tapmim dima gamgut tam, gak da nak abin nepbi dakon tapmim kinda dima tan gaban. Do amin gak da kisiron nepmak unun dakon yokwi da gak dakon yokwi yapmandak.”

¹² Pailat gen unun nandane. Yesu yipban isal kisak do kosit wisik agit. Mani Juda amin da yan tidane. Yan yawit, “Gak unun amin yipbi kisak kan, gak Sisa dakon notni dima. Amin iyi do nak kila amin madep yan yosok unun Sisa dakon uwalni.”

¹³ Pailat gen unun nandane. Yesu anan wanga abigit. Abigek tamo kinda mani Tip Ban Yalinbi Tamo yan yon unudon gen kokwin an yiyit tamo kinda toso unudon yikgit. (Unun tamo Ibru genon da Gabata yan yon.) ¹⁴ Anwa Yapyap Bilak do nandane. Jap pankosit ak bisap, gildat binap 12 kilok agit. Pailat da Juda amin yan yoyigit, “Kabit, kila amin madepji oni.”

¹⁵ Yanban yan tidane yawit, “Anabigit! Anabigit! Tilak kindapmon anakgit!”

Yanba Pailat da yoyigit, “Kila amin madepji tilak kindapmon anakgen do nandane?”

Yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan yawit, “Ninon kila amin madep kinda dima egisak. Sisa kalongin!”

¹⁶ Pailat da Yesu tilak kindapmon anadni do emat amin da kisiron yipban abidan ankiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43)

¹⁷ Yesu iyi tilak kindapni guramigek kokup pap yipmanek miktim tim kindakon kiwit, mani Busun Kidat. Ibru genon da Golgata yan yon.

¹⁸ Unudon tilak kindapmon anakgit. Amin bamori kisi tilak kindap teri teri dapmanakwa Yesu binapmon akit.

¹⁹ Pailat da yanban but piso gen kinda mandan tilak kindapmon yipgit. Gen unun yan, YESU NASARET AMIN, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

²⁰ Unun kosiri kabi mandawit. Ibru gen, ae Rom gen, ae Grik genon da kisi

mandawit. Yesu anakgit miktim tim unun kokup pap da kapmatjok tagit, do Juda amin morapmi da gen unun manjiwit.

²¹ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Pailat yan iyiwit, “Juda amin dakon kila amin madepni’ yan dima mandaki. Gen yan mandaki: ‘On amin da yagit, Nak Juda amin dakon kila amin madepni.’”

²² Yanba Pailat da yagit, “Yum koni. Gen kili mandat unun dagin toso.”

²³ Emat amin da Yesu tilak kindapmon anagek imalni timikgit. Timigek kokwin 4 kabi anakwa kalon kalon da imalni kalon kalon timikgit. Ae paba pigik dubakni kisi abidawit. Paba pigikni sanbekni unun mini imal diwat kaloni nan bupbi kawit. ²⁴ Yan kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Dima pudone. Namin da abidosak yan do satu wasok anek.” Yan yanek yan gin aba Pinkep da papiakon gen kinda toso unun bami ton agit. Gen unun yan:

“Imalno kokwinigek timikgit, ae namin da paba pigikno abidosak yan do satu wasok awit.”

Do emat amin da yan awit.

²⁵ Yesu dakon menji, ae menji dakon padige, ae Maria unun Klopas dakon minatni, ae Maria Makdala kokup papmon nani, unun minat kabi da Yesu dakon tilak kindap da kapmatjok akgit. ²⁶ Yesu da menji gat ae pandet but dasi galak tan imgut unun kapmatjok akbal pindagek menji yan iyigit, “Minat, on gak dakon monjigo.” ²⁷ Ae pandet unun yan iyigit, “On gak dakon menjo.” Unun bisapmon da wasanek pandet unun da Maria anki yutnikon kila agit.

Yesu kimagit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49)

²⁸ Yesu pi morapni kili unun mudosok yan nandane, ae Pinkep da papiakon gen kinda toso unun bami ton asak dosi nandane yan yagit, “Tekno bap toso.” Gen unun yanakwan ²⁹ wain kinam kinda kapmatjok tagit. Do yo kinda gugidan yombem abidan wainon sibinba tujanban, isop kindap dakon kilinikon walik yipba

Yesu da dulumon wigigit. ³⁰ Wikwan Yesu da wain nanek yan yagit, “Kili unun mudosok.” Yan yanek busunji tadik pinjek wupni yipban kigit.

Emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi sugagit

³¹ Kili Sabat bisap dakon yo panthagap ak gildat agit. Unun Sabat unun bisap madepsi kinda, do Juda amin da tilak kindapmon bumjot dima toni do nandawit. Yan nandawit do amin tilak kindapmon akgwit dakon kandapni dapman jokgal do Pailat iyiwit. Yan aba tepmi kimakba bumjotni panjini yanon da yawit. ³² Yanba emat amin da kin amin bamot Yesu gat dapgwit dakon kandapni dapman jokgalgwit. ³³ Mani Yesukon abin kanba kili kimakgit kawit, do kandapni dima anak jokgalgwit. ³⁴ Mani emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi gwawia nan sugagit. Sugañban unudon gin pakbi yawiyo da pakgwit. ³⁵ Yo unun si kagit amin unun da iyi unun dakon yan tenjenok asak. Ae iyi bamisi yosot yan nandisak, do jiyo kisi nandan gadat ani yan do gen unun yan tenjenosok. ³⁶ Yo unun aba Pinjokop da papiakon gen kinda tosok unun bami ton agit. Gen unun yan:

“Kidatni kinda dima anak jokgaldan.”

³⁷ Ae Pinjokop dakon gen kinda gat yan tosok: “Amin da giptimi sugawit unun kokdan.”

Yesu dakon bumjotni kimakbi tamo kalugi kindakon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-56)

³⁸ Kili don Josep Arimatea kokupmon nani da kin Yesu dakon bumjotni Pailat da nandan iban ankisak do iyigit. (Josep unun Yesu dakon panjetni kinda. Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek Yesu do nandan gadatni si ankisibigit.) Pailat da nandan iban Josep da kin Yesu dakon bumjotni ankigit. ³⁹ Ae Nikodemus kalip Yesu kalbi kin kagit ununyo kisi unun bisapmon gin apgut. Unun yo kibani ton tagisi di timik panapgut. Unun kindap bamori dakon gawonji ban iktagilek wasawit. Yo kibani tagisi unun dakon jigini unun 30 kilo da arip. ⁴⁰ Josep gat Nikodemus gat da Yesu dakon bumjotni abidanek

yo kibani tagisi unun tagal imgumal. Yan anek imal tagisi ban gwilikgimal. Unun Juda amin da anpagon amin kimakbi do yan an. ⁴¹ Yesu tilak kindapmon anakgwit da kapmatjok pi kinda tagit. Unun pigagawan kimakbi tamo kalugi kinda tagit. Unun tamokon bumjot kinda dima yipbi. ⁴² Unun Juda amin da Sabat bisap dakon yo panthagap ak bisap, ae kimakbi tamo unun kapmatjok tagit, do amin bamot Yesu dakon bumjotni anki unjungwan yipgumal.

20

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Mk 16.1-8 ae Lk 24.1-12)

¹ Sonda wisa dagokdo pilin tuk tanakwan gin Maria Makdala kokupmon nani kimakbi tamokon apgut. Abin kanban kimakbi tamo dakon yoma sopgwit dakon tip kili antobilba kigit kagit. ² Yan kanek timtim yanek kin Saimon Pita gat ae Yesu da panjetni kinda but dasi galak tan imgut unun bamot yan yoyigit, “Amin Tagi kimakbi tamokon nan anabigen. Anki dukwan yipman unun dima nandaman.”

³ Yanban Pita gat ae panjet kinda unun gat kimakbi tamokon kigimal. ⁴ Amin bamot kisi timtim yanek kigimal, mani panjet kinda unun da Pita yapmanek unun da kalip kimakbi tamokon kin altagit. ⁵ Kin pagadanek kimakbi tamogwan wusigit. Wusinek imal tagisi Yesu dakon bumjotni wangwit unun tanba pindakgit. Mani dima wigigit. ⁶ Saimon Pita unun da bunon abinek unun kimakbi tamogwan wigigit. Wigek imal tanba pindakgit. ⁷ Ae imal kinda kagit unun Yesu da busunon wabi. Imal unun imal diwari gat dima tawit. Unun gironjiki da iyindage tanban kagit. ⁸ Ae panjet unun kinda mibiltok kimakbi tamokon kigit unun kisi wigigit. Wigipindagek nandan gadat agit. ⁹ Unun bisapmon Pinjokop da papiakon Yesu kimoron da ae pidokdisak dakon gen tosok unun do dima nandaba pisagit. ¹⁰ Yo unun pindagek panjet bamot tobil kokupmon kigimal.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Mk 16.9-11)

¹¹ Maria kimakbi tamo da wanga agek kunam takgit. Kunam tagek tagek pagadaneƙ kimakbi tamogwan wisigit.

¹² Wisinƙeƙ anjelo bamori imalni kwakwagi pindakgit. Unun anjelo bamot Yesu dakon bumjotni da tagit unudon yikgimal. Kinda busunji da tagiron yikgit, anakwan kinda kandapni da tagiron yikgit. ¹³ Maria yan iyigimal, “Minat gak kunam nido takdal?”

Yanbal yan yoyigit, “Amin Tagino abidan anki dukwan yipman unun dima nandisat.”

¹⁴ Yan yanek tobiƙ Yesu akban kagit. Mani Maria da unun Yesu yan dima kanban pisagit.

¹⁵ Kili Yesu da yan iyigit, “Minat gak nido takdal? Gak namin nan wisisal?”

Maria da pikaga unun dakon pi monji kinda yan nandaneƙ yan iyigit, “Amin tagi, gak da bumjot ankil kan, dukwan yipmal nayinbi kin abidan anopben.”

¹⁶ Yanban Yesu da yagit, “Maria!”

Yanban Maria da tobiƙ Ibru genon da yan iyigit, “Rabonai.” (Rabonai unun dakon mibili unun Yoyinƙdet.)

¹⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak Datnokon dima wigit, do nak dima abidoki. Kin notno kabi yan yoyiki, ‘Nak Datno ae ji dakon Datji unudon wigiken. Pinƙopno ae ji dakon Pinƙopji unudon wigiken.’”

¹⁸ Iyinban Maria Makdala kokupmon nani da kin panƙet kabi yan yoyigit, “Amin Tagi nak da kili kat.” Yan yoyinƙeƙ Yesu da gen iyigit unun yoyigit.

Panƙetni da Yesu kawit

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49)

¹⁹ Sonda pilin kaga panƙetni Juda amin dakon kila amin do pasalek yut kindakon muwugek yoma benƙan anek yikgwit. Yigakwa Yesu da abin bikbik nikon agek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.” ²⁰ Yan yanek kisit bamotni ae gekgekniyo yolinban panƙetni Amin Tagini kanek but galak madepsi nandawit.

²¹ Aeni Yesu da yan yoyigit, “Butji yawori tosak. Dat da nak yabekgit, yan gin

nak da ji yabekdat.” ²² Yan yanek migani pisonban panƙetnikon kinakwan yan yagit, “Ji Telagi Wup abidoni. ²³ Ji amin dakon yokwini yopman yomni kan, diwarini pasil yomdan, ae dima yopman yomni kan, diwarini tan yomdan.”

Tomas da Yesu kagit

²⁴ Panƙetni diwari Yesu kawit bisapmon kinda unun notni gat dima egipgwit, mani unun Tomas (ae mani kinda Yayat).

²⁵ Panƙet diwari da Tomas yan iyiwit, “Nin Amin Taginin kaman!”

Yan iyinba Tomas da yoyigit, “Kisirikon birin tamo dima pindagek witjiken, ae gekgekikon wuda gwaljik dima witjiken kan, ji da gen nayan unun do nandabo bami dima asak.”

²⁶ Gildat 7 kabi mudanƙawa panƙet kabi ae notni Tomas gat kisi yutnon muwugek yoma benƙan awit. Mani Yesu abin bikbik nikon altanban kawit. Altanek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.” ²⁷ Yan yoyinƙeƙ Tomas yan iyigit, “Gak abin kisitno witjinƙeƙ pindat. Anek kisitgo awin gekgeknoƙon witjiki. Gak but bamot dima anek nandan gadan nabi.”

²⁸ Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagino ae Pinƙopno.”

²⁹ Yan yanban Yesu da iyigit, “Gak kili nandal, do nandan gadan namisal. Amin nak dima nandaneƙ nandan gadan naman, unun amin kisik kisik tagi ani.”

On papia dakon mibilisi

³⁰ Yesu da wasok tapmimi ton diwari morapmisi anakwan panƙetni da pindakgwit, unun on papiakon dima mandabi. ³¹ Mani papia on yan do mandabi. Ji da Yesu unun Kristo yansi nandan gadan imni. Ae Yesu unun Pinƙop dakon Monjisi yan nandan gadan iminƙawa, unun da manon egip egip abidoni, mibili yan do papia on mandabi.

Yesu aeni panƙet kabinikon altan yomgut

(Kilapmi 21)

21

Yesu pan̄detni diwari do altan̄ yomgut

¹ Don aeni Yesu da pan̄detni Galili Pakbi idap ilen̄ikon egakwa altan̄ yomgut. Altan̄ yomgut dakon gen un̄un yan̄. ² Saimon Pita, ae Tomas (Yayat yan̄ iyiwit), ae Nataniel (Galili miktim, Kana kokupmon nani kindā), ae Sebedi dakon monji bamot gat, ae Yesu dakon pan̄detni bamori gat kisi egip̄gwit. ³ Saimon Pita da notni yan̄ yoyigit, “Nak tap kilap ilit do kisat.”

Yan̄ban yawit, “Nin kisin kinen̄.” Yan̄ yan̄ek boron wigek kiwit. Mani un̄un kalbi tap kilap kindā dima ilikgwit.

⁴ Wisa dagokdosi gildat dima win̄akwan Yesu un̄un pakbi idap ilen̄ikon akban kawit, mani un̄un Yesu yan̄ dima kan̄ba pisagit. ⁵ An̄akwa Yesu da yan̄ yoyigit, “Not kabi, ji tap kilap di ilan̄?”

Yan̄ban yawit, “Dima.”

⁶ Yan̄ba yan̄ yagit, “Ji yikji bot amin tet do maba kwan tap kilap di ilitni.” Yan̄ yan̄ban yikni maba pikwan tap kilap morapmisi pigi tujan̄ba yik ilik awik do an̄tidok awit.

⁷ Yan̄ an̄akwa pan̄det Yesu da galak tan̄ imgut un̄un da Pita yan̄ iyigit, “Un̄un Amin Tagi mani!” Saimon Pita un̄un pi do an̄ek ilikba pigik kadimni kili ilik yip̄gut. Do notni da “Un̄un Amin Tagi mani!” yan̄ yan̄ban nandan̄ek ilikba pigik kadimni ae pan̄ek pakbigwan pan̄ magit. ⁸ Man̄ek ilen̄ikon kin̄akwan notni boron da bun̄on yolgwit. Yolek yikni tap kilap tujan̄bi walimbil ilik an̄an̄ kiwit, nido bot un̄un pakbi dubagikon dima tagit, 100 mita un̄un da tilagon gin tagit. ⁹ Kin̄ ilen̄ikon wigek yan̄ pindakgwit: kindap kindā sogit da pat-derikon tap kilap kindā tagit, ae bretyo kisi tan̄ba pindakgwit.

¹⁰ Pindagakwa Yesu da yan̄ yoyigit, “Ji abisok tap kilap ilan̄ di pan̄apgut.”

¹¹ Yan̄ban Saimon Pita da boron wigek tap kilap yik ilikban ilen̄ikon wigigit. Yigon tap kilap madep madep 153 yan̄ da pigi tugawit, mani yik un̄un dima dagagit. ¹² Yesu da yan̄ yoyigit, “Ji abin̄ jap nabit.” Un̄un Amin Tagini yan̄ kili nandan̄ mudawit, do gen un̄un yan̄ban pan̄detni si pasalek

kindā da “Gak nam̄in?” yan̄ dima iyiwit. ¹³ An̄akwa Yesu kindapmon kin̄ek bret ae tap kilap timigek pan̄detni do yomgut. ¹⁴ Yesu kimoron da pidan̄ pan̄det kab̄inikon on altan̄ yomgut un̄un da aban̄ kosiri kapbi agit.

Yesu da Pita yan̄ iyigit, “Gak sipsipno kila abi”

¹⁵ Jap nan̄ mudan̄ek Yesu da Saimon Pita yan̄ iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan̄ nam̄in̄ kimagek on amin̄ kabi da but dasi galak tan̄ naman̄ un̄un yapman̄dal, ma?”

Yan̄ban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan̄ gamisat.”

Yan̄ban Yesu da iyigit, “Sipsip monin̄ kabino upmokgi.”

¹⁶ Ae kosiri kindā gat yan̄ iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan̄ nam̄isal, bo dima?”

Yan̄ban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan̄ gamisat.”

Yan̄ban Yesu da iyigit, “Sipsipno kila abi.”

¹⁷ Ae Yesu da iyin̄ban kosiri kapbi an̄akwan aeni yan̄ iyigit, “Saimon, Jon dakon monji. Gak but dasi galak tan̄ nam̄isal?” Pita un̄un Yesu da kosiri kapbi “Gak but dasi galak tan̄ nam̄isal?” yan̄ iyigit, do buri jik tagit.

Yan̄ nandan̄ek Yesu yan̄ iyigit, “Amin Tagi, yo morap un̄un nandan̄ mudosol. Nak but dasi galak tan̄ gamisat, gaga nandisal.”

Yan̄ban Yesu da yan̄ iyigit, “Gak sipsipno upmokgi. ¹⁸ Asisi gayisat, gak monji gimoni egip̄gul bisapmon ilikba pigikgo pan̄ek kokup dukwan kik do nandagil un̄udon kin̄ kin̄ agil. Mani amin̄ pelan̄ aki bisapmon, kisitgo an̄enagaki amin̄ n̄wak̄wari da ilikba pigikgo pan̄ gamin̄ek gak an̄an̄ kosit dima kik do nandaki un̄un nan̄ an̄kikdan̄.” ¹⁹ Yesu gen on Pita kosit nian̄on da kimagek Pin̄kop man madep imjak un̄un do yagit. Yan̄ yan̄ek iyigit, “Nak nolgi.”

Yesu da pan̄det kindā si galak tan̄ imgut, un̄un dakon gen

²⁰ Pita da tobil pan̄det kinda Yesu da but dasi galak tan̄ ingut un̄un kagit. Un̄un bun̄on yol pan̄pan̄ apgut. (Un̄un amin jap nawit bisapmon Yesu dakon pibit da kapmatjok busun̄i un̄udonjok yipman̄ek Yesu yan̄ iyigit, “Amin Tagi, nam̄in da gak uwal da kisiron gepjak?”) ²¹ Pita da un̄un amin kan̄ek Yesu yan̄ iyigit, “Amin Tagi, ae on amin iwa?”

²² Yan̄ban Yesu da yan̄ iyigit, “Egakwan gin nak aeno tobil apben̄ do nandaken̄ bo dima, un̄un nak dakon yo. Gak nak nol.”

²³ Yan̄ yan̄ban binap gen kinda pan̄muwukbi kabikon kin̄ iren̄ tagit. Gen un̄un yan̄: “Un̄un pan̄det dima kimotdisak.” Mani Yesu da pan̄det un̄un dima kimotjak yan̄ dima yagit. “Egakwan gin nak aeno tobil apben̄ do nandaken̄ bo dima, un̄un nak dakon yo”, un̄un gin yagit.

²⁴ Un̄un pan̄det da un̄un yo morap dakon yan̄ ten̄ten̄ok an̄ek gen un̄un mandagit. Nin nandaman̄, gen un̄un yan̄ ten̄ten̄osok un̄un bamisi. ²⁵ Yesu da yo diwari morapmisi gat agit. Yo morap agit kisi morap papiakon mandanen̄ kan̄, miktimon papiia un̄un da toni dakon tamo aripmi dima bo toni.

Yabekbi Pi Awit Dakon Gen

But piso gen

Yabekbi Papia on Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun sanbenek yosok. Luk dagin on papia kisi mandagit. On papiagwan yan konen: Telagi Wup da yabekbi do kosit yopman yominakwan Yesu dakon Gen Bin Tagisi “Jerusalem ae Judia ae Samaria yawit, ae yanakwa miktimi miktimi kigit” (1.8 do koki).

Papia Yabekbi da Yesu dakon panmuwukbi Juda amin kabikon da wasanek don madep tanek miktimi miktimi kigit do yosok. Ae Luk da yo kinda nolisak unun yan: Kristo dakon pi gat, ae minat aminyo Yesu yolgwit dakon egip egip do kalip Pin kop da Israel amin do yan teban tok agit unun bami ton awit.

Yo madep kinda Yabekbi Papia da yosok unun yan: Unun Telagi Wup dakon pi do yosok, unun Pin kop dakon Wupni. Mibiltok Telagi Wup Pentikos bisapmon pandet kabikon pigit. Anek don nandak nandakni pantagap anek tapmim yomgut unun do yosok. Tapmim yominakwan wasok tapmimi ton anakwa amin da geni do nandaba bami agit, ae Yesu do nandan gadawit.

On papiakon pandet kabi da minat aminyokon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yawit bisapmon gen dubagisi yawit. Anakwa minat aminyo morapmi da Gen Bin Tagisi unun yolakwa panmuwukbi si teban tagit.

Papia on da yabekbi morapmi da pi awit unun do yosok. Mani Pita gat Pol gat da pi agimal unun do morapmi yosok. Pita unun Yesu dakon pandetni kinda. Mani Pol kalip Yesu dima yolgit. Pol mibiltok Kristo dakon panmuwukbi pabin yop do pi tebaisi agit. Mani don Yesu da Pol yan iban but tobil anek pi amini bamisi kinda dagagit. Anek Amin Nwakwari Kabikon Pin kop gen yoyigit.

On papiagwan Luk da Pol da yo morap agit do yanek “nin da agiman” yan yosok. Nandak nandak amin morapmi da yan nandan: Luk iyi Pol gat bisap di agipgumal do “nin da agiman” yan unun do yosok.

Yabekbi kabi da Jerusalem kokup papmon Yesu dakon gen yoyin ten ten awit

(Kilapmi 1.1–8.3)

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yan teban tok agit

¹⁻² Tiopilas, nak kalip papia kinda mandagim. Unun papiakon Yesu wasanek pi agit ae Pin kop dakon gen yoyin dekgiron da kwen wigigit unun dakon mibili mandagim. Yesu yabekbi kabini manjigit unun altan yominjek Telagi Wup da tapmim iminakwan pi ani do yoyin mudanakwan Pin kop da abidan anan Kwen Kokup wigigit. ³ Mibiltok tepmi madep panek kimagit da bunon egip egip aeni abidanek unun amin kabinikon altan yomgut. Altan yominjek asi kalugi egisak yan nandani do yo morapmi agit. Gildat 40 unun gat egek Pin kop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yoyigit. ⁴ Bisap kinda unun gat egek yansi ani do yoyigit, “Ji Jerusalem kokup pap dima yipman detni. Datno da yo dam do yan teban tagit unun abidok do jomjom ani. Nak kalip yo unun do kili dayigim. ⁵ Jon da amin pakbi son yomgut, mani gildat kabisok kinda egek Pin kop da Telagi Wup son damdisak.”

⁶ Unun bisapmon yabekbi kabini gat muwugek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, gak abisok Israel amin nin panpuluganbi aenin miktimnin kila anek egipnen bo dima?”

⁷ Yanba yan yoyigit, “Dat da yo morap ak do bisap manjigit unun ji dakon yo dima. Dat da yo morap unun iyi kila asak. ⁸ Mani Telagi Wup jikon pinban tapmim pakdan. Tapmim panek nak dakon gen Jerusalem kokup papmon yan ten tenoni. Ae unudon da Judia kokup morap kisi, ae Samaria miktim kisi, ae miktimi miktimi kisi yan ten tenoni.”

*Yesu Kwen Kokup wigigit
(Mk 16.19-20 ae Lk 24.50-53)*

⁹ Yesu da gen unun yan mudanakwan, kanakwa kwen wigigit. Wigakwan gikwem da wamanakwan aeni dima kawit. ¹⁰ Kwen tebai sintanakwa unudon gin amin bamori imalni kwakwagi unun da altanbal yabekbi kabi gat akgwit. ¹¹ Altanek yan yoyigimal, “Galili amin ji nidosi kwen sintanek akgan? Yesu unun abisok Pin kop da abidanban ji depman dek Kwen Kokup wigik. Abisok kanakwa wigik yan gin apjak bisapmon yan da tilagon apdisak.”

Judas dakon kulabikni manjiwit

¹² Yan yoyinbal ileŋ Olip yipmanek tobi Jerusalem kokup papmon kiwit. Ilen Olip unun Jerusalem da kapmatjok toso. ¹³ Kin altanek yut kwen nani si egipgwiwon wigiwit. Amin egipgwit unun mani yan: Pita, Jon, Jems, Andru, Pilip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Jems Alpius dakon monji, Saimon Selot da kabikon nani, ae Judas Jems dakon monji. ¹⁴ Unun amin kabi gat ae minat diwari gat ae Yesu dakon menji gat ae padik padikni gat kisi but kalonon da muwugek bisit pi sanbek sanbek awit.

¹⁵ Unun bisapmon amin 120 yan da Yesu nandan gadan imgwit. Pita unun kabikon da pidan agek yan yagit, ¹⁶ “Not kabi, kalipsigwan Telagi Wup da Dewit antagap aban Pin kop da papiakon Judas do gen kinda mandagit unun gen bami ton agit. Judas unun Yesu anoman anyoban obip amin da abidawit. ¹⁷ Judas kalip nin da kabikon ekwan pi kalonji agiman.”

¹⁸ Judas unun yo yokwi agit dakon tomni timigek miktim tim kinda yuman nagit. Unun miktimon Judas da man sulugakwan kok wamiyo kisisi miktimon man mudawit. ¹⁹ Amin morap Jerusalem egipgwit unun dakon gen nandanek unun miktim tim mani Yawi Miktim yan yawit. Iyi da genon da Akeldama yan yawit.

²⁰ Pita da sanbenek gen yan yagit, “Kap Papi madepmon gen kinda yan mandabi: ‘Yut kokupyonikon amin di dima egipdo, isal tosak dosi nandisat.’

Ae unun papiakon gen kinda yan mandabi: ‘Kila amin pi agit unun amin kinda da kulabisak dosi nandisat.’

²¹⁻²² Gen yan toso do amin kinda kulabigi anoman anen. Jon Telagi Pakbi Sogok Aminon da wasanek Yesu nipman wigigit, ae amin morap nin gat sanbek sanbek egapno Amin Tagi Yesu kin ap agit, unun amin kinda nan kulabik anen. Unun amin dasi nin gat pi anek Yesu kimoron da pidagit unun do yan tentenok anen.”

²³ Pita da yan yanban amin bamori do yan yomgwit, kinda mani Josep unun Basabas yan iyiwit, ae mani kinda Jastus. Ae amin kinda unun mani Matias. ²⁴⁻²⁵ Amin bamot unun manjinek bisit yan awit, “Amin Tagi, gak amin morap dakon but kisi pindak mudosol. Unun bamoron da namin dasi Judas dakon tamo abidanek yabekbi pi asak unun amin noliki. Bupmisi, Judas unun tamoni yipmanek kimak tamo iyi do yan mudanbikon kigit.” ²⁶ Bisit yan anek namin da noman tosak yan do wasok kinda awit. Tip wasok aba Matias da noman tagit. Noman tanek yabekbi 11 kabikon sanbegit.

2

Telagi Wup pigit

¹ Pentikos Bisap Madepmon Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yut kindakon gin muwugek egipgwit. ² Unudon gin nandanakwa wuwik madep kinda mirim madep an unun da tilagon Kwen Kokup da pigit. Pin unun yut yikgwiwon tugagit. ³ Anakwan yan pindakgwit: milen asip amin mel yombem da noman tan wasen ki amin kalon kalon da kwenon yikgwit.

⁴ Anek Telagi Wup da amin kisi morap burikon pigit tugagit. Anek Wup da panpuluganban wasanek gen mibili mibili yawit.

⁵ Unun bisapmon Juda amin di Jerusalem kokup papmon egipgwit. Unun amin miktim morap tan anan kwan unudon da apgwit. Unun amin Pin kop gawak iminek egipgwit. ⁶ Wuwik unun nandanek unun minat amin kabi madepsi da muwugek

amin kalon kalon mirak pan nandaba Yesu nandan gadan imgwit amin kabi da iyi da genonsi da gen yawit. Yanba nandanek nandaba njakwarisi ⁷ aban yan yawit, “On amin kabi gen yon unun kisi morap Galili amin gin, ma? ⁸ Kosit nianon da nin dakon gen kalon kalon yon? ⁹ Nin miktinnin Patia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus, Esia, ¹⁰ Prigia, Pampilia, Isip, ae Libia miktin Sairini kokup pap da kapmatjok tosgon amin. Nin Rom amin diwari apguman da idon ekwaman ¹¹ (Juda amin ae amin diwari Juda amin kabikon sanbenji kisi). Diwari nin Krit amin, ae diwari Arabia amin. Nin kisi morap da nandanapno unun amin kabi da nin da genon da Pinjok dakon wasokni masi masimi unun do yanba nandan.” ¹² Amin wuripdak pasalek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yo on altanban koman unun dakon mibili nian?”

¹³ Yan yanakwa amin diwari da jigilak gen yanek yan yawit, “On amin kabi wain kalugi morapmi nan da but upbal an.”

Pita da Pinjok dakon gen yagit

¹⁴ Yanba nandanek Pita notni 11 kabi gat kisi pidan agek gen papmon da amin yan yoyigit, “Juda amin not kabi, ae ji Jerusalem kokup papmon ekwan amin morap, mirak pakyanji yopmanakwa yo on altosok unun dakon mibili dayiko nandani.

¹⁵ “Ji on amin kabi but upbal an yan nandan, ma? Dimasi! Bisap apmenon wisa dagokdo 9 kilok gin asak. Pakbi teban noknok bisap unun pilindo. ¹⁶ Abisok yo on altosok unun kombi amin Joel da unun do kalipsigwan yan yagit:

¹⁷ ‘Pinjok da yan yosok, Mibi gildat kwan tanakwan Wupno amin morap kisi do tagal yoben.

Anapbo monji gwayosi da kombi gen yokdan.

Ae monji bilagi da dipmin yombem pindatdan.

Ae amin pelan da dipmin pindatdan.

¹⁸ Unun bisapmon oman amin kabino minjat ae wili kisi do Wupno tagal yobo unun da kombi gen yokdan.

¹⁹ Anakwa kwen binap yo masi masimi unun doliko pindatni.

Ae miktimon wasok tapmimi ton ako bisap madep unun dakon tilak yan pindatni.

Yawi ae kindap ae mukwa madep altokdan.

²⁰ Unun bisapmon gildat dabil pilin tuk anakwan kanek yawi dom akdisak.

Yan anakwan Amin Tagi apjak dakon bisap madep don altosak.

Unun bisap madepmon Amin Tagi dakon tapmim madepni ae tilim madepni unun altokdisak.

²¹ Unun bisapmon minjat amin morap Amin Tagi da panpulugosak do bisit iyan unun amin kabi iyi do panjutnosak.’”

²² Pita sanbenek yan yagit, “Israel amin kabi, ji mirak yopmanek Yesu Nasaret amin do yoko nandabit. Unun amin Pinjokmon da apgut yan nandani do Pinjok da tapmim minjakwan wasok tapmimi ton, ae yo masi masimi ae tilak mibili mibili agit. Yo morap agit unun disi kawit. ²³ Pinjok da yan aben yan kili nandagit, do amin unun ji da kisiron yipgut. Yipban ji da amin yokwi da kisiron yipba unun da abidanek tilak kindapmon anakba kimakgit. ²⁴ Kimot dakon jigi da amin unun bisap pisipmisok wagil aripmi dima abin yipmi, do Pinjok da kimoron nan aban pidagit. ²⁵ Kalip Dewit da Yesu tepmi pasak do yan yagit:

‘Nak Amin Tagi koko nak gat sanbek sanbek egisak.

Unun nak da kapmatjok egek tapmim naminakwan yo kinda da aripmi dima ankwakwalitjak.

²⁶ Yan asak, do butno da tagisi anakwan kisik kisik gen yosot.

Ae giptimno Pinjok da anpulugosak do jomjom asat.

²⁷ Gak nipbi kimakbi tamokon dima token. Telagi amingo dakon giptim anjutnanaki dima miktosak.

²⁸ Gak egip egip dakon kosit kili nolinbi kagim.

Nak gak gat egek kisik kisikgo da butnokon pigi tugosak.’

²⁹ Not kabi, babiknin Dewit unun dakon mibili do asisi dayin tenjenoko. Dewit unun kimakban kilisi wayikgwit. Bumjotni dakon tamo abisok on kokupmon koman.

³⁰ Mani Dewit unun kombi amin kinda egipgut. Pinjop da yan teban tok gen kinda yan iyigit: ‘Gak dakon babigo kinda da gak da tamokon kila amin madep egipjak.’

³¹ Yo don altoni unun pindagek Kristo kimoron da pidosak do kili yagit. Giptimi kimakbi tamokon dima tosak ae dima miktosak yan Dewit da kili yagit. ³² Yesu unun Pinjop da kimoron nan aban pidagit. Nin si kagiman do unun dakon yan tenjenok aman. ³³ Pinjop da man madep ingut da iyi da aminsi tet do yikdak. Dat da Telagi Wup Monji do iben yan kili yan teban tagit. Do Monji do iban unun da tagalban yo abisok noman tosok unun ji kan nandanjo an.

³⁴ Dewit iyi Kwen Kokup dima wigigit mani yan yagit: ‘Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyisak,

Gak nak da aminsi tet do yigaki

³⁵ uwalgo dakon tapmim pabin yopbo gak dakon pinbisi egipni.’

³⁶ Yanjo, Israel amin kabi ji yansi nandani, Yesu unun ji da tilak kindapmon anjakgwit, mani Pinjop da unun amin yipban Amin Tagi ae Kristo egisak.”

Amin morapmi da but tobil anek telagi pakbi sowit

³⁷ Pita da gen unun yanban nandaba buri suganba amin da Pita gat yabekbi kabi diwari gat yan yoyiwit, “Not kabi, nin abisok niansi ano kilek tosak?”

³⁸ Yanba Pita da yan yoyigit, “Ji kalon kalon but tobil anek Yesu Kristo da manon telagi pakbi sonakwa Pinjop da yokwisi wiriritjak. Yan anakwa Pinjop da but galak do Telagi Wup damjak. ³⁹ Pinjop da Telagi Wupni dam do kili yan teban tok agit. Ji ae minat monjiyosi ae amin dubagikon ekwan, ae amin kisi morap Pinjop da yan yomisak unun Telagi Wupni damjak.”

⁴⁰ Pita da gen morapmi sanbenek nawa gen tebaisi yan yoyigit, “Ji kan kimotni.

2:30: 2Sa 7.12; Kap 89.3-4; 132.11 **2:31:** Kap 16.10 5.30-31 **2:39:** Ais 57.19 **2:41:** Ya 2.47; 4.4 **2:42:** Ya 14.9 **3:6:** Ya 4.10; 16.18

Yokwi pakpak kabikon da tobil apba Pinjop da ji timitjak.” ⁴¹ Unun gildaron gin amin 3 tausen Pita dakon gen nandaba bami agit. Yan anek telagi pakbi sonjek Yesu da panmuwukbi kabikon sanbewit.

Amin but kalon anek egipgwit

⁴² Panmuwukbi kabi da yabekbi dakon gen nandak do galagi madepsi nandawit. Ae but da notni banjal banjal anek, jap anwa nok do ae bisit ak do sanbek sanbek muwukgwit. ⁴³ Yan anakwa Pinjop da panpuluganban yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi aba amin da pindagek pasal kimakgwit. ⁴⁴ Yesu nandan gadan ingwit amin kabi but kalon anek yo kabini kaloni di banjin pan egipgwit.

⁴⁵ Yo kabini gat miktimni gat yopba amin da yuman nanba monen unun ban bupmi amin panpulugawit. ⁴⁶ Gildari gildari Telagi Yut Madepmon muwukgwit. Ae notni da yutnon muwuk muwuk anek but galagon da not panpulugok dakon kisik kisik anek jap nawit. ⁴⁷ Anek Pinjop anjkinjek egipgwit ae amin kisi morap da unun amin do nandaba tagisi agit. Gildari gildari amin diwari but tobil aba Amin Tagi da yokwikon ban timikban panmuwukbi kabikon sanbenba kabi madepsi agit.

3

Pita da kandap yokwi kinda anmilip agit

¹ Bisap kindakon gildat tobil do anakwan Pita gat Jon gat bisit agak bisapmon Telagi Yut Madepmon kik do kigimal. ² Kin pindakbal amin kabi kinda da kandap yokwi kinda waman anagpwit. Unun amin menji da yan anjalagit. Gildari gildari amin unun anabin Telagi Yut Madep dakon yoma kaga kinda mani Kildani Tagisi unudon yipman yipman awit. Amin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwa unun amin da monen imni do bisit yoyigit. ³ Pita gat Jon gat nagalgwan pigik do anakwal monen injil do bisit yoyigit. ⁴ Pita gat Jon gat da amin unun tebai kanek Pita da yan iyigit, “Gak nit ninda!” ⁵ Yan iyanban yo di namdamal yan nandanek tebai pindakgit.

2:33: Ya 5.32; 7.55-56 **2:34:** Kap 110.1 **2:36:** Ya 20.7 **2:44:** Ya 4.32-35 **2:47:** Ya 6.7; 11.21 **3:4:**

⁶ Yan pindagakwan Pita da iyigit, “Nak monejno mini. Mani yo tan naman unun tagi gaben. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmim namgut do gayiko pidan kosit agip!”

⁷ Yan iyinek kisiri aminsi tet do abidanek anpulanganban pidagit. Pidanek unudon gin kandapni ae banjiyo kisi teban tawit. ⁸ Kandapmi teban tanba wigi man agek wasanek pilik bamok agit. Yan anek Pin kop an kisi nek wigi mok mok anek amin bamot gat Telagi Yut Madep da nagalon pigiwit. ⁹ Pigakwa amin morap da kanba pilik bamok anek Pin kop an kisi nek ban ¹⁰ kanek nandaba njawknwarisi aban yan nandawit, “Mao! On amin yoma kaga mani Kildani Tagisi unudon yigek amin da monej imni do bisit asak amin oni. Unun da kilek tak!”

Pita da Telagi Yut Madepmon gen yagit

¹¹ Yan nandanek amin morap timent yanek abin kanba amin unun Pita Jonyo timikban akba pindakgwit. Tamo unun akgwit dakon mani unun Solomon dakon Yik Nandat Tamo. ¹² Apba pindagek Pita da yan yoyigit, “Israel amin kabi, ji mibili nido tamtam yanek nit tebai nindan? Nit da kilegi do bo nit da tapmimon da on amin wasok ando kilek tak yan nandan? Unun dimasi! ¹³ Babiknin Abraham, Aisak ae Jekop unun dakon Pin kop da oman amini Yesu man wukwisi imgut. Unun amin si anakba kimotjak do ji da uwal da kisiron yipgwit. Pailat da pulugan yipban kisak do nandagit, mani ji da manji iminek si kimotjak do yawit. ¹⁴ Unun Amin Telagisi ae Kilegisi egipgut, mani ji da manji imgwit. Manji iminek amin dapdap amin kind a jikon yipban opjak do Pailat iyiwit. ¹⁵ Egip egipmon niyin panpan kigik amin unun ji da anakba kimakgit. Mani Pin kop da kimoron nan aban pidagit. Pidanban kagimak do nit unun do yan tenjenok amak. ¹⁶ Nit Yesu nandan gadan imamak, do unun da wasok aban on amin kan nandanjo an unun abisok kilek tak. Yesu da iyi nandan gadat nit pan teban anakwan unun nandan gadat da on amin wagilsi anmilip aban kilek tak da akban kon.

¹⁷ “Asi, not kabi ji gat ae kila amin kabisi gat dima nandan pisanek Yesu anakgwit. ¹⁸ Mani kalip Pin kop da kombi amin kisi da gen kagakon da Kristo tepmi pasak do yagit. Do ji da Yesu anakba gen unun bami ton agit. ¹⁹ Yan do, ji but tobil anek Pin kopmon gadanba yokwisi mudoni. ²⁰ Yan aba Amin Tagi da tapmimni kalugi ji do damjak. Anek Kristo ji panpulgok do anek manjikbi unun damjak. Unun mani Yesu. ²¹ Yesu unun Kwen Kokup egek Pin kop da yo morap pan kaluk asak unun do jomjom asak. Yo morap pan kaluk aben yan Pin kop da unun do kili yan teban tagit. Pan tagap aban telagi kombi amin kabini da unun do kili yawit. ²² Kalip Moses da yan yagit:

‘Amin Tagisi Pin kop da don ji kabikon amin kind a an noman aban kombi amin nak yombem egipjak.

Unun amin da gen morap dayisak unun pakyansi nandani.

²³ Geni dima nandani amin unun Pin kop da kisisi panupbal aban iyi dakon amin kabi gat ae dima egipni.’

²⁴ “Kombi amin Samuel gat ae unun da bunon kombi amin morap noman tawit unun kisi da abisok yo noman ton unun do yan tenjenok awit. ²⁵ Ji kombi amin dakon babi kabini ekwan. Pin kop da babikji gat sanbek sanbek agit do yo morap yom do yagit unun ji da timitni. Pin kop da Abraham yan iyigit:

‘Nak da gak dakon babigo yabegek amin miktimi miktimi ekwan unun gisamikgo tagisi egipni.’

²⁶ Pin kop da oman monjini an noman an mibiltok ji do yabekban apgut. Ji kisi kalon kalon anpakji yokwi yopmanek gisami ton egipni yan do anek yabekgit.”

4

Pita gat Jon gat dam tebanon yopgwit

¹ Pita gat Jon gat amin gen sigin yoyinakwal mukwa sogok amin gat Sadyusi amin gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat kisi apgwit.

² Abin nandaba amin bamot da Yesu

kimoron da pidagit ae amin kimakbi yan gin pidokdan unun do yoyin tenjenagimal. Yan anjakwal amin bamot do nandaba yokwi tok awit. ³ Anek amin bamot timigek gen pikon yop do nandawit, mani pilin tok do agit do anwa don yan nandanej dam teban yutnon yopgwit. ⁴ Mani amin morapmi da amin bamot dakon gen unun nandan Yesu nandan gadan iminek panmuwukbi kabikon sanbenba 5 tausen yan da tilak agit.

Pita gat Jon gat gen kokwin amin kabikon yopgwit

⁵ Wisa dagokdo Juda amin dakon kila amin madep gat kila amin gat ae gen teban yoyindet amin gat kisi Jerusalem kokup papmon muwukgwit. ⁶ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Anas ae dabini diwari, ae Kaiapas gat Jon ae Aleksanda gat kisi muwukgwit. ⁷ Muwugek Pita gat Jon gat yoyinba inamnikon agakwal yan yoyiwit, "Jil ni tapmimon da yo unun agimal? Ae namin da pi unun anjil do yan mudan damgut?"

⁸ Yanba Pita unun Telagi Wup da burikon pigi tujanban yan yoyigit, "Juda amin dakon kila amin madep ae kila amin yan nandani. ⁹ Nianon da kandap yokwi anmilip agimak unun dakon mibili nandak do yon kan ¹⁰ ji gat ae Israel amin kabi gat kisi dayiko nandani. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmimon on amin anmilip agimak da ji da dabilon akdak. Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimakgit mani Pin kop da kimoron nan aban pidagit. ¹¹ Yesu do tilak gen kinda yan yanbi:

'Yut agak amin ji da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.'

¹² Nin amin kinda da yokwikon ban aripmi dima timitjak. Yesu iyi da manon gin miktimi miktimi amin ekwan unun tagi timitjak. Pin kop da unun amin kalongin nin do anek yabekban pigit."

¹³ Yan yanban amin madep da yan nandawit: On amin bamot amin isali,

papia yutnon dima yikbi, mani pasol pasoli mini gen tapmimi ton yomal. Yan pindagek but morap nandanej on amin kalip Yesu gat egipgwit yan nandan kokwinikgwit. ¹⁴ Anek amin kilek tagit unun kisi akba pindagek gen di aeni yoyik do dima nandawit. ¹⁵ Anek amin bamot yoyinba gen kokwin tamo yipmanek wanga pigigimal. Pigakwal yanba yok anek yan yawit, ¹⁶ "Unun amin bamot niansi anyomnen? Unun da wasok tapmimi ton kinda abal Jerusalem amin kisi da nandan do aripmi dima anwasip anen. ¹⁷ Mani gen unun aminon dima kin irentosak do yansop an yomno Yesu dakon mibili do aeni dima yonjil."

¹⁸ Yan yanek yoyinba yutnon winbal Yesu da manon gen dima yonjil ae amin dima yoyindetjil do yansop tebaisi an yomgwit. ¹⁹ Mani Pita gat Jon gat da gen yan pantobil yomgumal, "Disi kokwinitni. Pin kop dakon gen yipmanek ji dakon gen guramitden kan, Pin kop da nandaban kilek tosak bo nian? ²⁰ Nit gen kaganit aripmi dima sopden. Nit yo pindak nandanyo agimak unun dosi yan tenjenok akdamak."

²¹ Yan yanbal gen kokwin amin da sanbenek but pasol gen diwari yoyinnek amin do pasalek yopba kigimal. Amin da wasok agimal unun do Pin kop an kisiwit. Do ni jig nan tagi yomnen yan kinda dima nandawit. ²² Amin anmilip agimal unun bilakni 40 yapbi, aripmi dima kilek togi yan nandawit do Pin kop an kisiwit.

Panmuwukbi da bisit awit

²³ Pita gat Jon gat gen kokwin yutnon da pin dabini kabikon kigimal. Kinnek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin gat da gen morap yoyiwit unun kisi yoyin mudagimal. ²⁴ Yoyin mudanbal but kalonon da Pin kop bisit yan iyiwit, "Amin Tagi Tapmim Ami, kundu ae miktim ae tap ae yo morap unungwan ton unun kisi gak da wasan yopgul. ²⁵ Kalipsigwan nin dakon babiknin gak dakon oman amingo Dewit Telagi Wup da antagap aban gen yan yagit:

'Amin kabi kabi mibili nido japmisi nandajek iyi do nandaba wukwanek isal dogin yo yokwi ak do gen yan panjeban an?

²⁶ Kila amin madep miktimi miktimi ekwan unun emat ak do tagap tok an.
Kila amin da Amin Tagi gat ae Kristoni gat pabin yop do muwukgan.'

²⁷ Asisi Erot ae Pontias Pailat, ae Amin Nwakwari Kabi amin, ae Israel amin unun kisi da on kokup papmon telagi oman amingo Yesu gak da pigo asak do manjigil, unun amin abin yip do muwukgwit. ²⁸ Yan anakwa gak tapmingo madep do kalip yo don altoni do nandabi teban tagit unun noman tawit. ²⁹ O Amin Tagi, uwalnin da yo yokwi anjim do yon, do panpuluganaki oman amin kabigo nin da pasol pasoli mini teban tanjek gengo yan tenjenonon. ³⁰ Gak tapmingo yolijaki sot amin kilek toni. Ae tilak tapmimi ton ae wasok masi masimi unun telagi oman amingo Yesu unun da manon aki."

³¹ Bisit anwasip anakwa yut muwukgwit unun kwakwalikgit. Yan aban Telagi Wup da amin kisi da buron pigi tugañ yoban Pinjokop dakon gen pasol pasoli mini tapmimi tonji yawit.

Amin kisi not panpulugok awit

³² Yesu nandan gadan imgwit amin unun kisisi but kalonji ae nandak nandak kalonji panjek egipgwit. Amin kinda da yo kabini do unun nak dakon yo yan dima yagit. Yo morapnin unun amin kisin dakon yo yan nandawit. ³³ Anek yabekbi kabi da Yesu da kimoron da pidagit unun do tapmimi tonji sigin yan tenjenawit. Yan anakwa Pinjokop dakon nandan yawotni da bikbiknikon madepsi tan yomgut. ³⁴⁻³⁵ Bisap kalon kalon amin miktimni ton ae yutni ton unun amin do yominek moneñ timik panji yabekbi kabi do yoba bupmi amin do kokwinik yomgwit, do bikbiknikon bupmi amin kinda dima egipgut.

³⁶ Unun bisapmon amin kinda egipgut unun mani Josep. Yabekbi kabi da Banabas yan iyiwit. Banabas dakon mibili unun yan: "But panjeban ak amin." Unun

Liwai amin kinda, kokupni unun Saiprus. ³⁷ Josep unun miktim timni kinda amin do yominek moneñ timik panji yabekbi kabi do yomgut.

5

Ananias gat Sapaira gat dakon gen

¹ Amin kinda egipgut unun mani Ananias. Minjatni dakon mani unun Sapaira. Ananias unun miktim timni kinda amin do yominek moneñ timikgit. ² Timigek diwari iyi do yopmanakwan minjatni unun kan nandanjo agit. Anek kisisi panabisat yan top yoyinek moneñ diwari gin yabekbi kabi do yomgut.

³ Yan aban Pita da yan iyigit, "Ananias gak nianon da Sunduk do bikbik iminek galaktokni yolal? Gak Telagi Wup do wasip yan iminek miktim dakon moneñ diwari gaga do yopmal? ⁴ Gaga dakon miktim galaktokgokon yuman nal. Do moneñ timal unun gak dakon yo. Unun ban ni yo ak do nandal unun tagi abim. Nianon da nandak nandak yokwi unun pal? Gak amin ban wasip dima yoyisal. Gak Pinjokop nan wasip iyisal."

⁵ Yanban nandajek Ananias piligi man kimakgit. Kimakban unun dakon gen bini nandawit amin morap unun madepsi pasalgwit. ⁶ Anakwa monji kabi kinda da abin bumjotni imalnañ waman anki gapmagwan yipgwit.

⁷ Bisap 3 awa egi mudanakwa minjatni yo morap unun noman tan unun dima nandajek apgut. ⁸ Apban Pita da yan iyigit, "Nayinbi nandako. Miktimjil dakon moneñ timamal on gin?"

Yanban iyigit, "Asi unun gin."

⁹ Yan yanban Pita da yan iyigit, "Jil nianon da Amin Tagi dakon Wup wasip iyik do but kalon amal? Pindat, amin ego gapmagwan yipman amin unun yoma kagakon akgan. Unun amin da gakyo kisi waman anjikdan."

¹⁰ Yan yanban unudon gin minjat unun Pita da buron piligi man kimakgit. Kimakban monji kabi unun da abin kanba kimakgit kan eni yipgwiron anki yipgwit. ¹¹ Yan

anjakwa panmuwukbi morap gat ae amin diwari gen bin unun nandawit amin kisi madepsi pasalgwit.

Yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi awit

¹² Yabekbi kabi da minat aminyo da binapmon tilak tapmimi ton ae wasok masi masimi morapmi awit. Yesu nandan gadan ingwit amin unun Solomon dakon Yik Nandat Tamo unudon muwuk muwuk awit. ¹³ Anjakwa amin diwari panmuwukbi kabi do nandaba wukwisi agit. Mani unun gat muwuk egipdo si pasalgwit. ¹⁴ Yan nandakwa minat wiliyo morapmi da Amin Tagi nandan gadan iminek panmuwukbi kabikon sanbewit. ¹⁵ Sanbenakwa yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi aba pindakgwit, do minat aminyo da sot amin morapmi panapgwit. Panabin tobaron ae yalin poron yopba kosit obakon pakgwit. Yan nandane awit: Pita kosit obanan obin kinakwan gildat panopmon wupni da sot amin di witinban kilek toni yan do yopba pakgwit. ¹⁶ Kokup monin monin Jerusalem anwasinek tan anan kiwit unun dakon amin morapmi da sot amin ae amin kon da panupbal abi aminyo kisi panapba kilek tawit.

Anjelo da yabekbi dam tebanon ban pulugagit

¹⁷ Yabekbi kabi da wasok tapmimi ton anjakwa amin morapmi unudon kin gadanakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat dabini gat da pindagek nandaba yokwi tok an yomgwit. Unun amin unun Sadyusi da kabikon nani. ¹⁸ Unun amin kabi da kin yabekbi kabi timik dam teban yutnon yopgwit. ¹⁹ Yopmanakwa unun kalbi Amin Tagi dakon anjelo kinda da dam teban yut dakon yoma witdalek ilikban wanga pigiwit. ²⁰ Pigakwa anjelo da yan yoyigit, “Ji kin Telagi Yut Madep da nagalon pabigi agek egip egip kalugi on dakon mibili kisisi amin yoyin mudoni.”

²¹ Yan yoyinban wisa daganakwan anjelo da yoyigit unun da tilagon kin Telagi Yut

Madep da nagalon pabigi amin wasanek yoyin dekgwit.

Anjakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat dabini gat gen kokwin tamo madepmon opgwit. Obinek Israel amin dakon kila amin obin muwutni do yan yomgwit. Obin muwugek yabekbi kabi dam teban yutnon da opni do gen yipba kigit. ²² Mani obip amin da dam teban yutnon kin mini pindagek obin yan yoyiwit, ²³ “Nin kin dam teban yut dakon yoma kono ben gan tebaisi abi, ae obip amin yoma domon akba pindaman, mani yoma witdal wigi amin kinda dima ekwan kaman.” ²⁴ Yan yanba nandane Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi kisi but morap nandane yawit, “Unun amin dukon ken?”

²⁵ Unun do yanakwa amin kinda da abin yoyigit, “Nandani! Ji da amin dam teban yutnon yopgwit unun aben da Telagi Yut Madep da nagalon agek amin yoyin dekan.” ²⁶ Yan yoyinban Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat obip amin kabini gat da kin yabekbi kabi timik panopgwit. Mani minat aminyo da tipban nindapni yan do pasalek yo jigi di dima an yominnek tayanok panopgwit.

Yabekbi kabi da gen kokwin amin do dima pasalgwit

²⁷ Obip amin da yabekbi kabi panobin gen kokwin amin da inamon yopba akgwit. Agakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da mibili yoyin nandak do yan yoyigit, ²⁸ “Ji unun amin dakon mibili amin dima yoyindetni do yansop tebaisi yan damguman. Mani ji sigin yoyin degakwa Jerusalem kokup pap amin kisi da ji dakon gen nandayin. Ae ji da nin do top kinda yan yon. Kila amin nin da Yesu anjatno kimagit, top yan yan niman.”

²⁹ Yan yanban Pita gat notni kabi gat da yan iyiwit, “Nin Pin kop dakon gen unun nan si guramitno tagi asak. Amin dakon gen dima guramitne. ³⁰ Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimagit. Mani babiknin dakon Pin kop da kimoron nan

aban pidagit. ³¹ Aban pidañban awigi iyi da aminsi tet do yipgut da nin dakon kosit niyinj nolik amin, ae yokwikon ban timit timit aminin yikdak. Do Israel amin but tobil anapno yokwinin tagi wiririk nimjak. ³² Pin kop da yo morap agit unun nin da pindakgiman. Nin unun do yan tenjenok aman. Ae Telagi Wup unun kisi unun do yan tenjenok asak. Pin kop da amin morap iyi dakon gen guramikgan amin unun Telagi Wup yomisak.”

Parisi amin kind a da notni kabi nandak nandak tagi yomgut

³³ Yan yanba nandane gen kokwin amin da japmisi nandane gen kokwin amin da dapba kimotni do nandawit. ³⁴ Mani Parisi amin kind a mani Gamaliel unun da gen kokwin amin kabikon pidañ akgit. Agek yabekbi kabi da wanga pigi bisap pisipmisok atni do obip amin yoyinban timikba pigiwit. (Gamaliel unun gen teban yoyin det amin kind a egipgut. Amin kisi da unun do nandaba wukwan imgwit.) ³⁵ Pigakwa Gamaliel da notni kabi yan yoyigit, “Israel amin kabi, ji unun kabi do yo kind a an yom do kan, pakyan si nandan kimagek ani. ³⁶ Bilak abikisigwan amin kind a mani Tiudas unun da noman tan egek iyi do nandaban wukwan amin 400 yan da tilak yolgwit. Mani amin da anakba kimagakwan unun yolgwit amin tayinjigi kinakwa pini bami dima agit. ³⁷ Ae unun da bujon Galili amin kind a mani Judas unun da noman tagit. Noman tan gapman da man manjiwit bisapmon Judas da amin kabi kind a timikban gapman gat emat wamgwit. Unun kisi anakba kimagakwan unun yolgwit amin tayinjigi kiwit. ³⁸ Unun do nak yan si dayisat, ji unun amin kabi do yo yokwi kind a dima an yomni. Isal yopba kini. Amin da nandak nandagon yo unun an kan, bami dima asak. ³⁹ Mani Pin kop da nandak nandak yoban an kan, ji da aripmi dima pabin yopni. Yan ani kan, ji Pin kop gat emat wanni.”

⁴⁰ Yan yanban bami yosok yan nandane gen kokwin amin da dapba kimotni do nandawit. ⁴¹ Yesu dakon man do tepmi panek mayaktok tagi paman yan nandawit. Yan nandane gen kokwin amin kabi yopman degek kisi kisi madepsi nandane gen kokwin amin kiwit. ⁴² Gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ae yuri yuri muwuk muwuk awit. Anek Yesu unun Kristo unun dakon Gen Bin Tagisi amin yoyinj tenjenawit.

6

Yabekbi kabi panpulugoni do amin 7 kabi manjiwit

¹ Unun bisapmon amin morapmi da pandet kabikon sanbenba pandet morapmisi awit. Anakwa unun kabikon da amin diwari Grik gen yawit unun da Aram gen yawit amin unun do yanba yokwi tok anek yan yawit, “Ji gildari gildari bupmi amin do jap yomine sakwabat ninon ekwan unun do jap dima yoman. Unun tagi dima.” ² Yan yanakwa yabekbi 12 kabi da Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yan yoba opba yan yoyiwit, “Nin da Pin kop dakon gen yan tenjenok pi yipmanek jap kokwin pi ane unun da tagi dima asak. ³ Yan do anek not kabi ji yan ani. Disi da kabikon amin 7 kabi manjinba unun da jap kokwin pi ani. Amin nandak nandakni tagisi, ae amin da dabilon tagisi ekwan, ae Telagi Wup da burikon tujanbi unuden amin ban pindagek timitni. Timikba unun amin do jap kokwin pi yomine ⁴ nin da bisapmi bisapmi bisit pi ae Pin kop gen yan tenjenok pi gin ane.”

⁵ Yan yanba minat aminyo da gen unun do nandaba galagi aban amin 7 kabi yan manjiwit. Kind a Stiwen, unun nandan gadatni tebaisi ae Telagi Wup da burikon tujanbi, ae Pilip, ae Pokorus, ae Nikano, ae Timon, ae Pamenas ae Nikolas. Nikolas unun Antiok kokup pap amin kind a. Unun Juda aminsi dima mani kulabik anek Pin kop gawak imine gen kokwin amin kabikon sanbegit. ⁶ Amin kabi unun manjin yabekbi kabi da inamon yopba akgwit. Agakwa pi unun ani do kisitni kwenikon wutjinek gisam yomine bisit awit.

⁷ Jigi unun anmilip awit do Pin kop dakon gen da madepsi irentan anan kigit. Yan

anjakwan Jerusalem kokup papmon Yesu nandan gadan ingwit amin madepsi pap-tan iren tawit. Anakwa mukwa sogok amin morapmi da but tobi anek nandan gadat awit.

Juda amin da Stiwen gen pikon yipgwit

⁸ Stiwen unun Pin kop da anpuluganek tapmim iminjakwan yo masi masimi ae tilak mibili mibili amin da binapmon agit. ⁹ Unun bisapmon amin diwari da Stiwen gat gen emat awit. Unun amin Juda amin dakon muwut muwut yut kinda mani Pulugan Yopbi unun kabikon nani. Unun amin kokup pap Sairini ae Aleksandria ae miktim Silisia ae Esia tetgin da apgwit. ¹⁰ Mani Stiwen Telagi Wup da anpuluganek nandak nandak tagisi iminjakwan geni abik do antidok awit.

¹¹ Antidok awit do pasilikon da amin diwari yan yoyiwit, "Ji kin amin yan yoyini, 'Nin nandanapno Stiwen da Moses gat Pin kop gat do gen yokwi yanban nandan' yan yoyini."

¹² Top gen unun yoyinba amin ae kila amin ae gen teban yoyindet amin dakon butni madepsi pidawit. Yan anek kin Stiwen abidan anan gen kokwin amin kabikon ankiwit. ¹³ Anki yipmanek top amin di kokwinik yopba sitnok an iminek yan yawit, "On amin bisapmi bisapmi Telagi Yut Madep gat ae gen teban Moses da mandagit gat do yanba yokwi tok asak. ¹⁴ Nin da nandanapno on amin da yan yagit, 'Yesu Nasaret amin da Telagi Yut Madep unun tuwiljak. Ae Moses da anpak nimgut unun kulabik akdisak.'"

¹⁵ Sitnok yan an iminjakwa amin gen kokwinon yikgwit kisi da kanakwa Stiwen dakon tomno dabilyo anelo yombem agit.

7

Stiwen da gen kokwin aminon gen yagit

¹ Anek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da yan iyigit, "Gen on yan gaman unun asi yon bo top?"

² Yan iyinban Stiwen da oden yoyigit, "Not ae dat kabi, nandani! Datnin Abraham unun Aran miktimon dima kin egek Mesopotemia miktimon egipgut bisapmon Pin kop tilimni unun Abrahamon altan imgut. ³ Altan iminek yan iyigit:

'Gak miktimo ae notgo dabigoyo yopmanek miktim kinda nak da goliken unudon kiki.'

⁴ Pin kop da yan iyinban Kaldia miktim yipmanek Aran miktimon pan ki egipgut. Pan ki egakwan datni kimagakwan Pin kop da yabekban ji da abisok on miktim ekwanon apgut. ⁵ Apban Pin kop da Abraham iyi do miktim timjok kinda dimasi imgut. Mani Abraham gat yawi diwatni gat da on miktim don abidoni do yan teban tok gen kinda yagit. Gen unun iyigit bisapmon Abraham monji mini egipgut. ⁶ Pin kop da Abraham yan iyigit:

'Gak dakon yawi diwatgo da amin njwakn wari da miktimon egipni.

Egek oman amin daganakwa amin da yo yokwi an yominakwa bilak 400 asak.

⁷ Mani yo yokwi an yomni amin nak da don kobogi yokwi an yoben.

Yan anapbo yawi diwatgo da miktim unun yipmanek obin on miktimon nak gawak namni.'

⁸ Yan iminek sanbek sanbek agimal dakon tilakni giptimni mandisak do iyigit. Anek don Abraham dakon monji Aisak altanban gildatni 8 kabi anjakwan giptimi mandagit. Ae don Aisak da Jekop dakon datni agit. Ae Jekop da babiknin 12 kabi dakon datni agit.

⁹ Unun babiknin 12 kabikon da diwari da Josep do nandaba yokwi tok anek amin do yominek tomni timikgwit. Timikba unun amin da Josep oman monji egipjak do Isip miktimon ankiwit. Mani Pin kop unun Josep gat egek ¹⁰ jigi morapni altan ingwit unun anpuluganek kukwan imgut. Anjakwan Josep da Isip dakon kila amin madep Pero gat gen yagimal bisapmon Pin kop da nandan kokwin tagisi iminjakwan kila amin madep da kanban tagisi agit. Yan kagit do Isip

miktim ae yutni dakon yo morap kila asak do yipgut.

¹¹ Yipmanakwan Isip ae Kenan miktimon jap kalonisok tawit do babiknin jap do anek jigí madepsi pawit. ¹² Yan egek Jekop jap Isip ton yan nandanej babiknin yabekban Isip miktimon kiwit. ¹³ Don aeni kwa Josep da notni yan yoyigit, 'Nak naga ji dakon notji Josep.' Yan aban kila amin madep Pero da Josep dakon yawi diwatni dakon mibili nandan pindakyo agit. ¹⁴ Unun da kwenon Josep da datni Jekop ae yawi diwatni 75 kabi yan kisisi morap apni do gen yipban kigit. ¹⁵ Jekop gen unun nandanej kin Isip miktimon egek kimakgit. Ae babiknin diwari kisi kimakgwit. ¹⁶ Kimakba amin da bumjotni waman aeni tobil panji Sekem kokup papmon wayikgwit. Bumjot yopyop tamo unun kalip Abraham da Sekem amin kinda mani Amo unun dakon monjini do moner yominjek abidagit.

¹⁷ Kalip Pinjop da Abraham dakon yawi diwatni da Israel miktim don abidoni do yan teban tok an imgut. Kili miktim abidoni dakon bisap kwan tanakwan Israel amin Isip miktimon egipgwit unun madepsi iren tawit. ¹⁸ Irenjan egakwa kila amin madep kalugi kinda noman tagit. Unun amin da Josep dima nandan imgut. ¹⁹ Unun kila amin madep da nin dakon babiknin madepsi panjkwalek yo jigisi an yomgut. Yan anek gen tebaisi yoyinban monji nakanakni wanga pabigi yopba tanek kimakgwit.

²⁰ Unun bisapmon Moses altagit. Moses unun monji nakanak tagisi ae Pinjop da kan galak tagit. Datni da yutnon kilani anakwa kanekni kapbi agit. ²¹ Kanekni kapbi anakwan wanga abigi yipmanakwa kila amin madep Pero dakon gwi da kan abidan anki iyi dakon monji nan yan upmakgit. ²² Upmakban taganej Isip amin dakon nandak nandak tagisi kisi nandan mudagit. Anek gen yagit ae pi mibili mibili agit unun tapmimi tonji agit.

²³ Moses unun bilakni 40 anakwan Israel

amin notni kin pindat do nandagit. ²⁴ Kin pindakban Isip amin kinda da Israel amin kinda yokwi an iban kagit. Yan kanek notni anpulugok do anek Isip amin unun yokwi agit dakon kobogi do unun amin anakban kimakgit. ²⁵ Moses yan anek yan nandagit, 'Pinjop da nak anpuluganban Israel amin uwal da kision ban timitdisat yan nandan nandan.' Mani Israel amin Moses do yan dima nandawit. ²⁶ Pakgit da wisa dagokdo Moses abin pindakban Israel amin bamori da emat wamgumal. Wabal panwasik do anek yan yoyigit, 'Jil not kaloni da nido notni dapman dapman amal?'

²⁷ Yan yoyinban emat wasagit amin da Moses ukwayikban kinakwan yan iyigit: 'Namin da kila amin ae gen kokwin aminin gepmak?' ²⁸ Apma gak Isip amin kinda anakbi kimakgit, abisok nakyo kisi yan gin nikbi kimokgen do nandisal, ma?' ²⁹ "Gen unun iyinban nandanej Moses pasal Midian miktimon panji egek unudon minjat kinda panek monji bamori panalagit.

³⁰ Panalanek bilak 40 egi mudanakwan anelo kinda da Moses altan imgut. Anelo unun kindap monin kinda sonjek milen asip baljagit unungwan akgit. Sinai Kabap da kapmatjok miktim kibiri tim kinda tagit unudon altan imgut. ³¹ Moses yo unun altanban kanek but morap agit. Yan nandanej kapmatjok da pakyanji kok do anek kigit. Kinakwan Amin Tagi da yan iyigit, ³² 'Nak babikgo Abraham, Aisak ae Jekop dakon Pinjop.' Yan iyinban Moses nimmimegek sintan kokdosi pasalgit. ³³ Anakwan Amin Tagi da yan iyigit: 'Moses, kandap gwilgo ilik yopman. Miktim tim unun baman akdal unun telagi miktim. ³⁴ Minjat amin kabino Isip amin da yo yokwi morapmi an yominakwa kili pindat. Ae kunam wuwikni kili nandat do anek Isip da kision ban timit do pisat. Moses kili apbi yabekgo Isip miktimon kiki.'

³⁵ "Kalip Israel amin da Moses abin yipmanek yan iyiwit, 'Namin da mibiltok amin ae gen kokwin aminin manjin gepmak?' Pinjop da unun Moses nanjin

mibiltok amini ae jigikon ban timitjak amini yabek yomgut. Anelo kindap moninon akgit unun da Pinjkop dakon gen abidanek Moses yabekgit. ³⁶ Anek Moses da Isip miktimon ban timik panjnek wasok tapmimi ton ae tilak mibili mibili Isip miktimon ae Tap Gamikon agit. Ae miktim kibiri timon bilak 40 egek yan gin agit.

³⁷ “Unun Moses dagin Israel amin yan yoyigit, ‘Pinjkop da nak analon an nepgut yan gin ji kabikon nan kombi amin kinda don analon an damjak.’ ³⁸ Babiknin miktim kibiri tim egipgwiron Moses unun gat kisi egipgwit. Sinai Kabapmon wikwan anelo kinda da gen iyigit. Moses da Pinjkop dakon gen egip egipmi ton timigek nin da nandanen do nimgut.

³⁹ “Mani babiknin Moses dakon gen nandan guramit do dima galak tawit. Geni maba kinakwan burikon da Isip miktimon tobil kik do nandawit. ⁴⁰ Yan nandanek Aron yan iyiwit, ‘Moses Isip miktimon da nin pan pan obik amin unun dukwan kik unun nin dima nandanen. Do gak da kokup kidat dakon wupmi di wasan nibi unun da mibiltan niba kosit wasanek kinen.’ ⁴¹⁻⁴² Unun bisapmon bulmakau wup kinda kokup kidatni wasawit. Wasanek paret anek kisit da yo wasawit do kisik kisik madepsi awit. Yan anakwa Pinjkop da manji yominek gik kanek gildatyo gawak yomni do bikbik yomgut. Kombi amin da papiakon gen tosok unun da tilagon yo yokwi awit. Gen unun yan tosok:

‘Israel amin ji miktim kibiri timon bilak 40 egek bulmakau ae sipsip dapmanek mukwa sowit, unun nak do awit? Unun dimasi.

⁴³ Yut kaben imalna wasanbi unun guramik awilgwit unun nak dakon yut dima.

Disi dakon kokup kidatji Molek unun dakon yutnan awilgwit.

Ae kokup kidatji Repan unun dakon gik wup wasanek unun kisi pawilek gawak yomgwit.

Yan awit do nak da ji dolbo miktimji yipmanek Babilon umogap tetgin do kini.’ ”

⁴⁴ Stiwen sanjenek yan yagit, “Kalip babiknin miktim kibiri timon egipgwit bisapmon Pinjkop dakon imal yutni tan yomgut. Yut unun da tanakwan Pinjkop babiknin gat egipgwit dakon tilak agit. Imal yut unun awit Pinjkop da Moses yan ani yan iyigit unun da tilagon awit. ⁴⁵ Anek don monjini gat Josua gat da unun imal yut abidan anan Pinjkop da amin kabi morapmi yolban abigiwit unun miktimon anki yipgwit. Anki yipba agakwan wig Dewit dakon bisap don apgut. ⁴⁶ Pinjkop da Dewit do yo tagisi an imgut. Anakwan Dewit da Jekop dakon Pinjkop do yut kinda awal do bisit agit. ⁴⁷ Mani Solomon da unun yut awalgit.

⁴⁸ “Mani Pinjkop Wikwisi unun amin kisit da yut awalganon unudon dima egisak. Kombi amin da yan yawit:

⁴⁹ ‘Amin Tagi da yan yosok, Kwen Kokup unun kila amin madep yiyit tamono ae miktim unun kandap yipyip tamono.

Do nak do yut kinda aripmi dima agagi. Ae yik yawot tamono dukwan tosak?

⁵⁰ Nak naga unun yo morap wasagim.’ ”

⁵¹ Stiwen da gen kokwin amin kabi sanjenek tebaisi yan yoyigit, “Kwen wigik amin ji amin Pinjkop dima nandan iman da tilagon butji unun tebaisi ae mirakji da Pinjkop dakon gen dima nandabi yombem. Babikji da Telagi Wup do kurak tawit, jiyo kisi yan gin an. ⁵² Ji dakon babikji da kalip kombi amin kisi morap do yo yokwisi an yomgwit. Anek kombi amin diwari Amin Kilegi don apjak do yan kwok awit babikji da unun amin dapba kimakgwit. Unun Amin Kilegi ji da uwal da kiron yipba kili anakba kimakgit. ⁵³ Ji Pinjkop dakon gen teban anelo da gen kagakon ban timikgwit, mani dimasi guramikgwit.”

Stiwen tipban anakba kimakgit

⁵⁴ Stiwen da gen unun yanban nandanek butjap madepsi nandanek mam nawit.

⁵⁵ Yan̄si awit, mani Telagi Wup da Stiwen da buron piḡi tujanban Kwen Kokup sin̄tanek Pin̄kop dakon tilimni kagit. Ae Yesu Pin̄kop da am̄insi tet do akban kagit. ⁵⁶ Yan̄ kanek yagit, “Kabit, nak kanapbo Kwen Kokup w̄tdal kin̄akwan Amin Dakon Monji Pin̄kop da am̄insi tet do akban kosot.”

⁵⁷ Yan̄ yan̄ban geni diwari nandak do kurak tanek mirakni si pan̄sopmanek madepsi yan̄ tidawit. Yan̄ anek un̄udon gin amin kisisi da pidan̄ mipagek kin̄ Stiwen abidawit. ⁵⁸ Abidan̄ kokup pap yipmanek wanga abigi tipban̄ anakgwit. Amin Stiwen do wasanek sitnok an̄ imgwit un̄un da imal dubakni ilik pan̄ki monji kinda akḡit mani Sol un̄udon yopmanek Stiwen tipban̄ anakgwit.

⁵⁹ Tipban̄ anagakwa Stiwen bisit yan̄ agit, “Amin Tagi Yesu, wupno abida.”

⁶⁰ Stiwen yan̄ yan̄ek n̄wakben̄ anek yan̄ tidanek yan̄ yagit, “Amin Tagi, yokwini dakon kobogi dima yobi.” Stiwen yan̄ yan̄ek kimakgit.

8

¹⁻² An̄akba kimagakwan Sol da yo tagisi kinda nan̄ an̄ yan̄ pindakgit.

Sol da pan̄muwukbi pan̄tasik ak do pi agit

Stiwen anagakwa Pin̄kop antelak anek egipgwit amin di da Stiwen do bupmi kunamyo madepsi anek bumjotni an̄ki yipgwit.

Un̄un gildaron da wasanek Pin̄kop dakon gen dakon uwalni da pan̄muwukbi Jerusalem egipgwit un̄un pan̄upbal ak do pi madepsi awit. Yan̄ anek pan̄muwukbi yolba wasen̄ ki Judia tetgin do ae Samaria tetgin do kin̄ kin̄ awit. Kin̄akwa yabekbi kabi dagin Jerusalem egipgwit. ³ Un̄udon egakwa Sol da pan̄muwukbi pan̄tasik ak do pi madepsi agit. Yan̄ anek yuri yuri agek amin timik pan̄ki dam teban yutnon yopman̄ yopman̄ agit.

Pan̄muwukbi Kabi da Judia Ae Samaria Miktimon Yesu dakon Gen Yoyin̄ Ten̄ten̄awit (Kilapmi 8.4–12.25)

Samaria miktimon Pin̄kop dakon gen yawit

⁴ Pan̄muwukbi dukwan dukwan wasen̄ kiwit un̄un agek aminon Gen Bin Tagisi yoyin̄ ten̄ten̄awit. ⁵ Anek Pilip Samaria dakon kokup pap kindakon piḡi Kristo dakon Gen Bin Tagisi yoyin̄ ten̄ten̄agit. ⁶ Yan̄akwan amin morapmi da geni nandawit, ae wasok tapmimi ton̄ aban kanek gen yagit nandak do mirak pakyan̄si yopgwit. ⁷ Kan̄akwa Pilip da kon̄ morapmi yol yomin̄akwan kon̄ da madepsi yan̄ tidanek win̄ abigiwit. Ae amin kidari kimakbi ae kandapmi yokwi un̄un pan̄milip anyo agit. ⁸ Yan̄ an̄akwan un̄un kokup papmon kisisi madepsi awit.

⁹ Un̄un kokup papmon amin kinda egipgut un̄un mani Saimon. Un̄un kon̄ da tapmim imin̄akwa wasok amin da dima agagi morapmi kilisok aban Samaria min̄at amin morap kisi da kanek but morap nandan̄ imgwit. Un̄un amin da iyi do nak kila amin madep kinda yan̄ yagit. ¹⁰ An̄akwan amin wukwi ae amin pin̄bi un̄un kisi un̄un dakon geni nandak do mirak pakyan̄si yopgwit. Pin̄kop dakon teban tokni mani Tapmimi Madepsi yan̄ yon̄ un̄un aminon tosoy yan̄ yawit. ¹¹ Wasok n̄wakn̄wari morapmi aban kili kawit. Kanek but morap nandan̄ek yol awilgwit. ¹² Mani don Pilip da Pin̄kop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi gat ae Yesu Kristo dakon man yan̄ ten̄ten̄agit. Yan̄ an̄akwan min̄at wiliyo kisi un̄un do nandan̄ gadanek telagi pakbi sowit. ¹³ Saimon un̄un kisi nandan̄ gadat anek telagi pakbi sogit. Son̄ek Pilip yolban dukwan dukwan kisi agipgumal. Anek tilak ae wasok tapmimi ton̄ agit un̄un pindagek but morap madepsi nandagit.

¹⁴ Yo yan̄ altan̄akwa yabekbi kabi Jerusalem egipgwit amin da Pin̄kop dakon gen Samaria amin da kili abidawit un̄un dakon gen bini nandawit. Nandan̄ek Pita gat Jon gat un̄udon kin̄jil do yabekgwit. ¹⁵⁻¹⁶ Telagi Wup Samaria aminon dima piḡit. Isal Yesu da manon gin̄ telagi pakbi sowit do yabekba kin̄ altan̄ek Telagi Wup abidoni do bisit agimal. ¹⁷ Bisit an̄ mudanek

kisitni kwenikon witjinakwal Telagi Wup abidawit.

¹⁸ Yan abal pindagek Saimon da monej yom do anek yan yoyigit, ¹⁹ “Nak do tapmim naminbal kisitno amin kwenon witjiko Telagi Wup yan gin abidoni.”

²⁰ Yanban Pita da iyigit, “Gaga ae monejo kisi Tipdomon piginjil dosi nandisat. Pinjop da but galak do yo nimisak unun monej nan aripmi dimasi yomyomi. Dimasi. ²¹ Pinjop da dabilon gak dakon but tagi dima tosok do Pinjop dakon pi aman unun gak gat aripmi dimasi agagi. ²² Yokwi unun asal unun yopmanek but tobil a. Anek butgokon nandak nandak yokwi ton unun wiririk gamjak do Amin Tagi bisit iyiki. ²³ Pindak galaktokgo da butgo anupbal aban yokwi da dam tebanon ekwi gandsat.”

²⁴ Yanban Saimon da gen kobogi yan yoyigit, “Jil nak do bisit abal Amin Tagi da nak do nandan yawok naminjakwan yo unun yomal unun nagon dima noman toni.”

²⁵ Pita gat Jon gat da Samaria amin Amin Tagi dakon gen yoyin tenjenagimal. Ae Pinjop da yo tagisi anyoban kagimal ununyo kisi yoyigimal. Yoyin mudanek Jerusalem kokup papmon aeni kigimal. Kosiron kinjek Samaria dakon kokup morap tawit unudon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagimal.

Pilip da Itopia amin kinda Pinjop gen iyigit

²⁶ Amin Tagi dakon anelo kinda da Pilip yan iyigit, “Gak miktim kibiri timon kosit kinda Jerusalem da Gasa kwan unudon pigiki.” ²⁷ Yan iyinban kosiron kin Itopia amin kinda kagit. Unun amin gapman dakon amin madepni kinda egipgut. Itopia dakon kila amin madep minjat Kandasi dakon monej kila amin madepni egipgut. Unun amin Pinjop gawak im do Jerusalem opgut. ²⁸ Opgut da miktimnikon tobil kik do anek bit madep os da amin ilik pawilgan tamokon yikgit. Yigek kombi amin Aisaia da gen mandagit papia unun manjigit.

²⁹ Anjakwan Telagi Wup da Pilip yan iyigit, “Gak unun amin pawil pawil tamo da kapmatjok kiki.”

³⁰ Iyinban Pilip timtim yanek kapmatjok da kin nandanjakwan Aisaia dakon gen unun manjigit. Manjinjakwan Pilip da yan iyigit, “Gak gen unun manjosal dakon mibili nandisal bo dima?”

³¹ Iyinban yan iyigit, “Amin kinda da mibili dima nayisak kan, aripmi dima nandabo piosak.” Yan yanek Pilip amin pawil pawil tamokon winban yitjil do iyigit.

³² Pinjop dakon gen unun yan tosok nan manjigit:

“Sipsip dap do an ae sipsip monin dangwi mandak do anakwa gen dima yon, unun da tilagon gen kinda dima yagit.

³³ Anek amin da madepsi abin yipmanek gen pikon yipmanek yan dagok kilegi dima animgwit.

Miktimon egip egipni gwayenba yeri mini agit.”

³⁴ Amin unun da gen unun manjinek Pilip yan iyigit, “Kombi amin unun namin do yosok, iyi do yosok bo amin njaknwaru kinda do yosok? Nayinbi nandako.” ³⁵ Yan iyinban Pilip da gen unun manjigit unun dakon mibili iyinek Yesu dakon Gen Bin Tagisi iyigit.

³⁶⁻³⁷ Kosiron kinjek pakbi kindakon altanek amin madep unun da Pilip yan iyigit, “Kosol, pakbi oni. Mibili nido telagi pakbi dima soken?” ³⁸ Yan yanban amin pawil pawil dakon kila amin iyinban os pabidanjakwan Pilip gat amin unun gat miktimon man pinjek pakbikon pigigimal. Pigeke Pilip da telagi pakbi son ingut. ³⁹ Pakbi yipmanek winjakwal unudon gin Amin Tagi dakon Wup da Pilip anan kigit. Yan anjakwan amin madep unun sanbenek Pilip dima kagit. Mini kagit mani amin unun kisik kisik anek aeni tamonikon pawin yigek kigit. ⁴⁰ Kinjakwan Pilip unun Asdot kokupmon noman tan akgit. Anek Pilip kokup pap morap tan anan kiwiron agek Yesu dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenanek don Sisaria kokup papmon kin altagit.

9

*Sol but tobi agit**(Yabekbi 22.4-16 ae 26.9-18)*

¹ Unun bisapmon gin Sol da Yesu nandan gadan imgwit amin sigin dapba kimotni do yanek mukwa sogok amin dakon mibiltok aminon kigit. ² Kin Damaskus kokupmon Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin egipgwit unun do papia kindanda mandan imjak do iyigit. Iyinjban papia kindanda mandan imgut. Unun papiakon gen yan tagit, "Sol da obin pindakban minjat ae wili morap Yesu Yolyol Kosit nan yolek akwa kan, unun da tagit timik dam teban yutnon yop do Jerusalem panopjak." ³ Sol unun papia abidanek kin Damaskus kokup pap ankapmat agit. Anjakwan tilagi yansi Kwen Kokup dakon tentenji kindanda Sol anawasinek madepsi tentenan imgut.

⁴ Anjakwan Sol miktimon man pagek nandanjakwan gen kindanda altanek yan iyigit, "Sol, Sol, nak anupbal ak do pi nido asal?"

⁵ Yan iyinjban Sol da yagit, "Amin Tagi gak namin?"

Yan iyinjban yagit, "Nak Yesu, nak nan anupbal ak do pi asal. ⁶ Abisok gak pidan kokup papmon pigiki. Pigiki amin kindanda do yo ninansi aki unun da don gayisak."

⁷ Yo yan altanakwan amin Sol gat agipgwit gen unun nandawit mani ami dima kawit, do geni minisi akgwit. ⁸ Anakwa Sol pidan sintagit mani yo dima pindakgit. Yan aban kisirikon abidan anan Damaskus pigiwit. ⁹ Pigi gildat kapbi egakwan dabili dima pisagit. Ae jap pakbiyo dima agit.

¹⁰ Damaskus kokup papmon Yesu nandan gadan imgut amin kindanda egipgut mani Ananias. Unun amin buri pisanakwan dipmin yombem kindanda kanakwan Amin Tagi da yan iyigit, "Ananias!"

Yan iyinjban yagit, "Amin Tagi, nak oni."

¹¹ Iyinjban Amin Tagi da iyigit, "Gak kosit kindanda mani Kosit Kilegi yan yon unudon kin Judas da yutnon wigiki. Wigi Tasas amin kindanda mani Sol unun do yoyiki. Unun amin bisit pi anek egisak. ¹² Sol da buri pisanakwan dipmin yombem kindanda kanakwan amin kindanda mani Ananias unun

da abin win dabili aeni sintosak do kisiri kwenikon witjigit."

¹³ Amin Tagi da gen unun iyinjban Ananias da kobogi yan iyigit, "Amin Tagi, gak dakon telagi amin kabigo Jerusalem ekwan unun amin da yo yokwisi morapmi an yomgut. Unun dakon geni amin morapmi da kili yanba nandagim. ¹⁴ Ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan imgwit da idon apgut. Abin amin mango yanek bisit an amin unun timik dam tebanon yop do apgut."

¹⁵ Mani Amin Tagi da Ananias yan iyigit, "Gak kiki! Unun amin nak dakon man yan tentenosak do manjigim. Unun da Amin Nwakjwari Kabi, ae unun dakon kila amin madep kabini, ae Israel amin kabi kisikon mano yan tentenosak do yabetdisat. ¹⁶ Nak dakon man yan tentenanekek jigi pasak unun yoliko pindatjak."

¹⁷ Iyinjban Ananias kin yutnon wigi kisiri Sol da kwenon witjigit. Witjinek yan yagit, "Sol not, Amin Tagi Yesu kosiron altan gangut unun da dabilgo aeni sintanakwan Telagi Wup da butgokon tugosak do anek yabekban abisat." ¹⁸ Yan iyinjban yan yo dabili sopgut unun kukwan ki manakwan yo pindakgit. Anek Sol pidan telagi pakbi sogit. ¹⁹ Yan anek unun da kwenon jap nanek aeni tapmin pagit.

Sol Damaskus kokup papmon Pinjok dakon gen yagit

Sol gildat kabi di Yesu nandan gadan imgwit amin gat Damaskus egipgwit. ²⁰ Egek unudon gin Juda amin dakon muwut muwut yut agek Pinjok dakon gen yanek yagit, "Yesu unun Pinjok dakon Monji." ²¹ Sol da gen yanban nandawit amin unun but morap anek yan yawit, "Kalip on amin da Jerusalem kokup papmon Yesu da manon bisit awit amin unun panupbal agit. Ae unun amin timik nap ban waman panpan Jerusalem mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon panjik do apgut. On unun amin da yosok, ma?" ²² Yan yawit mani Sol dakon gen yogokni dakon tapmin sanbenek madepsi tagagit. Anjakwan Juda amin Damaskus

egipgwit unun yoyin tentenanjek asisi Yesu unun Kristo yan yoyigit. Yan yanban gen kinda aripmi dima iyigi kawit.

Juda amin da Sol uwal an imgwit

²³ Gildat morapmi egi mudanakwa Juda amin da muwugek Sol anjat do gen yawit. ²⁴ Mani yo ak do yawit unun amin da Sol kili iyinba nandagit. Juda amin gildari gildari ae pilini pilini kokup pap dakon yoma morap tawit unudon egek Sol anjat do kila tebaisi awit. ²⁵ Mani bunon yolgwit amin da Sol pilin kaga ananj kokup pap dakon dam madepmon kwen awigiwit. Awigi gok madep kindakon iyinba yigakwan nap anyawot anakwa kosit gwagak nan wanja mibilikon pigigit.

Sol Jerusalem egipgut

²⁶ Don Sol Jerusalem kinjek Yesu nandan gadan imgwit amin kabikon sanbek do kigit. Mani nandan gadat amin notnin kinda yan dima nandan imgwit, do kisi morap da kan pasalgwit. ²⁷ Yan anakwa Banabas da Sol ananj yabekbi kabi da egipgwiron ankgit. Ankinjek Sol da kosiron Amin Tagi kagit ae Amin Tagi da gen iyigit unun dakon geni yoyigit. Yoyinjek Sol da Damaskus Yesu dakon mani pasol pasoli mini yan tentenan yomgut unun kisi do yoyigit. ²⁸ Yan yoyinban nandanakwa Sol Yesu nandan gadan imgwit amin gat Jerusalem egipgwit. Egek pasol pasoli mini agek Yesu da manon Pinkep gen yan tentenagit. ²⁹ Anek Juda amin Grik gen yawit unun gat gen emat an an awit. Anek Sol si anakba kimotjak do nandawit. ³⁰ Yan anakwa notni da pindak nandanyo anek Sol Sisaria kokupmon anki yabekba Tasas kokupmon kigit.

³¹ Unun bisapmon Judia ae Galili ae Samaria provinskon panmuwukbi tagisi egipgwit. Amin da yokwi dima an yominakwa panmuwukbi tapmim pawit. Anek Amin Tagi do nandan gawagek egakwa Telagi Wup da nandak nandakni panteban agit. Anakwan amin morapmi panmuwukbikon sanbenba madepsi sigin tagagit.

Pita da Anias anmilip agit

³² Pita unun kokup morap kisi agek Lida kokupmon kwan Pinkep dakon amin kabi gat egipgwit. ³³ Unun kokupmon amin kisi kandapmi kimakbi kinda kagit, mani Anias. Anias unun tamokon gin pagakwan bilak 8 kabi agit. ³⁴ Kanjek Pita da yan iyigit, “Anias, abisok Yesu Kristo da gak anmilip asak. Do pidan yalin potgo panmilip a.” Yan iyinban Anias unudon gin kwen pidagit. ³⁵ Pidagek Lida kokupmon amin ae Saron miktim amin morap da Anias kanjek but tobil anek Amin Tagikon kiwit.

Pita da Tabita kimoron nan aban pidagit

³⁶ Jopa kokup papmon Yesu nandan gadan imgut minat kinda egipgut mani Tabita. (Grik genon Dokas yan iyiwit.) Unun bisapmi bisapmi anpak kilegisi anek yoni mini amin panpulugagit. ³⁷ Unun bisapmon sot anek kimakgit. Kimakban bumjotni pakbinan sugan awigi yut kinda kwen nani tagit unudon yipgwit. ³⁸ Lida kokup unun Jopa kokup pap da kapmatjok tosok. Do Yesu nandan gadan imgwit amin da Pita Lida kokupmon egisak yan nandanek amin bamori yabekba kin iyigimal, “Bisap noknok dima anek ninon tepmisi opbi!”

³⁹ Pita gen unun nandanek pidanban amin bamot gat kiwit. Kwan abidanba yut kwen nani tagit do ananj wigiwit. Wikwan sakwabat morapmi da abin Pita anawasinek kunam tagek Dokas da egek imal bupgut unun yoliwit.

⁴⁰ Yan aba Pita da amin morap kisi yoyinban yomakon pigiwit. Pigakwa Pita njakben anek bisit agit. Anek minat unun kimak tagit tetgin do tobilek yan iyigit, “Tabita gak pida.” Yan iyinban dabili sintanjek Pita kanjek pidan yikgit. ⁴¹ Anakwan Pita da kisirikon abidanek ilikban pidan akgit. Anek Pinkep dakon minat amin kabi gat ae sakwabat gat yan yoban winba Tabita notji oni egisak yan yoyinjek yoligit. ⁴² Anakwan Pita da wasok tapmimi ton agit unun dakon geni Jopa amin kisi da nandawit. Nandanek amin morapmi da Amin Tagi do nandan gadawit. ⁴³ Yan anakwa Pita gildat morapmi Jopa kokup papmon amin

kinda mani Saimon unun gat egipgumal. Saimon unun bulmakau gip panjkilek ak amin kinda.

10

Anjelo kinda da Konilias altan iminek gen iyigit

¹ Amin kinda Sisaria kokupmon egipgut unun mani Konilias. Unun Rom gapman dakon emat amin 100 dakon kila amini egipgut. Emat amin kabu unun Itali Emat Amin Kabu yan yawit. ² Konilias gat gwakni gat unun Pinjkop do pasal gawak iminek egipgwit. Yan anek Konilias da Juda amin yoni mini amin panpulugagit. Ae bisapmi bisapmi Pinjkop do bisit pi anek egipgut. ³ Bisap kindakon gildat tobil do 3 kilok buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kagit. Kanjakwan Pinjkop dakon anjelo kinda yutnon wigi yan iyigit, “Konilias!”

⁴ Konilias unun kanek pasol pasol madep anek yan iyigit, “Amin Tagi yo kinda ni?”

Iyinjban anjelo da iyigit, “Bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pinjkop da unun anpak kanban tagisi asak. ⁵ Abisok amin di yabekbi amin kinda Jopa kokup papmon egisak unun abidan anop do kini. Amin unun mani Saimon ae mani kinda Pita yan iyan. ⁶ Pita unun wawi Saimon unun da yutnon egisak. Wawi unun bulmakau gip panjkilek ak amin kinda. Yutni tap kidipminon tosok.”

⁷ Anjelo gen unun iyinek kinjakwan Konilias da oman monjini bamori ae emat amini kinda gat yan yoban opgwit. Emat amini unun Pinjkop do pasal gawak imim amin kinda. Unun bisapmi bisapmi Konilias anpuluganban egipgumal. ⁸ Konilias da unun amin kapbi yo morap altan imen unun kisi yoyinj mudanek yabekban Jopa kiwit.

Pita da dipmin kinda kagit

⁹ Yabekban kin kosiron pakgwit da wisa dagokdo aeni kin Jopa kokup pap ankapmat anakwa gildat binap agit. Unun bisapmon gin Pita bisit pi ak do yut kwenon wigigit.

¹⁰ Wigi bisit an egek jap do agit, mani jap apmenon panjosit anakwa dipmin yombem kinda kagit. ¹¹ Kanjakwan Kwen Kokup

witdal kinjakwan yo kinda imal madep yombem kinda da pigit. Unun kodigi 4 kabikon da yipba miktimon pigit.

¹² Unun imalon bit kilapyo mibili mibili ae birombak tunon aminyo ae minam kisi unungwan tanba pindakgit. ¹³ Pindagakwan gen kinda da yan noman tanban nandagit. Gen unun yan: “Pita, gak pidan on dapman na.”

¹⁴ Mani Pita da yan yagit, “Amin Tagi, dimasi dapman nokej. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dima nagim.”

¹⁵ Yan yanban gen aeni iyigit, “Yo Pinjkop da panmilip aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan dima yoki.” ¹⁶ Yo unun kosiri kapbi altan iminek unudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹⁷ Wigakwan Pita yo unun kagit dakon mibili niansi yan nandanek but morap agit. Yan nandanek egakwan Konilias da amin yabekgit unun apgwit. Abinj amin yoyinba Saimon dakon yut yolinba unun da yoma kagakon panji akgwit. ¹⁸ Agek yan tidanek yan yawit, “Saimon, mani kinda Pita yan yon, unun egisak bo dima?”

¹⁹ Yan yanakwa Pita yo kagit unun do but morap sigin nandanek yigakwan Telagi Wup da yan iyigit, “Saimon, amin kapbi gak wisan. ²⁰ Unun nak da naga yabekgo aben do gak unun gat pigi kik do but bamot dima aki.”

²¹ Yan iyinjban Pita da pidan pigi amin unun yan yoyigit, “Amin wisan unun nak mani. Ji mibili nido aben?”

²² Yanban amin unun da yan iyiwit, “Emat amin 100 dakon kila amin kinda mani Konilias unun da yabekban abaman. Unun amin kilegisi ae Pinjkop do pasalek gawak iminek egisak. Juda amin morap da unun amin do nandaba wukwan iman. Telagi anjelo kinda da gak yan gaban yutnikon kiki do iyigit. Kinjek gak da gen di yanbi nandisak do iyigit.” ²³ Yan iyinba Pita da amin unun yanban yutnon winba kilani aban pakgwit.

Pita Konilias da yutnon kigit

Wisa dagokdo pidan kinjakwa Jopa amin notni di kisi bunon yolba kiwit. ²⁴ Pita

gat amin kiwit unun kosiron dipmin kinda pakgwit da wisa dagokdo Sisaria kokupmon kin altawit. Altanakwa Konilias unun do jomjom anek egipgut. Ae yawi diwatni gat ae notsini gat yan yoban apgwit unun gat kisi jomjom anek egipgwit. ²⁵ Anakwan Pita obin yoma wilanon wukwan Konilias unun Pita da akgiron kin nwanben anek gawak imgut. ²⁶ Anakwan Pita da ilikban pidanakwan yan iyigit, "Pidan at! Nak madeppo dima."

²⁷ Yan iyinban Konilias gat gen yanek yutnon wigi pindakban amin morapmisi muwukgwit. ²⁸ Pindagek Pita da yan yoyigit, "Ji disi nandan, nin da gen tebanon Juda amin nin Amin Nwanwari Kabi gat muwuri unun dimasi tosok ae yutnikon aripmi dima kigigi. Mani Pinokop da yansi nolayinban kat, amin kisi morap unun gat tagi muwugek egipmi. Amin yokwi yan yogogi mini. ²⁹ Yansi nolayinban kat, do ji dakon gen nagon kwan nandanek but bamot dima anek abisat. Ji mibili nido nak do gen yipba kigit?"

³⁰ Yanban Konilias da iyigit, "Yo kinda altan naban egapno gildat 4 kabi mudak. Yo unun yan noman tan namgut. Nin abisok gildat tobil do 3 kilok on ekwaman unuden bisapmon nak yutnokon egek bisit pi agim. Bisit anek egapbo unudon gin amin kinda inamnokon akban kagim. Imalni unun tetenini madepsi. ³¹ Altanek yan yagit, 'Konilias, gak bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pinokop da unun anpak kanban tagisi asak. ³² Do gak amin di yabekbi kin amin kinda mani Saimon ae mani kinda Pita unun abidan anop do Jopa kini. Pita unun bulmakau gip panmilip ak amin kinda mani Saimon unun da yutnon egisak. Yutni unun tap ilenon tosok.' ³³ Yan nayinban unudon gin gak idon opbi do amin yabekgo kiwit. Kin gayinba nandanek abisal unun da tagisi asak. Abisok nin Pinokop da dabilon muwaman da yigek Amin Tagi da gen morap nin niyiki do gangut unun nandanek."

Pita Konilias da yutnon Pinokop gen yagit

10:26: Ya 14.13-15; PA 19.10 **10:34:** GT 10.17; Ro 2.11 **10:37:** Mt 4.12-17 **10:38:** Mt 3.16; Lk 4.17-21
10:41: Lk 24.42-43; Ya 1.8 **10:42:** Ya 17.31; 1Pi 4.5 **10:43:** Ais 53.5-6; Jer 31.34; Ya 2.38 **10:44:** Ya 11.15; 15.8 **10:45-46:** Ya 2.4; 19.6

³⁴ Yanban Pita da yan yagit, "Nak abisok asisi nandan kimokdot, Pinokop da amin morap kisi do nandaban aripsi asak. ³⁵ Amin miktimi miktimi Pinokop do pasalek gawak iman ae anpak kilegi an, unun amin do Pinokop da nandaban tagisi asak. ³⁶ Pinokop da Israel amin kabi nin do Gen Bin Tagisi niyigit unun ji disi nandan. Geni kinda unun yan: Yesu Kristo unun amin morap dakon Amin Tagi egisak. Yesu da pi aban Pinokop gat but kalon agiman. ³⁷ Judia miktimon yo morap altawit unun ji disi nandan. Jon da amin telagi pakbi soni do yoyin mudanakwan Galili Provinskon yo yan altawit. ³⁸ Pinokop da Yesu Nasaret kokupmon nani pini asak do yan dagan iminek Telagi Wupni imgut. Iban yomani yomani kinjek amin panpulugagit. Pinokop da Yesu gat egipgut do Sunduk da amin panupbal agit unun Yesu da panmilip an mudagit.

³⁹ "Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon yo morap agit unun nin kan nandanjo agiman. Ae tilak kindapmon anakba kimakgit. ⁴⁰ Mani gildat kapbi anakwan Pinokop da wasok aban kimoron da pidanban analon an yoban amin diwari da kawit. ⁴¹ Amin kisi morap da dima kawit. Pinokop da man bini yan tetenok ani do kokwinikgit kabi ninon gin altagit. Kimoron da pidanban nin unun gat jap pakbiyo agiman. ⁴² Pinokop da amin kimakbi ae wayin abi unun kisi anpakni kokwin asak do unun amin manjigit. Nin da gen unun amin yoyiner do Yesu da yan nimgut. ⁴³ Kombi amin kisi morap da Yesu da pi don asak do yan kwok kalipsigwan kili awit. Yesu nandan gadan iman amin unun kisi morap Yesu dakon kilegi do Pinokop da yokwini wiririk yomdisak."

⁴⁴ Pita gen sigin yanakwan Telagi Wup amin morap mirak panek yikgwit unun kabikon pigit. ⁴⁵⁻⁴⁶ Anakwan gen mibili mibilikon da Pinokop yan ankisiwit. Anakwa Juda amin di Yesu nandan gadan imgwit amin Pita gat agwit unun da but morap anek yawit, "Mao, Pinokop da but galak do

Telagi Wup Amin Nwakɲwari Kabi kisi do yomisak!”

Yan yanba Pita da yagit, ⁴⁷ “Telagi Wup nin da abidagiman on amin yan gin abidon. Do telagi pakbi tagi soni.” ⁴⁸ Yanek Yesu Kristo da manon telagi pakbi soni do yoyigit. Telagi pakbi son mudanek Pita gildat kabi di gat unudon egipni do iyiwit.

11

Pita da panmuwukbi Jerusalem egipgwit yo altan imgwit do yoyigit

¹ Yabekbi kabi ae panmuwukbi kabi Judia miktimon egipgwit unun da Amin Nwakɲwari Kabi kisi da Pinƙop gen kili abidawit unun dakon geni nandawit. ² Do Pita Jerusalem kwan nandan gadat amin giptimi mandabi da nandaba yokwi tok an imgwit. ³ Yan anek iyiwit, “Gak amin giptimni dima mandabi da yutnon kwi unun gat jap nido nawit?”

⁴ Yan yanba Pita da yo morap altan imgwit unun do yoyigit. ⁵ Yoyinek yan yagit, “Nak Jopa kokup papmon bisit pi anek butno pisanakwan dipmin yombem kinda kagim. Kanapbo Kwen Kokup da imal madep kinda kodigi 4 kabikon da yipba nak da egipgimon pigit. ⁶ Pinakwan nak unungwan wisinek bit kilapyo mibili mibili pindakgim. Unungwan jon bit kilapyo, ae birombak tunon aminyo, ae minam amin da dima upmakbi unun kisi pindakgim. ⁷ Yan pindagapbo gen kinda altanek yan nayigit, ‘Pita, gak pidan on dapman na.’

⁸ “Nayinban kobogi yan yagim, ‘Amin Tagi, aripmi dimasi dapman nokeɲ. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dimasi nagim.’

⁹ “Gen unun aeni altan naminek yan nayigit, ‘Yo Pinƙop da panmilip aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan dima yoki.’ ¹⁰ Yo unun kosiri kapbi altan naminek unudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹¹ “Yan pindagapbo amin kapbi Sisaria kokupmon da nak do yabekgwit unun amin nin da yut egipguman yomakon

unudon panabin akgwit. ¹² Agakwa Telagi Wup da nak yan nayigit, ‘Gak but bamot dima anek pigi unun gat kini.’ Yan nayinban pigapbo notno 6 kabi on akgaman unun kisi bunon nolba kin Konilias da yutnon wigigiman. ¹³ Kin yutnikon wigapno Konilias da yan niyigit, ‘Anelo kinda da altan naminek yan nayigit, “Jopa kokup papmon amin kinda egisak mani Saimon, ae mani kinda Pita. Unun amin kin iyinba opjak do amin di yabekbi kini. ¹⁴ Kin iyinba obin gen di gayisak. Unun gen gayinban Pinƙop da gak gat ae yutgokon amin morap ekwan unun kisi yokwikon ban timitdisak.”’

¹⁵ “Yan nayinban nak da wasanek yanapbo Telagi Wup ninon mibiltok pigit unun amin kabikon yan gin pigit. ¹⁶ Yan anakwan Amin Tagi da gen kinda yagit unun do butno pisagit. Yan yagit, ‘Jon da telagi pakbi son damgut. Mani Pinƙop da ji Telagi Wup son damjak.’ ¹⁷ Nin kalip Amin Tagi Yesu Kristo nandan gadan imguman bisapmon Pinƙop da Telagi Wupni but galak do nimgut. Ae unun amin kabi do yan gin yomgut, do nak yombem da Pinƙop tagi dima kirinik ibom?”

¹⁸ Pita yan yanban nandanek buri manakwa Pinƙop dakon man awigek yan yawit, “Nin abisok asisi nandaman, Pinƙop da Amin Nwakɲwari Kabi kisi nandan yominakwan but tobil anek egip egip abidon.”

Antiok amin panmuwukbi kaluk awit

¹⁹ Stiwen anakgwit bisapmon Yesu nandan gadan imgwit amin uwalni da yo yokwi an yominakwa wasen ki Ponisia tetgin, ae Saiprus ae Antiok tetgin kin kin awit. Kin Yesu dakon Gen Bin Tagisi Juda aminon gin yawit. ²⁰ Mani unun amin kabikon diwari unun Saiprus ae Sairini kokupmon nani unun da Antiok kiwit. Kin Amin Tagi Yesu dakon Gen Bin Tagisi Grik amin kisi do yoyiwit. ²¹ Yoyinakwa Amin Tagi da panpuluganakwan amin morapmi da nandan gadat awit. Yan anek but tobil anek Amin Tagikon kiwit.

²² Unun dakon gen bini Jerusalem kwan panmuwukbi da nandanek Banabas

yabekba Antiok kigit. ²³ Kiñ Piñkop da nandan yawotni do anek yo tagisi anyomgut unun pindakgit. Pindagek but galaksi nandanek Amin Tagi bisapmi bisapmi but dasi nandanek yolni do yoyiñ panjeban agit. ²⁴ Banabas unun amin tagisi, nandan gadatni tebaisi tanjakwan Telagi Wup unun da buron tugagit, do amin morapmisi da Amin Tagikon kiwit.

²⁵ Antiok pi an mudanek Banabas unun Sol wisin kok do Tasas kigit. ²⁶ Kiñ Sol kan abidanban Antiok apgumal. Apbal panmuwukbi gat Antiok bilak kind a egek amin morapmisi Piñkop dakon gen yoyiñ dekgimal. Antiok kokupmon amin da Yesu nandan gadan ingwit amin unun Kristo Dakon Amin Kabi yan wasanek yoyiwit.

²⁷ Unun bisapmon kombi amin di Jerusalem yipmanek Antiok piwit. ²⁸ Piñakwa kombi amin kind a mani Agabus unun da pidan agek Telagi Wup da anpulganañakwan yan kwok kind a yagit. “Miktimi miktimi jap minisi akdisak,” yan yoyigit. (Unun dakon bami Klodias da kila amin madep egipgut bisapmon jap do awit.) ²⁹ Panmuwukbi Agabus da gen yagit unun nandanek notni Judia miktimon egipgwit panpulgok do yawit. Yanek amin kalon kalon moneñ tan yomgwit da tilagon panmuwukgwit. ³⁰ Panmuwuk Banabas gat Sol gat do yomineñ yabekba Jerusalem panmuwukbi dakon kila amin do pan kigimal.

12

Erot da Jems anakban kimagakwan Pita dam tebanon yipgut

¹ Unun bisapmon kila amin madep Erot da panmuwukbi diwari panupbal agit. ² Anek Jon dakon padige Jems emat agak siba nan anakban kimakgit. ³ Erot da yan aban Juda amin da nandaba tagisi aban Pita kisi abidagit. (Unun Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madepmon agit.) ⁴ Abidanek anki dam teban yutnon yipmanek kilani ani do obip amin 16 kabi yopgut. Anek don Yapyap Bilak mudanakwan amin morap da dabilon abin gen pikon yip do nandagit. ⁵ Yan nandanek Pita dam teban yutnon

yipban kilani awit. Mani panmuwukbi da Piñkop da Pita anpulgusak do bisit pi madepsi awit.

Anjelo da Pita anpulgagit

⁶ Anwa Erot da Pita gen pikon yiyipmi yan do kalbi obip amin bamori da bikbigon pagakwan kilani agimal. Pita unun nap teban bamori ban anteban awit. Anakwa obip amin diwari dam teban dakon yoma kila anek akgwit. ⁷ Anakwa unudon gin Amin Tagi dakon anjelo kind a altanakwan tenjenti madepsi kind a dam teban yutgan tenjengit. Anakwan anjelo da Pita gekgegikon tidan an yolek iyigit, “Gak tepmisi pidan at!” Yan iyinakwan kisirikon nap teban bamot witald kin mibilikon magimal.

⁸ Manakwal anjelo da Pita yan iyigit, “Gak imalgo panek kandap gwilgo yopman.” Iyiban yan gin anakwan aeni iyigit, “Imal dubakgo panek nak nol.” ⁹ Yan yanban Pita anjelo yol ankigit. Mani anjelo da unun asi asak yan Pita dima nandaban pisagit. Butno pisanakwan dipmin yombem kind a kosot yan nandagit. ¹⁰ Yan nandanek kin obip amin kabi kind a yapmanek kin aeni obip amin kabi kind a gat yapmanek ain yoma tagit unudon kigimal. Unudon kinakwal ain yoma unun iyi witald kinakwan kokup papmon pigigimal. Pigi timisok di kinjek anjelo unun Pita yipman dek kigit.

¹¹ Kinakwan Pita buri pisanakwan yagit, “O, kili nandako pisesok. Amin Tagi da anjeloni kind a yabekban pin nak anpulgak. Erot gat ae Juda amin gat da yo morap ak do nandanek nepgwiron nan anpulgusak.”

¹² Yan nandanek Jon dakon menji Maria unun da yutnon kigit. (Jon unun mani kind a Mak yan iyiwit.) Amin morapmi unun yutnon muwuk egek bisit pi awit. ¹³ Yan anek egakwa Pita da abin wanga agek yoma domon tidagit. Tidanakwan oman minjat kind a mani Roda unun da yoma witald do anek opgut. ¹⁴ Obin Pita dakon tek nandan burikon kisik kisik madepsi nandagit. Yan nandanek yoma dima witaldek timtim yanek kin notni yan yoyigit, “Pita yoma domon akdak!”

¹⁵ Yoyinban iyiwit, “Gak nujigi, Pita dam teban yutnon yigek aripmi dima apjak.”

Yan iyinba sigin teban tanek yagit, “Asisi, Pita yomakon akdak!”

Yanban iyiwit, “Aneloni da bo akdak.”

¹⁶ Yan yanakwa Pita yoma sigin tidanban nandanek yoma wtdalek Pita kanek but morap awit. ¹⁷ Yan anakwa Pita da gen dima yanek tayanok yitni do kisiri da tilak an yomgut. Anek Amin Tagi da damon nan wtdal anan obik unun do yoyigit. Yoyin mudanek yoyigit, “Ji da Jems gat not kabi gat yo on altan namik unun do yoyini.” Yan yoyinnek Pita si abigit.

¹⁸ Wisa dagokdo obip amin da Pita wisinba mudanban but morap anek notni yoyin yoyin anek yawit, “Pita dukwan kik?” ¹⁹ Erot da Pita wisin koni do amin yabekban kin wisiwit mani dima kawit. Dima kawit do Erot da obip amin Pita kila awit unun gen pikon yopmanek dapba kimotni do yoyigit.

Erot kimakgit

Don Erot Judia miktim yipmanek Sisaria kokupmon panji egipgut. ²⁰ Erot unun Saidon ae Tair kokupmon amin do nandaba yokwi tok madepsi an yomgut. Unun kokup pap bamot japni unun Erot da miktim kila agiron unudon timikgwit. Mani Erot da japmi nandanek kosit sopsop an yomgut. Yan agit do kokup pap bamot kisi muwugek Erot dakon but mosak do kin konej yan yanek kiwit. Kin mibiltok Blastas do altan iminek unun gat not anek don Erot do kiwit. (Blastas da Erot dakon dipmin potpot yutni dakon kila agit.)

²¹ Kwa Erot da bisap kinda an yominek unun bisapmon kila amin madep yik imalni panek kila amin madep tamonikon yigit. Yigek gen madepsi yoyigit. ²² Yanakwan amin da yan tidanek yawit, “Unun amin dima, pinokop kinda da yosok.” ²³ Gen unun nandanek Erot iyi do nandaban wigakwan Pinokop dima ankisigit. Yan agit do Amin Tagi dakon anelo da unudon gin anakban namat da nan iba kimakgit.

²⁴ Mani Pinokop dakon gen da irentan kokupmi kokupmi kigit.

²⁵ Banabas gat Sol gat pini Jerusalem wasip anek Jon mani kinda Mak unun abidanbal kisi Antiok kiwit.

Pol miktimi miktimi agek Yesu dakon gen yan tenjenagit

(Kilapmi 13.1–21.14)

13

Banabas gat Sol gat yabekgwit

¹ Antiok panmuwukbi kabikon kombi amin ae yoyindet amin kisi egipgwit. Unun dakon mani yan: Banabas, ae Simeon mani kinda Naija yan iyiwit. Ae Lusias Sairini kokupmon nani, ae Manain unun moninisogon da Erot gat kaloni egipgumal, ae Sol. ² Bisap kindakon jap kelek egek Pinokop gawak iminek egipgwit. Yan anakwa Telagi Wup da yoyigit, “Ji Banabas gat Sol gat manjin yopba pi anjil do nandisat unun anjil.” ³ Yan yanban nandanek Pinokop do nandanek jap kelek egek bisit pi awit. An mudanek kisitni amin bamot da kwenon witjinnek yabekba kigimal.

Amin bamot Saiprus miktimon Pinokop dakon gen yagimal

⁴ Amin bamot Telagi Wup da yabekban Selusia kokup papmon pigigimal. Pigeke unudon da tap wakgakon da Saiprus wigigimal. ⁵ Wigis Salamis kokup papmon kin altanek Juda amin dakon muwut muwut yut tawit unudon agek Pinokop dakon gen yan tenjenagimal. (Jon mani kinda Mak unun amin bamot gat kisi agek panpulugagit.)

⁶ Anek miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Saiprus unun kisisi agi mudanek don Papos kokup papmon kin altawit. Kin altanek Juda amin kinda kagimal. Unun amin sot wamwam amin ae kombi gen toptop yogok amin kinda. Unun amin mani Ba-Yesu. ⁷ Ba-Yesu unun gapman dakon mibiltok amin mani Segius Paulus unun dakon panpulugokni egipgut. Segius Paulus unun nandak nandakni wukwisi. Sol gat Banabas gat da obin Pinokop dakon gen yanbal nandisak do yan

yomgut. ⁸ Mani Segius da Yesu dima nandan gadan imjak do amin bamot uwal an yomgut. (Ba-Yesu unun sot wamwam amin kinda do Grik genon da Elima yan iyiwit.) ⁹ Mani Sol (mani kinda Pol) unun Telagi Wup da burikon tujanban Elimas tebaisi kanek yan iyigit, ¹⁰ “Gak Sunduk dakon monji. Gak anpak tagisi morap ton unun dakon uwalni. Top gen yogok mibili mibili gat ae anpak yokwi morap unun gagon tugosok. Gak da Amin Tagi dakon anpak kilegisi pan upbal asal. Yokwi morap asal unun dima yopbi, ma?” ¹¹ Yan yanek iyigit, “Nandaki, abisok Amin Tagi dakon kisit da gikban dabilgo pilin tokdisak. Anjakwan gildat dimasi kanek dabilgo yan gin tanjakwan bisap dubagisok egipbi.”

Pol da Ba-Yesu yan iyinjakan unudon gin pilin tuk da pin dabili soggut. Sopmanjakan kosit wisik anek amin da kisirikon abidanek kosit yolini do pabidan dagok agit. ¹² Yan anjakwan Segius unun kanek nandan gadat agit. Anek Amin Tagi dakon gen do nandaban yo madepsi agit.

Pisidia miktim dakon kokup kinda Antiok unudon Pinjkop gen yagimal

¹³ Pol gat notni gat kisi Papos kokup pap yipmanek tap wakga abidanek Pega kokup papmon kiwit. Pega kokup pap unun Pampilia miktimon tosok. Jon mani kinda Mak unudon yopman degek tobil Jerusalem aeni pigigit. ¹⁴ Pega yipmanek kin Antiok kokup papmon kin altawit. Antiok unun Pisidia miktimon tosok. Sabat bisap kindakon Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi yikgwit. ¹⁵ Yigakwa unun muwut muwut yut dakon kila amin da gen teban ae kombi amin gen Pinjkop da papiakon ton unun ban diwari manjin mudanek Pol gat dabini gat do gen yan yipba pigigit, “Not kabi, ji amin dakon but panteban ak do gen di yok do nandan kan tagi yoni.”

¹⁶ Geni unun nandanek Pol pidan agek tayangok yitni yan do kisiri anenagek yan yoyigit, “Israel amin ae Amin Nwakjwari Kabi, ji Pinjkop gawak iman amin, nak do mirak yopni!” ¹⁷ Israel amin dakon Pinjkop

da babiknin iyi do manjinek Isip miktimon gisam yomanjakan amin morapmisi iren tawit. Don Pinjkop da iyi da tapmimon Isip ban timik panogut. ¹⁸ Yan anek miktim kibiri timon agek anpak yokwi aba Pinjkop da yum pindagakwan bilak 40 egipgwit. ¹⁹ Anjakan Kenan miktimon Pinjkop da miktim 7 unun dakon amin panupbal anek miktimni Israel amin do wagil yomgut. ²⁰ Unun yo morap altan yomgwit unun dakon bilakni 450 da aripmon altawit.

“Anek don Israel amin miktimni abidan egakwa Pinjkop da kila amini panalon an yomgut. Yan anjakan wigi kombi amin Samuel altagit. ²¹ Samuel da bisapmon Pinjkop da kila amin madepni kinda analon anjomjak do Israel amin da yawit. Yanba Samuel da Sol, Kis dakon monji nan analon an yoban unun da kilani anjakan bilak 40 yan agit. (Sol unun Benjamin da jalapmon nani kinda.)

²² “Don Pinjkop da Sol yan dagan iban isal egakwan Dewit da kila amin madep egipjak do manjigit. Pinjkop da yan anek Dewit do yan yagit, ‘Nak Dewit Jesi dakon monji unun kanek butno tagisi asak. Unun da geno tagisi guramitjak yan kosot.’ ²³ Kalip Pinjkop da yan teban tok gen kinda yan yagit, ‘Don amin kinda yabekgo unun da Israel amin timitjak.’ Yagit unun da aripmon Dewit dakon yawi diwaron nan Israel amin kabi timitjak do Yesu yabekgit. ²⁴ Yesu pini dima wasanjakan Jon da Israel amin but tobil anek telagi pakbi soni do yoyigit. ²⁵ Jon pini aban mudok do anjakan yan yoyigit, ‘Ji nak do namun yan nandan? Nak ji da jomjom an iman amin dima. Mani nandani, amin wukwisi kinda nak da bunon noldak. Nak unun amin dakon pinbisi egisat do unun dakon kandap gwil napni nak da aripmi dima witali.’

²⁶ “Not kabi, Abraham dakon babini kabi, ae Amin Nwakjwari Kabi Pinjkop gawak iman amin, nandani. Pinjkop da amin yokwikon ban timitjak unun dakon but piso geni unun nin do yipban apgut. ²⁷ Jerusalem amin gat ae kila amin gat da

13:11: Ya 9.8 13:13: Ya 15.38 13:17: TP 1.7; 6.6; 12.51 13:18: IDT 14.34; GT 1.31-32 13:19: GT 7.1; Jos 14.1 13:20: GK 2.16; 1Sa 3.20 13:21: 1Sa 8.5,19; 10.20-24 13:22: 1Sa 13.14; 16.12; Kap 89.20 13:23: 2Sa 7.12-16 13:24: Mt 3.1-2 13:25: Jn 1.20,27

Yesu unun namin amin kinda yan unun dima nandaba pisagit. Ae kombi amin dakon gen Sabat bisap morap manjwit, mani dima nandaba pisagit. Do unun amin gen pikon yipmanjek anakba kimakgit. Yan aba kombi amin da gen yawit unun bami noman tagit. ²⁸ Yo yokwi kinda yan ak, do tagi anjatne yan kinda dima kawit. Mani Pailat da anakban kimotjak do madepsi yawit. ²⁹ Gen morap unun do kalip kombi amin da papiakon kili mandawit unun da aripmon an mudawit. Yan anek bumjotni don tilak kindapmon nan kukwan anki kimakbi tamokon yipgwit. ³⁰ Mani Pinjop da kimoron nan aban pidagit. ³¹ Pidan gildat morapmi alta yan yoban amin Yesu gat kisi Galili da Jerusalem pigiwit unun da kawit. Abisok Yesu kawit amin da unun dakon geni Juda aminon yan tenjenon.

³²⁻³³ “Nin Gen Bin Tagisi dayaman. Pinjop da kalip babiknin yan teban tok kinda an yomgut unun bami ton agit. Gwakni kabi nin da bisapmon Yesu kimoron nan aban pidanban gen yagit unun bami ton agit. Kap Papia 2 kon gen unun yan mandabi:

‘Gak Monjino, nak abisok gak dakon Datgo asat.’

³⁴ Pinjop da asi Yesu kimoron nan aban pidagit. Aeni aripmi dimasi kimotjak. Pinjop da unun do yan yagit:

‘Kalip Dewit do yo tagisi ae telagisi an im do yan teban tok agim unun yo ji do daben.

Yo morap unun yagim unun da tilagon asi altokdan.’

³⁵ Ae unun do Pinjop da papiakon gen kinda gat yan tosok:

‘Gak Telagi Amingo kimakbi tamokon yipbi tanek dima miktosak.’

³⁶ “Nin nandaman, Dewit kalip Pinjop dakon galaktok yolek egipgut. Anek don kimakban bumjotni anki iyi dakon babikni da kimakbi yopyop tamokon yipba tanek miktagit. ³⁷ Mani amin unun Pinjop da kimoron nan aban pidagit unun amin giptimni dima miktagit. ³⁸⁻³⁹ Unun do anek not kabi gen unun yan tenjenoman unun

pakyanji nandani. Unun amin da nin dakon yokwi wiririt aminin egisak. Moses dakon gen teban guramigek ji amin kilegi aripmi dima ani. Yokwisi sigin tan damni. Mani unun amin da amin morap iyi do nandan gadan iman amin unun yokwini wiririk yominek amin kilegisi yan yoyisak. ⁴⁰ Ji kan kimotni! Dima kan, kalip kombi amin da gen yawit unun jikon altosak. Gen unun yan yawit:

⁴¹ ‘Manji gen yogok amin ji yo aben unun kanek but morap anek wagil tasik toni.

Ji da bisapmon yo njwaknwari kinda akdisat.

Amin kinda da yo unun akdisat unun do dayisak kan, ji aripmi dima nandan gadakdan.’ ”

⁴² Pol da gen unun yoyin mudanban Banabas gat yomakon pigakwal amin da yan yoyiwit, “Jil awiki Sabat bisapmon aesil obinek gen unun sigin niyinjil.” ⁴³ Yan yoyinba amin kisi muwut muwut yut yipmanjek yomakon pigiwit. Pigakwa Juda amin morapmi gat ae Amin Njwaknwari Kabikon nani morapmi Juda aminon sanbenek Pinjop but dasi gawak imgwit amin gat kisi Pol gat Banabas gat yolgwit. Yolakwa amin bamot da Pinjop dakon nandan yawotni do nandanek tebaisi agek egi anan kini do yoyin panjeban agimal.

⁴⁴ Awuki Sabat bisap unun abinjakwan unun kokup pap dakon amin morapmisi da Pinjop dakon gen nandak do abin muwukgwit. ⁴⁵ Muwugakwa Juda amin da amin morapmisi muwukba pindagek amin bamot do yanba yokwi tok anek Pol da gen yagit abin yipgwit.

⁴⁶ Yan anakwa Pol gat Banabas gat da pasol pasoli mini yan yoyigimal, “Asisi, nit pi kokwinik nimgut da tilagon Pinjop gen mibiltok Juda amin ji do kalip dayamak. Mani ji da gen unun abidok do dima galak ton. Yan anek egip egip dagok dagogi mini dimasi abidone yan disi yon. Do nit ji depmanjek Amin Njwaknwari Kabikon kinden. ⁴⁷ Amin Tagi da yan anen do kili yan niyigit:

'Nak da ji manjin depbo Amin Nwakuwari Kabi dakon tenjeni madepni egipni. Anek miktimi miktimi ekwan amin panpuluganakwa yokwikon ban timikgen do manjin depgum.' "

⁴⁸ Yan yanban nandanek Amin Nwakuwari Kabikon nani da tagisi nandanek Amin Tagi dakon gen do but galaksi nandawit. Anakwan minjat amin morapyo egip egip dagok dagogi mini abidoni do manjin yopgut unun da nandan gadat awit. ⁴⁹ Anakwa Amin Tagi dakon gen da unun miktim da kokup morap kisi iren tagit. ⁵⁰ Mani Juda amin da minjat man madepni ton Pinokop dosi pasalgwit, ae unun kokup pap dakon kila aminyo kisi dakon but sugawit. Yan anek Pol gat Banabas gat yokwi anyominjek unun miktimon dima egipjil do yolgwit. ⁵¹ Yan aba yokwi iyikon gin tosok yan nandani do kandapnikon kimbaban tawit unun tidanbal kinakwa Ikoniam kokup papmon kigimal. ⁵² Kinakwal Antiok kokupmon Yesu nandan gadan ingwit amin burikon kisik kisik nandawit, ae Telagi Wup da tujan yomgut.

14

Banabas gat Pol gat Ikoniam kokupmon Pinokop gen yagimal

¹ Pol gat Banabas gat Antiok kokupmon Pinokop dakon pi agimal unuden gin Ikoniam kokupmon yan gin agimal. Juda amin da muwut muwut yut kindakon wigek gen tagisi yoyinjakwal Juda ae Grik amin morapmi da nandan gadat awit. ² Mani Juda amin diwari dima nandan gadawit unun da Amin Nwakuwari Kabi dakon but sugawit. Sugaŋba nandan gadat awit minjat amin do nandaba yokwi tok anyomgwit. ³ Pol gat Banabas gat bisap dubagi Ikoniam egek Amin Tagi dakon gen madepsi yoyigimal. Anek Amin Tagi da tapmim yominjakwan wasok tapmimi ton morapmi agimal. Yan anakwal amin da Pinokop asi amin do nandan yawok yomisak yan nandani do Amin Tagi da wasok tapmimi ton unun yoligit.

13:51: Mt 10.14; Ya 18.6
14:16: Ya 17.30

14:3: Mk 16.20; Ibr 2.4

14:5: Ya 14.19

14:11: Ya 28.6

14:15: Kap 146.6; Ya

⁴ Mani unun kokup papmon amin kabi bamori pudan kiwit. Kabi kinda Juda amin gat akgwit, ae kabi kinda yabekbi bamot gat akgwit. ⁵ Anek don Amin Nwakuwari Kabikon nani gat ae Juda amin gat ae kila amini gat kisi da yan nandat anek Pol gat Banabas gat yokwi an yominjek tipban dap do awit. ⁶ Mani amin bamot unun yo ak do awit unun pindak nandanjo anek kokup unun yipmanek Likonia miktimon kigimal. Kin kokup pap bamot Lista ae Debe ae kokup monin monin unudon tawit kisi agek ⁷ Gen Bin Tagisi yan tenjenan yomgumal.

Banabas gat Pol gat Likonia miktimon Pinokop gen yagimal

⁸ Lista kokup papmon amin kinda kandapmi alek tanbi mibilikon gin yigek egipgut. Meni da yan anjalagit. ⁹ Unun amin Pol da Pinokop dakon gen yanakwan mirak panakwan Pol da unun amin kilek tosok dakon nandan gadatni tanban kagit. ¹⁰ Kanek madepsi yanek yan iyigit, "Gak pidan baman at!" Yan iyinban amin unun wigi manek wasanek kosit agipgut.

¹¹ Pol da wasok unun aban kanek minjat amin morapyo da Likonia genon da yan tidanek yan yawit, "Mao, pinokop ekwan di da amin giptim panek ninon pen!" ¹² Banabas unun Sus yan iyinjek Pol unun gen yogok amin do Emes yan iyiwit. ¹³ Kokup kidat Sus unun dakon Telagi Yut Madepni kokup pap da wanga kapmatjok tagit. Unun telagi yut dakon mukwa sogok amin bulmakau wili di jaren ban pantilim abi unun panabin kokup pap da yoma kagakon yopgut. Mukwa sogok amin gat ae minjat aminyo gat kisi amin bamot do bulmakau dapmanek mukwa son yomdo awit.

¹⁴ Yan anakwa yabekbi bamot Banabas gat Pol gat paret an yom do an dakon geni nandan wuripdak imalni pidanek minjat amin morap kabikon pigi yan tidanek yan yagimal, ¹⁵ "Not kabi, ji nidosi unun akdan? Nit amin ji yombem gin. Nit ji do Gen Bin Tagisi dayamak. Ji da kokup kidat unun yopmanek Pinokop egip egipmi

ton egisak unudon gin tobilni do dayamak. Unun Pin kop da miktim, kundu ae tap wasanek yo morapni kisi wasan yopgut. ¹⁶ Kalip miktimi miktimi amin kabi morap egipgwit unun yum pindagakwan galaktokni yolek egipgwit. ¹⁷ Mani amin da Pin kop asi egisak yan nandani do yo tagisi morapmi damisak. Sikak yipban manakwan pigaga jap tagisi paniren an daban aripmisi nanek kisik kisik an.” ¹⁸ Amin bamot gen unun yanek amin dakon but pabik do pali pantidok agimal. Mani dima, buri manakwa paret dima awit.

¹⁹ Juda amin di Antiok ae Ikoniam da apgwit unun da amin dakon but suganba Pol uwal an imgwit. Uwal an iminek Pol tip ban anagek kili kunwak yan nandanek ilik anan abigi kokup pap da wanga yipgwit. ²⁰ Yipba tanakwan don Yesu nandan gadan imgwit amin da abin muwuk Pol anawasinek akgwit. Yan anakwa pidanban kokup papmon aeni pigiwit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo Banabas gat unun kokup pap yipmanek Debe kokup pap kigimal.

Pol gat Banabas gat da amin dakon but pan teban agimal

²¹ Amin bamot Debe kokup papmon Gen Bin Tagisi yoyin tentenanakwal amin morapmisi da Yesu nandan gadan imgwit. Anek unudon da tobil Lista ae Ikoniam ae Antiok kigimal. ²² Unun kokup pap kapbi gwasinek Yesu nandan gadan imgwit amin dakon but pan teban anek yan yoyigimal, “Yesu dima yipman degek nandan gadan iminek tebaisi atni. Mibiltok jigi morapmi panek don Pin kop da Amin Kila Asagon kikedaman.” ²³ Yan yoyinek pan muwukbi kabi morap egi anan kiwit unun do kila amini manjin manjin awit. Anek Pin kop do nandanek jap kelek egek bisit pi anek egipgwit. Anek unun kila amin kabi egip egipni Amin Tagikon tosok yansi nandawit amin unun Amin Tagi da kisiron yopgumal.

Aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigimal

²⁴ Yan anek Pisidia miktim nan kinjek Pampilia miktimon kin altagimal.

²⁵ Altanek Pega kokupmon Pin kop gen yoyinek Atalia kokup papmon pigigimal.

²⁶ Pigi tap wakga kinda abidanek Atalia kokup pap yipmanek Antiok kokupmon kin altagimal. Kalip Antiok pan muwukbi da amin bamot Amin Tagi da nandan yawok yoyinek pan puluganakwan Pin kop dakon pi anjil do yabekba kigimal. Kin Pin kop dakon pi an mudanek aeni ²⁷ abin altanek pan muwukbi yan yobal apba Pin kop da pan puluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyinek yan yagimal, “Pin kop da Amin Nwakanwari Kabi nandan gadat dakon kosit wital yoban nandan gadat awit.” ²⁸ Yan yanek Antiok pan muwukbi gat gildat morapmi egipgwit.

15

Pan muwukbi dakon muwut muwut madep kinda Jerusalem awit

¹ Pol gat Banabas gat Antiok egakwal amin diwari Juda miktimon da pin pan muwukbi yoyin degek yan yoyiwit, “Ji Moses dakon gen guramigek giptimji dima mandani kan, Amin Tagi da ji dima timitjak.” ² Yan yoyinakwa Pol gat Banabas gat da nandabal yokwi tanban unun amin gat gen emat madepsi awit. Yan anakwa pan muwukbi da amin bamot gat ae nandan gadat amin di gat manjin yopba Jerusalem kiwit. Kwa yabekbi gat pan muwukbi dakon kila amin gat gen unun anmilip ani yan do yabekgwit.

³ Yabekba Ponisia ae Samaria miktim unun ban kiwit. Kinjek unun miktim bamot gwan nandan gadat amin yan yoyigimal, “Amin Nwakanwari Kabi da but tobil anek Pin kopmon kwan.” Gen unun yoyinbal but galak madepsi nandawit. ⁴ Jerusalem kin altanba pan muwukbi gat ae kila amini gat ae yabekbi kabi gat da gildat tagi yan yoyiwit. Yan yoyinba Pin kop da pan puluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyigimal. ⁵ Yanbal nandan gadat amin di Parisi da kabikon nani unun da pidan agek yan yawit, “Amin Nwakanwari Kabikon nani unun giptimni mandanek Moses dakon gen teban guramitni do yoyini.”

6 Yan yanba yabekbi kabi gat ae panmuwukbi dakon kila amin gat da gen unun nian yono kilek tosak yan do muwukgwit. 7 Muwugek yan nandat morapmisi anek Pita da pidan agek yan yoyigit, "Not kabi, ji kili nandan. Pin kop da pi kokwinik niminek nak Gen Bin Tagisi Amin Nwaknwari Kabikon yanapbo nandanek nandan gadat ani do nak kilisok manjigit. 8 Pin kop da amin morap dakon but kisi pindak mudosok. Pindak mudanek Telagi Wupni Juda amin nin do nimgut, yan gin Amin Nwaknwari Kabi amin kisi do yomgut. Yan agit do Pin kop da unun amin timit do tagisi nandisak yan nandan. 9 Nin do wasok kind a nek unun amin do wasok nwaknwari kind a sak yan yogogi mini. Nandan gadat anakwa butni sugan panmilip asak. 10 Do ji abisok nido Pin kop ankwalek panmuwukbi da kwapmon yo jigi yopmanan? Kalip babiknin da Moses dakon gen teban unun guramit do antidok awit, ae ninyo kisi unun guramit do antidok aman. 11 Do yansi nandan gadanen, Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni do anek Pin kop da nin yokwikon ban timikdak. Ae unun amin kabi kisi yan gin timikdak."

12 Pita yan yanban amin muwuk yikgwit kisi tayanok yigek Pol gat Banabas gat do mirak yopgwit. Mirak yopmanakwa Pin kop da panpuluganakwan Amin Nwaknwari Kabikon wasok tapmimi ton agimal unun do yoyigimal. 13 Yoyin mudanakwal Jems da yan yagit, "Not kabi mirak pani. 14 Pin kop da wasanek Amin Nwaknwari Kabikon amin timikban iyi dakon amin kabi awit unun do Saimon da kili niyik. 15 Pin kop da Amin Nwaknwari Kabi don timitdisak dakon geni unun kombi amin da kalipsigwan kili yawit. Gen unun yan tosak:

16 'Amin Tagi da yan yosok, "Dewit dakon diwatni unun yut kind a yombem.

Unun yut da man tuwil kigit, mani nak da aeno don abin anmilip anek witjiken.

17 Yan abo Amin Nwaknwari Kabi morap naga do kili manjigim unun da Amin Tagini nak wisini."

18 Gen unun Amin Tagi da kalipsigwan kili yagit."

19 Jems da sanbenek yan yagit, "Do nak yan nandisat, Amin Nwaknwari Kabi but tobil anek Pin kopmon kwan unun nin da jigi dima yomnen do nandisat. 20-21 Kalipsi da win abisok on ekwamanon kokup pap morap tan anan kwanon Moses dakon gen yan tenjenawit. Sabat bisap morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnon Moses dakon gen manjin manjin awit. Do yum but piso papia kind a yan mandan yomnen. Ji kokup kidat do paret abi unun dakon jap dima noni. Jap unuden Pin kop da pindakban dima noknogi an. Ae minat wiliyo yumabi mibili mibili dimasi ani. Ae bit kilapyo si tipba kwan gat ae yawiyo kisi dimasi noni."

Papia kind a yipba kigit

22 Yabekbi kabi gat ae kila amin gat ae panmuwukbi morap gat da iyikon amin bamori pindakba Pol Banabas gat Antiok kini do yawit. Yan yanek Judas mani kind a Basabas gat ae Sailas gat yan manjwit. Unun amin panmuwukbi dakon kila amin bamot egipgumal. 23 Amin bamot do papia yomgwit unjungwan gen yan mandawit,

"Nin yabekbi kabi ae panmuwukbi dakon kila amin, nin ji dakon notji da papia on mandaman. Amin Nwaknwari Kabi Yesu nandan gadan iman amin Antiok ae Siria ae Silisia Provinskon ekwan ji gildat tagi yan dayaman.

24 "Nin da kabikon amin diwari da kin ji dakon nandak nandak panupbal awit dakon geni kili nandagiman. Nin da yan yoyini yan dima yoyinapno kin dayawit.

25 Nin idon muwuk but kalon anek amin bamot ji do kini do manjigiman. Manjin yopno notnin bamot galagisi nandan yomaman Pol ae Banabas unun gat kini do yan yomguman. 26 Amin bamot unun egip egipni dima pankutnanek Amin Taginin Yesu Kristo dakon man yoyin tenjenagimal.

27 Nin da Judas gat Sailas gat gen on mandaman unun nan gin dayinjil do yabekgaman. 28 Telagi Wup da nandisak, ninyo kisi yan gin nandanek yan dayaman,

jigi morapmi dima damneŋ. Gen teban onjok baŋgin yolni. ²⁹ Ji bit kilapyo kokup kidat do dapmaŋ paret aŋ uŋun dima noni. Ae yawi dima noni. Ae si tipba kwoŋ uŋunyo kisi dima noni. Anek miŋat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani. Ji kaŋ kimagek uŋun aŋpak morap yapni kaŋ uŋun tagisi. Nin dakon gen yaŋ gin. Do ji tagisi egipni.”

³⁰ Amin bamot yabekba Antiok piŋi paŋmuwukbi kabi yaŋ yobal muwukba papia uŋun yomgumal. ³¹ Yobal paŋmuwukbi da papia uŋun manjiba uŋun da buri paŋteban aban but galaksi nandawit. ³² Aŋakwa Sailas gat Judas gat uŋun kombi amin bamori do gen tagisi morapmi paŋmuwukbi yoyiŋek buri paŋteban agimal. ³³⁻³⁴ Amin bamot uŋun Antiok bisap dubakgok egipgumal. Egek don paŋmuwukbi da galok gen yoyiŋek but yawot gat kinjil yaŋ yoyiŋek yopba amin yabekba kigimal kabikon aeni kigimal. ³⁵ Kiŋakwal Pol gat Banabas gat Antiok sigin egek amin diwari gat kisi yoyiŋdet pi awit. Anek Amin Tagi dakon gen yoyiŋ tenjenawit.

Pol gat Banabas gat but kalon dima agimal

³⁶ Gildat di egi mudaneŋ Pol da Banabas yaŋ iyigit, “Nit aenit kokup papmon agek nandaŋ gadat amin pindatden. Amin Tagi dakon gen yaŋ tenjenan yomgumak tagi paŋek ekwan bo yaŋ do agek pindatden.” ³⁷ Banabas uŋun Jon mani kinda Mak uŋun kisi abidanbal agipni do nandagit. ³⁸ Mani Mak kalip Pampilia miktimon yopmaŋ degek abinakwan iyi gin pi agimal, do Pol uŋun gat agip do nandaban tagi dima agit. ³⁹ Uŋun do anek gen emat madepsi agimal. Yaŋ anek pidaŋ ki Banabas da Mak abidanban tap wakga kinda abidanek Saiprus miktimon timon wigigimal. ⁴⁰ Yaŋ anakwal Pol Sailas naŋ abidagit. Anakwan paŋmuwukbi da Amin Tagi dakon nandaŋ yawotni jilon tosak yaŋ yoyiŋba kigimal. ⁴¹ Kiŋ Siria ae Silisia miktimon agek Pol da paŋmuwukbi morap yoyiŋ paŋteban agit.

16

Pol da Timoti abidanban Sailas gat kisi agipgwit

¹ Pol Debe kokup pap kiŋek uŋudon da Lista kokup pap kiŋ altagit. Uŋun kokupmon Yesu dakon paŋdetni kinda egipgut mani Timoti. Meŋi uŋun Juda miŋat kinda. Uŋun miŋat Yesu nandaŋ gadaŋ imgut. Mani datni uŋun Grik amin kinda. ² Paŋmuwukbi kabi Lista kokup pap ae Ikoniam kokup papmon egipgwit amin da Timoti do amin tagisi kinda yaŋ yawit. ³ Do Pol Timoti abidoko kisi agipden yaŋ nandagit. Mani Juda amin uŋun miktimon egipgwit da Timoti dakon datni uŋun Grik amin kinda yaŋ kili nandawit. Do Juda amin dakon but moni do Pol da Timoti dakon gip mandagit. ⁴ Anek Timoti abidanban kokup papmon agek gen kalip kila amin gat yabekbi kabi gat da Jerusalem muwugek anteban awit uŋun baŋ paŋmuwukbi yoyiŋek yaŋ yoyiwit, “Ji gen on naŋ guramegek egipni.” ⁵ Yaŋ anakwa paŋmuwukbi morap dakon nandaŋ gadat teban tagit. Gildari gildari amin da paŋmuwukbi kabikon saŋbenba amin kabi madepsi awit.

Pol da Masadonia amin kinda dipminon kagit

⁶ Telaŋi Wup da Esia miktimon Piŋkop dakon gen dima yonjil do yaŋsop anyomgut, do Pol gat Timoti gat kiŋ Prigia ae Galesia miktimon binap naŋ kigimal. ⁷ Misia miktimon kiŋ altaŋek Bitinia miktimon pigik do agimal. Mani Yesu dakon Wup da dima piginjil do kosit sopgut. ⁸ Yaŋ aban Misia miktimon yapmanek Troas kokup papmon pigigimal. ⁹ Piŋi uŋun kalbi Pol da buri pisanakwan dipmin yombem kinda kaŋakwan Masadonia amin kinda da yaŋ imiŋek yaŋ iyigit, “Gak tap pidaŋek Masadonia miktimon obin nin paŋpulgoki.” ¹⁰ Pol da uŋun kaŋek Piŋkop da iyi Gen Bin Tagisi kiŋ yoyinen do yaŋ nimisak yaŋ nandaŋek uŋudon gin Masadonia kik do tagap tagimaŋ.

Lidia nandaŋ gadat agit

11 Nin Troas kokup pap yipmanek tap wakga kinda abidanek nomansi kinjek miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Samares unudon wigi altagiman. Wisa dagokdo unun miktim yipmanek tap wakga aenin abidanek Neapolis kokupmon kigiman. 12 Ae unun kokup yipmanek Pilipai kin altagiman. Pilipai unun Masadonia miktim dakon kokup pap madepni. Unun Rom da kila agit. Rom amin morapmi da kalip kili apgwit da unun kokupmon ekwan. Nin unudon gildat kabi di egipguman. 13 Egek Sabat bisapmon kokup pap dakon yoma kagakon pigi yapmanek wanga pigi pakbi kindakon kigiman. Nin unun pakbikon tamo kinda konejon bisit anej yanon da pigigiman. Unun pakbikon pigi pindatno minjat di muwukgwit pindak unudon yigek Gen Bin Tagisi yoyigiman. 14 Minjat kinda unun kabigwan yikgit unun mani Lidia, kokupni Taitaira. Lidia imal gami ban yopmanek monej ilit pi anek egipgut. Unun Pinjokop gawak iminek egipgut. Amin Tagi da Lidia dakon but yomani witalban Pol da gen yagit do bamisi yosok yan nandanek mirak pakyanji yopgut. 15 Anek minjat unun gat ae yutnikon egipgwit amin gat kisi telagi pakbi sowit. Son mudanek yan niyigit, “Nak asisi Amin Tagi Yesu do kili nandan gadasat yan nandan naman kan, nak da yutnon panji egipnen.” Yan yanek yutnikon si kinen do teban tanban kigiman.

Pol gat Sailas gat Pilipai dam teban yutnon yopgwit

16 Bisap kindakon nin bisit agak tamokon kigiman. Kino oman minjatjok kinda kosiron apban domdom agiman. Unun minjatjok koni kinda tan iminjakwan yo don altoni unun do yanjwok agit. Amin da opba yo don altoni dakon mibili yoyinjakwan kila amini da monej madepsi timikgwit. 17 Nin kinapno minjatjok unun Pol gat nin gat da bunon nolek yan tidanek yan yagit, “On amin unun Pinjokop Wikwisi Madep dakon oman monjini. Pinjokop da ji yokwikon ban timitjak dakon gen dayan.” 18 Minjatjok unun yan sigin yanjakwan gildat morapmi

agit. Yan anjakwan Pol unun nandanek kuragisi nandan tobil kon yan iyigit, “Yesu Kristo da yan dagok annamgut do yanji gayisat, gak minjatjok on yipman degek win abigi!” Yan ijinban unudon gin kon minjatjok unun yipman dekgit.

19 Yan aban oman minjatjok unun dakon kila amini monej timit timit kositnin pasildak yan nandawit. Yan nandanek Pol gat Sailas gat timik tebai ilik panpan kila amin do maket tamokon panjiwit. 20 Amin bamot panpan gen kokwin amin madepmon panji yopmanek yan yoyiwit, “On Juda amin bamot da nin dakon kokup papmon amin but suganbal upbalap madepsi an. 21 Rom dakon anpagon yo dima anej do gen teban tosok on amin bamot da amin unun tetgin ilik pangwamal.”

22 Yan yanakwa amin muwukgwit kisi da yanba yokwi tok anyomgwit. Yan aba gen kokwin amin madep da amin bamot dakon paba pigikni iligek kalin kirinban baljoni do yoyiwit. 23 Yoyinba madepsi baljanek dam teban yutnon yopgwit. Yopmanek dam teban yut dakon kila amin kilani tebaisi asak do iyiwit. 24 Ijinba nandanek amin bamot pawigi dam teban yutnon yut monin kinda yutgwansi tagit unudon yopgut. Yopmanek dima abiginjil yan do kandapni kindap kwuk ban panjeban agit.

25 Yan aban egek kalbi binap Pinjokop do bisit anek ae kap yanakwal dam teban yutnon amin yikgwit da nandawit. 26 Anakwa unudon gin wudip madepsi kinda anek dam teban yut dakon gwak pan kwakwalikgit. Yan anjakwan yoma kisi wital kin mudanakwa amin morap kisi kandapnikon yo panjeban awit unun kisi wital ki mawit. 27 Manakwa dam teban yut dakon kila amin dipminon da pidan pindakban dam teban yut dakon yoma kisi pisawit. Yan pindak amin kisi abigi mudan yan nandanek nak kila tagi dima at yanon da emat agak sibani ilik iyi nan sugok do agit. 28 Yan ak do anjakwan Pol da yan tidanek yan iyigit, “Giptingo goman di abim! Dam teban yutnon amin nin kisi morap oni ekwaman.”

29 Yan yanakwan dam teban yut dakon kila amin tentenji kinda anopni do yagit.

Anopba abidan pasol pasol nandanek timtim yanek kin Pol gat Sailas gat da buron gawagek nandaban wukwan yomgut. ³⁰ Yan anek amin bamot timik yut buri moni yikgimal unun yipmanek yut buri madep do pabigi yan yoyigit, “Amin bamot, nian anapbo Amin Tagi da nak yokwikon nan abidosak?”

³¹ Yan yanban iyigimal, “Gak Amin Tagi Yesu nandan gadan iminaki Pin kop da gak gat ae yutgokon amin ekwan gat kisi yokwikon ban timitjak.” ³² Yan iyinek Amin Tagi dakon gen iyinek amin morap yutnikon egipgwit gat kisi yoyigimal. ³³ Yoyinbal kalbi binap unun bisapmon gin dam teban yut dakon kila amin da amin bamot timik pan ki giptimni obip amin da baljanba dagawit unun pakbi ban sugagit. Yan anek unudon gin iyi ae gwakni kisi telagi pakbi sowit. ³⁴ Anek amin bamot timikban yutnikon pawigi yigakwal jap yomgut. Amin unun gat gwakni gat Pin kop nandan gadan iminek burikon da kisik kisik madepsi nandawit.

³⁵ Wisa dagokdo gen kokwin amin madep da obip amini yabekba kin dam teban yut dakon kila amin yan iyiwit, “Gak amin bamot unun yopbi kinjil.”

³⁶ Yan iyinba kin Pol yan iyigit, “Jil dam teban yut yipmanek kinjil do gen kokwin amin madep da gen yipba obisak. Do jil but yawot gat kinjil.”

³⁷ Mani Pol da obip amin yan yoyigit, “Manit Rom gapmanon tosok. Do nidosi nit dakon mibilnit pakyan si dima kokwinigeek amin morapmi da dabilon nindapmanek dam teban yutnon nipman? Yan ayin da abisok nit pasilikon da nipba kikedamak? Unun tagi dima. Amin madep unun da iyisi abin pulugan nipba kinden.”

³⁸ Yan yoyinban obip amin da Pol da gen yoyigit unun anan gen kokwin amin kabi yoyiwit. Yoyinba Pol gat Sailas gat Rom amin bamori yan yanba nandanek si pasalgwit. ³⁹ Anek gen kokwin amin madep da dam teban yutnon kin amin bamot buri moni do kokwin tagisi dima anek yo yokwisi andanguman, gen yan yoyinek panpan wanga pabigiwit. Yan anek kokup pap unun

yipman kinjil do gen yaworikon da yoyiwit. ⁴⁰ Yoyinba Pol gat Sailas gat dam teban yut yipmanek Lidia da yutnon wigigimal. Wigi nandan gadat amin pindak buri pan teban ak do gen yoyigimal. Yan anek don kokup pap yipmanek kigimal.

17

Tesalonaika amin da Pol gat Sailas gat dap do awit

¹ Pol gat dabini gat Ampipolis kokupmon kin altawit. Kokup unun yipmanek Apolonia kokup papmon kin nek Tesalonaika kokup papmon kin altawit. Unun kokup papmon Juda amin dakon muwut muwut yut kinda tosok. ² Pol iyi Sabat bisap morapmon wigi wigi agit yan gin unun muwut muwut yutnon Juda amin gat wigiwit. Sabat bisap kapbi kisi unun yutnon wukwan Pin kop dakon gen dakon mibili yan nandat awit. ³ Anek Pol da Pin kop dakon gen dakon mibili yoyin ten ten yan yomgut. Gen unun asi bami noman tan mudan yan yoyinek yagit, “Kombi amin da Kristo tepmi panek kimagek don aeni pidosak do yan kwok kalipsigwan kili awit. Unun Yesu do dayin ten ten sot, unun Kristo yan si dayisat.” ⁴ Yan yoyinban Juda amin diwari da Pol gat Sailas gat dakon gen nandanek nandan gadat anek amin bamoron san bewit. Anakwa Grik amin morapmi Pin kop gawak imgwit amin ae kila amin minat morapmi kisi amin bamot yolgwit.

⁵ Yan anakwa Juda amin da amin bamot do nandaba yokwi tok an yomgwit. Yan nandanek maket tamokon pidok amin di egipgwit unun timikba unun gat amin morapmi pan muwuk buri suganba upbalap madepsi awit. Yan anek timtim yanek amin kinda mani Jeson unun da yutnon kin Pol gat Sailas gat wisin timik amin morap da inamon pabigi yopnen yan yanek kiwit. ⁶ Mani amin bamot mini pindak Jeson gat pan muwukbi kabi di gat timik ilik panpan unun kokup pap dakon kila aminon pan kiwit. Pan nek yan tidanek sitnok anyomin nek yawit, “On amin miktimi miktimi agek yokwi morapmi an da abisok

idon aberŋ da ekwaŋ. ⁷ Jeson da unun amin yanban yutnikon pawigi ekwaŋ. Unun amin morap kisi kila amin madepnin Sisa dakon gen tebani unun yapmanek yan yon, 'Kila amin madep ŋwakŋwari kinda egisak unun mani Yesu.'"

⁸ Gen unun yanba nandanek miŋat aminyo gat ae kokup pap dakon kila amin gat wiripdagek upbalap madep awit. ⁹ Yan anakwa kila amin da Jeson gat notni gat yoyinba moneŋ yopmanek abigiwit. Upbalap dima noman tosak kaŋ moneŋni ae timitni yanon da yopgwit.

Pol gat Sailas gat Beria kokup papmon pi agimal

¹⁰ Pilin tanakwan paŋmuwukbi da Pol gat Sailas gat yabekba Beria kigimal. Kiŋ al-tanek Juda amin da muwut muwut yutnon wigigimal. ¹¹ Juda amin Beria egipgwit unun amin tagisi. Anpakni da Juda amin Tesalonaika egipgwit unun yapgut. Pol dakon gen do galagisi nandanek gildari gildari Piŋkop dakon gen unun pakyaŋsi manjin nandawit. Manjin nandanek Pol da gen asi yosok bo suŋ yosok yan do kokwin awit. ¹² Anek Juda amin morapmisi da nandan gadat awit. Ae Grik kila amin miŋat morapmi da nandan gadat anakwa Grik wili morapmi unun kisi yan gin awit.

¹³ Yan anakwa Juda amin Tesalonaika egipgwit unun da Pol unun Beria kokupmon egek Piŋkop dakon gen yosok yan nandawit. Yan nandanek obin amin dakon but sugaŋ paŋupbal awit. ¹⁴ Anakwa unudon gin paŋmuwukbi da tepmisi Pol yabekba tapmon pigigit. Pigakwan Timoti gat Sailas gat unun Beria sigin egipgumal. ¹⁵ Egakwal Pol Aten kokup papmon pigi altaŋek iyi gat pigiwit amin yan yoyigit, "Ji tobi Beria wigi Timoti gat Sailas gat yoyinba tepmi pinjil." Yan yoyinban wigiwit.

Pol Aten kokup papmon Piŋkop dakon gen yagit

¹⁶ Pol Aten egek Timoti gat Sailas gat do jomjom anek egipgut. Egek unun kokup papmon kokup kidat dakon wup morapmisi pindagek buri yokwisi agit.

¹⁷ Yan agit do Juda amin da muwut muwut yutnon wigigit. Unudon Juda amin gat ae Amin Nwakŋwari Kabikon amin Piŋkop gawak iman amin gat kisi egipgwit. Unun amin da Piŋkop dakon mibili pakyaŋsi nandani do gen tebaisi yoyigit. Ae gildari gildari maket tamokon paŋki egek amin kiŋ ap awit unun gat kisi yan gin agit.

¹⁸ Anakwan Epikorian ae Stoik* amin kabi bamot unun dakon nandak nandak amin diwari da opba Pol gat gen emat anakwa di da yan yawit, "On gen pakbi amin ni gen nan yosok?" Ae di da yawit, "Miktim dubagikon nani dakon piŋkop unun do bo yosok?" Pol da Gen Bin Tagisi yoyinnek Yesu do yoyigit ae amin kimoron da pidoni do kisi yoyigit unun do anek gen unun yawit. ¹⁹ Unun amin da Pol abidan anan gen kokwin amin kabi kinda fleŋ Areopaguskon muwukgwit unudon ankinek yan iyiwit, "Nin gak da gen kalugi unun amin yoyin dekdal unun niyiki do nandaman. ²⁰ Gen yosol unun nandano ŋwakŋwarisi asak do mibili niyinbi nandano." ²¹ (Atens miŋat amin morap ae amin dubagikon da apba egipgwit ununyo kisi yan awit, bisapmi bisapmi nandak nandak kalugi mibili mibili unun do yan nandat an egek bisapni madepsi nan nan awit.)

²²⁻²³ Pol Ariopagus muwut muwut tamokon kila amin da binapmon pidan agek yan yagit, "Atens amin nak kokupji anwasinnek agek piŋkop gawak yomyom an unun dakon yo kidat pindakgim. Pindagek alta kindakon gen kinda yan mandabi kagim: On Alta Unun Piŋkop Kinda Mibilni Dima Nandaman Unun do Wasanbi. Nak yan kagim do anek ji do yan nandisat, ji piŋkop gawak yomyom dakon anpak do nandaba yo madepsi asak. Unun Piŋkop mibilni dima nandanek isal dogin gawak iman unun dakon mibilisi dayiko nandabit.

²⁴ "Piŋkop miktim ae yo morap miktim da kwenon ton wasan yopgut unun Piŋkop da kundu ae miktim dakon Amin Tagi Madep egisak. Yando, amin kisit da telagi yut wutjan unudon dima egisak. ²⁵ Ae yo kinda

17:17: Ya 18.19 * **17:18:** Epikorian amin kabi unun on miktim dakon kisik kisik mibili mibili do yo bamisi yan nandawit. Anakwa Stoik amin kabi unun giptim dakon galaktok dima yolneŋ kaŋ, nin amin tagisi yan nandawit.

17:24: 1KA 8.27; Ya 7.48 **17:25:** Kap 50.12

do wadak wadak aban amin kisit da yo unun wasanek Pinjkop anpulugogi unun dima tosok. Pinjkop da iyi egip egip ae mirim ae yo morap gat kisi amin kisi do yomisak. ²⁶ Pinjkop unun da amin kalonjison da amin kabi morapmi wasagit. Wasanban iren tanek kin miktimi miktimi aripmisi agit. Egipni dakon bisap gat ae miktim egipni dakon kilapmi kisi kokwinik yomgut da ekwan. ²⁷ Amin da Pinjkop tebai wisin koni do anek unun agit. Mani Pinjkop dubagikon dima egisak. Kapmatjok nin da bikbigon egisak. ²⁸ Kap wasok aminji kind da yan yagit, ‘Unun da egip egip nimisak ae tapmim nimanakwan kosit akwaman.’ Ae kind da yan yagit, ‘Ninyo kisi unun dakon monjini ekwaman.’

²⁹ “Nin Pinjkop dakon monjini ekwaman, do Pinjkop unun gol bo silwa bo tip yombem yan dima nandanen. Pinjkop amin da nandak nandagon da yo kisit da wason unun yombem dima. ³⁰ Kalip nandan kokwini tagi dima amin egakwa Pinjkop da yo kind dima anyominjek yum pindagakwan egipgwit. Mani abisok amin morap dukwan dukwan ekwan but tobi ani do gen tebai yosok. ³¹ Don minat amin morap gen pikon yop do bisap kind kili yipgut. Unun bisapmon gen kokwin kilegisi anek miktim amin kisi morap gen pikon yopdisak. Gen kokwin pi unun asak do Pinjkop da amin kind kili manjigit. Unun amin Pinjkop da asisi kimoron nan aban pidagit, do amin morap yansi nandan imni, Pinjkop da gen kokwin pi unun amindosi imgut.”

³² Pol da amin kimoron da pidoni do yanban amin diwari da jigilak gen yan imgwit. Mani diwari da yan iyiwit, “Yo unun yosol unun do di gat niyinjbi nandanen do nandaman.” ³³ Yan yanba Pol muwut muwut tamo yipmanek kigit. ³⁴ Amin diwari Pol yolek nandan gadat awit. Kind unun mani Dionisius. Unun amin gen kokwin amin Ariopagus muwut muwut tamokon muwukgwit unun kabikon nani kind. Ae minat kind mani Damaris, ae amin diwari kisi nandan gadat awit.

18

Pol Korin kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹ Don Pol Atens yipmanek Korin kokup papmon kigit. ² Kin Juda amin kind kagit mani Akwila. Akwila unun Pontus miktimon nani kind. Kili yangok minatni Prisila gat Itali miktim yipmanek opgumal. Itali miktim mibili yan do yipmanek apgumal. Rom dakon kila amin madep Klodias da Juda amin kisi morap Rom kokup pap unun yipman kin mudoni do gen tebai yipgut. Pol unun amin wam pindat do kigit. ³ Pol da yut kaben dakon imal bupbup pi agit unun amin wamyo kisi pi yan gin agimal, do Pol kwan egek unun pi awit. ⁴ Pol Sabat morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnison wigigit. Wikwan Juda ae Grik amin Yesu nandan gadan imni do gen emaron da nayinbi gayiko awit.

⁵ Sailas gat Timoti gat Masadonia yipmanek pinakwal Pol imal yut pi agit unun yipmanek Pinjkop dakon pi gin agit. Pinjkop dakon gen yoyinjek Juda amin yan yoyigit, “Yesu unun asi Kristo.” ⁶ Mani Juda amin da Pol dakon gen abin yipmanek jigilak gen yan imgwit. Yan aba imalnison jimjim tawit tarapmikban manakwa yan yoyigit, “Ji Tipdom do amin ani kan, gulusun unun disi dakon, nak dakon dima. Nak abisok Amin Nwakanwari Kabikon kin Pinjkop dakon gen unudon yoken.” ⁷ Yan yoyinjek muwut muwut yut unun yipmanek unudonjok pigi amin kind mani Titus Jastus unun da yutnon wigigit. Titus unun Pinjkop gawak iminjek egipgut. ⁸ Unun muwut muwut yut dakon mibiltok amini mani Krispus unun gat gwakni gat Pol da Pinjkop dakon gen yanban Amin Tagi nandan gadan imgwit. Ae Korin kokup papmon amin morapmi nandan gadat anek telagi pakbi sowit.

⁹ Kalbi kindakon Amin Tagi da Pol buri pisanakwan dipmin yombem kind kanakwan altan iminjek yan iyigit, “Gak dima pasalek nak dakon geno sigin yan tenjenoki. Gen mapmit dima aki. ¹⁰ Nak gak gat egisat. Nak dakon amin morapmisi on kokup papmon ekwan, do amin kind

da dima gitjak.” ¹¹ Iyinjban Pol Korin egakwan bilak kinda mudanjakwan ae bilak kinda dakon kanek 6 kabi egek Pinjkop dakon gen yoyinj dekgit. ¹² Mani Galio da Akaia miktimon dakon kila amin madep yikgit bisapmon Juda amin da muwugek Pol uwal an iminek abidan ilik anan gen pi yutnon anki yipmanek yan yawit, ¹³ “On amin da amin Rom dakon gen teban dima guramitni do yoyinj degek Pinjkop gawak imim dakon kosit njwaknjwari yolisak.”

¹⁴ Yan yanba Pol da geni kobogi yoyik do agit. Mani Galio da Juda amin yan yoyigit, “Juda amin, on amin Rom gapman dakon gen teban kinda yapgut, bo ae anpak yokwi kinda agit kan, ji dakon gen tagi nandaken. ¹⁵ Mani ji disi dakon gen moninj moninj ae man ae gen tebanji do yon. Nak unjudon gen do gen pi ak do dima galak tosot. Disi yan panmilip abit.” ¹⁶ Yan yoyinek yolban gen pi yut yipmanek abigiwit. ¹⁷ Abigi unjudon gin Korin amin da amin kinda mani Sostenes abidanek gen pi tamo da kapmatjok anjagwit. Yan aba Galio unjun awit do nandaban yo isali agit. Sostenes unjun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda.

Pol aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigit

¹⁸ Pol gildat morapmi Korin egek don panmuwukbi galok gen yoyinek Prisila gat Akwila gat timikban Senkria kokupmon pigiwit. Pigi altanek Pol Pinjkop do yan teban tok kinda kili agit, do busun dangwani mandagit. Yan anek Siria miktimon kik do anek tap wakga kinda abidawit. ¹⁹ Abidanek Epesas kokup papmon kinj altawit. Altanek Prisila gat Akwila gat unjudon yopmanek Pol iyi Juda amin da muwut muwut yutnon wukwan Juda amin gat Pinjkop dakon gen dakon mibili do gen emat anek nayinbi gayiko awit. ²⁰ Anek yan iyiwit, “Gak nin gat timisok di gat egek don kiki.”

Yan iyinba yoyigit, “Aripmi dima egipnenj.” ²¹ Mani yopman kik do anek yan yoyigit, “Pinjkop da ji do aeno opbenj do nandisagon don opbenj.” Yan yoyinek tap wakgakon wigek Epesas yipmanek

kigit. ²² Kin Sisaria kokup papmon altanek unjudon da Jerusalem wigi panmuwukbi gildat tagi yan yoyinek Antiok kokup papmon pigigit. ²³ Pigi Pol bisap dubakgok Antiok egek don aeni Galesia ae Prigia miktimon kokup morap ton unjudon kokup gwasik agit. Yan anek Yesu nandan gadan imgwit amin morap dakon nandan gadat panjeban agit.

Apolos da Epesas kokup papmon Pinjkop gen yagit

²⁴ Pol kokup gwasik anjakwan Juda amin kinda mani Apolos unjun Aleksandria kokup papmon amin kinda unjun panabin Epesas egipgut. Unjun amin gen yogokni tagisi, ae Pinjkop dakon gen dakon mibili pakyanji nandagit. ²⁵ Amin da Apolos Amin Tagi dakon mibili do iyinj dekba kili nandagit. Ae Amin Tagi dakon gen but dasi nandane amin yoyinj dekgit. Yan anek Yesu dakon mibili sunj dima yagit. Bamisi yan tentenagit. Mani Jon da telagi pakbi sogit unjun dogin nandagit. ²⁶ Apolos unjun Juda amin da muwut muwut yutnon wigek pasol pasoli mini Pinjkop dakon gen madepsi yoyigit. Yoyinjakwan Prisila gat Akwila gat da geni nandan Apolos abidan anki yutnikon egek Pinjkop dakon mibili pakyanji nandan pisolak do iyinj dekgimal.

²⁷⁻²⁸ Don Apolos Akaia miktimon kik do nandak nandak anjakwan Epesas panmuwukbi da buri anteban awit. Yan anek papia kinda Akaia panmuwukbi da Apolos kwan tagisi abidoni do mandawit. Anakwa Apolos kinj Akaia miktimon altanek amin da dabilon Juda amin dakon top geni pabin yopgut. Anek Pinjkop da papiakon gen ton unjun pannten anek Yesu unjun asi Kristo yan yoyigit. Yan anek Pinjkop dakon nandan yawotni do anek nandan gadat awit amin unjun madepsi panpulugagit.

19

Pol da Epesas kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹ Apolos Korin egipgut bisapmon Pol koron tetgin agek don Epesas pigit altagit. Pigi altanek Yesu dakon panjetni diwari

pindakgit. ² Pindagek yan yoyigit, “Ji nandan gadat awit bisapmon Telagi Wup abidawit bo dima?”

Yan yoyinban yawit, “Dima, nin Telagi Wup kinda egisak yan dima nandagiman.”

³ Yanba Pol da yoyigit, “Kan ji ni telagi pakbi nan sowit?”

Yoyinban yawit, “Nin Jon dakon telagi pakbi nan sogiman.”

⁴ Yanba Pol da yan yoyigit, “Jon da amin telagi pakbi son yomgut unun but tobil anek telagi pakbi soni do agit. Jon da yan yoyigit, ‘Amin kinda nak da bunon noldak unun amin nan nandan gadan imni.’ Jon da gen yagit unun Yesu do yagit.”

⁵ Pol da gen unun yanban nandanek Amin Tagi Yesu da manon telagi pakbi sowit.

⁶ Pin kop dakon pakbi sonakwa Pol da kisiri kwenikon witjinakwan Telagi Wup da unun kabikon pinakwan gen mibili mibili yanek kombi gen yawit. ⁷ Amin unun 12 kabi da tilak da awit.

⁸ Pol Juda amin dakon muwut muwut yutnon wigek Pin kop gen madepsi yoyigit. Anek Pin kop da Amin Kila Asak dakon gen do yanek gulusun nandakni nandakni panmilip ak do aban notni pabin yopman yopman awit. Pol pi unun anek kanek kapbi egipgut. ⁹ Mani diwari gen unun nandanek but teban anek nandan gadat ak do dima galak tawit. Yan anek amin morapmi da dabilon Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok awit. Yan anakwa Pol gat Yesu dakon pan detni gat yopman degek si kiwit. Kin Pol gildari gildari yan nandak yut kindakon wukwan Pin kop dakon gen dakon mibili do nayinbi gayiko awit. Yan nandak yut unun Tiranus dakon. ¹⁰ Pol bilak bamori egek Pin kop gen yanakwan Esia miktimon Juda amin ae Grik amin egipgwit unun kisi morap da Amin Tagi dakon gen nandawit.

Skewa dakon monjini da kon yol do awit

¹¹ Pol Pin kop da an puluganakwan wasok tapmimi ton njakwarisi morapmi agit. ¹² Yan agit do amin da imal dakni panobin Pol da kwenon witjinek pan ki sot amin

do yoba timikgwit. Timigakwa sotni mudanakwa konni win abigiwit. ¹³ Anakwa Juda amin diwari da agek Amin Tagi Yesu da manon da kon yol do anek yan yawit, “Pol da amin kinda dakon mibili yan ten tenosok, unun Yesu. Unun da manon gayiko abigi!” ¹⁴ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kinda mani Skewa unun dakon monjini 7 kabi da yan gin awit. ¹⁵ Anakwa bisap kindakon kon kinda da gen kobogi yan yoyigit, “Nak Yesu nandan imisat, ae Pol yo kisi nandan imisat. Mani ji namin?” ¹⁶ Yan yoyinban konni ton amin da mingan kwenikon wigi obisi dapmanek imalni pan dagan yopban yut yipmanek molan abigiwit.

¹⁷ Juda amin ae Grik amin morap Epesas egipgwit unun yo alagit dakon geni nandanek madepsi pasalgwit. Yan anek Amin Tagi Yesu dakon man do nandaba wukwisi agit. ¹⁸ Anakwa amin nandan gadat kili awit unun da amin morap da inamon kalip yo yokwi morap awit unun yan ten tenawit. ¹⁹ Anek amin morapmi Sunduk dakon yo kidat pawilgwit unun dakon mibili papi ani panabin amin morapmi da dabilon kindapmon sonba sowit. Papi unun dakon yuman nogi manjikba 50 tausen silwa monej agit.

²⁰ Yan anakwa Amin Tagi dakon gen tapmimi ton si iren tan anan kokupmi kokupmi kigit.

²¹ Yo morap unun altan mudanakwa Pol Jerusalem kik do anek miktim bamot Masadonia ae Akaiia ban kik do nandagit. Nandanek yagit, “Nak Jerusalem kin ek don Rom kokup papmon kikdosi nandisat.”

²² Pol pan pulugok bamotni Timoti gat Erastas gat ban yabekban unun da kalip Masadonia kigimal. Kinakwal Pol iyi Esia miktimon bisap dubagkok egipgut.

Pol uwal an ingwit

²³ Unun bisapmon Epesas amin da Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok anek up balap madepsi awit. ²⁴ Mibili yan do awit. Kisit kilda amin kinda egipgut mani Demitius. Unun amin silwa ban kokup kidat minjat Atemis unun dakon wup

wasagit. Monen ilit pi anek pi monjini monen madepsi timikgwit.

²⁵ Demitius unun iyi dakon pi monjini ae kisit kilda amin diwari kisi yan yoban muwukba yan yoyigit, “Disi nandan, pi on amanon monen madepsi timikgaman. ²⁶ Disi kili kan nandanjo awit. Pol da amin dakon nandak nandakni kili panupbal an mudagit. Anek amin kisit da kokup kidat wason unun yo bami dima yansi yosok. Pol da gen unun yanakwan Epesas kokupmon amin ae Esia miktim amin da nandaba gen unun bamisi asak. ²⁷ Pol dakon gen da monen ilit kositnin anupbal akdisak do nak si pasoldot. Pin kop madep Atemis dakon telagi yut do amin da nandaba yo isalisi akdisak. Anek Atemis dakon man madepni mokdisak. Esia miktimon ae miktimi miktimi amin kisi unun pin kop minjat nan gawak iman. Mani Pol da unun dakon man madep abin yip do pi asak.”

²⁸ Yan yanban amin gen unun nandan jantan yan tidanek yawit, “Epesas nin dakon Atemis unun da wukwisi madep!” ²⁹ Yan yanek unun kokup papmon amin morapmi da madepsi yan tidanek upbalap madepsi awit. Anek Pol dakon notni bamori unun ilik panpan muwut muwut yut madepmon pankiwit. Unun amin bamot unun Masadonia amin, Pol gat kisi agipgwit. Mani kind a Gaius ae kind a Aristakus. ³⁰ Anakwa Pol amin da binapmon kik do nandagit mani panmuwukbi da dima kisak do kosit sop-sop awit. ³¹ Ae Esia gapman dakon amin madep di unun Pol dakon notni, ununyo kisi da Pol muwut muwut yut madepmon dimasi kisak do gen yipba apgut.

³² Amin muwukgwit unun nandan upbal madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidanek gen mibili mibili yawit. Ni mibili do muwukgaman unun dima nandaba pisagit. ³³ Juda amin da amin kind a mani Aleksanda yipba minjat amin morap da inamon agakwan amin da yokwi unun da bo ak yan nandawit. Yan anakwa Aleksanda da Juda amin nin da dima aman yanon da geni kobogi yoyik do anek upbalap dima yoni do kisiri da tilak an yomgut. ³⁴ Mani amin da Juda amin kind a yan kan nandanjo anek

madepsi sigin yan tidanek yawit, “Epesas nin dakon Atemis unun wukwisi madep!” Unun gen nanjin sigin yanakwa bisap 2 aua da arip agit.

³⁵ Yan anakwa Epesas kokup pap dakon kilda mandakni da gen sopman yominjek nawa gen yan yoyigit, “Epesas amin, amin morap kisi nandan, Atemis daman dakon telagi yut ae tipni kundukon da magit unun kisi nin da kokup papmon tanakwal nin da kilani aman yan nandan niman. ³⁶ Unun top dima unun asisi do upbalap dima yoni. Tayan kok nandan kokwin anek yo don ani. ³⁷ On amin bamot panaben unun Telagi Yut Madepnin dakon yo di kabo dima nagimal. Ae nin dakon pin kop minjat do yanba yokwi tok kind a dima agimal. ³⁸ Demitius gat pi monjini gat nandaba yokwi tok anek gen di yok do nandan kan, gen pi agak bisapmon tagi yoni. Yanba gen kokwin amin madep da geni nandanek tagi panmilip ani. ³⁹ Do ji genji di yan panmilip ak do nandan kan, gen kokwin muwut muwut bisapmon tagi yan panmilip ani. ⁴⁰ Gapman dakon amin madep da abisok yo aman dakon geni nandisak kan, gen pikon nipjak do nak si pasoldot. Upbalap madep nido ayin yan niyisak kan, nin da gen kobogi tagi kind a aripmi dima iyinen.” ⁴¹ Kilda mandak da gen yan yoyinjek amin muwukgwit unun yoyinban kin mudawit.

20

Pol Masadonia ae Grik miktimon agipgut

¹ Upbalap madep awit da daganakwan Pol da panmuwukbi yan yoban abin muwukba buri panjeban anek galok gen yoyinjek Masadonia miktimon kigit. ² Kin unudon agek panmuwukbi gen morapmi yoyinjek buri panjeban anek don Grik miktimon kin altagit. ³ Unudon kanek kapbi egipgut. Egek don tap waggakon da Siria miktimon kik do tagap tagit. Mani Juda amin da Pol anjat do anek yan nandat an dakon geni nandagit. Do yum pindagek Masadonia miktimon ae tobil kik do nandagit. ⁴ Amin diwari Pol gat kisi agipgwit. Kind a unun mani Sopata unun Beria kokupmon amin kind a,

Perus dakon monji. Ae Tesalonaika kokupmon amin bamori mani Aristakus ae Sekundus, ae Debe kokup papmon nani kinda mani Gaius. Ae Timoti gat Esia miktimon amin bamori mani Tikikus ae Tropimus. Unjun amin kabi Pol gat kisi agipgwit. ⁵ Unjun amin kabi da kalip Troas kokup papmon panji egek nin do jomjom awit. ⁶ Anakwa nin Bret Yisni Mini Bisap Madep mudanakwan Pilipai yipmanek tap wakgakon wigek kigiman. Kin tap binap agapno gildat 5 kabi mudanakwan amin nin do jomjom anek Troas kokup pap egipgwit unjudon kino notni pindak pindak agiman. Anek unjudon gildat 7 kabi egipguman.

Troas kokup papmon Pol da Yutikus kimagit nan aban pidagit

⁷ Sonda kalbi nin panmuwukbi gat jap anwa nok do anek muwukgiman. Anapno Pol wisa dagokdo kiken yan nandanek Pin kop gen dubagisi yanakwan kalbi binapmi agit. ⁸ Yut nin da egipguman unjun yut kwen tosok. Unjun yutnon lam morapmi koley yopgwit. ⁹ Unjun yut da kosit gwagagon monji bilak kinda yikgit mani unjun Yutikus. Pol da gen sanbenek yanakwan monji unjun yik dipmin pagek uwagat anek wanga miktimon man anagit. Man anakban kimagit nan pigi abidawit. Unjun yut notni kwen kwen awit dakon kidinji kapbi kwen nani egipgwiron da magit. ¹⁰ Mani Pol da pigi monji unjun da kwenon pagek kisiri da kendagek yagit, “Ji nandaba kik dima ani. Egip egipni tan imisak.” ¹¹ Pol yan yanek aeni kwen wigi bret pidanban nawit. Yan anek gen sigin yoyinjakwan wigi wisa daganakwan yopman kigit. ¹² Yopman kinakwan amin monji unjun abidan yutnikon ankiwit. Wagil dima kimagit yan nandanek butni yawori tawit.

Pol Troas kokup pap yipmanek Miletus kokup papmon kigit

¹³ Nin Pol yipmanek tap wakgakon da Asos kokup papmon kin altanek Pol do jomjom agiman. Nin da kalip kinapno Pol iyi miktim kosit kik do anek unjun do niyigit. ¹⁴ Jomjom anapno Pol Asos abin altan niban abidono tap wakgakon wigek Mitilini

kokup papmon kigiman. ¹⁵ Unjudon da wisa dagokdo Mitilini yipmanek miktim kinda mani Kios kapmatjok tanban kanek yapguman. Ae gildat kinda do tap unjun pudan yapmanek Samos kokup papmon kin altagiman. Ae unjudon da wisa dagokdo Miletus kokup papmon kin altagiman. ¹⁶ Pol da Esia miktimon bisap noknok dima anen yan nandagit, do nin tap wakgakon da Epesas kokup pap si yapmanek Miletus kokup pap kigiman. Bisap noknok dima anek tepmi kinen kan, Pentikos Bisap Madep Jerusalem konen yan nandagit.

Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin galok gen yoyigit

¹⁷ Nin kokup pap Miletus unjudon egek Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin opni do gen yipban kigit. ¹⁸ Gen yipban kwan opba yan yoyigit, “Nak kilisi Esia miktimon apgum bisapmon ji gat bisap morapmi egek anpak agim unjun disi nandan. ¹⁹ Bisap morapmi Juda amin da nak abin nep do gen yawit. Yan anakwa bisap morapmi butno madepsi jik tanakwan kunam morapmi takgim. Anek nak nagado nandako manakwan Amin Tagi dakon pi agim. ²⁰ Nak ji panpulugok do gen tagisi kinda dima wutjiko tagit. Gen kisisi muwut muwut madepmon ae yutjikon dayin dekgim unjun disi nandan. ²¹ Nak Juda amin ae Grik amin but tobil anek Pin kopmon kin ek Amin Taginin Yesu nandan gadan imni do gen madepsi yan tenjenagim. ²² Nandani. Telagi Wup da unjudon kiken dosi nayisak, do nak Jerusalem kikedisat. Unjudon kiko yo kinda ni da altan namjak unjun dima nandisat. ²³ Mani on gin nandisat, kokup morap agisaron butnokon Telagi Wup da yansi nayisak. Don amin da dam teban yutnon nepdan, ae jigil namdan unjun kisi nayinjakwan agisat. ²⁴ Mani nak naga dakon egip egip do yo madep kinda yan nandanek egip egipno anjutnok do dima nandisat. Nak kosit unjun agisat nan gin agek Amin Tagi Yesu da pi namgut unjun an mudoken. Pi unjun Pin kop da nandan yawotni do anek yo madepsi

ninon asak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenoken.

²⁵ “Not kabi, nandani. Nak ji gat egek Pinjop da Amin Kila Asak dakon gen dayin tenjenagim. Nak abisok nandisat, ji depman kinjapbo jikon da kinda da nak ae bunon dimasi nandakdan. ²⁶⁻²⁷ Nak Pinjop dakon nandak nandak kinda dima wutjiko tagit. Kisisi dayin tenjenagim. Nak abisok but piso wagil dayisat. Do jikon da amin kinda Tipdom do amin asak kan, unun nak dakon gulusun dima. ²⁸ Ji disi dakon kila anek panmuwukbi morap dakon kila kisi ani. Panmuwukbi kabi unun Pinjop da Monji dakon yawi nan yuman nagit. Unun sipsip kabini ji da kila ani do Telagi Wup da ji manjin depgut. ²⁹ Nak nandisat. Depman kinjapbo jon pinan yokwisi da jikon abinek sipsip kabi panupbal akdan. ³⁰ Anakwa jikon da amin diwari da pidan panmuwukbi kabikon da amin diwari bunon yolni do top gen yoyikdan. ³¹ Yanjo, ji kan kimotni. Bilak kapbi da butgwan nak kunamon da ji kalon kalon kisi dayin dekgim. Unun do dima intoni.

³² “Nak abisok Pinjop da kilasi asak do unun da kisiron depmandat. Nandan yawotni dakon geni da ji panjeban aban yoni tagisi telagi amin kabini do yopbi unun tagi timitni. ³³ Nak amin dakon monej ae yo kabini do pindak galaktok dima agim. ³⁴ Nak da pi agim dakon mibili unun disi nandan. Naga da kisit da pi anek yo nido wadak wadak agim unun timigek notno pi agiman unun kisi panpulugagim. ³⁵ Naga pi teban yan anek dayin doligim. Jiyo yan gin anek teban tokni mini amin unun panpulugoni. Amin Tagi Yesu iyi gen kinda yagit unun dima intonen. Gen unun yan: ‘Yo imisak amin dakon kisik kisikni wukwi, anakwan iban abidosok amin dakon kisik kisikni pinbi.’”

³⁶ Pol gen unun yoyin mudanek kila amin kabi gat njakben anek bisit yagit. ³⁷ Bisit aban mudanakwan kila amin kisi da kunam tagek Pol bedan mandan nawit. ³⁸ Pol da bunon nak dakon inamno ae dima kokdan yan yoyigit do bupmisi nandawit. Bupmi

yanji nandanek Pol anan tap wakgakon ankiwit.

21

Pol Jerusalem kigit

¹ Nin kila amin yopman degek tap wakga abidanek nomansi miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Kos unudon wigigiman. Wigek unudon da gildat kinda do miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Rodes wigek unudon da Patara kokup papmon kigiman. ² Kin kono tap wakga kinda Ponisia miktimon kik do aban kagiman. Kanek unudon wigino kigiman. ³ Kinjek miktim tim kinda tap binap tosok unun mani Saiprus kanek unun gwanden tetgin do tanakwan nin amin tetgin da yapguman. Yapmanek Siria miktimon kin kokup Tair unudon tap wakga panji akgit. Agakwan tap wakgakon pi monji yik iligakwa ⁴ nin kin Yesu dakon pandet kabini pindatno unun gat gildat 7 kabi egipguman. Egapno Telagi Wup da panjagap aban Pol yan iyiwit, “Gak Jerusalem dima kiki.” ⁵ Egipguman dakon bisap mudanakwan Yesu dakon pandetni gat ae minjat monjiyoni gat kisi kokup pap yipman degek tap kidipminjon pigigiman. Pigi unudon njakben anek bisit agiman. ⁶ Bisit ano mudanakwan notni galok gen yoyin yoyin anek yutnikon kinakwa nin tap wakgakon wigigiman.

Kombi amin Agabus da Pol gen iyigit

⁷ Nin Tair kokup yipmanek kin Tolemes kokup papmon altagiman. Unudon Yesukon sanbewit amin kabi gildat tagi yan yoyino unun gat gildat kinda egipguman. ⁸ Unudon pakgiman da wisa dagokdo unun kokup pap yipmanek Sisaria kokup papmon kin altanek Pilip da yutnon kino unun gat egipguman. Pilip unun yabekbi kabi panpulugoni do kalip amin 7 kabi manjikbi unun kabikon nani kinda. Unun amin Gen Bin Tagisi yan tenjenok amin kinda. ⁹ Pilip unun gwi 4 kabi. Unun aminon dima yopbi. Minjat kabi unun kombi gen yogok minjat egipgwit.

¹⁰ Nin Sisaria kokupmon gildat kabi di egapno kombi amin kinda mani Agabus unun Judia miktimon da pigit. ¹¹ Pin altan nimejek Pol dakon boban napni abidank Agabus da iyi dakon kisit kandapyo wamgut. Wamanek yan yagit, “Telagi Wup da yan yosok, ‘Nak da on asat, yan gin Juda amin Jerusalem ekwan da on boban nap dakon ami waman Amin Nwakanwari Kabi da kisiron yipdan.’”

¹² Yan yanban Pol Jerusalem dimasi kisak do nin gat ae amin egipguman gat kisi da anknatnek tebaisi iyigiman. ¹³ Mani Pol da gen kobogi yan yagit, “Nak dam tebanon nepni do tagi nandisat. Ae Jerusalem Amin Tagi Yesu da man do kimokgen do tagi nandisat. Do ji nido nak angolgol anek kunam takgan? Yan anakwa butno yokwi tosok.”

¹⁴ Yanban Pol kono kik do teban tagit, ae nandak nandakni nin da kulabik aripmi dima agagi yan nandank yagiman, “Amin Tagi da yo altan imjak do nandisak unun tagi altan imjak.”

Pol dam tebanon yigakwan gen pikon yipmanek mibilni nandak do pi awit

(Kilapmi 21.15–26.32)

Pol Jerusalem kin altagit

¹⁵ Yan nandank nin yiknin panek Jerusalem kokup papmon wigigiman. ¹⁶ Yesu dakon pandetni di Sisaria egipgwit unun gat kisi wigeke unun da nin panke Nason da yutnon nipba egipguman. Nason unun kalip Yesu kili nandan gadan imgut. Miktimoni unun Saiprus. ¹⁷ Nin Jerusalem kin altono panmuwukbi da nin but galagon da timikgwit. ¹⁸ Timikba pakgiman da wisa dagokdo Pol nin gat kisi Jems kok do kigiman. Kin altank panmuwukbi dakon kila amin kisi morap unudon gin Jems gat ekwa pindakgiman. ¹⁹ Unudon Pol da gildat tagi yan yoyinek Pinokop da anpulanban Amin Nwakanwari Kabikon pi morap agit unun dakon gen kisisi yoyin mudagit.

Kila amin da Pol Telagi Yut Madepmon wigisak do iyiwit

²⁰ Panmuwukbi dakon kila amin Pol dakon gen nandank Pinokop anksiwit. Anek iyiwit, “Not nandaki. Juda amin morapmisi da Yesu kili nandan gadan imgwit. Unun amin kisisi da Moses dakon gen teban guramik kimokgon. ²¹ Mani amin diwari da gak do yan yoyiwit, ‘Pol da Juda amin Amin Nwakanwari Kabi da bikbigon ekwan unun Moses dakon gen teban dima guramitni do yoyinek yan yoyisak, “Ji monjisi dakon giptim dima mandani. Ae Juda amin dakon anpak dima yolni.”’ ²² Niansi anen? Gak idon kili apgul yan nandan gamdan.

²³⁻²⁴ “Do nin da gen kinda gayino gak yan gin abi. Anaki gakyo kisi gen teban guramikdal yan gandani. Nin gat amin 4 kabi ekwaman. Unun amin kabi Pinokopmon yan teban tok gen kinda kili awit. Gak unun amin kabi timikbi Pinokop da dabilon gen teban yolek giptim pankelek ak dakon anpak ani. Ae mukwa sok do unun dakon yo gak da gaga yubi. Yan anaki unun amin kabi busun dangwani tagi mandani. Yan abi amin da gandank top yan imguman yan gandani. ²⁵ Amin Nwakanwari Kabi Yesu nandan gadan imgwit amin nin da gen anteban agiman unun kili mandan yomguman. Gen unun yan: Ji kokup kidat do paret abi unun dakon jap dima noni. Ae yawi gat ae bit kilapyo si tipba kwon dima noni. Ae minat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani.”

²⁶ Gildat kinda do Pol amin 4 kabi unun timikban giptim pankelek ak dakon anpak anek egipgwit. Yan anek Telagi Yut Madepmon wigi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ni bisapmon wasip anek, ae amin kalon kalon dakon paretni mukwa soni unun do Pol da but piso yoyigit.

Juda amin da Pol Telagi Yut Madepmon abidawit

²⁷ Gildat 7 kabi pali mudanakwan Juda amin di Esia miktimon da apgwit unun da Pol Telagi Yut Madepmon kawit. Kanek minat amin morap muwukgwit dakon but sugank Pol abidawit. ²⁸ Abidank yan tidank yan yawit, “Israel amin ji abin nin panpulanba on amin gen pikon yipno. On

amin da kokupmi kokupmi amin morapmi dakon but panupbal asak. Anek Israel amin kabi nin do, ae Moses dakon gen teban do, ae on Telagi Yut Madep kisi do yanba yokwi tok asak. Ae unun gin dima. Grik amin timikban on Telagi Yut Madep da nagon winjek telagi tamo on anupbal aban yo isali asak.”²⁹ (Kalip Epesas kokup papmon amin kinda mani Tropimus unun Pol gat Jerusalem kokup papmon ekwal pindakgwit, unun do anek gen unun yawit. Unun amin Pol da abidanban Telagi Yut Madepmon wigigimal yan nandawit.)

³⁰ Kokup madepmon amin gen unun nandan wuripdagek teri teri da timtim yanek apgwit. Abin Pol abidan ilik anan Telagi Yut Madep dakon nagal yapmanek wanja abigiwit. Yan anek unudon gin Telagi Yut Madep dakon yoma kisi sogwit.

Rom dakon emat amin da Pol abidawit

³¹ Pol anakba kimot do anakwa Jerusalem amin morap kisi gen butjap ematyo madep an unun dakon gen bini Rom dakon emat amin dakon mibiltok amin da nandagit. ³² Yan nandane unudon gin kila amini di gat ae emat amini di gat timikban timtim yanek minat amin kabikon pigiwit. Pigakwa amin da emat amin dakon mibiltok amin gat ae emat amini gat pindagek Pol sanbenek dima anakgwit. ³³ Emat amin dakon mibiltok amin da obin Pol abidanek nap teban bamori ban Pol abisini do yoyigit. Anek amin yan yoyigit, “On namin amin kinda? Ae ninan agit?” ³⁴ Yanban di da gen kinda yanakwa di da njaknari yawit. Yan yanek upbalap madep anakwa gen bami kinda dima abidagit. Do Pol abidan anan emat amin da yomakon awigini do yoyigit. ³⁵ Pol kin yut unun da man wigigon altanakwan amin da Pol si anakba kimotjak do gwayan tebaisi awit. Yan aba emat amin da pasalek Pol si kendak anan wigiwit. ³⁶ Amin morapmi da bujon yolek madepsi sign yan tidane yawit, “Anakba kimakban!”

Pol da Juda amin iyi dakon nandan gadat dakon mibili yoyigit

³⁷ Emat amin da Pol anan yutnicon awigik do anakwa emat amin dakon mibiltok amin Grik genon da yan iyigit, “Gen kinda tagi gayiken?”

Yanban iyigit, “Gak Grik gen nandisal, ma? ³⁸ Abikisokgwan Isip amin kinda gapman gat emat wasane amin dapdap sibani ton amin 4 tausen timikban miktim amini minikon kiwit. Gak unun amin dima, ma?”

³⁹ Yanban Pol da yagit, “Nak Juda amin kinda. Kokupno unun Tasas, Silisia miktimon tosok. Kokup madepno amin morap da man bini nandan. Amin gen tagi yoyiken?”

⁴⁰ Yanban mibiltok amin da gen tagi yoyisak do iyigit. Iyiban Pol unun man wigigon da agek upbalap dima ani do kisiri da tilak an yomgut. Yan aban amin kisi upbalap yipman mudawit. Yan anakwa Pol da Ibru genon da yan yoyigit,

22

¹ “Not kabi ae dat kabi nandani. Nak gulusun kinda dima agim do dayikdisat.”
² Nandaba Pol Ibru genon da gen yanakwan upbalap dima anek tayangok egipgwit. Yan anakwa Pol da yan yoyigit,³ “Nak Juda amin kinda. Mejno da Tasas kokup pap Silisia miktimon tosok unudon analagit. Mani nak on kokup papmon tagagim. Yoyinetno Gamaliel unun da nak babiknin dakon gen teban morap tagisi nayin dekgit. Ji Pin kop dakon pi but dasi an, nakyo kisi yan gin an kimakgim. ⁴ Nak da minat ae wili nandan gadat anek Yesu Yolyol Kosit nan agitgwit unun panupbal anek dapbo kimotni do pi agim. Anek pabisin panpan dam teban yutnon pan kigim. ⁵ Yan anapbo mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin dakon gen kokwin amin kabi da nandan namgwit, do nak da pi agim unun da ji tagi dayin tenenoni. Unun da Juda amin notnin Damaskus egipgwit do papia kinda mandawit. Unun naba nak Yesu nandan gadan ingwit amin kabi Damaskus egipgwit unun timik panobin Jerusalem dam teban yutnon yopmanek kobogi do yo yokwi anyomni do anek kigim.”

*Pol da but tobil agit dakon mibili yoyigit
(Yabekbi 9.3-19 ae 26.12-18)*

⁶ Pol sanjenek yan yagit, “Nak kin gildat binap 12 kilok da tilagon Damaskus ankapmat anapbo tenjeni madep kinda Kwen Kokup da pin anbinap aban nak binapmon akgim. ⁷ Tenjenan naban nak miktimon man pagek nandanapbo gen kinda altanek yan nayigit, ‘Sol! Sol! Gak nido nak anupbal ak do pi asal?’

⁸ “Yanban yan iyigim, ‘Amin Tagi gak namin?’

“Iyiko yagit, ‘Nak Yesu Nasaret amin nan anupbal ak do pi asal.’ ⁹ Amin nak gat agipguman unun tenjeni kawit. Mani gen unun nayigit unun dima nandawit.

¹⁰ “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, nak nina aben?’

“Gen unun yoko Amin Tagi da nayigit, ‘Gak pidan Damaskus kokupmon pigaki amin kinda da pi morap aki do yan mudan gamgum unun do gayisak.’ ¹¹ Tenjeni madep unun tenjenan naban dabilno pilin tagit do amin agipguman unun da nak kisitnokon da abidan Damaskus abigiwit.

¹² “Abigi nepba amin kinda mani Ananias nak nandak do apgut. Unun amin Pin kop gawak iminek gen teban guramik kimakgit. Juda amin morap Damaskus egipgwit da nandaba amin kilegisi kinda agit. ¹³ Ananias unun kapmatjok da abin agek nak yan nayigit, ‘Sol not, dabilgo aeni sintosak.’ Yan nayinban unudon gin sintanek Ananias kagim. ¹⁴ Kanapbo nayigit, ‘Babiknin dakon Pin kop da gak da niansi abi do nandisak unun golinban koki do manjin gepgut. Ae Amin Kilegi kanaki unun da iyi gen gayinban nandaki do manjin gepgut. ¹⁵ Gak yo morap pindak nandanjo agil unun minat amin morap yoyin tenjenokdisal. ¹⁶ Do bisap noknok dima abi. Pidanek telagi pakbi sonjek mani yanaki unun da diwarigo wiririk gaban.’

¹⁷ “Don aeno Jerusalem tobil abin Telagi Yut Madepmon wigi bisit an egek dabilno kulabik anakwan dipmin yombem kinda kagim. ¹⁸ Kanapbo Amin Tagi da yan nayigit, ‘Gak tepmisi pidan Jerusalem

yipman ki. Nak dakon gen on kokup papmon yoyiki kan, amin da dima abidokdan.’

¹⁹ “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, dima, on amin kalip nak da muwut muwut yut morapmon agek amin gak nandan gadan gangwit unun baljanek dam tebanon yopgum unun nandan naman. ²⁰ Ae gak dakon gen yan tenjenok amingo Stiwen anakba kimakgit bisapmon nak kapmatjok agek tip ban anakgwit amin dakon imal dubakni ilik yopman naba kila agim. Anek pindagapbo Stiwen anakba kimakban nandako tagisi agit.’

²¹ “Mani Amin Tagi da nayigit, ‘Nak da Amin Nwaknwaru Kabi kokup dubagisikon ekwan unun do kiki do yabekdat.’ ”

Pol da emat amin nak Rom amin kinda yan yoyigit

²² Pol da Amin Nwaknwaru Kabi do gen unun yanakwan amin da nandanek yan tidanek yawit, “Anakba kimakban. Unuden amin miktimon tagi dima egipmi.”

²³ Yan tidanek imal dubakni ilik maba kinakwa kimbaban timik maba kwen wigiwit. ²⁴ Yan anakwa emat amin dakon mibiltok amin da emat amini yan yoyigit, “Ji Pol anki nin ekwaman yutnon baljoni. Baljanek amin da mibili nido japmi nandanek yan tidan iman unun dakon mibili iyi yanban nandani.” ²⁵ Yoyinban anki kisi kandapyoni paninjin anek wamgwit. Anakwa Pol da kila amini kapmatjok akban kanek yan iyigit, “Gen kokwin amin da nak dakon mibilno dima kan nandanjo anakwa nak nitdan. Unun tagi dima akdan. Nak Rom amin kinda. Ji Rom dakon gen teban yapmangan.”

²⁶ Yanban kila amini gen unun nandan kin mibiltok amini yan iyigit, “Ma, on amin Rom amin kinda. Gak niansi akdisal?”

²⁷ Iyiban kin Pol yan iyigit, “Nayinbi nandako. Gak Rom amin kinda?”

Iyiban yagit, “Asi nak Rom amin kinda.”

²⁸ Yanban yan yagit, “Nak Rom aminsi dagok do tomni madepsi yumgim.”

Yanban Pol da iyigit, “Gak yan agil mani nak altagimon da Rom aminsi kinda egipgum da egisat.”

²⁹ Yanjakwan amin Pol baljok do awit pasalek dima baljawit. Anakwa mibiltok amin da Pol Rom amin kinda nan yoyiko nap teban nan anteban ayin yan kan nandanyo anek unun kisi pasol pasol agit.

Pol gen kokwin amin kabikon gen yagit

³⁰ Juda amin da Pol ni gulusun nan agit do yon, emat amin dakon mibiltok amin unun dakon mibili pakyan si nandak do pi agit. Do gildat kinda do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae Juda amin dakon gen kokwin amin morap abin muwutni do gen tebai yipgut. Yipban abin muwugakwa Pol dakon nap teban witald iminek abigi yipban unun da inamon akgit.

23

¹ Pol da sintanban gen kokwin amin kabikonsi kinakwan pindagek yan yoyigit, “Not kabi, abikikon da win abisok egisaron nak Pin kop da dabilon butnokon da tagisi egi anan wit yan nandisat.” ² Gen unun yanban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias da Pol da kapmatjok akgwit amin gen kaganikon anjatni do yoyigit. ³ Yoyinban anagakwa Pol da yan iyigit, “Pin kop da gitdisak. Gak yut dakon pompom kilegi yombem, mani mukgwan nip da nanba nitniranbi. Gak gen teban guramikdat yan nandane nak gen pikon nep do abil da yikdal. Mani gaga gen teban yapmanek nitni do yoyisal.”

⁴ Amin kapmatjok akgwit da gen unun nandane Pol yan iyiwit, “Gak Pin kop dakon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin do yanba yokwi tok an imisal, ma?”

⁵ Yanba Pol da yoyigit, “Not kabi, Pin kop da papiakon gen yan tosok: ‘Ji kila aminji kinda do yanba yokwi tok dima ani.’

On amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin yan dima koko pisak.”

⁶ Pol da gen kokwin amin kabi di unun Sadyusi amin ae di Parisi amin yan nandan yomgut. Do gen papmon da yan yoyigit, “Not kabi, nak Parisi amin kinda. Datno kisi unun Parisi amin kinda. Nak amin kimakbi da kimoron da don pidokdan

unun do nandan teban tane egisat. Yan nandisat do anek gen pikon nepman.” ⁷⁻⁸ Sadyusi amin da amin kimakbi aripmi dimasi pidoni, ae anelo wupyo mini yan yon. Mani Parisi amin unun kisi nandan teban ton. Yan nandan do anek gen unun yanban Parisi amin ae Sadyusi amin iy uwal uwal anek pudan kabi bamori awit. ⁹ Anek gen teban yoyindet amin di unun Parisi kabikon nani unun da pidan agek madepsi yan tidane yan yawit, “On amin gulusunni minisi koman. Wup bo anelo kinda da gen bo iyigit? Unun dima nandaman.” ¹⁰ Yan yanba emat amin dakon mibiltok amin da pindakban gen emat madepsi awit. Yan anek amin kabi bamot unun da Pol teri teri da ilikba giptimi daganakwan kimotjak yan do pasalgit. Do emat amini yabekban pigi Pol amin kabi da binapmon nan gwayen anan emat amin da yutnon ankiwit.

¹¹ Anki yipba kalbi Amin Tagi da Pol da kapmatjok agek yan iyigit, “Gak pasol pasol dima aki. Si teban tane egipbi. Nak dakon gen Jerusalem yan tentenagil unun Rom miktimon yan gin yan tentenoki.”

Juda amin da Pol anakba kimotjak do gen yan anteban awit

¹² Wisa dagokdo Juda amin muwugek Pol anakba kimotjak do wagil yan anteban awit. Anek yawit, “Jap pakbiyo dima anek Pol anjatno kimagakwan don none. Yan dima anen kan, Pin kop da nin tagi nindapjak.” ¹³ Yan teban tok awit amin unun 40 yapgut. ¹⁴ Amin kabi unun kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin kabi yan yoyiwit, “Nin jap dima nanek Pol anjatno kimagakwan don none do wagil yan anteban aman. Yan dima anen kan, Pin kop da nin tagi nindapjak. ¹⁵ Do ji gat ae gen kokwin amin kabi gat muwugek emat amin dakon mibiltok amin do gen yipba kwan unun da Pol yipban jikon opjak. Mibilni sigin nandak do nandaman, gen yan yipba kisak. Anakwan jikon dima abin altaanakwan kosiron anjatno kimotjak do nin tagap tone.”

¹⁶ Mani Pol gwaktani da kosiron pasilikon da anjatan dakon geni nandanek emat amin da yutnon wigi Pol unun do iyigit.

¹⁷ Iyiban Pol da emat amin 100 dakon kila amin kindan yan iban opban yan iyigit, “Gak on monji abidan anan mibiltok amingokon ankwi gen di nandan unun iyisak.” ¹⁸ Iyiban monjisok unun ankinjek mibiltok amin yan iyigit, “Dam tebanon egisak amin Pol da yan naban opbo on monji gagon anopber do nayiban anobisat. Gen kindan nandan unun gayikdisak.”

¹⁹ Yanban mibiltok amin da monjisok unun kisirikon da abidan anan ilenikon kin iyi gin egek yan iyigit, “Gak ni gen nan nayik do nandal?”

²⁰ Yanban monji unun da yan iyigit, “Juda amin da anwa gak da Pol yipbi gen kokwin amin kabikon pigisak do gen yan anteban ayin. Pol dakon mibili di gat nandan yanon da top gayikdan. ²¹ Mani amin kabi kindan 40 yapmandak unun da jap pakbiyo dima anek Pol kosiron pasilikon da anatan kimagakwan don nonen yan anteban awit. Yan dima anen kan, Pinkop da nin tagi nindajak yan yawit. Do gak dima nandan yobi. Gak da geni nandan nandan yobi do sintan ekwan.”

²² Yan yanban mibiltok amin da monjisok unun yabegek yan iyigit, “Gak tayanok kin gen nayil unun do amin kindan dimasi iyiki.”

Polyipba Sisaria kokupmon kigit

²³ Yan anek mibiltok amin da emat amin 100 dakon kila amin bamori yan yoban opbal yan yoyigit, “Jil kin emat amin 200 gat, ae oskon akwan amin 70 gat, ae jangwa timit amin 200 gat yan timitjil. Timikbal tagap tane kalbi 9 kilok Sisaria kini. ²⁴ Yan anek Pol do os kindan kisi anoman anek Pol ankutnan anan gapman dakon mibiltok amin madep Peliskon ankini.”

²⁵ Yan yoyinjek Peliks do papia kindan yan mandagit,

²⁶ “Nak Klodias Lisias da papia on gapman dakon mibiltok amin madep Peliks do mandisat. Gildat tagisi. ²⁷ Juda amin da unun amin abidanek anakba kimotjak

do awit. Mani nak da unun Rom amin kindan yan kan nandanjo agim, do nak gat emat amin kabino gat da kin uwalni da kisiron nan abidagiman. ²⁸ Anek ni gulusun kindan agit nan abidawit unun dakon mibili nandan do anek gen kokwin amin kabinikon ankigim. ²⁹ Nak da Juda amin yoyiko iyi dakon gen teban kindan yapmak do anek abidaman yan nayiwit. Mani gen yan imgwit unun koko yo madep dima agit. Rom amin nin da si anatan kimotjak bo ae dam tebanon yipnen da aripmon gulusun kindan dima agit. ³⁰ Ae Juda amin da si anakba kimotjak do pasilikon da gen yan anteban awit unun nandanek tepmisi yabekgo gagon obisak. Ae gen yan iman amin unun kisi gagon obinjek mibili nido gen yan iman unun gak da inamon yan tenjenoni do yoyisat.”

³¹ Kalbi emat amin gen unun guramigek Pol abidan anan kokup pap Antiparis unudon ankiwit. ³² Wisa dagokdo emat amin kabi miktimon da agipgwit unun tobil iyi da yomakon kinakwa oskon agipgwit amin dagan Pol Sisaria anan kiwit. ³³ Oskon agipgwit amin Sisaria kin altanek gapman dakon mibiltok amin madep do papia unun iminjek Pol yo kisi unun da kisiron yipgwit. ³⁴ Gapman dakon mibiltok amin madep da papia unun maninjek Pol yan iyigit, “Gak provinsgo dukon?”

Yanban Pol da iyigit, “Nak provinsno Silisia.”

³⁵ Yanban iyigit, “Gen yan gaman amin da abin altanakwa gengo don nandanek.” Yan iyinjek obip amini yoyiban Pol kila amin madep Erot da kalip yut madep agit unudon yipmanek kilani ani do yoyigit.

24

Juda amin dakon kila amin da Pol gen pikon yipgwit

¹ Gildat 5 kabi egi mudanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias gat, ae kila amin di gat, ae Rom dakon gen teban nandan nandan amin kindan mani Tetulus kisi Sisaria pigiwit. Pigi Pol ni gulusun nan agit dakon geni gapman dakon mibiltok amin madep iyiwit. ² Gapman

dakon mibiltok amin madep Peliks da Pol yan iban winakwan Tetulus da Pol gulusun agit dakon mibili yan iminek Peliks yan iyigit, “Kila amin madep Peliks, gak da nin panpuluganaki emari mini yaworisi ekwaman. Gak nandak nandakgo tagisi do nin da miktimon kulabik tagisi anaki abisok tagisi ekwaman. ³ Unun do anek nin gak do but galaksi nandanek ya yansi gayaman. ⁴ Mani gak bisap dubagi abidono egipneñ unun tagi dima. Do nandan yawok niminek genin pisipmisok on nandan nibi do gayaman.

⁵ “On amin yokwi morapmisi panalon aban koman. On miktimon kokup kisi morapmon Juda amin dakon buri suganban emat upbalapyo madepsi an. Ae Juda amin nin nipman degek nandan gadat njwakwari kind aawit. Amin da unun kabi do Nasaret Amin yan yoñ. Unun amin kabi dakon mibiltok amini oni akdak. ⁶⁻⁷ On amin da Telagi Yut Madep anupbal aban telagi dima tosak do pini anakwan abidagiman. ⁸ Do gak da gaga iyinaki gen morap yan imaman unun bami yoman yan iy i yanakwan nandaki.”

⁹ Yan yanakwan Juda amin kisi da Tetulus dakon gen jonigek yan yawit, “Gen morap yosok unun bamisi yosok.”

Pol da Peliks gen iyigit

¹⁰ Gapman dakon mibiltok amin madep da Pol da gen yosak do kisit tilak an iban Pol da yan yagit, “Nak nandisat, bilak morapmi gak on amin kabi dakon gen kokwin kila agak amini egipgul. Do gen yan namen dakon kobogi gayik do tagisi nandisat. ¹¹ Amin yoyiki kan yan gayikdan, nak Pin kop gawak im do anek Jerusalem kin altanek gildat 12 kabi egipgum. ¹² Juda amin nandanakwa nak amin kind a gat gen emat Telagi Yut Madepmon dima agimak. Bo ae muwut muwut yutnikon bo kokup papmon amin panmuwugek upbalap ani do butni dima sugagim. ¹³ Abisok gen on yan naman dakon bami kind a dima golikdan. Unun top yoñ. ¹⁴ Mani gen bamisi unun yan. Nak babiknin dakon Pin kop gawak iminek Yesu Yolyol Kosit nan agisat. Juda amin

da unun kosit do nandan gadat njwakwari kind a yan yoñ. Nak gen teban morap ton ae kombi amin da gen morap mandawit unun nandan teban tosot. ¹⁵ Pin kop da amin kilegi ae yokwiyo kisi don kimoron ban paban pidokdan unun do nandan teban tarjek egisat. On aminyo kisi yan gin nandanek ekwan. ¹⁶ Yan do anek bisapmi bisapmi Pin kop da dabilon ae amin da dabilon butnokon gulusunno mini egipben do kilani tebaisi asat.

¹⁷ “Nak bilak di kokup njwakwarikon egek don Jerusalem apgum. Juda amin notnoni yoni mini amin panpulugok do moneñ panapgum, ae Pin kop do mukwa sok do kisi apgum. ¹⁸ Nak Telagi Yut Madepmon kik do anek mibiltok kilektok dakon silip yolek don kigim. Telagi Yut Madepmon kili kilek tagim da egapbo nandawit. Nin amin kalonisok da upbalapmi mini egipguman. ¹⁹ Mani Juda amin di Esia Provins da apgwit unun da nak abidawit. Unun amin kabi kisi pigiman da abisok gak da inamon gen yan naman tam tagi. Mani dima piwit do Juda amin kabi on akgaman da nak do gen di yan nam do nandan kan, abisok gak da inamon agek gen yan namni kan tagi. ²⁰ On Juda amin kabi nak asidon gen kokwin amin kabini da inamon agapbo kili nandawit. Do ni gulusunno nan kawit unun nan si gayini do yoyi. ²¹ Nak gen kaloni kind a gin gen papmon da yan yagim, ‘Pin kop da amin kimakbi aeni paban pidokdan unun nandan teban tosot. Yan nandisat do ji da nak gen pikon nepman.’”

²² Peliks unun Yesu Yolyol Kosit unun dakon mibili kili nandan mudagit. Do Pol gen unun yan mudanakwan Juda amin jomjom ani do yoyinek yagit, “Emat amin dakon mibiltok amin Lisias da pinakwan genji dakon yan dagok don an daben.” ²³ Yan yoyinek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, “Pol dam tebanon yipmanek tebai dima wamni. Ae notni da anpulugok do apba kan, dima kirinik yobi.”

Peliks da Pol dam tebanon yipban bilak bamori egipgut

²⁴ Gildat kabi di egi mudanakwa Peliks gat miñatni Drusila gat apgumal. Drusila unun Juda miñat kinda. Peliks da Pol yan iban obiñ Yesu Kristo nandan gadan imim dakon mibili do iyinakwan nandagit. ²⁵ Pol unun anpak kilegi gat, ae amin iyi do kila anek anpak kalipmi pabiñ yopmanek egip egip dakon gen gat, ae Pin kop da don gen pikon nipdisak unun do iyigit. Iyinakwan Peliks da nandan pasalek yagit, “Gak nipman dek kiki. Don bikbikno kinda tanban kan opbi do gen yipbo opjak.” ²⁶ Peliks unun Pol da moner di iban dam tebanon nan pulugan yipban kisak unun do kisi nandagit. Yan nandagit do bisap morapmi Pol yan iban opban gen yagimal.

²⁷ Don bilak bamori egi mudanakwa Posius Pestus da Peliks dakon tamo abidagit. Anakwan Juda amin da Peliks do nandaba tagi asak yan do Peliks da Pol dam tebanon sigin yipban egipgut.

25

Pol da Rom dakon kila amin madep Sisa da geni nandisak do yagit

¹ Pestus da abiñ gapman dakon tamo madep abidan yigek wasanek Judia miktin kila agit. Anek gildat kapbi egi mudanek Sisaria kokup pap yipmanek Jerusalem wigigit. ² Wigakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon mibiltok amin gat da Pestuskon kinjek Pol gen yan imgwit unun do iyiwit. ³ Iyinek tebaisi yan yawit, “Gak nin panpulangan yanbi unun amin yipba Jerusalem wisak.” Amin di kosiron pasilek Pol anakba kimotjak do kili yoyiwit unun do anek gen unun iyiwit. ⁴ Yanba Pestus da yan yoyigit, “Pol Sisaria dam tebanon egisak. Nak Sisaria kili ununjok pigikdisat. ⁵ Do kila aminji di yopba nak gat pigino gulusun kinda agit kan, unun amin da gen yan imni.”

⁶ Pestus unun gat gildat 8 bo 10 egi mudanakwa Sisaria pigigit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo gen pi an yutnon yigek Pol anopni do yoyigit. ⁷ Yoyinban anobiñ yipba agakwan Juda amin Jerusalem da piwit da Pol angwasiñ akgwit. Anek gulusun yokwisi

morapmisi agit yan yanek gen yan imgwit. Mani gen unun bami mini isalsi yan imgwit.

⁸ Yanba Pol da yan yoyigit, “Nak Juda amin da gen tebanon gulusun kinda dima agim. Ae Telagi Yut Madep do bo ae Sisa do gulusun kinda dima agim.”

⁹ Yanban Pestus unun Juda amin da but galak nandan imni do anek Pol yan iyigit, “Gak Jerusalem wigiti nak da inamon agaki gen on yan gameñ unudon nandaken do tagi nandisak?”

¹⁰ Yanban Pol da yan iyigit, “Nak Sisa dakon gen kokwin amin kabikon akdat. I don gin gen yan namgwit dakon geni nandagi. Nak Juda aminon gulusun kinda dima agim unun gaga pakyañsi nandisak.

¹¹ Nak si kimokgen da aripmon sun kinda agim kan, tagi nikba kimokgen. Mani top yanek gen pikon nepgwit kan, amin kinda da nak Juda amin da kision dimasi nepjak. Rom dakon kila amin madep Sisa dagin geno nandisak do nandisat.”

¹² Yanban Pestus nandan kokwin amin kabini gat gen yanek unun da kwenon yan iyigit, “Gak Sisa da gengo nandisak do yal, do Sisakon kikedisak.”

Pestus da kila amin madep Agripa Pol do iyigit

¹³ Gildat kabi di egi mudanek kila amin madep Agripa gat sami Benaisi gat Pestus kok do Sisaria kokupmon opgumal. Obinek but galak gen iyinek pi tamo on abidagil unun do nandando tagisi asak yan iyigimal.

¹⁴ Sisaria gildat morapmi egipgumal do Pestus da Pol dakon geni amin madep iyinek yagit, “Peliks da amin kinda dam tebanon yipgut da egisak. ¹⁵ Nak Jerusalem wigigim bisapmon Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabini gat, ae kila amini gat da unun amin gen yan imgwit. Yan iminek sun agit dakon kobogi nak da yan dagok anapbo kobogi yokwi abidosak do yawit. ¹⁶ Yanba yoyigim, ‘Rom amin ninon gen teban kinda yan tosok. Amin kinda da amin kinda gen yan imjak kan, amin unun da geni yan imjak amin da inamon agek gen yan iban kobogi tagi yosak. Yan aban asi yo yokwi kinda agit kan, kobogi do yo yokwi tagi an imimi.

Yañ dîma ani kan, Rom nin dakon gen teban yapmanjan.’

¹⁷ “Nak idon opgum bisapmon gen yañ imgwit amin nak gat kisi opguman. Obinej nak bisap noknok dîma agim. Pakgiman da wisa dagokdo gen pi yutnon yigek unun amin anopni do yoyigim. ¹⁸ Anobinakwa gen yañ imgwit amin da pidan agek yo yokwisi kinda agit do bo yañ imdan yañ nandagim. Mani dîma. ¹⁹ Yum yo bamori dogin gen emat awit. Kinda unun iyi Pinjop anpak nianji anek gawak iman unun do yawit, ae kinda unun amin kinda kimakgit mani Yesu do gen emat awit. Mani Pol da Yesu unun pidagit da egisak yañ yosok. ²⁰ Nak gen unun dakon mibili nandako dîma pisagit do nianon da gen kokwin kilegi aben yañ do antidok agim. Do Pol yañ iyigim, ‘Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yañ gamen unudon nandaken do tagi nandisal?’

²¹ “Yañ iyiko Pol yañ yagit, ‘Nak Sisa da geno nandisak do nandisat. Do idon dam tebanon egapbo don nepbi Sisakon kiken.’ Yañ yagit do dam tebanon sigin egipjak do yañ dagagim. Unudon egakwan Sisakon kigik dakon kosit anoman anek don yipbo kisak.”

²² Agripa da gen unun nandanek Pestus yañ iyigit, “Nak da naga unun amin dakon geni nandaken do nandisat.”

Yañban Pestus da kobogi yañ iyigit, “Anwa yanakwan nandakdisal.”

²³ Gildat kinda do Agripa gat Benaisi gat kila amin madep imalni tagisi panek opgumal. Opbal emat amin dakon mibiltok amin madep gat, ae kokup pap unun dakon mibiltok amin gat kisi muwut muwut yutnon wigiwit. Anakwa Pestus da Pol yañ iban wigit. ²⁴ Winakwan Pestus da yañ yagit, “Kila amin madep Agripa, gat ae amin morap on muwaman ji on amin do koni. Juda minat amin morapyo Jerusalem ekwan ae idon ekwan kisi da on amin gen yañ imgwit. Anek madepsi yañ tidanek unun amin dimasi egipjak, nak da si anakgo kimotjak do nayiwit. ²⁵ Mani nak da gulusun kinda si kimotjak da aripmon dîma agit kagim. Ae iyi Sisa da geni nandisak

do yagit, do nak da yañ mudan ibo Sisakon kikdisak. ²⁶⁻²⁷ Mani ni gen bami kinda nan mandan yipbo amin madepninon kisak unun dîma nandako pîsosok. Dam tebanon amin kinda yipbo kinakwan gen yañ imgwit dakon but pîso gen kinda gat dîma yipbo kisak kan unun tagi dîma. Do kila amin madep Agripa, gak ae amin kabi ji kisi da on amin dakon mibili nandani do anek muwaman. Mibili pakyansi nandano pisanakwan gen bami papiakon tagi mandaken.”

26

Pol Agripa da inamon gen yagit

¹ Agripa da Pol yañ iyigit, “Bikbik gabo gaga do gen ya.”

Iyiban mirak yopni do Pol kisiri anenagek iyi kutnok do gen yañ yagit, ²⁻³ “Kila amin madep Agripa, gak Juda amin nin dakon anpak unun pakyansi nandisal, ae pidok pidok mibili nido aman unun kisi nandan mudosol. Do Juda amin da gen yañ naminakwa nak naga anjuknok do gen kobogi gak da inamon yok do tagisi nandisat. Butgo yawori tanakwan yigek gen morap gayikdisat unun pakyansi nandaki.

⁴ “Juda amin morap kisi da nak pakyansi nandan naman. Nak moninisogon miktinnokon yawi diwatno gat egapno nandan namgwit. Ae unudon gin dîma, don Jerusalem panji egipgum bisapmon kisi nandan namgwit. ⁵ Nak dakon mibilno unun da kilisi nandan namgwit, do iyi gayik do nandan kan tagi gayini. Nak monji bilagi egipgumon da wasanek Parisi amin kinda egipgum. Parisi amin dakon gen tebani unun morapmisi. Juda amin kabi diwaridakon gen tebani yapmanek unun dakon jigisi. Gen teban morap unun guramikgim.

⁶ Gen pikon nepgwit dakon mibili unun yañ. Pinjop da babiknin do yo ak do yañ teban tagit unun asi altokdisak yañ nandan teban tosot. ⁷ Juda amin nin dakon amin kabi 12 unun kalbi ae gildari Pinjop gawak imaman. Yañ anek yo unun asi altokdisak yañ nandan teban tanek ekwaman. Kila amin madep, nak kisi unun dogin nandan teban tanek egisat. On gen dogin Juda amin

da gen pikon nepgwit. ⁸ Amin diwari ji nido Pinjkop da amin kimakbi aripmi dima paban pidokdan yan nandan?

⁹ “Kalip nakyu kisi Yesu Nasaret amin dakon man abin yip do pi madepsi aben yan si nandagim. ¹⁰ Jerusalem kokup papmon pi yan si agim. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan naminakwa Yesu dakon telagi minat amin kabi morapmi dam tebanon yopgum. Ae si dapba kimotni do gen yan anteban awiron nakyu kisi da si dapba kimotni do yagim. ¹¹ Bisap morapmi Juda amin dakon muwut muwut yut tawiron agek unun amin Yesu manji imni do pi madepsi agim. Nak butjap madepsi nandan yominek yo yokwisi an yoben do kokup pap dubagikon kisi yol panjigim.

Pol da iyi Yesu nandan gadan imgut do iyigit

(Yabekbi 9.3-19 ae 22.6-16)

¹² “Bisap kindakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan naba Damaskus kigim. ¹³ Kila amin madep, nak yan si gayisat, gildat binap 12 kilok da tilagon kosiron kinapbo tenteni madep kinda Kwen Kokup da pinban kagim. Tenteni unun tapmimi ton si tentenagit. Gildat dakon tenteni yapgut. Tenteni unun nak ae amin agipguman ninon yangut. ¹⁴ Anek tentenan niban nin kisi miktimon manpak mudagiman. Man pagek nandanapbo Ibru genon da gen kinda yan nandagim, ‘Sol, gak nido nak anupbal ak do pi asal? Gak nak dakon galaktok yol do kurak tanek gaga nan tepmi imisal.’

¹⁵ “Yan nayinban yagim, ‘Amin Tagi gak namin?’

“Yan yoko Amin Tagi da yagit, ‘Nak Yesu. Nak nan anupbal ak do pi asal. ¹⁶ Gak pidan at. Gak nak dakon oman aki do anek manjin gep do alta gamisat. Gak abisok yo pindakdal, ae yo don goliko pindatgi unun dakon yan tentenok abi do manjin gepmandat. ¹⁷ Nak da gak anjutnanapbo gaga dakon amin kabi ae Amin Nwakjwari Kabi da gak dima anupbal ani. Gak yabekgo Amin Nwakjwari Kabikon kin ¹⁸ but dabilni pabi pisoni. Pabi pisanek pilin

tuk manji iminek but tobil anek tentenikon apni. Abinek Sunduk dakon tapmimon da pulugan kinjek Pinjkopmon apni. Anek nak nandan gadan naminakwa diwarini wiririk yobo telagi minat amin kabikon sanbeni.’”

Pol Pinjkop dakon pi agit unun do iyigit

¹⁹ Pol sanbenek yan yagit, “Kila amin madep Agripa, nak Kwen Kokup dakon yo unun kanek geni dima kirinikgim. ²⁰ Damaskus da wasanek Jerusalem ae Judia miktin kisi, ae Amin Nwakjwari Kabikon agek Pinjkop dakon gen yoyin tentenanek yan yagim, ‘Ji but tobil anek Pinjkop nandan gadan imni. Yan anek asi but tobil ayin yan amin da dandani do anpak kilegisi ani.’ ²¹ Gen unun yanapbo Juda amin da Telagi Yut Madepmon abidanek nikba kimokgen do pini awit. ²² Mani Pinjkop da anpuluganakwan egi anan wigim da abisok egisat. Yan agit do abisok idon agek amin isali ae amin madep ji do gen on yan tentenosot. Gen on kalipsigwan kombi amin gat ae Moses gat da yo don altoni do yawit unun bangin yosot. ²³ Yan yawit, ‘Kristo unun tepmi panek don kimoron da wasok wasok pidot pidot amin egipjak. Anek Israel aminon ae Amin Nwakjwari Kabikon kwan Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi dakon tenteni do yan tentenosak.’”

Pol da Agripa but tobil asak do iyigit

²⁴ Pol gen sigin yanakwan, Pestus da madepsi yan tidanek yagit, “Pol gak but upbal al. Nandak nandak kalugi timit do pi morapmisi abi unun da nandak nandakgo anupbal ak.”

²⁵ Yanban Pol da yagit, “Kila amin madep Pestus, nak but upbal dima asat. Nandak nandakno tagisi tanakwan gen bami yosot. ²⁶ Unun yo morap unun nomansi alta mudawit, do kila amin madep Agripa da gen morap yosot unun kisi nandan mudosok. Unun do anek pasol pasoli mini nomansi iyisat. ²⁷ Kila amin madep Agripa, gak kombi amin dakon gen nandan teban tosok yan nandisat.”

²⁸ Yanban Agripa da Pol yan iyigit, “Bisap pisipmisok gen nayinbi Kristo Dakon Amin kinda dagoken yan nandisal, ma?”

²⁹ Yanban Pol da kobogi yan iyigit, “Bisap pisipmi bo dubagi egek but tobil ani unun da yo madep dima asak. Gak ae on amin kabi abisok nak dakon gen nandan, ji kisi nak yombem gin ani do Pin kop bisit iyisat. Mani on nap teban kisit jikon panjeban ani do dima galak tosot.”

³⁰ Pol yan yanban kila amin madep, ae gapman dakon mibiltok amin madep, ae Benaisi, ae amin diwari amin madep gat yikgwit unun kisi pidan akgwit. ³¹ Pidan agek yut unun yipman degek notni yoyin yoyin anek yawit, “On amin si kimotjak bo ae dam tebanon egipjak da aripmon gulusun kinda dima agit.”

³² Yan yanakwa Agripa da Pestus yan iyigit, “On amin yipbi isal tagi kigigi, mani iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do Sisakon yipno kisak.”

Pol Rom kigit

27

(Kilapmi 27–28)

Pol Rom kisak do tap waggakon yipgwit

¹ Nin tap wakga abidanek Itali miktimon kinen do yan anteban awit. Anek Pol gat ae dam tebanon amin di gat timik emat amin 100 dakon kila amin da kisiron yopgwit. Kila amin unun mani Julius. Unun Sisa Dakon Emat Amin Kabikon nani kinda. ² Nin kokup pap Adametium dakon tap wakga kindakon wigigiman. Tap wakga unun Esia miktim dakon kokup pap diwari ton unudon kik do agit. Aristakus, kokupni Tesalonaika, unun nin gat kisi kigiman. Provinsni unun Masadonia.

³ Agapno wisa daganban Saidon kokupmon pan ki akgiman. Unudon Julius da Pol do nandaban tagi agit do yan iyigit, “Gak kwi notgoni da yo nido wadasal unun tagi anpulugoni.” ⁴ Unun kokup yipman dek kinapno mirim dambi da apgut do Saiprus miktim tim tap binap tosok unun da yongam anakwan nin unun tetgin da kigiman. ⁵ Kinjek Silisia ae Pampilia Provins bamot yapmanek tap binap mandanek kokup pap

Maira unudon kin altagiman. Maira unun Lisia Provinskon tosok. ⁶ Unun kokup papmon Julius da tap wakga njawanari kinda analon agit. Tap wakga unun kokup pap Aleksandria dakon tap wakga kinda. Unun tap wakga Itali kik do agit do nin unudon wigigiman.

⁷ Wigino mirim unun dambi da apgut do tap wakga unun yaworisi agegakwan gildat kabi di mudawit. Nin si antidok anek don kokup pap Nidas ankwana agiman. Mirim dambi da sigin abinakwan tap wakga antobilno miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Krit unun da anyongam anakwan mirim dima agit tetgin da kigiman. Kinjek Krit dakon miktim tomni diwat kinda yipban tap kaga kigit mani Salmone unun da kapmatjok da yapmanek kigiman. ⁸ Tap wakga dakon kila amin pi madepsi anakwa Krit dakon tap kidipmin nan yolek kigiman. Kin don kokup kinda mani Tap Waga Tamo Tagisi unudon kin altagiman. Kokup unun kokup pap Lasia da kapmatjok tosok.

⁹ Nin yaworisi agek bisap madepsi nagiman. Anek Juda amin da Pin kop do nandanek jap kelek ekwan bisap madepni unun kili yapmak, do mirim sikakyo da tap pakbi anupbal akdisak yan nandanek Pol da yan yagit, ¹⁰ “Amin morap, gen dayisat unun pakyan si nandani. Nin kinapno bisap yokwisi kinda noman tan nimdisak. Anakwan yik gat ae tap wakga gat ae nin gat kisi mudokdaman.” ¹¹ Mani emat amin 100 dakon kila amin Pol da gen unun yagit do nandaban yo isali anakwan tap wakga abidok amin gat ae tap wakga dakon ami gat dakon nandak nandakni yolgit. ¹² Ais bisapmon tap wakga unun tamokon tagi dima pan ki akgan. Do amin morapmi da but kalon anek yum Piniks kokup papmon pan ki egip do ankilik konen yan nandawit. Unudon ais bisapmon tagi egipnen yan nandawit. Piniks unun Krit miktimon saut tet do tosok, ae unudon da gildat pigisak tetgin do noman tagi kokogi. Piniks unun Krit dakon tap wakga pan ki akgan tamo kinda. Unudon mirim madep dima asak.

Mirim madepsi agit

13 Mirim saut tet da yawori anjakwan Piniks tagi kinej yan nandawit. Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akgan unun ilikba winban Krit da tap kidipmij nan yolek kigimanj. 14 Mani bisap dubak dima agapno mirim madepsi tapmimi tonj kinda apgut. Mani unun Nod Tet Mirim yan yonj. Unun mirim da Krit miktim timon da apgut. 15 Abij tap wakga tebaisi tidanjakwan nin sigin kik do antidok agimanj, do tap wakga yum kono mirim da iyi awilgit. 16 Anjakwan nin kinj miktim timjok kinda tap binap tosok mani Kauda unun da manjikon da kigimanj. Unun da yongam timi di agit do nin pi madepsi anek bot monij abisino bunon nolgij unun ilitno apgut. 17 Apban tap wakga dakon pi monji da ilikba tap wakgakon winban tebaisi anteban awit. Yan anek nap teban yopba tap wakga da mibilgwan pukwa tap wakga dima tuwil kisak do wamanj panjeban awit. Ae Aprika miktim unun da kapmatjok niman tim yokwi kinda tosok mani Sitis unudon tap wakga da kinj teban tosok yan do pasol pasol awit. Yan awit do tap wakga dakon imal ilikba pinba yum kanakwa mirim da tap wakga awilgit. 18 Mirim gat tap gat da nin tebaisi ukwayikgimal, do wisa dagokdo tap wakga dakon pi monji da yik morap maba tap kaga pigi mudawit. 19 Anek gildat kinda do tap wakga dakon pi monji da tap wakga dakon yoni diwar maba pigiwit. 20 Mirim sikakyo madepsi da dagok dagogi mini anjakwan gildat morapmi agipgumanon gildat dabil gat ae gik gat dima pindakgimanj. Ae nin puluganj kinej yan kinda dima nandagimanj. Nin kisisi pasildamanj yan nandagimanj.

21 Gildat morapmi jap dima nanjek agipgwit. Don Pol da binapnikon agek yan yoyigit, "Amin kabi, ji nak dakon gen guramikba Krit miktim timon si egipguman tam, tap wakga dima yokwi tanban, ae yo morap dima pasilbam. 22 Mani abisok yan dayisat, nin kabikon kinda dima pasildisak. Tap wakga dagin wagil tasik tokdisak, do ji but pasol dima ani. 23 Nak Pinjok gawak imisat. Nak unun dakon amin. Unun

dakon anjelo kinda da kalbi abij nak da kapmatjok agek 24 yanji nayik, 'Pol, gak dima pasolgi. Asisi gak kinj Sisa da inamon atdisal. Nandaki, gak dakon bisit Pinjok da kili nandak, do amin morap gak gat tap wakgakon ekwan unun dima pasildanj.' 25 Pinjok dakon anjeloni da yan nayik, do ji dima pasolni. Pinjok top dima yosok. Gen nayik unun yanji altanban kokdamanj. 26 Yum kanapno mirim da tap wakganin awil anki miktim tim kinda tap binap tosok unudon yipban teganj atdisak."

27 Nin gildat 14 non Tap Adia unudon agek unun kalbi binap 12 kilok tap wakga dakon pi monji da nin miktim tim kindakon abij ankapmat amanj yan nandawit. 28 Yan nandanjek tap pakbi ilari bo ae kwen yan kok do tilak yipba pigi 40 mita abidagit. Yan kanek ae timisok di gat kinj tilak aeni yipba pigi 30 mita abidagit. 29 Yan kanek tap wakga kinj tipmon tidanban wagil tuwil kisak yando si pasalgwit, do tap wakga da bunikon kirat madep tap wakga abidanban akgan 4 kabi yopba pigiwit. Yan anek wisa tepmi dagosak do bisit pi awit. 30 Tap wakga dakon pi monji unun nianj anek tap wakga tayanjok yipmanj degek giptimnin panjutnonen yanon da kosit wusik awit. Do bot moniji witalba pigakwan kirat madep tap wakga abidanban akgan unun tomnikon da yopno pigini yan top yoyiwit. 31 Anakwa Pol da emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amini gat yan yoyigit, "On amin kabi tap wakgakon dima egipni kan, ji kisi pasildanj." 32 Yanban emat amin da bot moniji anteban awit nap unun mandanj daganban tap da ananj kigit.

33 Wisawisa do Pol da amin morap jap noni do yan yoyigit, "Bisap dubak butji tagi dima tanakwa jap dima nawit. Isalsi agakwa gildat 14 mudak. 34 Yando, ji jap si noni dosi dayisat. Nanba unun da ji panjeban asak. Ji dimasi pasildanj. Ae busunj dangwanjisok kinda dimasi pasildisak." 35 Gen unun yan mudanjek bret abidanj amin morap da dabilon Pinjok ya yan iyinejek bret pudanjek nagit. 36 Yan aban amin morap kisi dakon but tagisi anakwa kisi da jap nawit. 37 Nin morap kisi 276 yan da tap wakgakon

agipgumanj. ³⁸ Jap aripninon nanjek tap wakga tagap tosak yanj do wit maba tap kagagwan pigiwit.

Tap wakga tuwil kigit

³⁹ Wisa daganakwan tap wakga dakon pi monji da miktim unun kanjek ni miktimon abimanj unun dima nandaba pisagit. Mani tap wakga da panji atjak tamo nimanin ton tagisi kinda kawit. Yanj kanjek nin unudon panji atnej kan tagisi yanj nandawit. ⁴⁰ Yanj nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akgan unun dakon napni mandan daganba tap kagagwan tawit. Yanj anjek unudon gin tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik dakon napni witalgwit. Anek mirim da tap wakga pisonban kisak do imal ilikba kwen wigigit. Yanj anakwa tap wakga unun tap kidipmin tetgin kigit. ⁴¹ Mani tap wakga niman madep kinda tap binap tagit unudon wukwan abidagit. Tap wakga dakon tomno nimanon tebaisi teganjek tagit. Yanj anakwan tap da tap wakga dakon bunji tidan tuwilgit.

⁴² Emat amin da dam tebanon amin pakbi pudanjek wagil kikan yanj nandanjek si dapba kimotni do nandawit. ⁴³ Mani emat amin 100 dakon kila amin da Pol anakutanjek dima dapba kimotni do nandagit, do dima dapni do emat amin yansop anyomgut. Anek tap pudan nandan amin tap pakbigwan manjek unun da kalip ilenon wigini do yoyigit. ⁴⁴ Anakwa amin diwaru kindap diwat ae tap wakga dakon diwat ban timigek ilenikon wigini do yoyigit. Yoyinban yanj gin anjek nin kisin ilenikon tagisi wigigimanj. Amin kinda dima pasilgit.

28

Pol Malta miktim timon egipgut

¹ Nin ilenikon tagisi wigigimanj. Wigek miktim timjok kinda tap binap tosak unun mani Malta unudon obimanj yanj kokup amin da niyinja nandagimanj. ² Unun kokupmon amin da nin do anpak tagisi anningwit. Sikak manjek kokup mirimisi agit do kindap panj sejek unudon kindap alinanj do niyiwit. ³ Pol kilan kilan di panmuwuk kindapmon sonakwan tunon

amin emari ton kinda kindap tedep da yolban wigit. Winj Pol da kisiron injinjek geni duban pigakwan teganj tagit. ⁴ Unun kokupmon amin da kanba Pol da kisiron tunon amin unun telinj telinj aban kawit. Yanj kanjek iyi gin notni yoyinj yoyinj anjek yawit, “Koni, on amin unun amin kinda anakban kimakgit. Tap kaga pigi dima kunwak, mani abisok kobogi yomyom pinjop da dima egipjak do nandisak, do kobogi imisak.” ⁵ Mani Pol da tunon amin unun pambalikban kindapmon manakwan Pol da giptimon yo kinda dima noman tanj imgut. ⁶ Amin giptimi pap tosak bo ae unudon gin manj pagek kimotjak yanj nandawit. Mani bisap dubagi egi kanba Pol da giptimon yo kinda dima altanj imgut yanj kanjek nandak nandakni kulabik anjek yawit, “On amin unun pinjop kinda.”

⁷ Kindap sonj aligimanj da kapmatjok Malta dakon kila amin madepni dakon yoma unudon tosak. Kila amin unun mani Publius. Unun amin da nin timik yutnikon panji gildat kapbi kilanin tagisi agit. ⁸ Publius dakon datni unun sot anjek giptimi kindapmi sonakwan pakgit. Ae kok ilityo kisi agit, do Pol unun kok do wigek bisit anjin mudanjek kisitni kwenikon wutjinjek anmilip agit. ⁹ Yanj aban unun miktim timon sot amin diwaru kisisi apba panmilip agit. ¹⁰ Nin do nandaba wukwan nimanjek but galak do yo morapmi ningwit. Ae tap wakga abidok do agimanj bisapmon kosit agek nanj panjo anenj do yo unun tap wakgakon yopgwit.

Pol Rom kinj altagit

¹¹ Nin Malta miktim timon kanek kapbi egipgumanj. Egek don tap wakga kinda abidanjek kosit wasagimanj. Unun tap wakga ais bisapmon unudon panabinj aagit. Tap wakga unun Aleksandria kokup pap dakon. Tomnikon kokup kidat Sus dakon monji bamotni unun yayat dakon wupmi pasinj yopbi. ¹² Nin tap wakga abidanjek kokup pap Sirakus kinj gildat kapbi unudon egipgumanj. ¹³ Egek don Sirakus yipmanj degek Regium kokupmon kinj altagimanj. Unudon pakgimanj da wisa dagokdo mirim saut tet da apgut do nin Regium yipmanj

dekgiman. Yipman degek gildat kinda do nin Puteoli kokupmon kin altagiman. ¹⁴ Unun kokupmon Yesu nandan gadan ingwit amin di pindakgiman. Pindatno unun da Sonda kinda nin gat egipnen do niyiwit. Do unun gat egek don miktim kosit Rom kokup papmon kigiman. ¹⁵ Kinapno Rom amin diwari Yesu nandan gadan ingwit amin da nin abaman yan nandane kin timit do kosiron apgwit. Apba kokup kinda mani Apius Maket unudon nin amin diwari gat domdom agiman. Ae diwari kokup kinda mani Yuman Nanek Pokgon Yut Kapbi unudon pindakgiman. Pindagek Pol tapmim panek Pin kop ya yan iyigit. ¹⁶ Nin Rom pigino Pol iyi gin yut kindakon egakwan emat amin kinda da kilani aban egipjil do yawit.

Pol da Gen Bin Tagisi Rom yagit

¹⁷ Pol gildat kapbi egek Juda amin dakon kila amin yan yoba apgwit. Abin muwugakwa yan yoyigit, “Not kabi, nak nin dakon amin kabi bo ae babaknin dakon anpak pabin yop do anek yo yokwi kinda dima agim. Mani amin da nak Jerusalem abidan Rom amin da kisiron nepgwit. ¹⁸ Nepba Rom amin da gen morapmi nayinba geno nandaba gulusun kinda si nikba kimokgen da arip dima agim kawit. Yan kawit do isal nepba kiken do nandawit. ¹⁹ Mani Juda amin da yan do dima galak tawit. Yan awit do Sisa dagin geno nandisak do yagim. Mani nak naga dakon amin kabino gen pikon yopben yanon da dima agim. ²⁰ Mibili nianon da on nap teban kisitnokon yipgwit unun dayik do anek yan dabo aben. Israel amin da Mesaia apdisak yan nandan teban ton. Unun Mesaia kili apgut yansi nandisat. Yan do anek dam tebanon egisat.”

²¹ Yan yanban iyiwit, “Gak dakon gen Juda amin di da papiakon mandan yipba apban dima kagiman. Ae Juda amin kinda da Judia miktim da idon abinek gak do gen yokwi kinda dima niyiban nandagiman. ²² Mani kokupmi kokupmi amin da Juda amin nin da bikbigon amin kabi kinda nandan gadat njakwari kinda awit unun do

gen yokwi yan yoba nandaman, do gaga dakon nandak nandak niyibi nandanen do nandaman.”

²³ Yan yanek bisap kinda yipmanek don unun bisap yipgwiron Pol da yut egipguron amin morapmi unudon apgwit. Apba wisa dagokdo da wigi pilin tuk anakwan Pol da Pin kop da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenjenan yomgut. Yan anek Moses da gen tebanon, ae kombi amin da papiakon gen ton unun ban yoyinek Yesu nandan gadan imni do pi madepsi agit. ²⁴ Yanban di da Pol da gen yagit do nandaba bami agit, ae diwari da nandan gadat ak do dima galak tawit. ²⁵ Do iyi gin gen emat anek si kiwit. Mani dima kinakwa Pol da mibi gen kinda yan yoyigit, “Telagi Wup da kombi amin Aisaia antagap aban babakji do gen bamisi kinda yan yoyigit:

²⁶ ‘Gak kin on amin kabi yan yoyiki: Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Ji bisap morapmisi sintanek kokdan, mani dima kan nandanyo akdan.

²⁷ Unun do anek on amin nandak nandak kositni kili soggwit.

Ae gen kalugi di gat nandak do kurak tanek mirakni pan soggwit ae dabilni waman soggwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanyo aba pisanban nagon tobilba nak da panmilip abom.’ ”

²⁸⁻²⁹ Pol sanbenek yan yagit, “Unun do ji nandani, Pin kop da amin yokwikon ban timitjak dakon geni Amin Nwakwari Kabikon kwan unun da mirak yopmanek nandakdan.” ³⁰ Pol da yut unun egipgut unun si yuman nan nan anek bilak bamori egipgut. Egakwan amin da yutnikon abin abin anakwa nandaban tagisi agit. ³¹ Anek Pin kop da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenjenanek Amin Tagi Yesu Kristo do yoyin dekgit. Gen yan tenjenok do dima pasalgit. Ae amin kinda da yan sop dima an ingut.

Pol da Rom Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol da papia on mandagit, nido Pol kin kokup pap Rom unudon panmuwukbi egipgwit unun pindat do nandagit. Unudon bisap pisipmisok egek don Spen miktimon kin Gen Bin Tagisi yan tenjenok do nandagit. Do mibiltok on papia nan kalip yipban kigit. On papiagwan Pol da Kristo dakon Gen Bin Tagisi do pakyanisi yan tenjenosok, ae Yesu yolyol amin da ni anpak ban ani unun do yosok.

Mibiltok Pol da gildat tagi yan yoyinek ae Pin kop da Rom panmuwukbi panpulugosak do bisit pi asak unun do yoyigit. Anek papia on mandagit dakon mibili yan yagit, “Nandan gadat agak kosiron dagin Pin kop da dabilon minat aminyo kilegi dagoman” (1.17). Pol da yan yosok, Juda amin bo ae Amin Nwakwari Kabi kisi yokwi pakpak gin. Do Pin kop da nandan yawok yominek yokwikon ban timitjak kosit unun kalonisi kind a gin. Amin kind a Yesu Kristo nandan gadan imjak amin Pin kop da yokwikon nan abidokdisak, anakwan unun amin Pin kop dakon notnisi dagokdisak, ae Yesu Kristo dakon sami ae padik padikyo dagokdisak.

Pin kop da amin kind a yokwikon nan abidosak kan, egip egipni kalugisak. Pin kop unun gat egakwan Wupni unun aminon tugosok. Do yokwi ae kimot da unun amin abin yipjak dakon tapmimni minisi. Kilapmi 5 mon da 8 ron Pol da gen teban dakon mibili yosok, ae Telagi Wup dakon tapmimni Yesu nandan gadan iman aminon pi asak unun do yosok.

Kilapmi 9 non da 11 non Pol da jigini madep kind a do yosok. Pol iyi Juda amin kabikon nani kind a. Juda amin unun kalip Pin kop da iyi do manjigit. Mani Juda minat aminyo morapmi da Yesu manji imgwit. Amin Nwakwari Kabi morapmi da Yesu dakon pandetni dagawit, mani Juda amin dima. Pol da yan yosok, Gulusun unun Juda amin iyi dakon. Pin kop da yo madep unun

iyikon ak do nandagit unun dima kanba pisagit. Mani Pol da Juda minat amin kabi Yesu dakon minat amin kabikon don abin sanbekdan yan nandagit.

Gen mibi do Pol da panmuwukbi ni anpak ban ani unun do yosok. Pol da amin do but dasi galak tan yomyom anpak ani unun do morapmisi yosok. Ae Pin kop dakon pi agak dakon anpak do yosok, ae gapman da yongamwan egip egip, ae amin panpulugok anpak gat do yosok.

*Nandan gadat kosiron dagin Pin kop da dabilon amin kilegisi aman
(Kilapmi 1–4)*

Pol da yabekbi pini do yosok

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon oman monji da papia on mandisat. Unun da nak yabekbi pi aben do yan namgut, ae Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben do manjin nepgut.

² Kalip Pin kop da Gen Bin Tagisi unun do yan teban tok aban kombi amin da gen unun Pin kop da telagi papiakon mandawit.

³ Gen Bin Tagisi unun da Monji do yosok. Unun amin daganek Kila Amin Madep Dewit da kabikon da altagit.

⁴ Ae Pin kop da kimoron nan aban pidagit bisapmon Telagi Wup da Amin Taginin Yesu Kristo unun Pin kop dakon Monji tapmim madepni tan imisak yansi noligit.

⁵ Yesu da pi agit do anek Pin kop da nin do yo tagisi an niminek yabekbi pi anen do yan mudan nimgut. Nin da yan yomno Amin Nwakwari Kabikon amin morap Yesu nandan gadan iminek geni guramigakwa man madep pasak do anek nin manjin nipgut.

⁶ Jiyo kisi yan ilit nandanek Yesu Kristo da kabikon sanbewit.

⁷ Rom amin, Pin kop da ji do but dasi galak tan daminek iyi dakon amin kabi ani do yan damgut. Nak on papia ji do mandan damisat.

Pin kop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat ae but yawotni gat jikon tosak do bisit asat.

Pol Rom amin pindat do nandagit

⁸ Nak mibiltok yan dayisat. Miktimi miktimi amin morap da ji dakon nandan gadat do madepsi yon, do ji do nandanek Yesu Kristo da manon Pinjkop ya yanji iyisat. ⁹ Pinjkop iyi nandisak, bisapmi bisapmi ji do nandanek bisit asat. Nak Pinjkop Monji dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok asat unun but dasi nandan kimagek asat. ¹⁰ Nak bisit yan iyisat, jikon apben do nandisak kan, kosit kinda yipman naban jikon tagi apben. ¹¹ Nak ji dandak do galagisi nandisat, nido wupji dakon yo tagisi di dabo panek tebaisi atni do nandisat. ¹² Nandak nandakno yan tosok, ji dakon nandan gadat da nak anteban anakwan nak dakon nandan gadat da ji panjeban asak.

¹³ Not kabi yanji nandani, nak bisap morapmi jikon ap do nandagim. Nido Amin Nwakanwari Kabikon pi abo nandan gadat awit unuden gin jikon ak do nandisat. Mani bisap morapmi yo diwari da kosit sopman naman. ¹⁴ Pinjkop da pi namgut unun Grik amin, ae Grik amin dima, ae nandan kokwini kilegi amin, gat ae nandan kokwini tagi dima amin, unun kisi panpulugoken do pi namgut. Unun aminon pi dima aben kan, gomano ton yan asak. ¹⁵ Yan do anek Rom amin jiyo kisikon Gen Bin Tagisi yan tenjenoken do galagi madepsi nandisat.

Gen Bin Tagisi unun Pinjkop dakon tapmimni

¹⁶ Nak Gen Bin Tagisi unun do dima mayak tosot. Nido, unun gen kagagwan Pinjkop dakon tapmimni tosok, do unun gen da amin morap nandan gadat an unun yokwikon ban timikdak. Mibiltok Juda amin timikdak, ae Amin Nwakanwari Kabiyo kisi timikdak. ¹⁷ Pinjkop nianon da amin kilegi yan niyisak unun do Gen Bin Tagisi da nolisak. Nin nandan gadat anapno unun do anek Pinjkop da amin kilegi yan niyisak. Wasok wasok unun nandan gadat, ae wasipyo kisi unun nandan gadat kalongin. Gen kinda Pinjkop da papiakon tosok unun do yosok.

“Amin kilegi unun nandan gadat anek egipdan.”

Amin kisi morap da Pinjkop manji imgwit

¹⁸ Pinjkop Kwen Kokup da anpaknin kokwin anek butjapni nolisak. Unun da amin morap manji iminek anpak yokwi an amin unun do butjap madepsi nandan yomisak. Unun amin da anpak yokwi anek gen bami witjinba ton. ¹⁹ Unun amin Pinjkop dakon mibili kili nandawit, nido Pinjkop da iyi kili yoligit. ²⁰ Pinjkop da yo morap wasagiron da win abisok ekwamanon unun yo morap pindagek Pinjkop dakon mibilni pasili ton unun nomansi pindakgan. Pinjkop dakon egip egip nianensi, ae tapmimni toktogisi tosok unun pindakgan, do amin kinda da nak Pinjkop dima nandan imisat yan yogogi minisi.

²¹ Asi, Pinjkop nandan imgwit, mani unun Pinjropsi yan nandanek mani anjisinjek ya yan iyik do dima nandawit. Nandak nandakni upbal tawit, ae nandan kokwini tagi dima anakwa butni pilin tuk awit. ²² Nin nandan kokwinin tagisi yan yawit, mani nandan kokwini tagi dima amin dagawit. ²³ Unun da Pinjkop tilimni ton egip egip teban egisak unun manji iminek dima gawak imgwit. Yum kanek amin egi kimak kimak aman unun dakon wupmi gat, ae minam, ae bit kilapyo gat, ae birombak mibili mibili dakon wupmi wasanek gawak yomgwit.

Minjat aminyo da anpak yokwi mibili mibili awit

²⁴ Yan awit do Pinjkop da yum pindagakwan yokwi dakon galaktok yolek notni da giptimon yumabi anpak inanis an an awit. ²⁵ Unun amin da Pinjkop dakon gen bami yipmanek top gen ban yolgwit. Anek Pinjkop yo morap wasagit unun manji iminek yo morap wasagit unun ban gawak yominek omani anyomgwit. Mani Pinjkop yo morap wasagit unun nanjin toktogisi anjisin kimori. Unun asi.

²⁶ Unun Pinjkop manji imgwit, do Pinjkop da yum pindagakwan anpak mayak mayagi ak do but kindap pawit. Anek minjat da

1:10: Ya 19.21; Ro 15.23 **1:13:** Ya 19.21 **1:16:** Mk 8.38; Ya 13.46; 1Ko 1.18-24 **1:17:** Ab 2.4; Ro 3.21-22
1:19: Ya 14.15-17; 17.24-28 **1:20:** Jop 12.7-9; Kap 19.1 **1:21:** Ep 4.17-18 **1:22:** Jer 10.14; 1Ko 1.20 **1:23:** GT 4.15-19; Kap 106.20 **1:27:** MS 18.22; 20.13; 1Ko 6.9

miñat eyo dakon anpak yipmanek miñat notni gat anpak yokwisi awit. ²⁷ Ae wiliyo kisi miñat eyo anpak yipmanek wili notni gat anpak dima agagi ak do but kindap madepsi pawit. Anek anpak yokwisi awit unun da aripmon kobogi do yo yokwisi timikgwit.

²⁸ Piñkop egisak yan nandawit, mani manji iminakwa Piñkop da yum pindagakwan iyi dakon nandak nandak yokwini yolgwit. Anek anpak yokwi dima agagi awit. ²⁹ Unun anpak yokwi mibili mibili anek, wagat wagat, ae nandaba yokwi tok, ae pindak galaktok, ae amin dapba kimot dakon anpak, ae emat, ae top gen, ae gwayen yok unun aminon tugosok. ³⁰ Ae amin panupbal ak do gen yokwi yon, ae Piñkop do nandaba yokwi tok an, ae butjapmon da gen pap yon, ae pibit tidok an. Ae anpak yokwi kalugi panalon an, ae men datyo dakon gen dima guramikgan. ³¹ Unun nandak nandakni tagi mini, ae iyi dakon yan teban tok geni yapmangan, ae bupmini mini, ae diwari yopyop anpak dima an nandan. ³² Piñkop dakon gen teban kilegi da anpak yokwi unuden an amin si kimotni do yosok unun nandan, mani yum kanek unun anpak yokwi morap sigin an. Ae unun gin dima, amin diwari da unun anpak yokwi anakwa si jonikgan.

2

Piñkop da amin dakon anpakni kokwin kilegisi asak

¹ Ji amin suganek anpakni kokwin an amin yan dayisat, ji disi do sun kinda dima agiman yan yogogi mini. Ji amin suganek anpakni kokwin an bisapmon, unun disiyu kisi do yon. Nido, anpak yokwi an unun disiyu kisi yan gin an. ² Nin nandaman, Piñkop da unuden amin kokwinigek kobogi yokwisi yomisak, unun kokwin kilegikon da asak. ³ Gak amin suganek anpakni kokwin asal, mani gagayo kisi anpak yokwi yan gin asal. Gak Piñkop da gen yan gaban tagi pulugan kiken yan nandisal, ma? ⁴ Piñkop da anpak yaworisi angaminek kobogi tepmi dima gaminek gak do jomjom anegisak

unun do nandabi yo isali asak, ma? Gak da but tobil abi do anek anpak yaworisi angamisak. Gak unun dima nandisal, ma?

⁵ Mani, gak but teban anek but tobil ak do dima nandisal. Yan anek Piñkop da kobogi yo yokwisi angamdisak dakon yo gaga madepsi panmuwuk kakwasal. Ae Piñkop da miñat aminyo gen kokwini kilegisi anyomdisak bisap madepmon butjap madepni analon anakwan gak kobogi yokwisi timitdisal. ⁶ Piñkop da

“amin kalon kalon anpak awit da aripmon kobogi yomin yomin akdisak.”

⁷ Amin diwari anpak kilegisi ak do pi madepsi an kimagek Piñkop gat Kwen Kokupmon tagisi egek man madep gat tilimni gat ae egip egip teban timit do wusik wusik an. Piñkop da unun amin do egip egip dagok dagogi mini yomdisak. ⁸ Mani, amin diwari iyi dogin nandanek gen bami manji iminek anpak yokwisi an amin unun Piñkop dakon butjapni abidokdan. ⁹ Amin morap anpak yokwi an unun jigi tepmiyo madepsi pakdan. Mibiltok Juda amin da paba Amin Nwakwari Kabi kisi da pakdan. ¹⁰ Mani, amin morap anpak kilegi an unun tilim gat ae man madep gat ae but yawot gat timitdan. Mibiltok Juda amin da timikba Amin Nwakwari Kabi kisi da timitdan. ¹¹ Nido Piñkop da miñat amin morap tilak kalonikon gin kokwin asak.

¹² Amin Nwakwari Kabi Piñkop dakon gen teban dima abidawit, mani yokwi aba Piñkop da kobogi do yo yokwisi an yomdisak. Ae Juda amin da gen tebani abidawit, do yokwi aba gen tebani unun yolek gen yan yomdisak. ¹³ Nido, gen teban isal dogin nandan amin unun Piñkop da dabilon amin kilegi dima. Gen tebani guramikgan amin banjin Piñkop da amin kilegi yan yoyisak. ¹⁴ Amin Nwakwari Kabi unun Piñkop dakon gen tebani dima abidawit, mani diwari iyi da nandak nandagon da gen teban guramikgan. Piñkop dakon gen teban dima abidawit, mani butnikon da anpak yokwi tagiyo iyi kokwinikgan. ¹⁵ Unun da yan nolisak, Piñkop dakon gen teban butnikon kili

2:1: Mt 7.1-2; Jn 8.7

2:4: Ep 1.7; 2Pi 3.15

2:6: Kap 62.12; YT 24.12; Mt 16.27; 2Ko 5.10

2:8: 2Tes 1.8

2:14: Ya 10.35

mandabi. Ae Pinjkop dakon galak tok nandan, do bisap diwarikon butnikon da sunj aman yan nandan, ae bisap diwarikon tagi aman yan nandan. ¹⁶ Bisap kinda apdisak, unun bisapmon Pinjkop da Yesu Kristo obakon da amin morap kisi dakon anpak pasilikon da awit unun kokwin akdisak. Gen Bin Tagisi yan tenjenosot unun da unun do yosok.

Juda amin gen teban da panpulugosak yan nandan

¹⁷ Juda amin ji yan nandan, Pinjkop da gen tebani nin do nimgut, do nin do tagisi nandisak. Ae ji disi dakon man pawigek, “Nin Pinjkop dakon notnisi ekwaman” yan yon. ¹⁸ Ji Pinjkop dakon galaktok nandan. Ji gen teban dakon nandak nandak morapmi kili pawit, do anpak kilegi unun tagisi yan yon. ¹⁹⁻²⁰ Ji yansi nandan teban ton, “Gen tebanon nandak nandak tagisi morap gat ae gen bami gat timikgaman, do nin amin dabili mini dakon kosit yolik amin, ae pilin tukgwan ekwan amin dakon tenjenini. Nin nandan kokwini tagi dima amin gat ae minjat monjiyo kisi dakon yoyindetni” yan nandan teban ton. ²¹ Asi, ji amin morapmi yoyin dekan, mani mibili nido ji disi ban yoyindet dima an? Amin kabo dima noni do yoyan, mani ji disi kabo dima bo non? ²² Ji “Yumabi anpak dima ani” yan yon. Mani disi yumabi anpak dima bo an? Ae ji kokup kidat gawak yomyom do dimasi agagi yan yon, mani Amin Nwakjwari Kabi dakon kokup kidat gawak yomyom yutnon yoni kabo dima bo timikgan? ²³ Ji disi dakon man pawigek, “Nin Pinjkop dakon gen teban pakyanji nandaman” yan yon. Mani ji disi gen teban kirijegek Pinjkop dakon man abin yipmanjan. ²⁴ Pinjkop dakon papia da unun anpak do yan yosok: “Juda amin ji da anpak yokwi an do anek Amin Nwakjwari Kabi da Pinjkop dakon man abin yipmanjek jigilak gen yan iman.”

Giptim mandak dakon anpak bamisi

²⁵ Asi, gak gen teban guramiki kan, giptim mandak anpak unun da anpak tagisi asak. Mani gen teban kirijitdal kan, gak

giptingo dima mandabi Amin Nwakjwari Kabi yombem dagosol. ²⁶ Ae amin kinda giptimi dima mandabi da gen teban guramikdak kan, unun amin giptimi mandabi yombem. ²⁷ Asi, Juda amin ji Pinjkop dakon gen teban abidawit, ae amin da giptimji mandawit. Mani ji gen teban kirijikan kan, Amin Nwakjwari Kabi dakon anpak tagi da Juda amin ji amin yokwi yan dolikdisak, nido iyi giptim mandak dima an mani gen teban guramikgan. ²⁸ Juda aminon da altanbi da Juda amin bamisi dima asak. Ae giptim mandak anpak unun kwen giptim dakon yogin dima. ²⁹ Amin kinda Pinjkop da butni kanban tagisi asak unun amin Juda amin bamisi. Giptim mandak dakon anpak bamisi unun Pinjkop dakon gen teban guramit anpak da dima analon asak, Pinjkop dakon Wup da amin buron analon asak. Unun amin amin da mani dima awikwan, Pinjkop da mani awigisak.

3

Anpak yokwi da anpak tagi aripmi dima abin yipjak

¹ Do gak Juda amin kinda kan, unun da nianon da gak anpulugosak? Ae giptim mandak dakon anpak unun da Juda amin tagi panpulugosok, bo dima? ² Unun da madepsi panpulugosok. Pinjkop da Juda amin do yo tagi mibili mibili yomgut. Mibiltok unun da geni kila ani do yomgut. ³ Asi, diwari da geni dima guramikgwit. Yan awit do Pinjkop da yan teban tok agit unun tagi kirijitjak? ⁴ Unun dimasi! Asi, amin morap top amin gin, mani Pinjkop kalon gin bami yogok amin. Unun do Pinjkop gen papia da yan yosok: “Pinjkop gak anpak kilegikon da gen yan namisal.

Ae gen pikon gepni kan teban tokdisal.”

⁵⁻⁶ Nin dakon anpak yokwinin da Pinjkop dakon anpak kilegisi nomansi antenjen asak kan nian yonej? Pinjkop da yokwinin dakon kobogi niban sunj asal yan tagi iyinej? Unun dimasi! Unun amin dakon nandak nandak gin. Pinjkop bisapmi bisapmi anpak kilegikon da pi dima asak

kañ, nianjon da miñat amin morapyo kokwin akdisak? ⁷ Amin diwari da yan yon, “Nak dakon top geno da Piñkop dakon geni bamisi antenjen anek man madejni awigisak kañ, nianjon da amin yokwi yan nayinek kobogi yokwi namisak?” ⁸ Ae amin diwari da gen yokwi yan yon, “Kili anpak yokwi anapno unjudon da anpak tagi noman tanban.” Amin diwari da yanba yokwi tok an naminek gen yokwi unjuden nak da yosot yan yon. Piñkop da kokwin agakni kilegikon da unjon amin kobogi yokwisi yomdisak.

Amin kinda da anpak kilegi kinda dima asak

⁹ Do nian? Juda amin nin da amin diwari yapmanjaman? Unjon dimasi! Nak kili dolit, Juda amin gat ae Amin Nwakwari Kabi gat nin kisi yokwi dakon tapmin da nin tebai wamanjak. ¹⁰ Unjon do Piñkop gen papia da yan yosok:

“Amin kilegi kinda dima egisak. Minisi.

¹¹ Nandak nandakni tagisi amin mini.

Kinda da Piñkop wisin kok do pi dima asak.

¹² Amin kisi morap Piñkop manji iminek yokwi tawit.

Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.”

¹³ “Gen kagani unjon kimakbi tamo yombem.

Top gen morapmi yon.”

“Tunjon amin dakon pakbi emari ton gen dolumnikon da mon.”

¹⁴ “Bisapmi bisapmi amin jobit yominek pantrasik ak do gen yon.”

¹⁵ “Unjon tepmisi amin dapba kimotni do kwan.

¹⁶ Unjon dukwan dukwan amin panupbal anek jigi yom do akwan.

¹⁷ Amin gat but kalon egip egip dakon mibili dimasi nandan.”

¹⁸ “Unjon Piñkop do dimasi pasolgon.”

¹⁹ Nin nandaman, gen morap gen tebanon ton unjon amin morap gen teban da yongamgan ekwan unjon da guramitni do ton. Do amin kinda da “nak amin kilegi”

yan aripmi dimasi yosak. Nin kisi morap miktimon ekwaman Piñkop da dabilon diwarinin ton. ²⁰ Do gen teban guramit kosiron da amin kinda Piñkop da dabilon kilegisi dima egisak. Dimasi! Gen teban da nin diwarinin ton yan nolisak, unjon gin.

Kristo nandan gadan iman amin unjon amin kilegi

²¹ Mani abisok Piñkop da ni kosiron da amin kilegi yan niyisak unjon nolisak. Unjon gen teban guramit kosiron da dima. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon papia gat da nianjon da kilek toneñ unjon do yankwok kili awit. ²² Miñat amin morapyo Yesu Kristo nandan gadan iman unjon Piñkop da amin kilegisi yan yoyisak. Kosit nwakwari kinda dima tosok. Amin morap Piñkop da dabilon arip gin. ²³ Nido nin kisi morap yokwi agiman, ae Piñkop gat Kwen Kokup aripmi dima egipmi. ²⁴ Mani Piñkop da nin do nandan yawok niminek miñat aminyo kilegi yan niyisak. Unjon Yesu Kristo da nin yuman nan nipgut do anek yan niyisak. ²⁵ Piñkop da Yesu kimagek yawini da miñat amin morapyo nandan gadan imni unjon dakon yokwini wiriritjak do manjigit. Unjon agit da gen kokwin agakni unjon kilegisi yan nolisak. Nido kalip miñat aminyo yokwi aba yo yawori an yominek kobogi tepmi dima yongut. ²⁶ Ae abisok bisapmon iyi kokwin agakni unjon kilegisi yan nolik do amin morap Yesu nandan gadan iman unjon amin kilegi yan yoyisak.

²⁷ Do gen teban yolek unjon kosiron da nin amin kilegi dima aman. Pi kinda anek dima, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman, do amin kinda da iyi do dima nandaban wigisak. ²⁸ Nido nin nandaman, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman. Gen teban yolyol kosiron da dima.

²⁹ Piñkop unjon Juda amin dakon Piñkop gin? Unjon dimasi. Unjon Amin Nwakwari Kabi kisi dakon Piñkopni. ³⁰ Nido Piñkop unjon kalonji kindagin egisak, ae nandan gadat kosiron da Juda amin giptimi mandabi ae Amin Nwakwari Kabi giptimi dima

3:9: Ro 1.18–2.24; 3.23 **3:10:** Kap 14.1-3; 53.1-3 **3:13:** Kap 5.9; 140.3 **3:14:** Kap 10.7 **3:15:** Ais 59.7-8
3:18: Kap 36.1 **3:20:** Kap 143.2; Ro 7.7; Gal 2.16 **3:22:** Gal 2.16 **3:24:** Ro 5.1 **3:29:** Ro 10.12 **3:30:** GT 6.4; Gal 3.20 **3:31:** Mt 5.17

mandabi unun kisi nandan gadan iminjakwa timikdak. ³¹ Do nandan gadat anek gen teban yum konej? Unun dimasi. Nin nandan gadat bamisi anek gen teban jonikgaman.

4

Abraham da nandan gadat aban Pinjkop da amin kilegi yan iyigit

¹ Yan do nin babiknin Abraham do nian yonej? ² Abraham anpak kilegi gin anek unun kosiron da kilegi man pagit tam iyi mani tagi awikwan. Mani Pinjkop da dabilon unun kosiron da kilegi man dima pagit. ³ Pinjkop gen papia da unun do nian yosok? Yan yosok:

“Abraham Pinjkop dakon gen do nandan gadat aban amin kilegi yan iyigit.”

⁴ Amin pi anek tomni timikgan unun do but galak dakon yo yan dima yoman. Unun tomni timikgan yan yoman. ⁵ Mani amin kinda pi dima anek nandan gadat asak unun amin Pinjkop yokwi pakpak kokwin anek kilegi man yomisak unun da dabilon kilek tosok. ⁶ Dewit kisi da unun do yagit. Amin anpak tagi ak do pi madep dima an unun Pinjkop da dabilon amin kilegi dagon, ae unun da kisik kisik tagi ani unun do yagit.

⁷ Dewit da yan yagit:

“Amin Pinjkop dakon gen tebani yapba gulusunni unun yopman yominek diwarini wiririkdak unun amin kisik kisik ekwan.”

⁸ Amin kinda yokwi aban Amin Tagi da kobogi im do sanbenek dima nandisak unun amin kisik kisik ekwan.”

⁹ Ji nian nandan? Juda amin giptimni mandabi unun dagin gisami ton ekwan? Bo Amin Nwakhwari Kabi giptimi dima mandabi unun kisi da gisami ton ekwan? Kisi bamot gisami ton ekwan. Nin yan yoman, Abraham nandan gadat aban Pinjkop da amin kilegi yan iyigit. ¹⁰ Abraham nian aban Pinjkop da amin kilegi yan iyigit? Giptimni mandagit bo don mandagi? Unun giptimni dima mandanakwan Pinjkop da amin kilegi yan iyigit. ¹¹ Giptimni dima

mandanek nandan gadat anakwan Pinjkop da amin kilegi yan iyigit. Anek don Abraham unun amin kilegi kinda yan dakon tilak do giptim mandak dakon anpak imgut. Yan do, Abraham unun amin morap giptim dima mandanek Pinjkop nandan gadan iba amin kilegi yan yoyisak dakon datnisi egisak. ¹² Ae Abraham unun giptimi mandabi amin kabi dakon dat yo kisi egisak. Mani amin giptimni mandanek nandan gadat dima an amin unun dakon datni dima egisak. Amin morap giptimni mandanek Abraham da giptimni dima mandanek nandan gadat agit yan gin nandan gadat an amin dakon datni egisak.

Pinjkop dakon yan teban tokni unun nandan gadat amin morap kisi do ton

¹³ Kalip Pinjkop da Abraham gat babikni gat do miktim morap kisi yom do yan teban tok agit. Abraham gen teban yolakwan unun do anek yan teban tok dima an imgut. Nandan gadat gin anakwan amin kilegi yan iyinek yan teban tok an imgut. ¹⁴ Gen teban yolgan amin dagin Pinjkop dakon yan teban tokni timitni kan, nandan gadat unun yo isali asak, anakwan yan teban tokni unun bami mini an mudokdan. ¹⁵ Amin da gen teban yapmanakwa Pinjkop da butjap nandan yomisak. (Mani gen teban mini kan, gen kirijit dakon diwarini mini.)

¹⁶ Pinjkop da Abraham gat babikni don altanek egipdan unun do nandan yawok yominek yan teban tok an yomgut. Do Pinjkop da yo unun manjin yomgut unun timit do nandan gadat anek tagi timitni. Unun yo gen teban yolgan amin dogin dima ton, amin morap Abraham da nandan gadat agit yan gin an amin kisi da yo unun timitdan. Abraham unun nin morap kisi dakon datnin. ¹⁷ Unun do Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Nak da gak gepbo miktimi miktimi amin egi an an kwan unun dakon datni egipdisal.”

Pinjkop unun nandan gadan imgut da dabilon Abraham unun datnin egisak. Unun Pinjkop dagin amin kimakbi egip

egip yomisak, ae yo dima tawit unun gen yanjakwan noman tonj.

¹⁸ Abraham unun Pinjkop da yan teban tok an ingut unun aripmi dimasi noman tokdan yan nandagit, mani miktimi miktimi amin egi an an kwan unun dakon datni egipdisat unun do nandan gadat tebaisi agit. Pinjkop da kili iyigit: “Babikgo da madepsi iren tokdan.”

¹⁹ Abraham unun bilakni 100 do monji aripmi dima panjalagi, ae minjatni Sara unun yo kisi monji aripmi dima panjalagi agit, mani nandan gadatni dima yawogek tebaisi tagit. ²⁰ Pinjkop da yan teban tok an iban but bamot anek nandan gadatni dima yipman dekgit. Nandan gadatni sigin teban tanjakwan Pinjkop do man madep ingut. ²¹ Ae Pinjkop da yo ak do yan teban tok agit unun aripmi tagi akdisak yan si nandan teban tagit. ²² Yan do anek Pinjkop da Abraham dakon nandan gadatni kanek “amin kilegi yan iyigit.”

²³ Gen unun mandabi unun yan: “Pinjkop da amin kilegi yan iyigit” gen unun Abraham dogin dima mandabi. ²⁴ Gen unun nin kisi do yosok. Nin Pinjkop Amin Taginin Yesu kimoron nan aban pidagit unun nandan gadan imaman amin Pinjkop da amin kilegi yan niyisak. ²⁵ Pinjkop da Yesu nin dakon diwarinin wiriritjak do yum kanjakwan amin da anakba kimakgit. Ae nin da kilegi man panen do anek kimoron nan aban pidagit.

Nin Kristo gat kisi kimakgiman ae unun gat kisi egip egip abidagiman

(Kilapmi 5–8)

5

Pinjkop da nin minjat aminyo kilegi yan niyisak

¹ Yan do anek nin nandan gadat ano Pinjkop da minjat aminyo kilegi yan niyisak. Do Amin Taginin Yesu Kristo da panpuluganban nin Pinjkop gat but kalon ekwaman. ² Yesu da minjat aminyo nandan gadat aman unun Pinjkop dakon nandan

yawot kagagwan piginen do yoma witald nimgut da nin abisok unudon tebaisi akgan. Anek nin Pinjkop da abin timikban Kwen Kokupmon iyi da tilim madepgwan egipnen do nandan teban tanjek jomjom aman, ae nin unun do nandanek kisik kisik aman.

³ Nin unun dogin kisik kisik dima aman. Jigi noman tan niman ununyo kisi do kisik kisik anen, nido jigi da nin dakon but panjeban anakwa jigikon tebaisi akgan. ⁴ Ae jigikon tebai agek egip egipninon anpak kilegisi noman ton, ae unun anpak da nin jonjban but galagon da nandan teban tanjek jomjom anek ekwaman. ⁵ Ae jomjom aman unun isal dogin dima aman, nido Pinjkop da Telagi Wupni butninon tagal niban unun da Pinjkop da nin do but dasi galak tan nimisak unun nolinban koman.

⁶ Nin tapminnin mini da egapno Pinjkop bisap yipguron Kristo da abin yokwi pakpak amin nin do kimakgit. ⁷ Miktim amin ninon kinda da amin kilegi anpulugok do kimot ak do dima nandisak, mani amin tagisi kinda amin diwar da unuden amin anpulugok do tagi kimotni. ⁸ Mani nin yokwi pakpak sigin egapno Kristo da nin do kimakgit. Unun da Pinjkop da nin do but dasi galak tan nimisak unun nolinban koman. ⁹ Kristo dakon yawi da nin panjilek aban nin amin kilegi agiman, do unun da nin madepsi panpuluganek panjutnanban Pinjkop da japmisi nandanek yokwi pakpak amin do kobogi yokwisi yomjak bisapmon tagisi egipdaman. ¹⁰ Nin Pinjkop gat uwal sigin egipguman bisapmon Pinjkop dakon Monji da kimagek uwal uwal tagit unun mosak dakon pi anek panmuwukban Pinjkop gat but kalon agiman. Yan agit do yan si nandan, abisok Monji kalugi egisak do anek Pinjkop da nin yokwikon ban timitdisak. ¹¹ Ae unun gin dima, Amin Taginin Yesu Kristo da nin panpuluganban nin Pinjkop gat but kalon agiman, do nin unun do kisik kisik madepsi aman.

Adam da kimot analon agit, mani Yesu da egip egip analon agit

¹² Adam amin kalonji kinda dagin yokwi aban yokwi da miktimi miktimi amin nin kisi timikgit. Ae yokwi da kimot analon agit. Aban miñat amin morapyo kisi kimot da timikgit, nido amin morap kisi yokwi awit. ¹³ Piñkop da Moses do gen teban dima imiñakwan yokwi miktimon kili tagit. Mani gen teban dima tagit do Piñkop da amin dakon yokwini dima manjigit. ¹⁴ Mani Adamon da wiñ Moses da bisapmon amin yokwi awit do kimot da miñat amin morapyo timikgit. Diwari Adam da Piñkop dakon gen irakgit unuden dima awit, mani kimot da ununyo kisi timikgit.

Adam unun Yesu don altosak dakon tilak agit, nido Adam da yo agit unun dakon bami miñat amin moropyo kisikon ireñ tagit. ¹⁵ Mani Adam dakon yokwi gat Piñkop dakon nandan yawotni gat unun arip dima, unun iyi iyi. Amin kinda, Adam, unun da yokwi aban amin morapmi da kimakgwit. Mani Piñkop dakon nandan yawotni da kimot dakon tapmim abin yipmanek miñat aminyo morapmikon madepsi tugañ yomgut. Amin kalonji Yesu Kristo dakon nandan yawotni do anek Piñkop da nin panpulanganban amin kilegi agiman. Yo unun but galak do nimgut. ¹⁶ Piñkop da but galak do kilegi man nimgut unun da yo madepsi asak, unun da Adam da yokwi aban jigi pagiman unun madepsi yapmandak. Adam dakon yokwini do anek Piñkop da miñat aminyo gen pikon yopmanek kisi morap tasik toni do yagit. Mani Piñkop da but galak do yan agit: miñat aminyo yokwi morapmi aba nandan yawok yominek amin kilegi yan yoyigit. ¹⁷ Amin kalonji kinda da gen kirijit aban unun dakon yokwini da kimot analon aban kimot da kila amin madep kinda da yan amin morap pabin yopgut. Mani Piñkop dakon nandan yawok gat ae but galak yoni gat dakon tapmim da kimot dakon tapmim yapmanek madepsi daman. Do nin yanñi nandaman, miñat amin morap Piñkop dakon nandan yawot unun abidon Piñkop da amin kilegi yan yoyinakwan amin kalonji Yesu Kristo da pi agit do anek miktimon

egipjak bisapmon tebaisi atdan.

¹⁸ Yan do, amin kalonji da gen teban kirijikban unun yokwi do anek Piñkop da amin morap kobogi yokwi timitni do gen pikon yopgut. Yan gin, amin kalonji kinda da anpak kilegi aban Piñkop da unun agit do anek nin amin kilegi yan niyinakwan kalugi ekwaman. ¹⁹ Amin kalonji da gen kirijit aban unun do anek amin morap kisi yokwi pakpak amin dagawit. Yan gin amin kalonji da gen guramit aban miñat amin morap kisi amin kilegi dagokdan.

²⁰ Amin da anpakni unun yokwisi yan kan nandanjo ani do anek Piñkop da gen tebani yoban abidawit. Mani amin da yokwi morapmisi aba yokwi awit da aripmon Piñkop da nandan yawot madepsi an yomgut. ²¹ Do yokwi da kila amin madep da yan yigek amin morap kimot analon an yomgut. Mani abisok Piñkop dakon nandan yawotni kila amin madep da yan yikdak. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anek Piñkop da nandan yawok niminek amin kilegi yan niyinakwan egip egip dagok dagogi mini abidoman.

6

Nin Kristo gat kisi kalonji kimakgiman

¹ Do nin nian yonen? “Piñkop dakon nandan yawotni da madepsi ireñtosak do anek nin yokwi sigin anen” yan tagi yonen, ma? ² Unun dimasi! Nin kimakbi yombem do yokwi dakon yan ilit aripmi dima nandanek yolyoli. Do nianon da yokwi sigin anen? ³ Nin Yesu Kristo gat gadanek telagi pakbi sogiman bisapmon nin morap kisi Yesu gat kimot kalonji agiman. Ji unun dima nandan, ma? ⁴ Telagi pakbikon nin Kristokon gadano kimot kalonji ano Piñkop da nin Kristo gat kisi wayikgit. Ae Dat da tapmim madepnikon da Kristo kimoron nan aban pidagit, do unun da aripmon nin egip egip kalugikon egipnen.

Nin Kristo gat kisi kalonji egipdaman

⁵ Nin Kristokon gadano unun da kimot agit nin yo kisi yan gin kimakgiman, do unun da kimoron da pidagit unuden gin nin kimoron da pidokdaman. ⁶ Nin nandaman,

but kalip dakon tapmim wagil minisi asak do anek Yesu gat ae nin dakon but kalipnin gat kisi tilak kindapmon dapgwit. Do nin yokwi dakon oman amin sanbenek dima ekwaman, ⁷ nido amin kili kimakgit unun yokwi dakon oman amini dima egisak.

⁸ Nin Kristo gat kisi kimakgiman, do nin unun gat kisi egipdaman yansi nandan teban toman. ⁹ Nido nin yansi nandan, Kristo kimoron da kili pidagit, do ae kimot kinda gat aripmi dima asak. Kimot tapmimi mini do sanbenek aripmi dima abin yipjak. ¹⁰ Kimot agit unun yokwi dakon tapmim abik do anek bisap kalon kinda kimakban dagagit, mani abisok Pin kop man madep im do egisak. ¹¹ Do yan gin ji yan nandani, "Nin kimakbi yombem da yokwi da kisiron dima ekwaman. Nin Yesu Kristokon gadagiman, do Pin kop man madep im do ekwaman."

¹² Ji yokwi yipba unun da giptimji si kimori unun kilani dima asak. Yokwi da ilik pangwan giptim dakon galaktok yokwi di abam. ¹³ Ae ji yokwi yipba giptim diwatji kisi kila anakwan anpak yokwi dima ani. Ji kimakbi tamokon da pidawit da kalugi ekwan, do ji disi ban Pin kop do paret ani. Anek Pin kop yipba giptimji kalon kila anakwan anpak kilegi ani. ¹⁴ Yokwi da sanbenek kilasi dima akdisak, nido ji gen teban da kisiron dima ekwan. Ji Pin kop dakon nandan yawot da kagagwan ekwan.

Nin anpak kilegi dakon oman amin ekwaman

¹⁵ Nin gen teban da kisiron dima ekwaman, do nian anen? Nin Pin kop dakon nandan yawot da kagagwan ekwaman do yokwi tagi anen? Unun dimasi! ¹⁶ Ji yansi nandani. Amin kinda dakon geni guramigek oman an im do kini kan, unun amin dakon oman amin egipdan. Do unun da tilak ji yokwi do kinjek geni guramitni kan kimot akdan. Mani Pin kopmon kinjek geni guramitni kan, amin kilegi akdan. ¹⁷ Kalip ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani abisok Pin kop da geni daban but dasi nandanek guramikgan, do ya yan iyinen. ¹⁸ Ji yokwi dakon oman

amin egipgwit, mani Pin kop da yokwikon ban timigek anpak kilegi dakon oman amin depgut da ekwan.

¹⁹ Nandan kokwinji aripmi dima, do mibili nandaba pisosak do anek tilak genon yosot. Kalip giptimji kalon yipba anpak injani gat ae anpak yokwisi mibili mibili gat dakon oman amin egipgut. Mani abisok giptimji kalon yipba anpak kilegi dakon oman amin egipjak dakon pi an kimotni. Yan anek ji telagisi egipdan.

²⁰ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit bisapmon anpak kilegi dakon oman amin dima egipgwit. ²¹ Mani anpak yokwi kalip awit unun dakon bami tagi kinda dima abidawit. Abisok unun anpak do mayagi nandan. Unun anpak da amin kimot yomisak. ²² Mani Pin kop da ji yokwi da kisiron ban timik iyi dakon oman amin depgut da ekwan. Do iyi panpuluganban telagisi egek egip egip dagok dagogi mini egipdan. ²³ Yokwi dakon tomni unun kimot, mani Pin kop da but galak do egip egip dagok dagogi mini yumsi nimisak. Unun egip egip Amin Taginin Yesu Kristokon tosok.

7

Kristokon gadagiman dakon tilak gen

¹ Not kabi, gen teban pakyanansi nandan amin ji do gen on dayisat. Ji disi nandan, amin kinda si egisak bisapmon gen teban da yongamgwan egisak. Mani kimokdok bisapmon gen teban da yongamgwan sanbenek dima egisak. ² Nak tilak gen kinda yoko. Gen teban da yosok unun da aripmon minjat kinda amin paban eni gat giptim kalon amal. Mani eni kimokdok bisapmon gen teban da sanbenek dima wamandak. ³ Do minjat unun eni egakwan amin kinda pasak kan, minjat unun yumabi asak. Mani eni kimokdok kan, gen teban da dima abidosok, do amin kinda pasak kan, unun yumabi dima asak.

⁴ Yando, not kabi, ji Kristokon gadanba unun gat kili kimakgwit, do ji Moses dakon gen teban da kisiron dima ekwan. Ji da Pin kop do bami tagisi panalon an

imni do anek abisok kimoron da pidagit amin dakon amin kabini ekwan. ⁵ Nin but kalipmi dakon galaktok yolguman bisapmon gen teban da giptimnin dakon galaktok yokwi yolnen do yabet aban yokwi agiman. Yan anek kimot analon agiman. ⁶ Mani nin Kristo gat kisi kili kimakgiman, do gen teban da nin dima timikdak, nin puluganbi da ekwaman. Do abisok Pin kop do oman aman unun Telagi Wup da kosit kalugi nolinjakwan oman aman. Gen teban papiakon mandabi unun yolek oman dima aman.

Yokwi da nin panupbal agit

⁷ Gen teban da galaktok yokwi ninon panalon aban yokwi aman kan, gen teban unun yo yokwi yan tagi yonen? Unun dimasi! Gen teban da tanek yokwino nolinban nomansi pindakdat. Gen teban da yan yosok:

“Ji amin dakon yo do pindak galaktok dima ani.”

Yan dima yosok tam, pindak galaktok unun anpak yokwi yan dima nandakom. ⁸ Mani yokwi gen tebanon tapmim panek butnokon pindak galaktok mibili mibili panalon agit. Gen teban mini kan, yokwi unun tapmimni mini amin kimakbi yombem. ⁹ Gen teban dima nandagim bisapmon nak kalugi egipgum. Mani gen teban nagon apgut bisapmon yokwi da pidanakwan nak kimot agim. ¹⁰ Gen teban unun amin egip egip yom do noman tagit. Mani unun da egip egip dima namgut, kimot namgut. ¹¹ Nido yokwi da gen tebanon tapmim panek nak ankiligek nikban kimakgim.

¹² Do gen teban unun telagisi. Gen teban morap Pin kop da yipgut unun telagisi, ae kilegisi, ae tagisi. ¹³ Gen teban tagisi da asi nak nikban kimakgim? Unun dimasi! But kalipno da yo tagisi unun nan abidanek nak nikban kimakgim. Yokwi pini anek nomansi tentenajakwan yokwi unun inan inanis yan konej do anek Pin kop da yum kanjakwan pini agit.

Yokwi da kilanin ak do pi asak

7:6: Ro 8:2; 6.4 **7:7:** TP 20.17; GT 5.21 **7:11:** WW 3.13 **7:12:** 1Ti 1.8 **7:15:** Gal 5.17 **7:23:** Gal 5.17; 1Pi 2.11 **7:25:** 1Ko 15.57

¹⁴ Nin nandaman, gen teban unun Pin kop dakon Wupmon da abisak. Mani nak but kalip nan yoldat, nido nak yokwi dakon oman amin egisat. ¹⁵ Nak anpak asat unun mibili dima nandanek asat. Anpak si ak do nandisat unun dima asat. Mani anpak dimasi ak do nandisat unun ban asat. ¹⁶ Nak naga anpak dima galak tosot unun ban asat kan, Moses dakon gen teban unun yo tagisi kinda yan yosot. ¹⁷ Yan do, nak naga anpak yokwi unun dima asat. Yokwi nak da buron egisak unun da asak. ¹⁸ Nak nandisat, nak da buron yo tagi kinda dima tosok. Unun but kalipno do yosot. Asi, nak anpak kilegi ak do nandisat, mani aripmi dima aben. ¹⁹ Anpak tagi ak do nandisat unun dima asat. Ae anpak yokwi dima ak do nandisat unun ban asat. ²⁰ Nak anpak dima galak tosot unun ban asat kan, nak naga dima asat. Yokwi butnokon egisak unun da asak.

²¹ Yan do, anpak kinda da egip egipnokon pi tebaisi asak unun yan. Anpak tagi ak do nandisat bisapmon yokwi da kosit sopsop an namisak. ²² Asi, nak butnogwan da Pin kop dakon gen teban do nandako yo madepsi asak. ²³ Mani butno dakon galaktok madep kinda da butnogwan pi aban nandisat. Unun galaktok da nandak nandaknokon nak abin nep do emat anek yokwi da dam tebanon nepmanek giptimno kila asak. ²⁴ Awa, nak bupmisi egisat! Giptimno da kimoron nepmandak, do namin da nak pulugan nepjak? ²⁵ Nak Pin kop ya yan iyisat! Amin Taginin Yesu Kristo dasi pulugan nepdisak.

Yan do, nak nandak nandaknokon Pin kop dakon gen teban yol do nandisat, mani but kalip egip egipmon nak yokwi dakon oman amin egisat.

8

Kristo da yokwinin wiririk niminek Telagi Wup nimgut

¹ Yan do, minjat aminyo Yesu Kristokon gadawit unun yokwi dakon kobogi dimasi timitdan. ² Nido ji Yesu Kristo dakon minjat amin kabini ekwan, ae Wup egip

egip nimisak unun dakon tapmim da ji pulugan depmandak. Anakwan ji yokwi gat ae kimot gat da kisiron sanbenek dima ekwan. ³ Pinjop da Moses do gen teban ingut unun da nin dakon diwarinin aripmi dima wiriritjak, nido but kalipnin da gen teban aripmi dima guramitjak. Mani Pinjop da iyi dakon Monji yabekban pin yokwi pakpak amin nin dakon giptim yombem abidanek yokwinin wiririkgit. Pinjop da Monji nan paregek yokwi dakon tapmim abigit. ⁴ Gen teban dakon anpak kilegi nin da egip egipmon tugok tugogisi noman tosak do anek Pinjop da yan agit. Nin abisok but kalipmon dima ekwaman, nin Telagi Wupmon ekwaman.

⁵ Amin but kalip anpagon ekwan unun but kalip dakon galaktok banjin yolgan, mani amin Telagi Wupmon ekwan unun Telagi Wup dakon galaktok yolgan. ⁶ Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kan, unun amin kimotjak. Mani nandak nandakni Telagi Wupmon yipmandak kan, unun amin egip egip abidanek but yawot egipjak. ⁷ Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kan, unun Pinjop dakon uwalni, nido gen tebani dima guramikdak, ae unuden amin da aripmi dima guramiri. ⁸ Amin morap but kalipmon ekwan unun anpak Pinjop da galak tosok unun aripmi dima ani.

⁹ Mani ji but kalip anpagon dima ekwan. Pinjop dakon Wupni asi jikon egisak kan, Telagi Wup da ji dayin pawilakwan ekwan. Kristo dakon Wupni mini amin unun Kristo dakon amin dima. ¹⁰ Yokwi da giptimjikon kimot panalon andaban kimot akdan. Mani Kristo butjikon egisak kan, ji amin kilegi dagawit, ae wupji kalugi ekwan. ¹¹ Pinjop Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon Wupni jikon egisak kan, Pinjop da Wupni da tapmimon giptimji kimot akdan unun egip egip yomdisak.

Nin Telagi Wupmon Pinjop dakon gwakni agiman

¹² Yan do, not kabino, Pinjop da nin Wup dakon galaktok yolnen do nandisak. But

kalip da ji timisok di dima panpulugagit, do unun dakon galaktok dimasi yolni. ¹³ Ji but kalip anpagon egipni kan, si kimotdan. Mani Telagi Wup da tapmimon giptim dakon anpak yokwi pabin yopni kan, kalugi egipdan. ¹⁴ Nido minat amin morapyo Pinjop dakon Wup da yoyin pawildak unun Pinjop dakon gwakni ekwan. ¹⁵ Pinjop da Wup damgut unun da ji oman amin egek pasol pasol aesi ani do dimasi nandisak. Wupni da ji panpuluganban Pinjop dakon gwakni daganek Pinjop do “Aba, Dat” yan iyaman. ¹⁶ Telagi Wup gat ae nin dakon wup gat da “nin Pinjop dakon gwakni ekwaman” unun do yan kwok amal. ¹⁷ Nin Pinjop dakon gwakni ekwaman, do Pinjop Dat da Kristo do yo tagisi morap im do yan teban tok agit unun nin kisi da timidaman. Nin abisok unun da tepmi pagit unuden gin panen kan, nin unun da tilimnikon unun gat kisi egipdaman.

Don Kwen Kokupmon tilimnikon tagisi egipdaman

¹⁸ Tilimni wagil tagisisi unun don nimdisak, do abisok tepmi paman unun yo moninisisok yansi nandisat. ¹⁹ Nido yo morap Pinjop da wasagit unun da Pinjop da gwakni nomansi pannten akdisak dakon bisap tepmi noman tanban yan do antep an. ²⁰ Yo morap wasagit unun Pinjop da jobit yomgut. Jobit unun dima timit do nandawit, mani Pinjop da iyi don panjaluk akdisak unun nandan teban tanek jomjom ani do anek jobit yomgut. ²¹ Don, Pinjop da bisap yipguron yo morap tasik tanek kimot an unun puluganban ae dima kimagek mik tokdan. Aban Pinjop dakon gwakni nin gat tilimnikon puluganbi da egipdaman.

²² Nin nandaman, minat da monji panjalak do tepmi pan unun da tilak yo morap Pinjop da wasagit tepmi pan. Anek kisi morap da iyon iyon yawit da yanakwa wik da abisok bisapmon wisak. ²³ Ae yo unun dagan iyon iyon dima yon. Ninyo kisi iyon iyon yoman. Nin Telagi Wup kili abidagiman, ae yo diwari tagisi don timidaman yansi nandaman. Mani

nin abisok tepmi sigin panek iyon iyon yanek Pin kop da monji gwayono yan niyinek giptim kalugi nimdisak bisap unun do nandan teban tanek jomjom aman. ²⁴ Pin kop da nin yokwikon ban timikgit, ae yo morap tagisi an nim do nandisak unun do jomjom aman. Yo kinda abidok do jomjom aman kan, nin nandaman unun yo dima abidaman. Amin kinda yo kinda kili abidagit kan jomjom dima asak. ²⁵ Mani nin yo unun dima abidagiman, do jomjom aman kan, nin butnin yawori tanakwa jomjom aman.

²⁶ Ae Telagi Wup da tapmimni mini amin nin panpulugosok. Nin yo nido bisit anen unun dima nandaman, ae gen kaga da ni gen nan yonen unun dima nandaman. Mani Telagi Wup da iyon iyon yanek nin panpulugok do iyi bisit asak. ²⁷ Unun da Pin kop dakon galaktok yolek telagi amin kabini nin panpulugok do bisit asak. Do Pin kop amin but pindat pindat amin da Wup dakon nandak nandakni kosok.

²⁸ Nin nandaman, Pin kop da yo morap kisikon pi aban unun yo morap da amin morap iyi do but dasi galak tan iman amin unun da panpulugok madepsi timikgan. Unun amin Pin kop da galaktokni yolni do anek yan yomgut. ²⁹ Nido minat aminyo Pin kop da kalipsigwan “don timitdisat” yan nandan yomgut unun Monji Yesu yombem dagoni do tilak agit. Monji da peni mibiltogi egakwan padik padikni ae saminiyo morapmi da egipni do nandagit. ³⁰ Ae amin unun tilak agit ununyo kisi yan yomgut. Ae amin unun yan yomgut unun minat aminyo kilegi yan yoyigit. Ae amin unun kilegi yan yoyigit unun tilimni yomgut.

Pin kop nin do toktogisi but dasi galak tan nimisak

³¹ Yan agit do nian yonen? Pin kop da nin panpulugosok, do namin da uwal anek nin pabin nipjak? ³² Pin kop iyi dakon Monji dima ankutnanek nin morap panpulugosak do yabekgit. Yan agit do yo morap kisi but galagon da nimdisak.

³³ Pin kop da nin iyi do kili manjigit, do namin da gen pikon nipjak? Pin kop da iyi minat aminyo kilegi yan niyisak. ³⁴ Namin da nin yokwi dakon kobogi timitnen do yosak? Unun aripmi dima, nido Yesu Kristo nin do anek kimakgit, ae unun gin dima, nin do anek kimoron da pidagit. Ae abisok Pin kop da amin tet do yigek nin panpulugosak do iyisak. ³⁵ Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do yo kinda da nin unun kagagwan nan aripmi dima panwasisak. Jigi tepmiyo panen, bo amin da yo yokwi an nimni, bo jap do anen, bo imal do wadak wadak anen, bo yo yokwisi kinda da nin panupbal ak do asak, bo emat ninon noman tosak kan, unun yo morap da tagi panwasini? Unun aripmi dimasi!

³⁶ Pin kop gen papia da unun do yan yosok: “Nin gak dakon minat aminyo ekwaman, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimokgoman.

Unun da nindaba nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwaman.”

³⁷ Mani Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do unun yo morap noman tan minjakwa panpuluganawan pabin yopmanaman. ³⁸ Nak asisi nandan teban tosot, Pin kop da nin do but dasi galaktan nimisak, ae yo kinda da nin unun kagagwan nan aripmi dima panwasisak. Kimot, bo egip egip, bo anelo, bo kon, bo yo abisok ton, bo yo don noman tokdan, bo yo tapmimi ton mibili mibili, ³⁹ bo yo kwen ton, bo yo mikgwan ton, bo yo diwar tan anan kwan unun yo morap da Pin kop da nin do but dasi galak tan nimisak unun kagagwan ban aripmi dima panwasisak. Pin kop da nin do but dasi galaktan nimisak unun Amin Taginin Yesu Kristo obakon nolinban koman.

Pol Pin kop da Israel aminon pi agit unun do yagit

(Kilapmi 9–11)

9

Pol da Israel amin do bupmi nandan yomgut

¹ Nak Kristo dakon amin, do bamisi yosot. Top dima yosot. Nak gen on yosot unun Telagi Wup da nandak nandakno si jonigakwan gen unun bami yosot yansi nandanek yosot. ² Nak bisapmi bisapmi bupmi but yokwiyo anek butno madepsi jik toso. ³ Nak Pin kop da yawi diwat kabino Israel amin yokwikon ban timitjaksi do nandisat. Do nak dakon galaktok unun yan: Kosit di yan ton tam nak da naga jobit timigek Kristo yipman degapbo Israel amin da nak dakon tamo abidanbam. ⁴ Israel amin kabi unun Pin kop da gwaknoni yan kili yoyigit. Tilimni kili yoliban bisap morapmi kawit, ae Pin kop da sanbek sanbek unun gat anek gen tebani yomgut. Ae gawak imni dakon mibili yoyinek yan teban tokni yomgut. ⁵ Unun dakon babikni mibiltogi unun man madepni ton da egipgwit. Ae unun kabikon da Kristo amin dagagit. Kristo unun Pin kopsi, yo morap dakon busunji egisak, do bisapmi bisapmi mani ankisij kimotne. Unun asi.

Pin kop da Israel aminon pi agit Pol da unun do yagit

⁶ Do Pin kop da Israel amin do yan teban tok agit unun jonigakwan bami ton dima agit yan tagi yone. Unun dima, nido Israel aminon da altanbi unun kisi morap Israel amin bamisi dima. ⁷ Ae Abrahamon da altanbi amin morap kisi da Abraham dakon gwaknisi yan tagi dima yone. Pin kop da kalip yan yagit:

“Aisak kalonon dagin babikgo noman tokdan.”

⁸ Unun gen dakon mibili unun yan. Amin da monji panalan unuden alton amin morap kisi da Pin kop dakon gwakni dima. Monji morap yan teban tok kosiron da altanbi unun dagin Abraham dakon babikni.

⁹ Nido Pin kop da yan teban tok yan agit: “Bisap yipgumon tobil abinapbo Sara da monji wili anjalakdisak.”

¹⁰ Ae unun gin dima, babiknin Aisak da Rebeka panek monji yayat panalagit.

¹¹ Mani Pin kop anpakni yolek galaktoknikon amin manjisak. Yayat bamot

dima altanek anpak tagi bo ae yokwi dima anjakwal ¹² Pin kop da Rebeka yan iyigit:

“Monji mibiltok altosak unun da padige dakon oman amini egipdisak.”

¹³ Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Padige Jekop do but dasi galaktan imgum, mani peni Iso do dima galak tan imgum.”

¹⁴ Do nian yone? Pin kop kokwin kilegi dima asak? Dimasi! ¹⁵ Nido Pin kop da Moses yan iyigit:

“Nak amin kinda do bupmi nandan im do nandaken kan, bupmi nandan imdisat.

Ae amin kinda anpulugok do nandaken kan anpulugokdisat.”

¹⁶ Yan do, Pin kop amin manjit do nandisak kan, amin dakon galaktok bo amin dakon teban tebanon da dima manjisak, unun bupmini do anek manjisak. ¹⁷ Telagi papiakon Isip dakon kila amin madep Pero Pin kop da yan iyigit:

“Nak da jigi madepsi gabo miktimi miktimi minjat aminyo da tapmimno kanek man madep namni yan do anek nak da kila amin madep man gamgum.”

¹⁸ Yan do, nin nandan, Pin kop da amin kinda do bupmi nandan im do nandisak kan, bupmi nandan imdisak. Ae amin kinda aban but teban asak do nandisak kan, galaktokni yolek aban but teban asak.

¹⁹ Mani jikon da kinda da yan nayikdisak, “Pin kop da yan asak kan, nido nin gulusunin ton yan niyisak? Namn da Pin kop da yo ak do nandisak unun yapmanek iyi da galaktogon yo kinda asak?” ²⁰ Gak yan dimasi yoki. Gak amin gin, do Pin kop da yo asak unun do “Dima agagi asal” yan nido yosol?

“Amin iyi wasagit da wasagit amin ‘Nido nak yan wasagil?’ yan tagi dima iyigi.”

²¹ Miktim kwoba wasok amin da mikgagak timi kinda abidanek kwoba tagisi kinda pi tagisi do wasanek, kwoba kinda pi isali di ak do wasosak kan, unun dima agagi asak yan tagi nandan?

²² Piŋkop da yaŋ giŋ asak. Uŋun but-japni ae tapmimni amin kisi da koni do nandisak, mani japmi nandan yomisak amin tasik toni do parekbi uŋun jomjom anek tepmi dima paŋtasik asak. ²³ Yaŋ asak, nido amin bupmi nandan yomisak uŋun da tilimni dakon yo tagisi morap uŋun dakon mibili nandani do nandisak. Uŋun amin tilimnikon egipni do kili manjigit. ²⁴ Uŋun nin mani. Uŋun da nin Juda amin ae Amin Nwakŋwari Kabi da kabikon ban manjiŋ nipgut. ²⁵ Kombi amin Osea da papia mandagiron Piŋkop da Amin Nwakŋwari Kabi do yaŋ yagit:

“Miŋat aminyo uŋun kalip nak dakon amin kabi dima egipgwit, uŋun abisok nak dakon amin kabino yaŋ yoyiken.

Ae but dasi dima galaktan yomgum amin, uŋun abisok but dasi galaktan yoben.”

²⁶ Ae kinda yaŋ yagit:

“Ji nak dakon amin kabi dima yaŋ yoyigim tamokon ujudon giŋ ‘Ji Piŋkop egip egip teban egisak uŋun dakon monji gwayoni’ yaŋ yoyikdisat.”

²⁷ Aisaia Israel amin do nandanek yaŋ tidanek gen yaŋ yagit:

“Israel miŋat aminyo tap kidipmiŋon niman ton yombem morapmisi ireŋ tokdan, mani Amin Tagi da kalonisok di banŋin yokwikon ban timitdisak.

²⁸ Nido Amin Tagi da miŋat amin morap gen pikon yopmanek kobogi yokwisi tepmisi yomdisak.”

²⁹ On yo noman tokdan uŋun do Aisaia da kalip yaŋ yagit:

“Amin Tagi Tapmim Ami da nin dakon amin kabi kalonisok di dima yopban egipgwit tam, nin Sodom ae Gomora kokup da tasik tagimal yaŋ giŋ tasik tagiman.”

Israel amin nandan gadat bami dima awit

³⁰ Do nian yonen? Yaŋ yonen: Amin Nwakŋwari Kabi Piŋkop da dabilon kilegi egip do pi teban dima awit. Uŋun nandan gadat anek kilek tawit. ³¹ Mani Israel

amin Moses dakon gen teban yolek miŋat amin kilegi egip do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit, ³² nido nandan gadat kosiron da amin kilegi egip do dima nandawit. Uŋun iyi da teban tebanon da kilegi man pak do nandawit. Uŋun Yesu dima nandan gadan imgwit, do tip kinda da yaŋ kosiron tanakwan kandapni tidanek man pakgwit. ³³ Piŋkop gen papia da uŋun do yaŋ yosok:

“Nandani. Nak da tip kinda Saion kokup papmon amin kesal dapni do yipmandat.

Mani nandan gadan imni amin mayaktok dima pakdan.”

10

Israel amin Piŋkop dakon anpak dima nandan

¹ Not kabi, Piŋkop da Israel amin yokwikon ban timitjak dosi nandanek bisit iyisat. ² Nak Israel amin dakon mibilni nandisat, uŋun Piŋkop dakon galaktok yol do pi tebaisi an, mani Piŋkop dakon galaktok pakyaŋsi dima nandanek an. ³ Uŋun nian anapno Piŋkop da kilegi man nimjak uŋun dima nandanek iyi da teban tebanon da amin kilegi dagok do pi tebaisi an. Yaŋ anek Piŋkop yipba uŋun da paŋkilek aban amin kilegi dima dagon. ⁴ Nin nandanek, Kristo da pi aban gen teban yo isali agit, do miŋat amin morap Kristo nandan gadan iman uŋun Piŋkop da dabilon amin kilegi dagon.

⁵ Moses da miŋat aminyo gen teban yolek ni anpak ban anakwa Piŋkop da amin kilegi yaŋ yoyisak uŋun do yaŋ mandagit:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak uŋun kalugi egipjak.”

⁶ Mani amin kinda nandan gadat anakwan Piŋkop da uŋun do amin kilegi yaŋ iyisak uŋun amin da yaŋ yosok, “Ji disi butjikon da

‘Namin da Kwen Kokup wigisak?’

yaŋ dima yoni. Gen uŋun yoni uŋun da Kristo miktimon abik do nandan yaŋ asak.

⁷ Ae ji

‘Namin da kimakbi tamokon pigisak’

yaŋ dima yoni. Gen uŋun yoni uŋun da Kristo kimakbi tamokon naŋ awik do nandan yaŋ asak.”⁸ Mani niaŋ yoneŋ? Nin Piŋkop dakon gen yolek yaŋ yoneŋ:

“Piŋkop dakon gen uŋun ji da kapmatjok toso.

Uŋun gen kagasikon ae butjikon toso.”

Gen uŋun nandan gadat dakon gen nin da yaŋ tenjenok aman uŋun.⁹ Nin yaŋ yomaŋ. Gak yaŋkwok anek gen kagagokon da “Yesu uŋun Amin Tagi” yaŋ yoki, ae butgokon da “Piŋkop da Yesu kimoron naŋ aban pidagit” yaŋ nandan gadasal kaŋ, Piŋkop da gak yokwikon naŋ abidokdisak.¹⁰ Nin butnion da nandan gadat ano Piŋkop da nin miŋat aminyo kilegi yaŋ niyisak, ae nandan gadatnin gen kagakon da yaŋkwok ano Piŋkop da nin yokwikon baŋ timikdak.

¹¹ Piŋkop dakon gen da uŋun do yaŋ yosok:

“Amin morap Piŋkop nandan gadaŋ iman uŋun mayaktok dima pakdaŋ.”

¹² Juda amin gat ae Amin Nwakiwari Kabi gat uŋun kisi Piŋkop da dabilon arip gin. Amin Tagi uŋun amin morap kisi dakon Amin Tagini. Uŋun da amin morap paŋpulugosak do bisit iyaŋ uŋun madepsi gisamikdak.¹³ Do

“miŋat amin morap Amin Tagi dakon man yaŋek paŋpulugosak do bisit iyaŋ uŋun yokwikon baŋ timitdisak.”

¹⁴ Mani miŋat aminyo dima nandan gadaŋ imni kaŋ, niaŋon da bisit iyinba paŋpulugosak? Ae gen bini do dima nandani kaŋ, niaŋon da nandan gadaŋ imni? Ae amin kinda da Piŋkop gen dima yoyisak kaŋ, niaŋon da gen bini nandani? Uŋun aripmi dima nandani.¹⁵ Ae amin dima yabetni kaŋ, Piŋkop gen aripmi dima yaŋ tenjenokdaŋ. Piŋkop gen da yaŋ yosok:

“Gen bin tagisi paŋabaŋ amin dakon abapni uŋun yo madepsi!”

Israel amin Gen Bin Tagisi dima abidawit

¹⁶ Mani Israel amin kisi da Gen Bin Tagisi dima abidawit. Aisaia da yaŋ yagit:

“Amin Tagi, gen yaŋ tenjenomaŋ namin da nandan gadasak?”

¹⁷ Yaŋdo, nin nandamaŋ, amin da Kristo dakon gen yaŋ tenjenanba nandano uŋun da nandan gadat paŋalon asak.

¹⁸ Mani nak gen kinda dayikdisat uŋun yaŋ. Israel amin Gen Bin Tagisi uŋun nandawit bo dima? Uŋun nandawit. Piŋkop gen papia da yaŋ yosok:

“Miŋat amin morapyo miktimi miktimi ekwaŋ da tekni kili nandawit.

Geni miktim diwarikon da diwarikon kili kigit.”

¹⁹ Ae gen kinda gat dayikdisat uŋun yaŋ. Israel amin da gen uŋun dakon mibili nandaba pisagit bo dima? Uŋun nandaba pisagit. Mibiltok Piŋkop da Moses dakon gen kagakon da Israel amin gen yoyigit uŋun do nandaneŋ. Gen yaŋ yagit:

“Nak da amin kabi kinda man bini mini ae nandak nandakniyo tagi dima uŋun timikgo nak nandan gadaŋ naba ji da uŋun do nandaba yokwi tok anek butjap nandakdaŋ.”

²⁰ Ae Aisaia da gen tebaisi yaŋ yagit:

“Amin kabi kinda nak wisik do pi dima awit uŋun da nak kili analon awit.

Ae nak do dima yaŋek egipgwit amin nak da naga naŋ yoliko kili nandawit.”

²¹ Mani Aisaia da Israel amin do nandaneŋ yaŋ yagit:

“Nak gildat kinda kalon gen kirinŋit anek but tobil ak do dima nandan amin uŋun nagon opni do kisitno dedaŋ egisat.”

11

Piŋkop da Israel amin diwari do nandan yawot agit

¹ Do nak yaŋ dayikdisat, Piŋkop da miŋat amin kabini manji yomgut? Uŋun dimasi! Nak naga Israel amin kinda. Nak Abraham dakon babi, ae Benjamin da kabikon nani kinda.² Piŋkop da miŋat aminyo kalip iyi do manjigit uŋun manji dima yomgut. Ji Piŋkop da papiakon Elaija do gen mandabi uŋun dima nandan bo? Elaija Israel amin do gen yaŋ yominek Piŋkop yaŋ iyigit:

10:11: Ais 28.16 10:12: Ya 15.9 10:13: Jol 2.32

10:19: GT 32.21 10:20: Ais 65.1 10:21: Ais 65.2

10:15: Ais 52.7 10:16: Ais 53.1 10:18: Kap 19.4

11:1: 1Sa 12.22; Kap 94.14; Pil 3.5 11:3: 1Ka 19.10,14

3 “Amin Tagi, gak dakon kombi amingo kili dapba kimakgwit, ae gak dakon altago tuwilgwit.

Abisok nak kalon dagin egapbo nakyo kisi nikba kimotdisat.”

4 Mani Pin kop da kobogi ni gen nan iyigit? Yan iyigit:

“Nak dakon amin kabino 7 tausen da ekwan, unun amin kokup kidat Bal unun do gawat gawat dima awit.”

5 Unuden gin abisokyo kisi Pin kop da Juda amin kabisok kinda nandan yawot an yominek iyi do kili manjigit. 6 Unun pi kinda awit do anek dima manjigit, unun nandan yawok yominek isalsi manjigit. Unun pi kinda anakwa manjigit tam, unun da nandan yawotsi dima asak.

7 Yando, nian yonen? Israel amin Pin kop da dabilon kilek tok do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit. Pin kop da amin diwari banjin manjinban unun dagin kilek tawit. Anakwan diwari Pin kop da but yomani sopman yomgut. 8 Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Pin kop da nandak nandakni panupbal aban upbal tawit, ae dabili sopban yo dima pindari awit, ae mirakni sopban yo dima nandawit. Pin kop da yan agit da abisok yan gin egi anan oban.”

9 Kalip Dewit da unun do yan yagit:

“Unun jap noknok anek kisik kisik an, mani gak da yokwi awit dakon kobogi do paron yopbi yokwalni, ae gapmakon moni, ae kosiron tipmon kandapni tidoni dosi nandisat.

10 Ae dabilni abi pilin tanakwa yo dima pindatni, ae jiggi morapmi imek yominek manji gironitni, anek yan gin egi wigini dosi nandisat.”

Pin kop da Amin Nwaktwari Kabi yokwikon ban timikgit

11 Yando, nak yan dayikdisat. Israel amin yokwikon manek wagil tasik tan yan nandan? Unun dimasi! Unun Pin kop manji imgwit, anakwa Pin kop da Amin Nwaktwari Kabi yokwikon ban timikgit. Israel amin da unun kanek ninon yansi

asak tam tagisi yan nandan yomni do anek Pin kop da unun agit. 12 Israel amin da Pin kop manji imgwit bisapmon Pin kop da miktim amin morap kisi panpuluganek yo tagisi morapmi anyomgut. Ae Israel amin Pin kop dakon anpak yipman dekgwit bisapmon Pin kop Amin Nwaktwari Kabi do yo tagisi anyomgut. Yan agit do yansi nandan, Israel amin Pin kopmon ae tobil apni bisapmon, mibiltok agit unun si yapmanek miktim amin morap kisi do yo wagil tagisisi morapmi anyomdisak.

13 Amin Nwaktwari Kabi, nak abisok ji do gen on dayikdisat. Pin kop da nak jikon yabekbi pi aben do yan namgut. Nak pi unun asat unun do tagisi nandisat, 14 nido nak unun pi anapbo, Pin kop da jikon yo tagisi an daminakan, Israel amin dabinoni da unun kanek, ninon yan gin asak tam tagisi yan nandani do nandisat. Yan nandanakwa Pin kop da diwari yokwikon ban timitjak kan tagisi yan nandisat. 15 Pin kop da Israel amin yopman dekgit bisapmon minat aminyo miktimi miktimi ekwan unun timikban iyi gat but kalon awit. Yan agit do Israel amin yokwikon ban timitjak kan, nin nandaman, unun kili kimakgwit ban egip egip ae yomisak yan asak. 16 Amin da wit mibiltok pan unun ban diwari timigek bret wasanek Pin kop do paret an. Yan aba bret diwari kisi telagi gin an mudon. Ae kindap dakon geli unun telagi kan, kilinj yo kisi telagi gin.

17 Nak tilak gen kinda dayikdisat. Olip kindap amin da kwaokbi dakon kilinj unun Israel amin dakon tilak asak. Unun kilinj diwari Pin kop da pansanik maban kiwit. Ae Amin Nwaktwari Kabi ji olip kindap iyi kwokwo dakon kilinj yombem, ji panabin olip kindap tagisi amin da kwaokbikon sanbegit da gelikon pakbi iligek kilinj diwari gat tagisi ton. 18 Mani ji disi do nin kilinj diwari yapmanek kilinj tagisi yan dima nandani. Ji da geli do pakbi dima iman, geli da pakbi damisak, do ji disi do dima nandaba wigisak. 19 Mani ji da yan yokdan, “Nin da kindap obikon sanbene do anek kilinj unun Pin kop da pansanikgit.” 20 Unun

asi, Pin̄kop da yañ agit. Mani Israel amin Kristo dima nandan gadan im̄gwit, un̄un do anek pañsanikgit. Ae ji nandan gadan iman̄ do kindapmon san̄bewit da ekwan̄. Do ji disi do nandaba dima wigisak. Ji si pasolni.

²¹ Nido Pin̄kop da kindap un̄un iyi dakon kilin̄i un̄un pañsanikgit, do ji disi do nandaba wigisak kan̄, jiyo kisi pañsanitdisak.

²² Ji pakyañsi nandani. Pin̄kop da amin do an̄pak yawori anyomisak, mani yokwi aba japmi nandan yomisak. Amin morap an̄pakni yopman̄ dekgwit un̄un yo yokwisi anyomgut, mani ji an̄pakni tagisi un̄un do nandan teban tanek sigin atni kan̄, an̄pak yawori an̄damdisak. Mani ji yañon dima atni kan̄, jiyo kisi pañsanitdisak. ²³ Ae Israel amin kalip pañsanikgit un̄un nandan gadat ani kan̄, kindap obikon aeni san̄bekdisak. Nido Pin̄kop iyi aeni san̄besak dakon tapmim tan̄ im̄isak. ²⁴ Disi nandan, Amin N̄wakñwari Kabi ji kalip olip kindap iyi kwokwo dakon kilin̄i yombem da yañ egip̄gwit. Un̄udon ban̄ Pin̄kop da ji pañsanik olip kindap amin da kwaokbikon san̄begit. Kindap iyi yañ dima kwoñ, mani Pin̄kop da yañ agit. Do kilin̄i un̄un pañsanikgit un̄un iyi da obikonsi tagapmisi san̄bekdisak.

Pin̄kop amin morap do bupmini yolik do nandisak

²⁵ Not kabi, nak ji da gen pasili kinda tosok un̄un dakon mibili nandaba pisosak do nandisat. Yañ kan̄ disi do dima nandaba wigisak. Gen pasili un̄un yañ; Israel amin diwari Pin̄kop da but yomani sopgut un̄un yañ egi wigakwa Amin N̄wakñwari Kabi nian̄ da iyikon apni do tilak yip̄gut un̄un da ar̄ipmon iyikon apdan̄. ²⁶ Ae don Pin̄kop da Israel amin morap kisi yokwikon ban̄ timitdisak. Un̄un do Pin̄kop gen papia da yañ yosok:

“Yokwikon Ban̄ Timit Timit Amin un̄un Saion kokup papmon da apdisak.

Abin̄ek Jekop dakon amin kabikon al-tan̄ek Pin̄kop gen pabin̄ yop an̄pakni wiririkban̄ kin̄ mudokdan̄.

²⁷ Anek yokwini wiririk yom do nak un̄un gat san̄bek san̄bek kinda aben̄.”

²⁸ Israel amin Yesu dakon Gen Bin Tagisi un̄un do manji im̄gwit, do Pin̄kop dakon uwalni dagawit. Yañ anek ji Amin N̄wakñwari Kabi pañpulugawit. Mani Pin̄kop da kalipsigwan Israel amin iyi dakon min̄at amin kabi egip̄ni do kili manjigit, ae babakni do sigin nandan yomin̄ek but dasi galaktan̄ yomisak. ²⁹ Nido Pin̄kop da amin yañ yomisak un̄un nandak nandakni kulabik dima asak, ae but galak do yo yomisak un̄un ar̄ipmi dima gwayesak.

³⁰ Amin N̄wakñwari Kabi ji kalip Pin̄kop dakon gen pabin̄ yopgwit. Mani abisok Israel amin Pin̄kop dakon gen dima guramikgan̄. Yañ do anek ji bupmini abidawit. ³¹ Un̄uden̄ gin abisok Israel amin da Pin̄kop gen dima guramikgan̄. Mani ji da bupmini abidawit, do Israel amin yo kisi tagi abidoni. ³² Pin̄kop da min̄at amin morap kisi bupmini yolik do nandagit, do yum pindagakwan amin kisi geni kirin̄igek dam tebanon egip̄gwit.

Pin̄kop man madep im̄in̄ kimotn̄en

³³ Mao! Pin̄kop dakon an̄pakni tagisi, ae nandan kokwini, ae nandak nandakni un̄un wagil ilarisi. Gen kokwin pi agakni amin da mibili ar̄ipmi dima wisin̄ kokogi, ae amin da pi agakni ar̄ipmi dima nandan pisogi. ³⁴ Un̄un do Pin̄kop gen papiakon gen yañ tosok:

“Namin da Amin Tagi dakon butni kagit?

Ae namin da an̄pulugan̄ek nandak nandak im̄gut?”

³⁵ “Namin da mibiltok Pin̄kop do yo im̄gut do kobogi do Pin̄kop da yoni tamoni pañtobil im̄jak?”

³⁶ Pin̄kop da iyi yo morap wasagit, ae un̄un da yañakwan tamonikon ton̄. Ae yo morap da mani an̄enokgon̄. Dagok dagogi mini tilimni tan̄ an̄an̄ kikdisak teban. Un̄un asi.

Kristo nandan gadan iman̄ amin da ni an̄pak ban̄ ani un̄un do Pol da yagit

(Kilapmi 12.1–15.13)

12

Nin giptimnin nan Pinjkop do paret an imneŋ

¹ Yanŋo, not kabino, nak Pinjkop dakon bupmini madepsi unun do nandanek gen tebai yanŋ dayisat. Ji kalugi sigin egek giptimji nan Pinjkop do paret an imni. Yanŋ anek telagi egek anpak Pinjkop da galak tosok unun banŋ anek egipni. Ji yanŋ ani kanŋ, Pinjkop bamisi gawak imdanŋ. ² Ji miktim amin da tilagon dima egipni. Ji yum kanakwa Pinjkop da nandak nandakji panjaluk aban anpakji kisi kalugisak. Yanŋ ani kanŋ, Pinjkop dakon galaktokni tagi nandaba pisokdisak. Anek anpak tagisi gat, ae anpak Pinjkop da si galak tosok gat, ae anpak gwaljigi minisi unun tagi nandaba pisokdisak.

Pinjkop da pi kokwinik nimisak unun tagisi aneŋ

³ Pinjkop da nak do anpak tagisi anŋ namineŋ pi namgut, do ji kalonŋ kalonŋ yanŋ dayisat. Ji disi do dima nandaba wigisak. Pinjkop da nandanŋ gadat damisak unun da aripmon anpakji kokwinigek disi do “nin nianen amin?” yanŋ do nandani. ⁴ Nin nandamanŋ, giptimnin kalonŋ mani diwatni morapmi, ae pini kalonŋ dima anŋ. ⁵ Yanŋgin, nin minjat aminyo morapmi mani nin Kristokon giptim kalonŋ agimanŋ. Ae nin kisi giptim kalonŋ dakon diwatni da ekwamanŋ.

⁶ Pinjkop da nandanŋ yawotni do anek but galak do pi njwaknjwat njwaknjwat nimgut. Do amin kinda kombi gen yosak do pi imgut kanŋ, nandanŋ gadatni tanŋ imisak unun da aripmon kombi gen yosak. ⁷ Amin kinda panmuwukbi panpulugosak do pi imgut kanŋ, tagisi panpulugosak. Ae amin kinda yoyinŋdet pi imgut kanŋ, yoyinŋdet pi anŋ kimotjak. ⁸ Ae amin kinda amin but panŋteban ak pi imgut kanŋ, amin but panŋteban ak pi unun anŋ kimotjak. Ae amin kinda wadak wadak amin panpulugosak do pi imgut kanŋ, yo morapmi yomjak. Ae amin kinda kila amin pi imgut kanŋ, kila amin pi unun do tapmimni kisi paregek asak. Ae amin kinda

amin do bupmi nandanek panpulugok pi imgut kanŋ, kisik kisigon da panpulugosak.

Nin amin do but dasi galak tanŋ yomneŋ

⁹ Ji amin do but dasi galak tanŋ yominŋ kimotni, topmon da dima ani. Ji anpak yokwi do nandaba yokwisi asak. Anek anpak tagi banŋ pabidanŋ kimotni. ¹⁰ Ji disi dakon notji do but dasi galaktanŋ yomanŋ unudenŋ gin Pinjkop dakon minjat aminyo do but dasi galak tanŋ yomni. Anek disi do nandaba nianŋ wigisak unun si yapmanek notji do madepsi nandaba wukwan yominŋ yominŋ ani. ¹¹ Ji kurak togŋ mini pisi anŋ kimotni. Butjikon Telagi Wup da kindap da yanŋ sojek panŋtagap aban Amin Tagi dakon pi anŋ kimotni. ¹² Ji nandanŋ teban tanek Amin Tagi da yo tagisi anŋ damjak do jomjom anŋ, do kisik kisik anek egipni. Ae jigŋ noman tanŋ daba kanŋ, butji yawori tanakwa tebaisi atni. Bisapmi bisapmi bisit anŋ kimotni. ¹³ Pinjkop dakon minjat aminyo yo do wadak wadak aba kanŋ panpulugoni. Ae amin kokup njwaknjwarikon da apba kilani anek panpulugoni.

¹⁴ Amin da yokwi anŋdamni kanŋ, Pinjkop da yo tagisi anyomjak do bisit iyini. Panpupal asak do bisit dima iyini. ¹⁵ Ji kisik kisik anŋ amin gat kisik kisik ani, ae kunam takganŋ amin gat kunam tatni. ¹⁶ Ji kalonŋ kalonŋ but kalonŋon da egipni. Disi do nandaba dima wigisak. Anek amin pinbi ekwanŋ gat egip do dima kurak toni. Ji man pawigik dima ani.

¹⁷ Amin da yokwi anŋ daba kanŋ, kobogŋ do yokwi dima anŋ yomni. Minjat aminyo da dabilon ji anpak tagisi banŋgin anakwa dandani. ¹⁸ Ji gat but kalonŋ egip do nandanŋ kanŋ, amin morap kisi gat but kalonŋon da egip do pi madepsi ani.

¹⁹ Not kabino, amin da yokwi anŋ damni kanŋ, yokwi kobogŋ dima anŋ yomni. Pinjkop da butjap nandanŋ yomjak do bikbik imni. Nido Pinjkop gen papiakon Amin Tagi da yanŋ yosok:

“Kobogŋ yomyom unun nak dakon pi.

Yo yokwi awit dakon kobogŋ nak da naga yomdisat.”

20 Do ji kobogí dimasi yomni. Pinjkop gen papia da yanj yosok:

“Uwalgo jap do aban kañ, jap ibi.

Ae pakbi do aban kañ, pakbi ibi.

Yanj abi kañ, anpak yokwini do nandanjek mayagi pakdisak.”

21 Ji yum kañakwa yokwi da dima pabinj depjak. Anpak tagisi banj anjek yokwi pabinj yopni.

13

Nin gapman da yonngamgwan egipnenj

1 Amin morap nin gapman dakon pi amin da yonngamgwan egipnenj, nido gapman kinda iyi dima noman tagit. Kisi morap Pinjkop da panjalon agit. 2 Yanjo, amin kinda gapman dakon pi amin dakon gen pabinj yopmandak kañ, unun amin Pinjkop da amin manjinek pikon yopgut unun banj kwen wigik anj yomisak. Yanj ani amin kwen wigik awit dakon kobogí do yo yokwisi timitdanj. 3 Nandani, gapman dakon pi amin unun amin kilegi ekwanj unun panpasol ak do dima ekwanj. Unun amin anpak yokwi anj unun panpasol ak do ekwanj. Do ji gapman do pasol pasol dima ak do nandanj kañ, anpak tagisi banjin anakwa gapman da manji pawigisak. 4 Gapman unun Pinjkop dakon oman amin. Unun ji panpuluganba tagisi egipni do ekwanj. Mani ji yokwi ani kañ, sisi pasolni, nido emat agak siba isal dima abidonj. Unun da amin yokwi aba Pinjkop da japmi nandanjek kobogí yom do nandisak amin unun kobogí yom do ekwanj. 5 Yanjo, nin gapman da kobogí yokwi anjimdisak unun do pasalek geni guramitnenj. Ae unun gin dima, butningwan da sunj kinda dima anjek kilegisi ekwamanj yansi nandanenj do anjek geni guramitnenj.

6 Mibili yanj do ji gapman do takis yomanj, nido gapman dakon pi amin unun Pinjkop dakon oman amini ekwanj, ae unun toktogisi pini ankimokgonj. 7 Aminon goman morap agil unun sopbi. Takis mibili mibili yopyopmi unun yopni. Ae kila amin

mibili mibili morap do gawak yominjek man madep yomni.

Nin amin morap do but dasi galak tanj yomnenj

8 Jikon gomanji kinda di tanj daban. Gomanji kalonji kindagin tagit da tosok unun ji da aripmi dima sopsopmi. Goman unun amin do but dasi galak tanj yomni. Nido amin kinda amin do but dasi galak tanj yomisak unun gen teban yol kimokdok.

9 Gen teban da yanj yosok:

“Yumabi dima ani.

Amin dima dapba kimotni.

Kabo dima noni.

Ae pindak galaktok dima ani.”

On gen teban gat ae gen teban diwari tonj unun gen teban kalonji kinda dagin kisi timikdak. Gen teban unun yanj:

“Gaga do but dasi nianj galak tosok, unudenj gin amin do but dasi galak tanj yobi.”

10 Amin kinda amin do but dasi galak tanj yomisak unun amin amin do anpak yokwi dima anyomisak. Yanjo, amin kinda amin do but dasi galak tanj yomisak unun gen teban yol kimokdok.

Nin anpak kilegisi banj anenj

11 Ji yanj anjek egipni, nido on bisap ekwamanj unun disi nandanj. Abisok unun dipminon da pidot pidot bisap, nido Pinjkop da nin abinj timitdisak dakon bisap kili unun kwanj tosok. Kalip Yesu nandanj gadanj ingumanj bisapmon unun bisap dubagikon tagit, mani abisok kili kapmat tosok. 12 Pilin kili ununjok mudokdisak, anakwan wisa yo kisi kili ununjok dagokdisak. Yanjo, nin pilin tuk dakon anpak yokwi morap yopmanjek tentenji dakon yo banj pasik yanj panenj. 13 Nin amin da gildaron akwanj unudenj anpak kilegisi banj anjek egipnenj. Nin jap pakbiyo madep anjek pakbi teban nanjek but upbal anjek dima egipnenj. Ae yumabi anpak mibili mibili gat, ae anpak injani mibili mibili gat dima anenj. Ae gen emat gat, ae pindak galaktok gat dima anenj. 14 Ji Amin Tagi Yesu Kristo imal nanj yanj pani. Ae but kalip dakon galaktok yol do nandak nandak dima ani.

14

Nin amin dakon anpak kokwin dima anej

¹ Amin kinda nandan gadat asak, mani nandan gadatni dima teban tagit kan, unuden amin kokwin dima anek but dasi abidoni. Mani unun gat anpak diwari agagi bo dima agagi unun do ji gen emat dima ani.

² Amin kinda unun nandan gadatni tebai, do jap morap kisi tagi nosok. Mani amin kinda unun nandan gadatni tebai dima, do bit kilapyo dima nosok. ³ Do jap morap kisi tagi nosok amin unun bit kilapyo dima nosok amin do nandaba yokwi tok dima asak. Ae bit kilapyo dima nosok amin da jap morap kisi nosok amin do yokwi asak yan dima nandisak. Nido Pin kop da unun aminyo kisi kili abidagit. ⁴ Gak namin da amin kinda dakon oman amini dakon anpakni kokwin asal? Pi tagi asak bo ae yokwi asak, unun amin tagini dagin yogogi. Mani unun tebai tagi atjak, nido Amin Tagini da iyi anteban anjakwan tebaisi atjak.

⁵ Amin kinda gildat kinda do unun gildat telagisi yan nandanek unun gildat da gildat diwari yapmandak yan nandisak. Ae amin kinda da gildat morap kisi arip gin yan nandisak. Amin kalon kalon unun butnikon da ni nandak nandak nan abidosok unun tebai abidanek atjak. ⁶ Amin kinda gildat kinda nan tilak anek unun gildaron Pin kop gawak imisak kan, unun Amin Tagi do nandanek asak. Ae jap morap kisi nosok amin, unun Amin Tagi do nandanek nosok, nido Pin kop ya yan iyinek nosok. Ae bit kilapyo dima nosok amin, unun Amin Tagi do nandanek Pin kop ya yan iyinek nosok.

⁷ Nandani. Ninon amin kinda iyi dogin dima egisak, ae kimot ak do iyi dogin dima kimokdok. ⁸ Nin kalugi ekwaman kan, Amin Tagi man madep im do ekwaman. Ae nin kimotne kan, Amin Tagi man madep im do kimotdaman. Do kalugi egipne kan bo kimotne kan, nin Amin Tagi dakon gin. ⁹ Kristo unun amin kimakbi ae kalugi ekwan unun kisi dakon Amin Tagini egip do anek kimakgit da ae pidagit.

¹⁰ Do gak nido notgo dakon anpak kokwin asal? Ae nido nandaba yokwi tok an imisal? Nandani. Nin kisi morap Pin kop da gen pikon atdaman. ¹¹ Unun do Pin kop gen papia da yan yosok:

“Nak Amin Tagi da bamisasi yosot, amin kisi morap da n wakben anmandan.

Anek kisi morap da nak do Pin kop bamisi yan yokdan.”

¹² Do nin kisi kalon kalon anpak morap agiman dakon mibili Pin kop iyikdaman.

Nin notnin yokwikon moni do pi dima anej

¹³ Yando, nin notnin dakon anpak kokwin dima an an anej. Nin nandak nandak tagisi ban panek notnin kinda yokwikon mosak dakon pi dimasi anej. ¹⁴ Amin Tagi Yesu da nandak nandakno aban pisanakwan yansi nandako pisosok, jap kinda nono Pin kop da nandaban yokwi tosok unun dima tosok. Mani amin kinda jap kinda dima noknogi yan nandisak kan, dimasi nosak, nido jap unun do iyi dima noknogi yan nandisak. ¹⁵ Notgo da jap kinda dima noknogi yan nandisak, unun gak da nanek butni anupbal asal kan, gak notgo do but dasi dima galak tan imisal. Kristo unun notgo do kimakgit, do japmon da butni dima anupbal abi. ¹⁶ Gak anpak kinda do tagisi agagi yan nandisak kan, kan kimokgi. Unun anpak do anek notgo anupbal abi amin da anpak unun do anpak yokwi yan di yanbam. ¹⁷ Nandani, Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun jap pakbiyokon dima tosok. Amin Kila Agakni unun anpak kilegi, ae but yawot, ae Telagi Wup da kisik kisik panalon animisak unudon tosok. ¹⁸ Amin kinda unun anpak yolek Kristo dakon pi asak, unun Pin kop da kanban tagisi anjakwan amin da nandaba wukwan imdan.

¹⁹ Yando, nin anpak but kalon panalon asak, ae anpak notnin tagi pan teban agagi unun ban yolek an kimotne kan. ²⁰ Jap dogin anek Pin kop da aminon pi tagisi asak unun dima anupbal ani. Jap morap kisi noknogi gin, mani gak da jap kinda nanaki unun do anek notgo dakon nandan gadatni wital

14:1: Ro 15.7 **14:2:** WW 9.3-4 **14:3:** Kol 2.16 **14:4:** Mt 7.1; Jem 4.11-12 **14:5:** Gal 4.10-11 **14:8:** Gal 2.20 **14:10:** 2Ko 5.10 **14:11:** Ais 45.23; Pil 2.10-11 **14:14:** Ya 10.15; Tit 1.15 **14:15:** 1Ko 8.11-13
14:19: Ro 12.18; 15.2 **14:20:** 1Ko 8.13

kisak kañ, gak yokwi asal. ²¹ Gak bit kilapyo bo wain noki, bo ae yo diwari gat anapbo notno mosak yañ nandisal kañ, unun anpak dima abi.

²² Nandan gadat anek unun yo morap do nian nandisal unun Pin kop gat jil dakon yo. Amin kinda yo kinda do tagisi nandanek burikon da nak yokwi dima asat yañ nandisak amin kisik kisik tagi asak. ²³ Mani amin kinda but bamot anek jap kinda nosak kañ, unun gulusun asak, nido nandan gadaron da dima nosok. Nandan gadatninon da anpak morap amin da dima agagi yañ nandanek aman, unun yokwi aman.

15

Nin Kristo yol kimotneñ

¹ Nandan gadatnin tebai amin nin da nandan gadatni dima teban tanbi amin panpulugoneñ. Nin nin do gin nandanek kisik kisik pak do dima nandanen. ² Nin notnin panpulugono kisik kisik panek nandan gadatni teban toni do pi anen. ³ Nido Kristo yo kisi iyi kisik kisik pak do dima nandagit. Pin kop gen papia da unun do yañ yosok:

“Pin kop, gak do yañba yokwi tok awit unun gen da nak yo kisi abidosok.”

⁴ Gen morap kalip Pin kop gen papiakon mandabi unun da nin niyindetjak do mandawit. Gen unun da butnin panjeban anakwan tebaisi agek Pin kop da abin timitjak unun do jomjom anek egipneñ.

⁵ Pin kop da nin dima alek toneñ do tapmim niminek butnin panjeban asak. Unun da ji panpuluganban Yesu Kristo yol kimagek but kalon si egipni dosi nandisat. ⁶ Anek ji Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pin kopni ae Datni unun but kalon ae gen kalonon da mani ankisini do nandanek bisit asat.

Kristo da Juda amin gat ae Amin Nwakhwari Kabi gat kisi panpulugagit

⁷ Kristo da but dasi nandanek ji timikgit, do jiyo yañ gin notji but dasi timik timik ani. Yañ anek Pin kop man madep imni. ⁸ Ji yañ ani, nido nak yañ dayisat, Kristo unun Juda

amin dakon oman amini dagagit. Anek Pin kop unun gen bami yogok amin yañ yolik do anek babikni do yañ teban tok an yomgut unun aripmisi agit. ⁹ Yañ anek Amin Nwakhwari Kabi da Pin kop dakon bupmini do nandanek mani ankisini do nandagit. Pin kop gen papia da unun do yañ yosok: “Yañdo, nak Amin Nwakhwari Kabikon mango yañ ankisiken.

Anek gak dakon man awigik do kap yoken.”

¹⁰ Ae Pin kop gen kinda da yañ yosok:

“Amin Nwakhwari Kabi ji Pin kop dakon amin kabi gat but galaksi nandanek kisik kisik ani.”

¹¹ Ae timi kindakon yañ yosok:

“Amin Nwakhwari Kabi ji Amin Tagi ankisini.

Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan ji mani ankisini.”

¹² Ae Aisaia yo kisi da yañ yagit:

“Jesi da kabikon da gugik kinda wikdisak.

Unun da minjat aminyo miktimi miktimi ekwan kilani akdisak.

Amin Nwakhwari Kabi da unun amin da panpulugosak do nandan teban tanek jomjom anek egipdan.”

¹³ Yo tagisi timitneñ do jomjom aman unun Pin kop da unun nim do yañ teban tok agit. Egip egipji unudon tosok yañsi nandan iminakwa unun da kisik kisik ae but yawot daban butjikon tugosak, ae Telagi Wup da tapmimon yo tagisi dam do yañ teban tok agit unun timitdaman yañsi nandani dosi nandisat.

Pol da iyi pi agit unun do yagit, ae Rom amin do gildatni tagi yomgut

(Kilapmi 15.14–16.27)

Pol da iyi pi agit do but galaksi nandagit

¹⁴ Not kabino, ji bisapmi bisapmi anpak tagisi bangin an yañsi nandan damisat. Ae nandak nandak aripmi timikgwit, do notji yoyindet tagi an an ani. ¹⁵ Mani nak butji pabo pisanakwa gen diwari aesi nandani do gen diwari tebaisi ban mandan damisat. Nido Pin kop da nandan yawok naminek

16 nak Yesu Kristo dakon pi amini egek Amin Nwakɲwari Kabikon pi aben do nak manjigit. Nak unun pi anek Pinƙop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok anek mukwa sogok amin kinda da yan egisat. Egek nak Amin Nwakɲwari Kabi ban Pinƙop da paret si galak tosok yombem kinda nan Pinƙop do imisat. Iminapbo Telagi Wup da panjelak asak.

17 Yan do, nak Yesu Kristokon gadako Pinƙop dakon pi agimakin unun do butgalaksi nandisat. 18 Nak yo kinda do dima yokdisat. Kristo da tapmim naminakwan Amin Nwakɲwari Kabikon pi anapbo but tobil anek Pinƙop gen guramikgwit unun dogin yoken. Nak gen yagim ae pi agim, 19 ae Telagi Wup da tapmimon wasok tapmimi ton mibili mibili agim. Yan anapbo pindagek but tobil awit. Nak Jerusalem da wasanek Kristo dakon Gen Bin Tagisi dakon gen morap yan tenjenanapbo Ilirikum Provinskon kigit. 20 Nak Kristo dakon man dima nandan amin kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben dosi nandagim da nandan egisat. Nak amin da gwak kili mawiron yut ak do dima galak tosot. 21 Pinƙop gen papia da yosok unuden akdosi nandisat. Unun yan yosok:

“Amin gen bini dima yoyiwit amin da unun kokdan, ae gen bini dima nandawit amin da nandan pisokdan.”

22 Pi unun da bisap morapmi nak abisinakwan ji abin dandaken dakon bisap mini.

Pol da Rom amin pindagek Spen kik do nandagit

23 Mani idon amin da Kristo dakon gen bin kili nandawit, do nak idon pino mini, ae bilak morapmi nak ji dandak do si nandagim da nandisat. 24 Yan do, nak Spen miktimon kiken bisapmon obin ji dandanek don kiken dosi nandisat. Nak ji gat bisap pisipmisok egipnen unun da kisik kisik naminakwan unun da kwenon anpulanba Spen kiken do galak tosot.

25 Mani abisok nak Jerusalem kinek telagi panmuwukbi kabi panpulugoken. 26 Panmuwukbi Masadonia ae Akaia provins bamoron ekwan unun da

Jerusalem telagi panmuwukbi kabikon wadak wadak amin ekwan unun panpulugok do tagisi nandanek mone panmuwukgwit. 27 Unun ak do tagisi nandawit, nido gomani Juda aminon tosok unun sopsopmi. Juda amin da Amin Nwakɲwari Kabikon Pinƙop dakon yo tagisi anabin yomgwit, do Amin Nwakɲwari Kabi da Juda amin do giptim dakon yo tagisi di panpulugoni kan tagisi.

28 Nak Jerusalem amin do mone yomyom pi abo daganakwan Spen kik do obin jidandaken. 29 Ae nak nandisat, jikon opben bisapmon Kristo dakon gisamni nagon madepsi tujan naban unun da ji tagisi panpulugokdisak.

30 Not kabi, Amin Tagi Yesu Kristo do nandanek, ae Telagi Wup da amin do but dasi galak tan yomyom anpak panalon asak, unun do kisi nandanek nagon sanbenba Pinƙop do bisit an kimotnensi. 31 Bisit aba Judia miktimon nandan gadat dima an amin da nak dima abidoni. Ae bisit aba telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun da nak da panpulugok do pi asat unun do galagisi nandani. 32 Yan kan Pinƙop da galak tosagon nak kisik kisigon da jikon opbo kisin da tapmim panen.

33 Pinƙop dakon but yawotni ji kisikon tosok do bisit asat. Unun asi.

16

Pol da minjat amin morapmi do gildatni tagi yomgut

1 Nak nandan gadat minjat saminin Pibi dakon mibili do dayikdisat. Unun minjat tagisi kinda, panmuwukbi Senkria kokupmon ekwan unun dakon oman minjatni egisak. 2 Unun da minjat aminyo morapmi gat ae nak gat kisi panpulugagit, ae unun Amin Tagi dakon minjat kinda, do but dasi abidoni. Unun anpak da telagi panmuwukbi dakon anpaksi asak. Ae yo nido wadak wadak asak unun anpulugoni.

3 Gildatno tagi Prisila gat Akwila gat do yomni. Unun pi isalno Yesu Kristo dakon pi kalonj amanj. 4 Unun nak kutnok do anek pali kimakgimal. Do nak gin dima, Amin

Nwaktari Kabi dakon panmuwukbi morap kisi da unun bamot do but galak nandanek ya yan yoman. ⁵ Gildatno tagi panmuwukbi unun bamot da yutnon muwukgan unun do yomni.

Gildatno tagi notnosi Epenetus do imni. Unun da mibiltok Esia Provinskon Kristo do nandan gadan imgut.

⁶ Gildatno tagi Maria do imni. Unun da ji panpulgok do pi madepsi morapmi agit.

⁷ Gildatno tagi Andronikus gat ae Junias gat do yomni. Unun bamot nak dakon diwatno, nak gat kisi dam tebanon egipguman. Unun yabekbi kabikon man madepni ton. Unun da mibiltok Kristo nandan gadan imgumal, anakwal nak don nandan gadat agim.

⁸ Gildatno tagi Ampliatus do imni. Unun Amin Tagi dakon amin kind, do nak but dasi galak tan imisat.

⁹ Gildatno tagi Ubanus do imni. Unun pi isalno Kristo dakon pi kalonj amak. Ae notnosi Stakis kisi do gildatno tagi imni.

¹⁰ Gildatno tagi Apeles do imni. Unun Kristo yolyol aminsi kind yan kawit.

Gildatno tagi Aristobulus da yutnon ekwan amin do yomni.

¹¹ Gildatno tagi Erodion do imni. Unun nak dakon diwatno kind.

Gildatno tagi Nasisus dakon diwatni Amin Tagi da kabikon ekwan unun do yomni.

¹² Gildatno tagi Tipina gat ae Tiposa gat do yomni. Unun minjat bamot Amin Tagi dakon pi madepsi amal.

Gildatno tagi notnosi Pesis do imni. Unun minjatyo kisi da Amin Tagi dakon pi madepsi agit.

¹³ Gildatno tagi Rupas do imni. Unun Amin Tagi yol kimokdok. Ae gildatno tagi menj do kisi imni. Unun nak dakon menjno kisi egipgut.

¹⁴ Gildatno tagi Asinkritus, ae Pegon, ae Emes, ae Patobas, ae Emas gat, ae nandan gadat amin diwari unun gat ekwan unun do yomni.

¹⁵ Gildatno tagi Pilologus gat, Julia gat, ae Nerus gat sami gat, ae Olimp as gat ae telagi panmuwukbi morap unun gat ekwan unun do yomni.

¹⁶ Ji panmuwukbi diwari do but dasi galak tan yoman yan yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristo dakon panmuwukbi morap da gildatni tagi yipba jikon obisak.

Amin diwari da panmuwukbi tuwil do pi an

¹⁷ Not kabi, amin diwari da ji da gen abidawit unun abin yipmanek jikon pidok pidok ae jigiyon panalon an. Unun amin do kan kimotni do tebaisi dayisat. Ji unun da dubagikon egipni. ¹⁸ Unun amin Amin Taginin Kristo dakon pi ban dima an. Unun giptim dakon galaktok banjin yolgan. Unun nandan kokwini mini amin pangalak aba gen toptopmi do nandan gadat an.

¹⁹ Ji Pinjok dakon gen guramik kimokgon dakon geni amin kisi da kili nandawit, do nak ji do but galaksi nandisat. Mani nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin timigek anpak yokwi dakon nandak nandak jikon kind dima tosak do nandisat. ²⁰ Kili ununjok Pinjok but yawot nimisak unun da Sunduk kandap gibaninon yipban bamono suligikdisak.

Amin Taginin Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat.

Amin diwari da gildatni tagi Rom amin do yopgwit

²¹ Pi isalno Timoti da gildatni tagi damisak. Ae nak dakon diwatno Lusias, ae Jeson, ae Sosipata ununyo kisi da gildatni tagi daman.

²² Nak Tetius, Pol dakon gen abidanek papia on mandisat. Amin Tagi da manon gildat tagi yan dayisat.

²³⁻²⁴ Gaius da gildatni tagi damisak. Unun da nak gat ae panmuwukbi morap gat kisi yutnikon kilanin tagisi asak.

Erastas unun kokup pap dakon monen kila amini, ae notnin Kwatas da gildatni tagi ji do damamal.

Nin Pinjok dakon man anjisinj kimotnenj

²⁵ Piŋkop da nak da Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi dayisat unun gen nan ji dakon nandan gadatji tagi panṭeban asak. Gen Bin Tagisi unun kalipsigwan pasili tan an an opgut. ²⁶ Mani abisok Piŋkop da nomansi panṭenṭen asak. Kalipsigwan Piŋkop egip egip teban egisak unun da kombi amin yoyinban geni mandawit. Nin miṇat amin morapyo miktimi miktimi ekwan unun da nandan gadan iminṭek geni guramitni do anek unun gen ban dayaman. ²⁷ Unun Piŋkop kalon gin nandan kokwini tagisi. Yesu Kristo obakon da nin do yo tagisi agit, unun do nandanek nin Piŋkop dakon man toktogisi anṭkisin kimotnen! Unun asi.

Pol da Korin Amin do Papiia 1 Mandagit

But piso gen

Pol da bisapmon Korin unun kokup pap madep kinda Akaia provinskon Grik da miktimon tagit. Pol iyi Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi mibiltoksi Korin unudon yan tentenagit. Anek panmuwukbi wasok wasoksi panalon agit. (Yabekbi 19.1-17 unudon do koki.) Mani yopman degek kokup njwaknwarikon kin pi agit bisapmon panmuwukbi Korin egipgwit unudon jigini noman tan yomgwit. Aba Pol da nandak nandak yoban jigini unun panmilip ani yan do papiia diwari Pol do mandan imgwit. Do Pol iyi Epesas kokupmon egek jigini unun panmilip ani do nandak nandak kilegi yominek papiia on mandagit.

Pol da Korin panmuwukbi dakon nandan gadatni yawotni yan do nandaba kik madepsi agit. Ae anpakni tagisi unun tasik tosak do nandaba kik agit. Pol da minjat eyo kili abi da anpak kilegi ani unun do yagit, ae minjat aminyo Telagi Wup yipman degek jigini pawit unun do yosok. Ae Pinjkop gawak imim dakon silip anpak tagisikon da ani, ae Telagi Wup da but galak dakon yo mibili mibili panmuwukbi do yomisak unun do yosok. Ae amin kimakbi kimoron da pidokdan unun do kisi yosok.

Unun yo morap da Korin amin jigini yomgut, do Pol da Pinjkop dakon galaktok kan nandanyo ani do panpuluganek gen tagisi ban mandan yomgut. Gen kinda mandagit unun kilapmi 13, panmuwukbi da unun do tagisi nandan. Unudon Pol da amin do but dasi galaktan yomyom anpak unun do yosok. Ae yo madepsi kinda Pinjkop da minjat aminyo do but galak do yomisak unun butdasi galak tan yomyom anpak unun do yosok.

*Yesu yolyol amin gen emat anek iyi dakon man dima pawigini
(Kilapmi 1-4)*

¹ Nak Pol Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinjkop da iyi da galak togon yabekbi pi namgut. Nak gat ae notnin Sostenes gat ² nit da papiia on panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan ji do mandamak. Yesu Kristo da iyi ji panjelak anek iyi do manjigit. Ji gat ae amin morap kokup morap kisikon Amin Taginin Yesu dakon man anenagek bisit an iman amin kisi manjigit. Unun nin ae ununyo kisi dakon Amin Taginin. ³ Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminek butji panjawot aban yawori tosak do bisit asat.

Pol da Pinjkop ya yan iyigit

⁴ Pinjkop da Yesu Kristo obakon da nandan yawok daminek yo tagisi an damgut, do bisapmi bisapmi ji do nandanek Pinjkopno ya yansi iyisat. ⁵ Nido Yesu obakon yo tagisi morapmi timikgwit. Panpuluganban gen yogokji unun tagisi, ae nandak nandak morapmi damgut. ⁶ Unun da nak da Kristo dakon mibili dayigim unun ji da nandanek yol kimakgwit yan nolisak. ⁷ Do ji abisok Amin Taginin Yesu Kristo altan tentenokdisak unun do jomjom anek Telagi Wup dakon but galak dakon yo do wadak wadak dima an. ⁸ Amin Taginin Yesu Kristo da ji panjeban anakwan wigini mibi gildaron wigisak, anakwan Amin Taginin tobil apjak gildaron amin kinda da ji sun kinda awit yan aripmi dima yoni. ⁹ Pinjkop da yo morap ak do yagit unun aripmisi akdisak. Pinjkop da ji Monji Amin Taginin Yesu Kristo gat egip egipnikon kalonji egipni do yan damgut.

Panmuwukbi wasen kiwit

¹⁰ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi dayinek yan yosot, ji pidok pidok yipmanek but kalonji ani. But ae nandak nandakyo kalonji gin tanakwa kabi kalonji egipni.

¹¹ Not kabi, Kloji da kabikon amin di da ji da binapmon pidok pidok tanakwan ekwan yan nayiwit. ¹² Nak mibili yanon da yosot, jikon da di da yan yon, "Nak Pol yoldat", ae diwari da "Nak Apolos yoldat", ae diwari da "Nak Pita yoldat", ae diwari da "Nak Kristo yoldat" yan yon. ¹³ Unun

Kristo da wasenki morapmi agit? Bo nak Pol ji do anek tilak kindapmon kimakgim? Bo ji telagi pakbi Pol da manon da sowit? ¹⁴ Nak ji da binapmon Krispus gat Gaius gat bangin telagi pakbi son yomgum. Amin di gat dima son yomgum. Ujun do nak Pinjkop ya yan iyisat. ¹⁵ Do amin kinda da “Nak Pol da manon telagi pakbi sogim” yan aripmi dima yogogi. ¹⁶ (Asi, nak amin kabi di gat kisi telagi pakbi son yomgum. Ujun Stepanas da yutnon egipgwit amin ban son yomgum. Ae amin diwari gat son yomgum bo dima, ujun nak dima nandisat.) ¹⁷ Kristo da nak amin telagi pakbi son yoben do dima yabekgit. Gen Bin Tagisi yan tenjenoken do yabekgit. Ae amin da miktim dakon nandan kokwin tagisikon da gen yon unuden dima yosot. Yan asat yan Kristo dakon tilak kindapni yipbo tapmimi mini di aban.

Kristo unun Pinjkop dakon tapmim

¹⁸ Amin pasildan unun da tilak kindap dakon gen unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda yan yon. Mani minat aminyo nin Pinjkop da yokwikon ban timikgit amin nin da tilak kindap unun Pinjkop dakon tapmim yansi nandaman. ¹⁹ Pinjkop da papiakon yan mandabi:

“Nak da nandan kokwini kilegisi tan yoman amin dakon nandan kokwini kilegi pantasik akdisat.

Ae nandak nandakni ton amin dakon nandak nandakni wiririkgo pasil mudokdan.”

²⁰ Do nin abisok on miktim dakon nandan kokwini tagisi amin dakon nandan kokwini tagisi do niansi yonen? Ae Moses dakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin do niansi yonen? Ae on miktim dakon gen yogok amin tagisi do niansi yonen? Pinjkop da on miktim dakon nandan kokwin tagisi morap panupbal aban nandan kokwini tagi dima amin dakon gen gin an mudawit. ²¹ Nido Pinjkop nandan kokwini tagisikon da amin da iyi da nandak nandagon da Pinjkop nandan imni do dima galak tagit. Nin da tilak kindap do yan

tenjenanapno amin da unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yan yon, mani amin da unun gen nandane nandan gadan iminakwa Pinjkop da unun kosiron da yokwikon ban timit do nandagit. ²² Juda amin wasok tapmimi ton pindagek gen unun bami yan nandan. Anakwa Amin Nwakwari Kabi da nandan kokwin tagisi pindat do nandan.

²³ Mani nin Kristo tilak kindapmon anakba kimakgit dakon geni dayin tenjenoman. Anapno Juda amin da gen unun do nin da dima galak tanek abidogi gen kinda nan yon yan nandan. Ae Amin Nwakwari Kabi da gen unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda yan nandan. ²⁴ Mani Pinjkop da yan ilikgit minat aminyo Amin Nwakwari Kabi bo ae Juda amin nin, nin nandaman, Kristo unun Pinjkop dakon tapmim ae nandan kokwini tagisi. ²⁵ Miktim amin da Pinjkop dakon nandak nandakni diwari unun tagi dima yan nandan. Mani unun nandak nandak da amin dakon nandan kokwini tagisi yapman mudosok. Ae Pinjkop dakon anpak diwari da Pinjkop unun tapmimni mini yan nolisak yan nandan. Mani unun anpakni unun tapmimni madepsi, amin dakon tapmim yapman mudosok.

²⁶ Not kabi, Pinjkop da yan daban Yesu yolyol amin dagawit bisap do nandani. Jikon da morapmi miktim amin da dabilon nandan kokwini tagisi mini da egipgwit. Ae jikon morapmi tapmimji mini da egipgwit. Ae jikon da morapmi amin man bini ton da kabikon nani dima. ²⁷ Mani Pinjkop da amin manjigit unun miktim amin da dabilon nandan kokwini tagi dima amin yan pindakgwit amin ban manjigit. Yan anek miktim dakon nandan kokwini tagi amin panmayak agit. Ae Pinjkop da amin manjigit unun miktim amin da dabilon tapmimni mini yan pindakgwit unun ban manjigit. Yan anek miktim dakon amin tapmimni ton panmayak agit. ²⁸ Pinjkop amin timit do on miktimon mani mini ae amin diwari da pindakba yo isalisi an unun ban timikgit. Nido amin man madepni ton

1:14: Ya 18.8; Ro 16.23 **1:16:** 1Ko 16.15 **1:18:** Ro 1.16 **1:19:** Ais 29.14 **1:20:** Jop 12.17; Ais 19.12; 33.18; 44.25 **1:21:** Mt 11.25 **1:23:** Ro 9.32; 1Ko 2.14 **1:24:** Kol 2.3 **1:25:** 2Ko 13.4 **1:26:** Mt 11.25; Jem 2.5
1:29: Ep 2.9

gat ae tapmimni ton gat pabin yopban yo isali ani do nandagit. ²⁹ Piņkop da dabilon amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak yan do yan agit.

³⁰ Piņkop da iyi ji Yesu Kristo gat depgut da ekwan. Anek Kristo yipgut da nin dakon nandan kokwin tagisi dakon mibilisi egi nimisak. Ae Kristo obakon Piņkop da nin panmilip aban minat aminyo kilegisi ae telagisi aman. Ae Kristo da pi agit dogin anek Piņkop da nin yuman nagit, do yokwi da sanbenek kilanin dima asak. ³¹ Piņkop da nin do yansi agit, do Piņkop gen papia da yosok unun da aripmon anen. Yan yosok: “Amin kinda yo kinda do yo madepsi yan nandak do kan, Amin Tagi dogin yo madepsi yan nandan imdo.”

2

Pol da Korin amin dakon nandan gadat do yagit

¹ Not kabi, nak jikon obinek Piņkop dakon geni pasili dayin tenjenagim bisapmon, nandan kokwini tagisi amin da gen madep mibili mibili yon unuden dima yagim. ² Nido ji gat egipguman bisapmon yo nwanjwari di do nandak nandak dimasi agim. Yesu Kristo, ae tilak kindapmon kimot agit unun dogin nandagim. ³ Nak ji gat egipguman bisapmon tapmimno mini. Nak pasalek madepsi nimnimikgim. ⁴ Nak gen yagim gat ae Gen Bin Tagisi yan tenjenagim unun nandan kokwini tagisi amin da yon unuden nandak nandak madepno da ji dakon nandak nandak kulabik tagi asak yanon da dima yagim. Unun dimasi. Nak Telagi Wup dakon tapmim nan ji doligim. ⁵ Yan agim nido ji da amin dakon nandan kokwini tagisi do nandan gadani do dima galak tagim. Piņkop dakon tapmim do nandan gadan imni do nandagim.

Telagi Wup da nandan kokwin tagisi nimisak

⁶ Mani Piņkop dakon anpagon kili tagan teban tawit aminon nandan kokwin tagisi unudon yan tenjenoman. Unun nandan kokwin tagisi unun miktim amin

dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. Ae on miktim dakon kila amin si pasildan unun dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. ⁷ Nin Piņkop dakon nandan kokwini tagisi ban yan tenjenok aman. Piņkop yo morap dima wasagit bisapmon nandan kokwini tagisikon da Kwen Kokup iyi gat tilimnikon egipnen do kosit kili yipgut. Mani unun kosit dakon geni pasili tagit. ⁸ Anakwan on miktim dakon kila amin kinda da dima nandan pisagit. Nandan pisawit tam, Kwen Kokup Amin Taginin tilimni tagisi unun tilak kindapmon aripmi dima anakbam. ⁹ Mani, Piņkop da papiakon gen unun do yan yosok:

“Yo kalip dabil da dima pindakgwit, ae miragon da dima nandawit, ae nandak nandagon dima noman tanbi, unun Piņkop but dasi galak tan iman amin do panroman agit.”

¹⁰ Unun dakon geni pasili tawit, mani iyi dakon Wupni da nin do panalon an nimgut. Telagi Wup da yo morap kisi pakyanji pindak mudosok, ae Piņkop dakon nandak nandakni pasili kisi pindakdak. ¹¹ Amin kinda da amin notni dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Amin unun dakon wupni butnigwan yikdak unun dagin pindakdak. Yanjin, amin kinda da Piņkop dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Piņkop iyi dakon Wupni da iyi gin kan nandanjo asak. ¹² Nin on miktim dakon nandak nandak ban dima timikgiman. Nin Piņkop da butgalak do yo morap nimisak unun nandan pisonen do Wup Piņkopmon da apgut unun nan abidagiman. ¹³ Nin unun but galak dakon yo do yan tenjenok aman. Mani genin amin nandan kokwini tagisikon da dima yoman, Telagi Wup da iyi niyinj dekban unun ban yoman. Telagi Wupni ton amin do Telagi Wup dakon gen yoyinj tenjenoman. ¹⁴ Mani Telagi Wupni mini amin Piņkop dakon Wupni da yo nimisak unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yan nandan, ae aripmi dima nandan pisoni, nido Telagi Wupni ton amin dagin unun yo kokwinigek pakyanji pindak nandanjo an.

¹⁵ Telagi Wupni tonj amin da yo morap kisi kokwinik pindakganj. Mani amin diwari da Telagi Wupni tonj amin dakon anpak kokwin aripmi dima ani. ¹⁶ Pinjkop da papiakon gen yanj tosok:

“Namin da Amin Tagi dakon nandak nandak pindak nandanyo asak do Amin Tagi tagi iyinjdetjak?”

Mani Kristo dakon nandak nandak ninon tosok.

3

Panjmuwukbi dakon pi amin unjun Pinjkop dakon pi amini

¹ Not kabi, nak kalip ji gat egipgumanj bisapmon gen dayigim unjun Telagi Wup yolganj amin yoyisat unjun da aripmon dima dayigim. Amin but kalip anpak anakwa yoyisat unjun da tilagon dayigim. Unjun bisapmon ji Kristo da anjpagon amin moninj da tilagon egipgwit. ² Nak mum dabo nawit. Jap tebai banj dima damgum, nido ji jap tebai timit do dima tagap tawit. Abisok yo kisi jap tebai timit do dima tagap tonj, ³ nido ji but kalip dakon anpak sigin yolganj. Asi, notji do nandaba yokwi tok anjek gen emat agak unjun jikon sigin tosok. Ji unjun anpak an unjun but kalip dakon anpak banj an. Ji on miktim dakon anpak gin an. ⁴ Kinda da yanj yosok, “Nak Pol yoldat” ae kinda da “Nak Apolos yoldat” yanj yosok. Unjun anpak anjek miktim amin da yanj ekwanj.

⁵ Ji pakyanji nandani. Apolos unjun namin? Ae nak Pol unjun namin? Nit pi amin gin. Amin Tagi da nit do pi njaknjwat njaknjwat nimgut. Aban nit pi unjun ando ji Kristo nandanj gadanj imgwit. ⁶ Nak jap yet kwaokgim. Anjapbo Apolos da pakbi yomgut. Mani Pinjkop da jap bami panalon agit. ⁷ Do jap yet kwaokgit amin mani mini, ae pakbi yomgut amin kisi mani mini. Pinjkop da iyi jap bami panalon asak, do unjun kalongin mani tonj. ⁸ Jap yet kwaokdak amin gat ae pakbi yomisak amin gat unjun kisi bamot Pinjkop dakon pi nanjin amal. Do kisi bamot pi agimal da aripmon tomni timik timik akdamal. ⁹ Nit Pinjkop

gat pi kalonji amanj. Ae ji Pinjkop dakon pigagani. Ji Pinjkop dakon yutni.

Panjmuwukbi dakon pi amin unjun kisit kilda yombem

¹⁰ Pinjkop da nandanj yawotni do anjek nak kisit kilda nandak nandakni tagisi yombem kinda nanj manjigit. Aban yut ak do gwak magim. Anjapbo amin diwari da yut unjun gwak magimon witjanj. Mani minjat aminyo morap kalonj kalonj yut unjun anj unjun pakyanji kanj kimagek witjini. ¹¹ Amin kinda da gwak njaknjwari kinda dimasi mosak. Yesu Kristo kalonj nanj gin Pinjkop da gwak teban kili magit. ¹² Amin da unjun gwak da kwenon yut witjini bisapmon diwari da gol banj akdanj, ae diwari da silwa banj, ae diwari da tip tomni wukwisi banj, ae diwari da kindap banj, ae diwari da gurik banj, ae diwari da wit dakon obi banj akdanj. ¹³ Don Pinjkop da minjat aminyo gen pikon yop do bisap yipguron amin da pi morap awit dakon mibili tenjenokdisak. Unjun bisap kindap da yanj noman tanjek amin morap kalonj kalonj pi tagi awit bo dima yanj do anjilik kokdisak. ¹⁴ Amin kinda unjun gwak kwenon yut agit, unjun dima sosak kanj, pi amin unjun tomni tagisi timitdisak. ¹⁵ Mani pi amin kinda dakon yut wagil sonj mudosak kanj, unjun amin pi agit dakon tomni pasil imdisak. Pi amin iyi yokwi da kisiron da puluganj kikdisak, mani unjun amin kindapmon nanj abidomanj yombem da egipjak.

Ji Pinjkop dakon yut

¹⁶ Ji Pinjkop dakon telagi yutni, ae Pinjkop dakon Wupni jikon egisak. Unjun dima nandanj, ma? ¹⁷ Amin kinda Pinjkop dakon telagi yut antasik asak kanj, Pinjkop da unjun amin antasik akdisak. Nido, Pinjkop dakon telagi yut unjun telagisi. Telagi yut unjun ji.

Nin amin dakon man dima pawiginenj

¹⁸ Ji disi banj di panjekwalbam. Amin kinda ji da binapmon miktim dakon yo morap kisi nandanj mudosot yanj nandanjek “Nak nandanj kokwino tagisi” yanj yosak kanj,

uñun amin on miñtim dakon nandan kokwini tagisi uñun si yopmanek nandan kokwini tagisi amin tagi dagosak. ¹⁹ Nido, on miñtim dakon nandan kokwin tagisi morap uñun Piñkop da pindakban nandan kokwin tagi dima an. Piñkop da papiakon uñun do yan yosok:

“Amin iyi do nak nandan kokwino tagisi yan nandan amin uñun Piñkop da iyi pat yopmanganon yopban yokwalba timikdak.”

²⁰ Ae Piñkop dakon papia da yan yo kisi yosok:

“Piñkop da nandan kokwini tagisi amin dakon nandak nandakni kisi pindak mudosok.

Ae yo morap ak do nandan uñun aripmi dima aba noman tokdan yan nandisak.”

²¹ Do ji amin dakon man paukwan uñun yipman mudoni. Yo morap ji dakon. ²² Pol, bo Apolos, bo Pita, bo on miñtim, bo egip egip, bo kimot, bo yo morap abisok ton, bo yo don noman tokdan, uñun yo morap ji dakon. ²³ Ae ji Kristo dakon, ae Kristo uñun Piñkop dakon.

4

Amin Tagi da iyi pi amin kokwin asak

¹ Ji da nin do Kristo dakon pi amini yan nandan nimni, ae Piñkop dakon geni pasili kilani tagisi anek yan tenjenok dakon pi ninon tosok yan nandan nimni. ² Ae yansi nandani, amin kinda madepni dakon pi asak, uñun amin madepni dakon gen kakgimansi guramitjak. ³ Do ji nak dakon anpak kokwin ani, bo amin da gen pikon nak dakon anpak kokwin ak do nandan kan, nak uñun do nandaba kikjok kinda dima asat. Nak nagayo kisi anpakno kokwin dima asat. ⁴ Asi, nak naga butnokon yo kinda dima tosok yan nandisat. Mani nak naga do amin kilegi yan aripmi dima yoken. Nak dakon anpak kokwin ak do Amin Tagi dagin asak. ⁵ Gen pi bisap dima abik, do amin diwari dakon anpak kokwin dima ani. Ji Amin Tagi apjak bisap do jomjom ani. Uñun da yo morap pilin tukwan pasili ton uñun timik tenjenikon

yopdisak. Anek amin morap dakon nandak nandak pasili ton uñun noman panalon akdisak. Uñun bisapmon Piñkop da amin morap kalon kalon pi tagi awit uñun do mani pawigikdisak.

Korin amin da iyi dakon mani pawigiwit

⁶ Not kabi, nak ji dakon nandak nandak panpulugok do anek Apolos gat nit do gen on dayisat. Ji nit do nandanek anpak kilegi Piñkop gen papia da yosok uñun gin yolni. Yan anek pibit tidok anek amin kinda awigek ae kinda dima abin yipni. ⁷ Not, gak amin diwari yapmandal yan nandisat, ma? Gak Piñkopmon yo tagisi kinda dima abidagil, ma? Asi, gak Piñkopmon yo morap timikgil, mani yo morap uñun gaga panalon agil da yan gaga dakon man nido awigisat?

⁸ Yo si galak ton uñun aripninon tujan yan nandan, ma? Ji yo iren amin kili dagan mudan da tagisi ekwaman yan nandan, ma? Ae nin nwapmanek kila amin madep dagaman yan nandan, ma? O bupmisi. Nin ji da kila amin madep bamisi ekwa ninyo kisi ji gat kila amin madep gin egip do nandaman. ⁹ Mani Piñkop da yabekbi nin ban mibi amin nipgut yan nandisat. Nin gen pikon nipmanek minat amin morap da dabilon ae anelo da dabilon kimotneñ do yan dagok an nibi yombem da ekwaman. ¹⁰ Nin Kristo man madep im do nandan kokwini tagi dima amin yombem da ekwaman, mani ji Kristokon gadawit do nandan kokwini tagisi amin ekwan, ma? Nin tapminin mini anakwa ji da uñun tapmimji ton, ma? Nin manin mini anakwa ji da uñun man madepji ton, ma?

¹¹ Kalip da win abisok ekwamanon nin jap do aman, ae pakbi do aman, ae imal garanisi ban paman, ae amin da nindapmanan, ae nin da tagi egipneñ kokup mini.

¹² Nin kisitnin da pi madepsi aman. Nin da jobit panen do yon, mani Piñkop da yo tagi anyomjak do bisit iyaman. Nin do yo yokwisi an nimanakwa yaworisi egek jigi uñun guramikgaman. ¹³ Gen giren niyinja gen tagisi ban yoyaman. Minat aminyo da dabilon nin sibat sibat inanisani amin da maba

kwan unun yombem. Yan dagin egapno wik da wisak.

Pol da Korin amin iyi dakon anpak yolni do nandisak

¹⁴ Nak ji mayagi dam do gen on dima mandisat. Ji monji gwayono but dasi galak tan damisat, do nawa gen on dayisat.

¹⁵ Jikon amin morapmisi da Kristokon tagisi egipni do oman an damanek kilasi tagi ani, mani datji morapmi dima. Gen Bin Tagisi dayin tentenagim bisapmon Yesu Kristokon datji dagagim. ¹⁶ Yando, nak dakon anpak pakyanisi yolni. ¹⁷ Unun dogin anek Timoti yabekgo jikon opgut. Unun nak dakon monjino but dasi galaktan imisat. Unun Amin Tagi dakon pi kilani tagisi asak. Unun da ji panthagap aban nak da Kristo gat gadan kimagek kokupmi kokupmi panmuwukbi morap anpak yolni do yoyin dekgim unun do ae nandaba pisoni do dayisak.

¹⁸ Jikon amin diwari nak dima opdisat yan nandanek kwen wigik an. ¹⁹ Mani nak Amin Tagi da galak tosagon jikon tepmisi opdisat. Opben bisapmon kwen wigik an amin dakon gen nandak do anek dima opdisat. Ni tapmim da tan yomisak unun pindak nandanjo ak do opdisat. ²⁰ Nido, Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun gen gin yogok dakon yo dima. Unun tapmim dakon yo. ²¹ Do niban aben do nandan? Si baljanek pan kilek ak do opben do nandan? Bo but dasi galaktan damanek anpak yaworisi andaben do nandan?

Yesu yolyol amin anpak yokwi bikbiknikon ton unun panmilip an mudoni
(Kilapmi 5–6)

5

Korin panmuwukbikon yumabi anpak tosok

¹ Jikon yumabi anpak nwanjwari kind a tosok dakon geni nandagim. Unun anpak Pin kop dima nandan iman amin da dima an. Unun amin kind a da menji kimagakwan

datni da minjat kalik pagit unun gat pokgomal. ² Anakwan ji disi do yo madep yan nandanek amin diwari yapman mudoman yan nandan, ma? Ji bupmi nandanek kunam tatni. Yokwi agit amin unun yolba kinakwan ji da bikbigon sanbenek dima egipjak.

³ Asi, nak ji da dubagikon egisat, mani butnokon da ji gat egisat. Anek nak naga unun dakon anpak kili kokwinikgim. ⁴ Yan do anek yan yosot, Amin Taginin Yesu da manon muwut muwut kind a abidoni. Anakwa Yesu Amin Taginin dakon tapmim jikon tosak, ae nak butnokon da ji gat egipben. ⁵ Anek unun amin Sunduk da kisiron yipba giptimni antasik asak. Yan aba Amin Tagi dakon bisap madepmon Pin kop da unun amin dakon wupni yokwikon nan tagi abidosak.

Anpak yokwi an amin yol mudoni

⁶ Ji disi dakon man paukwan, unun anpak tagi dima. Yis kalonisok di da bret kisi panpap an, ji unun dima nandan, ma? ⁷ Do ji yis kalipmi wiririkba kin mudoni, anakwa bret kalugi yisni mini da yan egipni. Nak nandisat, ji bret yisni mini yombem da ekwan, nido Kristo nan Yapyap Bilak do Sipsip mukwa soson unuden nin dakon diwarinin mudoni do kili sonbi. ⁸ Do kisik kisik anek bisap madep dakon jap noknok anen. Mani bret kalipmi yisni ton ban dima nonen, nin bret kalugi ban nonen. Bret kalipmi unun anpak yokwi morap dakon tilak asak, anakwan bret kalugi unun but kilegisi ae gen bamisi dakon tilak asak.

⁹ Nak papia mandan dangum bisapmon yan yagim, “Ji yumabi anpak an amin gat kisi dima egipni.” ¹⁰ Miktim amin morap yumabi an, bo ae amin dakon yo do pindak galaktok anek kabo non, bo ae kokup kidat gawak yoman amin si yopman dek mudoni yanon da dima yagim. Ji unuden amin yopmandet do nandan kan, on miktim wagil yipmandetni. ¹¹ Mani gen mandagim dakon mibili unun yan: Amin kind a Kristo dakon man panek yumabi anpak asak, bo amin dakon yo do pindak galaktok asak, bo kokup kidat

gawak yomisak, bo amin do yanba yokwi tok asak, bo pakbi teban nanek but upbal asak, bo amin dakon yo kabo timikdak kan, ji unun amin gat kalonji dima egipni. Ae unun gat jap pakbiyo kalonji dima ani. ¹² Nak panmuwukbi da wanga ekwan amin dakon anpakni kokwin ak do pi dima asat. Mani panmuwukbi kokwin agak dakon pi ji da agagisi. ¹³ Panmuwukbi da wanga akgan amin Pin kop da iyi kokwin akdisak. Mani Pin kop gen papia da yan yosok: “Amin yokwi yolba ji da bikbigon dimasi egi pjak.”

6

Panmuwukbi notji gen pikon dima yopni

¹ Jikon amin kind a amin kind a gat gen ton bisapmon nido panmuwukbi dakon pi amin si yapmanek Pin kop dima nandan iman kabi dakon pi aminon kwan? Unuden ak do pasol pasolji mini, ma? ² Pin kop dakon minjat aminyo nin da miktimon minjat amin morapyo dakon anpakni kokwin akdaman, ji unun dima nandan, ma? Ae nin da kokwin yan akdaman kan, ji gen moninisok binapjikon noman ton disi kokwin aripmi dima ani, ma? ³ Nin aneloyo kisi dakon anpak kokwin akdaman, ji unun dima nandan, ma? Nin da kokwin yan akdaman, do on miktim dakon yo morap kokwin aripmi tagi anen. ⁴ Yan do, jikon jigi noman ton bisapmon panmuwukbikon dima sanbenbi ae panmuwukbi da dabilon mani mini aminon jigisi unudon nido pan kwan? ⁵ Gen on ji panmayak ak do dayisat. Panmuwukbi jikon amin bamorikon geni ton bisapmon amin kind a nandan kokwini tagisi anek panmilip asak dakon amin kind a dima egisak, ma? ⁶ Mani ji da notji nandan gadat dima an amin da dabilon pan ki gen yan yoman. Unun tagi dima!

⁷ Ji gen pikon kwan unun da ji Kristo tagi dima yolgan yan nolisak. Ji yum pindagakwa yokwi andamni kan tagi. Ae yum pindagakwa yo kabisi timitni kan tagi. ⁸ Mani yan dima an. Ji disi panmuwukbi notji ban pan kewalek yokwi anyoman.

⁹ Yokwi an amin unun Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan, unun dima nandan, ma? Ji disi ban di pan kewalbam. Amin yumabi anpak mibili mibili an, ae kokup kidat do gawat gawat an, ae wili da wili notni gat yumabi anpak mibili mibili an, ¹⁰ ae kabo non amin, ae yo morapmi timit do but kindap pan amin, ae pakbi teban nanek but upbal an amin, ae amin do yanba yokwi tok an amin, ae topmon da amin dakon yo timikgan amin, unuden amin Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan. ¹¹ Ji kabikon diwari kalip unuden amin egipgwit. Mani Pin kop da sugan panmilip aban iyi dakon minjat amin kabi dagawit. Amin Tagi Yesu Kristo da manon, ae Pin kop dakon Wup da tapmimon Pin kop da ji panmilip aban iyi da dabilon minjat aminyo kilegisi awit.

Giptimnin unun Telagi Wup dakon yutni

¹² Amin diwari da yan yon, “Yo morap tagi agagi.” Gen unun bami, mani yo diwari da amin tagi dima panpulgogi. Yo morap tagi agagi, mani yo kind a dakon oman amini dima egipben. ¹³ Ae amin diwari da yan yon, “Jap unun kwasop dakon, ae kwasop unun jap dakon tamo.” Gen unun bami, mani Pin kop da kisi bamot yanban pasildamal. Giptimnin unun yumabi anen do dima tosok, unun Pin kop dakon pi anen do tosok. Anakwan Pin kop unun giptimnin kila asak. ¹⁴ Pin kop da Amin Tagi kimoron nan aban pidagit, ae iyi da tapmimon nin dakon giptimnin paban pidokdan. ¹⁵ Giptimji unun Kristo dakon giptim diwatni unun dima nandan, ma? Do nak Kristo dakon giptim diwatni kosit minaron sanbeke kan unun tagi, ma? Unun dimasi! ¹⁶ Amin kind a kosit minaron sanbesak unun gat giptim kalon amal, ji unun dima nandan, ma? Pin kop gen papia da unun do yan yosok: “Bamori da giptim kalon anjil.”

¹⁷ Mani amin kind a Amin Tagikon sanbesak kan, wupmon bamori da kalon amal. ¹⁸ Ji yumabi anpak yipmanek pasal kin mudoni. Yokwi diwari amin da an unun giptim

da wanga an, mani yumabi anpak asak amin iyi dakon giptim nan anupbal asak. ¹⁹ Giptimji unun Telagi Wup dakon telagi yut madepni, ji unun dima nandan, ma? Pin kop Wupni kili damgut, unun ji da but-gwan egisak. Gak gaga dogin dima egisal. ²⁰ Pin kop da ji yuman nagit, do yo morap giptim da ani unun Pin kop man madep in do ani.

Pol da minjat eyo do yagit

(Kilapmi 7)

7

¹ Ji da papiakon gen mandan namgwit unun dakon kobogi abisok mandan daben. Amin kinda minjat dima pasak kan unun tagi. ² Mani yumabi anpak madepsi tosok, do wili ji kalon kalon minjatni ton da egipni, ae minjat kalon kalon ji esi ton da egipni kan tagisi. ³ Wili giptimni dima kutnosak, ae yan gin minjat giptimni dima kutnosak. ⁴ Minjat dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun eni dakon. Ae wili dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun minjatni dakon. ⁵ Do kinda da giptim timni dima an kutnosak. Jil bisap pisipmi dima pagek bisit pi ak do but kalon amal kan unun tagi. Mani don giptimjil ae panmuwutjil. Giptimjil dakon galaktok kilani tagi dima abal Sunduk da di pan kewalban. ⁶ Nak gen on ji panpulugok dogin yosot. Unun da gen teban kinda dima asak. ⁷ Amin morap da nak yombem minjat eyo dima anek egipni kan tagi. Mani Pin kop da but galak dakon yo mibili mibili amin do yomisak. Kinda minjat eyo asak do imisak, ae kinda isal egipjak do imisak.

⁸ Minjat eyoni mini amin gat, ae sakwabat gat do yan yosot. Ji nak yombem isal egipni kan unun tagi. ⁹ Mani giptim dakon galaktok kilani aripmi dima ani kan, minjat eyo agagisi. Minjat eyo dima anek yumabi di abam.

¹⁰ Minjat eyo kili abi do gen teban on damisat. Unun nak dakon gen teban dima, unun Amin Tagi dakon gen teban. Unun yan: minjat da eni dima yipmandetjak. ¹¹ Mani eni yipmandetjak kan isal egipjak,

bo tobil kwan eni gat but kalon anjil. Ae eni minjatni dima kwinitjak.

¹² Ae amin diwari do yan yosot. Gen on Amin Tagi dakon dima, naga yan yosot. Kristo yolyol amin not kinda minjatni nandan gadat dima asak, mani eni gat egip do nandisak kan, minjatni dima kwinitjak.

¹³ Ae Kristo yolyol minjat kinda eni nandan gadat dima asak, mani minjatni gat egip do nandisak kan, eni dima yipmandetjak.

¹⁴ Nido eni nandan gadat dima asak mani minjatni do anek eni unun telagi. Ae minjatni nandan gadat dima asak mani eni do anek minjatni unun telagi. Yan dima tam minjat monjiyosi unun telagi dima. Mani abisok unun telagi. ¹⁵ Mani minjat bo wili kinda nandan gadat dima anek wasen kik do nandisak kan, yan tagi anjil. Nandan gadat asak amin nandan gadat dima asak amin gat sigin egipjil dakon gen teban kinda dima tosok. Nido Pin kop da nin notnin gat but yaworon da egipnen do nandisak.

¹⁶ Minjat ji esi yokwikon ban timitdan bo dima, ji unun dima nandan. Ae wili ji minjatji yokwikon ban timitdan bo dima, jiyo kisi unun dima nandan.

Pin kop da nian egipnen do tilak agit unun da aripmon gin egipnen

¹⁷ Nin kalon kalon Pin kop da nian egipnen do tilak agit unun da aripmon egipnen. Pin kop da wasok wasok yan nimgut bisapmon nian egipguman unun da aripmon gin egipnen. Nak panmuwukbi morap do gen teban on yipmandat. ¹⁸ Wili kinda giptimni mandabi da don Pin kop da yan ilkgit kan, dima mandabi yan koni dakon pi dima asak. Ae wili kinda giptimni dima mandabi da don Pin kop da yan ilkgit kan, giptimni dima mandisak. ¹⁹ Nido giptim mandabi bo dima mandabi unun yo isali. Yo madep unun Pin kop dakon gen teban guramitnen. ²⁰ Pin kop da yan nimgut bisapmon nian egipguman unun da aripmon gin egipnen. ²¹ Oman amin egaki yan gamgut kan, nandaba kik dima aki. Mani pulugan kiki dakon kosit pisan gaban kan, unun nan yolgi. ²² Nido amin kinda oman amin egakwan Amin Tagi da

yaŋ ilikgıt kaŋ, uŋun amin Amin Tagi da dabilon pulugaŋbi da egisak. Ae yaŋ gin amin kinda pulugaŋbi da egakwan Amin Tagi da yaŋ ilikgıt kaŋ, uŋun abisok Kristo dakon oman amini egisak. ²³ Piŋkop da ji yumaŋ naŋ depgut, do ji Piŋkop dakon galaktok yipmanek amin dakon galaktok yoldo nandak nandak dima ani. ²⁴ Not kabi, Piŋkop da yaŋ ilikgıt bisapmon niaŋ egipgwit uŋun da aripmon Piŋkop gat egipni.

Pol da miŋat eyo dima awit amin do gen yipgut

²⁵ Nak miŋat eyo dima awit amin do Amin Tagi dakon gen teban kinda tosok do dima dayikdisat. Mani naga dakon nandak nandak baŋ yokdisat, nido Amin Tagi da bupmi nandaŋ naminek antagap aban gen bami yogok amin dagagim. ²⁶ On bisapmon jigi morapmi noman ton, do ji niaŋ ekwaŋ yaŋ gin egipni kaŋ tagi. ²⁷ Gak miŋat pagil kaŋ, uŋun kwinit do kosit wisik dima aki. Ae miŋat dima pagil kaŋ, miŋat pak do dima nandaki. ²⁸ Mani miŋat kinda paki kaŋ, uŋun yokwi dima asal. Ae miŋatjok kinda amin kinda pasak kaŋ, uŋun yokwi dima asak. Mani miŋat aminyo miŋat eyo aŋ uŋun egip egipnikon jigi morapmi pakdaŋ. Jigi uŋun pani do dima galak tosot.

²⁹ Not kabi, yaŋ do nandaŋek yosot. Bisap kili kwaŋ tosok, do miŋatni ton amin uŋun miŋatni mini yombem da egek Yesu yol kimagek egipni. ³⁰ Ae kunam yaŋ tidaneŋ takgaŋ amin uŋun kunam dima takgaŋ yombem da egipni. Ae kisik kisik aŋ amin kisik kisik dima aŋ yombem da egipni. Ae yo yumaŋ nok aŋ amin yoni mini yombem da egipni. ³¹ Ae on miktım dakon yo timigek pi aŋ amin uŋun yo morap pindakba egip egipnikon yo madep dima ani. Nido bisap dubak dima on miktım gat yo morapni gat pasildaŋ.

³² Ji on miktım dakon yo do nandaba kik ani do dima nandisat. Miŋat dima pagit amin uŋun Amin Tagi dakon pi dogin nandisak, ae Piŋkop dakon galaktok yol do nandisak. ³³ Mani miŋat pagit amin on miktım dakon yo do nandaba kik asak, ae miŋatni dakon galaktok yol do nandisak,

³⁴ do nandak nandakni bamori kisi tomal. Ae miŋatjok ae sakwabat ae miŋat eni da kwınikbi uŋun Amin Tagi dakon pi do nandaŋ. Uŋun wupni ae giptimni Piŋkop do paregek telagi egip do nandaŋ. Mani miŋat amin pagit on miktım dakon yo do nandaba kik asak, ae eni dakon galaktok yol do nandisak. ³⁵ Ji paŋpulugoko tagisi egipni do gen on yosot. Yaŋsop aŋdam do dima yosot. Ji da aŋpak kilegi aŋek yo diwari yopmanek bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi dogin nandani do nandisat.

³⁶ Amin kinda miŋatjok kinda pasak do manjin imgwit uŋun dima paŋek bisap dubak egek uŋun do aŋpak tagi dima asat yaŋ nandisak, bo ae uŋun miŋatjok pakdosi nandisak, bo ae giptim dakon galaktok kila aripmi dima agi yaŋ nandisak kaŋ, iyi dakon galaktok yolek miŋat uŋun tagi pasak. Uŋun da yokwi dima asak. ³⁷ Mani amin kinda miŋatjok kinda pasak do manjin imgwit uŋun butnikon da dima pakeŋ yaŋsi nandisak, ae amin da pasak dosi dima iyaŋ, ae iyi dakon giptim dakon galaktok kila tagi abeŋ yaŋ nandisak kaŋ, miŋat uŋun dima pasak. Uŋun da tagi asak. ³⁸ Do amin uŋun miŋatjok uŋun pasak kaŋ, uŋun aŋpak tagi asak. Mani dima pasak kaŋ, uŋun da wagil tagisi asak.

³⁹ Miŋat kinda eni sigin egakwan miŋat uŋun eni tagi dima yipman deri. Mani eni kimotjak kaŋ, galaktokni yolek amin kaluk tagi pasak. Mani Amin Tagi nandaŋ gadaŋ injak amin kinda naŋ pasak. ⁴⁰ Mani naga yaŋ nandisat, amin dima pasak kaŋ, kisik kisik egipdisak. Piŋkop dakon Wup da nakyo kisi antagap aban gen on yosot yaŋsi nandisat.

8

Bit kilapyo kokup kidat do parekbi dakon gen

¹ Nak abisok bit kilapyo kokup kidat do parekbi uŋun dakon geni yokdisat. Nin kisi morap nandak nandaknin ton, yaŋ nandaŋ. Nandak nandak uŋun da kwen wigik aŋpak paŋalon asak, mani but dasi galak taŋ yomyom aŋpak da paŋmuwukbi paŋteban asak. ² Amin kinda yo kinda

do nak pakyanſi nandan mudosot yan nandisak kan, nandak nandakni aripmi dima. ³ Mani amin kinda Pinſkop do but dasi galak tan imisak kan, Pinſkop da unun amin pakyanſi nandan imisak.

⁴ Yanſo, bit kilapyo kokup kidat do parekbi unun tagi nonen bo dima? Nin nandaman, kokup kidat dakon wupmi unun yo bami kinda dima, ae Pinſkop morapmi dima ekwan, kalonſi kinda dagin egisak. ⁵ Amin morapmi da Kwen Kokupmon ae miktimon pinſkop morapmi ae amin tagi morapmi ekwan yan nandan. ⁶ Mani nin nandaman, Pinſkop kalonſi kinda dagin egisak, unun Datnin. Unun da yo morap wasagit, ae unun dagin egip egip nimisak. Ae Amin Tagi kalonſi kinda gin egisak unun Yesu Kristo. Pinſkop da Yesu obakon da yo morap wasagit, ae unun obakon da gin nin morap kisi egip egip nimgut.

⁷ Mani Yesu yolyol amin diwari unun dima kanba pisagit. Diwari kalip kokup kidat gawak yomgwit, do abisok kokup kidat unun yo bamisi kinda yan nandanek jap kokup kidat do parekbi unun non bisapmon burikon da gulusun aman yan nandan. ⁸ Mani jap nianen di ban noman unun da nin Pinſkop da kapmatjok aripmi dima panſisak. Jap unun dima nonen kan, Pinſkop da dabilon unun gulusun kinda dima asak. Ae jap unun nonen kan, Pinſkop da dabilon dima kilek toneſ. ⁹ Diſi nandan, jap kisi tagi noknogi, mani nandan gadatni dima teban tanſi amin da jap kokup kidat do parekbi nanba dandanek yokwikon di manbam. Do ji kan kimotni.

¹⁰ Nandani. Gak kokup kidat do yo bami dima yan nandanek kokup kidat gawak yomyom yutnon wigſi jap unun nanaki notgo dima noknogi yan nandisak amin kinda da gandisak kan, unun yo kisi buri pidanban jap unun kokup kidat do parekbi unun nokdisak. ¹¹ Gak dakon nandak nandakgo da notgo nandan gadatni dima teban tanſi antasik akdisak. Kristo unun amin do anek kimagit. ¹² Gak notgo dima noknogi yan nandisak amin unun yokwi

an imisal bisapmon Kristo yo kisi yokwi an imisal. ¹³ Yanſo, japmon notno yokwikon yipben kan, nak bunon bit kilapyo dimasi noken. Yan anek notno yokwikon di yipbom.

9

Pol yabekbi pi anek tomni timit do dima nandagit

¹ Nak yo kinda da dam anakwan dima egisat. Nak yabekbi kinda, ae Amin Taginin Yesu kili kagim. Amin Tagi dakon pi agim dakon bami kabi ji mani. ² Amin diwari da nak do yabekbi kinda yan dima bo nandan naman, mani ji da nak do asi yabekbi kinda yan nandan naman, ma? Ji da Yesu yolyol amin dagawit unun da tilak kinda da yan tanakwan unun da nak Amin Tagi dakon yabekbini kinda yan yolanakwan kon.

³ Amin diwari da anpakno kokwinigek abin nepmanba kobogi do gen unuden ban yoyisat. ⁴ Banabas gat nit pi anapdo pi amak dakon yuman nogi amin da nit do jap pakbiyo tagi panpulugogi. ⁵ Nit yabekbi diwari ae Amin Tagi dakon padige ae Pita yo da an unuden Yesu yolyol minat panek kisin agek pi agagi. ⁶ Banabas gat nit dagin nit dakon yiyit dakon pi ando tagi asak yan nandan, ma? ⁷ Emat amin da pini anek tomni timikgan, do yiyitni do iyi dakon monen dima non. Ae wain kwaokdak amin wain dakon sopmi iyi pan non. Ae sipsip kila an amin iyi sipsip dakon mumni non.

⁸ Nak amin dakon nandak nandak yolek gen on dima yosot. Gen teban yo kisi yan gin yosok. ⁹ Moses da gen tebanon gen yan tosok:

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinſikgan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Pinſkop da bulmakau dogin nandanek gen unun yagit yan nandan, ma? Dima. ¹⁰ Unun nin dakon tagi timnin do anek gen unun yagit. Miktim pidosok amin gat ae wit gip misinſikdak amin bamot bami nokdamak yan nandanek pini amal. ¹¹ Nin da wupji panpulugok do yo tagisi ji da

8:4: GT 4.39; 6.4; Gal 4.8 **8:6:** Ep 4.5-6 **8:9:** Ro 14.13-15; Gal 5.13 **8:11:** Ro 14.15,20 **8:13:** Ro 14.21
9:1: Ya 22.17-18; 26.16; 1Ko 15.8-9 **9:2:** 2Ko 3.2-3 **9:4:** Lk 10.8 **9:9:** GT 25.4; 1Ti 5.18 **9:10:** 2Ti 2.6
9:11: Ro 15.27 **9:12:** Ya 20.34; 2Ko 11.9

binapmon kwaokgiman, do ji da nin do giptim dakon yo panpulugoni unun da jigi damjak, ma? ¹² Pinjkop dakon pi amin diwari panpulugon, do unun yapmanek nit madepsi panpulugoni kan, unun da tagisi asak.

Mani nit jigi morapmi panek jikon yo timirisi unun dima timikgamak, nido Kristo dakon Gen Bin Tagisi kosit sopsop ak do dimasi nandamak. ¹³ Pinjkop da Telagi Yutnon telagi pi an amin unun Telagi Yut dakon jap ban timikgan. Ae alta dakon pi an amin da altakon paret do bit kilapyo mukwa sosen unun dakon diwari non. Ji unun dima nandan, ma? ¹⁴ Unuden gin, Amin Tagi da yansi anen do gen yan yagit. Gen Bin Tagisi yan tenjenok amin unun gen yanakwa si nandan minjat aminyo da giptim dakon yo panpulugok ani.

¹⁵ Mani nak giptim dakon panpulugok minjat aminyokon dima timikdat. Ae abisok jikon yo timit do gen on dima yipmandat. Nak jikon yo timit do dima nandisat. Yo unun dima timigek kimokgen kan unun da tagi. Nido pi anapbo amin da tomni dima naman unun da kisik kisik madepsi namisak. Amin da yo naminek kisik kisikno gwayeni do dima galak tosot. ¹⁶ Mani Gen Bin Tagisi yan tenjenok asat bisapmon mano aripmi dima awigiken. Amin Tagi da unun pi naminek pi unun abendosi nayigit. Ae Gen Bin Tagisi dima yan tenjenoken kan, awa yo jigisi noman tan namdisak. ¹⁷ Pi on naga da nandak nandagon asat tam tomni tagi timikgom. Mani naga da nandak nandagon dima asat. Pinjkop da namgut ban asat. ¹⁸ Yando, ni tomni nan abidoken? Gen Bin Tagisi yan tenjenanek yo timirisi unun dima timikdat. Minjat aminyokon Gen Bin Tagisi isalsi yanek tomni dima timigek tagisi nandisat, unun da tomnino asak.

Pol minjat amin morapyo dakon oman amini egipgut

¹⁹ Nak puluganbi da egisat. Nak amin kinda dakon oman monji dima egisat. Mani minjat amin morapmi Kristokon panap do anek oman amini dagagim. ²⁰ Juda amin kabikon egek unun timit do

Juda amin yombem dagosot. Naga Moses dakon gen teban da yongamgwan dima egisat, mani gen teban da yongamgwan ekwan amin unun timit do anek unun amin gat egisat bisapmon gen teban da yongamgwan yombem egisat. ²¹ Ae amin Nwakjwari Kabi Moses dakon gen teban dima abidawit amin gat egisat bisapmon, gen teban da yongamgwan dima egisat yombem da egisat, nido unun amin timit do nandisat. Mani Pinjkop dakon gen teban dima yipman dekdad, nak Kristo dakon gen teban yoldat. ²² Ae amin nandan gadatni dima teban tanbi gat egisat bisapmon, nandan gadatno dima teban tanbi da tilak unun gat egisat, nido unun amin yokwikon ban timit do nandisat. Nak amin morap kisi dakon anpak timikgim, nido kosit morap kisi ankiligek amin diwari yokwikon ban timit do nandisat. ²³ Pi morap unun asat unun Gen Bin Tagisi da iren tosak do asat. Nido Gen Bin Tagisi dakon yo tagisi kisin da timik timik anen do nandisat.

Nin si teban tanek timtim yanek kin tomni tagisi abidonen

²⁴ Napbi gwapbokon kwan amin unun kisi da timtim yanek kwan, mani kalonji kinda dagin tomni abidosok. Unun ji dima nandan, ma? Do ji tomni abidok do si teban tanek timtim yanek kini. ²⁵ Amin morap aktidok ak do nandan amin unun iyi dakon kila tebaisi anek giptim dakon tagaptok an. Tomni unun timikgan unun tasik togi, mani nin tomni aripmi dima tasik togi unun timit do aktidogon kwaman. ²⁶ Yando, tomni abidokensi yan nandanek timtim yanek dukwan dukwan dima wisinek tilagonsi kisasat. Amin da kisit emat dakon aktidok tagisi an unun da tilak kisitno isal timon dima dapmandat. ²⁷ Giptimno da oman amino egipjak do antagap asat. Gen Bin Tagisi amin yoyinek naga aktidok dima anek tomni dima di timikgom.

10

Nin panjewalon monej do kan kimotnen

¹ Not kabi, nak Moses da bisapmon babiknnon yo noman tawit unun do pakyanansi nandani do nandisat. Pinjkop da kisi morap kosit yolik do gikwem kinda yipman yomgut, ae Tap Gami wasen kinakwan kisi morap teri kinda wigiwit. ² Gikwem kagagwan kiwit ae tap pakbi binapmon da kiwit unun da telagi pakbi sowit yombem asak. Unun awit da Moses dakon amin kabi egipgwit dakon tilak. ³ Ae kisi morap da Pinjkop dakon Wup da jap yomgut unun nawit. ⁴ Ae kisi morap Pinjkop dakon Wup da pakbi yomgut unun nawit. Asi, Wup dakon tip unun gat kisi agipgwit unun dakon pakbi nawit. Tip unun Kristo. ⁵ Pinjkop da pi madepsi aban kawit, mani unun amin kabikon morapmi da anpak yokwi aba tagi dima nandan yomgut. Do miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon panupbal aban kimagakwa bumjotni timi dukon di tan tan awit.

⁶ Unun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Do unun da yo yokwi ak do but kindap awit unuden dima anej. ⁷ Unun da kokup kidatni dakon wupni do gawak yomgwit nin yan dima anej. Pinjkop gen da yan yosok: “Jap pakbiyo madepsi anek unun da kwenon kap ae kisik kisikyo mibili mibili awit.”

⁸ Unun da yumabi anpak awit unuden dima anej. Unun da yan aba gildat kalon dogin amin 23 tausen da kimakgwit. ⁹ Unun amin da awit unuden Kristo dima anjekwalne. Unun da yan aba tunon amin emari ton da injin yoba kimakgwit. ¹⁰ Ae ji unun da Pinjkop do yanba yokwi tok awit unuden dima ani. Yan aba kimot yomyom anelo da abin dapban kimakgwit.

¹¹ Unun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Amin da Pinjkop da papiakon gen unun mandawit unun da mibi bisapmon ekwaman amin nin do mama gen niyisak. ¹² Yan do, amin kinda nak tebaisi akdat yan nandisak amin unun kan kimotjak. Yokwikon di manban. ¹³ Panjekwal jikon noman ton unun

nwaknwaru dima, unun amin morap kisikon yan gin noman ton. Ae Pinjkop toktok teban ji gat egek panpulugosok, do ji panjeban anakwan panjekwalon dima manek tebaisi atdan. Panjekwal noman tan damni bisapmon Pinjkop da pulugan kini dakon kosit kinda yipdisak, anakwan yokwikon dima mokdan.

Nin Pinjkop gat ae kokup kidat gat kisi do gawat gawat dima anej

¹⁴ Yan do, notnoni, ji kokup kidat gawak yomyom anpak yipman degek pasal kini. ¹⁵ Ji nandan kokwinji tagisi, do gen dayisat disi kokwinitni. ¹⁶ Telagi jap noman bisapmon kap abidanek Pinjkop ya yan iyinek noman unun da yawini do anek nin Kristo gat kabi kalon aman. Ae bret pudanek noman bisapmon unun da giptimni do anek nin Kristo gat kabi kalon aman. ¹⁷ Bret kalon kinda dagin tosok, nin amin morapmi da unun nanjin noman, do nin morapmi da giptim kalon aman. ¹⁸ Ji Israel amin dakon anpak do nandani. Bit kilapyo altakon soson bisapmon unun nanek Pinjkop gat kabi kalon an.

¹⁹ Mani ji da kokup kidat do mukwa soson unun do nak da yo bamisi an yan yosot yan di nandabam. Ae kokup kidat do yo bamisi yan dima yosot. ²⁰ Unun dimasi. Nak yan yosot. Pinjkop dima nandan iman amin da mukwa soson unun kon do an, unun Pinjkop do dima an. Ae ji kon gat kabi kalon ani do dima galak tosot. ²¹ Amin Tagi da kapmon ae kon da kapmon kisi noni kan, unun ma abisi an. Ae Amin Tagi da tamokon ae kon da tamokon kisi jap noni kan, unun yo kisi ma abisi an. ²² Amin Tagi yipman degapno nin do nandaban yokwi tok an nimjak do nandan, ma? Nin dakon tapmim da unun dakon tapmim yapmanjaman, ma?

Bisapmi bisapmi Pinjkop dakon man awiginen

²³ Amin diwari da yan yon, “Yo morap tagi agagi.” Gen unun bami, mani yo diwari da nin tagi dima panpulugogi. “Yo

morap tagi agagi”, mani yo diwari da but-nin tagi dima panjeban asak. ²⁴ Nin nin banjin panpulugok ak do dima nandanen. Nin amin diwari panpulugok do nandak nandak anen. ²⁵ Bit kilapyo morap yumañ gwayek tamokon yopmanjan unun tagi noni. Nandaba kik anek kokup kidat do parekbi bo dima, unun do dima yoyini. ²⁶ Nido nin nandaman,

“On miñtim gat yo morapni gat ton unun kisi morap unun Amin Tagi dakon gin.”

²⁷ Yesu dima nandan gadan imisak amin kinda da yutnikon kin jap noni do dayinban yutnikon kik do nandan kan tagi kini. Ae jap morap daban nandaba kigi mini tagi noni. Noknogi bo dima noknogi unun do but morap dima ani. ²⁸ Mani amin kinda da nandaba kik anek, “Bit on kokup kidat do parekbi” yan dayinban kan, unun dima noni. Noni kan unun amin da sun an yan nandan damdisak. ²⁹ Disi jap morap kisi tagi noknogi yan nandan, mani unun amin yan dima nandisak.

Nak jap morap kisi tagi noknogi yan nandisat. Do nido amin kinda da jap unun nonen kan unun sun aman yan nandanakwan jap unun yopben? ³⁰ Pinjkop ya yan iyinjek jap noken kan, mibili nido amin kinda da gak sun asal yan nayisak?

³¹ Yando, jap pakbiyo ani bo yo diwari gat ani bisapmon Pinjkop man madep im do nandanek ani. ³² Juda amin, bo Grik amin, bo Pinjkop dakon panmuwukbi da yokwikon moni dakon anpak kinda dima ani. ³³ Nakyo kisi minjat amin morapyo da anpak si galakton unun ban asat. Naga anpulugok do anek dima asat. Minjat amin morapyo panpulugoko Pinjkop da yokwikon ban timitjak do nandanek asat.

Pol da Telagi Wup dakon but galak dakon yo gat ae Pinjkop gawak imim dakon anpak do yagit

(Kilapmi 11–14)

11

¹ Nak da Kristo dakon anpak yoldat, yan gin jiyo kisi nak dakon anpak yolni.

Amin da busunni witjan unun do Pol da yagit

² Ji bisapmi bisapmi nak do nandanek ekwan, ae gen timikgim ban damgum unun ban yolek ekwan, do ji anpak tagisi an. ³ Mani gen kinda gat nandani do nandisat unun yan. Wili dakon busunni unun Kristo, ae minjat dakon busunni unun wili, ae Kristo dakon busunni unun Pinjkop. ⁴ Wili kinda busunni witjinjek bisit asak, bo kombi gen yosak kan, unun da busunni Kristo abin yipmandak. ⁵ Mani minjat kinda busunni dima witjinjek bisit asak, bo kombi gen yosok kan, unun da busunni eni abin yipmandak. Unun busun dangwani kisi mandan mudosok yan asak. ⁶ Minjat kinda busunni dima witjisak kan, busun dangwani kisi mandan mudosak. Ae busun dangwani pisipmi bo ae warot pak do mayagi nandisak kan, busunni si witjisak. ⁷ Wili unun busunni dima witjisak, nido wili Pinjkop iyi yombem wasanbi, unun da Pinjkop dakon tilimni nolisak. Mani minjat unun wili dakon tilimni nolisak. ⁸ Nido Pinjkop da minjat dakon giptim nan wili dima wasagit, wili dakon giptim nan minjat wasagit. ⁹ Ae Pinjkop da minjat do nandanek wili dima wasagit. Wili do nandanek minjat wasagit. ¹⁰ Yan do anek, ae anelo da nandan do anek, minjat unun busunni witjisaksi. Yan asak unun da eni do gawat gawat asak dakon tilak.

¹¹ Mani Amin Tagi da kabikon minjat wiliyo iyi dage dima ekwan. Minjat unun wili dakon panpulugokni, ae wili unun minjat dakon panpulugokni. ¹² Nido kalip Pinjkop da wili dakon giptim nan minjat wasagit, mani wili minjaron da alton. Ae Pinjkop unun yo morap dakon mibili.

¹³ Ji disi gen on kokwin ani. Minjat kinda busunni dima witjinjek bisit asak kan, unun anpak tagi nan asak? ¹⁴ Pinjkop da minjat aminyo nianon da wasan nipgut unun pindagek yansi nandaman, wili busun dangwani dubagi amin unun mayagi.

15 Mani miñat busuñ dan gwani dubagi kañ, unun miñat dakon tilimni tagisi, nido Piñkop da busuñni witjisak do imgut. 16 Amin kinda da nak dakon gen unun do gen emat asak kañ, yañsi nandisak, nin gat ae Piñkop dakon pañmuwukbi diwari gat anpak ñwakñwari kinda dima yolgaman.

Korin amin telagi jap kosit kilegikon da dima nawit

17 Kili nak anpak diwari an unun do tagisi dima nandisat. Unun do anek anpak diwari ji da agagisi unun do dayikdisat. Ji Piñkop gawak im do muwukgan bisapmon notji dima pañpulugon, notji pañupbal an. 18 Do mibiltok unun do dayikdisat. Piñkop gawak im do muwukgan bisapmon pidok pidok anek ekwan yañ amin da yañba nandagim. Gen unun nandako bamisok agit, 19 nido pañmuwukbi timisok di wasen kinakwa unudon da Piñkop dakon anpak namin da bamisi yolgan unun da dolisak. 20 Piñkop gawak im do muwukgan bisapmon Amin Tagi dakon telagi jap ban noman yañsi nandanek dima non. 21 Ji kalon kalon notji do jomjom dima anek jap tepmi timigek nan nan anek wain morapmi nanek but upbal an. Anakwa diwari jap do an. 22 Yutji mini do jap pakbiyo aripmi dima ani, ma? Piñkop dakon pañmuwukbi do yo isali yañ nandanek japni mini amin pañmayak ak do nandan, ma? Ni gen ban dayiken? Ji anpak tagisi an yañ dayiken, ma? Unun dimasi!

Amin Tagi dakon telagi jap dakon gen

23 Nido nak Amin Tagikon gen timikgim unun kili dayigim unun disi nandan. Gen unun yañ. Kalbi Judas da Amin Tagi uwal da kisiron yipgut bisapmon unun kalbi Amin Tagi Yesu da bret abidanek 24 Piñkop ya yañ iyinek pudanek yañ yagit, “On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanek egipni.” 25 Ae jap nan mudanek wain kap abidanek yañ gin anek yañ yagit, “On wain kap unun sanbek sanbek kalugi naga dakon yawi nan asat. Ji bisap morap on wain nanek nandan namni.” 26 Yesu da gen yagit unun da yañ nolisak. Bisap morap on bret gat ae

wain on kapmon noni bisapmon Amin Tagi dakon kimot do yañ tenjenanjakwa wigi ae apjak bisapmon wigisak.

Anpak kilegikon da Amin Tagi dakon telagi jap nonen

27 Yañdo, amin kinda da Amin Tagi dakon bret ae wain kapni anpak kilegikon da dima nosak kañ, Amin Tagi dakon giptim ae yawi yokwi animisak dakon gulusuñni tan imisak. 28 Do butjikon da kokwin tagisi anek bret gat wain kapmon noni. 29 Nido Amin Tagi dakon giptim tim do dima nandaba wigakwan bret wainyo noni kañ, gulusuñ an do Piñkop da kobogi damdisak. 30 Mibili yañ do anek jikon amin diwari tapmimni mini, ae diwari sot an, ae diwari kili kimakgwit. 31 Mani butnin dakon kokwin tagisi anek nonen kañ, kobogi dima timitnen. 32 Mani Amin Tagi da anpaknin dakon kobogi niminek nin pañmilip asak. Unun miktimon miñat aminyo gat dima pasilnen do yañ asak.

33 Yañdo, not kabino, Amin Tagi dakon telagi jap nok do muwutni bisapmon amin diwari do jomjom anek don noni. 34 Amin kinda jap do tepmi nandisak kañ yutnikon nosak. Yañ anek muwutni bisapmon gulusuñ dima anek kobogi dima timitjak.

Gen diwari dayigi unun opben bisapmon don dayiken.

12

Telagi Wup da but galak do pi anen do tapmim nimisak

1 Not kabi, Telagi Wup da but galak do pi morap dakon tapmim nimin nimin asak unun pakyañsi nandani do dayikdisat. 2 Disi nandan, Piñkop dima nandan imgwit bisapmon kokup kidat dakon wupmi gen dima yon unudon kini do amin da dayinba kokwin dima anek kin kin awit. 3 Yañdo, pakyañsi nandani, Piñkop dakon Telagi Wup da amin kinda antagap aban “Yesu jobit tagi pasak!” yañ aripmi dima yosak. Ae Telagi Wupni mini amin da “Yesu unun Amin Tagi” yañ aripmi dima yosak.

4 Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili, mani Wup kalonji kinda

dagin egisak. ⁵ Panmuwukbikon pi mibili mibili aman, mani Amin Tagi kalonji kinda gin. ⁶ Ae pi agak dakon kosit mibili mibili ton, mani Pin kop kalon dagin minjat aminyo do tapmim yominjakwan pi unun an. ⁷ Panmuwukbi kisi panpulugonej do Telagi Wup da amin kalon kalonon pi asak. ⁸ Amin kinda Telagi Wup da antagap aban nandan kokwin tagisi anek minjat aminyo panpulugosok. Ae unun Wup kalon dagin kinda antagap aban nandak nandak tagisi minjat aminyo yoyisak. ⁹ Ae unun Wup kalon dagin nandan gadat tebaisi amin kinda do imisak. Ae unun Wup kalon dagin amin kinda tapmim iban sot amin panmilip asak. ¹⁰ Ae amin kinda do wasok tapmimi ton agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do kombi gen yosak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do wup mibili mibili kokwin agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen mibili mibili yogok dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen unun panjobiljak dakon tapmim imisak. ¹¹ Unun Wup kalon dagin unun yo morap panalon asak. Iyi da galaktogon but galak dakon yo kokwinigek amin kalon kalon do yomin yomin asak.

Nin giptim kalonji kinda dakon diwatni kabida ekwaman

¹² Amin dakon giptim unun kalonji gin, mani giptim diwatni morapmi. Ae unun giptim dakon diwat morap unun giptim kalonji kinda dakon gin. Kristo dakon giptim kisi yan gin. ¹³ Wup kalonji kinda dagin nin morap telagi pakbi son niban giptim kalon agiman. Juda amin nin, ae Grik amin, ae oman amin, ae oman amin dima ekwan amin nin kisi Wup kalonji butninin abidagiman.

¹⁴ Giptimnin unun kalonji kinda gin dima, diwatni morapmi. ¹⁵ Kandap da “Nak kisi dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁶ Ae mirak da “Nak dabil dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁷ Giptimon dabil dagin tosok tam, nian anek gen

nandisak? Ae giptimon mirak dagin tosok tam, nian anek yo dakon kibani nandisak? ¹⁸ Mani giptim unun yan dima. Pin kop da iyi dakon galaktok yolek giptim dakon diwatni kalon kalon yopgut da tamonikon tan tan an. ¹⁹ Giptim dakon diwatni kalonji kinda dagin tosok tam unun giptim dima. ²⁰ Mani giptim dakon diwatni morapmi da giptimon sanbenba giptim kalonji kinda gin asak. ²¹ Dabil da kisi “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. Ae busun da kandap “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. ²² Dimasi. Giptim dakon diwatni tapmimni madep dima yan pindakgaman unun dima ekwan tam giptim tagi dima tanban. ²³ Ae giptim dakon diwatni mani mini yan pindakgaman unun ban kila tagisi aman. Ae giptim dakon diwatni mayagi yan nandaman unun ban tagisi witjaman. ²⁴ Mani giptim dakon diwatni diwari mayagini mini unun yum pindagapno isal ton. Pin kop da giptim dakon diwatni kisi wasan yopmanek diwatni nin da yo madep dima yan pindakgaman unun do man madep yongut. ²⁵ Yan aban giptim dima wasan kisi, ae giptim dakon diwatni da notni aripsi kila an an an. ²⁶ Giptim diwat kinda tepmi pasak kan, giptim diwat kisi morap tepmi pan. Ae giptim diwat kinda man madep pasak kan, giptim diwat kisi morap kisi kisi pan.

²⁷ Ji kisi morap Kristo dakon giptim tim ekwan, ae ji kalon kalon giptim diwatni ekwan. ²⁸ Ae Pin kop da panmuwukbikon pi ani do amin manjigit. Mibiltok yabekbi, ae unun da bunon kombi amin, ae unun da bunon yoyindet, ae wasok tapmimi ton agak amin, ae sot amin panmilip ak amin, ae amin panpulugok amin, ae pi mibili mibili kila agak amin, ae gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin kisi manjigit. ²⁹ Kisi morap yabekbi dagin dima ekwan, ae kisi morap kombi amin dagin dima ekwan, ae kisi morap yoyindet dagin dima ekwan, ae kisi morap wasok tapmimi ton agak amin dagin dima ekwan, ³⁰ ae kisi morap sot amin panmilip ak amin dagin dima ekwan, ae kisi morap gen

amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin dagin dima ekwan, ae kisi morap gen panjobil amin dagin dima ekwan. ³¹ Mani ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo wukwisi unun timit do tek kindap pani.

Abisok anpak wagil tagisisi kinda do dayikdisat.

13

Nin amin do but dasi galaktan yomneŋ

¹ Nak amin dakon gen mibili mibili ae anjelo dakon gen kisi yoken, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, nak gonjon bo ae duban mibili mini tidon unun yombem. ² Ae kombi gen yogok dakon tapmim nagon tosok, ae nandak nandak pasili ton unun nandan mudosot, ae nandak nandak morap kisi nandan mudosot, ae nandan gadatno tebaisi do kabap kinda iyiko diwalik tagi kisak, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, nak yo isalisi. ³ Nak yo morapno yoni mini amin do yoben, ae yum pindagapbo amin da giptimno abidan kindapmon sonba sonjek kimokgen, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, unun da nak kindasok aripmi dima anpulugoni.

⁴ Amin kinda amin do but dasi galaktan yomisak, unun amin da yokwi an iba butni yawori tanjakwan kobogi anyom do dima nandisak, ae amin morap do anpak yaworisi gin anyomisak. Ae amin tagisi ekwan amin do pindak galaktok anjek nandaba yokwi tok dima anyomisak, ae pibit tidok dima asak, ae iyi do nandaban dima wigisak. ⁵ Ae anpak mayagi dima asak, ae iyi dogin dima nandisak, ae butjap tepmi dima nandisak, ae amin da yokwi an iba yokwini do dima nandan egisak. ⁶ Unun anpak yokwi do kisik kisik dima asak, gen bami do kisik kisik asak. ⁷ Amin do but dasi galaktan yomyom anpak asak amin jigi da aripmi dima abin yipmandak. Bisapmi bisapmi Pinjop do nandan gadat

anjek anpulugosak do jomjom asak, ae jigi bisapmon tebaisi akdak.

⁸ But dasi galaktan yomyom anpak unun aripmi dima mudosak. Mani kombi gen yogok gat, ae gen mibili mibili yogok gat, ae amin dakon nandak nandakni tagi morap unun pasildan. ⁹ Nin yo morap dakon nandak nandak diwari banjin nandaman, ae kombi genyo kisi diwari banjin yoman. ¹⁰ Mani don yo wagol gwaljigi minisi noman tanjakwan abisok yo morap diwat diwat nandaman unun pasildan.

¹¹ Unun dakon tilak unun yan. Nak moninisok egipgum bisapmon gen amin monin da tilagon yagim, ae nandak nandakno gat ae kokwin agakno gat amin monin da tilak egipgum. Mani amin madep anjek amin monin anpak yipman mudagim. ¹² Abisok nin Pinjop dakon mibili diwari gin nandaman. Unun pakbi idapmon wupnin pindak upbal aman unun yombem. Mani Pinjop dakon tomno dabilyo bamisi don kokdaman. Pinjop da abisok nin bamisi nandan nimisak, unuden don nandan imdaman.

¹³ Nandan gadat gat, ae Pinjop da panpulugosak do jomjom agak gat, ae but dasi galaktan yomyom anpak, unun anpak kapbi da toktok teban tan anan kikan. Mani but dasi galaktan yomyom anpak da anpak diwari yapman mudosok.

14

Kombi gen yok do galagi madep nandan

¹ Ji amin do but dasi galaktan yomyom anpak toktogisi an kimotni. Ae Telagi Wup da but galak do yo nimisak unun timit do galak tanjek kombi gen yogok dakon tapmim abidok do madepsi galak toni. ² Nido amin kinda gen njaknjawarikon* da gen yosak kan, unun amin da nandani do dima yoyisak, unun Pinjop nanjin iyisak, nido amin da ni gen nan yosok unun dima nandan, Telagi Wup da tapmim iban gen pasili yosok. ³ Mani, amin kinda kombi gen yanek minjat aminyo dakon nandan

12:31: 1Ko 14.1 **13:2:** Mt 17.20 **13:6:** Ro 12.9 **13:7:** 1Pi 4.8 **13:13:** 1Tes 1.3 **14:1:** 1Ko 12.31; 14.39

* **14:2:** Gen njaknjawari dakon mibili unun yan, Unun miktin amin morap da dima yon gen kinda do yosok.

gadatni panṭeban asak, ae tebai atni do butni panṭeban asak, ae jigikon ekwan amin butni panṭeban asak. ⁴ Amin kinda gen ṅwakṅwarikon da gen yosok unun iyi dakon but anṭeban asak, mani kombi gen yosok amin panṃuwukbi morap dakon but panṭeban asak. ⁵ Ji kisi da gen ṅwakṅwarikon da gen yoni do nandisat, mani kombi gen yoni dosi nandisat. Kombi gen yosok amin da gen ṅwakṅwari yosok amin yapmandak, mani gen ṅwakṅwari yanṅakwan amin kinda da panṭobiljak kan unun tagi, unun da panṃuwukbi dakon but panṭeban asak.

⁶ Not kabi, nak jikon obineṅ gen ṅwakṅwarikon da gen dayikenṅ kan, nianṅon da gen unun da ji panṃulugosak? Mani Pinṅkop da gen pasili noligit unun dayikenṅ, bo nandak nandak tagisi di dayikenṅ, bo kombi gen kinda dayikenṅ, bo dayindet abeṅ unun da ji tagisi panṃulugosak. ⁷ Yo egip egipmi mini unudon abidanek tilak abeṅ. Kasisiṅ ae gitayo geni kilegi dima yoni kan, nikon da amin kap dakon tek nandanek kap yoni? ⁸ Ae kweṅ kilegi dima yosak kan, amin nianṅon da emat do tagap toni? ⁹ Jiyo kisi yanṅ gin. Ji gen ṅwakṅwari yanṅakwa nianṅon da amin da gen unun dakon mibili nandaba pisoni? Gen yanṅba isali akdan. ¹⁰ Asi, miktimon gen mibili mibili morapmi tonṅ, ae kisi morap mibili tonṅ gin. ¹¹ Mani amin kinda da gen yanṅban dima nandabo pisosak kan, unun amin da nak do kokup ṅwakṅwarikon amin yanṅ nandanṅ naminṅakwan nak da unun amin do kokup ṅwakṅwarikon amin yanṅ nandanṅ ibeṅ. ¹² Gen ṅwakṅwarikon da gen yoni kan, amin da ji do yanṅ gin nandanṅ damdanṅ. Ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo timit do galagi madepsi nandanṅ, do but galak dakon yo panṃuwukbi tagisi panṭeban agagi unun timit do pi tebaisi anṅ kimotni.

Gen ṅwakṅwari yogok dakon gen

¹³ Yanṅdo, amin kinda gen ṅwakṅwarikon da gen yosak kan, Pinṅkop da gen unun tagi panṭobiljak dakon tapmim imjak do bisit asak. ¹⁴ Nido, gen ṅwakṅwarikon da bisit abeṅ kan, wupnokon da bisit asat, mani nandak nandaknokon da yo bami kinda

dima nandisat. ¹⁵ Yanṅdo, nianṅ abeṅ? Wup ae nandak nandakno kisi da bisit abeṅ. Wup ae nandak nandakno kisi da kap yokenṅ. ¹⁶ Yanṅ dima anṅek wupmon dagin Pinṅkop anṅkisiṅek ya yanṅ iyinṅaki mirak yopmandak amin unun gen yosol dakon mibili dima nandisak, do nianṅon da “Unun asi” yanṅ yosak? ¹⁷ Pinṅkop ya yanṅ iyineṅek yo tagisi asal, mani mirak yopmandak amin dakon buri dima anṅeban asal.

¹⁸ Nak bisap morapmi gen ṅwakṅwarikon da gen yanṅek ji gwapmanṅ mudosot do Pinṅkop ya yanṅ iyisat. ¹⁹ Mani, panṃuwukbi Pinṅkop gawak im do muwutni bisapmon gen ṅwakṅwarikon da gen sop 10 tausen yokenṅ kan, unun da panṃulugok kinda dima akdisak. Mani gen sop 5 kabi amin da tagi nandagi unun banṅ yoyinṅdet abeṅ kan, unun da panṃulugok madepsi akdisak.

²⁰ Not kabi, nandak nandakjikon da amin moniṅ da tilak dima egipni. Amin moniṅ da anṅpak yokwi dakon mibili dima nandanek ekwanṅ ji unun da aripmon egipni. Mani nandak nandakji unun amin madep da tilagon egipni. ²¹ Pinṅkop da gen tebanon gen yanṅ mandabi:

“Amin Tagi da yanṅ yosok, ‘Geno kokup ṅwakṅwarikon amin do yobo unun da gen ṅwakṅwarikon da unun minṅat aminyo do yoyikdanṅ. Mani geno nandak do mirak dima yopdanṅ.’”

²² Yanṅdo, gen ṅwakṅwarikon da gen yogok unun da Pinṅkop dakon tilak madepni kinda asak. Unun nandanṅ gadat kili awit amin do dima yolisak, nandanṅ gadat dima awit amin do yolisak. Mani kombi gen yogok unun tilak kinda nandanṅ gadat kili awit amin panṃulugok do yomisak, unun nandanṅ gadat dima awit amin do dima yomisak.

²³ Do panṃuwukbi morap Pinṅkop gawak im do muwugek ji kisi gen ṅwakṅwarikon da gen yoni kan, but galak dakon yo dakon mibili dima nandanṅ amin, bo ae nandanṅ gadat dima abi amin da winṅ dandanek ji do si ṅugiganṅ yanṅ yokdanṅ. ²⁴ Mani, ji kisi kombi gen yoni kan, but galak dakon yo dakon mibili dima nandanṅ amin, bo ae nandanṅ gadat dima abi amin da abinṅ gen

uñun nandan uñun da buri suganba iyi do nin yokwi pakpak do kobogi pakdaman yan nandakdan. ²⁵ Nandak nandakni burigwan pasili ton uñun tentenokdan. Ae man pak gawagek Pin kop gawak iminek “Pin kop bamisi ji gat egisak” yan yokdan.

Kosit kilegikon da Pin kop gawak imnen

²⁶ Yan do, not kabi, Pin kop gawak im do muwutni bisapmon niban ani? Kinda da kap yosak, ae kinda da yoyindet asak, ae kinda da Pin kop dakon nandak nandak pasili ton uñun yosak, ae kinda da gen ñwaktwarikon da gen yosak, ae kinda da uñun gen yosak uñun pañtobiljak. Yo morap ani uñun pañmuwukbi pañteban ak do ani. ²⁷ Amin diwari gen ñwaktwarikon da gen yoni kan, amin bamori bo kapbi dagin yoni. Ae kisi bisap kalon dima yoni, notji do bikbik yomiñ yomiñ anek yoni. Ae amin kinda da gen uñun si pañtobiljak. ²⁸ Mani gen pañtobil amin mini kan, gen ñwaktwarikon da gen yogok amin gen dima yosak. Gen iyi gat ae Pin kop gat dogin yosak.

²⁹ Amin bamori bo kapbi da kombi gen yoni, anakwa diwari da geni kokwinin. ³⁰ Ae kinda yigakwan Pin kop da gen kinda analon aniban kan, gen yosok amin gen sanbenek dima yosak. ³¹ Yan anek kombi gen yogok amin kisi kalon kalon kombi gen yoni dakon bikbik pisan damdan. Anakwa pañmuwukbi kombi gen yoyinakwa nandak nandak timigek uñun da butni pañteban asak. ³² Kombi gen yogok amin uñun wupni dakon kila iyi tagi an, do iyi da bisapmon gen tagi yoni. ³³ Nido Pin kop uñun yo morap upbilapmon da agak amin dima. Nin da but kalonon da egipnen do nandisak.

Telagi pañmuwukbi morap nin da aman unuden jiyo kisi muwut muwutjikon ³⁴ minat gen dima yoni. Gen yanba tagi dima akdisak. Moses dakon gen teban da yosok uñun da aripmon gawat gawaron da yitni. ³⁵ Pañmuwukbi da muwut muwuron minat gen yoni kan uñun mayagi, do

gen kinda dakon mibili nandak do kan, yutnikon eni ban yoyinba tagi yoyini.

³⁶ Korin amin, Pin kop dakon gen jikon da noman tagit yan nandan, ma? Ae geni ji dagin abidawit, anakwa amin diwari dima abidawit yan nandan, ma? ³⁷ Jikon da amin kinda iyi do nak kombi amin kinda yan nandisak, bo Wup dakon nandak nandak tan namisak yan nandisak amin yansi nandisak, gen on mandisat uñun Amin Tagi dakon gen teban yansi nandisak. ³⁸ Amin kinda yan dima nandisak kan, uñun amin do kombi amin kinda dima yan nandan imni.

³⁹ Yan do, not kabi, kombi gen yok do galagi madepsi nandani, ae gen ñwaktwari yogok dakon kosit sopsop dima ani. ⁴⁰ Mani Pin kop gawak imim dakon silipmon yo morap ani uñun kosirikon da kilegisi ani.

Amin kimakbi aeni kimoron da pidokdan

(Kilapmi 15)

15

Kristo kimagek kimoron da pidagit

¹ Not kabi, Gen Bin Tagisi dayigim uñun do butji pabo pisanban nandani do nandisat. Gen Bin Tagisi kili abidawit da unudon tebai akgan. ² Ae gen dayigim uñun tebaisi abidoni kan, Pin kop da uñun Gen Bin Tagisikon da ji yokwikon ban timitdisak. Yan dima ani kan, nandan gadatji uñun yo isali.

³ Gen kinda abidagim uñun da gen wagol madepsi asak. Gen uñun kili damgum. Gen uñun yan. Pin kop gen tosok uñun da aripmon Kristo nin dakon yokwi wiririt do kimagit. ⁴ Ae Pin kop gen tosok uñun da aripmon amin da kimakbi tamogwan yipgwit, ae gildat kapbi anakwan kimoron da pidagit. ⁵ Ae Pita kon altanek don yabekbi 12 kabikon kisi altan yomgut. ⁶ Ae don nandan gadat amin 500 yapmandak uñun kabikon altan yomgut. Uñun kabikon morapmi abisok ekwan, mani diwari kili kimagwit. ⁷ Ae don Jems altan imgut. Ae don yabekbi kisikon altan yomgut.

⁸ Uñun kabikon altan yominek don mibi do nagon altan namgut. Nak monji kinda altok altok bisapmonsida dima altanbi yombem. ⁹ Nido nak yabekbi kabi dakon pinbinisi egisat. Ae amin da yabekbi yan tagi dima nayigi, nido kalip Pin kop dakon panmuwukbi panupbal ak do pi madepsi agim. ¹⁰ Mani Pin kop da nandan yawok naminek anpulanganban yabekbi kinda dagat da egisat. Ae nak do nandan yawot agit unun dima sun tagit. Dimasi. Yabekbi diwari yapmanek pi madepsi agim da asat. Mani naga dima asat, Pin kop da nandan yawok naminek tapmim naminakwan pi unun asat. ¹¹ Do nak bo ae yabekbi diwari da pi unun an unun da yo madep dima asak. Yo madep unun Yesu kimot anek aeni pidagit unun dakon geni yan tenjenanapno ji da nandanek nandan gadat awit.

Don amin kisi morap kimakgwit unun kimoron da pidokdan

¹² Kristo kimoron da pidagit unun dakon geni yan tenjenoman, do jikon amin diwari da mibili nido "Amin kimakbi kimoron da aripmi dima pidokdan" yan yon? ¹³ Asi, amin kimakbi aripmi dima pidoni kan, Pin kop da Kristo kimoron nan dima aban pidagit. ¹⁴ Asi, Kristo kimoron nan dima aban pidagit tam, gen yan tenjenok aman unun yo isali asak, ae nandan gadat an ununyo kisi yo isali. ¹⁵ Ae yan tam nin Pin kop da yo agit unun do top amin dagagiman. Nido nin Pin kop da Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon geni yan tenjenoman. Mani Pin kop da amin kimakbi kimoron ban dima paban pidon tam, Kristo kimoron nan dima aban pidagit. ¹⁶ Asi, amin kimoron da dima pidon tam, Kristo kimoron da dima pidagit. ¹⁷ Ae Kristo dima pidagit tam, nandan gadatji da ji aripmi dima panpulugokdisak. Yokwi morapji sigin tan daminakwa ekwan. ¹⁸ Ae Kristo nandan gadan iminek kimakgwit amin unun pasilgwit. ¹⁹ Nin Kristo nandan gadan iminek unun da panpulugosak do jomjom anek ekwaman. Mani nin yo tagisi on miktimon gin timit do

jomjom aman tam, nin bupmi amin dakon mibi amin wagil yokwisi ekwaman.

²⁰ Mani yan dima. Kristo kimoron da kili pidagit. Unun pigaga jap bami mibiltoksi tosok unun da tilak kili kimakgwit amin dakon wasok wasok amini pidagit. ²¹ Amin kalonji kinda da kimot analon agit, ae yan gin amin kalonji kinda da kimoron da pidot pidot analon agit. ²² Adam dakon amin kabi morap si kimokgon, ae yan gin Kristo dakon amin kabi morap egip egip abidokdan. ²³ Mani nin morap Pin kop da silip yipgut unun da aripmon pidokdaman. Mibiltok Kristo, ae don tobil apjak bisapmon minat amin kabi morapni nin kimoron da pidokdaman.

²⁴ Unun da kwenon mibi bisap abinakwan Kristo da kon mibili mibili tapmimi ton dakon kila amini unun panupbal aban pasil mudanakwa kila agak pi morap Pin kop Dat da kisiron yipdisak. ²⁵ Nido Kristo dasi kila amin madep egakwan wigi uwal morapni pabin yopmanakwan pinbini egipdan. ²⁶ Ae uwalni mibisi abin yipdisak unun kimot. ²⁷ Pin kop gen papiakon gen yan tosok: "Unun da yo morap pinbini egipni do yopgut."

Yo morap pinbini egipni do yopgut yan yosok, mani nin nandan, Pin kop iyi Yesu dakon pinbini dima egisak. ²⁸ Ae don, yo morap Kristo dakon pinbini tanakwa Monji da iyi nan Pin kop dakon pinbini yipdisak. Mibiltok Pin kop da yo morap Monji dakon pinbini yopgut, mani Monji da iyi nan Pin kop dakon pinbini yipjak bisapmon Pin kop da yo morap dakon wukwisini yitdisak.

²⁹ Amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili nido amin diwari da amin kimakbi panpulugok do telagi pakbi soson? Aripmi dima pidoni tam, nido unun anpak an? ³⁰ Amin morapmi da pi aman unun do toktogisi uwal an niminek nindapba kimotnen do an. Do amin kimoron da dima pidoni tam, nin mibili nido unun pi aman? ³¹ Not kabi, nak asi dayisat, Amin Taginin Yesu Kristo da jikon pi tagisi asak unun do butnokon da nandako yo

madepsi asak. Disi nandan, unun bamisi. Ae yanjo kisi nandani, nak gildari gildari kimoronsi kin kin asat. Gen on bamisi yosot. ³² Epesas kokupmon amin diwari jon bit kilapyo yokwisi da yan emat anek nak nit do awit. Kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili mini emat agim. Ae amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, “anwa wagil kimotdaman,

do jap pakbiyo madepsi anen.”

³³ Ji amin diwari da top panjewaldan do pindatni. Gen on disi nandan, “Ji amin yokwi gat muwutni kan, anpakji tagi unun panjupbal akdan.” ³⁴ Ji aesi nandak nandak kilegi timigek yokwi ae sanbenek dima ani. Asi jikon da diwari Pinjop dima nandan iman. Ji da mayaktok pani do anek gen on dayisat.

Giptimnin kimoron da pidokdisak unun njwakjwari

³⁵ Amin kinda yan yokdisak, “Amin kimakbi kosit nianon da pidokdan? Ae pidoni bisapmon nianen giptim da pidokdan?” ³⁶ Unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda! Gak jap yet kwaokdal unun mibiltok kimot anek don kwosok. ³⁷ Ae wit bo ae jap diwari dakon yeri kwaokdal unun jap bami don kwokdisak unun yombem dima. ³⁸ Mani Pinjop da iyi nandan kokwinigek yeri kalon kalon do obi tamayo iyikon iyikon wasosok. ³⁹ Giptim morap unun arip gin dima. Amin unun giptimni njwakjwat, ae bit kilapyo giptimni njwakjwat, ae minam gat ae tap kilapyo kisi yan gin. ⁴⁰ Kundukon yo ton unun giptimni iyi, ae miktimon yo ton unun yo kisi giptimni iyi. Mani kundukon yo ton dakon tilimni unun njwakjwat, ae miktimon yo ton dakon tilimni unun yo kisi njwakjwat. ⁴¹ Gildat kanek ae gikyo tilimni njwakjwat njwakjwat. Ae gik morap tilimni iyikon iyikon tan yoman.

⁴² Amin kimakbi kimoron da pidokdan unun yan gin. Giptim wayikgaman unun miktogi, mani giptim pidosak unun aripmi dima miktogi. ⁴³ Giptim wayikgaman unun tilimni mini, mani giptim pidokdisak unun tilimni wagil tagisi.

Giptim wayikgaman unun tapmimni mini, mani giptim pidokdisak unun tapmimi ton. ⁴⁴ Giptim wayikgaman unun on miktimon dakon, mani giptim pidokdisak unun Wup da egip egip imisak.

Miktimon dakon giptim tosok, do giptim Wup da egip egip imisak unun yo kisi tosok gin. ⁴⁵ Pinjop dakon papia da yan yosok: “Amin mibiltogi, Adam, unun amin egip egipmi ton dagagit.”

Mani mibi Adam da amin do egip egip yomyom Wup dagagit. ⁴⁶ Wup dakon egip egip da mibiltok dima altagit. On miktimon egip egip da mibiltok altagit, anakwan wup dakon egip egip da don altagit. ⁴⁷ Amin mibiltogi Adam unun on miktimon dakon, ae miktimon nan wasanji. Ae Adam unun da bujon nani unun Kwen Kokupmon da pigit. ⁴⁸ Miktimon minat amin morap unun giptimni unun Adam dakon giptim yombem. Mani Kwen Kokup dakon giptimnin unun Kristo dakon yombem akdisak. ⁴⁹ Abisok nin miktimon amin Adam yombem da ekwaman. Unuder gin don Kwen Kokup amin Kristo yombem akdaman.

⁵⁰ Not kabi yansi dayisat, miktimon giptim gat kisi Pinjop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima wigigi. Ae yo miktogi da yo dima miktogi aripmi dima timiri.

⁵¹ Nandani. Gen pasili kinda dayikdisat. Nin morap kisi dima kimotdaman. Nin kisi morap kulabik an mudokdaman. ⁵² Kwen mibisi yosak bisapmon nin mal wambilgaman unun da tilak tepmisi kulabik akdaman. Kwen yanban amin kili kimakgwit unun kimoron da pidokdan, ae bujon aripmi dima mik tokdan. Ae nin kalugi sigin ekwaman amin kulabik akdaman.

⁵³ Nido, giptimnin miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi egipdisak. Giptimnin si kimori unun kulabik anek toktogisi kalugi egipdisak. ⁵⁴ Giptimnin si kimori ae miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi kalugi egipdisak bisapmon Pinjop dakon gen kinda tosok unun bami ton akdisak. Gen unun yan:

“Piņkop da emaron teban tanjek kimot obisi anjakban pasilgit.

⁵⁵ Kimot, gak amin pabiņ yopyop dakon tapmimgo jiri?

Kimot, gak amin tepmi madep yomyom tapmimgo jiri?”

⁵⁶ Yokwi da kimot tapmim iban amin tepmi madep yomisak. Ae yokwi unun gen tebanon tapmim pasak. ⁵⁷ Mani Amin Tagin Yesu Kristo da tapmimon Piņkop da tapmim niminjakwan emaron teban toman, do Piņkop ya yanši iyaman.

⁵⁸ Yanđo, not kabino, ji tebaisi agek wayiņ wayiņ dima ani. Disi nandan, Amin Tagi dakon pi madepsi an unun bami mini dima akdan, do ji bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi an kimotni.

Pol yo ak do nandagit unun do yagit

(Kilapmi 16)

16

Pol da Jerusalem do moneņ paņmuwutdan unun do yagit

¹ Kili Piņkop dakon miņat aminyo Jerusalem ekwan unun do moneņ paņmuwutdan unun do dayikdisat. Galesia paņmuwukbi da ani do kosit yoligim, ji yan gin ani. ² Sonda morapmon ji morap kisi kalon kalon pi agak da butgwan moneņ timikgan unun kokwinigek kabi kinda yopman yopman ani. Anakwa nak opben bisapmon moneņ paņmuwut dakon pi dima ani. ³ Nak da obiņ altoken bisapmon paretji Jerusalem paņkini do disi amin kabi di manjini. Anakwa nak da but piso papia kinda mandan yobo abidanek kini. ⁴ Ae nakyo kisi kigisi yan nandaken kan, kisin tagi kinen.

Pol Korin amin kiņ pindat do nandagit

⁵ Nak Masadonia miktim nan kik do nandisat. Ununan kinjek don jikon abiņ altoken. ⁶ Nak ji gat timisok di gat egipben bo ae sigin egapbo ais bisap mudosak unun dima nandisat. Ae kokup ņwakņwarikon kiken bisapmon ji da anpuluganakwa kiken.

⁷ Nak ji gat bisap pisipmi egip do dima galak tosot. Amin Tagi da tagi nandisagon ji gat bisap dubakgok egipnen. ⁸ Mani nak kokup pap Epesas idon egapbo Pentikos bisapmon wigisak. ⁹ Nido, Piņkop da nak do yoma kinda witdal namik da miņat amin morapmi paņpulugoko Yesu yolyol amin dagon. Mani amin morapmi da uwal annamaņ.

¹⁰ Timoti jikon apban kan anpuluganba pasol pasol dima asak. Nak da Amin Tagi dakon pi asat, ununyo kisi yan gin asak.

¹¹ Jikon da di da kanba amin isali kinda yan di aban. Tobil apjak bisapmon yipba but yaworon da nagon apjak. Not diwari gat kisi apni do jomjom asat.

¹² Notnin Apolos dakon gen unun yan. Not diwari ji dandak do kiwit bisapmon unun gat kini kan tagisi yan iyigim. Mani unun bisapmon op do dima galak tagit. Iyi gwagak kanek don obiņ dandisak.

Gen diwari

¹³ Disi do kila tebai anek nandan gadaron tebai atni. Tebaisi agek yo kinda do pasol pasol dima ani. ¹⁴ Yo morap ani unun but dasi galak tan yomyom anpagon dagan ani.

¹⁵ Not kabi, Stepanas gat yutnikon ekwan amin gat da Akaiia provinskon mibiltoksi but tobil anek Yesu nandan gadan imgwit unun disi nandan. Ae Piņkop dakon miņat aminyo paņpulugok do iyi dakon egip egip parekgwit. Nak gen tebai yan dayisat, ¹⁶ ji unuden amin gat ae unun amin paņpuluganba pi kaloni an amin gat dakon piņbini egipni.

¹⁷ Stepanas gat Potunatus gat Akaikus gat nagon opba but galaksi nandagim, nido ji kisi da abiņ nak aripmi dima nandani, ¹⁸ ae unun da nak kisik kisik namgwit ae jiyo kisi kisik kisik damgwit. Unuden amin da pi madep an unun do but galaksi nandanek man madep yomni.

¹⁹ Paņmuwukbi morap Esia provinskon ekwan unun da gildatni tagi dayan. Akwila gat Prisila gat ae paņmuwukbi unun bamot da yutnon muwukgan unun da Amin Tagi da manon gildatni tagi madepsi dayan.

²⁰ Yesu yolyol amin notji morap da gildatni tagi dayan. Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²¹ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat.

²² Amin kinda da Amin Tagi but dasi dima galaktan imisak kan unun jobit timitjak.

Amin Tagi gak apbi! ²³ Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat. ²⁴ Nin Yesu Kristokon kabi kalon agiman, do ji but dasi timikdat. Unun asi.

Pol da Korin Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Korin panmuwukbi diwari da Pol do yanba yokwi tok awit, do Pol butjik madepsi nandagit. Ae yabekbi toptopmi diwari da yoyindet gulusun anek Pol abin yipgwit. Pol da Korin amin gat gen unun anmilip ak do nandagit, ae iyi do Pin kop dakon yabekbi bamisi kinda yan nandan imni do papia on mandagit. Yan anek ae kosiri kinda gat tagisi nandan yom do anek papia on mandagit.

Gen mibiltok wasanek mandagit unungwan Pol da gen tebaisi kalip Korin amin do yipgut unun do yosok. Gen unun dima yip do nandagit, mani kwen wigik anek yanba yokwi tok an imgwit, do gen tebaisi yipgut. Yipban gen unun nandanek anpakni panmilip awit, do abisok kisik kisik madepsi nandan yomisak.

Unun bisapmon panmuwukbi Judia miktimon egipgwit unun yokwisi egipgwit, do Pol unun do monej pan ki yom do monej panmuwukgit. Do kilapmi 8 ae 9 non Pol da Korin minat aminyo da pi unun do monej panmuwutni do buri pan tagap ak do gen yipgut.

Pol da Pin kop da yabekbi kabi do pi yomgut unun do yagit (Kilapmi 1-7)

¹ Nak Pol, nak Yesu Kristo dakon yabekbini. Pin kop da iyi da galaktogon pi unun namgut. Nak gat ae notnin Timoti gat da papia on Pin kop dakon panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan gat, ae telagi panmuwukbi morap Akaia provinskon ekwan, ji kisi do mandan damamak. ² Pin kop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok damanek butji pan yawot abal yawori tosak do bisit amak.

Pin kop da jig i bisapmon butnin pan teban asak

³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pin kopni ae Datni unun ankisinen. Unun

Datnin bupmi ami, ae amin morap jig i pan unun butni pan teban asak dakon Pin kop. ⁴ Jig i bisap morapmon butnin pan teban asak. Pin kop da butnin pan teban asak, unuden gin nin da jig i mibili mibili pan amin morap buri pan teban aman. ⁵ Tepmi madep Kristo da pagit unuden gin ninyo kisi paman. Ae Kristo da butnin pan teban aban butnin yaworisi tosak. ⁶ Nin jig i paman bisapmon ji da but yawot pani ae Pin kop da ji yokwikon ban timitjak unun do anek paman. Ae Pin kop da butnin pan teban aban butnin yawori tosak bisapmon, jiyo kisi but yawot pani do anek Pin kop da yan asak. Ji tebai agek nin da tepmi paman unuden gin tepmi pani kan, Pin kop da butji pan teban akdisak. ⁷ Ae ji jig ikon tebaisi atdan yansi nandan damaman, nido ji nin gat kisi jig i kalon i paman, ae nin gat kisi but yawot kalon i timitdaman yansi nandanaman.

⁸ Not kabi, nin Esia provinskon jig i pagiman unun ji da nandan do nandanaman. Jig i madepsi da nin pabin nipmanek unun da tapminnin pabigit. Aban nin kimotdaman yansi nandanaman. ⁹ Asisi, kimot akdaman yansi nandanaman. Nin tapminnin madep dima yansi nandan do jig i unun noman tan nimgut. Pin kop amin kimakbi kimoron ban paban pidot pidot amin unun dagan nin aripmi tagi pan pulugosak yansi nandan do jig i unun pagiman. ¹⁰ Unun jig i pan ek kimoronsi kigiman, mani Pin kop da kimoron ban pan pulugagit, ae don yo kisi nin jig ikon ban timitdisak. Jig i morap noman tan nimni bisapmon Pin kop da nin jig ikon ban pan pulugokdisak yansi nandan teban toman. ¹¹ Mani ji nin pan puluganek bisit aba Pin kop da amin morapmi dakon bisitni nandanek nin pan pulugosak. Anakwan amin morapmi da Pin kop da ninon pan pulugok asak unun kanek ya yan iyini.

Pol da Korin amin top dima yoyigit

¹² Nin yansi nandanaman, on miktimon Pin kop da nin pan puluganekwan nin anpak telagisi aman ae gen bamisi ban yoman. Ae jikon yan ginsi agiman. Nin on miktimon

dakon nandan kokwin tagisi dima yolguman. Pinjkop da nin nandan yawok niminek panpulugagit, do nin anpak agiman unun do nandano wigisak. ¹³⁻¹⁴ Nin papia mandan yopno jikon oban bisapmon gen ji da manjinek mibili tagi nandan pisogi unun banjin mandaman. Asi, bisap diwarikon gen mandaman ji da mibili dima nandan. Mani nin gen morap mandaman unun ji da pakyanji nandani do nandaman. Ae Amin Tagi Yesu tobil apjak bisapmon nin da ji do tagisi nandaman yan gin ji da nin do tagisi nandani do nandaman.

¹⁵ Nak yanji nandagim, do abin dandane panpulugoko kisik kisik aba kosiri bamori asak do nandagim. ¹⁶ Nak Masadonia provins kik do obin ji dandane don Masadonia kiken yan nandagim. Ae don Masadonia da tobil obinek ji dandanapbo ji da kosit agipben dakon yo di anpuluganba Judia miktimon kiken yan nandagim. ¹⁷ Obin dandak do nandak nandak agim unun kalkali agim yan nandan, ma? Nak yo ak do nandak nandak asat unun miktin amin da gen kaga da "Aken" yan yanek dima an, nak yan asat yan nandan, ma? ¹⁸ Pinjkop gen morapni guramik kimokdok, ae nin gen kagakon da "Ane" yan yone kan unun anenji. ¹⁹ Nak ae Sailas, Timoti gat nin da Yesu Kristo Pinjkop dakon Monji dakon geni jikon yan tenjenok agiman. Ae disi nandan, Kristo "Unun aken" yan yanek dima kirinikdak. Bisapmi bisapmi Kristo "Abe" yan yanek geni yol kimagek asak. ²⁰ Pinjkop dakon yan teban tok geni morapmi ton, ae unun yan teban tok morap da bami ton ani do Kristo da "Nak da aken" yan yosok. Mibili yan do nin Yesu da manon da Pinjkop dakon man awigek "Unun asi" yan yoman. ²¹ Pinjkop da nin gat ae ji gat kisi Kristokon gadane panjeban aban tebaisi akgaman. Ae unun da nin gat ae ji gat kisi iyi do manjigit. ²² Unun iyi dakon amin ekwaman dakon tilak yipman nimgut. Ae Wupni nin da buron yipgut, do Pinjkop da nin do yo tagisi morap diwari nim do yan teban tok agit unun gat kisi don timidaman yanji nandaman.

Pol Korin tepmi dima kigit

²³ Nak gen bamisi yosot unun Pinjkop da nandisak. Do unun da manon da bamisi yan dayisat, nak Korin tepmi dima opgum nido gen tebai dayiko jigi pani do dima nandagim. ²⁴ Ji nandan gadat anek anpak yanji anek egipni dakon kila aminji egip do dima galak toman. Ji nandan gadaron tebai agakwa ji da kisik kisik pani do pi kisin da aman.

2

¹ Yan do, nak kalip obinek jigi damgum unuden ae kosiri kinda gat jigi dam do dima nandagim. ²⁻³ Jigi dabo but yokwi nandani kan, namonon kisik kisik paken? Ji dagin kisik kisik namdan, do jikon obinek butjik pak do dima galak tosot. Mibili yan do anek papia mandan damgum. Ji nandan, nak yo kinda do kisik kisik aben kan, jiyu kisi kisik kisik akdan gin. ⁴ Nak papia unun mandagim bisapmon but yokwi anek kuanam pakbino madepsi mawit. Mani papia unun butjik dam do anek dima mandagim. Nak da ji do but dasi galaktan damisat yanji nandani do mandagim.

Yokwi agit amin dakon diwarini yipman imni

⁵ Jikon yokwi agit amin unun da nak nan jigi dima namgut, unun da ji ban jigi damgut. Nak unun do gen tebai dima yok do nandisat. ⁶ Yokwi agit amin kobogi timitjak do jikon amin morapmi da yawit unun aripmi. Jigi di gat timitjak do dima yoni. ⁷ Diwarini yipman imnek butni anteban ani. Butjik madepsi nandaban unun da obisi di abin yipban. ⁸ Yan do, ji da but dasi sigin galaktan iman yan yolini do nak da unun ani dosi dayisat. ⁹ Papia unun mandan damgum unun ji panjilik dandak do mandagim. Ji yo morapmon nak dakon gen guramikgan bo dima, unun kok do anek mandagim. ¹⁰ Ji amin kinda dakon yokwini yipman imni kan, nakyo kisi yokwini yipman iben. Ae yokwi kinda nak da yiyipmi tosok kan, nak ji panpulugok do Kristo da dabilon yokwi unun yipmandat. ¹¹ Yan asat nido Sunduk da nin panjilikek

dima pabiŋ nipjak do nandisat. Sunduk da nin pabiŋ nip do pi nian asak unun nandaman.

Pol Taitus kok do nandagit

¹² Nak Troas kokup papmon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok ak do abiŋ altagim bisapmon, Amin Tagi da geni yoyiken do kosit tagisi yipman namgut. ¹³ Mani butno yawori dima tagit, nido notno Taitus dima kagim. Do nak Troas kokup pap amin galok gen yoyinek Masadonia provinskon kigim.

Piŋkop da tapmimon yabekbi emaron teban ton

¹⁴ Mani nin Piŋkop ya yanŋi iyaman, nido Kristo da uwalni pabiŋ yopgut. Ae Piŋkop da mibil tan niniŋakwan nin iyi dakon amin kabini buŋon da yolgaman. Unun da nin panthagap aban Kristo dakon mibili yono unun da yo kibanŋi tagisi da yan dukwan dukwan kisak. ¹⁵ Asi, nin yo kibanŋi tagisi panalon an unun yombem ban Kristo da timik Piŋkop do paret asak. Unun kiban Piŋkop da yokwikon ban timikdak amin gat, ae Tipdomon pigikdan amin kisi da nandan. ¹⁶ Amin Tipdomon kwan unun kiban unun da kimot dakon kibanŋi asak, mani amin Piŋkop da yokwikon ban timikdak unun kiban unun da egip egip dakon kibanŋi asak. Namin dasi yabekbi pi aripmi tagi asak? Nin da aripmi dima. ¹⁷ Amin morapmi da Piŋkop dakon gen yan tenjenanek monen ilikgan nin unuden dima aman. Piŋkop da iyi pi unun nimgut, ae nin top dima yoman. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Piŋkop da dabilon gen nimgut unun but dasi nandanek yan tenjenoman.

3

Yabekbi unun sanbek sanbek kalugi dakon pi amin

¹ Nin aenin ji da nin do nandaba wikwan nimni yanon da gen on yoman yan nandan, ma? Bo ae amin diwari da an unuden nin da amin diwari yoyino unun da nin amin tagisi yan ji da nandani do papia mandan

niba damnen yan nandan, ma? Bo ae nin da dayino ji da papia unuden kinda mandan nimni yan nandan, ma? Unun dimasi. ² Disi unun nin dakon papia yombem da egakwa amin da anpaknin pindakgan. Unun papia dakon gen butninon mandabi do amin morap da tagi manjinek nandani. ³ Ji papia kinda Kristo da mandan yipban apgut da yan ekwan. Pi anapno Kristo da papia unun mandagit. Unun kilda mandan nan dima mandagit, unun Piŋkop dagok dagogi mini egisak dakon Wup nan mandagit. Ae tipmon dima, amin buron mandagit.

⁴ Nin Kristokon gadagiman, do Piŋkop da dabilon gen unun asi yanŋi nandaman. ⁵ Nin da nin unun pi aripmi dima anen, do nin da yo kinda agiman yan dima yonen. Piŋkop kalonŋi dagin tapmim niban pi unun aman. ⁶ Ae unun da nin panpuluganban sanbek sanbek kalugi dakon pi amin dagagiman. Sanbek sanbek unun gen teban papiakon mandawit unun yombem dima, unun Wup dakon yo. Gen teban da amin dapban kimokgon, mani Wup da egip egip yomisak.

⁷ Piŋkop dakon gen teban da kimot analon agit. Piŋkop da unun gen teban tipmon mandagit bisapmon tilimni madepsi gat kisi noman tagit. Do mibiltok Moses dakon tomno dabilni madepsi tenjenagit, aban Israel amin da aripmi dima kokogi agit, ae don tenjenŋi unun yawokgit. ⁸ Gen teban dakon tilimni da madep agit, mani Wup da pi asak unun da gen teban dakon tilimni yapmanek unun da wagil madepsi tenjenosok. ⁹ Gen teban dakon pi unun nin gen pikon nipmanek pasilnen do yosok. Mani unun tenjenŋi madepni gat apgut, do nin nandaman, Piŋkop da dabilon kilek tok dakon pi unun dakon tilimni unun wagil madepsi daman. ¹⁰ Yo kalugi Piŋkop da asak dakon tilimni unun madepsi daman, anakwan yo kalipmi dakon tenjenŋi unun monisok, do yo kalipmi dakon tenjenŋi si pasil mudok do yan asak. ¹¹ Yo kalipmi unun toktogisi dima tagit, mani unun tilimni gat apgut, do yo kalugi toktok teban

2:12: Ya 14.27; 1Ko 16.9 2:13: Ya 20.1 2:16: Lk 2.34; 2Ko 3.5-6 3:1: Ya 18.27; 2Ko 5.12 3:2: 1Ko 9.2
3:3: TP 24.12; Jer 31.33; Esi 36.26-27 3:6: Jer 31.31; Jn 6.63; 1Ko 11.25 3:7: TP 34.29 3:9: GT 27.26; Ro 1.17

tokdisak unun dakon tilimni da madepsi daman tenjenosok.

¹² Unun tenjeni da ninon madepsi tenjenajakwan nandan teban tanekjomjom aman, do nin pasol pasoli mini unun do yan tenjenoman. ¹³ Moses da agit nin yan dima aman. Unun tomno dabilnikon tenjeni madep unun kin yawogakwan Israel amin da dima koni yan do imal nan tomno dabilni witjigit. ¹⁴ Mani Pinjkop da Israel amin dakon nandak nandak dakon kositni waman sopgut, ae abisok yo kisi yan gin tosok. Sanbek sanbek kalipmi dakon gen manjan bisapmon imal da yan nandak nandak kositni waman sopmanjakwan gen dakon mibili dima nandan pison. Nido Kristo nandan gadan iminapno unun kosiron dagin Pinjkop da imal tim unun kwinkdak. ¹⁵ Asi, kalip da win ae abisok ekwamanon Moses dakon gen teban manjan bisap morapmon imal tim da nandak nandak kositni sopman yomisak. ¹⁶ Mani but tobil anek Amin Tagikon kisak amin Pinjkop da imal tim unun kukwan imisak. ¹⁷ Nak Amin Tagi do yosot unun Wup do yosot. Ae Amin Tagi dakon Wup amin kindakon egisak kan, unun amin puluganbi da egisak. ¹⁸ Nin kisi morap yo kinda da tomno dabilnin dima witjisak. Do Amin Tagi dakon tilim madepni da ninon yamanjakwan nin da pakbi idap yombem da yan unun tenjeni panjobilapno aminon kisak. Tenjeni unun Amin Tagikon da abinek nin kulabik aban iyi yombem dagoman. Ae Amin Tagi dakon Wupni ninon pi aban tenjenini ninon madepsi paptosok.

4

Yabekbi unun miktim kwoba yombem

¹ Pinjkop da bupmi nandan niminek pi on nimgut, do jiggi noman tan niman bisapmon pi dima yipmanjaman. ² Dimasi. Nin anpak mayagi ae top anpak morap manji kili yomguman. Nin amin dima panjkwalgaman, ae Pinjkop dakon gen kulabik dima aman. Nin gen bami nomansi

yan tenjenajapno amin da nin dakon anpak kokwinigek Pinjkop da dabilon pi kilegisi aman yan kan nandanyo an. ³ Ae amin diwari imal tim da tomno dabilni witjinjakwan Gen Bin Tagisi nin da yan tenjenoman unun dima nandan pison kan, unun amin Tipdom dakon kosit nan agek dima nandan pison. ⁴ On miktim dakon pinjkop toptopmi Sunduk unun da amin nandan gadat dima an dakon nandak nandak kositni sopgut. Aban Kristo Pinjkop yombemsi dakon Gen Bin Tagisi dakon tenjenini da unun amin da butgwan aripmi dima pigisak.

⁵ Nin yan tenjenok anek nin do dima yoman, nin yan tenjenok anek yan yoman, “Yesu Kristo unun Amin Taginin, ae unun dakon man pidosak do anek ji dakon oman monji ekwaman.” ⁶ Nak unun yosot nido kalipsigwan Pinjkop da yan yagit: “Pilin tukgwan tenjeni tagi tenjenosak.” Iyi dakon tenjeni da abin nin da buron madepsi tenjenagit. Nin Kristo dakon tomno dabilni kanek Pinjkop dakon tilim madepni kan nandanyo aman.

⁷ Mani yo tagisisi unun yabekbi nin miktim kwoba tepmi tasik toggi yombem da kagagwan ninon ton. Amin da unun tapmim madepsi daman unun nin dakon dima, unun Pinjkop dakon tapmimni yan kan nandanyo ani do anek nin da giptimon ton. ⁸ Kosit mibili mibilikon da jiggi noman tan niman, mani unun da tapmimnin dima paban. Nandaba kik anek niansi anen yan morapmi nandaman, mani nandak nandaknin yipno dima wital kigit. ⁹ Amin da yo yokwisi an niman, mani Pinjkop da nin dima nipman dekdak. Amin da nindapba migon man pokgoman, mani nin dima tasik toman. ¹⁰ Amin da nin da giptimon Yesu dakon kimot unudon kon. Do amin da Yesu dakon egip egipni kisi nin da giptimon kon. ¹¹ Nin Yesu dakon pi aman, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimotnen do pi an. Yan do, si kimori giptim timninon Yesu dakon egip egipni unudon noman kon. ¹² Yan do, kimot da ninon pi asak, mani egip egip da jikon pi asak.

3:13: TP 34.33 **3:16:** TP 34.34 **3:17:** Jn 8.36; Ro 8.2 **4:2:** 2Ko 2.17; 1Tes 2.5 **4:4:** Ep 2.2; Kol 1.15; lbr 1.3 **4:6:** WW 1.3; Ais 9.2; 2Ko 3.18 **4:7:** 2Ko 5.1 **4:8:** 2Ko 1.8; 7.5 **4:10:** 1Ko 15.31 **4:11:** Ro 8.36
4:13: Kap 116.10

¹³ Piŋkop gen papiakon gen yaŋ tosok: “Nak Piŋkop nandaŋ gadaŋ imgum, do yaŋ teŋteŋok agim.”

Ae yaŋ gin ninyo kisi nandaŋ gadat amaŋ, do yaŋ teŋteŋok amaŋ. ¹⁴ Nido nin yaŋsi nandamaŋ, Piŋkop da Amin Tagi Yesu kimoron naŋ aban piɗagit, ae uŋun da nin Yesu gat kisi kimoron baŋ paban piɗokdamaŋ, ae uŋun da nin gat ae ji gat kisi timik paŋki nipban iyi da kapmatjok egipdamaŋ. ¹⁵ Uŋun yo morap ninon noman toŋ uŋun ji paŋpulugok do noman toŋ. Ae Piŋkop dakon nandaŋ yawotni da miŋat aminyo morapmikon ireŋ taŋ yomiŋ yomiŋ aŋ aŋ kiŋakwan uŋun da Piŋkop do ya yaŋ madepsi iyinakwa Piŋkop dakon tilimni madepsi teŋteŋosak.

¹⁶ Yaŋdo, nin pi dima yipmaŋgamaŋ. Giptimnin uŋun tasik tok do asak, mani gildari gildari butnini kalugi aŋ aŋ asak, ¹⁷ nido nin nandamaŋ, jigi tepmiyo pamaŋ uŋun madepsi, mani bisap piŋpimisok gin tokdaŋ. Ae uŋun da nin paŋtagap aba nin Kwen Kokupmon dagok dagogi mini tilimnikon egipdamaŋ. Uŋun tilim da madepsi aŋakwan abisok jigi pamaŋ uŋun yapmaŋ mudosok. ¹⁸ Yaŋdo, yo dabil da si pindari uŋun do dabilnin uŋudon dima yipmaŋ gamaŋ. Nin yo dima pindari uŋun do dabilnin kak gimansi uŋudon gin yipmaŋ gamaŋ. Nido yo dabil da pindari uŋun bisap piŋpimisok gin tokdaŋ, mani yo dima pindari uŋun toktogisi tokdaŋ.

5

Kwen Kokup dakon giptim dakon gen

¹ Giptimnin uŋun imal yut kabeŋ yombem. Nin nandamaŋ, uŋun miktim dakon imal yut kabeŋ uŋun tasik tosak kaŋ, Piŋkop da nin do yut nwaŋwari kanda nimdisak. Uŋun yut amin kisit da dima awalbi, Kwen Kokupmon abidaŋapno toktogisi tokdisak. ² Nin abisok miktim giptim gat kisi egek iyoŋ iyoŋ yaŋ ekwamaŋ. Nin Kwen Kokup dakon giptim uŋun abidono uŋun da imal da yaŋ waban egipneŋ dosi nandamaŋ. ³ Nido imal uŋun wamneŋ bisapmon nin molaŋ dima

egipdamaŋ. ⁴ Nin miktim dakon giptim gat sigin egek jigi paŋek iyoŋ iyoŋ yomaŋ. Mani on miktim giptim wagil yipmaŋdet do dima nandamaŋ. Nin giptim kalugi uŋun abidono uŋun da giptimnin kimot asak uŋun imal naŋ yaŋ waban egip egip teban egipneŋ dosi nandamaŋ. ⁵ Piŋkop da iyi uŋun egip egip abidoneŋ do aŋnoman agit. Ae Wupni nin do nimgut, do nin yaŋ nandamaŋ, yo tagisi morap diwari nim do yaŋ teban tok agit uŋun gat kisi don nimdisak.

⁶ Nin uŋun do nandaŋek uŋun da butnini paŋteban asak. Nin nandamaŋ, nin giptim timnin gat sigin egek Amin Tagi da dubagikon ekwamaŋ. ⁷ Mibili yaŋ do nin yo dabil da si pindagek dima ekwamaŋ, nin nandaŋ gadaron dabin ekwamaŋ. ⁸ Asi, nin nandaŋ teban taŋek akgamaŋ. Nin on giptim yipmaŋek Amin Tagi da kokupmon kino yomaninsikon uŋun gat kisi egip do nandamaŋ. ⁹ Yaŋdo, on miktim giptimon ekwamaŋ, bo ae on giptim yipmaŋek Amin Tagikon kwamaŋ, nin bisapmi bisapmi iyi aŋpak galak tosok uŋun yol do madepsi galak toman, ¹⁰ nido nin kisi morap Kristo da inamon gen pikon atdamaŋ. Agek miktim giptimon egipgumaŋ bisapmon aŋpak tagi bo yokwi agimaŋ uŋun da aripmon tomni timidamaŋ.

Nin miŋat aminyo paŋpulugono Piŋkop gat but kalon aŋ

¹¹ Yaŋdo, nin Amin Tagi do pasolgomaŋ, do miŋat aminyo nandak nandak kulabik aŋek Piŋkop nandaŋ gadaŋ imni do pi tebai amaŋ. Piŋkop da nin dakon but pindakdak. Ae jiyo kisi butjikon da nin pi kilegisi amaŋ yaŋ nandani do nandisat. ¹² Gen on ji da man madep nimni yaŋon da dima yomaŋ. Ji da nin dakon aŋpak do tagisi nandani yaŋon da yomaŋ. Amin diwari da man madep dogin kisik kisik aŋek amin butgwan yo bamisi toŋ uŋun do dima nandaŋ. Nin ji da uŋun amin dakon geni kobogi paŋtobil yomni do nandamaŋ. ¹³ Amin da nin do njugigi yaŋ yoŋ kaŋ, nin da Piŋkop dakon pi amaŋ do aŋek uŋun do yoŋ. Ae nin nandak nandak kilegisi timigek pi amaŋ

kan, nin ji panpulugok do anek pi unun aman. ¹⁴ Kristo da nin do but dasi galaktan niminek nin panthagap aban pi tebaisi aman. Nido nin yansi nandaman, amin kalonisi kindada da nin kisi morap dakon tamo abidank kimakgit, do nin kisi morap kimakgiman. ¹⁵ Unun da amin kisi morap iyi dogin nandank dima egipni do anek kimakgit. Kristo nin dakon tamo abidank kimakgit da ae Pin kop da aban pidagit unun do nandank egipnen.

¹⁶ Yan do, abisok da wasanek nin on miktin dakon nandak nandagon da amin kokwin dima aman. Asi, kalip nin on miktin dakon nandak nandagon da Kristo kokwin agiman, mani abisok yan dima aman. ¹⁷ Yan do, amin kindada Kristokon gadasak kan, Pin kop da ankaluk aban amin kalugi kindada dagosok. Mao! Anpak kalipmi pasilakwan anpak kalugi kili noman tak.

¹⁸ Pin kop da iyi egip egip kalugi unun nimisak. Kalip nin unun dakon uwal egapno Kristo da nin panpuluganban Pin kop gat but kalon agiman. Ae minat aminyo timik panapno Pin kop gat but kalon ani do nin do pi unun nimgut. ¹⁹ Nido Pin kop Kristokon pi anakwan minat amin morap miktimi miktimi ekwan unun timik iyikon panapban but kalon awit. Unun yokwi morapni awit unun do sanbenek dima nandan yongut. Ae Pin kop da minat aminyo timik iyikon panapban but kalon ani dakon gen bin minat aminyokon yoyinen unun dakon pi nimgut. ²⁰ Yan do, nin Kristo dakon injam abidank geni yan tenjenok aman. Pin kop da nin dakon gen kagakon da minat aminyokon gen yoyisak. Nin Kristo da manon tebaisi yansi dayaman, "Ji Pin kop gat uwal tosok unun yipmanek Pin kop gat but kalon ani." ²¹ Kristo yokwi kindada dima agit, mani Pin kop da nin panpulugok do anek yokwi morapnin Kristo da kwenon yopban yokwi pakpak amin kindada dagagit. Nin Kristokon gadank Pin kop dakon minat aminyo kilegisi anen do yan agit.

6

Yabekbi pi anek jigi morapmi pawit

¹ Nin Pin kop gat kisi pi kalon anek tebaisi yan dayaman, "Ji Pin kop dakon nandan yawotni yipba bamini di tanban." ² Pin kop da yan yosok:

"Nak ji panpulugoken bisap yipgumon bisitji nandagim.

Ae yokwikon ban timit timit gildaron ji panpulugagim."

Nandani. Abisok Pin kop da nin panpulugosak dakon bisap. Abisok nin yokwikon ban timitjak dakon gildat.

³ Nin amin da pi aman unun do yanba yokwi tok anek dima moni yanon da pi amanon gulusun kindada dima aman. ⁴ Nin Pin kop dakon oman monji egek bisapmi bisapmi minat amin morapmon anpak tagisi ban yolaman. Jigi mibili mibili noman tan niba nin tebaisi akgaman. ⁵ Obisi baljon, ae dam tebanon nipmanan, ae uwal da pandagat anek japmi nandank gen tebai niyan. Ae pi tebaisi anek dipmin tagi dima pokgoman, ae jap do aman. ⁶ Anpak gwaljigi minisi ban aman, ae nandak nandak tagisi ban timikgaman. Jigi noman tan niba but yaworon da ekwaman, ae minat aminyo do anpak tagisi anyomaman. Telagi Wupmon tapmin unudon timikgaman. Amin do bamisi but dasi galaktan yomaman. ⁷ Gen bamisi ban yan tenjenoman, ae Pin kop da tapmimon pi aman. Nin emat dakon yo amin da kisit teri teri da tebai timikgan unun da tilak anpak kilegi timigek Pin kop dakon pi aman. ⁸ Amin diwari da manin pawikwan, ae diwari da manin paban. Amin diwari da manji gen yan niman, ae diwari da anpak tagi aman yan yon. Amin diwari da nin do top amin yan yon, mani gen bamisi ban yoman. ⁹ Amin da dima nandan niman da tilak ekwaman, mani nandan niman. Kimoron kwaman, mani sigin ekwaman. Amin da nin tebaisi baljon, mani dima nindapba kimokgoman. ¹⁰ Butjik panek ekwaman, mani bisapmi bisapmi kisik kisik ekwaman. Nin yoni mini amin da ekwaman, mani amin panpulugono yo

morapmisi timikgan. Yonin mini, mani yo morap kisi nin dakon gin.

¹¹ Korin amin, gen dayaman unun no-mansi dayaman. Nin but dasi galaktan damaman. ¹² But dasi ji timit do dima kurak toman, mani ji da nin but dasi timit do kuragi nandan. ¹³ Nak dat kinda da monji yoyisak unun da tilak yan dayisat, ji nin do but dasi galaktan nimni.

Nin Pin kop dakon yutni

¹⁴ Nandan gadat dima an amin gat gadat gadaron da pi dima ani. Anpak tagi gat anpak yokwi gat tagi panmuwutne? Bo tenjenj gat pilin tuk gat tagi panmuwutne? ¹⁵ Kristo gat Sunduk gat but kalon amal, ma? Kristo nandan gadan imisak amin gat nandan gadat dima asak amin gat nandak nandakni iyi iyi. ¹⁶ Pin kop dakon telagi yut gat ae kokup kidat gat tagi panmuwutne? Pin kop dagok dagok mini egisak unun dakon telagi yutni ekwaman. Kalip Pin kop da yan yagit:

“Nak unun amin kabi gat egipben, ae unun da binapmon agipben.

Anek Pin kopni egapbo unun da nak dakon minjat amin kabi egipdan.”

¹⁷ Yan do, Amin Tagi da sigin yan yagit:

“Ji unun yopman degek disi dage egipni.

Unun amin dakon yoni Pin kop da pindakban injani an unun dima igayini.

Yan anakwa nak da ji but dasi timigek

¹⁸ Datji egapbo ji da nak dakon monji gwayono egipni.

Amin Tagi Tapmim Ami da gen on yosok.”

7

¹ Notnonisi, Pin kop da unun yan teban tok morap nin do nimgut, do giptimninon ae wupninon yokwi morap ton unun kisisi suganek Pin kop da dabilon gwaljigi minisi anej. Anek Pin kop do pasalek gawak iminek bisapmi bisapmi telagisi egipne.

Korin amin but tobil aba Pol but galaksi nandagit

² Ji nin do but dasi galaktan nimni. Nin amin kinda do yokwi kinda dima agiman. Nin amin kinda yokwi asak do dima iyigiman. Nin amin kinda ankiligek yoni di dima timikgiman. ³ Anpakji kokwinigek gen pikon dep do dima yosot. Nak yan kili dayigim, nin toktogisi ji do but dasi galaktan damaman. Kimotne bo egipne nin sigin but dasi galaktan damdaman. ⁴ Ji tebaisi akgan yansi nandan teban tosot. Ji do tagisi nandisat, ae ji da butno anteban an. Jigi morapmi noman tan niman, mani ji do nandane unun da kisik kisik madep namisak.

⁵ Masadonia miktimon abin altagiman bisapmon yik yawotjok kinda dima agiman. Unudon jigi mibili mibili teri teri da abin noman tan ningwit. Amin da nin gat gen emat morapmi awit, ae butningwan da pasol pasol madepsi nandagiman. ⁶ Mani Pin kop but pan teban agak amin da Taitus yabekban abin nin dakon but pan teban agit. ⁷ Ae unun gin dima. Mibiltok ji da Taitus dakon but anteban aba unun da ninon abin ji da anpak tagisi awit unun do niyiban unun kisi da butnin pan teban agit. Ae ji da nak nandak do madepsi galak ton, ae yokwi awit do bupmisi nandan, ae nak anpulugok do madepsi galak ton, ununyo kisi do Taitus da niyigit. Niyiban kisik kisik da butno tugagit.

⁸ Nak dakon papia da ji butjik damgut, mani unun do bupmi dima nandisat. Asi, mibiltok bupmi nandagim, mani abisok bupmi dima nandisat. Papia unun da butjik damgut, mani unun do bisap pisipmisok gin nandawit. ⁹ Abisok kisik kisik asat, mani ji da butjik pawit do kisik kisik dima asat. Butjik unun pawit da jikon but tobil panalon agit unun do anek kisik kisik asat. Pin kop da iyi butjik unun damgut, do nin da gen yipguman unun da ji dima panupbal agit. ¹⁰ Butjik Pin kop da panalon asak unun da ninon but tobil panalon asak. Ae but tobil ano Pin kop da nin yokwikon ban timikdak, do butjik paman da jigi dima nimisak. Mani on miktim dakon butjik da kimot panalon asak. ¹¹ Ji pakyan si nandani. Butjik Pin kop

da damgut unun da jikon anpak tagi mibili mibili panalon agit. Unun da ji panthagap aban jigisi tepmisi panmilip ak do pi awit, ae japmi nandanek sun agit amin unun tebaisi iyiwit, ae Pin kop do pasol pasol awit, ae nak nandak do galagi nandawit, ae sun agit amin unun anpakni anmilip ak do pi tebai awit. Ji unun anpak morap awit unun da jikon gulusun kinda dima tosok yan nolisak.

¹² Nak papia unun sun agit amin gat ae yokwi an ingut amin unun bamot do nandanek dima mandagim. Pin kop da dabilon ji nin do but dasi galaktan niman unun ji da pakyansi nandani do nandagim. Mibili yan do anek papia unun mandagim. ¹³ Unun anpakji da nin dakon but pan teban asak.

Asi, ji da butnin pan teban awit, mani unun gin dima, nin kisik kisik madepsi agiman, nido ji da Taitus dakon nandaba kiksi anmilip aba butni yaworisi tagit.

¹⁴ Kalip nak ji dakon anpak tagisi do Taitus iyinek manji pawigigim. Ae geno unun do mayagi dima nandagim, nido ji dakon anpak do gen morap yagim unun bamisi gin. Gen morap dayigiman unun bami gin. Ae ji dakon man pawigek Taitus do gen unun yagim unun kisi bamisi gin.

¹⁵ Taitus jikon apgut bisapmon ji da nandaba wikwan iminek pasal nimnimikyo anek abidanek geni guramikgwit. Unun da unun anpak awit unun do sigin nandan egek ji do nandaban yo madepsi asak. ¹⁶ Abisok but galak madepsi nandisat, nido ji da anpak kilegisi gin akdan yansi nandisat.

Paret ak do tagap tok ani (Kilapmi 8–9)

8

Panmuwukbi da Judia amin panpulugok do paret awit

¹ Not kabi, Pin kop da Masadonia panmuwukbi do nandan yawok yominek panpulugagit unun do dayikdisat. ² Jigi madepsi noman tanek unun da nandan gadatni pan kewalgit. Unun bisapmon bupmisi egipgwit, mani kisik kisik madepsi anek amin diwari panpulugok do monej

morapmi panmuwukgwit. ³ Nomansi yansi dayisat, unun da iyi dakon galaktok yolek paret awit. Monej yomyomi dakon tilak yapmanek madepsi yomgwit. ⁴ Unun da nin kisi da telagi panmuwukbi Judia ekwan unun panpulugonej do tebaisi niyiwit. ⁵ Ae paret awit unun monej banjin dima awit. Mibiltok iyi ban Pin kop do paret awit. Ae Pin kop dakon galaktok yolek iyi ban nin do kisi paret awit.

⁶ Kalip Taitus da nianon da paret wasanek ani unun do dayigit, do jikon tobi kinjek paret dakon pi an mudoni yan dayisak do nin da tebai iyigiman. ⁷ Ji yo morapmon anpak tagisi an. Ji Pin kop tebaisi nandan gadan iman, ae gen tagisi yon, ae nandak nandakji ton, ae Pin kop dakon pi ak do galagi madepsi nandan. Ae nin do but dasi galaktan niman. Yando, nandan yaworon da paret ak do nandan unun but dasi nandanek kilegisi ani.

⁸ Ji da si anisi do gen teban dima yipmandat. Masadonia panmuwukbi da paret ak do buri pidon, jiyo yan gin paret ak do butji pidoni kan, nak da ji asisi amin do but dasi galaktan yoman yan nandan daben. ⁹ Ji Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni unun nandan. Unun yoni morapmi tan ingut, mani nin panpuluganban yo morapmisi timitnejan do anek bupmi aminsi dagagit.

¹⁰ Kili paret panmuwutdan unun do nandak nandak daben. Apma bilak do ji pi unun wasanek paret ak do galagisi nandawit. ¹¹ Do pi unun an mudoni kan tagisi. Kalip butji pidanba pi unun ak do galagisi nandawit, do abisokyo kisi yan gin yo tan daman unun da aripmon tepmi an mudoni kan tagisi. ¹² Amin kinda paret akdosi nandanek yo tan iman da aripmon paret asak kan, Pin kop da unun do tagisi nandisak. Ae paret ak do yoni mini kan, unun kisi tagi yan nandisak. ¹³ Ji da jigi madepsi panakwa amin diwari tagisi egipni yanon da dima yosot. Nin kisi tilak kalonikon gin egipnejan do nandisat. ¹⁴ Abisok yosi morapmi tan daman, do wadak wadak an amin tagi panpulugoni. Ae don, ji da wadak wadak ani kan, unun yoni morapmi tan

yomnikon ji tagi panpulugoni. Yan ani kan, ji kisi morap tilak kalonikon gin tagi egipni. ¹⁵ Pin kop gen papia da unun do yan yosok: “Amin jap morapmi similgwit unun tilakni yapmanek dima similgwit, ae amin kalonisok similgwit jap do wadak wadak dima awit.”

Pol da amin yabekban Korin kiwit

¹⁶ Nak Pin kop ya yan iyisat. Unun da Taitus dakon but antagap aban nin da ji panpulugok do nandaman unun yo kisi yan gin nandisak. ¹⁷ Tobil jikon opjak do iyino tagi yan yagit. Mani iyijikon op do madepsi galak tagit do jikon obisak. ¹⁸ Ae notnin kinda gat yabetno unun gat kisi obamal. Unun amin panmuwukbi morapmon Gen Bin Tagisi yan tentenok dakon man bini ton amin kinda. ¹⁹ Ae unun gin dima. Nin gat kisi agek nin panpuluganban nin kisi da paret unun timik panjinej do panmuwukbi da manjiwit. Nin Amin Tagi man madepim do nandaman, ae minjat aminyo panpulugok ak do galagisi nandaman unun amin da kan nandanyo ani do pi unun aman. ²⁰ Nin paret madepsi unun panmuwan unun nin da kilani aman unun do amin kinda da yanba yokwi tok kinda dimasi asak do nandaman. Yando, notnin unun abidono kisi akwaman. ²¹ Nin anpak kilegisi gin ak do nandaman, ae Amin Tagi da dabilon gin dima, minjat aminyo da dabilon kisi ak do nandaman.

²² Ae nin notnin kinda gat yabetno amin bamot gat kisi kwan. Bisap morapmi pi mibili mibilikon ankilik kono pi but dasi aban kagiman. Unun ji da pi tagisi akdan yan si nandisak, do pi unun ak do galagisi nandisak.

²³ Ji Taitus kili nandan imgwit. Taitus unun nak gat gadat gadaron da ji panpulugok do pi kalonj amak. Ae amin bamot do yan si nandani, unun panmuwukbi dakon injam timigek akwamal, ae Kristo man madepimamal. ²⁴ Ji unun amin anpak tagisi anyomni, anakwa panmuwukbi morap da ji da amin do but dasi galaktan yoman yan nandan damni. Ae nin da ji dakon man isal dogin awikwaman yan dima nandani.

9

Jerusalem panmuwukbi do paret panmuwutni

¹ Ji nin da telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun do paret panmuwukgaman unun dakon geni kili nandawit, do gen dubagi dima mandaken. ² Nak nandisat, ji amin panpulugok do galagi madepsi nandan, do Masadonia minjat aminyokon manji pawigisat. Nak yan yoyisat, “Apma bilagon da win abisok Akaia panmuwukbi paret ak do tagap tawit da ekwan.” Gen unun nandawit bisapmon buri pidanba iyiyiyo kisi paret ak do tagisi nandawit. ³ Mani nak da ji dakon man pawigisat unun gen isali dima asak do nandisat. Ae nak ji da paret yop do kili tagap tawit yan kili yoyigim, do amin kapbi unun yabekgo obin ji pantagap aba paret yop do wagil tagap tanek egipni yan do yabekdat. ⁴ Ji paret ak do wagilsi tagap tan yan si nandaman. Mani nak gat Masadonia amin di gat da obin dandano ji dima tagap toni kan, nak gat ji gat kisi mayagi pakdaman. ⁵ Yando, nak amin kapbi unun yabekgo mibiltan jikon obin panpuluganba paret unun yop do yawit unun panmuwutni do nandisat. Do nin da openj bisapmon amin da ji but galagon da paret an yan dandani. Nin da teban teban yanapno an yan dima nandani.

⁶ Ji gen on do nandani. Jap kalonisok kwaokdak amin unun bami kalonisok pasak. Ae jap morapmi kwaokdak amin unun bami morapmi pasak. ⁷ Do ji morap kalon kalon nandan kokwin anek paret nian da yop do nandan unun da aripmon yopni. Amin kinda butjigon da bo ae amin da teban tebanon da di yopban. Pin kop da amin but galagon da paret asak unun do galak tosok. ⁸ Ae Pin kop da yo tagisi morapmi aripmi tagi daminjakwan yo kabisi morapmi akdan. Anakwa yosi aripmisi tan daminjakwa amin diwari tagi panpulugoni.

⁹ Pin kop da papiakon gen yan tosok:

“Amin kilegi amin da jap yet tintinon unun da tilak bupmi amin do yo morapmi yomisak.

Anpakni kilegi unun toktogisi tan anan kisak.”

¹⁰ Pinjkop da jap kwaokdak amin do jap yet imisak, ae jap iban nosok. Unjudej gin Pinjkop da yo morapmi daban aripmisi akdan. Ae amin da pigaga jap yet kwaogek don bami morapmisi tonj unjun da tilak anpakji kilegi da morapmisi tokdan. ¹¹ Pinjkop da yo morapmi daminjakwan ji da amin diwari tagi panpulugoni. Ae ji da paret panmuwutni unjun nin da wadak wadak amin do yominapno unjun do Pinjkop ya yan iyikdan. ¹² Do ji da paret ani unjun da Pinjkop dakon minjat aminyo panpuluganban wadak wadak sanbenek dima ani, ae unjun do anek Pinjkop do ya yan madepsi iyikdan. ¹³ Ji da paret ani unjun da anpakji tagisi noman panalon akdisak. Ae ji da Kristo dakon Gen Bin Tagisi abidawit da tagisi guramikgan yan amin da dandani. Ae ji da unjun gat ae amin diwari gat kisi do yo morapmi yominakwa unjun do Pinjkop anjisini. ¹⁴ Ae Pinjkop dakon nandan yawotni jikon tugosok yan dandani, do ji do but dasi galak tan daminek ji do bisit ani. ¹⁵ Pinjkop da but galak do yo nimgut unjun madepsi daman, gen kaga da aripmi dima yogogi. Do nin Pinjkop ya yansi iyinen!

Amin diwari Pol do yanba yokwi tok aba geni panmilip agit

(Kilapmi 10–13)

10

Pol da amin abin yip do awit dakon geni panmilip agit

¹ Amin diwari da yanba yokwi tok an naminek yan yon, “Pol nin gat kaloni ekwaman bisapmon pinbi egisak, mani dubagikon kisak bisapmon tebai niyisak.” Mani nak Pol da ji Kristo da pinbi egek amin do anpak yaworisi an yomgut unjun do nandanek gen dayikdisat unjun do pakyanansi nandani do nandisat. ² Yan dayisat, ji kan kimotni. Nak jikon opbo egipnejen bisapmon gen tebai di dayikom. Jikon amin diwari da yabekbi nin da on miktimon amin dakon anpak yolek pi aman yan nandan. Nak unjudej amin gen tebai aripmi tagi yoyiken. ³ Nin miktimon

ekwaman, mani miktim amin da emat an unjudej dima aman. ⁴ Emat dakon yo timikgaman unjun on miktim dakon dima. Unjun Pinjkop dakon tapmimni unjudej tosok, do uwal dakon tapmim aripmi tagi abisak. ⁵ Nin nandak nandak morap gat ae top gen morap amin da Pinjkop nandan im do anakwa kosit sopmanjan unjun pabin yopmanjan. Anek amin dakon nandak nandak do dam tebai anek Kristo nanjin yolni do yoyin dekgaman. ⁶ Ae nin ji do jomjom aman. Ji diwari nin dakon gen morap guramik kimotni bisapmon, gen pabin yopmanjan amin tepmi pi yom do tagap toman.

⁷ Ji kwen nani banjin pindakgan. Amin kinda iyi do nak Kristo dakon amin egisat yansi nandan teban tosok kan, unjun amin pakyanansi yansi nandisak, ninyo kisi Kristo dakon amin. ⁸ Amin Tagi da on pi nin da anen do yan dagok an nimgut. Nin da ji dakon nandan gadat panjeban anen do nandisak. Nandan gadatji panupbal anen do dima nandisak. Yan do, nin manin timisok di awiginen kan, nin unjun do mayagi dima panen. ⁹ Nak papiakon da ji panpasol ak do dima nandisat. ¹⁰ Amin diwari da yan yon, “Pol da papiakon gen tebai morapmi yosok, mani iyi abin nindasak bisapmon tapmimni mini koman, ae gen yogokni unjun tagi dima.” ¹¹ Gen unjudej yon amin da pakyanansi yan nandani. Nin opno ji gat egipnejen bisapmon papia dangumanon gen tonj unjun da aripmon anpak unjun ban anek egipdaman.

¹² Nin amin diwari da iyi dakon man pawikwan nin yan dima anen. Ae nin dakon anpak unjun gat arip yan dima yonen. Unjun amin da iyi gat tilak anek anpakni kokwinikan. Ae notni dakon anpak iyi dakon gat tilak anek kokwinikan. Yan an amin unjun nandan kokwini tagi dima. ¹³ Mani nin man pawigik dakon tilak yapmanek manin dima pawiginen. Nin Pinjkop da pi nimgut unjun anek iyi tilak yipgut unjun yolek anpaknin kokwin anen. Ae Pinjkop da pi unjun anen dakon tilak yipban Korin amin ji kisi da aripmon kigit. ¹⁴ Nin manin madepsi dima pawikwaman. Nin

jikon pi agiman, do unun da tilagon gin manin pawikwaman. Nin jikon Kristo dakon Gen Bin Tagisi dima yagiman tam manin aripmi dima pawiginom. Nin da mibiltok jikon abinek Gen Bin Tagisi yan tenenan damguman. ¹⁵ Nin pi gaknin yapmanek amin diwari da pi awit unun do top yanek nin da agiman yan yanek manin dima pawikwaman. Nin ji dakon nandan gadatji teban tosak, ae jikon pi aman unun madepsi paptosak dosi nandaman. ¹⁶ Ae ji da ekwan da manjigwan miktim ton nin unudon Gen Bin Tagisi yan tenenok do nandaman. Nin amin da pi kili awit tamokon kin pi anek manin dima pawiginen. ¹⁷ Pin kop gen da yan yosok:

“Amin kinda yo kinda do yo madepsi yan nandak do kan, Amin Tagi dogin yo madepsi yan nandan imdo.”

¹⁸ Do amin kinda iyi dakon man awigisak unun Amin Tagi da dabilon mani mini. Mani amin kinda Amin Tagi da mani awigisak unun amin mani ton.

11

Pol gat yabekbi toptopmi gat dakon gen

¹ Nak do bikbik naba nandan kokwini tagi dima amin da yan gen di dayiken. Mani bikbik kili namgwit. ² Pin kop da ji iyikon gin gadanek egipni do nandisak, ae nakyo kisi yan gin nandisat. Nak da ji Kristo do manjigim, minatjok gimonisi amin gat dima pakbi amin kinda pasak do manjikbi unun da tilak ji Kristo do manjigim. ³ Mani tunon amin da Ip ankwalgit unuden jikon yan gin noman tosak do pasoldot. Nandak nandakji upbal tanba anpak gwaljigi minisi gat ae Kristo dogin nandanek egip unun di yipman dekbam. ⁴ Nak pasoldot, nido amin diwari da abin jikon Yesu njaknjawari kinda nin da kalip dima dayin tenenagiman unun do dayan, bo ji da wup njaknjawari kinda kalip dima abidawit unun abidoni, bo gen bin tagisi njaknjawari kinda kalip nin da dima dayigiman unun abidoni bisapmon, ji geni nandakdo gin tagap tanek ekwan.

⁵ Nandani. Unun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unun dakon pinbini dima egisat yansi nandisat. ⁶ Asi, gen yogkno tagisi dima, mani nandak nandakno unun tagisi. Unun nandak nandakno anpak morap agimanon kili doligiman.

⁷ Nak jikon Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yanek unun dakon tomni dima timikgim. Yan anek nak ji dakon man pawigik do anek naga do nandako pigit. Yan agim unun yokwi agim yan nandan, ma? ⁸ Panmuwukbi diwari da monej naba unun da nak jonikban ji panpulugok do pi agim. Yan agim unun da kabo nagim yombem asak. ⁹ Nak ji gat egipgum bisapmon nak anpulugoni do bisit dima dayigim. Not Masadonia da Korin apgwit unun da nak dakon wadak wadak anpulugawit. Nak jigi dima dam do nandagim, ae unun nandak nandak sigin nandan egisat. ¹⁰ Kristo dakon gen bami nagon tosok, do nak asisi dayisat, amin kinda da anpak agim do naga do nandabo wigisak dakon kositno Akaia provins amin kinda da aripmi dima sopman namjak. ¹¹ Nak mibili nido yan agim? Nak ji but dasi dima galaktan damisat mibili yan do agim, ma? Unun dimasi. Pin kop da nandisak, nak ji do but dasi galaktan damisat.

¹² Mani amin diwari minat aminyo da dabilon nin yombem daganek mani pawigik do kosit wisik anakwa nak da unun kosit sopman yom do pini asat, ae yan sigin akdisat. ¹³ Unun amin unun yabekbi toptopmi, minat aminyo pankwel do pi an. Unun amin kulabik anek ji da Kristo dakon yabekbi bamisi yan pindatni do topmon da pi an. ¹⁴ Ji unun do dima wuripdatni. Sunduk da iyi kulabik anek amin da tenenji dakon anelo kinda yan koni do topmon da agisak. ¹⁵ Do unun Sunduk dakon pi amini kisi kulabik anek amin da anpak kilegi dakon pi amin yan pindatni do topmon da pi ani kan, ji unun do dima wuripdatni. Don pi awit unun da aripmonsion tomni yokwisi timidan.

Pol yabekbi pi anek jigi mibili mibili pagit

16 Nak aeno yoken. Ji nak do asi nandan kokwino tagi dima yan dima nandan namni. Mani ji da nak nandan kokwini tagi dima amin kinda yan nandan kan, unun kisi tagi gin. Mani bikbik naminakwa mano timisok di awigiken. 17 Nak Amin Tagi dakon galaktok yolek gen on dima yosot. Nak nandan kokwini tagi dima amin daganek naga dakon man awigisat. 18 Amin morapmi miktim dakon anpagon da mani pawikwan, do nakyoo kisi yan gin aben.

19 Ji disii do nin nandan kokwinin tagisi yan nandan, do nandan kokwini tagi dima amin dakon geni nandak do kisik kisik an. 20 Asi, amin da ji panjkwalek oman amini dep do an, bo yosi kabokon da timik mudon, bo galaktokni yolni do panjkwalgan, bo iyi dakon man pawikwan, bo ae mogim kulbak dikgan bisapmon ji da yum pindagakwa galak toknikon ji pabin depmanjan. 21 Nak mayagi nandane yan dayisat, nin jikon anpak unuden anen dakon tapminni mini.

Mani amin kinda iyi dakon man awigisak kan, nagayo kisi mano awigiken gin. (Nak nandan kokwini tagi dima amin da yan yosot.) 22 Unun amin Ibru amin, ma? Nak yo kisi Ibru amin gin. Unun amin Israel amin, ma? Nak yo kisi Israel amin gin. Unun amin Abraham dakon babikni, ma? Nak yo kisi Abraham dakon babikni. 23 Unun amin Kristo dakon oman amini, ma? (Kili nak nandan kokwini tagi dima aminsi da yan yosot.) Nak da unun amin yapmanek Kristo dakon oman amini tagisi egek pi madepsi agim. Ae unun amin yapmanek bisap morapmi dam tebanon egipgum. Ae bisap morapmisi nikgwit, ae jigii morap unun pagim do nak da unun amin yapmandat. Ae bisap morapmi palisi kimakgim. 24 Juda amin da nak amin baljok nap ban kosiri 39 yan baljawit. Yan unun bisap 5 kabi awit. 25 Bisap kapbi nak kindap kirin ban baljawit. Bisap kindakon tip ban nikgwit. Bisap kapbi tap wakgakon agapbo tuwil kiwit. Kinda da tuwil kigit bisapmon nak tap idapmon pilin kinda ae gildat kinda pakbi da awilgit.

26 Bisap morapmi nak kosit dubagikon kinapbo pakbi da pali ankiwit, ae kabo noknok da jigii namgwit, ae naga dakon amin Juda amin da jigii namgwit, ae Amin Nwakanwari Kabi da jigii namgwit. Ae kokup papmon, ae miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon, ae tap kwenon pali kimakgim. Ae panmuwukbi toptopmi da jigii madepsi namgwit. 27 Nak pi tebaisi mibili mibili agim. Kalbi morapmi pi anek dipmin dima pakgim. Nak jap pakbiyo do madepsi anek bisap morapmi japmi mini egipgum. Ae bisap morapmi mirimisi nandane mirim imalno mini da egipgum.

28 Ae jigii diwari mibili mibili gat kisi pagim. Ae gildari gildari panmuwukbi morap do nandaba kik anek jigii madepsi pasat. 29 Panmuwukbi kinda dakon tapmin mosok bisapmon nak dakon tapmin kisi mosok. Ae Yesu yolyol amin kinda amin kinda da yokwi asak do iyinban yokwikon mosok bisapmon nak unun do japmisi nandisat.

30 Nak mano awigikensi kan, yo ni da tapminno madep dima yan nolinban kosot, nak unun ban awigiken. 31 Pinjok, Amin Tagi Yesu dakon Pinjokni ae Datni nak top dima yosot yansi nandisak. Nin toktogisi mani anjksinen. 32 Damaskus egipgum bisapmon Kila Amin Madep Aretas dakon kila amini da nak abidan dam tebanon nep do anek emat amini yoyinban kokup pap dakon tip dam madep dakon yoma kagakon nak abidok do kila anek akgwit. 33 Mani not diwari da nak gok kindakon nepmanek tip dam dakon kosit gwagagon da nap anyawot anakwa miktimon pigigim. Yan anakwa kila amin da kisiron da pulugan kinjek kigim.

12

Pinjok da yo morapmi Pol do dipmin yombemon yolinban pindakgit

1 Nak naga dakon man awigikensi. Asi, unun da nin tagi dima panpulusok, mani Amin Tagi da dipmin yombem ae yo pasili di panalon an namgut unun do dayikdisat. 2 Nak Kristo yolyol amin kinda

nandan imisat, unun bilak 14 mudanakwa Pinjop da abidan anan Kwen Kokup 3 kon unudon awigi yipgut. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanek wigigit nak dima nandisat, Pinjop dagin nandisak. ³⁻⁴ Nak nandisat, Pinjop da unun amin anan Paradais kon awigigit. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanek wigigit nak dima nandisat, Pinjop dagin nandisak. Kwen Kokupmon egek nandanakwan gen njwaknwarisi, amin da tagi dima yogogi nandagit. ⁵ Nak unun amin dakon mani tagi awigiken, mani naga dakon man dima awigiken. Nak naga tapmimno mini yanji nandisat, do mano awigiken kan, tapmimno mini do anek mano tagi awigiken.

⁶ Nak naga dakon man awigiken kan, nak nandan kokwini tagi dima amin da yan dima yoken, nido nak gen bamisi yoken. Mani nak naga dakon man awigik do dima nandisat, nido amin da mano awigini do dima galak tosot. Unun da anpakno gat ae gen yogokno gat pindagek unun da tilagonjok mano awigini kan unun tagi.

Yo kisigi ton yombem kinda da Pol sugagit

⁷ Pinjop da unun yo pasili tagisi morap noligit, mani unun yo morap do nandanek naga do kisik kisik dima aben do Pinjop da nandagit. Yando, yum kanakwan yo kisigi ton yombem kinda da giptim timno sugagit. Unun Sunduk dakon oman monjini da nak do yo yokwi an namisak. ⁸ Nak bisap kapbi Amin Tagi da unun yo abidan maban kisak do bisit tebai agim. ⁹ Mani yan nayigit, “Nak dakon tapmim amin tapmimni minikon pi tagisi asak, do nak nandan yawok gaminek tagi anpulugokdisat.” Unun da yan nayigit, do nak abisok tapmimno mini da egisat unun do kisik kisik asat, nido Kristo dakon tapmimni nagon tosak do nandisat. ¹⁰ Yando, Kristo dakon pi anek tapmimno mini asak bisapmon, bo amin da yanba yokwi tok an naman, bo jigi mibili mibili da nak altan naman, bo amin da nak anupbal ak do pi an bisapmon butno tagisi tanakwan egisat. Nido tapmimno

mini bisapmon Pinjop da tapmim madep namisak.

Pol Korin amin dakon nandan gadat panjeban ak do nandisak

¹¹ Gen on yosot unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen, mani disi anpak an unun pindagek yan yosot. Asi, nak amin isali kinda, mani ji da nak do amin tagisi yan yawit tam tagisi, nido unun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unun dakon pinbini dima egisat. ¹² Nak ji gat egipguman bisapmon pi morapmi agim unun da nak yabekbi bamisi yan dolinban disi kawit. Nak tebai agek jigi guramigek tilak masi masimi, ae wasok tapmimi ton, ae pi tapmimi ton morapmi agim unun da nak Pinjop dakon pi nan agim yan doligit. ¹³ Jikon anpak agim unuden gin panmuwukbi diwarikon yan gin agim. Yo kalonji kinda gin jikon dima agim, ji da nak panpulugok ani do jigi dima damgum. Unun sun agim yan nandan? Yan kan diwarino yipman namni.

¹⁴ Nak abisok jikon opbo bisap kapbi akdisak, ae unun bisapmon kisi jigi dima daben. Nak ji dakon yo kabisi timit do dima nandisat, nak disi ban timit do nandisat. Disi nandan, minat monjiyo da men datyo panpulugok do yo dima panmuwukgan, men datyo da minat monjiyoni panpulugok do yo panmuwukgan. ¹⁵ Nak but galak nandanek ji panpulugok do yo morapno gat ae egip egipno gat kisi daben. Nak ji do but dasi madepsi galak tan damisat, do ji mibili nido nak do madepsi dima galak ton? Unun tagi dima!

¹⁶ Asisi, nak jigi dima damgum, mani amin diwari da yan yon, “Pol unun nin da galaktokni yolnen do pasilikon da nin panjwalgit.” ¹⁷ Jikon amin di nak da yabekgo opgwit, unun kabikon da kinda da galaktokni yolni do pasilikon da ji panjiligek yo kabisi timikgwit, ma? ¹⁸ Nak Taitus jikon opjak do tebaisi iyiko opgut, ae unun notnin kinda gat kisi yabekgo opgumal bisapmon Taitus da galaktokni yolni do pasilikon da ji panjiligek yo kabisi

timikgit? Uñun dimasi! Taitus gat nit nandak nandaknit kalonji ae anpaknit kalonjisi gin.

¹⁹ Ji da papia on manjinjek nin da genin panjeban ak do mandaman yan nandan? Uñun dimasi. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Pinjokop da dabilon gen bamisi dayaman. Notnonisi, yo morap aman uñun ji dakon nandan gadat panjeban ak do aman. ²⁰ Nido nak abin dandako anpak nak da si galak tosot uñuden an amin di dima ekwa pindakgen yan do nak timisok di pasoldot. Ae jiyo kisi da nak nandaba anpak ji da si galakton uñuden agak amin kinda da yan dima di egipbom. Nak obin dandako gen emat, ae amin do nandaba yokwi tok, ae butjap, ae disi dogin nandanek egip egip, ae amin do yanba yokwi tok, ae manji gen, ae pibit tidok anpak, ae pi panjupbal ak anpak, uñun anpak morap jikon tanba pindakgen yan do pasoldot. ²¹ Nak ae opben bisapmon Pinjokop da ji da dabilon abin nepjak do pasoldot. Kalip jikon amin morapmi da anpak inani morapmi, ae yumabi anpak mibili mibili awit. Nak obin dandaken bisapmon ji but tobil dima anek uñun anpak yokwi morap sigin aba dandaken kan, nak bupmisi nandaken.

13

Korin amin nandan gadatni dakon kila tagisi ani

¹ Abisok jikon opbo bisap kapbi asak. Pinjokop gen papiakon gen yan tosok:

“Amin bamori bo kapbi da amin kinda da sun aban kanek asi sun agit yan yoni kan, uñun bami yan nandani.”

² Nak mibiltok opgum da ae uñun da manjikon opbo egipguman bisapmon kalip yokwi awit amin gat ae amin diwari kisi mama gen yoyigim. Ae abisok dubagikon egek aeno yan yoyisat, aeno jikon tobil opben kan, yokwi awit amin kobogi yomdisat. ³ Kristo asi nak da gen kagakon da gen yosok bo dima ji uñun kok do yon, do uñun anpak abo, nak Kristo dakon gen abidanek yosot yansi nandakdan. Kristo ji panmilip ak do tapmim wisik dima asak, jikon tapmimni madepisi. ⁴ Asi, Kristo

kalip tapmimni mini nan tilak kindapmon anjakgwit, mani abisok Pinjokop da tapmimon kalugi egisak. Nin uñun gat gadagiman ae tapmimninyo kisi mini, mani nin Pinjokop da tapmimon uñun gat kalugi egek ji panpulugok do pi akdaman.

⁵ Ji nandan gadat bamisi an bo dima, yan do disi ban pankiligek pindatni. Yesu Kristo ji da butgwan egisak, ji uñun dima nandan? Uñun jikon dima egisak kan, nandan gadatji bami dima. ⁶ Ae nin Kristo dakon yabekbini bamisi yan disi kokwinigek nindani do nandisat. ⁷ Nin Pinjokop da ji panpuluganjanakwan yokwi kinda dima ani do bisit aman. Ji da nin do Kristo dakon pi amin yan nindani yanon da gen on dima yoman. Ji da nin do pi amin toptopmi yan tagi nandani, mani yo madep uñun ji da anpak tagisi banjin ani do nandaman. ⁸ Nido nin gen bami abin yip do yo kinda aripmi dima anen. Nin gen bami jonit dogin pi aman. ⁹ Ji tebai agakwa nin dakon tapmim mini an bisapmon nin uñun do kisik kisik aman. Ae ji nandan gadat kalip tebai awit uñun anjaluk anek aesi tebai atni do bisit aman. ¹⁰ Amin Tagi da pini kila aben do nak tilak anek yandagok an namgut. Nak abisok ji da dubagikon egek papia on mandisat, nido jikon obin ji dakon anpak panmilip ak do gen tebai yok do dima galak tosot. Amin Tagi da ji dakon nandan gadat panjeban aben do pi on namgut. Nandan gadatji panjupbal aken do dima namgut.

Pol da galok gen yagit

¹¹ Not kabi, nak gen wasip anek galok gen dayisat. Ji anpakji panmilip anek kilegisi egipni. Geno nandanek guramitni. But kalonon da yaworisi egipni. Yan anakwa Pinjokop but dasi galaktan daminjak but yawot damisak uñun da ji gat egipjak.

¹² Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni. Pinjokop dakon telagi panmuwukbi idon ekwan uñun da ji do gildat tagi yan dayan.

¹³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni, ae Pinjokop dakon amin do but dasi galak tan yomyom anpakni jikon tosok, ae

Telagi Wup da ji paɗpulugaɗban but kalonɗi
egiɗni dosi nandisat.

Pol da Galesia Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Mibiltok Juda amin dagin Yesu yolgwit. Mani Yesu da yabekbi Pol yabekban kin Amin Nwakwari Kabi dukwan dukwan egipgwit unudon agek Gen Bin Tagisi yoyin tentenagit. Anakwan minjat aminyo morapmi da Yesu dakon amin kabikon abin sanbewit. Anakwa jigi kinda noman tagit. Unun minjat aminyo kalip Juda amin da Moses dakon gen teban yolgwit unuden dima yolgwit. Yesu yolyol amin daganek Moses dakon gen teban guramik kimori bo dima?

Amin diwari da unun amin Juda amin dakon anpak yolek giptim timni mandanek ae Moses dakon gen teban yol kimotni do pi awit. Mani Pol da dimasi do yagit. Anek yan yagit, Nin Yesu Kristo nandan gadan imanek unun kosit kalonon dagin Pin kop da dabilon amin kilegi dagoman, anek egip egip kalugi abidoman.

Juda amin unuden di Galesia Provinskon kiwit unun da panmuwukbi Moses dakon gen teban yol kimotni do pi ak do awit. Pol da unun awit dakon geni nandanek Galesia panmuwukbi dakon nandan gadatni gat ae anpakni gat panmilip ak do anek papia on mandagit.

Mibiltok Pol da iyi do Pin kop da iyi yabekbi pi imgut unun do yosok. (Gagi 1.1 do koki.) Unun iyi dakon galaktok bo amin kinda dakon galaktok yolek pi unun dima asak. Pin kop da Amin Nwakwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tentenosak do yan imgut. Don Pol da yan yosok, "Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unun dagin Pin kop da dabilon amin kilegi." Papia on dakon mibi gen unun yan: Kristo da pulugan nipmandak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilakwan amin do anpak kilegi an yoman.

Pin kop da iyi Pol yabekbi pi asak do manjigit

(Kilapmi 1.1–2.14)

¹ Nak yabekbi Pol da papia on mandisat. Yabekbi pi aberj do amin da dima yabekgwit, bo amin da dima manjin nepgwit. Yesu Kristo gat ae Pin kop Datni kimoron nan aban pidagit unun da nak yabekgimal.

² Nak gat ae panmuwukbi notno nak gat ekwaman nin da Yesu nandan gadan iman amin morap Galesia provinskon ekwan ji do gildat tagi yan dayaman.

³ Pin kop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawot gat ae but yawotni gat jikon tosak. ⁴ Kristo da Pin kop Datnin dakon galaktok yolek yokwinin wiririt do egip egipni parekgit. Abisok anpak yokwisi on miktimon tosak nin unun kagagwan ban timit do anek yan agit. ⁵ Pin kop dakon man madepni dagok dagogi mini tan anan kisak teban. Unun asi.

Gen Bin Tagisi unun kalonj kindagin

⁶ Ji da anpak an unun do butnokon da nirip sonjek nwakwarisi nandisat. Pin kop da Kristo dakon nandan yawotni do anek ji yan damgut, mani ji tepmisi yipman degek gen bin nwakwari kinda yolgan. ⁷ Gen bin tagisi nwakwari kinda dimasi tosak. Amin diwari da ji dakon nandak nandak pandungam anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi kulabik anek antasik an. ⁸ Mani nin nin, bo ae anelo kinda Kwen Kokupsi da pin, Gen Bin Tagisi kinda nin da yan tentenan danguman unudensi dima yan tentenosak kan, unun amin Tipdom do amin asak. ⁹ Kalip kili dayigiman gen unun bangin ae dayisat: amin kinda da Gen Bin Tagisi kinda nin da dayino abidawit unudensi dima yan tentenosak kan, unun amin Tipdom do amin asak.

¹⁰ Ji nian nandan? Amin da nak tagisi yan nandan namni yanon da gen on yosot? Unun dima. Pin kop da nak amin tagisi yan nandan namjak yanon da yosot. Amin da kisik kisik ani yanon da yoken kan, nak Kristo dakon oman monji dima.

Pol yabekbi man abidagit dakon gen

¹¹ Not kabi, yan̄si nandani. Gen Bin Tagisi kalip yan̄ ten̄ten̄an̄ damgum un̄un aminon da dima noman tagit. ¹² Amin kinda da dima namgut, ae amin da dima nayin̄ dekwit. Yesu Kristo da iyi nolin̄ban kagim.

¹³ Nak da kalip Juda amin da an̄pak an̄ ae nandan̄ gadat an̄ un̄un yol kimagek egipgum dakon geni ji kili nandawit. Nak Pin̄kop dakon pan̄muwukbi morap pan̄upbal abo minisi ani do pi tebaisi agim. ¹⁴ Nak Juda amin dakon an̄pak yolek nak gat nani morapmi yapgum. Babikno dakon an̄pak yol kimot do pi tebaisi agim.

¹⁵ Mani nak menj da dima an̄alan̄akwan Pin̄kop da nak kili man̄jigit. An̄ek nandan̄ yawotni do an̄ek iyi dakon amin egipben̄ do yan̄ namgut. ¹⁶ Ae bisap si yipguron nak da Amin N̄wak̄wari Kabikon Monji do yan̄ ten̄ten̄ok aben̄ do Monji noligit. Un̄un bisapmon nak un̄un dakon mibili nandak do amin di dima yoyigim. ¹⁷ Nak yabekbi kabi mibiltok noman tawit un̄un pindat do Jerusalem dima kigim. Dima, nak un̄udon gin Arebia miktimon kigim. Ae don Damaskus kokupmon tobil kigim.

¹⁸ Un̄udon egek bilak kapbi mudan̄akwan Pita kan̄ nandan̄yo ak do Jerusalem kiko un̄un gat gildat 15 yan̄ egipgumak. ¹⁹ Un̄udon yabekbi diwari dima pindakgim. Jems, Amin Tagi dakon padige, un̄un kalon̄ nan̄gin kagim. ²⁰ Pin̄kop da dabilon̄ asisi dayisat. Gen mandisat un̄un top dima.

²¹ Ae don Siria ae Silisia provinskon agipgum. ²² Un̄un bisapmon Kristo dakon pan̄muwukbi morap Judia miktimon egipgwit un̄un da nak dima nandan̄ namgwit. ²³ Isal gen binogin nandawit: “Kalip nin yo yokwisi an̄nim do agit amin abisok nandan̄ gadat an̄upbal ak do agit un̄un dakon yan̄ ten̄ten̄ok asak.” ²⁴ Pin̄kop da nagon pi agit un̄un dakon geni nandan̄ek mani an̄kisiwit.

2

Yabekbi diwari Pol gat but kalon̄ awit

¹ Bilak 14 mudan̄akwa aeno Jerusalem wigigim. Un̄un bisapmon Banabas gat kisi wigigimak. Ae Taitus kisi abidoko

wigigiman̄. ² Pin̄kop da iyi nak un̄udon kiken̄dosi noligit. Jerusalem egipgum bisapmon Gen Bin Tagisi Amin N̄wak̄wari Kabikon yan̄ ten̄ten̄ok asat un̄un dakon mibili do pan̄muwukbi dakon kila amin iyi ban̄gin yoyigim. Nido, pi agim da asat un̄un amin da kan̄ba bami mini asak yan̄ do pasol pasol agim. ³ Taitus nak gat kisi egipgumak. Taitus un̄un Grik amin kinda, mani giptimni mandanen̄ do dima yawit. ⁴ Pan̄muwukbi toptopmi di muwut muwutninon pan̄abin̄ kabokon da pindak nandan̄yo ak do yikgwit. Yesu Kristo da nin kili pulugan̄ nipgut, mani un̄un amin da nin gen teban dakon oman monji ae egipnen̄ do nandan̄ek yikgwit. ⁵ Mani geni dimasi nandan̄ yomguman̄. Gen Bin Tagisi un̄un kulabik dima an̄ek jikon toktogisi tosak do nandagiman̄.

⁶ Pan̄muwukbi dakon kila amin egipgwit un̄un asi mani ton̄ bo mani mini nak da nandabo yo madep dima asak. Pin̄kop da kokwin bamisi asak. Gen Bin Tagisi yagim un̄un kulabik ak do dima nandawit. ⁷ Dimasi. Pin̄kop da Juda aminon Gen Bin Tagisi yan̄ ten̄ten̄ok pi Pita do imgut, yan̄ gin nak da Amin N̄wak̄wari Kabikon Gen Bin Tagisi yan̄ ten̄ten̄ok pi namgut yan̄ nandan̄ namgwit. ⁸ Asi, Pin̄kop da Pita do tapmim iban̄ Juda aminon yabekbi pi asak, yan̄ gin nak do tapmim naban Amin N̄wak̄wari Kabikon yabekbi pi asat. ⁹ Amin da Jems, Pita ae Jon un̄un pan̄muwukbi dakon kila amin yan̄ pindakgwit. Un̄un kila amin da Pin̄kop da nandan̄ yawotni do an̄ek pi un̄un namgut un̄un nandan̄ek Banabas gat nit dakon kisit iligek notninsi yan̄on da nit timikgwit. An̄ek nit Amin N̄wak̄wari Kabikon pi an̄apdo un̄un da Juda amin nandan̄ gadat dima abi kabikon pi ani do but kalon̄ agiman̄. ¹⁰ Yo kalon̄i kindagin anden̄ do niyiwit. Nit yoni mini amin un̄un do nandan̄ yominek pan̄pulugonden̄ do niyiwit. Un̄un dakon pi ak do tagisi nandagim.

Pol da Pita gulusun̄ agit do iyigit

¹¹ Mani don, Pita Antiok kokupmon apgut bisapmon nak da pan̄muwukbi

da dabilon tebai iyigim, nido gulusun madepsi agit.

¹² Kalip Pita Amin Nwaktwari Kabi nandan gadat awit unun gat jap kalonj nan nan awit. Mani don Jems da Juda amin di yabekban Antiok kiwit. Unun amin yan nandawit, nin Yesu nandan iminek giptimninyo kisi mandanej kan, Pinjkop da kanban kilek tosak. Do abin altawit bisapmon Pita unun Juda amin da yokwi nandan namni yan do pasalek Amin Nwaktwari Kabi yopmanj degek unun gat gadat gadat dima awit. ¹³ Juda amin diwari Pita da jamba but anpak agit unun yolba kisi da awit. Ae Banabas kisi yolek gulusun agit.

¹⁴ Gen Bin Tagisi dakon gen bami kilegi dima yolba pindagek unun amin kabi da dabilon Pita yan iyigim, "Gak Juda amin kinda, mani Juda amin dakon anpak yopmanjek Amin Nwaktwari Kabi dakon anpak asal. Mibili nido Amin Nwaktwari Kabi nandan gadat awit unun da Juda amin dakon anpak yol kimotnidosi nandisal?"

Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unun dagin Pinjkop da dabilon amin kilegi (Kilapmi 2.15–4.31)

Yesu nandan gadan imjak amin unun amin kilegi

¹⁵ Nin Juda amin kabikon da altagimanj. Amin Nwaktwari Kabi yokwi pakpak kabikon da dima altagimanj. ¹⁶ Mani nin nandamanj, amin Moses dakon gen teban yolakwa Pinjkop da unun do anek amin kilegi yan dima yoyisak. Amin Yesu Kristo nandan gadan iminek kilek tonj. Ninyo kisi Yesu Kristo nandan gadan imgumanj, nido nin nandamanj unun kosiron dagin Pinjkop da amin kilegi yan niyisak. Nido gen teban yolapno amin kilegi yan aripmi dima niyisak.

¹⁷ Nin Kristo nandan gadan iminek Pinjkop da dabilon amin kilegi agimanj. Ae nin Juda amin dakon gen teban dima yolgamanj, do Juda amin da nandanj, nin Amin Nwaktwari Kabi da arip yokwi pakpak gin yan nandanj nimanj. Anek

Kristo da yokwi anenj do nandisak yan nandanj. Mani unun dimasisi! ¹⁸ Nak kalip Moses dakon gen teban yol kimagek Pinjkop da dabilon man kilegi pak do pi madep agim da don Yesu nandan iminek unun nandak nandak wagil yipgum. Do unun nandak nandak aeno abidokenj kan, nak yokwi pakpak amin kinda. ¹⁹ Mani gen teban da nak kimoron nepgut, do abisok egip egipno Pinjkopmon toso. Nak Kristo gat kisi tilak kindapmon kimakgimak. ²⁰ Nak naga egip egipmi tonj dima egisat, Kristo nak da buron egisak. On miktimon egip egip asat unun Pinjkop dakon Monji nandan gadan iminek egisat. Unun da nak do but dasi galak tan naminek egip egipni nak anpulugok do parekgit. ²¹ Nak Pinjkop dakon nandan yawotni yipbo yo isali dima asak. Gen teban yolek amin kilegi tagi anenj kan, Kristo isal dogin kimakgit.

3

Gen teban yolyol dakon kosit ae nandan gadat dakon kosit

¹ Galesia amin ji nandan kokwinji tagi dima! Nin da Yesu Kristo kili doligimanj. Unun disi dabil da yan kanakwa tilak kindapmon akgit. Namin da nandak nandakji panupbal ak? ² Nak yo kalonj kinda dogin dayikdisat: Ni kosiron da Telagi Wup abidawit? Gen teban yolyol kosiron da, bo Gen Bin Tagisi nandanej nandan gadat anek unudon da abidawit? ³ Ji wagilsi nandan kokwinji tagi dima, ma? Ji Telagi Wup da tapmimon da egip egip kalugi wasawit da abisok disi da tapmimon da wasip akdan, ma? ⁴ Ji kalip Yesu yolek jiggi noman tan daba jiggi isal dogin pawit, ma? Nak da isal dogin pawit yan dima nandisat. ⁵ Pinjkop da Telagi Wup daminek wasok tapmimi tonj ji da bikbigon asak, mibili nido yan asak? Ji da gen teban yolakwa, unun do? Bo, Gen Bin Tagisi nandanej nandan gadat anakwa, unun do asak?

⁶ Pinjkop da papiakon gen yan toso: "Abraham Pinjkop nandan gadan imgut, do Pinjkop da amin kilegi yan iyigit."

⁷ Do ji yañsi nandani, amin Gen Bin Tagisi do nandan gadan unun Abraham dakon gwaknisi. ⁸ Kalipsigwan Pinjkop da yañsi nandagit, don Amin Nwaknwarị Kabi da nandan gadat anakwa amin kilegi yañ yoyiken. Pinjkop yañsi nandanek unun yo dima noman tanakwa kalipsigwan Abraham Gen Bin Tagisi do yañ tenjenok an imgut. Pinjkop gen papia da unun do yañ yosok:

“Gak obakon gin Pinjkop da minat amin morap miktimi miktimi ekwan yo tagisi an yomdisak.”

⁹ Abraham nandan gadat aban Pinjkop da yo tagisi an imgut. Yangin Pinjkop da minat amin morap nandan gadat ani unun yo tagisi an yomdisak.

¹⁰ Mani Pinjkop da minat amin morap gen teban yolek Pinjkop da dabilon nin amin kilegi tagi anen yañ nandan unun jobit yomdisak. Nido, Pinjkop gen papiakon gen yañ tosok:

“Amin kinda gen teban papiakon gen teban morap ton unun dima guramitjak kan, Pinjkop da unun amin jobit imdisak.”

¹¹ Pinjkop da papiakon gen yañ tosok:

“Amin nandan gadat ani, unun Pinjkop da amin kilegi yañ yoyinjakwan egipdan.”

Gen unun da yañsi nolisak, gen teban yolapno Pinjkop da amin kilegi yañ niyisak dakon kosit kinda dima tosok. ¹² Gen teban yolyol unun nandan gadat dakon yo dima. Unun iyi kinda. Nido Pinjkop gen papiakon gen yañ tosok:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak unun egip egip abidosak.”

¹³ Gen teban da yañ yosok, amin morap nin kisi gen tebanon gen morap ton unun tagi dima guramikgaman, do jobit panen. Mani nin panpulugok do Kristo da iyi jobit panek nin yokwikon ban timikgit. Pinjkop gen papia da yañ yosok:

“Amin morap tilak kindapmon wukwan unun jobiri ton amin.”

¹⁴ Kalip Pinjkop da Abraham do gisam imgut unun Amin Nwaknwarị Kabi da Yesu Kristo

da pi unun agit do anek unun gisam kili abidan. Do nin kisi morap Yesu do nandan gadat anek kalip Pinjkop da yañ teban tok agit da aripmon Telagi Wup abidonen.

Pinjkop dakon gen teban da Pinjkop dakon yañ teban tokni kulabik aripmi dima asak

¹⁵ Not kabi, nak abisok amin nin da anpagon da tilak kinda aben. Amin kinda da yañ dagok gen kinda mandisak kan, amin di da gen di aripmi dima sanbegi. Bo amin kinda da yañ dagok gen unun dima yolyoli yañ aripmi dima yosak. ¹⁶ Kalipsigwan Pinjkop da yo tagi don noman toni do yagit.

Yañ teban tok unun Pinjkop da Abraham gat monji gat do an yomgut. Pinjkop gen papia da “gak dakon gwakgo do” yañ dima yosok. Monji morapmi do dima yosok. Kalonji kinda dogin yanek yañ yosok:

“Gak dakon monji do.”

Unun Monji unun Kristo. ¹⁷ Nak yanon da yosot. Mibiltok Pinjkop Abraham gat sanbek sanbek agimal. Anakwan bilak 430 yañ mudanakwa Moses dakon gen teban donsi noman tagit. Gen teban unun da Pinjkop da sanbek sanbek agit unun kulabik aripmi dima asak. Unun da kalip Pinjkop da yañ teban tok agit aripmi dima aban pasiljak. ¹⁸ Pinjkop da yo nim do manjigit unun abidok do gen teban yol kimotnen kan, yañ teban tok agit do anek dima abidoman. Mani nin nandaman, Pinjkop da unun yo morap Abraham do im do kili yañ teban tagit.

¹⁹ Yañ kan, gen teban nido tosok? Unun yañ: Pinjkop da yokwi dakon mibili altan tenjenosak do nandagit. Do yañ teban tok da kwenon gen tebanyo kisi ningut. Gen teban sigin tanakwan wigi monji unun altagit. Unun kalip Pinjkop da yo im do yañ teban tok agit. Pinjkop da gen teban unun anelo do yoban unun da binap amin Moses do yañ tenjenan imgwit. Yañ aba binap amin unun da nin do ningut. ²⁰ Mani amin kinda da iyi pi kinda ak do nandisak kan, pi unun binap amin kinda do aripmi dima iban. Pinjkop unun kalonji gin, ae unun kalonji dagin Abraham do yañ teban tok an imgut.

Gen teban da kilanin anek Kristokon panjisak

²¹ Gen teban unun yan teban tok gen Pinjkop da kalip yagit dakon uwalni? Unun dimasi. Pinjkop da gen teban niminek unun da egip egip damjak yan yagit tam, gen teban yolyol kosiron da nin minat aminyo kilegi anom. ²² Mani Pinjkop gen papia da yosok, “Yokwi da minat amin morap kisi dam tebanon yopgut,” do Yesu Kristo nandan gadan imni amin unun Pinjkop da kalip yan teban tok agit yo unun tagi abidoni.

²³ Nandan gadat dakon bisap dima al-tanakwan, gen teban da nin dam tebanon nipban egipguman. Dam tebanon sigin egapno wigis nandan gadat dakon bisap unun altan kili noman tagit. ²⁴ Gen teban unun kila aminin da yan egek nin Kristokon panjisak. Panjkwon nandan gadat anapno Pinjkop da minat aminyo kilegi yan niyisak. ²⁵ Abisok nandan gadat dakon bisap kili noman tak, do gen teban da kila aminin egakwan dima ekwaman.

Nandan gadat anek Pinjkop dakon gwaknisi ekwaman

²⁶ Ji kisisi Yesu Kristo nandan gadan iminek Pinjkop dakon gwakni dagawit. ²⁷ Minat amin morap telagi pakbi sonjek Kristokon gadawit, ji Kristo imal nan yan pawit. ²⁸ Kristo da amin kabikon Juda amin bo Grik amin mini, ae oman monji bo ae isal ekwan amin mini, ae minat bo ae wili mini. Abisok Yesu Kristo obakon ji wagil kalonigin. ²⁹ Ji Kristo dakon amin kabi ekwan kan, ji Abraham dakon gwakni. Ae kalip Pinjkop da Abraham dakon amin kabi do yo yom do yan teban tok agit unun ji dakon.

4

Kristo da pi agit do nin Pinjkop dakon gwakni agiman

¹ Nak dakon gen unun yan: monji kinda egisak kan, don unun monji da datni dakon yo morap timitjak. Unun yo morap monji dakon da ton yan asak, mani monjisok egisak bisapmon unun dat dakon oman

monji da aripmon egisak. ² Unun kila amin ae mibiltok amin da yongamgwan egakwan wigis dat da bisap yipguron wigisak. ³ Ninyo kisi yan gin, gen bami dima nandanek egipguman bisapmon on miktim dakon gen teban ae anpakni unun dakon oman monji egipguman. ⁴ Mani Pinjkop da bisap yipguron Monji yabekban pigit. Minat da analanban gen teban da yongamgwan egipgut. ⁵ Nin gen teban da yongamgwan egapno yokwikon ban yuman nipgut. Anek yan aban Pinjkop dakon gwakni agiman.

⁶ Ji abisok Pinjkop dakon gwakni ekwan, do Pinjkop da Monji dakon Wupni yabekban nin da buron kili pigigit. Anakwan Wup da pantagap aban Pinjkop do “Aba, Dat” yan yan tidoman.

⁷ Yan do anek gak oman monji dima egisal. Gak Pinjkop da aban monji dagagil. Ae gak monji egisal, do yoni tagisi unun timitdisal.

Pol da Galesia amin do nandaba kik agit

⁸ Ji kalip Pinjkop dima nandan imgwit bisapmon yo pinjkop dima unun dakon oman monji egipgwit. ⁹ Mani abisok Pinjkop kili nandan imen. Bo yansi yoken kan tagi, Pinjkop da ji kili nandan damgut. Do ji nido ae tobil kinjek wup yokwi tapmimi minisi yo isali unuden unun dakon oman monji egip do nandan? ¹⁰ Ji bisapmi bisapmi bisap madep gat, ae kanek kalugi dakon bisap madep gat, ae bilak kalugi dakon gawat gawat bisap madep unun yol kimotdosi nandan. ¹¹ Pi jikon agim unun isali asak yan do ji dakon anpak do nandanek si pasoldot.

¹² Not kabi, ji Juda amin dakon gen teban yipmanek nak yombemsi dagoni do tebai dayisat. Nak naga gen teban yipmanek ji yombemsi agim. Yan anapbo ji da gulusun kinda dima an namgwit. ¹³ Disi nandan, sot kinda da abidanban nak wasok wasoksi abin jikon Gen Bin Tagisi yan tentenagim. ¹⁴ Sotno da jigis madepsi damgut, mani ji manji dima namgwit, ae nak gat egip do dima kurak tawit. Nak Pinjkop dakon anelo kinda nan yan abidawit, bo ae Yesu Kristo iyi nan yan abidawit. ¹⁵ Unun bisapmon ji

nak do kisik kisik anek tagisi nandan namgwit. Mani abisok unun kisik kisikji dukon tosoq? Nak asisi yosot, unun bisapmon nak anpulgok do madepsi galak tawit. Ae dabilji tagi pilikbam tam, pilik nak do nabam. ¹⁶ Nianji? Nak gen bami dayinjek uwalji dagagim, ma?

¹⁷ Nandani, amin ji pangalak ak do pi an, unun ji panpulgoni dakon nandak nandakni mini. Unun ji da nin nipman degek unun yolni yan do pi an. ¹⁸ Nin amin do anpak yo tagisi anyom do nandak nandak tebai anen kan, unun tagisi. Bisapmi bisapmi unun anpak ani, ae nak da egipben bisapmon gin dima ani. ¹⁹ Gwaknoni, minjat da monji altok do anakwa tepmi pan, unuden tepmi aeno pasat. Nido, ji Kristo yombemsi ani do nandisat. ²⁰ Nak abisok ji gat dima ekwaman. Nak ji gat kisi ekwaman tam, gen tagisok di tagi dayikom. Nak ji do nandaba kik asat. Nianon da ji panpulgoken unun dima nandisat.

Aga gat Sara gat dakon tilak gen

²¹ Gen teban da yongamgwan egip do nandan amin, ji abisok nak nayini. Gen teban da nian yosok? ²² Pinkep gen papia da yan yosok, Abraham unun monji bamori. Omani do egipgut minjat Aga da kinda anlagit. Ae minjatsini isal egipgut da kinda anlagit. ²³ Unun oman minjat dakon monji unun amin da monji panalan kosiron da alagit. Mani minjatsini isal egipgut dakon monji unun, Pinkep da yan teban tok anakwan alagit. ²⁴ Unun gengwan tilak gen kinda tosoq. Minjat bamot unun sanbek sanbek bamori dakon tilak asak. Aga unun Sinai Kabapmon sanbek sanbek dakon tilak asak. Anakwan monjini da gen teban dakon oman monji dagon. ²⁵ Aga unun Sinai Kabap dakon tilak asak. Unun kabap miktim Arebia dakon. Ae Jerusalem abisok tosoq unun dakon tilak kisi asak. Jerusalem unun gwakni gat gen teban dakon oman monji ekwan. ²⁶ Mani Jerusalem kinda Kwen Kokup tosoq unudon oman amin mini. Unun kokup unun nin dakon menjnin. ²⁷ Pinkep gen papia da yan yosok:

4:22: WW 16.15; 21.2 **4:23:** Ro 9.7-9 **4:26:** Ibr 12.22; PA 21.2,10 **4:27:** Ais 54.1 **4:28:** WW 15.4-5; Ro 9.7 **4:29:** WW 21.9-10; Jn 8.35

“Minjat gak bupmikon egek monji dima panalasal, gak kisik kisik aki.

Minjat gak monji panalak do tepmi dima nandagil, gak but galak nandanek yan tidoki.

Nido, minjat eni ton dakon gwakni yapmanjek gwakgo morapmisi akdan.”

²⁸ Not kabi, ji Aisak yombem. Pinkep dakon yan tebantogon ji gwaknisi awit.

²⁹ Monji unun amin da monji panalan kosiron da alagit, unun da Telagi Wup da tapmimon da alagit unun da yo yokwisi an yomgwit. Abisok kisi anpak yan gin tosoq.

³⁰ Mani Pinkep genon ni gen tosoq? Gen yan tosoq:

“Oman minjat unun gat monji gat yolni.

Nido oman minjat dakon monji unun da dat gat ae minjatsini dakon monji gat dakon yo diwat dima timitjak.”

Unun Pinkep gen da yosok. ³¹ Not kabi, nin nandan, nin oman minjat dakon gwakni dima. Nin minjatsini isal egipgut dakon gwakni.

Kristo da nin pulugan nipmandak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilban amin do anpak tagisi anyomaman *(Kilapmi 5-6)*

5

Nin puluganbi da aripmonsi egipnen

¹ Nin yokwi da napmon dima egipnen do anek, Kristo da nin pulugan nipgut. Do ji tebai atni. Amin da gen teban dakon oman monji ae dagoni do dayinba kan, geni dima nandani.

² Nak Pol da gen dayisat unun pakyanji nandani. Ji yum pindagakwa giptimji mandani kan, Kristo dakon pi da ji kindasok aripmi dima panpulgokdisak. Dimasi. ³ Ji morap yum pindagakwa amin da giptimji mandan amin aeno yansi dayin tenjenokdisat. Anpak unun ani kan, gen teban morap kisi yol kimotdo. ⁴ Gen teban yolek unun kosiron da Pinkep da amin kilegi yan niyisak yan nandan amin, ji

Kristo kili yipman dekgwit. Ji Pinjkop dakon nandan yawotni kili yipman dekgwit.

⁵ Telagi Wup da tapmimon Pinjkop nandan gadan iminek unun da amin kilegi yan niyisak do jomjom aman. ⁶ Amin kinda Yesu Kristokon egisak kan, giptimni mandisak bo dima mandisak unun kisi yo isali. Mani amin kinda nandan gadat anek unun da antagap aban amin do but dasi galak tan yomisak unun da yo bamisi.

⁷ Kalip ji Kristo dakon kosit nan tagisi agipgwit. Mani namn da kosit sopman damik da gen bamikon sanjenek dima akwan? ⁸ Nandak nandak abisok yolgan, unun Pinjkopmon da dima abisak. Pinjkop da ji iyikon kini do yan ilikdak. ⁹ Nandani, yis kalonjok di da aba bret morap kisi tagi paptoni. ¹⁰ Amin Tagi da ji panpuluganban nak dakon nandak nandak yolek nandak nandak njwaknjwari di dima timitdan yansi nandan gadasat. Namn da ji dakon nandak nandak panupbal asak, unun dima nandisat. Mani amin unun iyi dakon gulusunni dakon kobogi yokwisi timitdisak.

¹¹ Not kabi, asi nak amin da giptim mandak ankimotni do yan tenjenok sigin asat kan, nido nak yokwi sigin an nam do pi an? Amin da giptim mandak ankimotni do yosot tam, tilak kindap dakon gen da amin sanjenek nandak nandakni aripmi dima anupbal abam. ¹² Amin unun nandak nandakji panupbal an, unun giptimni mandanek ae yabi yo kisi wagil pan mudoni do nandisat.

¹³ Asi not kabi, Pinjkop da ji puluganbi da egipni do yan damgut. Mani, "nin puluganbi da ekwaman, do but kalip dakon anpak tagi anen" yan dima nandani. Ji kalon kalon Pinjkop dakon minat aminyo diwari dakon oman monji egek but dasi galak tan yomin kimotni. ¹⁴ Gen teban morap kisi on gen teban kalongwan gin tosok:

"Gaga do but dasi nian galak tosok, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi."

¹⁵ Mani, ji butjap nandanek bikbikjikon emat tosok kan, yagosi. Ji kisi di pasilbam.

Telagi Wup dakon anpak ae but kalip dakon anpak

¹⁶ Nak yan dayisat: Ji yum kanakwa Telagi Wup da dayin pawilakwan egipni. Yan ani kan, but kalip dakon galaktok aripmi dima yoldan. ¹⁷ But kalip dakon galaktok da Telagi Wup abin yip do pi asak. Ae Telagi Wup dakon galaktok da but kalip abin yip do pi asak. Unun bamot uwal uwal amal, do yo ak do nandan unun aripmi dima ani. ¹⁸ Mani ji Telagi Wup da dayin pawiljak kan, gen teban da dam tebanon dima ekwan. ¹⁹ But kalip dakon anpak unun disi nandan. Anpak unun yan: yumabi anpak mibili mibili, ²⁰ ae kokup kidat do gawat gawat, ae sot wamwam mibili mibili, ae nandaba yokwi tok, ae ukwayit, ae amin dakon yo do pindak galaktok, ae butjap, ae gaga dogin nandak nandak, ae pidok pidok, ²¹ ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae pakbi teban nanek but upbal anpak, ae kwen wigik anek gen papmon da yan tidok anpak, ae anpak yokwi mibili mibili oden. Nak nawa gen kili dayigim, ae abisok unun gen kalon bangin yosot: minat amin morap anpak unuden an, unun Pinjkop da kila asak da kagagwan aripmi dima pigikdan.

²² Mani Telagi Wup da pantagap aban anpak tagisi aman unun yan: amin do but dasi galak tan yomyom anpak, ae kisik kisik, ae but yaworon da egip egip anpak, ae but yaworon da jig pakpak, ae amin panpuluganek anpak tagisi an yomyom, ae bisapmi bisapmi kilegisi egip egip, ²³ ae yawori egip egip, ae nin do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanek egip egip. Anpak unun dima ani dakon gen teban kinda dima tosok. ²⁴ Yesu Kristo dakon minat amini but kalipni gat, ae galaktokni gat ae wagat wagat anpak yokwini unun timik tilak kindapmon dapba kili kimak mudawit.

²⁵ Telagi Wup da egip egip nimisak, do mibiltok yipno unun da niyin pawiljak. ²⁶ Nin dakon man dima pawigek, emat ani do amin diwari dakon but dima sugonen. Ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak dima anen.

6

Nianjen jap yet kinda nanj kwaokgi, bami unjuden nanjin pakdisal

¹ Not kabi, jikon da kinda yokwi agit yan nandan iman kan, Telagi Wup yolgan amin ji da unun amin anpak yawori an iminek anpakni anmilip ak do anpulugoni. Mani disi do kan kimotni. Sunduk da panjkewalban ji yo kisi yokwi di abam. ² Ji amin diwari panpuluganek jigini guramitni. Yan anek Kristo dakon gen teban tagisi guramitni. ³ Amin kinda mani ton yan nandisak, mani unun mani mini kan, unun amin iyi nan top anjkewaldak. ⁴ Amin kalon kalon anpakni tagi bo yokwi yan do kokwinik kimotni. Yan asak amin, anpak iyi agit unun do kisik kisik tagi asak. Anek iyi dakon anpak do nandanek amin diwari dakon anpak dima kokwinitjak. ⁵ Nido, amin morap kisi kalon kalon iyi anpak awit dakon jigi panpan ak-dan.

⁶ Pinjkop gen nandak nandak timikgan amin, ji yo kabisi morap kokwinik yoyindetji do diwari imni.

⁷ Ji disi ban panjiligek Pinjkop anjkewalner yan di nandabam. Ji da aripmi dimasi. Ni jap yet nanj kwaokgi unun nanjin pakdisal. ⁸ Amin kinda iyi dakon but kalip dakon galaktok yoljak kan, but kalip unun dakon anpak da bami yokwisi tanek wagilsi yokwi tosak. Mani Telagi Wup dakon galaktok yoljak kan, Telagi Wup da egip egip unun amin do iban dagok dagogi mini tagisi egi wigikdisak. ⁹ Do nin anpak tagisi ak do dima kurak tonen. Pi anek dima alek tonen kan, jap bami pakpak bisapmon bami wagil tagisi pakdaman. ¹⁰ Do ni bisapmon amin morap panpulugoki dakon bikbik pisan gaban kan panpulugoki. Ae nandan gadat amin notji banji pindagek panpulugonisi.

Pol da Yesu dakon tilak kindap do but galaksi nandagit

¹¹ Gen on nak da naga mandisat. Kilda mibil madepmon da gen mandisat unun do koni. ¹² Nandani. Giptim mandak do teban teban an amin unun amin diwarikon man madep pak do anek an. Unun pasalek yan nandan, "Amin diwari da nin Kristo

dakon tilak kindap do nandan gadaman yan nandan nimni kan, yo yokwi an nindan." ¹³ Giptimni mandawit amin, unun iyi gen teban dima yolgan. Mani unun amin man madep timit do anek giptimji mandak do dayan. ¹⁴ Nak yo kinda bo amin kinda dakon man dima awigiken. Dimasi. Nak Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilak kindap nanjin awigisat. Kristo da tilak kindapmon pi agit do anek koko on miktim dakon anpak yokwi morap unun intan mudagim, ae nak naga tilak kindapmon kili kimakgim da on miktim dakon anpak yokwi morap sanjenek dima yoldat yan asak. ¹⁵ Abisok giptim mandabi bo dima mandabi unun yo isali. Pinjkop da nin aban minjat aminyo kalugi agiman, unun da yo bamisi asak. ¹⁶ Pinjkop da minjat amin morap nandak nandak on abidanek yolgan unun bupmi nandan yominek butni pan yawot aban yawori toni. Unun minjat aminyo unun Pinjkop dakon Israel amin kabisini.

¹⁷ Gen mibi dayiken unun yan: amin kinda da jigi ae sanjenek dimasi namjak. Nak amin da nikgwit unun dakon wuda gwaljikni giptimnokon tanakwa unun da aba nak Yesu dakon pi aminsi yan asak. ¹⁸ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni unun ji kalon kalon dakon wup kisikon tosak. Unun asi.

Pol da Epesas Amin do Papi Mandagit

But piso gen

On papi dakon mibilisi unun yan: Pinjkop da yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Unun Kwen Kokup ae miktim dakon yo morap kisi panmuwuk iban Kristo da yo morap dakon busuji yitdisak (1.10). Ae Pinjkop da iyi dakon minjat aminyo panthagap aban Kristokon gadanj kimagek but kalonji egipni do nandisak.

Pol da on papiakon mibiltok Pinjkop dakon nandan yawot da Kristo nandan gadanj iman minjat aminyo panpuluganban minjat amin kabi kalonji awit do yosok. Yesu da pi agit unun do anek Pinjkop da minjat aminyo yokwikon ban timikgit. Ae Telagi Wup yomgut unun da yo tagisi morap an yom do yan teban tok agit unun akdisak yan nolisak (1.14). Ae gen unun da bunon mandagit unun Pol da Yesu yolyol amin Kristo gat gadawit, do but kalonji egek Pinjkop dakon anpak ani do yosok.

On papiagwan minjat aminyo Kristokon gadawit anek kabi kalonji awit unun do Pol da minjat aminyo da nandaba pisoni do tilak genon da yosok. Yan yosok, Pinjkop dakon minjat aminyo unun giptim kalonji yombem anakwa Kristo unun giptim unun dakon busuji (4.1 16). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun yut kinda yombem anakwa Kristo unun yut unun dakon gwak teban akdak (2.19 22). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun minjat kinda yombem anakwa Kristo unun minjat unun dakon eni yombem (5.22 32). On papi da Pinjkop da minjat amin kabinikon yo tagisi an yom do nandisak unun do yosok.

Kristo do anek Pinjkop da nin panjaluk agit (Kilapmi 1–3)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinjkop da yabekbi pi namgut. Papi on telagi panmuwukbi

1:1: Ya 18.19-21; 19.1 **1:3:** Ep 2.6 **1:4:** Jn 15.16
1:10: Kol 1.16,20 **1:11:** Ro 8.28-29

kokup pap Epesas egek Yesu Kristo yol kimokgon amin ji do mandisat. ² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat unun da nandan yawok daminek butji panjawot aban yawori tosak.

Kristo do anek Pinjkop da Kwen Kokup dakon yo tagisi nimisak

³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni anksinej. Nin Kristo dakon amin kabi agiman unun do anek nin gisamigek wupnin panpulugok do Kwen Kokup dakon yo tagisi morap nimgut. ⁴ Nin telagi egipnendo, kalipsigwan miktim Pinjkop da dima wasanban noman tanjakwan Yesu gat gadat gadat anej do kilisi manjigit. Telagisi egek Pinjkop da dabilon minjat aminyo gulusunni mini da egipnejen do agit. ⁵ Kalipsigwan nin do but dasi galak tan minnek Yesu Kristo do anek iyi dakon monji egipnejen do manjin nimgut. Unun iyi dakon galaktok yolek yan agit. ⁶ Monji unun but dasi galak tan imisak unun da manon, Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi yumsi agit. Do nandan yawotni madepsi unun do nandanek Pinjkop dakon man anksinej kimotnejen.

⁷ Nandan yawotni unun wagil tugok tugogisi. Kristo nin ae yuman nip do kili kimakgit, ae yawini ban Pinjkop da yokwinin kisisi wiririk nimgut. ⁸ Pinjkop da nandan yawotni ninon madepsi tagalgit. Ae nandak nandak tagisi mibili mibili morapmi gat, ae nandan kokwin kilegisi gat nimgut. ⁹ Kalip Pinjkop da Kristo da pi asak unun do anek yo unun yan aben yan kili nandagit. Mani nandak nandakni unun pasili tagit, abisok ninon kili panalon agit. ¹⁰ Yo unun akdisak unun yan: iyi bisap yipguron yo morap Kwen Kokup ton ae miktimon ton unun yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Anakwan Kristo da yo morap kisi dakon busuji yitdisak.

¹¹ Pinjkop da iyi dakon galaktok ae nandak nandak yolek yo morap anakwan noman ton. Ae iyi da galak togon kalipsigwan Juda amin nin Kristokon gadanej Pinjkop dakon minjat amin kabisi anej do kili manjigit. ¹² Juda amin nin da mibiltok

1:5: Jn 1.12 **1:7:** Ep 2.7; Kol 1.14 **1:9:** Ro 16.25

butnin Kristokon yipmanek yolgi man. Ae nin da bisapmi bisapmi Pinj kop dakon tilim madepni do nandanek mani anjksinenej do nin manjigit.

¹³ Ae Amin Nwaktwari Kabi jiyo kisi gen bami kili abidawit. Unun Pinj kop dakon Gen Bin Tagisi ji yokwikon banj timikgit unun. Ji Kristo kili nandan gadan imgwit, anj kwa Pinj kop da yan teban tok kalip agit unun yolek ji do Telagi Wup damgut. Unun da iyi dakon minjat amin bamisi awit dakon tilak asak. ¹⁴ Nin Telagi Wup kili abidagi man, do nandan man, Pinj kop da minjat amin kabini do yo tagisi morap diwari yom do yan teban tok agit unun gat kisi yomdisak. Nin Pinj kop da timikban iyi gat kisi egipnenej bisapmon yo unun timidaman. Anjek nin Pinj kop dakon tilim madepni do nandanek mani anjksikdaman.

Pol da Epesas amin Pinj kop da nandak nandak yomjak do bisit agit

¹⁵ Ji Amin Tagi Yesu nandan gadan iminej Pinj kop dakon minjat aminyo morap but dasi galak tan yoman dakon geni nandagim. ¹⁶ Do bisit asat bisapmon, yipman deri mini ji do nandanek Pinj kop ya yan iyisat. ¹⁷ Anjek Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinj kop da ji panpulugosak do bisit asat. Unun Datnin tilimni madepsi. Unun da nandak nandak kilegi daminej pantagap aban pakyanji nandan imni. ¹⁸ Nak but dabiljikon tenjenej yipjak do bisit asat. Aban yo unun ji da abidoni do yan damgut unun tagisi nandaba pisosak. Yo unun ji da jomjom anekwan unun. Yan aban Pinj kop da yo wagil tilimi tonji unun iyi dakon minjat aminyo nin do manjigit unun nandano pisosak. ¹⁹ Ae yan nandakdan. Pinj kop dakon tapmim unun bisapmi bisapmi minjat aminyo nandan gadan imaman unun panpulugosak dakon tapmim unun wagil madepsi. Nin da tapmimni aripmi dima kokwinitneje. Pinj kop dakon tapmim madepni ninon pi asak, ²⁰ unun dagin kalip Kristokon pi agit. Kristo kimakban Pinj kop dakon tapmim madepnikon da Pinj kop da aban pidanban awigi Kwen Kokup iyi da

amin tet do yipban yikgit. ²¹ Yigek yo morap kwen ton unun dakon wukwisi egisak. Wup tapmimi ton mibili mibili, ae kila amin morap, ae yo morap tapmimi ton dakon wukwisi egisak. Kila amin morap abisok ekwan ae don egipdan kisi dakon wukwisi egisak. ²² Pinj kop da yo morap Kristo da kandap mibilgwan yopmanek yipban yo morap dakon busunji yikgit. Yan agit do panmuwukbi dakon busunji yikdak. ²³ Panmuwukbi unun Kristo dakon giptimni. Kristo unun yo morap kisikon egek tujan yomisak. Ae panmuwukbini kisikon wagili tujan yomisak.

2

Kristo da pi agit do anek nin egip egip abidagi man

¹ Kalip ji gulusun mibili mibili gat ae yokwi mibili mibili gat aba unun da dikba wupji kimak mudawit. ² Unun bisapmon ji on miktim dakon anpak yokwikon agipgwit. Ji kundukon wup yokwi ekwan dakon kila amini dakon anpakni yolgwit. Unun kila amin Pinj kop dakon gen pabinj yopmanjan amin da but kagagwan egek pi asak. ³ Kalip nin morap kisi unun amin kabi gat egipguman. Nin but kalipnin dakon galaktok yokwi ae nandak nandak yokwi yolguman. Yanji egipguman bisapmon Pinj kop da tomni yokwisi minjat amin morap anpak unuden an da abidoni do anjnoman agit unun abidogi.

⁴⁻⁵ Asi, yokwinin da nindapba kimak mudagi man. Nin amin wagil kimakbi da tilak egipguman, mani Pinj kop dakon bupmini unun tugok tugogisi, ae nin do but dasi galak tan ningut. Aban Kristo gat kisi egip egip abidagi man. Asi, Pinj kop dakon nandan yawotni do anek ji yokwikon banj timikgit. ⁶ Pinj kop da nin Yesu Kristo gat kisi kimoron banj paban pidagi man. Yan anek nin Kristo gat kisi Kwen Kokupmon kila amin madep yityit tamokon kili nipban yikgi man. ⁷ Yesu Kristo da pi agit do anek ninon yo tagisi unun agit. Nido, minjat aminyo don egi anan kikan unun

1:14: 2Ko 1.22 **1:17:** Kol 1.9 **1:19:** Kol 1.11 **1:20:** Kap 110.1; 2Ko 13.4; Kol 2.12 **1:21:** Kol 1.16; 2.10
1:22: Kap 8.6 **1:23:** Ro 12.5; Ep 4.10,15; Kol 1.18 **2:1:** Kol 1.21; 2.13 **2:2:** Kol 3.7; Tit 3.3 **2:3:** Kol 3.6
2:4-5: Ro 6.11-13 **2:6:** Kol 2.12

da nandan yawot madepni unun yolik do nandagit. ⁸ Ji Yesu Kristo nandan gadan ingwit, anakwa Pin kop dakon nandan yawotni dogin anak Pin kop da ji yokwikon ban timikgit. Unun ji da disi dima awit. Pin kop isalsi but galak do ji do agit. ⁹ Unun pi kinda awit dakon yuman nogi dima. Do amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak. ¹⁰ Yesu Kristo do anak Pin kop da aban nin minat aminyo kalugi agiman. Nin da yo tagisi anej dakon kosit Pin kop da kili anroman agit unun nan agipnen do yan agit.

Kristo da kabi bamori uwal uwalon egipguman unun panmuwukban kabi kalonj agiman

¹¹ Ji disi nandan, Juda amin wili dakon giptim mandanek ji do "Giptimni dima mandan amin" yan yon. Unun amin dagin giptimnikon wasok an unun do yosok. Pakyansi nandani, kalip ji Amin Nwakanwari Kabikon da altawit. ¹² Unun bisapmon ji Kristo gat dima gadanbi. Ji Israel amin kabi da wanga egipgwit. Pin kop da yan teban tok anak sanbek sanbek Israel amin gat anakwan ji unun amin kabi da wanga egipgwit. On miktimon egek yo tagi kinda tosok do don noman tokdisak yan nandanek jomjom dima awit. Ji Pin kop dima nandan ingwit. ¹³ Kalip ji dubagisikon egipgwit, mani abisok Kristo dakon yawi do anak ji Yesu Kristo gat gadawit da Pin kop da kapmatsisok ekwan. ¹⁴ Kristo da iyi aban nin but yawot egek kalonj ekwaman. Kalip Juda amin ae Amin Nwakanwari Kabi uwal uwal anak egipgwit. Unun uwal uwal anpakni da Juda amin ae Amin Nwakanwari Kabi da binapmon dam da yan tagit. Mani Kristo giptimni paregek dam unun wagil tuwilek uwal uwal anpak unun anmilip agit. ¹⁵ Unun da Juda amin dakon gen teban gat ae gen tebani monin monin diwari morap gat kisi wiririk mudagit. Unun da amin kabi bamori panmuwukban amin kalonj kinda kalugi asak unun do anak yan agit. Yan aban but kalonj agiman. ¹⁶ Kabi bamot unun giptim kalonikon panmuwugek Pin kopmon panop do anak tilak kindapmon

kimakgit. Ae tilak kindapmon uwal uwal unun kalip tagit unun anakban kimakgit. ¹⁷ Unun abinek but yawot dakon gen yan tenjenagit. Gen unun Amin Nwakanwari Kabi ji Pin kop da dubagikon egipgwit gat ae Juda amin nin kapmatjok egipguman amin gat kisi do yan tenjenagit. ¹⁸ Nin but kalonj ekwaman, nido Kristo obakon da nin kabi bamori kisi Wup kalonj da Daron tagi kinej dakon kosit yipman nimisak.

Panmuwukbi morap nin Pin kop dakon yutni

¹⁹ Telagi Wup da kosit yan yipman nimisak, do ji abisok binap amin miktimni mini da tilak dima ekwan. Ji Pin kop dakon minat aminyo gat kabi kalonj ekwan. Ji Pin kop dakon minat amin kabi ekwan. ²⁰ Ji yut kinda yombem, Pin kop da witjigit. Unun da yabekbi nin gat ae kombi amin gat ban yut unun dakon gwak yan magit. Ae yut kodigikon gwak teban tip kindanan tidawit unun Yesu Kristo. ²¹ Yut unun dakon kidari Kristokon gadawit do anak kisi morap tagisi gadanek ton. Pin kop da yut unun sigin witjinakwan yut unun Amin Tagi dakon telagi yut asak. ²² Jiyo kisi Kristokon gadanba Pin kop da minat amini gat panmuwukban Pin kop dakon yutni awit. Pin kop Telagi Wupmon da unun yutnon egisak.

3

Pol Amin Nwakanwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenosak dakon pi tan imisak

¹ Nak Pol dam tebanon yikdat, nido Amin Nwakanwari Kabi ji panpulugok do anak Yesu Kristo dakon pi asat. ² Nak gen on kili nandawit yan nandisat, unun yan: Pin kop da ji do anak nak do nandan yawok naminek pi unun aben do nak manjigit. ³ Pin kop da yo agit dakon geni kalip pasili tagit, mani nagon panalon agit. Unun dakon geni disok kili mandat. ⁴ Ae gen on manjini bisapmon Kristo da pi unun agit dakon gen pasili Pin kop da noligit unun dakon mibili nandani. ⁵ Kalip bisap

morapmi, Pinjkop da gen pasili on nomansi dima yan tenjenagit. Mani abisok Wupmon da Pinjkop da telagi yabekbini gat ae kombi amini garon yoyin tenjenosok. ⁶ Gen pasili unun yan: Gen Bin Tagisikon da nin giptim kaloni anek Amin Nwakwari Kabi gat Israel amin kabi gat kisi da Pinjkop da yo nim do yagit unun timidaman. Ae Pinjkop da Yesu Kristo do anek yan teban tok agit dakon bami kisin da timidaman. ⁷ Pinjkop da nak antagap aban Gen Bin Tagisi dakon oman amin dagagim. Nandan yawok naminek anteban aban pi unun aber dakon tapmimni namgut. ⁸ Nak Pinjkop dakon minat amin morapyo dakon pinbinisi egisat, mani nandan yawok naminek pi unun namgut. Pi unun Amin Nwakwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenoken. Gen Bin Tagisi unun Kristo da nin do yo tagisi morap agit da asak, amin nin da aripmi dimasi kokwinigek manjinen unun do yosok. ⁹ Pinjkop da yo morap wasagit, mibiltok yo morap ak do nandagit dakon nandak nandakni si ankisibigit. Yan aban kalip bisap morapmi nandak nandak unun pasili tagit. Mani, abisok nandak nandakni unun nomansi yan tenjenoken do pi namgut. ¹⁰ Kalip si ankisibigit, mani abisok panmuwukbini aban noman tanjakwan nandan kokwin tagisi gat nandak nandakni gat aban tenjenosok. Aban anelo tapmimi ton gat ae Kwen Kokup dakon wup gat da Pinjkop dakon nandak nandak nandaba pisosok. ¹¹ Kalip Pinjkop da iyi yo unun ak do nandagit, abisok Yesu Kristo Amin Taginin da pi agiron unudon kili agit. ¹² Nin Kristo nandan gadan iminek iyikon gadanek dima pasolnenj. Kristo unun Pinjkopmon kin altonen dakon kositnin, yansi nandanen. ¹³ Yando, nak abisok yan dayisat, nak ji panpulugok do anek tepmi pasat unun do butjik dima pani. Yo unun noman tak unun do kisik kisik ani. Nido, unun da ji panpuluganban Pinjkop gat tagisi egipdan.

Pol da Epesas amin tebaisi atni do bisit agit

¹⁴ Nak Dat da yo agit unun do nandanek njwakben an imisat. ¹⁵ Unun da

minat amin kabi morap Kwen Kokup ae miktimon ekwan unun wasagit. ¹⁶ Nak njwakben anek bisit yan asat, Dat da yoni wagil tagisisi ban ji panteban anek Telagi Wupmon da tapmim daminjakwan tebaisi atni. ¹⁷ Anakwan nandan gadatji do anek Kristo butjikon egipjak. Anakwan amin do but dasi galak tan yomyom anpagon gelji tebai yipba pigakwan atni. ¹⁸⁻¹⁹ Anek ji Pinjkop dakon minat amin morap gat kisi tapmim panek Kristo da amin do but dasi galak tan yomisak unun do pakyanji nandaba pisosak. Unun madep daman. Flalogini unun madepsi, ae dubagisisi kisak, ae kwensi wigisak, ae mibilisigwan pigisak. Asi, Kristo da amin do but dasi galak tan yomisak, unun da nandak nandak morap kisi yapmandak, mani ji da tagi nandaba pisosak. Yo tagisi morap Pinjkop iyikon tungan ton, unun jiyo kisikon tungan toni.

²⁰ Pinjkop iyi dakon tapmim nin da buron pi asak, ae unun tapmim da nin dakon nandak nandak yapman mudosok. Yo morap Pinjkop da asak do bisit iyaman, unun tapmimni da arip dimasi. ²¹ Do dagok dagogi mini panmuwukbi minat aminyo Yesu Kristo da manon Pinjkop dakon man ankinin kimotni. Don babikon da babikon yan gin tan anan kisak teban. Unun asi.

Nin Kristo dakon giptimni ekwaman do Pinjkop dakon anpak anen

(Kilapmi 4-6)

4

Nin Kristo dakon giptimni ekwaman

¹ Nak Pol dam tebanon egisat, nido Amin Tagi dakon pi asat. Pinjkop yol kimotni do yan damgut, do butji pabo pisanjakwan anpak iyi nandisak unun an kimotnidosi dayisat. ² Ji panmuwukbi diwari dakon pinbini egek anpak yaworisi an yomni. Yokwi andamni bisapmon butji yawori tanakwa but dasi galak tan yominek butjap tepmi dima nandan yomni. ³ Telagi Wup da but kalon egipnen dakon anpak

nimɨnakwan but yawot da nap da yan waban kabi kalonɨsi ekwaman. Ji unun anpak abidok do tapminji kisi unun do paretni. ⁴ Nin kisi Wup kalonɨ gin abidagiman, ae nin giptim kalonɨ. Pinƙop da ji yo kalonɨ kinda dogin jomjom ani do yan damgut. ⁵ Amin Tagi unun kalonɨ gin, ae nandan gadat unun kalonɨ, ae telagi pakbi sogok unun kalonɨ gin. ⁶ Pinƙop kalonɨ gin unun nin morap kisi dakon Datnin. Unun miɨat amin morap dakon wukwini, ae miɨat amin morap da binapmon pi asak, ae miɨat amin morap da butgwan egisak.

⁷ Mani Kristo da but galak do yo madepsi nimgut unuden gin Pinƙop da nin morap kalon kalon do nandan yawotni nimɨ nimɨ agit. ⁸ Mibili yan do Pinƙop dakon gen da yan yosok:

“Unun kwensi wigek amin morapmi iyi teban tanek timikgit unun timikban kisi wigiwit.

Wigek amin do but galak do yo yomgut.”

⁹ “Unun kwensi wigigit” yan gen tim tosoƙ, unun da yan nolisak, Kristo unun kwen gin dima wigigit. Unun mibiltok miktim dakon diwari mibilisigwan kisi pigigit. ¹⁰ Unun amin mibiltok mibilikon pigigit, unun kwen yo kisi wigigit. Unun yo morap kila ani ak do anek Kwen Kokup morap da kwensi wigigit. ¹¹ Unun da but galak do yo yan ban yomgut: Amin diwari yabekbi pi ani do yomgut, ae amin diwari kombi amin pi yomgut, ae amin diwari aminon Gen Bin Tagisi yan tenɨnok ani do pi yomgut, ae amin diwari pasto pi yomgut, ae diwari yoyɨndet pi yomgut. ¹² Yoban unun da panmuwukbi panɨagap aba Pinƙop dakon pi anakwa Kristo dakon giptim teban tanek tagisi tosoƙ. ¹³ Pi unun sigin tan anan ƙɨnakwan wigi nin morap kisi but kalonɨsi egek nandan gadat bamisi anek Pinƙop dakon Monji pakyanɨsi nandan imneɨ. Yan anapno panmuwukbi egip egipnin teban tanakwan Kristo iyi dakon anpak tagisi, unun dakon tilak abidoneɨ.

¹⁴ Anek nin amin monɨ da aripmon

sanbenek dima egipneɨ. Anek amin panɨalak an amin, ae amin panɨkewal, ae top dakon mibili pakyan nandan amin unun dakon geni da ji dakon nandak nandak panɨ panabɨ panabɨ dima ani. ¹⁵ Nin gen unuden do mirak dima yopneɨ. Anek amin do but dasi galak tan yomyom anpak anek gen bami gin yoneɨ. Yan anek nin miɨat aminyo tebaisi ageƙ Kristokon tagok tagok aneɨ. Kristo unun panmuwukbi dakon busunɨ. ¹⁶ Unun da busunɨnin yigakwan giptim dakon sanbek morapni unuden sanbenakwa giptim tebaisi tosoƙ. Anakwan giptim diwat morap kalon kalon pini anakwa amin do but dasi galak tan yomyom anpak anakwa giptim tebaisi tagosok.

Panmuwukbi anpak kalugi ban ani

¹⁷ Do nak gen kinda dayik do nandisat. Amin Tagi da manon da gen tebaisi yan yosot: Ji Amin Nwaktɨwari Kabi da anpak yokwi an unuden sanbenek dima ani. Nandak nandakni wagisi upbal tan, ¹⁸ ae nandak nandakni unun pilin tuk yombem. Butni unun sopbi, do nandak nandakni unun wagil minisi, ae Pinƙop dakon egip egip da wanga ekwan. ¹⁹ Anpak an unun do mayagi dima nandan. Yokwi ak do mibilisigwan pigek an, ae anpak inani mibili mibili ak do buri pidonɨ.

²⁰⁻²¹ Ji Yesu Kristo dakon gen kili nandawit yan nandisat. Ae gen bami Yesukon tosoƙ yan kili dayɨ deƙgwit. Nak nandisat, ji Amin Nwaktɨwari Kabi dakon anpak unun dima ani do dayɨ deƙgwit. ²² Jiyo kisi kalip but kalipmi dakon anpak ban awit. But kindap toptopmi da but kalipmi jonɨkban wagil yokwisi asak. Do ji anpak kalipmi unun wiririk mudanek but nandak nandakji kulabik aba kalugisak. ²³ Nandak nandakji unun si kalugisak. ²⁴ Ji miɨat aminyo kalugi dagoni. Unun Pinƙop da iyi aban miɨat aminyo kalugi daganek Pinƙop iyi yombem an. Pinƙop unun ƙilegisi ae telagisi.

²⁵ Do top anpak unun yipni. Ji morap kisi panmuwukbi diwari do gen bami gin yoyini.

Nido, nin morap kisi giptim kalonji dakon diwatni.

²⁶ “Ji butjap nandan kan, kan kimotni. Yokwi di abam.” Ji butjap sigin nandan egakwa gildat dima pigisak. ²⁷ Sunduk do yoma dima wital imni. ²⁸ Kabo noknok kabo sanbenek dima noni. Kisitji da pi bamisi an kimagek yo morapmi timigek wadak wadak amin panpulugoni. ²⁹ Gen yokwi mibili mibili dima yoni. Amin alegi tagi panjeban ani dakon gen banjin yoni. Gen unuden nandan amin unun dakon butni panjeban asak. ³⁰ Ji anpak yokwi anek Pinjop dakon Telagi Wupni bupmi dima imni. Pinjop da Telagi Wup damgut unun iyi dakon minjat aminyosi ekwan dakon tilak. Ae bisap madepmon yokwikon ban timigek pulugan depjak yan unun da nolisak. ³¹ Butjikon da nandaba yokwi tok, ae butjapmon da gen pap yogok, ae butjap, ae but sigok, ae yanba yokwi tok, ae anpak yokwi mibili mibili unun wagils yopman mudoni. ³² Panmuwukbi diwari do anpak tagisi an yominek but dasi galak tan yomni. Pinjop da Kristo da manon diwarisi yopman damisak, yan gin ji diwarini yopman yomni.

5

Ji tentenikon egipni

¹ Pinjop da ji but dasi galak tan damisak. Anjawan monji gwayonisi ekwan, do anpak iyi asak unun ban ani. ² Kristo da but dasi galak tan nimek nin panpulugok do anek iyi dakon egip egipni parekgit, yan gin jiyo kisi amin do but dasi galak tan yomyom anpak ban yolek ani. Egip egipni unun paret kibani tagisi nan yan Pinjop do parekgit.

³ Ji yumabi anpak gat, ae anpak injani morap dimasi ani, ae amin dakon yo do pindak galaktok dimasi ani. Pinjop dakon minjat aminyo nin, unuden anpak dakon gen dimasi yonen. ⁴ Gen injani dima yoni, ae

nandan kokwini tagi dima amin da gen yon unuden dima yoni, ae jigilagon da gen yokwi dima yoni. Anpak unuden nin da dimasi agagi. Pinjop ya yan iyinen unun da tagisi asak. ⁵ Yanji nandani, yumabi anpak an amin gat, ae anpak injani an amin gat, ae pindak galaktok anpak an amin, unuden amin kabi Kristo gat Pinjop gat da kila amal da kagagwan aripmi dima pigini. Pindak galaktok anpak unun da kokup kidat gawak yomaman yan asak.

⁶ Amin da anpak yokwi unun ani do nandanek top gen unun dayikdan. Mani geni dima nandani. Anpak unuden dogin Pinjop da amin geni dima guramikgan unun do butjap madepsi nandan yomisak. ⁷ Do unuden amin gat not dima anek egipni. ⁸ Nido kalip ji pilin tukgwan egipgwit, mani abisok Amin Tagi da tentenikon depgut, do ji tenteni dakon minjat aminyo da yan agipni. ⁹ Tenteni da anpak tagisi mibili mibili morap gat, anpak kilegi gat, ae gen bami gat panalon asak. ¹⁰ Amin Tagi da anpak si galak tosok unun wisin pindat do pi ani. ¹¹ Ji pilin tuk dakon anpak an amin gat gadat gadat dima ani. Anpak unuden da bami tagi dima ton. Ji da minjat aminyo anpak unun yokwi yan yolinja pindatni. ¹² Anpak yokwi pasilikon da an unun mayagisi, unun do dima yogogi. ¹³ Mani tenteni da anpak morap dakon mibili panalon aban nomansi tentenan ton. ¹⁴ Ae tenteni da yo kindan analon asak bisapmon, unun yo kisi amin da tagi pindari asak. Yan do anek gen on tosok: “Dipmin pokdol amin gak pidoki.

Kimoron da pidanaki Kristo da tentenan gamjak.”

¹⁵ Ji pilik bamokji dakon kila tebaisi an kimotni. Amin nandan kokwini mini da aripmon dima agipni, amin nandan kokwini tagisi da aripmon agipni. ¹⁶ Abisok ji Pinjop dakon pi ani dakon bisap. Mani abisok bisap ekwaman unun bisap yokwi, do kan kimotni. Bisap unun isal dogin di mudanban. ¹⁷ Nandan kokwini tagi dima amin da aripmon dima agipni. Amin Tagi

dakon galaktok unun pakyañsi nandani. ¹⁸ Wain morapmi nanek but upbal dima ani. Anpak unuden da ji panupbal an. Pin kop dakon Wupni yipba jikon tugosak. ¹⁹ Ae Pin kop dakon minat aminyo diwari gat gen yoni bisapmon, kap papiakon kap ton gat, ae Pin kop gawak imim dakon kap diwari gat, ae Telagi Wup da kap butjikon panalon asak, genji unun gat kisi timigek yoni. Anek Amin Tagi do gen kagasi ae butjiyo kisi da kap yan imni. ²⁰ Ae Amin Taginin Yesu Kristo da manon da bisapmi bisapmi yo morap do Pin kop Dat ya yan iyin kimotni.

Pol da minat eyo kili abi do yagit

²¹ Ji Kristo do nandaba wukwan iminek notji gawak yomin yomin anek egipni. ²² Minat, ji Amin Tagi do gawat gawat anek nandaba wukwan iman, yan gin esi do yan ginsi anek egipni. ²³ Nido, Kristo da panmuwukbi dakon busun yikdak, unun da tilak wili unun minatni dakon busun egisak. Panmuwukbi unun Kristo dakon giptimi, ae Kristo da yokwikon ban timikgit. ²⁴ Panmuwukbi unun Kristo do gawat gawat anek nandaba wukwan iminek ekwan, yan gin minat ji yo morapmon esi do yan ginsi anjomni.

²⁵ Kristo da panmuwukbi do but dasi galak tan yominek panpulugok do iyi dakon egip egipni parekgit, yan gin wili ji minatji but dasi galak tan yomin kimotni. ²⁶ Pakbi gat ae geni gat ban Kristo da panmuwukbini suganban telagisi awit. ²⁷ Panmuwukbi suganban iyi da dabilon wagil tagisisi asak do anek yan agit. Aban jimjimi mini ae garak bo ae yo unuden minisi anek telagi ae gulusunni mini egipni yan do agit. ²⁸ Wili ji disi dakon giptim do galak ton, yan gin minatji but dasi galak tan yomni. Amin kinda minatni do but dasi galak tan imisak, unun amin da iyi do yan gin nandisak. ²⁹ Nin nandaman, amin kinda iyi dakon giptim tim do uwal dima an imgut. Giptimni jap iminek kilani tagisi asak. Kristo da panmuwukbi do yan gin asak, ³⁰ nido nin Kristo dakon giptim dakon

kandap ae kisi dabilyoni. ³¹ Pin kop dakon papia da yan yosok:

“Yan do anek amin kinda meni datyoni yopman degek minatni gat gadanbal bamori da giptim kaloni gin asak.”

³² Gen pasili on dakon mibili unun madepsi, mani nak unun yan yosot, gen on Kristo gat panmuwukbini gat do yosok. ³³ Mani wili kalon kalon ji da disi do but dasi galak ton, yan gin minatji do yan gin nandani. Ae minat ji esi do nandaba wukwan yomni.

6

Pol da minat monjiyo gat ae men datyo gat do yagit

¹ Minat monjiyo, ji men datyosi dakon gen guramik kimotni. Nido ji Amin Tagikon kili gadawit, ae anpak unun ji da ani do nandisak. ² Pin kop gen papiakon gen yan tosok, “Gak men datgo dakon pinbinisi egi kimagek geni guramikgi.” Gen teban yan teban tokni ton kabikon da on da mibiltok asak. ³ Yan teban tok gen yan tosok:

“Gak yan abi kan, pi morap akdisal unun abi bami tagisi tokdan.

Ae on miktimon bisap dubak egipdisal.”

⁴ Dat, ji minat monjiyosi dakon buri dima sugoni. Minat monjiyosi panmilip anek Amin Tagi dakon gen yoyindetni.

Pol da oman monji gat mibiltok amin gat do yagit

⁵ Oman monji, ji mibiltok aminji do pasalek pinbini egek geni guramitni. Kristo dakon gen but dasi nandanekek guramikgan, unun da tilak geni guramitni. ⁶ Unun da amin tagisi yan dandani yan do kapmatjok egipni bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Nin Kristo iyi dakon oman monji gin ekwaman yan nandanekek butjikon da Pin kop dakon galaktok yol do but galaksi nandani. ⁷ Ji but dasi nandanekek pi ani. Ji amin dakon pi ani bisapmon nin Amin Tagi dakon pi ban aman yanon da nandanekek ani. ⁸ Nandani, oman monji bo oman monji

5:18: Lk 21.34 5:19: Kol 3.16 5:20: Kol 3.17 5:21: 1Pi 5.5 5:22: Kol 3.18; 1Pi 3.1 5:23: 1Ko 11.3; Ep 1.22 5:25: Kol 3.19; 1Pi 3.7 5:26: Tit 3.5 5:27: 2Ko 11.2; Kol 1.22 5:31: WW 2.24; Mt 19.5 5:32: PA 19.7 6:1: Kol 3.20 6:2: GT 5.16 6:4: Kap 78.4; YT 22.6; Kol 3.21 6:5: Kol 3.22-23; Tit 2.9-10; 1Pi 2.18 6:8: 2Ko 5.10; Kol 3.24-25 6:9: Ro 2.11; Kol 4.1

dima mani amin kinda pi tagisi asak kan, Amin Tagi da yuman nogi tagisi imdisak.

⁹ Ae mibiltok amin jiyo kisi oman monjisi do anpak tagisi an yomni. Pasol pasol yomyom anpak unun yipni. Amin Tagi Kwen Kokup egisak unun ji ae ununyo kisi dakon Amin Tagi. Unun da minjat amin morapyo kisi dakon anpak tilak kalonikon gin kokwinikdak.

Paṅmuwukbi unun emat amin yombem

¹⁰ Nak geno wasip ak do yan yosot. Ji Amin Tagikon gadawit, do tapmim madep morapni do nandanek tebaisi atni.

¹¹ Pin kop da emat dakon yo kabi nimisak unun pani. Panek tebaisi agek Sunduk dakon pan kewal mibili mibili unun tagi pabin yopni.

¹² Pakyan si nandani, nin amin gat emat dima waman gaman. Nin wup yokwisi tapmimi ton gat, ae kon miktim kila an gat, ae yo tapmimi ton mibili mibili on pilin tuk tosok bisapmon miktim kila an, ae kon kwen ekwan gat emat aman. ¹³ Do ji Pin kop da emat dakon yo damisak unun kisi morap timigek bisap yokwikon emaron tebai tagi atni. Ae emat dagosak bisapmon ji tebai sigin atni.

¹⁴ Ji tebai atni. Anek gen bami nan boban napmi do wamni. Anek anpak kilegi ban pibit kutnok yan pani. ¹⁵ Ae Pin kop da but yawot nimisak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenoni. Ununan kandan dap gwil yan pani. ¹⁶ Ji emat dakon yo morap unun timigek, nandan gadatyo kisi abidanba unun da pasikji asak. Anek Yokwi Ami unun dakon dikdik morapni milen asipmi ton ji yaman damisak unun tagi pabin yopni. ¹⁷ Pin kop da yokwikon ban kili timikgit yan nandani. Unun nandak nandak da busun kutnokji asak. Yan anek Telagi Wup dakon emat agak siba abidoni, unun Pin kop dakon gen. ¹⁸ Telagi Wup da tapmimon bisapmi bisapmi bisit an kimotni. Bisit mibili mibili ak do pi tebaisi anek Pin kop da ji pan pulugosak do bisit iyini. Kila tebai anek unun anpak dima yipman

detni. Bisapmi bisapmi Pin kop dakon minjat amin morapyoni do bisit ani.

¹⁹ Ae Pin kop bisit iyinba nakyo kisi an pulugosak. Anakwan geni nak da gen kagakon yipmanakwan pasol pasol abin yipmanek Gen Bin Tagisi dakon gen pasili yan tenjenonen. ²⁰ Pin kop da iyi Gen Bin Tagisi on yan tenjenonen do yabekban kigim. Ae unun dogin anek nak dam tebanon yigek nap tebanban nak anteban awit. Nak Gen Bin Tagisi yoken dakon pi tosok, do Pin kop bisit iyinba nak anteban aban pasol pasol abin yipmanek minjat aminyokon madepsi yan tenjenonen. Pin kop da yan si aben do nandisak.

Pin kop da pan pulugosak do Pol da bisit agit

²¹ Tikikus da pi nian agim ae nian egisat dakon but piso gen dayisak. Tikikus unun notninsi, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi kinda. ²² Unun yabekgo jikon obinakwan nin nian ekwaman unun dakon geni dayisak, ae butji pan teban asak, mibili yan do yabekdat.

²³ Pin kop Dat gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da pan muwukbi morap ji dakon butji pan yawot aban yawori tosok. Anek unun da pan tagap aban nandan gadat tebai anek amin do but dasi galak tan yomni. ²⁴ Pin kop da minjat amin morapyo Amin Tagi Yesu Kristo but dasi galak tan imin kimagek dima yipman dekgan unun do nandan yawotni yomjak.

Pol da Pilipai Amin do Papi Mandagit

But piso gen

Pol tap pakbi idap pudanjek wasok wasoksi Yurop miktim kin altagit bisapmon, Pol kin Masadonia Provinskon kokup pap Pilipai unudon Gen Bin Tagisi yan tentenagit (Yabekbi 16.8 40 unudon koki). Don ae kokup kindakon panji egakwan dam tebanon yipgwit. Amin da dam tebanon Rom bo egipgut yan nandan. Dam tebanon egipgut bisapmon amin di da Pilipai panmuwukbi dakon nandan gadat panupbal ak do nandan dakon geni nandagit. Nandanek unun gen do butjik nandagit, mani iyi dam tebanon egipgut unun do butjik dima nandagit. Pol unun Yesu do nandan gadat anek but galaksi nandagit.

Kalip Pol monej ae yo kabi do wadak wadak aban Pilipai amin da anpuluganjek monej yopba kiwit. Do Pol da on papiakon but galak gen mandagit. Ae dam tebanon egakwan nandaba kik anek but yokwi nandan yan do nandan gadatni panjeban agit.

Pol da Pinjop da but galak do yo madep yomgut unun do yoyisak. Unun egip egip kalugi Yesu Kristokon nan abidawit unun do yoyisak. Yan yoyisak, unun Juda amin dakon gen teban yolek unun kosiron da but galak dakon yo unun dima abidawit. Yesu kalon nanjin nandan gadan iminek abidawit. Pol unun Pilipai amin da Kristo dakon anpak abidan kimagek yoyindet top-topmi do kan kimotni do nandisak. Kristo unun iyi do amin madep yan nandanek iyi dakon galaktok dima yolgit. Unun iyi pinjisi egek Pinjop da pi imgut unun banjin agit. Pol da yan yosok, minjat aminyo Kristo gat gadan kimagek ekwan unun da Pinjop dakon but yawot abidanjek kisik kisik ekwan.

On papi manjiki bisapmon Pol Pilipai panmuwukbi do but dasi galaktan yomisak yansi kokdisal.

*Pilipai amin da Pol gat gadat gadat awit do Pol but galaksi nandagit
(Kilapmi 1–4)*

¹ Nak Pol gat ae Timoti gat nit Yesu Kristo dakon pi monjini. Nit papi on Yesu Kristo dakon minjat aminyo morap kisi kokup pap Pilipai ekwan ji do mandamak. Ji gat ae panmuwukbi unun dakon kila amin gat ae pi amini ji do mandamak. ² Pinjop Datin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da ji do nandan yawok daminek panpuluganbal butji yawori tosak.

Pol da Pinjop ya yan iyigit

³ Ji do nandisat bisap morapmon Pinjopno ya yan iyisat. ⁴ Ji do bisit asat bisap morapmon nak kisik kisigon da asat. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi wasanjek nandawit gildaron da win abisok ekwamanon ji da nak anpuluganba Gen Bin Tagisi unun dakon yan tentenok pi aman. ⁶ Nak yansi nandisat, Pinjop da jikon pi tagisi wasagit unun sanjenek anan kinakwan Yesu Kristo da tobil apjak bisap madepmon wasip akdisak. ⁷ Ji unun nak da but kagagwan ekwan, do asi nak but dasi galak tan damisat. Pinjop da nandan yawotni do anek nak gat ae ji gat kisi yo tagisi nimin nimin asak. Dam tebanon egisaron, bo wanga egek Gen Bin Tagisi anjutanjek anjeban asaron, nandan yawotni do anek panpulugok madepsi asak. ⁸ Pinjop da nandisak, Yesu Kristo da amin do but dasi galak tan yomyomni unun nak da buron yipgut da tanakwan nak ji kisi morap dandak do tagisi nandisat.

⁹ Nak ji do bisit yan asat: Jikon amin do but dasi galak tan yomyom anpak unun sigin madepsi anakwa pap tosak, ae nandak nandakji gat ae nandan kokwinji gat tagisi tan damjak. ¹⁰ Anakwan anpak morap nandan kokwin anek anpak tagisi banjin pan egipni. Anek Kristo da tobil apjak bisapmon ji wagil gwaljigi mini ae diwarisi mini egipni. ¹¹ Ae anpak kilegi dakon bami Yesu Kristokon da abisak unun da jikon tugosak. Anakwan amin da kanek Pinjop man madep iminek anjisini.

Pol dam tebanon egipgut, unun da Gen Bin Tagisi anteban agit

¹² Not kabino, yanſi nandani. Dam tebanon nepman unun da Gen Bin Tagisi dakon kosit sopsop dima asak. Unun da Gen Bin Tagisi anjiren asak. ¹³ Emat amin morap gapman dakon kila amin madep dakon yut on kila anek ekwan gat, ae minat aminyo diwari gat da nak Kristo yoldat unun do anek dam tebanon nepman yan kili nandawit. ¹⁴ Panmuwukbi not morapmi unun da nak dam tebanon egisat yan nandawit, do Amin Tagi da butni panjeban aban pasol pasol yipmanek Pinjkop gen yan tenjenok do pi tebaisi an.

¹⁵ Asi, Kristo dakon gen yan tenjenok an amin diwari da nak do nandaba yokwi tok anek abin nepmanan, nido nak Kristo do yan tenjenok tagisi asat dakon man tan namisak. Mani diwari nak da pi asat unun do but galaksi nandanek ununyo kisi da Gen Bin Tagisi yan tenjenon. ¹⁶ Unun amin nak but dasi galak tan naminek yan tenjenok pi an, nido Pinjkop da nak Gen Bin Tagisi anteban aben do dam tebanon nepgut yan nandan naman. ¹⁷ Mani amin diwari man madep timit do pi anek Kristo dakon gen yan tenjenon. Nandak nandakni tagi dima. Nak dam tebanon egapbo jigi di gat sanjenek nam do anek an. ¹⁸ Butni tagisi tanakwan yon bo butni tagi dima tanakwan yon nak unun do nandaba kik dima asat. Yo madep unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenon. Nak unun do but galaksi nandisat, ae don but galak madep sigin nandaken.

Pol dima kimagek sigin egek Pilipai amin panpulugok do nandagit

¹⁹ Asi nak but galaksi nandanek egipben. Nido, ji da nak Pinjkop da anpuluganawan Telagi Wup Yesu Kristo da yabekgit unun da nandan gadatno anteban asak do bisit an yan kili nandagim. Yan an do nak nandisat, abisok yo noman tan naman unun da nak anpuluganban tagisi egipdisat. ²⁰ Nak but galaksi nandanek yanſi nandisat: Nak mayaktok aripmi dima paken. Nikba kimokgen do yoni kan, nak teban tanek

naga anpak asat unun anpak nanjin yolek Kristo anjisiken. Bo egipben do yoni kan, anpak morap asat unun da Kristo man madep imjak yanſi nandisat. ²¹ Nak yanſi nandisat: Egipben bisapmon yo morap aben unun da Kristo man madep imdisak. Ae kimokgen kan, abisok egip egip asat unun si yapmanek yo wukwisi abidokdisat. ²² Nak dima kimagek sigin egipben kan, Kristo dakon pi abo bami tagisi tokdan. Egipben bo kimokgen? Ni kosit da tagi asak unun dima nandisat. ²³ Jigisi nandisat, nido nandak nandak bamori asat. Kinda unun yan: Nak kimagek egip egipno yipmanek kiko Kristo gat egip do nandisat. Unun da miktimon egip egip yapmanek wukwisi asak. ²⁴ Mani miktimon egek ji panpulugoken kan, unun da tagisi asak. ²⁵ Asi, Pinjkop da miktimon egipben do nandisak unun nandan gadan kimokdot. Miktimon ji gat egek panpuluganapbo nandan gadatji teban tanakwa but galaksi nandani yanſi nandisat. ²⁶ Do nak don jikon aeno abin altan damdisat. Anapbo ji nak do but galak nandanek Yesu Kristo anjisini.

Pinjkop da Pilipai amin jigiyu kisi pani do nandisak

²⁷ Yo nianen di noman tan namni unun do dima nandani. Yo madep unun ji disi anpak kilegi anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi guramik kimotni. Yan anakwa nak abin ji dandaken, bo dubagikon egek genji gin nandaken kan yanſi nandaken. Ji but kalonon da tebai agek Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandan gadani do amin panjagap ak do pi an yan nandan daben. ²⁸ Ji uwalji do dima pasolni. Uwalji do dima pasolni kan unun da yan yolisak: Pinjkop da ji yokwikon ban pulugan depdisak, mani uwalji si pasildan. ²⁹ Pinjkop da ji do tagisi nandanek Kristo nandan gadan imni do bikbik damgut. Ae unun gin dima, Kristo dakon man do jigiyu kisi pani do nandaban tagisi asak. ³⁰ Nak gat ji gat kisi Kristo dakon man do anek jigipaman. Kalip nandanakwa jigi pagim da ae sigin pasat dakon geni disi nandan.

2

Nin but kalonji egek amin do anpak tagisi an yomneŋ

¹ Ji Kristo da butji panṭeban anakwan bo akgaŋ? Ji but dasi galak taŋ damisak do butji yawori bo tosoŋ? Ji Telagi Wup da egip egipmon but kalon anek bo ekwan? Ji not do but dasi galak taŋ yomiŋek bupmi nandaŋ yomaŋ, ma? ² Yaŋ kaŋ ji nandak nandak kalonji baŋgin paŋ egipni, ae not do but dasi galak taŋ yomiŋek but kalonji egipni. Yaŋ ani kaŋ, nak dakon kisik kisik madepsi pap tosak. ³ Ji disi dogin nandaba kik anek yo dima ani, bo man madep pak do anek yo dima ani. Amin diwari do gawak yomiŋek man madep yomni. ⁴ Disi dogin dima nandani. Amin diwariyo kisi tagisi egipni do nandani.

Kristo piŋbi ekwan Piŋkop da anenakgit

⁵ Ji Yesu Kristo da nandak nandak pagit yaŋ gin pani. ⁶ Yesu unun iyi Piŋkop egipgut, mani Piŋkopmon egip egipni unun tebai dima abidagit. ⁷ Unun yipmanek oman monji kinda dakon anpak yolek amin daganek altagit. ⁸ Amin da kaŋba aminsi egipgut. Aminsi egek don gawat gawat anek Datni dakon galaktok yolek kimakgit. Asi, gen guramigek tilak kindapmon si kimakgit bisapmon mayaktok madepsi pagit. ⁹ Yo yaŋ agit do Piŋkop da Yesu dakon man madepsi anenagek kwensi yipgut. Man madep imgut unun man morap diwari yapman mudanek man wukwisi kinda imgut. ¹⁰ Piŋkop da yaŋ agit nido amin morap Kwen Kokupmon ae miktimon ae amin kili kimakbi ae wup miktim kagagwan ekwan unun kisi da Yesu dakon man madep do anek nwanben an imni yaŋ do agit. ¹¹ Nwanben an iminnek amin kisisi da yaŋ yokdan, “Yesu Kristo unun Amin Tagi.” Yaŋ yaŋakwa Piŋkop Dat da man madep pasak.

Nin miŋat aminyo da binapmon tenṭenini ton da ekwaman

¹² Not kabinosi, kalip nak ji gat egapbo geno nandanek guramigkwit. Abisok nak

ji gat dima ekwaman, mani yaŋ dayisat, ji nak da abisok gen on mandaŋ damisat unun guramik kimotni. Piŋkop da ji yok-wikon baŋ timikgit, do pasal nimnimikyo anek pi madepsi anek Piŋkop da ji do but galak do wup dakon yo tagisi timitni do manjigit unun timitni. ¹³ Yaŋsi ani, nido Piŋkop da iyi jikon pi asak. Unun da geni guramitni do ji dakon but panṭagap asak, ae galaktokni yolni do tapmim damisak.

¹⁴ Yo morap anikon, nandaba yokwi tok anek gen emaron da dima ani. ¹⁵ Yaŋ ani kaŋ, miŋat amin morap da dandaba gulusunji mini ae yokwisi mini da egipni. Miktimon yokwi pakpak amin unun da binapmon egek Piŋkop dakon monjini gwaljigi mini egipni, ae gik da yaŋ tagisi tenṭenoni. ¹⁶ Miŋat aminyo panpuluganek egip egip bamisi egipni do Piŋkop dakon Gen Bin Tagisi yoyini. Yaŋ ani kaŋ, don Kristo da tobil miktimon apjak bisapmon nak but galaksi nandakdisat. Nido pi madepsi jikon agim unun pi isali dima asak.

¹⁷ Nandaŋ gadatji unun paret yombem kinda naŋ Piŋkop do iman. Ae naga jiggi pasat unun da Piŋkop do paret anek wain tagalan unun yombem asak. Yaŋ do anek but galaksi nandisat. ¹⁸ Do jiyo kisi nak gat but galak nandanek egipneŋ.

Pol da Timoti Pilipai yabekban kisak do yagit

¹⁹ Amin Tagi Yesu da kosit aban pisosak kaŋ, kili ununjok Timoti yabekgo jikon opdisak. Don ae tobil apjak bisapmon ji nian ekwan dakon gen bin nandanek unun gen da kisik kisik namjak. ²⁰ Timoti yombem amin di nak gat dima ekwaman. Unun ji nian ekwan ae ji panpulugok do nandak nandak madepsi asak. ²¹ Amin diwari iyi dogin nandaŋ. Yesu Kristo dakon yo do dima nandaŋ. ²² Mani ji Timoti unun amin kilegisi unun pakyaŋsi nandaŋ iman. Monji da dat panpulugon unun da tilak Timoti da nak anpuluganban Gen Bin Tagisi yaŋ tenṭenomak. ²³ Mibiltok yo noman taŋ namdan unun pindagek don Timoti tepmisi yabekgo opjak. ²⁴ Ae Amin Tagi

2:3: Gal 5.26 **2:4:** 1Ko 10.24 **2:6:** Jn 1.1-2; 17.5
2:7: Jn 1.14; 2Ko 8.9 **2:8:** Ibr 5.8; 12.2 **2:9:** Ya 2.33;
 Ep 1.20-21; Ibr 1.3-4 **2:10:** Ro 14.11 **2:11:** Ro 10.9
2:21: 2Ti 4.10

2:7: Jn 1.14; 2Ko 8.9 **2:8:** Ibr 5.8; 12.2 **2:9:** Ya 2.33;
2:15: Dan 12.3; Pil 1.10; 1Tes 2.19 **2:18:** Pil 3.1; 4.4

da anpulanganban nakyo kisi donjok obiñ dandaken yanñsi nandisat.

Pol da Epaprodaitas yabekban Pilipai kisak do yagit

²⁵ Mani abisok Epaprodaitas nan yabekgo jikon tobiñ opjak do nandisat. Unun notno ae pi isalno. Nit Amin Tagi dakon emat amin ekwamak. Ji da yabekba nagon obiñ nak anpulgagit. ²⁶ Epaprodaitas ji dandak do tepmisi nandisak, ae but yokwi yo kisi asak, nido sot madepsi da abidagit dakon geni ji kili nandaneq bupmi madepsi nandawit, mibili yanñ do bupmi nandisak. ²⁷ Unun bamisi. Sot obisi anek palisi kimakgit, mani Pinokop da bupmi nandan imineq anmilip agit. Ae nakyo kisi bupmi nandan namgut. Nido kimakgit tam nak but yokwi madepsi nandakom. ²⁸ Do jikon yipbo opjak do tagisi nandisat, nido ji unun aesi kanek but galaksi nandaneq egipdan, ae nak dakon but kisi yawori tokdisak. ²⁹ Jikon abinñ altosak bisapmon kisik kisik anek Amin Tagi da manon da abidoni. Asi, unuden amin do man madep yomni. ³⁰ Nido unun Kristo dakon pi anek palisi kimakgit. Ji nak anpulgok do nandawit, mani Epaprodaitas da ji da tamokon obiñ nak anpulanganek pali kimakgit.

3

Amin kinda Kristo nandan gadan imisak unun amin kilegisi

¹ Not kabino, wasip do yanñ dayisat, ji Amin Tagi dakon minat amin kabini do kisik kisik ani. Kalip papia diwari ji do mandan damgum unudenñ ae mandak do dima kurak tosot, nido gen unun da ji panpulgokdisak. Gen unun yanñ:

² Amin diwari yanñ yonñ, gak Pinokop da amin kilegi yanñ gayisak do nandisal kanñ, giptim mandak dakon anpak yolek abi. Yanñ yonñ amin jonñ pinan yokwi yombem. Nandak nandakni yokwi ae anpakni yokwi, do unuden amin do kanñ kimotni. ³ Nido nin dagin Pinokop dakon amin kabi bamisi ekwamanñ. Nin Pinokop dakon Wup da tapmimon Pinokop gawak imamanñ, ae Yesu

Kristo da nin do yo madepsi agit unun do nandaneq man madep imamanñ, do Pinokop da nin dogin nandaban kilek tosok. Nin da pi kinda ano Pinokop da nindaban nin amin kilegisi amanñ unun dakon kosit kinda dimasi tosok yanñsi nandamanñ.

⁴ Nak naga kalip Pinokop da inamon amin kilegisi egipbenñ do amin diwari yapmanek pi madepsi agim. Do man madep pak do nandisat kanñ tagi pakenñ. ⁵ Nido, menñ da analanban gildat 8 yanñ mudanekwan mukwa sogok amin da giptimno mandawit. Nak Israel amin kinda, Benjamin da kabikon nani. Nak Ibru aminsi kinda, nak Ibru amin dakon yawi diwatsi. Nak Parisi kabikon nani kinda, nak gen teban morap guramik kimokdot. ⁶ Nak Pinokop dakon pi madepsi anek minat aminyo Kristo nandan gadan imgwit obisi panupbal agim. Ae Juda amin dakon gen teban yolapbo gulusunno kinda dima kawit.

⁷ Kalip unun yo morap anapbo mano tonñ ae unun da anpulanganban Pinokop da nandaban kilek tosok yanñ nandagim, mani abisok koko yo isali asak. Abisok nak Kristo dogin nandisat. ⁸ Asi, yo morap ak do nandagim bo ae yolapbo Pinokop da kanban kilek tosok yanñ nandagim, unun wagil yo isalisi. Nido, Amin Tagino Yesu Kristo nandan imisat unun do nandako yo bamisi asak. Do nak anpulgok do yo agit, nak unun do nandaneq Kristo dakon anpak abidagim. Ae nandak nandaknokon da kalip yo diwari yolek agim unun yo isalisi yanñ nandisat. Yesu Kristo nanñin tebai abidaneq ⁹ iyikonsi egipbenñ do nandisat. Nak gen teban tagisi guramikdat do Pinokop da inamon nak amin kilegisi yanñ dakon nandak nandak dimasi pasat. Nak Kristo nandan gadan imisat, anapbo Pinokop da amin kilegi yanñ nayisak. ¹⁰ Kristo pakyanñsi nandan im do nandisat. Unun kimagek aeni pidagit, do tapmimni nagon tosok do nandisat. Ae tepmi pagit unudenñ gin pakenñ do nandisat. Ae kimot do anek nandak nandak pagit unudenñ gin pakenñ do nandisat. ¹¹ Nido, Pinokop da nakyo kisi kimoron nanñ aban pidokenñ do nandisat.

Pol si teban tanjek timent yanjek tilagonsi kisak

¹² Nak Kristo dakon anpak unun kili abidanek aripnosi anapbo Pin kop da gulusunno kinda dima kosok yan dima nandisat. Mani Yesu Kristo pakyan si nandan imim anpak unun nan yoldat. Nido, nak iyi do manjigit bisapmon anpak unuden aben do manjigit. ¹³ Not kabino, nak Kristo pakyan si nandan imim anpak unun kili abidagim yan dima nandisat. Mani napbi gwapbo kindakon agisat yan nandisat. Yo kalip agim unun do nandak nandak dima asat, nak yo morap don noman tokdan unun do nandak nandak ban asat. ¹⁴ Nak tapmimno kisi paregek timent yanjek tilagon kin altanek tomnino unun abidoken do pini asat. Tomni unun yan: Nak Yesu Kristo pakyan si nandan iminek Pin kop dakon yan ilit yolek Kwen Kokupmon wigiken.

¹⁵ Pin kop dakon yo do nandak nandakji amin bami dakon tilak yombem kan, nandak nandakji nak dakon gat arip. Ae jikon da diwari nandak nandakni njaknjari tan yoman kan, Pin kop da nandak nandak unun panmilip anakwan galaktokni yolni. ¹⁶ Yo madepsi unun yan: Pin kop da ni anpak yolnen do kili niyigit unun tebaisi timigek yolnen.

¹⁷ Not kabino, ji nak dakon anpak ban yolek ani. Nin ji gat egipguman bisapmon anpak tagisi anapno amin diwari da pindagek yolgwit. Ji unun minat aminyo ban si pindak kimagek anpakni unun si yolni. ¹⁸ Nido, minat aminyo morapmi da Kristo dakon tilak kindap do uwal anek anpak yokwisi an. Bisap morapmi minat aminyo unuden do kili dayigim, ae abisok dabil pakbino si manakwa anpak yokwi an unun do aeno dayisat. ¹⁹ Giptim dakon galaktok da pin kopni asak. Ae anpak diwari amin da mayaktok pakpagi unun ban anek iyi do nandaba tagisi asak. Unuden amin miktim dakon yo morap dogin nandan, do Pin kop da panupbal aban Tipdomon pigikdan. ²⁰ Mani nin Kwen

Kokup dakon minat aminyo ekwaman. Nin Amin Tagi Yesu Kristo yokwikon ban timit timit aminin da Kwen Kokupmon da pisak unun do nandan teban tanjek jomjom aman. ²¹ Unun da iyi dakon tapmimon da yo morap kila asak, ae on miktim dakon giptimnin kulabik aban iyi dakon giptim yombem wagil tagisi akdisak.

4

Nin but kalon anek, kisik kisik anek, nandak nandak kilegi timigek egipnen

¹ Not kabino, nak ji do but dasi galak tan daminek ji abin dandak do tagisi nandisat. Anek but galak madepsi nandisat, nido ji Kristo nandan gadan imgwit. Pi madep agim dakon tomnino unun ji mani. Notnoni, ji gen abisok dayisat unun da aripmon tebaisi atni.

² Yuodia gat ae Sintiki gat yan si dayisat, jil Amin Tagi nandan gadan imamal do jil pidok pidok yipmanek but kalon anjil.

³ Ae pi isalno tagisi, gak minat bamot unun panpuluganbi but kalon anjil do gayisat. Nido nak gadan nabal Gen Bin Tagisi yan tenenok do pi madepsi agiman. Ae Klemen gat ae nak dakon pi isalno diwari gat kisi da pi agiman. Unun amin kabi dakon mani unun egip egip teban papiakon tan yoman.

⁴ Bisapmi bisapmi Amin Tagikon gadanek kisik kisik ani. Aeno dayisat, kisik kisik anek egipni.

⁵ Anpak yaworisi anek egakwa amin kisi da anpakji tagisi pindatni. Nandani, Amin Tagi kilisok unun apdisak. ⁶ Ji yo kinda do nandaba kik dimasi ani. Bisapmi bisapmi jigisi do nandanek Pin kop iyini. Bisit iyinek, ya yan iyinek, panpulugosak do iyini. ⁷ Yan ani kan, Pin kop dakon but yawotni jikon tosak. Unun but yawot amin nin da mibili aripmi dima nandan pisonen. But yawotni da butji ae nandak nandakji pan kutnanban Yesu Kristokon gadanek tagisi egipni.

⁸ Not kabino, nak mibi gen kinda gat dayisat, unun yan. Bisapmi bisapmi ji unun dogin nandani: anpak bamisi, ae tagisi ae kilegisi, ae anpak wagil jimjimi minisi, ae yo

3:12: 1Ti 6.12,19 3:14: 1Ko 9.24 3:15: 1Ko 2.6 3:17: 1Ko 4.16 3:19: Ro 16.18 3:20: Ep 2.6,19
 3:21: 1Ko 15.28,42-53 4:1: 1Tes 2.19-20 4:3: Lk 10.20 4:5: Ibr 10.25; Jem 5.8-9 4:6: Mt 6.25-34; Kol 4.2 4:7: Ais 26.3; Jn 14.27; Kol 3.15

gwaljigi minisi, ae yo tagisi morap, ae anpak nomanisi, ae anpak tagisi morap amin da aba pindatneŋ do tagisi nandaman, ji yo unuden dogin nandaneŋ egipni. ⁹ Nak anpak morap ani do dayiŋ dekgo nandawit, ae anpak morap abo nandawit, unun anpak morap ji bisapmi bisapmi an kimotni. Anakwa Pinŋkop but yawot ami da ji gat egipjak.

Pol da Pilipai amin da but galak do yo yopman imgwit unun do but galak nandagit

¹⁰ Ji da nak anpulugok do yo ayiŋ unun do tagisi nandaneŋ Amin Tagi anŋkisisat. Asi, ji kalip nak do nandawit, mani nak anpulugoni dakon kosit kinda dima tan damgut. ¹¹ Nak da yo do wadaneŋ gen on dima dayisat. Nak nandak nandak yan nan kili nandako pisagit: Nak yo kabino morapmi bo morapmi dima, unun do nandaba kik dima asat, kisi tagi gin yan nandisat. ¹² Bupmi aminsi egipben bo ae yo kabino morapmi panek egipben, unun kisi tagigin. Jap do anek egisat, bo butno tugon unun yo isali. ¹³ Nido, Kristo da tapmin naminakwan yo morap tagi aben.

¹⁴ Asi, ji da nak anpulugok do yo yopba opni do dima nandagim. Mani, ji anpak tagisi anek nagon gadanba jigi kaloni panek nak do yo yopba apgwit. ¹⁵ Nak kalip Masadonia miktimon agek Gen Bin Tagisi dayiko ji nandan gadaneŋ panmuwukbi kaluksi awit. Pilipai minat aminyo disi nandan, Masadonia miktin yipman dekgim bisapmon panmuwukbi minat aminyo kokup nwanwarikon nani di da moneŋ di nak anpulugok do dima yopman namgwit. Ji dagin nak do yan awit. ¹⁶ Kokup pap Tesalonaika egapbo ji da moneŋ ae yo di nak anpulugok do bisap morapmi yopman namgwit. ¹⁷ Yan yanapbo but galak do ji da ae anpulugoni do yosok yan di nandabam. Dima. Ji anpak tagisi sigin anakwa Pinŋkop da unun do tagisi nandisak do nandisat. ¹⁸ Ji da yo morap Epaprodaitas da kisiron da yopba apgwit unun kili timikgim. Abisok yono tugok tugogisi. Unun but galak dakon yo yopman namgwit unun paret kibani tagisi yombem nan ji da Pinŋkop do imgwit. Pinŋkop da paret

unuden do galagisi nandisak. ¹⁹ Ae Pinŋkop da yo morap nido wadak wadak an unun aripjikon damjak, nido Pinŋkop dakon yo tagisi morap unun Yesu Kristokon ton, do asi damdisak.

²⁰ Pinŋkop Datnin mani dagok dagogi mini anŋkisin kimotneŋ. Unun asi.

Pol da Pilipai amin do gildat tagi yan yoyigit

²¹ Yesu Kristo dakon minat amin morap do gildat tagi yan yoyini. Panmuwukbi notnin nak gat idon ekwaman unun kisi da ji do gildat tagi yan dayan. ²² Ae Pinŋkop dakon minat amin morap da gildat tagi yan dayan. Diwari kila amin madep Sisa da yut papmon pi an, unun da nak da gildat tagi yan dayiken do gwayan gwayan tebai nayan.

²³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji da wupmon tosak.

Pol da Kolosi Amin do Papi Mandagit

But piso gen

Kolosi unun kokup pap kinda Esia Provinskon toso. Unun Epesas kokup pap da kapmatjok toso. Pol da iyi unun panmuwukbi dima panalon agit, amin di da panalon awit.

Pol unun amin di da Kolosi amin dakon nandan gadatni panupbal ak do an unun dakon geni mandagit. Do nandan gadatni panjeban ak do papi on mandagit. Yan yoyisak, Kristo unun yo morap dakon busunji. (Gagi 1.15-20 ae 2.9-15 unudon koki.) Kristo kalon dagin nin yokwikon ban tagi timitjak, ae kosit njaknjari kindakon da nin aripmi dima panpulugogi. Unun Kristo da dubagikon panjikdan. Kristo obakon da Pinjop da yo morap wasagit, ae Kristo da pi agit do anek Pinjop da yo morap yokwikon ban timitdisak. Kristo ninon egakwan nin minjat aminyo kalugi daganek Kristo dakon anpak yolek aman.

Pol da papi on mandan amin bamot do yoban papi anan Kolosi kigimal. Unun Tikikus gat ae Onesimus gat. (Gagi 4.7,9 unudon koki.) Pol da Pilimon do papi mandagit unjungwan Onesimus do morapmi yosok.

Kristo unun yo morap dakon busunji. Ae Pinjop dakon egip egip ae anpak morap kisi unudon tujanbi da ton (Kilapmi 1.1-3.4)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda. Pinjop da iyi da galak togon yabekbi pi aben do nak manjigit. Nak gat ae notnin Timoti gat nit da ² Pinjop dakon telagi minjat aminyo kokup pap Kolosi ekwan ji do papi on mandamak. Ji Kristo yol kimagek nit dakon padik padik ae saminit kabi ekwan. Nin Pinjop Datnin da nandan yawok daminek butji panyawot aban yaworisi tosak do bisit aman.

Kolosi amin da Yesu nandan gadan imin kimakgwit

³ Nit ji do bisit amak bisap morapmon Pinjop, Amin Taginin Yesu Kristo dakon Datni, ya yan iyamak. ⁴ Nido, nit da ji dakon gen nandagimak, unun yan; ji Yesu Kristo nandan gadan imin kimagek Pinjop dakon minjat aminyo but dasi galak tan yoman. ⁵ Ji yan an nido Pinjop da ji do yo tagisi Kwen Kokupmon panoman agit da ton unun timitdaman yansi nandan, do nandan gadat anek amin do but dasi galak tan yoman. Gen Bin Tagisi dakon gen bami nandawit bisapmon yo Kwen Kokupmon ton yan ji kili nandawit. ⁶ On Gen Bin Tagisi jikon obinek miktimi miktimi kisi kigit. Yan anek madepsi paptan iren tanek minjat amin morapmon anpak tagisi panalon an yomisak. Ae Gen Bin Tagisi si abidawit gildaron da wasanek yan gin agit. Unun gildaron Pinjop da asi amin do nandan yawot an yomisak unun nandaba pisagit. ⁷ Asi Epapras da Gen Bin Tagisi on dayin dekgit. Epapras unun Kristo dakon oman amin tagisi kinda, ae unun nin dakon pi isalnin, nin but dasi galak tan imaman. Unun da nit panpuluganek Kristo dakon pi jikon toso unun kilani tagisi asak. ⁸ Unun da Telagi Wup da ji panjagap aban amin do but dasi galak tan yoman unun do niyigit.

Pinjop da Kolosi amin panjeban asak do Pol da bisit agit

⁹ Yando, nit ji dakon gen nandagiman bisapmon unun gildaron gin wasanek Pinjop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini amak. Bisit amak unun Telagi Wup da nandak nandak kilegi gat ae nandan kokwin mibili mibili tagi gat daminakwan ni anpak ani do Pinjop iyi nandisak unun nandaba pisosak. ¹⁰ Ji da Amin Tagi dakon minjat aminyo da anpak ani do nandisak unun ani do bisit amak. Ae pi tagisi morap ani unun bami tagisi tokdan. Anek Pinjop do morapmi sigin pakyansi nandaba pisokdan. ¹¹ Ae bisit yanjo kisi amak: Ji Pinjop da tapmim mibili mibili damjak, anakwan unun dakon tapmimni tagisikon ji tebai agek but

yaworon da jigi tagi guramitni. Ae kisik kisik ¹² anek Pinƙop Dat ya yan iyini. Unun da ji paɗpuluganban yo ji do Kwen Kokup manjikbi da toɗ unun kisin da timik timik akdaman. Asi Pinƙop dakon minat aminyo nin Pinƙop da tentenikon ekwaman unun yo abidokdaman. ¹³ Pinƙop da nin pilin tuk da kisiron ban pulugan nipmanek monji Yesu unun but dasi galak tan imisak unun da kila asak da kagagwan nipgut. ¹⁴ Pinƙop dakon Monji da nin yuman nan nipmanek diwarinin wiririk nimgut.

Kristo unun Pinƙop da yo morap wasagit dakon busuni egisak

¹⁵ Kristo amin da kawit, unun Pinƙop, dabil da aripmi dima kokogi unun dakon wupmisi. Kristo unun Pinƙop da yo morap wasagit dakon busuni egisak. ¹⁶ Kristo da iyi yo morap wasagit. Miktimon yo pindakgaman unun gat ae Kwen Kokup yo dima pindakgaman unun gat kisi wasagit. Ae kila amin madep gat ae anelo madep gat ae wup tapmimi toɗ gat ae yo kila ani do yandagok anyobi mibili mibili gat kisi wasagit. Asi, Pinƙop da yo morap Yesu da kisiron da wasagit, ae yo morap unun iyi dakon.

¹⁷ Yo morap dima noman tanakwa Kristo kili egipgut. Ae yo morap iyi da kisiron da kila anakwan kosirikon toɗ. ¹⁸ Kristo unun paɗmuwukbi minat aminyo dakon busuni egakwan paɗmuwukbi unun giptimni. Iyi paɗmuwukbi dakon egip egip dakon mibili. Unun amin kili kimakgwit da binapmon da mibiltan pidagit do iyi yo morap dakon busuni aripmi tagi egipjak. ¹⁹ Nido, Pinƙop da iyi dakon egip egip morap kisi ae tapmim morapni kisi Monji unudon tosak do tagisi nandagit. ²⁰ Pinƙop da miktim gat ae Kwen Kokup gat dakon yo morap kisi unun gat but kalon ani do nandagit. Kristo dakon yawi tilak kindapmon tagalgit unun kosiron da but kalon noman tosak do nandagit.

²¹ Ji kalip Pinƙop da dubagikon egek uwalsi an imgwit. Nido, nandak nandakji da uwal an iminek ji anpak yok-

wisi awit. ²² Mani, Kristo unun tilak kindapmon kili kimakgit, yan aban Pinƙop da ji paɗpuluganban iyi gat but kalon awit. Unun iyikon paɗap do anek yan agit. Ae iyi da dabilon gulusunni mini telagi ae gwaljigi mini egipni do yan agit. ²³ Ji nandan gadatji tebaisi abidanek tebai atni kan, yan gin noman tan damdan. Ji yum pindagakwa yo kinda da nandak nandakji ilikba, Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat tebaisi anek jomjom agak dakon anpak abidawit unun di yipman dekbam. Nak Pol, Gen Bin Tagisi unun yan tentenok aben dakon oman amin dagoko minat aminyo morap mibili mibili miktimon ekwan unun yan tentenok an yomguman.

Pol da Kolosi amin paɗpulugagit

²⁴ Abisok nak ji paɗpulugok do giptimnokon tepmi pak do tagisi nandisat. Nak paɗmuwukbi paɗpulugok do nandisat, unun Kristo dakon giptimni. Kristo paɗmuwukbi paɗpulugok do tepmi pagit unun aban dima dagagit. Giptimnokon tepmi pasat unun Kristo da tepmi pagit unun aripmi ak do nandak nandak asat. ²⁵ Nak paɗmuwukbi morap ji dakon oman amin daganek egisat, nido Pinƙop da iyi nak ji Israel amin kabikon nani dima unudon gen morapni yan tentenoken do nak manjigit. ²⁶ Kalipsigwan bisapmi bisapmi Pinƙop da minat amin morap kabi kisikon gen on si ankisibigit. Mani abisok Pinƙop da gen unun analon aban iyi dakon minat aminyo nin da kili nandaman. ²⁷ Asi, Pinƙop da minat amin kabini nin nolinban yansi nandaman, gen pasili unun wagil tagisisi, ae unun da Israel amin kabi gat ae Amin Nwakanwari Kabikon nani nin kisi tagisi paɗpulugosak yansi nandaman. Gen pasili unun yan: Kristo unun ji gat egisak. Ae unun da ji timik pangwan unun gat Kwen Kokup egipni do ji unun do jomjom anek ekwan.

²⁸ Yabekbi nin Kristo dakon Gen Bin Tagisi minat amin morap kabi kisikon yan tentenoman. Nin nandak nandak tagisisi unun ban minat amin morap yoyin

1:13: Lk 22.53; Ep 2.2 **1:14:** Ep 1.7 **1:15:** Jn 1.18; 2Ko 4.4 **1:17:** Jn 1.1; 8.58 **1:18:** Ya 26.23; Ep 1.22-23; PA 1.5 **1:19:** Kol 2.9 **1:20:** Ep 1.10 **1:21:** Ro 5.10; Ep 2.12 **1:22:** Ro 5.10; Ep 5.27 **1:25:** Ep 3.2,7-8
1:26: Ro 16.25-26; Ep 3.5,9

dekgaman, ae Pinjkop dakon gen morap pakyanji kan kimagek yolni do yoyaman. Nido nin Yesu yolyol amin tebaisi daganba Pinjkopmon panjinen do nandan. ²⁹ Yanji noman toni do nandanek nak tapmim morapno tan naminakwa pi tebaisi asat. Kristo da iyi unun tapmim panalon naminakwan pi unun asat.

2

Nandan gadat tebai anek top gen pabin yopnen

¹ Nak Pol da on nandani do nandisat: Nak ji gat ae Laodisia minjat aminyo gat ae minjat amin morap diwari gat kisi da nak dakon inam dima kawit amin nak ji kisi panpulugok do pi madepsi asat. ² Pi madepsi asat, nido ji dakon but panjeban abo tebai tosak do nandisat, anek but dasi galak tan yomyom anpak tagisi tanjakwan kabi kalonji ani. Pi madepsi anjapbo unun da ji dakon nandan gadat panjeban anjakwan Pinjkop dakon gen pasili unun dakon mibili tagi nandaba pisosak. Kristo unun gen pasili unun dakon mibili. ³ Nandan kokwin tagisi morap gat ae nandak nandak tagisi morap gat unun yo tagisi yuman nogi wukwisi yombem da Kristokon pasili ton.

⁴ Nak gen on yosot, nido amin di da top dayinek pangalak ani yan do dima galak tosot. ⁵ Asi, nak ji gat kisi dima ekwaman, mani nandak nandaknokon da ji gat egisat. Ji da but kalon anek Kristo tebai nandan gadan iman, unun do anek but galaksi nandisat.

⁶ Ji Yesu Kristokon gadanek yipba Amin Tagisi egipgut, do unun da anjagon sigin egipni. ⁷ Ji kindap geli yopba pigakwa miktimon tebai akgan, ae yut da gwak tebai da kwenon tebai akgan unun da aripmon tebai atni. Anek Gen Bin Tagisi amin da dayin dekgwit unun tebaisi nandan gadan kimotni. Anek bisapmi bisapmi Pinjkop ya yan iyin kimotni.

⁸ Ji kan kimotni. Amin kinda da top gen kinda dayinban nandak nandakni di yolbam. Unuden amin babikni gat ae wup yokwi kundu ae miktimyo kila an dakon

nandak nandak ban timikgan. Unun Kristo dakon nandak nandak dima yolgan. ⁹ Ji disi nandan, Kristo amin nin yombem daganek Pinjkop dakon egip egipni tujan imgut. ¹⁰ Ae Kristo kalonon gin egip egip bami jikon tugagit. Unun kila amin mibili mibili miktimon ae kwen binap ekwan kisi dakon Amin Tagini egisak.

¹¹ Ji Kristo gat gadawit anek Kristo da pi agit do anek but kalip kili yopman mudawit. But kalip yopyop dakon anpak unun giptim mandak dakon anpak yombem, mani unun giptim dakon dima. Kristo da yo unun butjikon agit. ¹² Ji telagi pakbi sowit bisapmon, Pinjkop da ji gat ae Kristo gat kisi kimakbi tamogwan wayikgit. Ae Pinjkop Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon tapmim madepni do nandan gadan, do telagi pakbi sowit unun kimoron ban paban pidawit yan asak.

¹³ Kalip ji yokwi mibili mibili awit, anek but kalip dakon anpak yolba unun da dikban kimakgwit. Mani abisok Pinjkop da panpuluganban Kristo gat kisi egip egip ekwan. Anakwa Pinjkop da diwarinin kisisi wiririk nimgut. ¹⁴ Nin gulusun morapmi agiman, do Pinjkop dakon gen teban mandabi da ton unun da gen yan niminek obisi pabin nipgut. Mani, Pinjkop da Yesu tilak kindapmon kimakgit bisapmon papia tam unun abidan tilak kindapmon anjakgit. Yan anek gen teban mandabi unun kisi morap aban pasilakwan gen wagil kimakgit. ¹⁵ Yan anek kon tapmimi ton dakon busunji morap gat, ae kon tapmimi ton diwari gat dakon tapmim pabin yopgut. Anek Kristo da tilak kindapmon pi agit do anek, Pinjkop da pabin yopban minjat aminyo da dabilon yo isali awit.

Nin Kristo gat kisi kili kimakgiman, do gen teban morap da nin aripmi dima panpulugogi

¹⁶ Yando, amin kinda da gen yan daminek jap pakbiyo dakon gen teban dima yolgan, bo telagi bisap madep do bilagi bilagi dima yolgan, bo ae kanek kalugi dakon bisap dima yolgan, bo ae Sabat bisap yo kisi dima

1:29: Ep 3.7,20; Pil 4.13 **2:3:** 1Ko 1.24,30 **2:4:** Ro 16.18 **2:5:** 1Ko 5.3 **2:7:** Ep 3.17 **2:9:** Jn 1.14,16
2:10: Ep 1.21-22 **2:11:** Ro 2.29 **2:12:** Ro 6.4 **2:13:** Ep 2.1,4-5 **2:14:** Ep 2.14-16; 1Pi 2.24 **2:16:** Ro 14.1-13 **2:17:** Ibr 8.5

yolgan, unun morap do yum pindagakwa amin da gen di yan dabam. ¹⁷ Unun yo bami noman tokdisak dakon wupmi gin. Yo bami unun Kristo. ¹⁸ Yan do anek amin kindo yo dipminon pindakgit unun do dayinban kan yum kanakwa dima pabin depjak. Unuden amin but kalip dakon anpak yolek iyi do nandak nandak amin yan nandan. ¹⁹ Unun amin Kristo busunin yipmanek unun da kagikon ekwan. Busunin unun da giptimni kisi upmokdok, anek giptim dakon sanbek morap sanbenakwan gadanek tagi ton. Anakwan giptim unun Pin kop da tapmimon tagan madep tosok.

²⁰ Ji Kristo gat kili kimakgwit, yan anek on miktim dakon nandak nandak yokwi kili yipman dekgwit. Do ji nido abisok miktim amin da aripmon akwan? Ji nido on miktim dakon gen teban unuden yolgan? ²¹ “Ji yo dima timitni, ji yo dima noni, kisitgokon yo dima pan kutnoki. Ji yan ani kan, Pin kop da dabilon jimjimji ton.” ²² Gen teban unun jap isali amin da don nan mudon unun do yon. Amin dagin gen teban unun yopmanek unun ban dayin degan. ²³ Asi, amin diwari gen teban unuden yolek nin Pin kop bami gawak imaman yan nandan, mani dimasi. Ae iyi do nandaba pinakwa giptimni panupbal anek Pin kop da unun do tagisi nandan nimisak yan nandan. Unun gen teban yolek nandak nandak tagisi ban yolgaman yan nandan, mani dimasi. Unun gen teban morap da nin panpuluganba but kalip dakon anpak aripmi dima pabin yopnen.

3

Nin Kristo gat kisi kimoron da kili pidagiman

¹ Ji Pin kop da egip egip kalugi damgut anek Kristo gat kisi kimoron ban paban pidawit. Unun do anek ji Kwen Kokup dakon yo timit do nandak nandak ani. Unun kokupmon Kristo unun Pin kop da amin tet do kila amin madep yityit ta monikon yikdak. ² Ji Kwen Kokup dakon yo

dogin nandane miktim dakon yo do dima nandani. ³ Nido ji amin kili kimakgwit yombem. Ji Pin kopmon gadanek egip egipji bami unun Kristokon pasili tosok. ⁴ Kristo egip egipnin dakon mibili don altan noman tosok bisapmon jiyo kisi unun gat Pin kop da ten teni madepmon altan noman tokdan.

Kristo unun nin da butgwan egek unun da aban nin minjat aminyo kalugi dagagiman

(Kilapmi 3.5–4.18)

Nin minjat aminyo kalugi agiman

⁵ Yando, ji miktim dakon anpak morap butjikon ton unun dapba kimak mudoni. Nak anpak oden do yosot: yumabi anpak mibili mibili, ae yo yokwi ak do but kindap, ae yo morapmi timit do nandaba kik. Unun yo morapmi timit do nandak nandak unun da ji kokup kidat gawak yoman yan asak. ⁶ Pin kop da minjat aminyo anpak unuden anek geni dima guramikgan unun tomni yokwisi yomdisak. ⁷ Jiyo kisi kalip Pin kop dakon gen dima guramikgwit bisapmon anpak unuden awit. ⁸ Mani abisok anpak unuden wiririk mudoni. Ji butjap dima nandani, ae amin do nandaba yokwi tok dima ani, ae amin do yanba yokwi tok dima ani, anek gen dima yogogi dima yoni. ⁹ Panmuwukbi notji top gen dima yoyini. Nido, but kalip gat anpakni gat kili yopgwit. ¹⁰ Anek ji kili amin kalugi dagawit. Asi, Pin kop da iyi ji pan kaluk anek nandak nandak tagisi daminakwan amin kalugi daganek iyi yombemsi ekwan. ¹¹ Do egip egip kalugi unudon, ji kisi arip gin. Amin Nwakanwari Kabi bo Juda amin, unun yo isali. Bo ae giptim mandabi bo dima mandabi, unun yo isali. Bo ae dubagikon amin geni nwanwari yon ae anpakni nwanwari an unun yo kisi yo isali. Bo ae oman amin bo oman amin dima, unun yo isali. Yo madep unun Kristo nin kisin dakon wukwinin egisak, ae nin kisi morapgan egisak.

Nin amin do but dasi galak tan yomyom anpak abidan kimotnen

2:19: Ep 2.21; 4.16 **2:20:** Gal 4.3,9; 1Ti 4.3 **2:22:** Mt 15.9 **3:1:** Mk 12.36; 16.19; Ep 1.20 **3:2:** Mt 6.33
3:5: Ro 6.6,11; Ep 4.19; 5.3-6 **3:8:** Ep 4.25-29; 5.4 **3:9:** Ep 4.22,25 **3:10:** Ep 4.24 **3:11:** Gal 3.28 **3:12:** 1Pi 2.9

¹² Piŋkop da ji kili manjigit da iyi dakon telagi miŋat aminyo egakwa but dasi galak taŋ damisak. Do ji anpak oden baŋ yolek ani: Ji miŋat aminyo kisi morap do bupmisi nandaŋ yomiŋek yo tagisi anyomni. Ji disi do nandaba piŋakwa miŋat aminyo anpak yaworisi anyomiŋek but yaworon da jigi pani. ¹³ Ae jikon amin di gat gen di toŋ kaŋ, but tobiŋ ani do bikbik yomni. Anek yum pindagek diwarini yopmaŋ yomni. Amin Tagi da diwarisi kili yopgut, do jiyo kisi notji dakon diwarini yopmaŋ yomni. ¹⁴ Ji amin do but dasi galak taŋ yomni, nido unun anpak da anpak morap yapmaŋ mudosok. Ae unun da anpak tagisi morap kisi jonikban pi kaloni an. ¹⁵ Yum kaŋakwa Kristo da but yawot damisak unun da nandak nandakji kila asak. Nido, Piŋkop da ji iyi do manjiŋek butji yawori taŋakwan giptim kaloni egipni do nandisak. Ae ji yo morap do Piŋkop ya yaŋ iyini. ¹⁶ Kristo dakon gen yipba butjikon tebai tosak. Ji kalon kalon notji yoyiŋdet aba nandak nandak kilegi timigek anpak tagisi baŋgin ani. Butjikon da Piŋkop ya yaŋ iyini, ae Kap papiakon kap yoni, ae Piŋkop gawak imim dakon kap yoni, ae Telagi Wup da kap paŋalon an damisak unun yo kisi yoni. ¹⁷ Ae gen morap yoni, ae pi morap anikon nin Amin Tagi Yesu dakon miŋat aminyo yaŋ nandaŋek ani. Anek Yesu da manon yo morap do Piŋkop ya yaŋ iyini.

Pol da Yesu yolyol amin yuri kindan nian egipni do yagit

¹⁸ Miŋat ji esi dakon gen nandaŋek guramitni. Nido, ji Amin Tagi dakon, ae anpak unun Piŋkop da dabilon kilegisi. ¹⁹ Ae wili ji miŋatji but dasi galak taŋ yomiŋ kimotni, anek buri si yokwi toni da aripmon anpak yokwi dima anyomni.

²⁰ Ae miŋat monjiyo, ji meŋ datji dakon gen nandaŋek yo morapmon geni guramitni. Amin Tagi da unuden anpak yolni do galak tosak. ²¹ Ae dat, ji monji gwayosi tebaisi yoyiŋba ji do nandaba yokwi tok di

an dabam. Yaŋ aba yo tagi di nin da aripmi dima aneŋ yaŋ di nandabam.

Pol oman amin gat kila amin gat do yagit

²² Oman monji, ji kila aminji dakon gen morap guramik kimotni. Nindaba tagisi asak yaŋ do anek kapmat egek dandisak bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Ji Amin Tagi do pasal imiŋek pi ani unun but dasi nandaŋek ani. ²³ Yo morap ani unun si teban taŋek ani. Amin dogin dima, Amin Tagi do pi amaŋ yaŋ nandaŋek ani. ²⁴ Disi nandaŋ, don Amin Tagi da tomni damdisak. Tomni unun yo tagisi miŋat amini do manjigit unun. Ji Kristo dakon pi monji ekwan, ae unun kila aminji egisak. ²⁵ Amin morap gulusuŋ an, unun gulusuŋni dakon tomni timitdaŋ. Piŋkop da miŋat amin morap dakon anpak kokwin ak do arip gin asak.

4

¹ Kila amin, ji oman monjisi anpak tagisi ae kilegisi baŋ anyomni. Disi nandaŋ, jiyo kisi oman monji egakwa Kila Aminji Kwen Kokup egisak.

Bisit tebai anek anpak kilegi aneŋ

² Bisit agak unun tebaisi abidaŋ kimotni. Anek bisit ani bisapmon si nandaŋ kimagek Piŋkop ya yaŋ iyini. ³ Piŋkop da ninyo kisi paŋpulugosak do bisit ani. Bisit iyinba Kristo dakon gen kalip pasili tagit unun yaŋ tenŋoneŋ do Piŋkop da kosit yipmaŋ nimjak. Nin geni anŋtenŋ ano miŋat aminyo da dima galak taŋek dam tebanon nepgwit. ⁴ Bisit aba geni unun nomansi yaŋ tenŋoken. Piŋkop da yaŋsi abeŋdosi nandisak.

⁵ Ji paŋmuwukbi dima abi miŋat aminyo gat egipni bisapmon nandak nandak tagisi baŋ yolek anpak kilegi an kimotni. Bisapmi bisapmi Kristo da miktimon anpak agit, unuden ak do tagap toni. ⁶ Bisapmi bisapmi gen tagisi miŋat aminyo paŋpulugogi unun baŋgin yoni. Do gen di mibili nandak do dayini bisapmon geni kobogi gen tagisi baŋ yoyini.

Pol da Tikikus gat Onesimus gat yabekban Kolosi kigimal

⁷ Tikikus da nak da egip egip morap asat unun dayikdisak. Tikikus unun notninsi, ae pi isalnin, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi. ⁸ Nin nian ekwaman dakon geni dayinban nandani, ae ji dakon but panteban asak, mibili yan do anek jikon yabekgo kigit. ⁹ Nak Onesimus yabekgo Tikikus gat kigimal. Onesimus unun notnin tagisi. Unun pi do but dasi nandanek an kimokdok. Unun ji da kabikon amin kindi. Unun bamot da yo morap idon noman tawit unun do dayikdamal.

Pol da gildatni tagi Kolosi amin do yipban kigit

¹⁰ Aristakus, unun nak gat kisi dam tebanon ekwamak. Unun da gildat tagi yan dayisak. Ae Mak, Banabas dakon nugi, ununyo kisi gildatni tagi yan dayisak. (Nak Mak do gen kili yipbo nandawit. Gen unun yan; jikon apban kan, but galagon da abidoni.) ¹¹ Ae amin kindi Yesu, amin da Jastus yan iyan, ununyo kisi gildat tagi yan dayisak. Israel amin kabikon unun amin kabi dagin nak gat pi anek Pinkep dakon amin kila agakni teban tosak do pi aman. Unun amin da butno tagisi anteban an.

¹² Epapras da gildat tagi yan dayisak. Unun ji da kabikon amin kindi, ae Yesu Kristo dakon oman amin. Ji da Pinkep dakon galaktok morap nandaba pisanek tebai atni do bisapmi bisapmi bisit tebai asak. ¹³ Yan si dayisat, unun da ji gat ae panmuwukbi morap kokup pap Laodisia ekwan gat ae Irapolis kokup papmon ekwan unun panpulugok do pi madepsi asak.

¹⁴ Luk, wuda wamaknin unun but dasi galak tan imaman, unun gat ae Demas gat da gildat tagi yan dayamal.

¹⁵ Laodisia kokup papmon panmuwukbi ekwan unun gildatno tagi yoyini. Ae Nimpa gat ae panmuwukbi morap unun minat da yutnon muwukgan ununyo kisi gildatno tagi yoyini. ¹⁶ Ji papia on manjinjek Laodisia panmuwukbi do yipba kwan ununyo kisi da manjini. Ae papia Laodisia do yipbo kigit, ununyo kisi ji da tagi manjini. ¹⁷ Anek

Akipus yan iyini, “Gak Amin Tagikon pi abidagil unun kilani tagisi anek pi unun tagisi abi.” ¹⁸ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat. Dam tebanon sigin egisat, do dima intan namni. Pinkep dakon nandan yawotni jikon tosak.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika unun Masadonia Provins dakon kokup madepni. Pol Pilipai yipman dekgit bisapmon Tesalonaika kokup madepmon kin panmuwukbi unun iyi panalon agit (Yabekbi 17.1-9 unudon koki). Mani Juda amin da kanba minat aminyo morapmi da Pol dakon gen nandanek Yesu yolyol amin dagawit, do nandaba yokwi tok an iminek Pol yolba Tesalonaika yipman kigit. Don pi isalni Timoti yabekban kin Yesu yolyol amin Tesalonaika egipgwit unun nian ekwan unun pindak nandanjo anek abin Pol iyigit.

Pol, Timoti da yo unun noman tawit dakon geni iyigit bisapmon, Pol ae Sailas ae Timoti da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadatni panjeban ak do anek papia on mandawit. Nandak nandak amin morapmi da on papia do Pol da papia morap dima mandanek on papia nan mibiltoksi mandagit yan nandan. On papiakon Pol da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadat gat ae anpakni tagisi do but galaksi nandisak.

Tesalonaika panmuwukbi unun Yesu kosit nianon da apjak unun dima nandaba pisagit. Kristo dima tobil abinjakwan kili kimakgwit amin unun egip egip teban abidokdan, bo dima? Ae Kristo ni bisapmonsni apjak? Yando, mibili nandak do nandan. Pol da geni unun dakon kobogi mandan yominek anpak tagisi ankimagek Amin Tagi da apjak bisap do jomjom ani do yoyigit.

Pol gat pi isalni gat Tesalonaika amin do nandaba kik awit (Kilapmi 1-3)

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pinjkop Dat ae Amin Tagi Yesu Kristokon kili gadawit.

Pinjkop da nandan yawok daminek butji pan yawot aban yawori tosak.

Pol da Tesalonaika amin dakon nandan gadat do but galaksi nandagit

² Bisapmi bisapmi nin ji do nandanek Pinjkop ya yan iyaman. Bisit amanon ji kisi do nandanek aman. ³ Nin ji dakon anpak do nandanek Pinjkop Dat ya yan iyaman. Nido nandan gadatji do anek anpak tagisi an, ae amin do but dasi galak tan yominek pi tebaisi an, ae tebaisi agek Amin Taginin Yesu Kristo ae tobil apdisak unun do nandan teban tanek jomjom an.

⁴ Not kabi, Pinjkop da ji do but dasi galak tan damisak, ae ji iyi do manjigit yansi nandaman. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi jikon ankimaman unun gen nan gin dima ankimaman. Unun tapmim gat ae Telagi Wup gat kisi da altan damgut. Ae nandan gadatnin unun tebaisi yan disi pindakgwit. Nin ji da binapmon egek ji panpulugok do pi agiman unun disi nandan. ⁶ Pinjkop dakon gen abidanakwa jigi morapmisi noman tan damgwit, mani nin gat ae Amin Tagi gat da jigi panek kisik kisik pagiman jiyo kisi unun anpak yolakwa Telagi Wup da kisik kisik damgut. ⁷ Anpakji tagisi unun nandan gadat minat aminyo morap Masadonia ae Akaia provinskon ekwan do yolinba pindakgwit. ⁸ Amin Tagi dakon gen yan tenjawit unun Masadonia ae Akaia provinskon ekwan amin dagin dima nandawit, kokup dukwan dukwan kisi da ji da Pinjkop do nandan gadawit unun dakon geni nandawit, do nin da sanbenek gen di yogogi mini. ⁹ Jikon opno nin tagisi timikgwit unun dakon geni unun minat aminyo da iyi yon. Ji kokup kidat yopmanek but tobil anek Pinjkop bamisi egip egip teban egisak unudon kinnek oman amini dagawit dakon geni yon. ¹⁰ Ae ji Monji Kwen Kokup da tobil pikdisak unun do jomjom anek ekwan unun dakon geni kisi yon. Monji unun kimakgit nan Pinjkop da aeni aban pidagit. Unun Yesu da nin panjutnanban Pinjkop dakon butjap madep noman tokdisak bisapmon dima yokwi tonej.

2

Pol iyi Tesalonaika kokup papmon pi agit

do yosok

¹ Not kabi, nin ji gat egipguman bisapmon pi agiman unun dima sun tagit, unun disi nandan. ² Nin jikon dima kinjek Pilipai kokupmon egipguman bisapmon anpak yokwi mayak mayagi an nimgwit, ae nindapba tepmi pagiman, unun disi nandan. Mani jikon opguman bisapmon Pinkopnin da nin panteban anakwan uwalnin yum pindagek jikon Gen Bini Tagisi yan tenjenagiman. ³ Nin Yesu nandan gadan imni do yan danguman bisapmon, gen gulusun kinda dima dayigiman, ae nandak nandak yokwi di gat nandanek pi dima agiman, ae ji dima panjkwalgiman. Unun dimasi. ⁴ Pinkop da butnin panjkwilik nandanek iyi dakon galaktok yolek Gen Bin Tagisi yan tenjenonek dakon pi nimgut. Yando, minat aminyo da nindaba pi tagisi an yan nindani do dima aman. Pinkop nin dakon but pindat pindat amin unun da nindaban tagisi aman unun dogin nandanek aman. ⁵ Ji nandan, ae Pinkop kisi nandisak, nin da ji dima pangalak agiman, ae ji dakon yo kabi do pindak galaktok anek gen tagi unun dima dayigiman. ⁶ Ji bo ae amin di da man madep nimni yanon da pi dima agiman.

⁷ Asi, nin Kristo dakon yabekbini, do panpulugonisi do tagi dayinom. Mani, nin ji da bikbigon egipguman bisapmon men kinda da monjini upmokdok unun da tilak yaworisi egipguman. ⁸ Nin ji do but dasi galak tan danguman, do Pinkop dakon Gen Bin Tagisi danguman. Ae unun gin dima, notsi agiman do anek ji panpulugok do egip epnin kisi parekgiman.

⁹ Not kabi, nin ji gat egek Pinkop dakon Gen Bin Tagisi yagiman bisapmon nin yo niban nan panyo anek yan do pi tebaisi agiman unun disi nandan. Nin dakon yiyit do jigidi dima pani yan do gildari ae kalbi pi madepsi agiman.

¹⁰ Kristo nandan gadan iman amin jikon anpak agiman unun disi nandan, ae Pinkop yo kisi nandisak. Nin telagisi egek, anpak kilegisi anek, gwaljigi mini egipguman. ¹¹ Dat kinda da minat monjyonikon anpak

asak, unun da aripmon nin da jikon anpak yan gin agiman, unun disi nandan. ¹² Nin ji dakon but panteban anek but yokwi dima ani yan do dayin panteban agiman. Ae anpak Pinkop da pindakban tagisi an unun ban ani do morapmi dayigiman. Pinkop da iyi dakon amin kila agak ae tilim kaganigwan egipni do yan damisak.

Parjmuwukbi da nandan gadat bamisi anek jigikon tebaisi akgwit

¹³ Ae yo kinda gat kisi do nandanek bisapmi bisapmi Pinkop ya yan iyaman. Yo unun yan: Pinkop gen yanapno timikgwit bisapmon, amin dakon gen ban timikgaman yan dima nandawit. Pinkop iyi dakon gen ban timikgaman yansi nandawit. Gen danguman unun asi Pinkop dakon gen. Unun gen da nandan gadat amin jikon pi tebaisi asak. ¹⁴ Not kabi, Judia miktimon Pinkop dakon parjmuwukbi morap Yesu Kristokon gadanbi da egi anek kwanon, yo noman tan yomgwit, jikon yan gin noman tan dangwit. Judia miktimon nandan gadat amin Judia amin da jigidi morapmi anyomgwit, yan gin kokup isalji da jiyo jigidi morapmi andangwit. ¹⁵ Judia amin da Amin Tagi Yesu anakba kimakgit, ae kombi amin kisi dapba kimakgwit, ae nin nolba kigiman. Pinkop da anpak pindakban inani an unun anek amin morap kisi uwal an yoman. ¹⁶ Amin Nwaktjwari Kabikon Pinkop gen dima yoyinon yan do kosit sopsop ak do pi an, nido Pinkop da yokwikon ban dima timitjak do nandan. Yan anek kalipgwan da yokwi sigin anek yokwini parjmuwuk kakwanba madepsi anakwan apmenon Pinkop dakon butjapni pabin unun aminon tagit.

Pol da Tesalonaika amin aeni pindat do tagisi nandagit

¹⁷ Not kabi, nin bisap pisipmi ji depman degek dat kinda da minat monjyoni yopmanek dubagikon egisak unun dakon tilak egipguman. Nin ji dima dandagiman, mani butninon da ji gat egipguman. Do aenin tobil kin ji dandak do pi madepsi agiman. Nin ji dandakdosi nandan. ¹⁸ Nin jikon

kik do nandagiman. Nak Pol da jikon kosiri morapmi kik do pini agim, mani Sunduk da kosit sopman ningut. ¹⁹ Amin Taginin Yesu aeni apjak bisapmon yo nido nandanej inamnikon tebai agek kisik kisik anej? Ae pi agiman dakon bami yo ninan yolino pi tagisi awit yan nindasak? Nin ji do kisik kisik anej. ²⁰ Asi, nin ji do nandanej butnin tagisi asak, ae kisik kisik aman.

3

Pol da Timoti Tesalonaika amin panjeban asak do yabekgit

¹ Nin ji dandak do tepmisi nandagiman, do gen yan anteban anek nit Atens kokupmon egek ² Timoti yabetdo jikon opgut. Timoti notnin unun Pinjkop dakon oman amin, unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenosok. Ji panjeban anek nandan gadatji panpulugosak do yabekgim. ³ Jigi tepmiyo unun da noman tan daba di da nandan gadatji dima yipman detni yan do yabekgim. Disi nandan, jigi ae tepmiyo unuden panen do Pinjkop da kili nandagit. ⁴ Nin ji gat sigin egipguman bisapmon jigi morapmi pakdaman yan dayigiman. Disi pakyanansi nandan, yo dayigiman unun kili noman tawit. ⁵ Mibili yan do nak ji do nandaba kik anek Timoti yabekgo ji dakon nandan gadat pindat do opgut. Panjkewal Amin da ji panjkewalban manakwa pi agiman unun isali asak yan do pasalgim.

Timoti gen tagisi kinda anapban Pol kisik kisik agit

⁶ Timoti jikon da ninon tobil abinej gen tagisi kili niyik. Ji da nandan gadat tebai anek amin do but dasi galak tan yoman unun do niyik. Ae bisapmi bisapmi nin do nandanej tagisi nandan yan yosok. Nin ji dandakdosi nandaman, yan gin jiyo kisi nin nindakdosi nandan yanjo kisi niyik. ⁷ Not kabi, nin jigi ae tepmiyo panek ji da nandan gadat tebai an unun dakon geni nandanej unun da butnin panjeban asak. ⁸ Amin Tagikon gadanej tebai akgan yan nandaman, do nin egip egip bamisi ekwaman. ⁹ Nin ji do nandanej Pinjkopnin da

inamon kisik kisik madepsi anek Pinjkop ya yan iyino aripmi dima asak. ¹⁰ Gildari ae kalbi Pinjkop da nipban abin ji dandanej nandan gadatji da tetgin yo nido wadan unun damnen do bisit madepsi anek ekwaman.

Pol Tesalonaika amin kinj pindat do bisit agit

¹¹ Pinjkop Datnin gat ae Amin Taginin Yesu gat da kosit yipman nimanakwan jikon openen kan tagisi yan nandaman. ¹² Amin Tagi da ji panjtagap aban ji kabikon ae amin morap kisikon but dasi galak tan yomyom anpak unun madepsi paptan iren tosak do nandaman. Nin da ji do madepsi but dasi galak tan damaman unun da tilagon ani dosi nandaman. ¹³ Yan anakwa Amin Taginin Yesu Kristo da butji panjeban anakwan iyi dakon minjat amin kabini morap gat apjak bisapmon ji telagisi ae gwaljigi minisi Pinjkop Datnin da inamon atni dosi nandisat.

Tesalonaika amin anpak tagisi an kimotni

(Kilapmi 4-5)

4

Yumabi dima ani

¹ Not kabi, mibi do yan dayisat. Anpak morap Pinjkop da pindakban tagisi an unun anidosi nin da kili doligiman, ji unun ban yolek an. Mani abisok Amin Tagi Yesu da manon unun anpak sigin sanjenek madepsi an kimotnisi do dayin panjeban aman.

² Amin Tagi Yesu da yan mudan niban nawa gen dayigiman unun disi nandan. ³ Pinjkop da ji telagisi egek yumabi anpak mibili mibili dima ani do nandisak. ⁴ Giptimji dakon galaktok yokwi dima yolni do kila tagisi anek telagisi egek amin bamisi da tilagon egipni. ⁵ Galak tok yokwisi gat, ae nandak nandak yokwisi gat da ilik panjkewal Pinjkop dima nandan iman amin da yumabi an unuden di abam. ⁶ Ji panmuwukbi wili notji panjkewalek yumabi anpak unuden minjatni gat dima ani. Amin Tagi da anpak unuden an amin yo yokwisi

anyomdisak. Nin unun dakon nawa gen tebaisi kili dayigiman. ⁷ Pinjkop da yumabi anpak mibili mibili anej do dima yan nimgut. Telagisi egipnen do yan nimgut. ⁸ Yan do, gen on abin yipmandak amin unun amin dakon gen nan dima abin yipmandak. Unun Pinjkop, Telagi Wupni damisak, unun dakon gen nan abin yipmandak.

Anpak tagisi an kimagapno teban tosak

⁹ Panmuwukbi notji do but dasi galak tan yomin yomin ani unun do gen di dima mandagi nandisat, nido Pinjkop da iyi unun do kili dayin dekgit. ¹⁰ Ji asi panmuwukbi notji Masadonia provinskon dukwan dukwan ekwan unun do but dasi galak tan yoman. Mani, unun anpak sigin sanbenek madepsi anakwa pap tosak dosi dayaman. ¹¹ Ji yawori egek disi da egip egipmon yo morap agagi unun dogin nandanej amin diwari da egip egip nian an unun dakon geni ban yanek dima egipni. Kalip dayigiman unun da aripmon ji kisitji da pi anek unun ban egip egipji dakon kila ani. ¹² Yan anek kan do amin da kision dima egipni. Anakwa panmuwukbikon dima sanbenji amin da anpakji pindagek nandaba wukwan damni.

Amin Tagi da abin nin panmuwutdisak

¹³ Not kabi, amin kili kimakgwit kabikon yo ni da noman tokdan unun ji da pakyanji nandani do nandaman. Pinjkop dima nandan gadan iman amin da kimakbi aripmi dima pidoni yan nandanej bupmi madepsi nandan unuden di abam. ¹⁴ Yesu kimakgit da aeni pidagit yanji nandan gadaman. Yan agit do nin yanji nandaman, Pinjkop da amin Yesu nandan gadan iman kili kimakgwit amin unun Yesu gat timikban apdan.

¹⁵ Amin Tagi iyi dakon gen dayaman unun yan: Amin Tagi tobil apjak bisapmon nin kalugi ekwaman amin da amin kimakbi mibil tan yominjek dima kikedaman. ¹⁶ Amin Tagi iyi Kwen Kokup da pinjek yan tidanej gen teban kinda yosak. Anakwan anelo mibiltogi da gen yanakwan

Pinjkop dakon kwen yosak. Anakwan Kristo nandan gadan iman kimakgwit amin da kalip pidokdan. ¹⁷ Unun bisapmon minjat aminyo kalugi sigin egipnen amin nin wigino unun amin gat gikwemon muwugek kwen binap Amin Tagi gat domdom akdaman. Anek Amin Tagi gat bisap dagok dagogi mini egi wigikdaman. ¹⁸ Ji notji panjeban ak do gen on notji yoyin ani.

5

Nin si tagap tanek egapno Amin Tagi apjak

¹ Not kabi, unun yo morap ni bisapmon, bo ae ni gildaron noman tokdan unun do dima mandagi nandisat. ² Nido disi nandan, Amin Tagi apjak dakon gildat unun kabo noknok da kalbi but pisoni mini aban unun da tilak but pisoni mini apdisak. ³ Amin da yan yokdan, "Yaworisi ekwaman, ae yo di da nin aripmi dima panupbal ani." Yan yanakwa unudon gin minjat da monji panjalak do but pisoni mini monji suganakwa tepmi pan unun da tilak tepmisi tasik tokdan, ae aripmi dimasi pulugan kikan.

⁴ Mani not kabi, ji pilin tukgwan dima ekwan, do unun gildat kabo noknok da yan noman tan daban dima wiripdatdan. ⁵ Ji kisisi tentenji ae gildat dakon amin. Nin kalbi ae pilin tuk dakon amin dima. ⁶ Yan do, amin diwari da dipmin pak ekwan unun da tilak dima egipnen. Kalugi egek nin do kila tagisi anek egipnen. ⁷ Dipmin pokgon amin unun kalbi pokgon, ae pakbi teban nanek but upbal an amin unun kalbi an. ⁸ Mani nin gildat dakon amin, do nin nin do kila tagisi anek egipnen. Nandan gadat gat, ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak ban pibit kutnoknin do panen. Ae Pinjkop da yokwikon ban wagil timitdisak yan nandan teban tanek jomjom aman unun da busun kutnoknin asak. ⁹ Pinjkop da butjapni panen do dima manjigit. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anek nin yokwikon ban timitjak do

4:7: Ibr 12.14; 1Pi 1.15-16 4:8: Lk 10.16; 2Ko 1.22 4:9: Jn 13.34 4:11: Ep 4.28 4:14: Ro 14.9; 1Ko 15.3-4,12 4:15: 1Ko 15.51-52 5:2: Mt 24.42-43; 2Pi 3.10; PA 3.3 5:3: Mt 24.39; Lk 21.34-35 5:5: Ro 13.12 5:8: Ais 59.17; Ep 6.14,17 5:10: Ro 14.8-9; 1Tes 4.14

manjigit. ¹⁰ Yesu nin do anek kimakgit. Sigin egapno apjak bo kimagapno apjak unun iyi gat egipdaman gin, mibili yan do anek kimakgit. ¹¹ Yan do, ji abisok an, yan gin notji panpuluganek butni panjeban an an ani.

Pinjop da panmuwukbi panpuluganban anpak tagisi ban timitni

¹² Not kabi, ji kila aminji gawak yomni. Unun amin ji dakon wukwisi egek ji da binapmon pi tebai anek nawa gen dayan. Amin Tagi da unun amin kila aminji egipni do panalon an yopgut. ¹³ Pi madepsi an unun do nandanek nandaba wukwan yominjek but dasi galak tan yomni. Ae not kabisi gat but kalon anek yawori egipni.

¹⁴ Not kabi, anpak ani dosi nandaman unun yan: kurak tok amin pi ani do tebai yoyini, ae yo tagi dima anen yan nandan amin butni panjeban ani, ae tapmimni mini amin panpulugoni. Amin kisi do but yaworon da kulabik ani do bikbik yomni.

¹⁵ Amin da yokwi andaba kan, tamoni do kobogi yokwi dima anyomni. Bisapmi bisapmi disikon ae amin kisikon anpak tagisi anyom do pi tebaisi ani.

¹⁶ Bisapmi bisapmi kisik kisik anek egipni. ¹⁷ Bisit yipman deri mini anek egipni. ¹⁸ Yo nianen di noman tan daba kan, ji Pinjop ya yan iyini, nido Pinjop da Yesu Kristokon gadawit amin ji anpak yan ani do nandisak.

¹⁹ Telagi Wup da butjikon yo kinda ani do kindap da yan sonban kan dima abi kimotjak. ²⁰ Ae amin kinda da kombi gen dayik do aban kan dima kurak tan imni. ²¹ Mani gen morap gat ae anpak morap gat kokwin tagisi ani. Anek yo tagisi ban timigek ²² yo yokwi morap panpekwohni.

²³ Pinjop but yawot nimisak unun da ji panjagap aban egip egipji kisi parek iminjek telagisi egipni dosi nandaman. Yan anek wupji ae butji ae giptimji dakon kila anakwan diwarisi mini egakwa Amin Taginin Yesu Kristo tobil apjak. ²⁴ Pinjop ji yan damgut unun da jikon pi aban unun yo morap noman tokdan, nido Pinjop gen yosok unun dimasi yapmandak.

²⁵ Not kabi, Pinjop da nin panpulugosak do bisit ani.

²⁶ Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²⁷ Amin Tagi da manon da tebai yan dayisat, on papia panmuwukbi kabi kisikon manjin yomni. ²⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit aman.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika panmuwukbi unun Kristo ae tobil apjak bisapmon yo ni da noman tokdan yan do nandak nandak morapmi awit. Panmuwukbi diwari da Amin Tagi dakon Gildat kili noman tak yan yawit. Anakwa diwari da unun nandanej pi dima anek jomjom gin anek egipnejan yan nandawit. Do Pol ae Sailas ae Timoti gat da nandak nandakni panmilip ak do anek papia on mandawit.

Pol da unun bisap dima noman tak yan yosok. Mibiltok minjat aminyo kwen wigik anakwa yokwi morapmi noman tokdan. Anakwa gen teban pabin yop amin kinda noman tanek Kristo do uwal madepsi akdisak.

Pol da minjat aminyo nandan gadaron tebai agek jigi pani do yoyigit. Pol iyi gat ae pi isalni gat da iyi dakon nan potni do pi tebai an, yan gin ani do yoyigit. Pi ak do dima kurak toni, ae amin panpulugok do dima kurak toni do yoyigit.

Amin Tagi don apdisak (Kilapmi 1–2)

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo gat kili gadawit.

² Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ae but yawotni jikon tosak do bisit aman.

Tesalonaika amin jigi bisapmon tebai ak-gan

³ Not kabi, nin bisapmi bisapmi ji do nandanej Pinjkop ya yan iyaman. Yan aman unun da tagisi, nido nandan gadatji unun pap tanek teban tosak, ae ji morap kalon kalon notji do but dasi galak tan yomyom anpak unun sigin pap tan anjan kisak. ⁴ Mibili yan do nin Pinjkop dakon panmuwukbi morapmon agek ji dakon man pawikwaman. Anek uwal da yokwi

andaman ae jigi morap pan unun do yoyinekan yan yoman, “Tesalonaika amin unun tebai agek nandan gadatni tebai abidanej jigi ae tepmiyo morapmi pan.”

Pinjkop anpak kilegikon da nin kokwinikdak

⁵ Unun yo morap noman tan daman unun da nin yan nolisak: Pinjkop kokwin kilegigin asak. Ji Pinjkop da Aminon Kila Asak unun aba pidok do anek tepmi unun do pan. Ae Pinjkop da ji panpuluganban kilek tanek aminon kila asak da kagagwan tagi egipni. ⁶ Pinjkop da gen kokwin kilegisi asak, do jigi daman amin unun kobogi do jigi iyi yomdisak. ⁷ Ae jigi abisok pan unun panjawot anakwan yawori egipdan, ae ninyo kisi yan gin. Amin Tagi Yesu aneloni tapmimi ton gat ae kindap teban gat Kwen Kokup yipman degek noman tosak bisapmon Pinjkop da yo yan akdisak.

⁸ Yesu pinjek Pinjkop dima nandan iman amin gat ae Amin Taginin Yesu dakon Gen Bin Tagisi dima yolgan amin gat kisi yo yokwisi anyomdisak. ⁹ Unun amin kobogi yokwisi yan ban pakdan: Amin Tagi gat ae tilimni tapmimi ton unun da dubagisikon egek bisap dagok dagogi mini wagil yokwisi egipdan. ¹⁰ Amin Tagi si apjak gildaron amin kabini nandan gadan imgwit unun da man madep iminek madepsi ankisini do anek apdisak. Jiyo kisi unun gat egipdan, nido nin da Pinjkop dakon gen dayino nandaba bamisi agit.

Pinjkop da Tesalonaika amin panjeban asak do bisit an

¹¹ Jigi tepmiyo noman tan daman nin unun do nandanej Pinjkop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini aman. Nin Pinjkop da panpuluganban anpak ani do yan damgut unun aripmi tagi ani do nandaman. Nandan gadaron da pi morap ak do nandan, ae anpak tagisi morap ak do nandan unun Pinjkop da tapmim daban ani do bisit aman. ¹² Yan anek Amin Taginin Yesu dakon man awigini, ae unun da ji dakon man kisi awigisak. Pinjkopnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan

1:2: Ro 1.7

1:4: 2Ko 7.4; 1Tes 2.19

1:6: Ro 12.19

1:7: 1Tes 3.13

1:8: Ais 66.15

1:9: Ais 2.10

1:10: Kol 3.4

1:11: Kol 1.9; 1Tes 1.2-3

yawok daminjakwan yo morap unun jikon tagi noman toni.

2

Gen teban yapyap amin noman tokdisak

¹ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo aeni tobil apban unun gat muwutdaman unun do dayikdaman. Ji mirak pakyanji yopni do tebai dayaman. ² Amin Tagi dakon gildat kili abik dakon gen di nandani kan, dima wiripdagek pasolni. Amin kinda da kombi gen yanek, bo ae Pinjkop gen yan tenjenanek, bo ae nin da papi kinda mandanek Amin Tagi kili abik yan yipguman yan amin da dayinba kan, geni dima nandan yomni. ³ Yum pindagakwa amin di da kosit mibili mibilikon da ji dima panjkewalni. Nandani, unun gildat tepmi dima noman tokdisak. Mibiltok amin morapmi da kwen wigik anek Pinjkop manji imdan, ae gen teban yapyap amin noman tokdisak. Unun amin Tipdomon pigisak do parekbi. ⁴ Amin da yo morap gawak yominjek pinjkopnin yan yon unun do uwal akdisak. Unun yo morap pabin yopmanek iyi dakon man awigikdisak. Anek Pinjkop da Telagi Yut Madepmon pawigi yigek “Nak naga Pinjkop” yan yokdisak.

⁵ Nak ji gat egipguman bisapmon unun do kili dayigim. Ji unun kili intawit, ma? ⁶ Yo ni da gen teban yapyap amin kosit sopman iminjakwan tepmi dima noman tosok unun disi nandan. Ni bisapmon noman togi unun bisapmonsi noman tokdisak. ⁷ Abisok gen teban yapyap anpak unun pasilikon da asak. Pasilikon tanjakwan don Pinjkop da bikbik iminjakwan noman tokdisak. ⁸ Unun bisapmon gen teban yapyap amin da noman tokdisak. Noman tanban Amin Tagi Yesu da iyi dakon gen migan nan anjaban kimotdisak. Amin Tagi tilim gulgwani gat abin noman tanek unun dakon tenjeni da gen teban yapyap amin obisi anjupbal akdisak. ⁹ Gen teban yapyap amin unun noman tanek Sunduk da tapmimon da amin panjkewal do wasok tapmimi ton mibili mibili gat ae yo masi masimi mibili mibili akdisak. ¹⁰ Panjkewal yokwisi mibili

mibilikon da wagil tasik tokdan amin ban panjkewaldisak. Unun wagil tasik tokdan, nido gen bami but dasi abidanek yokwikon da pulugan kik do dimasi galak tawit. ¹¹ Do top gen do nandan gadani do anek Pinjkop da nandak nandakni madepsi panjupbal akdisak. ¹² Anjakwan amin morap gen bami dima nandan gadanek anpak yokwi ak do madepsi galak tawit amin unun gen pikon atni bisapmon kobogi yokwisi timitdan.

Pinjkop da ji yokwikon ban timit do kili manjigit

¹³ Mani not kabi, Amin Tagi da ji do but dasi galak tan damisak. Nin toktogisi ji do nandanek Pinjkop ya yan iyinen yanji nandan. Nido Pinjkop da yo morap dima wasanban noman tanakwa ji yokwikon ban timit do kili manjigit. Telagi Wup da ji panjelak aban gen bami nandan gadanba unun kosiron da ji yokwikon ban timikgit. ¹⁴ Unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilim madepni da kagagwan egipni do nandisak. Yan do anek Gen Bin Tagisi nin da yan tenjenagiman unun da ji kili yan dangut. ¹⁵ Do not kabi, ji tebai atni. Pinjkop dakon gen nin da dayin tenjenagiman bo ae papiakon da mandanek dayin dekgiman unun guramik kimotnisi.

¹⁶ Amin Taginin Yesu Kristo gat ae Pinjkop Datnin gat da nin do but dasi galak tan nimamal. Anek nandan yawok nimisak do anek toktogisi butnin panjeban aban tagisi tosok, ae nin panpuluganban nandan gadat anek Pinjkop da yo tagisi an nimjak do jomjom aman. ¹⁷ Unun da butji panjeban anek panpuluganban anpak tagisi morap anek gen tagisi ban yoni dosi nandan.

Tesalonaika amin pi akdo kuragi nandan unun panmilip ani

(Kilapmi 3)

3

Pinjkop da nin panpulugosak do bisit ani

¹ Not kabi, nin mibi genin unun yan: Ji Pinjkop da nin panpulugosak do bisit ani.

Anakwa Amin Tagi dakon gen da tepmisi kin iren tanakwan ji da geni do nandaba wigigit unudej gin amin da yan gin nandani. ² Ae Pin kop do bisit aba nin amin yokwi da kisiron ban timitjak. Ji disi nandan, amin morapmi Kristo dima nandan gadan iman. ³ Mani Amin Tagi gen yosok unun dimasi yapmandak. Unun da ji pan teban anek kilasi tagisi anakwan Yokwi Ami da jikon yo kind aripmi dima asak. ⁴ Ae Amin Tagi da pan tagap aban anpak morap ani dosi dayigiman unun an yansi nandaman. Ae don kisi yan gin akdan yansi nandaman. ⁵ Amin Tagi da nandak nandakji pan tagap aban Pin kop da amin do but dasi galak tosok anpak gat, ae Kristo da tebaisi agek jig pagit unun pakyan si nandaba pisosak dosi nandaman.

Amin kisi morap pi anisi

⁶ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi yan dayaman. Pan muwukbi not diwari jap pi ak do pi do kurak tanek isalsi egek nin da gen damguman dima guramikgan kan, ji unun amin da dubagikon egipni. ⁷ Ji disi nandan, nin dakon anpak yol kimotni kan tagisi. Ji gat egipguman bisapmon, isalsi dima egipguman. ⁸ Amin da kisiron jap di isalsi dima timikgiman. Nin si yumguman. Jigi dima damnen yan do gildari ae kalbi pi tebaisi agiman. ⁹ Jikon jap dima timitner yanon da dima. Jap nimnisi do tagi dayinom, mani yan dima agiman. Nido, anpak tagisi disi yolek ani, nin unun dolik do anek unun do yan agiman. ¹⁰ Disi nandan, ji gat sigin egipguman bisapmon yan dayigiman, pi dima ak do nandisak amin, unun jap dima nosak.

¹¹ Mani, abisok jikon amin diwari isalsi ekwan dakon geni nandaman. Pi kind a dima an. Unun amin diwari da egip egip nian an unun dakon geni ban gin yanek ekwan. ¹² Amin Tagi Yesu Kristo da manon da unun amin do gen tebaisi yan yomaman, unun egip egipni pan kilek anek iyi dakon kila ak do pi an kimotni. ¹³ Not kabi, anpak tagisi ak do dima kurak toni.

¹⁴ Amin kind a gen morap on papiakon mandaman unun dima guramitjak kan, unun amin yan amin kind a yan kokwinikba agakwan, ji unun da dubagikon egipni. Yan anakwa mayagi pasak. ¹⁵ Unun uwalnin yan nandan imni yanon da dima yoman. Unun notnin yan nandan iminek, nawa gen iyini.

Pol dakon gildatni tagi

¹⁶ Amin Tagi but yawot ami, toktogisi yo morapmon butji panyawot aban butji yawori tosak, ae ji morap gat kisi egipjak do bisit aman.

¹⁷ Nak Pol, nak da naga ji do gildat tagi mandisat. Papia morap mandisaron gen oden ban mandisat. Unun nak dakon papia dakon tilak asak.

¹⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji morap kisikon tosak do bisit aman.

Pol da Timoti do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Yesu yolyol amin bulagi kinda. Unun Lista kokup pap Galesia Provinskon amin kinda. Meni unun Juda minjat kinda, anjakwan datni unun Grik amin kinda. Pol da Timoti abidanban kisi agek Pinjkop gen yan tenjenok do pi agimal (Yabekbi kilapmi 16–20 unudon koki). Timoti Epesas kokup papgwan panmuwukbi egipgwit dakon kila amin daganjakwan Pol da papia on mandan imgut.

Papia on da mibiltok yosok unun yan: Amin diwari da minjat aminyo dakon nandan gadatni panupbal ani yan do Timoti kan kimotjak do iyigit. Unun amin dakon nandak nandakni njakwari tawit unun yan: On miktim dakon yo morap unun tagi dima, do minjat aminyo egip egip abidok do nandan unun jap diwari dima nok do gen teban yopgwit, ae minjat yo kisi dima pani do yansop an yomgwit.

Gen madepsi kinda gat mandagit. Pinjkop gawak imim silip unun kila tagisi ani, ae panmuwukbikon pi tagisi ani do mandagit. Ae nianen amin da panmuwukbi dakon kila amini egipni ae pi amini egipni unun do mandagit.

Mibi do Pol da Timoti Yesu Kristo dakon pi amin tagisi egipjak, anek Yesu yolyol amin kalon kalon do ni anpak tagisi ban anyomjak unun do mandagit.

Timoti iyi gat ae panmuwukbi gat kisi dakon anpak kilani tagisi asak (Kilapmi 1–6)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda da on papia mandisat. Pinjkopnin yokwikon ban timit timit aminin gat ae Yesu Kristo unun nandan teban tajak jomjom anek ekwaman unun bamot da nak yabekbi pi aben dosi nayigimal. ² Timoti, gak nandan gadat asal do nak da gandabo gak monjinosi asal. On papia gak do mandan gamisat. Pinjkop Dat ae Amin

Taginin Yesu Kristo dakon bupmini gat ae but yawotni gat gagon tosak.

Top gen morap do kan kimotnej

³ Nak Masadonia miktimon kinjek gen gayigim unuden aeno sigin gayisat. Gak Epesas kokupmon sigin egek minjat aminyo Pinjkop gen yoyin dekan amin di yoyindet ani bisapmon top gen dima yoni do gen tebaisi yoyiki. ⁴ Ae babakni dakon binap gen gat ae babakni dakon mibili gat do dima yoni do tebaisi yoyiki. Gen unuden da gen emat panalon asak. Unun da Pinjkop dakon pi dima jonjkdak. Nandan gadat anek Pinjkop dakon pi aripmi tagi anen. ⁵ Amin da notni do but dasi galak tan yominek egipni, mibili yan do gen teban on yipmandat. Amin nandan gadat bamisi anek, ae burikon gwaljigi mini egek, ae butnikon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi asak kan, amin do but dasi galak tan yomyom anpak tagisi tosak. ⁶ Amin diwari da unun anpak yopmanjek gen isali banjin yanek ekwan. ⁷ Unun amin Pinjkop dakon gen teban yoyindet ak do tagisi nandan. Anek nin da bamisi yoman yan nandan, mani gen yon dakon mibili dima nandan pisanjek yon.

⁸ Nin nandaman, gen teban Pinjkop da ni pi nan asak do nandagit unun asak kan, gen teban unun yo tagisi kinda. ⁹ Gen teban unun amin kilegi do dima tosak. Unun gen teban pabin yopmanjan amin, ae kwen wigik an amin unun do tosak. Unun Pinjkop manji iminek yokwi an amin, ae Pinjkop gawak im do dima galak tajak Pinjkop dakon yo do yanba yokwi tok an amin do tosak. Gen teban unun amin men datni gat ae amin diwari gat dapba kimokgon amin do tosak. ¹⁰ Gen teban unun amin yumabi mibili mibili an, ae wili da wili notni gat wam ton amin do tosak, ae amin kabo panjisibin panji oman monji egipni do monej pan amin gat, ae top yon amin gat, ae topmon da geni panjeban an amin gat unuden amin do tosak, ae Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yapmanjek anpak yokwi diwari an amin unun kisi do tosak. ¹¹ Gen bamisi unun

Piŋkop da Gen Bin Tagisi yaŋ tenŋeŋok abeŋ do namgut uŋun. Piŋkop uŋun tilim madeponikon egisak. Uŋun anŋisiŋ kimotneŋsi.

Piŋkop dakon bupmini do Pol da ya yaŋ iyigit

¹² Amin Taginin Yesu Kristo da tapmim namineŋ nak pini uŋun aripmi tagi abeŋ yaŋ nandaneŋ nak manjigit, do ya yaŋ iyisat. ¹³ Asi, nak kalip uwalon da jigilak an imineŋ manji gen yaŋ imgum. Mani Piŋkop da bupmi nandanŋ namgut, nido yo nibanŋ agim uŋun dima nandaneŋ Monji do dima nandanŋ gadanŋ imgum. ¹⁴ Amin Taginin da nak do nandanŋ yawot wagil madepsi anŋ namgut. Aneŋ Yesu Kristokon sanbegim do aneŋ nandanŋ gadat anpak gat ae amin do but dasi galak taŋ yomyom anpak abeŋ do nak antagap agit.

¹⁵ Yesu Kristo yokwi pakpak amin timit do miktimon pigit. Gen uŋun bamisi amin kisi da nandaneŋ nandanŋ gadat tagi ani. Nak naga yokwi pakpak dakon mibiltok amin egipgum. ¹⁶ Mibili yaŋ do aneŋ nak do bupmi nandagit. Miŋat aminyo nagon yo agit uŋun kaŋek yaŋsi nandani: Yesu Kristo da yokwi pakpak amin do nandanŋ yawok yomineŋ but tobil ani do bikbik madepsi yomisak. Yaŋ nandaneŋ nandanŋ gadanŋ imineŋ egip egip teban abidoni, mibili yaŋ do yokwi pakpak dakon mibiltok amin nak do bupmi nandagit. ¹⁷ Piŋkop uŋun Kila Amin Madep toktok teban egisak. Uŋun aripmi dima kimori, ae amin da aripmi dima kokogi. Uŋun kalonŋin Piŋkop, do dagok dagogi mini man madeponi gat ae tilim gulgwani gat taŋ ananŋ kikkisak. Uŋun asi.

Timoti, gak anpak yokwi pabin yop do pi tebaisi abi

¹⁸ Timoti, monjino, gak do kombi gen yawit, nak uŋun do nandaneŋ gak da yo abi uŋun do gayikkisat. Kombi gen uŋun da gak anteban anakwan anpak yokwi pabin yop do emat abi. ¹⁹ Emat uŋudon Yesu nandanŋ gadanŋ imineŋ kimagek butgokon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi aneŋ

egipbi. Amin diwari yokwi amanŋ yaŋ nandanŋ mani yaŋkwok aba Piŋkop da panjkilek asak do dima nandanŋ. Do nandanŋ gadatni tap wakga da yaŋ tipmon tidaneŋ tuwil kwan. ²⁰ Imenius gat Aleksanda gat da yaŋ abal nak da Sunduk da kisiron yopgum. Uŋun nandak nandak kilegi timigek buŋon Piŋkop do gen yokwi dima yonjil do aneŋ uŋun agim.

2

Piŋkop da amin morap kisi panpulugosak do bisit iyineŋ

¹ Yo madepsi abi do nandisat uŋun yaŋ: gak da miŋat amin morap yoyineŋ biŋ bit mibili mibili aneŋ Piŋkop ya yaŋ iyineŋ amin morap kisi panpulugosak do bisit iyini. ² Kili amin madeponi gat ae kila amin morap diwari kisi panpulugosak do bisit ani. Yaŋ aneŋ kaŋdo tayangok egek butnin yawori tanakwa Piŋkop dakon galaktok morap yolek telagisi egipneŋ. ³ Bisit yaŋ aneŋ kaŋ uŋun tagisi. Piŋkop Yokwikon Ban Timit Timit Aminin uŋun da yaŋ aneŋ do tagisi nandisak. ⁴ Uŋun amin morap kisi yokwikon ban timikban gen bami nandaba pisoni do nandisak. ⁵ Nin nandamanŋ, Piŋkop kalonŋi dagin egisak, ae Piŋkop ae miŋat aminyo dakon binap amin kalonŋi dagin egisak, uŋun amin Yesu Kristo. ⁶ Kristo miŋat amin morap yumanŋ nok do egip egipni parekgit. Yaŋ anakwan Piŋkop da bisap yipguronsi miŋat amin morap yokwikon ban timit do si nandisak yaŋsi noligit. ⁷ Piŋkop da nak iyi dakon geni yaŋ tenŋeŋok abeŋ do yabekbi pi namgut. Top dima yosot, bamisi yosot. Amin Nwakanwari Kabikon kinŋ yoyindet abo Kristo nandanŋ gadanŋ imineŋ gen bami nandani do aneŋ pi uŋun namgut.

⁸ Nak wili kokupmi kokupmi ekwan uŋun telagi kisitni panenagek bisit ani do nandisat. Butjap ae gen emari mini egek bisit ani do nandisat.

Pi tagisi da miŋat dakon tilimni asak

⁹ Ae gen kinda uŋun yaŋ: Miŋat imal pak do kaŋ, giptimni tagi witjini uŋun da aripmon gin pani, wili da pindak galaktok

ani yanon da imal yuman nogi wukwi ban dima pani. Busun dangwani dima pantilim ani, ae gol kindirinyo ban giptimji dima pantilim ani. ¹⁰ Pinjkop yolek gawak imisat yan yon minat pi tagisi mibili mibili ani. Unun da tilimni bamisi asak.

¹¹ Minat iyi do nandaba pinjakra gen dima yanek tayanok egek Pinjkop dakon gen timit do pi ani. ¹² Nak minat yopbo wili dakon mibiltok amin egek Pinjkop dakon gen do yoyindet ani do dimasi nandisat. Mirak gin yopmanek egipni. ¹³ Nido, Pinjkop Adam nan mibiltok wasanek bunon Ip wasagit. ¹⁴ Ae Adam top gen do dima nandan gadagit. Minat da top gen nandan gadanek yokwi agit. ¹⁵ Mani minat unun monji tagi panalani. Yan anek nandan gadat anek amin do but dasi galak tan yominek ae telagi egek anpak tagisi anek egipni. Unun anpak morap yipman deri mini ani kan, Pinjkop da yokwikon ban timitdisak.

3

Panjmuwukbi dakon kila amin anpak tagisi ban ani

¹ Gen on bamisi: amin kinda panmuwukbi dakon kila amin kinda egipdosi nandisak kan, unun pi tagisi kinda nan abidok do nandisak. ² Kila amin unun anpak kilegisi gin anakwan amin da gulusunni kinda dima koni, ae minat kaloni dakon eni egipjak, ae iyi dakon kila tagisi asak, ae nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin asak, ae amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae yoyindet agakni unun tagisi. ³ Unun pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, yawori egisak, ae gen emat dima asak, ae monej timit do tek kindap dima asak. ⁴ Unun iyi dakon gwakni kila tagisi anakwan monji gwayoni da gawat gawaron da geni tagisi guramikgan. ⁵ Amin kinda iyi dakon gwakni kila tagi dima asak kan, Pinjkop dakon panmuwukbi kabi dakon kila aripmi dima asak. ⁶ Amin kinda Yesukon kaluk sanbesak unun da kila amin pi dima asak. Unun iyi do nak amin madep kinda yan nandanek kwen wigik aban Pinjkop da Sunduk gen

pikon yipgut, yan gin gen pikon di yipban. ⁷ Amin unun panmuwukbikon dima sanbewit amin da kanba amin tagisi asak unuden da kila amin man tagi abidosak. Kanba yokwi asak kan, man yokwi panek Sunduk da paron yokwaldisak.

Panjmuwukbi dakon pi amin anpak tagisi ban yolek ani

⁸ Panmuwukbi dakon pi amin ununyo kisi amin da kanba amin tagisi asak, ae gen bami gin yosok, ae pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae amin dakon yo morapni timit do but kindap dima pasak. ⁹ Unun butnogwan yo mini yan nandanek nandan gadat aman dakon gen bami morap Pinjkop da noligit unun tebaisi timikdak. ¹⁰ Mibiltok pini do panjiklik pindatni. Pindakba pi tagi ani kan, yopba panmuwukbi dakon pi amin tagi egipni.

¹¹ Minatniyo kisi amin da kanba minat tagisi asak, ae amin do yanba yokwi tok dima asak. Unun iyi dakon kila tagisi anek yo morap asak unun kilegisi gin asak.

¹² Panmuwukbi dakon pi amin unun minat kaloni dakon eni egipjak, ae iyi dakon gwakni kila tagisi asak. ¹³ Pi amin unun pi tagisi asak unun amin diwari da nandaba wukwan imdan, ae Yesu Kristo nandan gadan imgwit unun do pasoli mini yan tenjenok akdan.

Pinjkop da gen bami nomansi noligit

¹⁴ Nak tepmisi abin dandak do nandisat, mani papiakon gen on ji do mandanek kan tagisi yan nandisat. ¹⁵ Tepmi dima apben kan, ji gen on kanek Pinjkop dakon amin kabi nin anpak nian ban anek egipner unun nandani. Pinjkop dakon amin kabi nin Pinjkop egip egipmi ton dakon panmuwukbi kabini ekwaman. Panmuwukbi unun gen bami jonikban tebai tosak dakon gwak teban egisak. ¹⁶ Nin pakyanansi nandanek nandan gadatnin dakon mibili unun yo madepsi kinda. Unun kalip pasili tagit mani Pinjkop da anroman agit. Gen bami noligit unun yan: Unun amin giptimsi paban amin da kawit, ae Telagi Wup da unun amin kilegisi yan noligit, ae anelo da kawit,

ae amin da miŋtami miŋtami kin genŋi yan tenŋenok awit, ae miŋtim amin da nandan gadanŋ imgwit, ae unun Pinŋkop da abidan Kwen Kokup awigigit.

4

Top gen da miŋat amin dakon nandak nandakni panupbal akdisak

¹ Telagi Wup da yanŋi yosok, bisap kinda don apdisak, unun bisapmon amin diwari nandan gadatni witdal kikan, nido unun wup yokwi amin panŋkewalŋan unun dakon geni guramitdan, ae kon dakon geni yoldan. ² Jamba but amin da top gen ban miŋat aminyo yoyindetdan. Unun amin anpak yokwi anek mayagi dimasi nandan. ³ Unun amin da miŋat aminyo miŋat eyo dima ani, ae jap diwari dima noni do gen teban yopman yomdan. Mani Pinŋkop nandan gadan iminek geni bami nandan amin da unun jap morap timigek ya yan iyinek tagi noni do wasagit. ⁴ Yo morap Pinŋkop da wasagit unun tagisi gin, do Pinŋkop do ya yan iyinek timitnen kan, pindatno yokwi dima ani. ⁵ Pinŋkop dakon gen gat ae bisitnin gat da unun jap morap pantelak asak.

Timoti unun Kristo dakon oman amin tagisi egipjak

⁶ Gak gen on Yesu yolyol amin notgoni do yobi kan, gak Yesu Kristo dakon oman amin tagisi egipdisal. Ae gen bami nandan gadaman ae nandak nandak tagisi timigek yolgaman unun da gak tapmim madepsi gamdisak. ⁷ Mani babak dakon morap gen Pinŋkopmon da dima noman tawit, do unun gat ae gen morap amin da isal yon unun gat manji yobi. Anek Pinŋkop dakon anpak tagisi yolek egip do tagap tok madepsi abi. ⁸ Giptim antagap ak aman unun da panpulugok madep dima asak, mani wupnin antagap aman unun da panpulugok madepsi kinda asak, nido abisok ekwaman ae don egip egip teban abidokdaman unun kisi do panpulugok akdisak. ⁹ Gen unun bamisi amin kisi da nandanek nandan gadat tagi ani. ¹⁰ Nin pi madepsi aman nido Pinŋkop egip egipmi ton da nin

panpulugokdisak yan nandan teban tanek jomjom anek ekwaman. Pinŋkop unun amin kisi yokwikon timit timit amini, ae nandan gadan iman amin unun banŋi timitdisak.

¹¹ Gak gen on miŋat aminyo yoyin degek guramitni dosi yoyiki. ¹² Yum pindagaki amin da gak monji bilagi yan gandaneŋk dima nandaba pinban gamni. Anpak tagisi anaki nandan gadat amin da anpakgo ban pindagek yan gin ani. Gen tagisi ban yoki, ae kilegisi egipbi, ae amin do but dasi galak tan yobi, ae nandan gadat bamisi abi, ae Pinŋkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi. ¹³ Egi wigi si apben bisapmon gak pi madepsi anek Pinŋkop gen miŋat aminyo morapmi muwutnikon manjin yobi, ae mibili yan tenŋen yobi, ae Pinŋkop dakon anpak do yoyin dekgi. ¹⁴ Panmuwukbi dakon kila amin da kisitni kwengokon witjinakwa amin kinda da gak do kombi gen yagit bisapmon Telagi Wup da but galak do tapmim gamgut unun yipbi dima yawotjak. ¹⁵ Bisapmi bisapmi pi morapgo do kila tagisi abi. Pi madepsi anaki miŋat amin morap da pi agakgo si madep tosok yan koni. ¹⁶ Gaga dakon anpak ae yoyindet agakgo do kila tagisi abi. Si teban tanek sigin abi kan, Pinŋkop da gaga gat ae gengo nandan amin gat kisi yokwikon ban timitdisak.

5

Timoti miŋat aminyo naga dakon yawi diwat yanŋi pindatjak

¹ Gak amin pelan gen tebai dima yoyiki. Datgo gen yaworikon da yoyin panmilip asal, yan gin gen yaworikon da yoyin panmilip abi. Ae gaga dakon padik padikgo do anpak nian asal, monji bulagi do yan gin abi. ² Ae menŋo do anpak nian an yomisal, miŋat pelan do yan gin abi. Ae samingoni do anpak yokwi dima an yomisal, miŋatjak bulagi do yan gin anpak yokwi dima anyobi.

Namin da sakwabat kilani asak?

³ Sakwabat morap panpulugokni minisi ekwan unun ban panpulugoni.

⁴ Mani sakwabat unun monjini di ton bo ae uwani di ton kan, panpuluganbi Pinŋkop

da dabilon anpak madepsi kinda unun nandan pisoni. Unun menji kilani tagisi anjek menj datyo da kalip pi madep awit unun dakon gomani tagi sopni. Pinjkop da anpak unuden do tagisi nandisak.

⁵ Minjat kinda sakwabat egek panpulugokni minisi egisak kan, unun minjat Pinjkop nandan gadan iminj kimagek Pinjkop da yo tagisi an imjak do nandanek jomjom asak. Anek gildari ae kalbi Pinjkop da anpulugosak do bisit asak. ⁶ Mani sakwabat kinda unun giptim dakon galaktok yoldak kan, minjat unun amin kimakbi yombem. ⁷ Do minjat unun yoyinbi anpak tagisi bangin anakwa amin da yanba yokwi tok dima anyomni. ⁸ Amin kinda iyi dakon yawi diwatni dima panpulugosak kan, unun amin tagi dima. Mani amin kinda iyi dakon gwakni kisi kilani tagi dima asak kan, unun amin nandan gadatni kili yipman dekgit, do amin yokwisi. Pinjkop dima nandan iman amin yapmanek unun wagil yokwisi.

⁹ Sakwabat dakon man silipmon, minjat oden dakon man bangin mandaki: Minjat bilak 60 yapmandak, ae eni kalonj dakon minjatni egipgut unun dakon man bangin mandaki. ¹⁰ Ae pi tagisi mibili mibili agit dakon man bini tan yoman unun dakon man bangin mandaki. Nak pi tagisi oden do yosot: Gwakni kila tagisi agit, ae amin kokup njakwarikon da apba kilani anek panpulugagit, ae panmuwukbi dakon kandap pakbi ban sugagit, ae jigikon ekwan amin panpulugagit, ae pi tagisi diwari agit. Gak minjat unuden dakon man bangin mandaki.

¹¹ Mani minjatjok sakwabat dakon man dima mandaki. Nido giptimni dakon galaktok yolek burikon da minjat eyo kaluk aeni ak do nandan bisapmon Kristo manji iman.

¹² Anek yan teban tok awit unun yapmangan, do gulusunni tan yomisak. ¹³ Ae unun gin dima, kuraktok anpak timigek yut diwarikon agi agi an. Ae kuraktok anpak gin dima, amin diwari da yo an unun dakon geni nandak do galagi nandan. Anek gen morapmi dima yogogi yon. ¹⁴ Do minjatjok sakwabat egipni unun amin panek monji panalanek yutni kila ani do nandisat. Yan

ani kan, uwal da anpakni tagisi unun kanek gen yokwi aripmi dima yan imni. ¹⁵ Disi nandan, minjatjok sakwabat diwari kosit kilegi kili yipman dekgwit da Sunduk yolgan.

¹⁶ Kristo nandan gadan imisak minjat kinda da yutgwan minjat diwari sakwabat ekwan kan, minjat unun da iyi kilani asak. Yan anakwan panmuwukbi minjat aminyo diwari da kilani ak do jiggi dima pani, ae sakwabat morap panpulugokni minisi ekwan unun ban kilani tagi ani.

Kila amin pi tagi an unun kilani tagisi ani

¹⁷ Ji kila amin pi tagisi an amin man madep yominjek tagisi yuman noni. Mibiltoksi yomni amin unun: Pinjkop gen yan tentenok an amin gat, ae Pinjkop gen yoyindet an amin. ¹⁸ Yanji ani, nido Pinjkop gen papia da yan yosok.

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinikgan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Ae kinda yan yosok:

“Pi amin yuman nogini aripmi tagi timitjak.”

¹⁹ Amin kinda da kila amin kinda do sun kinda ak yan yosak kan, geni do mirak dima yopbi. Mani bamori bo kapbi da gen unuden yanba kan, geni tagi nandaki.

²⁰ Ae kila amin kinda yokwi asak kan, panmuwukbi morap da dabilon anmilip abi, anaki diwari pasol pasol timitni.

Timoti iyi dakon anpak kan kimotjak

²¹ Pinjkop ae Yesu Kristo ae Pinjkop dakon anelo kabi da dabilon noman yanji gayisat, gen morap on gayisat unun yol kimagek pi abi. Anek amin kisikon anpak tilak kalonikon da pi abi.

²² Pinjkop dakon pi asak do gak amin kinda da kwenon kisitgo tepmisi wutjik do dima nandaki. Amin diwari dakon yokwi da gagon di tejanbam. Gak gaga do kila tagisi anek Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi.

²³ Gak pakbisigin dima noki. Butgo anpulugosak ae sot unun toktogi noman tan gamisak unun mudosak do wain disok kisi noki.

²⁴ Amin diwari dakon yokwini unun no-mansi ton. Ae amin da nandan, Pinjkop da unun amin gen pikon yopmanjek kobogi yokwi yomdisak. Mani amin diwari yokwini pasili ton, ae don noman tokdan. ²⁵ Unuden gin, amin diwari anpakni tagisi noman gin ton. Mani, amin diwari anpakni tagisi unun noman dima ton, unun don noman tokdan.

6

Oman monji anpak tagisi banjin ani

¹ Yesu yolyol amin morap amin diwari dakon oman amini ekwan, madepni man madep yominek pinbini egipni. Yan aban da Pinjkop dakon man ae panmuwukbi nin dakon nandan gadat do yanba yokwi tok dima ani. ² Ae oman amin kinda dakon madepni unun nandan gadat amin kinda kan, oman amin unun “notno gin do geni tagi abin yipben” yan di nandan. Dima, unun yan si nandisak, “Amin unun Yesu yolyol amin kinda, do pini an iminek but dasi galak tan iben” yan nandisak. Anakwan nandak nandak unuden da antagap aban pi tagisi akdisak.

Monej dakon galagi unun yokwi dakon mibili

Gak bisapmi bisapmi minjat aminyo anpak kilegi ban ani do yoyin dekgi, anek anpak gayigim unun ani dosi yoyiki. ³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon gen da Pinjkop dakon anpak do niyin dekdak. Amin kinda gen unun yipmanjek minjat aminyo gen njwaknwari Yesu dakon geni kilegi yombem kinda nan dima yoyindetjak kan, ⁴ yan nandanen, unun amin kwen wigik asak, ae nandak nandakni minisi. Unun gen emat anek gen dakon mibili do notni pabin yop do pi asak. Yan anek yo yan panalon asak: tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok, ae emat, ae yanba yokwi tok, ae amin diwari do but giman nandane nandaba yokwi tok. ⁵ Ae bisapmi bisapmi gen emat anekwan. Amin anpak unuden an unun nandak nandakni wagilsu upbal tawit, ae gen bamisok kinda dima nandan. Unun

Pinjkop dakon anpak do yo morap timit timit kosit kinda yan nandan.

⁶ Mani, amin kinda Pinjkop yolek yo kabini do nandaban aripmi tan naman yan nandisak kan, unun amin yo bamisi timikdak. ⁷ Nin nandan, men da panalanban miktimon altagiman bisapmon yo kinda dima abidane apguman. Ae miktin yipman detne bisapmon yo di dima timigek kikedan. ⁸ Yando, jap imalyonin di tan nimni kan, “unun aripninon” yan yonen. ⁹ Mani, monej morapmi timit do nandan amin, kilap da paron yokwalgan da arip, pankewal da altan yominek timitdisak. Unun nandan kokwini tagi dima amin da but sulugik morapmi anek unun da obisi panjntok akdisak. Yan anek wagilsu tasik tan mudokdan. ¹⁰ Monej do galagi nandak nandak unun yokwi morap dakon mibili. Amin diwari monej do galak tawit, unun da ilikban nandan gadatni yipman dekgwit anek jigim morapmi panek bupmisi nandan.

Gak tebaisi kinjek egip egip teban abidoki

¹¹ Mani, gak Pinjkop dakon amin egisal, do anpak yokwi unuden morap yopman degek pasal kiki. Pi tebai anek yo oden ban timikgi: anpak kilegi, ae Pinjkop dakon anpak, ae nandan gadat, ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak, ae tebaisi agek jigim imet imet anpak, ae amin do yo yawori an yomyom anpak. ¹² Kristo nandan gadan imisak amin unun nabi gwapbokan kisak. Do gak nabi gwapbo tagisi unuden tebaisi kinjek egip egip teban abidoki. Tebai agek nandan gadatgo amin morapmi da dabilon yan tentenagil bisapmon, Pinjkop da egip egip abidoki do kili yan gamgut. ¹³ Pinjkop yo morap kisi do egip egip yomisak unun da dabilon, ae Yesu Kristo Pontias Pailat da inamon tebaisi agek gen bami yagit unun da dabilon nak tebaisi yan gayisat, ¹⁴ gak gen abidagil unun guramik kimagek amin da yanba yokwi tok an gamni da aripmon yo kinda dima abi. Tebaisi guramik kimagaki wigim Amin Taginin Yesu Kristo da noman altosak

bisapmon wugisak. ¹⁵ Uñun Piñkop da bisap yipgut unjudon altokdisak. Piñkop unun ankisij kimotneñsi. Uñun kalon dagin yo morap kila asak. Uñun kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni, ae amin tagi morap dakon Amin Tagini. ¹⁶ Uñun kalon dagin dima kimokdok, unun tenjeni madepmon egisak, ae nin unun da kapmatjok aripmi dima kikigi. Amin kinda da dima kagit, ae kinda da dima kokogi. Man madepni ae tapmim madepni unun bisap dagok dagogi mini tan imdisak teban. Uñun asi.

Yoni morapmi amin Piñkop nandan gadan iminek minat aminyo diwari panpulugoni

¹⁷ Yoni morapmi amin on miktimon ekwan yoyinbi iyi dakon man dima pawigini. Ae yo morapni tepmi bisal kigi do nandan gadat dima ani. Uñun Piñkop dosi nandan gadan imni. Uñun Piñkop da nin da kisik kisik anej do yo tagisi morapmi nimisak. ¹⁸ Yoyinbi anpak tagisi morapmi anek yo do wadak wadak an amin do yo morapmi yomni. Yonin bami unun amin do yo tagisi an yomyom anpak unun yan nandani. ¹⁹ Yan ani kan, iyi don panpulugoni dakon yoni morapmi panmuwutdan, ae unun yoni morapmi tebai tokdan. Anek egip egip bamisi abidokdan.

Timoti pini do kila tagisi asak

²⁰ Timoti, Piñkop da pi unun gamgut unun kila tagisi an kimokgi. Gen mibili mibili Piñkop dakon galaktok dima yolyoli yon amin, unun amin gat dima egipbi. Ae amin nandak nandakin ton yan nandanek Piñkop dakon gen bami anupbal anek gen yon amin, unun da dubagikon egipbi.

²¹ Amin diwari unuden nandak nandak yolek nandan gadatni kili yipman dekgwit.

Piñkop dakon nandan yawot jikon tosak do bisit asat.

Pol da Timoti do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Pol dakon pi isalni, do Pol da papia on anpak tagisi yolek asak unun do mandagit. Pol dam tebanon egek kili nikba kimotdisat yan nandanek Timoti nandan gadatni dima yawotjak, ae Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do yan tetenok pi dima yipmandetjak do mandagit. Ae Pin kop dakon gen morap tagisi guramik kimotjak do iyigit. Amin da tepmi jigiyu madepsi imdan, mani tebaisi agek Pin kop da pi imgut unun an kimotjak do mandan imgut.

Timoti amin nandak nandakni gulusun ton amin dakon gen do mirak dima yopjak do iyigit. Unuden gen da amin mirak pan yoman amin dakon egip egip panupbal an. Do Timoti Pol dakon anpak tagisi timigek unun ban yol kimotjak. Unun nandan gadaron tebaisi agek buri yaworisi tanakwa ae amin do but dasi galak tan yominek jigi mibili mibili unun guramitjak do iyigit.

Timoti Pin kop dakon amin dagok do pi tebaisi asak

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pin kop da nak yabekbi pi aben, ae Yesu Kristo nandan gadan iman amin egip egip unun yom do yan teban tok an yomgut unun do yoyiken do nak tilak agit. ² Timoti monji gimano nak on papia gak do mandan gamisat. Pin kop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat, ae bupmini gat, ae but yawotni gat gagon tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi do mayaktok dima panen

³ Babikno Pin kop da dabilon gulusunjin mini yan si nandanek Pin kop dakon pi awit, nakyo kisi yan gin pini asat. Kalbi ae gildari yipman deri mini bisit anek gak do nandanek Pin kop ya yan iyisat. ⁴ Dabilgo dakon pakbi mawit, nak unun do nandanek abin aeno gandakdosi nandisat, anek but galaksi nandaken.

⁵ Nak nandisat, kalip uwago Lois ae menjo Yunis da nandan gadat agimal, gakyu kisi yan gin Kristo nandan gadan iman kimokdol yan si nandisat. Anek gak dakon nandan gadakgo tebai unun do nandanek, ⁶ nandak nandakgo abo pisanban Pin kop da but galak do wup dakon yo unun gangut abi egip egipgokon aeni teban tosak do nandisat. Unun amin da kindap pisonakwa madepsi soson unun da tilak. Kisitno busungokon wutjigim bisapmon Pin kop da but galak do tapmim gangut unun do yosot. ⁷ Abi madepsi sosak, nido Telagi Wup nimgut unun pasol pasol anen do dima nandisak. Unun da tapmim nimisak, ae nin panpuluganban amin do but dasi galak tan yomaman, ae nin do kila anek anpak kalipmi pabin yopmangan.

⁸ Do gak Amin Taginin dakon gen yan tetenok do mayaktok dima pabi. Ae nak Yesu dakon dam tebanon amini nak do mayaktok dima pabi. Pin kop dakon tapmim abidanbi Gen Bin Tagisi yan tetenok pikon nak gat kisi jigi panden. ⁹ Pin kop da nin yokwikon ban timigek telagisi egipnen do yan nimgut. Nin da anpak tagi kinda agiman do anek dima, nandan yawotni do anek yan nimgut. Kalipsigwan yo kinda dima wasanban noman tanakwan, Yesu Kristo do anek nandan yawotni nim do kili nandaban teban tagit. ¹⁰ Ae abisok Yesu Kristo yokwikon ban timit timit aminin noman kili altan tetenaban Pin kop dakon nandan yawotni kisi noman altan tetenagit. Yesu Kristo da kimot dakon tapmim aban pasigit, anek Gen Bin Tagisi da pan tagap aban minat amin morap kisi egip egip teban do nandaba pisagit. ¹¹ Pin kop da nak unun Gen Bin Tagisi dakon yan tetenok anek yabekbi pi anek yoyindet pi aben do manjigit.

¹² Mibili yan do jigi unun guramikdat. Mani unun do mayagi dima pasat, nido amin unun nandan gadan imisat unun kili nandan imgum. Ae nak da kisitnikon yo yipgum unun kilani tagisi anakwan wigi Kristo apjak Gildaron wugisak yan si nandan kimokdot.

13 Gen tagisi gamgum unun tebaisi abidanek minat aminyo yoyin dekgi. Anek Yesu Kristokon gadanek nandan gadat bamisi anek amin do but dasi galak tan yobi. 14 Pin kop da Gen Bin Tagisi kilani abi do gamgut, unun kilani tagisi an kimokgi. Telagi Wup nin da butgwan yikdak unun da gak pi unun do tagi an pulugosak.

15 Gak nandisal, Esia provinskon amin morap nak kili nepman dekgwit. Ae Pigelus gat ae Emogenes kisi nak kili nepman dekgimal.

16 Nak Onesiporus dakon gwakni Amin Tagi da bupmi nandan yomjak dosi nandisat. Bisap morapmi Onesiporus da nak dakon but anteban aban butno tagisisi agit. Ae dam tebanon yikgim unun do mayagi dima pagit. 17 Unun Rom abinej nak nandak do pi madepsi anek wisigit anek don nak nandagit. 18 Ae kokup pap Epesaskon unun da nak madepsi an pulugagit unun gaga pakyan si nandisal. Gen kokwin bisap madepmon Amin Tagi da bupmi nandan imjak dosi nandisat.

2

Timoti Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egipjak

1 Monjino, Yesu Kristo dakon nandan yawotni da gak anteban anakwan tebaisi akgi. 2 Anek gen morap amin morapmi da dabilon yan tentenanapbo nandagil, unun Pin kop gen tebai abidon amin do yobi. Anaki unun da amin diwari kisi tagi yoyindetni. 3 Gak Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egek pi unun dakon jigi pabi, amin diwari nin gat kisi da panen. 4 Emat amin pi an bisapmon, pi di gat kisi dima an. Unun mibiltok amin madepni da pi agakni pindakban kilegisi asak do nandisak. 5 Napbi gwapbokon kisak amin napbi gwapbo dakon gen teban kisi yoldak. Yan dima asak kan, napbi gwapbokon teban tanek tomni abidon, unun dima abidosak. 6 Amin kinda jap do pi madep anek kilani tebai asak amin, unun da amin diwari mibiltan yominek pigaga jap pasak.

7 Geno on yosot unun do nandaki, anaki Amin Tagi da nandak nandakgo aban pisanban gen morap unun dakon mibili nandabi pisokdisak.

8 Gak toktogisi Yesu Kristo do nandaki. Unun Kila Amin Madep Dewit da kabikon nani, unun kimagek aeni pidagit. Nak Gen Bin Tagisi on nan yan tentenosot. 9 Gen Bin Tagisi unun yan tentenanapbo mibili unun do nak jigi mibili mibili panek yokwi pakpak kinda nan yan kisit kandyono nap teban ban pan teban abi. Mani Pin kop dakon geni unun nap teban nan aripmi dima anteban agagi. 10 Yando, nak Pin kop dakon minat aminyo iyi do manjigit pan pulugoken do butno anteban anek unun jigi morap pasat. Nak Yesu Kristo da yokwikon ban timitjak do nandisat, ae unun gat kisi toktogisi tilimnikon egi wigini do nandisat.

11 Gen on unun bamisi:

Nin unun gat kisi kalonji kimakgiman kan, nin unun gat kalonji egipdaman.

12 Nin tebai agek jigi morap unun guramitnen kan, nin unun gat kisi kila amin madep egipdaman.

Nin manji imnen kan, unun yo kisi manji nimdisak.

13 Nin yan teban tok genin yapnen kan, unun geni guramitdisak gin, nido iyi dakon geni kulabik aripmi dima asak.

Timoti Pin kop dakon pi aminsi dagok do pi tebaisi asak

14 Gak bisapmi bisapmi minat aminyo pan puluganbi gen unun do nandani. Unun gen emat anek gen dakon mibili do notni pabin yop do pi dima ani do Amin Tagi da manon gen tebaisi yoyiki. Gen unuden da amin kinda aripmi dima an pulugogi. Unun da amin mirak panek nandan unun dakon butni panupbal asak. 15 Gak pi aminsi dagok do pi tebaisi abi, anaki Pin kop da pigo do nandaban tagisi asak. Yan anek mayatok dima pakdisal, ae Pin kop dakon gen bami kilegisi yoyindetdisal. 16 Pin kop

1:14: 1Ti 6.20 2:3: 2Ti 1.8 2:5: 2Ti 4.8 2:6: 1Ko 9.7 2:8: Ro 1.3; 1Ko 15.4 2:9: Ep 3.1,13; Pil 1.12-14
2:11: 2Ko 4.11 2:12: Mt 10.33 2:13: Ro 3.3-4; Tit 1.2 2:14: 1Ti 6.4; Tit 3.9 2:15: 1Ti 4.6 2:16: 1Ti

dakon galak tok dima yolyoli dakon gen morap manji yobi. Gen unuden da amin ilik panpan Pin kop dakon kosit da dubagikonsi sigin pan kikan. ¹⁷ Gen unuden unun wuda yokwisi amin panupbal an unun yombem, madepsi akdisak. Gen unuden yon amin bamot unun Imenius gat ae Piletus gat. ¹⁸ Amin bamot gen bami dakon kosit kili yipman dekgimal. Unun yan yomal, “Minat amin morapyo kimoron da pidokdan dakon bisap madep kili noman tagit.” Gen on nan minat aminyo diwari dakon nandan gadat panupbal amal. ¹⁹ Mani Pin kop da panmuwukbi madepni wasok do anek gwak teban kili magit da gwak unun tebaisi akdak. Ae unun gwagon gen yan mandagit:

“Amin Tagi da iyi dakon minat amini nandan yomisak,”

ae

“Amin morap nin Amin Tagi dakon amin yan yon amin unun anpak yokwi unun manji yomin kimotni.”

²⁰ Yoni morapmi amin da yutnon kwoba idapyo mibili mibili ton. Diwari gol ae silwa ban wasanbi, ae diwari kindap ban wasanbi, ae diwari miktin ban wasanbi. Unun kabikon diwari pi tagisi ak do ton, ae diwari pi isali mibili mibili ak do ton.

²¹ Amin kind a egip egipnikon anpak yokwi wiririk mudanek Pin kop da dabilon gwaljigi mini asak kan, unun amin idap kind a pi tagisi ak do tosok unun yombem. Unun Pin kop dakon aminsi egek Amin Tagini tagi anpulugosak. Unun da pi tagisi morap ak do tagap tokdisak.

²² Gak yawi kaluk da butgwan but suligik morap noman ton unun yopmanek pasal kini. Anek anpak kilegi gat, ae nandan gadat gat, ae amin do but dasi galak tan yomyom gat, ae but yawot anpak gat unun timit do pi tebaisi abi. Anek amin Pin kop da dabilon gwaljigi mini egek Amin Tagi da manon bisit an amin gat on anpak tagisi morap anek egipni. ²³ Gak nandan kokwini tagi dima amin dakon gen gulusunni do mirak dima yopbi. Gaga nandisal, gen unuden da butjap ukwayityo panalon asak. ²⁴ Amin

Tagi dakon oman amin unun butjap ukwayityo dimasi asak. Amin morap kisi do anpak tagi ban anyomisak, ae yoyindet agakni unun tagisi. Amin da kwen wigik an iba kan, anpak yaworisi anyomisak. ²⁵ Unun pi yaworisi anek geni pabin yopmanan amin dakon nandak nandakni panmilip asak. Yan asak kan, Pin kop da panpuluganban but tobil anek gen bami do nandan pisoni. ²⁶ Sunduk da galaktokni yolni do iyi da paron depban yokwalgwit. Mani gen bami nandani kan, nandak nandakni ae pisanakwa Sunduk da paron da kukwan kikan.

3

Mibi bisapmon amin da anpak yokwisi akdan

¹ Mani yansi nandaki, mibi bisapmon jiggi morapmi yokwisi da noman tokdan.

² Amin da iyi dogin galak tanek monej timit do galagi madepsi nandakdan. Iyi do nandaba yo madep anakwa kwen wigik akdan. Ae butjap ukwayityo anek amin diwari yobipdan. Men datyo dakon gen pabin yopdan, ae minat aminyo da anpak tagi anyoba ya yan dima yoyikdan. Pin kop dakon anpak manji yomdan. ³ Amin do but dasi galak tan yomyom anpak dima akdan, ae amin da yokwi anyoba diwari yopyop anpak dima akdan. Amin diwari do yanba yokwi tok anek giptim dakon galaktok kila tagi dima akdan, anek amin dapman panupbal akdan. Anpak tagi morap uwal an yomdan. ⁴ Iyi dakon notni yokwi an yomdan, anek nandak nandak gulusun morapni tepmisi yoldan. Unun iyi do amin madep yan nandakdan. On miktin dakon anpak kisik kisigi ton mibili mibili unun do galagisi nandanek Pin kop do but dasi dima galaktokdan. ⁵ Pin kop dakon anpak ak do gip dagin akdan. Anek Pin kop da egip egipnikon pi asak dakon bikbik dima imdan. Gak unuden amin da dubagikon egipbi.

⁶ Unuden amin amin pankiligek yutnikon wigek minat pangalak anek unun dakon galak tok yolni do pi an. Minat unun yokwi

morapmi awit dakon jigi madepsi panjek ekwan. Ae but sulugik anek yokwi mibili mibili an. ⁷Minjat unun nandak nandak pak do tagisi nandan, mani gen bami aripmi dima nandan pisoni. ⁸Kalip Janes gat Jambres gat da Moses uwal an imgumal, yan gin, amin anpak unun an unun gen bami nan uwal an iman. Unun nandak nandakni wagilsi upbal tawit, ae Pinjok dimasi nandan gadan iman. ⁹Mani pini unun madepsi dima iren tokdisak. Unun kalip amin da Janes gat ae Jambres gat dakon nugigi anpakni pindakgwit yan gin amin morap da anpakni pindakba nugigisi akdan.

Timoti Pinjok gen tebaisi abidosak

¹⁰Mani gak ni gen ban yoyindetdat, ae anpakno do nandisal. Mibili nido pi asat unun nandisal. Nak Pinjok do tebaisi nandan gadanek bisapmi bisapmi butno tebaisi anteban anek pi asat, ae amin do but dasi galak tan yominek tebaisi agek but yaworon da jigi guramikdat. ¹¹Anpak yokwi morap amin da nak do aba jigi pagim, ae tepmi morap Antiok ae Ikoniam ae Lista kokup papmon naba guramikgim unun gak nandisal. Mani Amin Tagi da unun jigi morapmon nak anpuluganjanwan tagisi egipgum. ¹²Asisi, amin morap Yesu Kristo gat gadanek Pinjok dakon anpak ak do nandan, unun aba amin da yo yokwi an yomdan. ¹³Mani amin yokwi gat ae top amin gat da anpak yokwi sigin anakwa wagil yokwisi akdisak. Unun minjat aminyo panjewardan, anakwa unun yo kisi da tamoni do panjewardan.

¹⁴Mani gak gen unun abidagil da tebaisi nandan gadasal, unun gen tebaisi abidoki, nido gayin dekgiman amin gaga nandan nimisal. ¹⁵Gak monisok egipgul bisapmon Pinjok dakon gen telagi papianikon ton nandak nandak unudon wasanek pagil. Papia unun da nandak nandak kilegi tagi gamjak. Nandak nandak kilegi unun yan: Yesu Kristo nandan gadan iminjaki Pinjok da gak yokwikon nan abidosak. ¹⁶Pinjok da papiakon gen morap ton unun Telagi Wup da iyi amin

panjagap aban mandawit. Gen unun da gen bami do niyindetdak, ae minjat aminyo nandak nandak yokwini panmilip asak, ae kosit agip agipni panmilip asak, ae anpak kilegi do niyindetdak. ¹⁷Gen unun da panpuluganban Pinjok dakon minjat aminyo nin anpak tagisi morap timikgiman, ae unun da panjagap aban pi tagisi morap mibili mibili ak do tagap toman.

4

Timoti unun Pinjok gen yan tenjenok pi ankimotjak

¹Yesu Kristo da don altanek kila amin madep egek minjat aminyo morap kalugi ekwan gat ae amin kili kimakgwit gat kisi dakon anpakni kokwin akdisak. Yanji akdisak, do nak Pinjok ae Yesu Kristo da dabilon gak do gen tebaisi yan gayisat: ²Gak geni yan tenjenok do pi tebaisi abi. Amin gen nandak do tagap tok an bo ae tagap ton dima an, gak bisapmi bisapmi Kristo dakon yan tenjenok dakon pi an kimokgi. Gak buri pidoni dakon gen ban madepsi yoyiki, ae but tobil anek Pinjok dakon anpak yolni do panjagap abi. Gak bisapmi bisapmi minjat aminyo dakon but panjeban anek yaworikon da Pinjok da anpak si galak tosok unun do tagisi yoyin dekgi. ³Nido, don amin gen kilegi sanjenek nandak do dima galak tokdan. Unun da iyi ni gen ban nandak do galakton unun dakon yoyindetni iyi timitdan. ⁴Unun gen bami manji iminek babakni dakon binap gen do mirak yopdan. ⁵Mani gak gaga bisapmi bisapmi nandak nandakgo si pisanjanwan egipbi. Jigi ae tepmiyo guramikgi. Ae Gen Bin Tagisi minjat aminyokon yan tenjenok dakon pi abi. Minjat aminyo panpulugoki dakon pi Pinjok da gamgut, pi unun an kimokgi.

Pol kilisok unun kimotdisak

⁶Gak yanji abi, nido nak kilisok unun kimotdisat. Anapbo yawino da Pinjok do wain paret an iman unuden tagaldisat. Kiken dakon bisap kili kwan tosok. ⁷Nak egip egip dakon nabbi gwapbo tagisikon timtim yanek kigim, anek abisok tilagon kili

abın altat. Nak Pinƙop do nandan gadatno tebaisi abıdagım. ⁸ Amin da napbi gwap-bokon teban tanek tomni timıkan unun kili tagap tak da nak do jomanek tosok. Tomni unun yan: Amin Tagı da amin kilegi yan nayıkdısak. Amin Tagı da anpak kilegi yolek amin dakon anpakni kokwin anek mınat amıno gen pikon yopjak bısap madepmon tomni unun namdısak. Ae nak kalon dogın dıma namdısak, amin morap Yesu noman altanban kok do but kındap an unun do kisi yomdısak.

Timoti unun Pol do tepmısi opjak

⁹ Gak kosıt nıanon da nagon tepmısi opbi dakon pi madepsi abi. ¹⁰ Nıdo, Demas kili nepman dekgıt. Unun on mıktım dakon yo morap do galagı nandanek Tesalonaıka kokupmon kıgıt. Kresens unun Galesia provınskon kınakwan Taitus unun Dalmesia mıktım kıgıt. ¹¹ Luk kalon dagın nak gat ekwamak. Mak abıdanbı gak gat kisi opjıl, nıdo unun da nak pikon anpulugosak amin tagısi. ¹² Tikikus unun nak da yabekgo Epesas kili kıgıt.

¹³ Gak apbi bısapmon paba pıgık dubakno kokup pap Troas unudon Kapus da yutnon yıpgum unun sı abıdanek opbi. Ae papıa kisi timıkgı. Papıa sıpsıp gıp ban wasanbı unun banrı timıkgı.

¹⁴ Aleksanda, unun ain ban yo wasok amin, unun da nak do yo yokwısi agıt. Unun anpak agıt dakon kobogı do Amin Tagı da yo yokwısi don an ımdısak. ¹⁵ Gakyo kisi unun amin do kan kımokgi. Unun nın dakon gen do uwal madepsi agıt.

¹⁶ Mıbıltok gen pikon nepgwıt dakon kobogı yagım bısapmon, amin kında da nak gat agek anpuluganban gen dıma yagımak. Amin morap kisi nak nepman dekgıt. Pinƙop da unun gulusunı dakon kobogı yokwı dıma yomjak dosı nandısat.

¹⁷ Manı, Amin Tagı da nak da ılenonjok agek nak anteban agıt. Do nak Gen Bin Tagısi arıpmısi yanapbo Amin Nwakanwari Kabi morap kisi da nandawıt. Anapbo Pinƙop da nak laıon da gen kagakon nan abıdagıt.

¹⁸ Amin Tagı da nak anpak yokwı morap an namdan unudon nan abıdokdısak. Anek

anpuluganban tagısi egapbo anan Pinƙop dakon amin kıla agakni Kwen Kokup tosok unudon ankdısak. Amin Tagı dagok dagogı mıni tım gulgwani tan anan kkdısak. Unun asi.

¹⁹ Gıdatno tagı Prısıla gat ae Akwıla gat ae Onesiporus dakon gwakni kisi do yoyıki. ²⁰ Erastas unun kokup pap Korınon sıgın egısak. Anakwan Tropımus unun sot agıt, do kokup pap Miletus unudon yıpman dekgım da egısak. ²¹ Gak kosıt nıanon da tepmısi opbi dakon pını ankimokgi. Jomjom anegaki ais bısap dı apban. Yubulus da gıdatni tagı gayısak. Ae Pudens, ae Linus ae Klodıa gat ae panmuwukbı dıwarı morap gat kisi da gıdatni tagı gayan. ²² Amin Tagı da wupgo gat egıpjak, ae nandan yawotni da gagon tosok do bısit asat.

4:8: 1Ko 9.24-25 **4:10:** Ya 15.37-39; 2Ko 8.23; Kol 4.14
18.2; 2Ti 1.16-17 **4:20:** Ya 19.22; 20.4; Ro 16.23

4:13: Ya 20.6

4:14: Aıs 59.18; Ro 2.6

4:19: Ya

Pol da Taitus do Papia Mandagit

But piso gen

Taitus unun Juda amin kabikon nani kindi dima. Mani Yesu yolyol amin dagagit bisapmon Pol anpulanganban yabekbi pi agimal. Pol da Taitus Krit miktim tim tap binap tosok unudon panmuwukbi dakon pi kila asak do yipban egipgut.

Mibiltok Pol da yosok, Krit amin dakon anpak unun tagi dima. Mani amin kindi panmuwukbi dakon kila amin dagok do kan, anpak tagisi ankimotjak. Don Pol da Taitus da minjat aminyo iyikon iyikon nianon da yoyindet asak unun do iyigit. Minjat amin pelan, ae yawi kaluk, ae oman monji unun yoyindet niansi asak unun do mandagit.

Gen mibi do yan mandagit. Taitus da minjat aminyo yoyin degek but kalonji egek notni do anpak tagisi an yomin yomin anek gen emat dima anek egipni do yoyigit.

Taitus unun nandan gadatni panteban anek panmuwukbi Krit miktim tim tap binap tosogon ekwan unun dakon anpakni panmilip asak.

(Kilapmi 1–3)

¹ Nak Pol, Pin kop dakon oman monji ae Yesu Kristo dakon yabekbini. Nak minjat aminyo Pin kop da iyi do manjigit unun dakon nandan gadatni pan teban aben do nak yabekgit, ae panpulugoko gen bami nandan pisanek Pin kop dakon anpak yolek ani yan do nak yabekgit. ² Do panpulugoko nandan gadat tebaisi anek, Pin kop da egip egip teban yomjak do jomjom an. Kalipsigwan Pin kop da yo kindi dima wasanban noman tagit bisapmon, egip egip teban unun nim do kili yan teban tagit. Unun top dima yosok. ³ Ae don, iyi bisap unun yipguron, amin di geni yan ten tenoni do pan noman agit. Yan aban geni noman altan ten tenagit. Pin kop, yokwikon ban timit timit aminin, unun da nak Pin kop gen yan ten tenok pi on aben dosi nayigit.

⁴ Taitus, nak papia on gak do mandan gamisat. Gak monjinosi, nandan gadakgo nin morap gat arip. Pin kop Dat gat ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin Yesu Kristo gat da nandan yawok gaminek anpulanganbal butgo yawori tosak do bisit asat.

Taitus unun panmuwukbi dakon kila amin tagisi ban manjisak

⁵ Gak pi morap an diwarikgiman unun panwasip abi yan do anek Krit miktimon gepgum. Do gayigim unun da aripmon kokup morapmon panmuwukbi dakon kila amin manjiki. ⁶ Gak minjat aminyo da dabilon gulusunni mini amin ban manjiki. Unun minjat kalonji dakon eni egipjak. Ae unun amin dakon monji gwayoni Kristo nandan gadan imni, ae Pin kop da dabilon anpak garagi tagi yolek dima ani, ae kwen wigik anek men datyo dakon gen pabin yop anpak yolek dima ani. ⁷ Panmuwukbi dakon kila amin unun Pin kop dakon pi kila agak amin, do kosit kilegisi agipjak, anakwan amin da gulusunni kindi dima koni. Unun iyi do nandaban dima wigisak, ae butjap tepmi dima nandisak. Unun pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, ae monej morapmi timit do nandak nandak dima asak. ⁸ Amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae anpak tagisi morap do galagisi nandisak, ae anpakni kilegisi, ae telagisi egisak, ae iyi do kila anek anpak kalipmi pabin yopmandak. ⁹ Unun gen bamisi iyin dekgwit unun tebaisi abidosak. Anek minjat aminyo gen bami yoyin degek butni pan teban asak. Ae gen bami pabin yopmangan amin gen tebaisi yoyin akwan gulusunni pindatni.

Miktim tim Krit unudon amin morapmi da amin diwari dakon nandan gadat panupbal an

¹⁰ Gak kila amin tagisi ban manjiki, nido kwen wigik amin morapmi ekwan. Unun gen isali morapmi yanek amin dakon nandak nandak pan kewalga. Unun kabikon, morapmi unun Juda amin, unun da gip mandani do pi tebaisi an. ¹¹ Unun amin

miñat aminyo dakon moneñni timit do nandanek yoyiñdet gulusuñ anek miñat aminyo diwari gat ae gwakni morap kisi gat dakon nandan gadat pañupbal an. Do gen unuden dima yoni do yañsop an yobi. ¹² Kalip Krit amin dakon nandak nandak amin madep kinda da yañ yagit, “Krit amin morap unun top yogok amin. Unun amin yokwisi jon kilap yombem. Unun isalsi egek jap morapmi nok do gin nandan.” ¹³ Gen unun bami. Do gak anpakni pañmilip anek Piñkop nandan gadan imiñ kimotni do gen tebaisi yoyiki. ¹⁴ Yañ anaki Juda amin dakon babikni dakon binap gen do mirak sanbeñek dima yopni, ae gen bami manji iman amin dakon gen tebani do mirak dima yopni.

¹⁵ Miñat aminyo burikon yoni mini unun nandak nandakni kilegi gin. Mani anpak Piñkop da dabilon garagi tagi ban yolek Kristo dima nandan gadan iman amin unun nandak nandakni kilegi minisi. Nido, nandak nandakni gat butni gat Piñkop da dabilon garagi tagi. ¹⁶ Gen kaganikon da yañ yon, “Piñkop nandan imisat”, mani anpakni da yañ noliñban koman, Piñkop manji imiñek ekwan. Piñkop da dimasi galak tañ yomisak. Unun gen pabiñ yop aminsi, ae anpak tagisi kinda aripmi dima ani.

2

Amin pelan anpak Piñkop da si galak tosok ban ani

¹ Mani, gak miñat aminyo Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yol kimotni do yoyiñ dekgi. ² Amin pelan pakbi teban nanek but upbal dima ani do yoyiki. Unun amin da pindakba amin tagisi ani do yoyiki, ae nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin ani. Unun nandan gadat tebaisi anek, amin do but dasi galak tañ yomiñek, tebai agek jigi morapmi guramitni do yoyiñ dekgi.

³ Ae miñat pelan yo kisi yoyiñbi Piñkop da anpak galak tosok unun ban yolni. Amin do manji gen dima yoni, ae pakbi teban dakon oman monjini dima egipni. Ae yoyiñbi

amin diwari anpak tagisi do yoyiñdetni. ⁴ Miñat pelan da miñat gimoni da ani gat ae monji gwayoni gat but dasi galak tañ yomni do yoyiñdetni. ⁵ Ae yoyiñ dekba miñat gimoni nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin anek Piñkop da dabilon gwaljigi mini egipni. Anek yutni kila tagisi ani, ae amin do anpak tagisi anyomni, ae ani dakon piñbini egipni. Anpak unun ani kan, amin da Piñkop gen do yañba yokwi tok dima akdan.

Taitus anpak tagisi wili gimoni da yolek ani unun ban asak

⁶ Unuden gin, gak wili gimoni pañteban abi ununyo kisi nandan kokwin tagisi anek iyi dakon egip egipni dakon kila tagisi ani. ⁷ Yo morap aki bisapmon, gak gaga anpak tagisi banjin abi, anaki amin da anpakgo kanek yolni. Miñat aminyokon yoyiñdet pi aki bisapmon gen kilegisi yanaki amin da gandaba pi amin bamisi kinda yañ gandani. ⁸ Gen kilegisi banjin yoki kan, amin da gulusuñ kinda dima kokdan. Ae uwal da gen yokwi kinda aripmi dima niyikdan, nandak nandak yokwini do mayagi pakdan.

Oman amin madepni dakon gen tagisi guramitni

⁹ Gak oman amin yoyiñbi madepni dakon piñbini egek pi tagisi madepni da galak tosok unun ban ani. Anek madepni da gen yoyiñba kobogi do gen yokwi dima yoyini, ¹⁰ ae madepni dakon yo kabo dima timitni. Madepni dakon gen tagisi yol kimagakwa, madepni da anpak ani do but galaksi nandisak unun anakwa pindakban gwaljigi minisi ani. Yañ aba yo morap anikon amin da oman amin pindagek gen on yañ tenjenoman unun do galak toni. Unun gen unun Piñkop yokwikon ban timit timit aminin dakon gen bamisi.

Piñkop dakon anpak yolek Kristo do jomjom anej

¹¹ Nin nandaman, Piñkop dakon nandan yawotni unun kili noman tagit, do amin morap yokwikon ban tagi timitjak. ¹² Nandan yawotni unun da anpak yañ anej

do nolisak. Pinjkop da pindakban anpak inani an unun dima aneñ do nolisak. Ae on miktim dakon anpak yokwi morap yopneñ do nolisak. Ae on miktimon egek nin do kila tagisi anek kilegisi egek Pinjkop yolneñ do nandan yawotni da nolisak. ¹³ Unun anpak tagisi yolek nandan teban taneñ kisik kisik bisap madep do jomjom aneñ. Unun bisapmon Yesu Kristo Pinjkopnin Wikwisi ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin tilimni gat noman altokdisak. ¹⁴ Kristo unun mibili yan do egip egipni parekgit. Nin yokwi morap da kiron ban pulugan nipmanek sugan panmilip aban gwaljigi minisi aneñ do parekgit. Ae nin da iyi dakon amin kabi anek anpak tagisi but dasi aneñ do parekgit.

¹⁵ Gak gen on minjat aminyo yoyindekgi. Gak yan mudan gabi, do gen on guramitni do panthagap abi, ae gen pabin yopmangan amin unun anpakni panmilip ak do gen tebaisi yoyiki. Gak yum pindagaki amin da gengo do yo isali yan dima yoni.

3

Pinjkop da nin do yo tagisi agit, do nin anpak tagisisi aneñ

¹ Gak minjat aminyo aego butni pabi pisanba kila amin madep gat ae gapman dakon pinbini egek geni guramik kimotni. Anek bisapmi bisapmi pi tagisi mibili mibili morapmi ak do tagap toni. ² Yoyinbi amin kindo do gen gireñ kindo dima yoni, anek gen emat dima ani. Bisapmi bisapmi yaworisi egek minjat amin morap kabikon iyi do nandaba pinakwa anpak tagisi ban anyomni.

³ Ninyo kisi kalip nandan kokwinin tagi dima, ae gen pabin yop agiman. Sunduk da nin pankilikban but sulugik gat ae giptim dakon galaktok mibili mibili dakon oman monji egipguman. Nin anpak yokwi mibili mibili anek tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok agiman. Amin da uwal annimgwit, ae ninyo amin do uwal agiman.

⁴ Mani Pinjkop Yokwikon Ban Timit Timit Aminin unun da nin do but dasi galak tan ningut, anek golgoli nandaneñ nin do

anpak tagisi agit. Ae unun anpakni noman altan tenjenagit bisapmon, ⁵ nin yokwikon ban timikgit. Nin da nin anpak kilegi kindo agiman do anek nin yokwikon ban dima timikgit. Iyi dakon bupmi do anek yokwikon ban timikgit. Nin suganban monji njakjak kalugi yombem anapno Telagi Wup da egip egip kalugi ningut. ⁶ Yesu Kristo Yokwikon Ban Timit Timit Aminin pi agit unun do anek Pinjkop da Telagi Wupni madepsi ninon tagalgit. ⁷ Kristo da nin do nandan yawok ninneñ panpuluganban Pinjkop da dabilon amin kilegisi agiman. Anpak unun anek egip egip teban abidoneñ do nin manjigit. Nin egip egip teban do nandan teban taneñ jomjom anek ekwan. ⁸ Gen morap gayisat unun bamisi.

Nak gen unun do madepsi yan tenjenjoki do nandisat, anaki minjat aminyo Pinjkop nandan gadan iman unun da anpak tagisi ak do pi madepsi ani. Anpak unuden unun yo bamisi, ae unun da amin morapmi tagi panpulugogi. ⁹ Mani pidok pidok ak do nandan kokwini tagi dimakon da yon, ae gen emat an amin, ae babikni dakon man dogin yanekwan, ae Moses dakon gen tebanon gen ton unun dakon mibili do gen emat an amin dakon geni gulusun do mirak dima yopbi. Gen unuden da nin aripmi dimasi panpulugoni.

¹⁰ Amin kindo panmuwukbi tuwil do anpak di aban kan, nandak nandakni anmilip ak do mama gen di iyiki. Kosit kalon bo kosit bamot gengo dima nandaban kan, manji imineñ wagil yipman dekgi. ¹¹ Gaga nandisal, unuden amin kosit kilegi kili yipman dekgit, ae yokwi pakpak amin dagak. Do iyi dakon yokwini da kobogi yokwi timitjak do kili yan mudan ibi.

Taitus kin Pol kosak

¹² Nak da Atemas bo Tikikus kindo gak do yabekgo opjak bisapmon gak nak do Nikopolis kokupmon op do kosit wisik dakon pi madepsi abi. Nido nak ais bisapmon Nikopolis egip do nandisat. ¹³ Gak Senas unun gen teban dakon nandak nandak amin gat Apolos gat kilani tagisi

2:14: TP 19.5; GT 7.6; Esi 37.23; Gal 1.4; 1Pi 2.9 **2:15:** 1Ti 4.12 **3:1:** Ro 13.1-7; 1Pi 2.13-14 **3:3:** 1Ko 6.9-11; Ep 2.1-2; 5.8 **3:5:** 2Ti 1.9; Ibr 10.22 **3:6:** Ya 2.17-18 **3:9:** 2Ti 2.14,16 **3:10:** Mt 18.15-17 **3:12:** Ep 6.21-22; Kol 4.7-8 **3:13:** Ya 18.24; 1Ko 3.5-6

abi. Gak da kosit agipjil dakon yo do panpulugoki. Anjaki kosit agipjil bisapmon yo do wadak wadak dima anjil. ¹⁴ Miñat aminin da pi tagisi anek yo do wadak wadak an amin panpulugoni dakon nandak nandak timitni. Panmuwukbi isal egek Pinjop dakon anpak dima yolni kan, unun tagi dima.

¹⁵ Miñat amin morap nak gat ekwaman unun da gak do gildat tagi yan yipba obisak. Ae nin dakon gildatnin tagi miñat aminyo Yesu Kristo nandan gadan iminek nin do but dasi galak tan niman unun yoyiki.

Pinjop dakon nandan yawotni ji morap kisikon tosak do bisit asat.

Pol da Pilimon do Papia Mandagit

But piso gen

Pilimon unun man bini ton amin kinda. Unun Kolosi kokup pap dakon Yesu yolyol amin kinda. Oman monjini kinda mani Onesimus unun amin madepni yipman degek pasal kin kokup kindakon egipgut. Unun kokup papmon Onesimus Pol anjalon anek Yesu yolyol amin dagagit.

Unun bisapmon Pol dam tebanon egipgut, do Pilimon aripmi dima kin kosak. Mani on papia mandan Onesimus do iban madepnikon ankigit. Rom dakon gen teban da oman monji kinda pasal kisak kan, madepni da tagi anakban kimotjak do yosok. Mani unun papiagwan Pol da Pilimon oman monjini tebai dima iyisak do mandagit. Oman monjini unun Yesu yolyol amin kili dagak, do notnosi yanon da abidosak.

Pilimon dakon oman monji pasal kigit da don Yesu yolyol amin daganban, Pol da yabekban tobil ae Pilimon do kigit

¹ Nak Pol, Yesu Kristo yoldat do anek dam tebanon egisat. Nak gat ae notnin Timoti, nit da papia on Pilimon gak do mandamak. Gak notnin tagisi ae pi isalnin. ² Nit papia on saminin Apia kisi do mandamak. Ae Akipus Yesu do anek yokwi pabin yop do nin gat kalonji emat aman ununyo kisi do mandamak. Ae panmuwukbi Pilimon gak da yutnon muwuk muwuk an unun kisi do mandamak. ³ Nit Pin kop Datnin, ae Amin Tagi Yesu Kristo, unun da nandan yawot an daminek butji panyawot aban yawori tosak do bisit amak.

Pilimon dakon anpakni tagisi do Pol but galaksi nandagit

⁴ Bisapmi bisapmi bisit asaron, nak gak do nandanek Pin kopno ya yan iyisat. ⁵ Nido, toktogisi amin da yan nayan, gak Amin Tagi Yesu nandan gadan imin kimokdol, ae Pin kop dakon minat aminyo but dasi galak tan yomin kimokdol. ⁶ Pin kop da

gak anpuluganban yipman deri mini minat aminyokon Yesu do nandan gadat asal unun yan tenjenok abi do Pin kop bisit iyisat. Yan anaki Kristo da yo morap tagisi nimisak unun do pakyanji nandaki. ⁷ Not, gak Pin kop dakon minat aminyo morap but dasi galak tan yomin kimagek butni panteban asal. Yan anaki unun da kisik kisik madepsi naminakwan butno yaworisi tosak.

Pilimon da Onesimus notnosi yanon da abidosak

⁸ Yo kalonji kinda abi do nandisat. Kristo da manon unun si abi do nak da tebai tagi gayiken. Mani, anpak tagisi asal unun nandisat, ⁹ do gen tebai dima gayiken. Amin do but dasi galak tan yomyom anpak da nit kisi timikdak, do nak gen yaworisok gayiken. Nak Pol, Yesu Kristo dakon gen yan tenjenok asat, ae Kristo dakon pi unun do anek dam tebanon egisat. ¹⁰ Monjino Onesimus do anpak tagisi an ibi do gayisat. Dam tebanon egapbo Onesimus nagon apgut bisapmon, nak da Kristo bamisi nandan gadan imjak do anpulugagam. Do unun monjinosi yombem agit. ¹¹ Kalip gak anpulugok do pi tagi dima agit. Mani abisok pi tagisi anek gak gat ae nak gat kisi tagisi panpulugokdisak.

¹² Abisok yabekgo nak dakon but gat kisi gagon tobil obisak. ¹³ Abisok Gen Bin Tagisi yan tenjenok dakon pi do anek dam teban amin egisat bisapmon abidoko gak da tamokon pi asak kan, nak unun do tagisi nandaken. ¹⁴ Mani gak dakon yan dagok dima kanek yo kinda dima aben. Gak da idon egek nak anpulugosak do nandisal kan unun gak dakon galak tok. Nak tebai dima gayiken. ¹⁵ Asi, Onesimus bisap pisipmisok gepman dekgit. Mani yo unun noman tan ingut, unun gak da yokwikon nan ae abidanbi gak gat toktogisi egipjil do bo noman tagit. ¹⁶ Abisok unun gak dakon oman monjigin dima. Asi unun gak dakon oman monjigo egisak, mani abisok gak dakon notgosi dagak do but dasi galak tan ibi. Naga koko notnosi aban but dasi abidosot. Mani nandisat, gak da but dasi galak tan imin kimotdisal. Oman monji pini aban kan galaktokdisal, ae Kristo do anek gak da

kanbi notgosi anakwan but dasi galak tan
imin kimotdisal.

¹⁷ Do Kristo da pikon nit kalonisi ek-
wamak yan kosol kan, nak opbo but dasi
nian abidanbim, Onesimus do yan gin abi.

¹⁸ Gagon gulusun di agit, bo ae gagon
goman di agit kan, mani kulabik anek
unun gomanon nak dakon man mandaki.

¹⁹ Nak Pol da naga dakon kisit da papia
on mandisat. Nak da naga goman unun
sopben. Mani nandaki! Nak da gen bami
gayiko nandan gadat agil, do gak nagon
gomango ton. Goman unun gaga dakon
egip egipgo. Mani unun do dima yoken.

²⁰ Not, nandaki. Amin Tagi da manon gak
anpak tagi on nak do abi do nandisat. Nit
Yesu Kristo dakon amin ekwamak do unun
anpak anek nak dakon but anteban abi.

²¹ Papia on mandanek yan si nandisat,
gak da nak dakon gen on guramitdisal. Nak
nandisat, Onesimus do anpak akdisal, unun
da anpak abi do gayisat unun yapdisak.

²² Ae nak gen kinda gat tosok. Nak Pinjkop
da ji dakon bisit nandakdisak, anek nak
nepban jikon tobil apdisat yan si nandan
gadasat. Do yutgokon yut buri kinda nak
da pokgen do anroman abi.

*Pol dakon pi isalni da Pilimon do gildatni
tagi yipman iman*

²³ Epapras da gildat tagi yan gayisak.
Unun kisi Yesu Kristo do anek dam tebanon
ekwamak. ²⁴ Nak dakon pi isalno, unun
Mak, ae Aristakus, ae Demas ae Luk ununyo
kisi da gildat tagi yan gayan.

²⁵ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan
yawot da ji dakon wup gat egipjak do bisit
asat.

Papia Ibru Amin do Mandabi

But piso gen

Papia on namın da mandagit unun dima nandaman. Mani on papia mandagit amin unun Juda amin dakon Pinjkop gawak imim silip morap ae telagi papianikon gen morap ton unun pakyanşi nandisak amin kinda da mandagit yan nandaman.

Papia on Juda amin kabi kinda Yesu yolyol amin dagawit unun do mandagit, nido Yesu yipmanek tobil sanbek sanbek kalipmikon ae kik do nandawit. Do panpuluganek Yesu dima yipman detni do mandagit. Papia on da nandan gadatni panjeban anek Pinjkop da Yesu Kristo obakon da pi madep agit unun do yosok. Kristo kalon dagin Pinjkop dakon anjak bamisi unun nolisak.

On papia da yo madep kapbi do yosok. 1) Yesu unun Pinjkop dakon Monjisi. Yesu miktimon egipgut bisapmon jigi ae tepmiyo madepsi pagit, yan anek unun kosiron da minjat aminyo dakon panpulugok amini dagagit (2.10). Do Yesu da kombi amin morap kalip egipgwit unun yapman mudosok, ae anjelo ae Moses yo kisi yapmandak. 2) Pinjkop da iyi Yesu mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipjak do manjigit, ae Yesu da Juda amin dakon mukwa sogok amini yapman mudosok. 3) Yesu unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kwen Kokup egisak, anek nandan gadan imni amin yokwikon ban tagi timitjak. Pinjkop gawak imim dakon silip do Moses dakon gen teban da yagit, unun Yesu da yo bami don asak unun dakon tilak ban awit.

On papia da minjat aminyo dakon nandan gadat panjeban ak do yosok. Do Israel aminon nandan gadatni tebaisi amin kalip egipgwit dakon gen morapmi ton (kilapmi 11). Yan yosok, jigi morapmi noman tan damdan, mani nandan gadatji tebai abidan wigek kimot ani. Yesu pakyanşi

sinjan kanjek anpakni yolek jigi tepmiyo pabij yopni do yosok.

Pinjkop dakon Monji da gen niyisak (Kilapmi 1-2)

Yesu Kristo unun Pinjkop dakon Monji

¹ Kalipsigwan Pinjkop da kombi amini panjagap aban bisap morapmi ae kosit mibili mibilikon da geni yoyinban babiknin da nandawit. ² Mani abisok mibi bisap ekwamanon Pinjkop da geni Monjikon da niyigit. Monji unun da yo morap timitjak do manjigit, ae unun da kisiron da miktim gat ae kundukon yo morap ton gat wasan yopgut. ³ Monji da Pinjkop dakon tilim gilgwani gat tentenosok. Iyi unun Pinjkop yombemsi asak. Geni tapmimi ton unun da miktim gat ae kundu gat jonikban tebai tomal. Unun da amin dakon yokwini sugan panmilip aban kilegisi awit, anakwa Kwen Kokupmon Pinjkop Kila Amin Madep Wikwisi da aminsi tet do yikgit.

Pinjkop Monji da anjelo yapmandak

⁴ Dat da Monji do man ingut unun wukwisi, unun da anjelo dakon mani yapman mudosok, do Monji unun da anjelo dakon wukwisini egisak. ⁵ Unun yanşi nandaman, nido Pinjkop da Monji yan iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

Ae kinda gat yan iyigit:

“Nak da Datni egapbo unun da Monjino egipjak.”

Pinjkop da anjelo kinda do gen yan dimasi iyigit. ⁶ Ae Pinjkop da Monji mibiltogi miktimon yabegek yan yagit:

“Pinjkop dakon anjelo kisi morap da gawak imin kimotni.”

⁷ Pinjkop da anjelo do gen kinda yan yagit:

“Unun da anjloni aban mirim dagon.

Unun da oman amini aban milenjasip dagon.”

⁸ Mani Monji do yan yagit:

“Pinjkop, gak kila amin madep toktok teban egi anan kikkisal.

Gak da anjak kilegikon da amin kabigo kilani akdisal.

⁹ Gak anpak kilegi do galak tanek anpak yokwi do dima galak tosol.

Yan asal do nak Pinjopgo da man madep gaminek bit nelak son gabo kisik kisikgo da madepsi asak.

Asi, man madepgo da notgo dakon man yapman mudosok.”

¹⁰ Pinjop da Monji aeni yan iyigit:

“Amin Tagi, kalipsigwan yo morap dima altanakwa gak da on miktim dakon jonitni wasagil da tebaisi tosol.

Ae kundukon yo morap ton unun kisitgo da wasagit.

¹¹ Kundu gat miktim gat wagil tasik tokdamal, mani gak toktok teban egipdisal.

Unun imal girani da yan pasildamal.

¹² Unun gak da yalin yitnan yan gironitdisal. Gak da amin da imal kulabik an, unudej kulabik akdisal.

Mani gak kulabik dima asal, ae gak dakon bisap mudok mudogi mini.”

¹³ Kalip Pinjop da Monji yan iyigit:

“Gak nak da amin tet do yigaki wigi uwalgo yopbo pinjbiggo egipni.”

Mani ni bisapmon anelo kinda do Pinjop da gen unuden kinda yagit? Dimasi! ¹⁴ Anelo unun oman amin gin. Unun wup, Pinjop da minjat aminyo yokwikon ban timitdisak unun panpulugoni do yabekdak.

2

Pinjop da nin yokwikon ban timikgit unun yo madepsi

¹ Pinjop dakon Monji man madep pagit, do gen nandagiman unun nandak nandaknion da tebai abidanek guramik kimotne. Gen unun guramit do alek tanek di diwalik pikwam. ² Kalip babiknin Pinjop da gen yoyik do anelo da gen kagakon da gen bamisi yoyigit, do amin morap gen unun iragek abin yipgwit, unun anpak yokwi awit unun da aripmon tomni yokwisi timikgwit. ³ Pinjop da nin yokwikon ban timit do pi agit unun yo madepsi, do nin Pinjop da pi agit unun do nandano yo isali asak kan, kosit nianon

da yokwi dakon kobogi yapne? Nin da aripmi dima.

Mibiltok Amin Taginin Yesu da iyi nin yokwikon ban timit do yan tentenagit. Anakwan geni nandawit amin da yan niyiwit, “Gen unun bamisi gin.” ⁴ Ae Pinjop da tilak mibili mibili, ae yo masi masimi, wasok tapmimi ton mibili mibili gat agit. Ae iyi da galaktogon Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili kokwinik yomgut. Yo morap unun agit da Monji dakon gen unun bamisi yan noliban koman.

Yokwikon Ban Timit Timit Aminin dakon gen

⁵ Ae egip egip kalugi egipdaman do yoman unun anelo da kila ani do Pinjop da dima yan mudan yomgut. ⁶ Pinjop da papiakon timi kindakon amin kinda da yan yagit:

“Pinjop, amin unun nianen ban unun do nandak nandak anegisal?

Amin unun yo isali.

Gak nido kilani anegisal?

⁷ Gak da amin yopbi bisap pisipmisok anelo dakon pinjini egipgwit.

Gak da amin panenagek tilim gat ae man madep gat yomgul.

⁸ Gak da yo morap nin dakon pinjini egipni do yan mudan nimgul.”

Unun da yo morap kilani ani do yan yosok, do yo kinda isal dima tosak, yo kisisi kilani ani. Mani abisok yo morap pindatno kilani dima an, yo diwari dakon kilani ban gin an. ⁹ Mani nin Yesu koman. Pinjop da bisap pisipmisok yipban anelo dakon pinjini egipgut. Mani Pinjop da nandan yawotni do anek Yesu yabekban minjat amin morap dakon tamo abidanek tepmi madepsi panek kimakgit, do Pinjop da anenagek tilim gilgwani tagisi gat ae man madep gat imgut.

¹⁰ Pinjop unun yo morap dakon ami, ae unun da yo morap wasagit. Unun monji gwayoni morapmi timik panji yopban Kwen Kokup tagisi egipni do nandagit. Yan nandagit do Yesu yipban tepmi pagit, anek tepmi unun pagit do anek unun da

minjat aminyo dakon yokwikon banj timit timit amini tagisi ae mibiltok amini dagagit. Pinjkop da yanj aban kilek tagit. ¹¹ Yesu gat, ae minjat aminyo panjmilip aban telagi awit amin kabi gat unj Datni kalonji kinda gin. Yanj do anek “not” yanj yoyik do mayagi dima nandisak. ¹² Unj yanj yagit:

“Nak da gak dakon man madep notnokon yanj tentenokenj.

Pinjkop gawak im do muwutni bisapmon gak dakon man unj da binapmon yanj anjksikenj.”

¹³ Ae yanj yagit:

“Egip egipno Pinjkopmon tosok yanjsi nandakenj.”

Ae kinda gat yanj yagit:

“Koki, nak Pinjkop da monji gwayoni namgut nak unj gat oni ekwamanj.”

Yesu nin panj pulugok do amin dagagit

¹⁴ Pinjkop dakon monji gwayoni unj giptim ae yawiniyo tonj, unj aminsi gin, do Yesu unj kisi amin dagagit. Anek minjat aminyo kimot yomisak dakon tapmim tanj imisak amin Sunduk, unj anjupbal ak do anek kimakgit. ¹⁵ Minjat aminyo kimot do pasolgonj, anek miktimon ekwanj bisap morap kimot da pasol yoban dam tebangwan yanj ekwanj. Mani Yesu unj dam teban yipmanj detni do anek kimakgit.

¹⁶ Asisi, Yesu anjelo panj pulugok do anek pi unj dima agit. Unj Abraham dakon babakni panj pulugok do anek pi unj agit.

¹⁷ Do yo morapmon iyi dakon notni yombemsi daganek bupmikn da, ae pi agak tagisikon da mukwa sogok amin dakon mibiltok amini dagagit. Do Pinjkop dakon gen guramigek yokwi wiririt pi tagisi anj kimokdok, ae bupmini madepsi.

¹⁸ Panjkilit noman tanj iba iyi tepmi pagit, do minjat aminyo panjkilit noman tanj yoba tagi panj pulugosak.

Yesu dakon man madep da Moses dakon man madep yapmandak

(Kilapmi 3.1–4.13)

3

¹ Yanj do, telagi not kabi, Pinjkop Kwen Kokup egisak unj da jiyo kisi yanj damisak. Ji Yesu do pakyanjsi nandani. Unj Yabekbi ae Mukwa Sogok Mibiltok Amin, nin da nandanj gadanj iminjek mani do yanj tentenok amanj amin unj.

² Pinjkop da pi unj iban kalip Moses da minjat aminyo Pinjkop dakon yut madep da yanj agakwa pini tagisi anek minjat aminyoni panj pulugagit, unjudej gin Yesu yo kisi Pinjkop dakon pi tagisi agit. ³ Mani, nandanj, yut awaldak amin dakon man da yut dakon man yapmandak. Do Pinjkop da Yesu do man madep imgut unj da Moses dakon man madep yapmandak.

⁴ Yut morap kalonj kalonj amin da awalgwit, mani Pinjkop da yo morap wasagit. ⁵ Moses unj Pinjkop dakon oman amini egipgut, egek Pinjkop dakon gen guramik kimagek Pinjkop da yutnon pi agit. Unj Pinjkop da yo don yanj tentenosak unj dakon yanj tentenok amin egipgut. ⁶ Mani Kristo Pinjkop dakon Monji da minjat aminyo Pinjkop dakon yut ekwanj unj kilani asak dakon pi tanj imisak. Anek Pinjkop dakon gen guramik kimagek pi unj asak. Bisapmi bisapmi nin pasol pasoli mini nandanj gadat tebaisi anek Amin Tagi da yo tagisi anj nimdisak unj do jomjom anej kanj, ninyo kisi Pinjkop dakon yutni ekwamanj.

Gen pabij yopmanjanj amin yik yawot dima akdanj

⁷ Yanj do anek Telagi Wup da yanj yosok:

“Ji abisok Pinjkop dakon gen nandani kanj,

⁸ kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abij yipgwit, unjudej ji but teban dima ani.

⁹ Unj miktim amin dima ekwanj timon nak anjkealgwit.

Anek bilak 40 da aripmon pi tapmimi tonj agim unj kawit.

¹⁰ Yanj aba unj minjat aminyo do butjapsi nandanj yanj yagim,

‘Butnikon da nak dima nolganj.

Bisapmi bisapmi kosit yipmanj yongum unj si yapmanjanj.’

11 Do butjap nandanek yan teban tok anek yan yoyigim, 'Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.' ”

12 Not kabi, ji kan kimotni. Not kinda ji da binapmon nandak nandak yokwi di nandanek nandan gadatni yipman degek Pin kop egip egipmi ton manji di iban.

13 Bisap mini abisok gin ekwaman, do gildari gildari ji kalon kalon panmuwukbi diwari do gen tagisi ban yoyini, anek buri pan teban ani. Anpak yokwi da jikon kind a ankwelban but teban di aban. 14 Nin Pin kop wasanek nandan gadan imguman bisapmon, nandan gadat tebaisi agiman. Nandan gadatnin anteban anapno teban tanakwan wig i kimotne n dakon bisapmon wigisak kan, nin Kristo dakon notnisi egipdaman.

15 Ji mama gen do dima in toni. Gen unun yan:

“Ji abisok Pin kop dakon gen nandani kan, kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abin yipgwit, unuden but teban dima ani.”

16 Namin amin da kalip Pin kop dakon gen nandanek kwen wigik anek geni abin yipgwit? Minat aminyo Moses da timikban Isip yipman opgwit unun dagan anpak unun awit. 17 Ae Pin kop da namin do bilak 40 da arip butjap nandan yomgut? Minat aminyo yokwi anek kimakgwit anakwa giptimni miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi miktimon tawit amin unun do butjap nandagit. 18 Pin kop da namin amin kabi da yik yawot kokupmon aripmi dima kini do gen tebaisi yan anteban agit? Minat aminyo geni abin yipgwit unun dogin agit. 19 Do nandaman, minat aminyo unun Pin kop dima nandan gadan imgwit, mibili yan do anek yik yawot kokupnikon dima kini do yagit.

4

Pin kop dakon minat aminyo da yik yawot kokup abidokdan

1 Pin kop da nin timik yik yawot kokupmon pan k i k do yan teban tok agit. Do nin

si pasalek kan kimotne n, Pin kop da jikon amin kind a unun kokupmon aripmi dima kikdisak yan kind a di kanban. 2 Kalip Israel amin da nandawit, unuden gin ninyo Gen Bin Tagisi nandagiman. Mani isal nandawit, anek Pin kop gen do dima nandan gadawit. Do Gen Bin Tagisi unun nandawit da dima panpulugagit. 3 Mani minat aminyo nin Pin kop nandan gadan imaman nin nipban yik yawot kokupnigwan pikwaman. Kalip Pin kop da kokup unun do nandanek gen yan yagit:

“Do nak butjap nandanek yan teban tok anek yan yoyigim, 'Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.' ”

Mani kalipsigwan Pin kop da yo morap wasagit bisapmon pi morapni kisi an mudanek yik yawot kokupni kisi an noman agit. 4 Pin kop da papiakon timi kindakon gildat 7 do yan yagit:

“Pin kop da gildat 7 non pi morap an mudagit pindagit, anek unun gildaron yik yawot agit.”

5 Ae gen unun mibiltok kaman unun da yan yosok, “Unun nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigikdan.” 6 Unun da yan nolisak, Pin kop dakon yik yawot kokup unun tosok, mani amin diwari unungwan dima pigiwit, nido unun amin kabi kalip Gen Bin Tagisi nandawit, mani geni abin yipgwit. 7 Yan do anek Pin kop da yik yawot kokupnikon pigik dakon gildat kind a yipmanek unun gildat do “Abisok” yan yagit. Kalipsigwan babaknin gen kirinjit anek kimakgwit da donsi Dewit dakon gen dulumon da yagit. Gen on do kili yaman, unun yan:

“Abisok ji nak Pin kop dakon gen nandani kan, but teban dima ani.”

8 Kalip Josua da yik yawot kokup yomgut tam, Pin kop da bisap kindakon don yom do dima yanban. 9 Do nin nandaman, Pin kop dakon minat aminyo yik yawot tan yomisak. Unun Sabat yik yawot bisap yombem. 10 Do yik yawot kokupgwan pigisak amin unun kalip Pin kop da pi wasip anek yik yawot agit, unuden gin pini

yipmanjek yik yawot asak. ¹¹ Do nin yik yawot kokupgwan pigik do pi tebaisi anen. Kalip gen pabin yop anpak awit unuden amin kinda gen pabin yop anek yik yawot dima di abidanban.

¹² Nido Pin kop gen unun egip egipmi ton, ae tapmimni madep. Geni unun tepmisi, ae emat agak siba geni teri teri ton unun yapmandak. Gen unun da amin yaban mikgwansi pigisak. Pigeke amin gat ae wup gat yaman pidosok, ae kidat dakon sanbek gat ae wuk gat kisi yaman pidosok, do nin dakon nandak nandak gat ae butnin dakon galaktok morap gat unun pakyan si nandan mudosok. ¹³ Pin kop da yo morap wasagit, unun kindasok Pin kop da dabilon aripmi dima pasili. Yo morap kisi pisanbisi ae nomansi Pin kop da dabilon ton. Ae Pin kop da yanban nin anpak morap agiman gat pi morap agiman unun dakon mibili iyin mudokdaman.

Yesu unun mukwa sogok dakon mibiltok aminin (Kilapmi 4.14–10.39)

Yesu Kwen Kokupmon egek sanbek sanbek kalugi dakon Mukwa Sogok dakon Mibiltok Amin egisak

¹⁴ Nin anpak morap agiman unun Pin kop iyin mudokdaman, do nin Yesu nandan gadan imin kimotnen. Yesu unun Mukwa Sogok Mibiltok Aminin egisak, unun Kwen Kokupgwansi wigigit. Unun Yesu unun Pin kop dakon Monji. Do nin nandan gadatnin unun yan tenjenok aman unun tebaisi abidonen. ¹⁵ Mukwa Sogok Mibiltok Aminin unun da nin do bupmi nandanek nin tapmimnin madep dima unun nandisak. Nido panke wal morap ninon noman ton unun Yesu yo kisi noman tan ingwit, mani yokwi dima agit. ¹⁶ Do nin jiginin ton bisapmon bisit anek pasol pasoli mini Pin kop da kila amin madep yityit tamonikon kinen. Unun nandan yawot aminsi, unun da bupmi ae nandan yawok nimanek nin tagi panpulugosak.

5

¹ Mukwa sogok dakon mibiltok amin dakon mibili unun yan. Pin kop da amin kinda abidan minat aminyo dakon binap amini egipjak do manjisak. Unun Pin kop do but galak dakon yo mibili mibili imim gat ae yokwi wiririt dakon paret mibili mibili agak dakon pi ban asak. ² Iyi miktim amin nin yombem tapmimni madep dima, do amin nandak nandakni mini ae Pin kop dakon kosit yipman dekan amin anpak yawori an yomisak. ³ Unun tapmimni madep dima do minat aminyo gat ae iyi dakon yokwini kisi mudoni do paret asak.

⁴ Amin kinda da galak toknikon “Nak man madep panek mukwa sogok dakon mibiltok amin egipben” yan aripmi dima yosak. Kalip Pin kop da Aron yan ingut unuden Pin kop da amin kinda yan iminakan pi unun abidosok.

⁵ Ae Kristo kisi, iyi dakon man awigek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dima dagagit. Pin kop da iyi unun pi asak do manjigit. Pin kop da yan iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

⁶ Ae timi kindakon Pin kop da yan yosok:

“Gak mukwa sogok amin tokto gi egipbi.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

⁷ Yesu miktimon egipgut bisapmon, Pin kop do bisit agit. Unun nandagit, Pin kop da kimoron nan aripmi tagi abidosak yan nandagit, do bisit tebaisi agit, ae madepsi yan tidanek kunam morapmi takgit. Unun iyi do nandaban pinakan Pin kop gawak imin ek egipgut, do Pin kop da bisitni nandan ingut. ⁸ Yesu unun Pin kop dakon Monji egipgut, mani tepmi pagit unun da Pin kop dakon galaktok yolyol dakon anpak iyin dekgit. ⁹ Tepmi panek Pin kop da pi ingut unun an mudanek amin morap geni guramikgan unun yokwini wiririk yomin ek egip egip teban yomyom amini dagagit. ¹⁰ Ae Pin kop da Yesu manjin ek yan yagit, “Gak mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kinda Melkisedek yombem egipbi.”

Nin amin monin da tilagon dima egipnen

11 Yesu mukwa sogok amin dakon mibiltok aminin dakon geni morapmi ton. Nin unun do dayik do nandaman. Mani nandak nandakji yo tepmi timit timit da arip dima, do nin gen unun dakon mibili ji dolik do antidok aman. 12 Ji panmuwukbi bisap dubak kilisi awit. Ji da amin diwari Pinjkop gen do yoyindet pi tagi agagi, mani dima. Ji nandak nandak do wadak wadak an, do amin di da aeni Pinjkop gen dakon gen madep madep unun dayindetni kan tagi. Ji jap tebai noknok da arip dima. Ji mum noknok da tilak sigin ekwan. 13 Nin nandaman, mum bangin non amin unun amin monin. Anpak kilegi unun nian unun dima nandan. 14 Mani jap tebai unun amin madep kili abi dakon. Unuden amin bisap morapmi anpak jit da tagi ae jit da yokwi unun pankiligek kili kokwinikgwit, do abisok tagisi nandan pisan mudan.

6

Nin si teban tan egek Pinjkop da yo tagi anjnimjak do jomjom anen

1-2 Do nin kalip Kristo dakon gen niyindet abi unun dogin dima yonen. Nin yan gin sigin anen kan, nin yut dakon gwak bisap morapmi manek yut dima witjaman da yan asak. Do nin sanbenek gen yan ban gin dima yonen: but tobil anek anpak morap kimot panalon an unun manji yomyom dakon gen, ae Pinjkop nandan gadan imim dakon gen, ae telagi pakbi sogok dakon gen mibili mibili, ae kisit amin da kwenon wutjik dakon gen, ae amin kimakbi kimoron da pidokdan dakon gen, ae nin morap kisi Pinjkop da kokwin anek kobogi dagok dagogi mini abidokdaman, unun dakon gen. Unuden gen bangin dima timik egipnen. Nin amin madep kili abi dakon yoyindet ban anen. 3 Pinjkop da yan tagi anen do nandisak kan, tagi anen.

4-6 Amin diwari Pinjkop da tenjenini yoban gen bami kili abidawit, ae Kwen Kokup dakon but galak yo unun kili ankiligek nandawit, ae Telagi Wup unun kili abidawit. Unun Pinjkop gen ankiligek unun yo tagisi yan kili nandawit, ae Pinjkop

da wasanek Amin Kila Asak dakon tapmim kanek unun yo tagisi yan kili nandawit. Unuden amin yokwikon manek Pinjkop manji imni kan, tobil abinek but tobil asak dakon kosit mini. Anpak unun asak da, iyi Pinjkop dakon Monji tilak kindapmon aeni anjkdak. Unun amin da jigilak yan imni yan do tilak kindapmon aeni awigi anjkdak.

7 Nandani, nak tilak kinda aben. Bisap morapmi sikak mosok, anjkwon miktim da sikak abidanek pi awit amin panpuluganek jap tagisi panalon an yomjak kan, Pinjkop da on miktim do yo tagisi asak. 8 Mani miktim da nap keli ton ae jon yokwi ban gin panalon asak kan, miktim unun yokwi. Do bisap dubak dima Pinjkop da yokwi tosak dosi yokdisak. Anjkwon kindap da sonban pasildisak.

9 Notnonisi, nin minjat aminyo Pinjkop manji iman amin do yoman, mani nandaman, ji jigi unuden dima timitdan. Pinjkop da ji panpuluganek yokwikon ban timikgit. 10 Pinjkop unun kokwin agakni unun kilegisi, do ji da pi tagisi awit unun do dima intokdisak. Ji Pinjkop but dasi galak tan iminek unun da pantagap aban minjat amini panpulugawit. Ae yan gin sigin an. 11 Ji morap da pi tebaisi yan gin sigin ankimagakwa wigi mibi bisapmon wigisak dosi nandaman. Yan ani kan, nandan gadatji abidan kimagek Pinjkop da yo tagisi anjim do yagit ae unun do nandan teban tanek jomjom an unun abidokdan. 12 Dima kurak toni do nandaman. Nandan gadat an kimagek Pinjkop da yo nim do yan teban tok agit unun timit do but yaworon da jomjom an amin dakon anpak ban yol do nandaman.

Pinjkop dakon yan teban tokni do tebaisi nandan gadanen

13 Kalip Pinjkop da Abraham yan teban tok anjngut bisapmon, amin kinda da Pinjkop yapmanek unun da wukwisi do unun da manon da geni aripmi dima anteban asak. Yan do anek Pinjkop da iyi da manon da gen yan anteban anek yan yagit:

¹⁴ “Asisi yosot, gak do yo tagisi an gaminek babikgo dakon gwakni panpulugoko morapmisi akdan.”

¹⁵ Iyinjban Abraham butni yawori tanjakwan jomjom anek don Pinjkop da yo morap im do yan teban tok agit unun timikgit.

¹⁶ Gen panjeban agak dakon anpak unun yan. Amin kinda da manon gen yan anteban an kan, unun amin wukwisi ae iyi yapmandak yan yolisak. Amin kinda gen yan anteban ak asak kan, unun da geni anteban anakwan amin geni abin yip do nandayin amin dakon gen kositni sopman yomisak. ¹⁷ Kosit yan tosok do kalip Pinjkop da Abraham dakon minjat amin kabini nin do yo tagisi an nim do yan teban tok an imgut. Ae nandak nandakni kulabik dima asak yan nomansi nolik do anek iyi dakon gen anteban ak do gen yan anteban agit. ¹⁸ Do gen bamori tomal, unun Pinjkop dakon yan teban tokni gat, ae gen yan anteban agit on gat. Unun bamot kulabik aripmi dima anjil, nido Pinjkop da top dimasi yosak. Do minjat aminyo pasal kin Pinjkop da kapmatjok pasilgiman nin Pinjkop dakon yan teban tokni unun do nandanej butnin panjeban an kimagek Pinjkop da yo unun nim do yan teban tok agit unun do jomjom anej. ¹⁹ Unun jomjom da egip egipnin dakon teban tok tagisi ae tebaisi, kirat madep tap wakga tebai abidosok unun yombem. Kirat unun imal madep telagi yut dakon buri telagisisi sopmandak unun yapmanek yutgwan wigisak. ²⁰ Yesu da mibiltan nininek nin panpulugok do unjungwan kili wigigit. Unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin daganek dagok dagogi mini egi wigikdisak. Unun Melkisedek yombem.

7

Melkisedek unun man madepni ton

¹ Melkisedek unun Salem kokup pap dakon kila amin madepni, ae Pinjkop Wukwisi dakon mukwa sogok amini egipgut. Abraham da emat anek kila amin madep dapmanek kokupmon apgut bisapmon, Melkisedek da kosiron domdom anek gisam imgut. ² Iminjawan Abraham da

emaron yo morap timikgit unun kokwin aban kabi 10 anakwan unudon ban kabi kinda Melkisedek do imgut. Melkisedek dakon man dakon mibili unun yan: “anpak kilegi dakon kila amin madep.” Ae unun Salem kokup pap dakon kila amin madep kisi, unun dakon mibili unun yan: “but yawot anpak dakon kila amin madep.” ³ Melkisedek meni ae datniyo dakon but pisoni dima mandabi, ae babikni kabi yo kisi dakon but pisoni mini. Meni da anjalagit bisap mini ae ni gildaron kimakgit dakon bisapni mini. Unun Pinjkop dakon Monji da yan egipgut. Unun mukwa sogok toktogisi egisak.

⁴ Babiknin mibiltogi Abraham da yo tagi tagi morap emaron timikgit unun kokwin aban kabi 10 anakwan unudon ban kabi kinda Melkisedek do imgut. Do yansi nandaman, Melkisedek unun man madepni ton! ⁵ Moses dakon gen teban da yan yosok, Israel amin yo kabini kokwinikba kabi 10 anakwa unudon ban kabi kinda Liwai amin kabikon mukwa sogok pi timikgan amin do yomni. Israel amin unun Liwai dakon notni, ae unun Abraham dakon monjini kisi, mani Israel amin da yo kabini tan yoman unun dakon kabi kinda notni unun do yoman. ⁶ Melkisedek Liwai da kabikon da dima altagit. Mani Abraham dakon yo kabini dakon kabi kinda timigek Pinjkop dakon yan teban tok timikgit amin Abraham do gisam imgut. ⁷ Ae nin pakyansi nandaman, gisam yomisak amin unun amin madep anakwan gisam timikdak amin unun pinjini egisak.

⁸ Mukwa sogok amin da Israel amin dakon yoni kabi kinda timik timik an, unun amin kimot do gin ekwan. Mani Melkisedek, Abraham dakon yoni kabi kinda timikgit amin, unun Pinjkop dakon papia da sigin egisak yan yosok. ⁹⁻¹⁰ Melkisedek Abraham gat domdom agimal bisapmon Liwai Israel amin dakon yo timit timit amin unun babikni Abraham da yawikon egipgut, do nin yan tagi yonen, Abraham da Melkisedek do yo imgut bisapmon Liwai da imgut yan asak.

Mukwa sogok amin mibiltogi kalugi da mukwa sogok kalipmi yapman mudosok

11 Kalip Israel minat aminyo gen teban abidawit, ae unun gen teban da yan yosok, Liwai amin kabi unun mukwa sogok pi ani. Mani, Liwai dakon mukwa sogok pini da minat aminyo aripmi tagi panmilip agagi kan, mibili nido Pin kop da mukwa sogok amin kinda don yabekgit, unun Melkisedek yombem, ae unun Aron yombem dima? 12 Ae mukwa sogok amin kulabik ani kan, gen teban yo kisi kulabik agagi. 13 Pin kop da mukwa sogok amin don yabekgit amin, unun Israel amin kabi nwakwari kindakon altagit. Ae unun da kabikon amin kinda kalip altakon mukwa sogok pi kinda dima agit. 14 Nin nandaman, Amin Taginin Juda da kabikon da altagit, ae Moses da unun amin kabi dakon amin da mukwa sogok amin egipni do gen kinda dima yagit.

15 Do mukwa sogok kalugi unun al-tak unun Melkisedek yombem, ae yan si nandano pisosak, unun da Liwai kabikon mukwa sogok amin yapman mudosok.

16 Amin diwari unun mukwa sogok amin dagawit, nido unun Liwai kabikon nani. Mani unun mukwa sogok amin dagagit, nido egip egipni unun tapmimi ton si, ae yo kinda da aripmi dima antasik agagi.

17 Pin kop gen da unun do yan yosok:

“Gak da mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipdisal.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

18 Gen teban kalipmi unun Liwai amin dagin mukwa sogok amin dagoni unun Pin kop da kili wiririk mudagit, nido gen teban unun tapmimi mini ae unun da nin aripmi dima panpulugogi. 19 Gen teban da yo kinda anmilip aban tagisisi dima agit. Yando, Pin kop da kosit nwakwari kinda witalban pisagit unun tagisisi ae gen teban yapmandak, ae unun kosiron da Pin kop da kapmatjok tagi kiney yan si nandan teban tanek jomjom aman.

20 Ae Pin kop da unun mukwa sogok amin manjigit bisapmon, unun gen yan anteban anek manjigit. Mukwa sogok kalipmi do

yan dima agit. 21 Mani, Pin kop da gen yan anteban anekwan Yesu mukwa sogok amin dagagit. Pin kop dakon papia da yan yosok: “Amin Tagi da gen kili yan anteban agit,

‘Gak mukwa sogok dagok dagogi mini egipbi.’

Ae geni unun kulabik dimasi asak.”

22 Pin kop yan yagit, do nin nandaman, Yesu da sanbek sanbek kalugi unun anteban asak, ae sanbek sanbek kalugi unun wagil tagisisi ae sanbek sanbek kalipmi yapmandak.

23 Kalip amin morapmi da mukwa sogok amin dagawit, nido unun kimakgwit, anek mukwa sogok amin toktoyi aripmi dima egipmi. 24 Mani Yesu da dagok dagogi mini egisak. Unun mukwa sogok pi dagok dagogi mini do abidagit. 25 Do minat aminyo unun da manon Pin kop da kapmatjok kini unun bisapmi bisapmi yokwikon ban tagi timitjak, nido unun dagok dagogi mini egisak, anek Pin kop da panpulugosak do bisit anegisak.

26 Mukwa sogok mibiltok amin unuden da nin tagisi panpulugosak. Unun telagi egisak, ae gulusunni kinda dima tan imisak, ae Pin kop da dabilon gwaljigi minisi. Unun Pin kop da yokwi pakpak da dubagikon kwensi ason Kwen Kokup yipgut da egisak.

27 Mukwa sogok dakon mibiltok amin kalipmi unun gildari gildari mukwa son son awit. Mibiltok iyi dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit, anek don minat aminyo dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit. Mani Yesu pi yan dima asak. Unun bisap kalongin iyi dakon egip egipni wagil parekgit. 28 Gen teban da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin miktin amin tapmimni madep dima amin ban manjigit. Mani gen teban da manjikon Pin kop da gen yan anteban anek Monji manjigit. Unun Monji unun wagil tagisisi, ae unun dagok dagogi mini egipdisak.

8

Yesu Kwen Kokup mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egisak

1 Gen unun yoman dakon mibili unun yan: Nin mukwa sogok amin dakon

7:14: Ais 11.1; Mt 2.6; PA 5.5

7:17: Ibr 5.6

7:19: Ibr 10.22; Jem 4.8

7:21: Ibr 5.6

7:22: Ibr 8.6; 12.24

7:25: Ro 8.34

7:27: Ibr 5.3

mibiltok amin tagisi unuden aminin egisak. Unun Kwen Kokupmon Kila Amin Madep Wikwisi egisak unun dakon kila amin madep yityit tamokon kisiri aminsi tet do kili yikgit. ² Unun Pinjkop dakon pi Kwen Kokup telagi yutnon asak. Yut unun Amin Tagi dakon yut bamisi, unun da iyi agit, amin da dima awit.

³ Mukwa sogok dakon mibiltok amin morap Pinjkop do but galak yo panji panji an, ae mukwa sogok dakon pi unun tan yomisak. Do Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin ununyo kisi mukwa sosaksi. ⁴ Unun miktimon egisak tam, mukwa sogok amin aripmi dima ekwan. Nido, miktimon mukwa sogok amin kili ekwan. Unun gen teban yolek Pinjkop do but galak dakon yo mibili mibili iman. ⁵ Unun mukwa sogok pi unun telagi yut miktimon tosok unudon an. Telagi yut unun telagi yut bamisi Kwen Kokup tosok unun dakon tilakni ae wupmigin. Moses da imal nan telagi yut awal do agit bisapmon Pinjkop da yan iyigit: "Gak imal yut dakon yo morap aki bisapmon, pakyanji kan kimagek wupmi kabapmon goligim unun nanji yolek abi."

⁶ Mani abisok Kristo mukwa sogok pi abidagit unun da mukwa sogok amin diwari dakon pi yapman mudosok. Nido, unun binap amin egek sanbek sanbek kalugi anteban asak, ae sanbek sanbek unun da sanbek sanbek kalipmi yapmandak. Ae sanbek sanbek kalugi da yo nim do yan teban tok asak unun da sanbek sanbek kalipmi da yo nim do yan teban tok agit unun yapmandak.

Sanbek sanbek kalugi da sanbek sanbek kalipmi yapmandak

⁷ Nandani. Sanbek sanbek kalipmi unun wagil tagisi tam, Pinjkop da sanbek sanbek kalugi aripmi dima aban. ⁸ Mani, Pinjkop da minjat aminyo dakon gulusunni pindagek yan yagit:

"Amin Tagi da yan yosok,

'Nandani, bisap kind a pdisak, nak unun bisapmon Israel amin kabi gat

ae Juda amin kabi gat sanbek sanbek kalugi aben.

⁹ Sanbek sanbek unun kalip Isip miktimon babikni kisitnikon da timik panjagum bisapmon sanbek sanbek agim unuden dima aben.

Nido nak da sanbek sanbek agim dakon gen dima guramikgwit, do nak da manji yomgum.

¹⁰ Mani sanbek sanbek kalugi nak da Israel minjat aminyo gat akdisat, unun yan: Nak da gen teban morapno nandak nandaknikon yopdisat, anek geno butnikon mandakdisat.

Anek nak da Pinjkopni egapbo, unun nak dakon minjat amin kabi egipdan.

¹¹ Ae unun bisapmon amin da notni gat ae peni padik padikni yo yoyin degek "Ji Amin Tagi nandan imni" yan dima yokdan.

Nido kisi morap nak nandan namdan gin.

Unun amin isali bo ae man madepni ton unun nandan namdan gin.

¹² Nak da yokwini wiririk yominek, ae sanbenek dima nandaken.' "

¹³ Pinjkop da sanbek sanbek kalugi do yanek, unun da yan nolisak, sanbek sanbek mibiltogi unun kalipmi dagak. Ae yo kalipmi daganek si pasil do an, unun bisap pisipmisok gin tokdan, anek wagil pasildan.

9

Pinjkop gawak imim dakon silip dakon gen teban kalipmi

¹ Sanbek sanbek mibiltogi unun Pinjkop gawak imim dakon silip dakon gen tebani tan imgwit, ae on miktimon Telagi Yut kind a tagit.

² Unun Telagi Yut unun imal ban yut kaben kind a yut buri bamori yan witiwit. Yut buri mibiltogikon tenjen yopyop tamo gat, ae bret yopyop tamo gat, ae telagi bret gat unun da tawit. Unun yut buri do Yut Buri Telagi yan yawit. ³ Anek Yut Buri Telagi da pomon imal madepsi kind a abisinja magit. Anek imal unun da manjigwan yut buri kind a tagit unun Yut

Buri Telagisi yan yawit. ⁴ Yo sonba kibani tagisi an dakon alta wasawit unun gol ban kwenikon witjiwit unun yutgwan tagit. Ae Sanbek Sanbek Kinam wasanek gol ban kwenikon wutjiwit ununyo kisi tagit. Ae unun tamo timgwan yo yan tawit: kwoba monin gol ban wasanbi unungwan tagit, unun kwobagwan mana* tawit, ae unun tamogwan Aron dakon win kirin ni kalip gugi wugit, ae tip bamot Pin kop da sanbek sanbek dakon gen mandagit unungwan tawit.

⁵ Ae anelo serabim bamori dakon wupmi amin da wasawit da unun Sanbek Sanbek Kinam unun da kwenon yikgimal. Unun bamot dakon piri da kinam dakon gapmi anyongam anjil do wasawit. Anelo bamot unun Pin kop unudon egisak dakon tilak. Mani, abisok unun yo morap dakon mibili do aripmi dima yoken.

⁶ Yo morap yan da aripmon wasanek mukwa sogok amin gildari gildari telagi yut dakon yut buri mibiltogi do wigek pini awit. ⁷ Anakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun kalon dagan Yut Buri Telagisi do wigigit. Bilagi bilagi kosit kalon wigi wigi agit. Ae isal dima wigigit. Unun yawi timik pawigigit. Anek unun yawi ban iyi dakon yokwini gat ae minat aminyo da dima nandanek gulusun awit dakon yokwini wiririt do paret agit. ⁸ Unun anpagon Telagi Wup da yan nolisak, telagi yut unun sigin tagit bisapmon, Yut Buri Telagisigwan wiginen dakon kosit dima pisagit. ⁹ Unun yo morap da abisok yan nolisak, mukwa sogok amin da Pin kop do but galak dakon jap iman ae bit kilapyo ban mukwa son iman, mani unun da Pin kop gawak iman amin dakon but aripmi dima panmilip asak, ae nin amin kilegisi yan aripmi dima nandadan. ¹⁰ Gen teban unun da jap ae pakbi, ae pakbi sonba Pin kop da dabilon kilek toni dakon silip mibili mibili do yosok. Unun giptim dakon yo dogin yosok, do yo unun da Pin kop da dabilon nin aripmi dima panmilip aban kilek tonen. Pin kop da gen teban on minat aminyo da yolakwa wigi sanbek sanbek kalugi noman tokdisak

dakon bisapmon wigisak do gen teban on yomgut.

Yesu iyi dakon yawini nan paret agit

¹¹ Mani abisok Kristo kili apgut da yo tagisi noman tawit da ton unun dakon Mukwa Sogok Mibiltok Amine egisak. Unun telagi imal yut wagil tagisi ae telagi imal yut kalipmi yapmandak unungwan kili wigigit. Amin da yut unun dima awalgwit. Unun on miktim dakon yo dima. ¹² Ae Kristo meme bo ae bulmakau monin dakon yawi ban timigek unun Yut Buri Telagisigwan dima wigigit. Unun iyi dakon yawi nan timigek telagi yutgwan bisap kalon kinda gin wigigit. Anek nin yokwikon ban yuman nanban egip egip dagok dagogi mini do amin agiman. ¹³ Sanbek sanbek kalipmikon minat aminyo Pin kop da dabilon garak aba mukwa sogok amin da meme gat ae bulmakau wili dakon yawi, ae bulmakau minat sonba son pasilgan dakon abilakni unun ban timigek unun minat aminyokon tagal yomgwit. Unun Pin kop da dabilon gwaljigi mini egipni do anek yan awit. ¹⁴ Mani Kristo dakon yawi da unun yapmandak. Kristo unun gulusun kinda agit dakon diwarini kinda dimasi tan ingut. Ae Wup egip egip teban egisak unun da tapmimon iyi dakon egip egipni nan paret agit, do yawini giptimnin bangin panmilip aban gwaljigi mini dima aman. Mani unun anpaknin yokwi morap nin kimoron pankwan unun dakon diwari wiririkban pasilakwa nin Pin kop da dabilon gwaljigi minisi ekwaman yansi nandan. Do nin Pin kop egip egipni ton dakon pi tagi anen.

Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anteban asak

¹⁵ Mibili yan do anek Yesu unun sanbek sanbek kalugi dakon binap amin egisak. Unun minat aminyo sanbek sanbek mibiltogi sigin tagit bisapmon yokwi awit dakon diwari wiririt do anek kimagek minat aminyo dakon egip egipni yuman nagit. Do minat amin morap Pin kop da yan yomisak, unun da Pin kop da kalip monji gwayoni do

* **9:4:** Mana unun jap kinda Moses da bisapmon Pin kop da yopban pinba Israel amin da nawit. **9:5:** TP 25.18-22
9:6: IDT 18.2-6 **9:7:** MS 16.2-34 **9:9:** Ibr 10.1-2 **9:13:** MS 16.15-16; IDT 19.9,17-19; Ibr 10.4 **9:14:** 1Pi 1.18-19

gisamni dagok dagogi mini yom do yagit unun timitdan.

¹⁶ Amin kinda don kimot do anek, yo kabini namın da timitjak yan dakon but piso papia kinda mandisak. Anek kimotjak bisapmon monji unun papia yolek dat da yo kabi manjin imgut unun timit do nandisak kan, mibiltok datni asi kimakgit amin da yan nandajakwa yo kabini tagi timitjak. ¹⁷ Amin unun kimokdok kan, but piso gen unun pini ton asak. Mani but piso mandagit amin egisak kan, but piso mandagit unun isal tosok. ¹⁸ Unun da tilak Pinjokop da sanbek sanbek mibiltogi agit unun anteban ak do yawi tagalgwit. ¹⁹ Moses da gen teban morap minjat aminyo do yoyin mudanek bulmakau monin gat ae meme gat dakon yawini timik pakbi gat iktagilit. Anek isop kindap dakon kilin nap gami ban wabi unun sipsip dangwan ban wasanbi unun yawikon sibigit. Anek abidan awilakwan yawi dakon mumumi da Pinjokop dakon gen teban papia ae minjat amin morap da kwenon mawit. ²⁰ Anek yan yagit:

“Yawi on Pinjokop da sanbek sanbek unun yolnisi do yagit unun anteban asak.”

²¹ Ae unuden gin Moses da telagi imal yut gat ae Pinjokop gawak imim dakon yo morap ton unuden yawi pawilakwan mawit. ²² Asi, gen tebanon yawi kalon dagin yo morapmi aban gwaljigi mini an. Ae yo kinda anakba kimagakwan yawini dima mosak kan, Pinjokop da minjat amin dakon yokwini dima yopman yomisak.

Kristo da yokwi wiririt do iyi nan paret agit

²³ Telagi imal yut gat yo morapni gat unun yo Kwen Kokup ton dakon wupmi gin. Unun yo dangwi ton dakon yawini timigek unuden tagalba Pinjokop da dabilon gwaljigi mini awit. Mani, yo Kwen Kokup nani pantelak ak do paret wagil tagisi yo dangwi ton yapmandak unun ban awit. Yan dima awit tam dima telak tanbam. Do unun agagisi awit. ²⁴ Nin nandaman, Kristo unun telagi yut amin kisit da awalbi ae Pinjokop dakon telagi yut bamisi dakon

wupmi gin asak unungwan dima wigigit. Unun Pinjokop da kapmatsisok altan noman tanek nin panpulugok do anek Kwen Kokupsi wigigit. ²⁵ Bilagi bilagi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin mukwa sok do yawi timigek Yut Buri Telagisi unungwan wigigit. Ae yawi unun timikgit unun iyi dakon yawi dima. Mani Yesu unun Kwen Kokup iyi nan paret do wigigit, ae unun bisap morapmi dima agit. ²⁶ Yan bisap morapmi asak tam, unun tepmi morapmi sigin pan anan kisas, unun Pinjokop da yo morap wasanban noman tawiron da win abisok bisapmon wisagon tepmi sigin paban. Mani dima. Abisok mibi bisapmon Kristo bisap kalon si kinda miktimon pinjek yokwi wiririt do iyi nan paregek kimakgit. ²⁷ Amin morap kisi bisap kalon gin kimagek don gen pikon atdan. ²⁸ Unuden gin, Kristo minjat aminyo morapmi dakon yokwini dakon jigin timit do anek bisap kalon kindagin iyinan paregek kimakgit. Ae bisap kinda gat don apdisak, mani unun bisapmon yokwi wiririt do dima apdisak. Minjat aminyo unun do jomjom an amin yokwikon ban timit do apdisak.

10

Mukwa sogok kalipmi da yokwi aripmi dima wiriritjak

¹ Moses dakon gen teban unun yo tagisi don noman tokdan dakon wupmi gin, unun bami dima. Do gen teban yolek bilagi bilagi mukwa son son awit, mani gen teban da minjat aminyo telagi yutnon aban unun panmilip aban tagisisi aripmi dima ani.

² Mukwa sogok unuden da minjat aminyo panmilip aban tagisisi an tam, mukwa sogok di gat sanbenek dima abam. Mukwa sogok da minjat aminyo telagi yutnon apgwit unun wagil panmilip aban gwaljigi mini kili awit tam, butnikon da sun agiman dakon gulusunin unun sigin tan niman yan dima nandabam. ³ Mani dima. Bilagi bilagi mukwa unun sonjek yokwini do sigin nandan, ⁴ nido bulmakau wili gat ae meme gat dakon yawini da yokwi aripmi dimasi wiririti.

⁵ Yan do anek Kristo miktimon apgut bisapmon yan yagit:

“Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sojek paret ani do dima galak tagil.

Mani gak da giptimno nan anoman agil.

⁶ Mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil sosoḡ gat ae yokwi wiririt dakon mukwa sosoḡ unun kisi do gak dima galak tagil.

⁷ Do nak yan yagim, ‘Pinḡkop, nak gak dakon galaktok yol do kili abit.

Unun nak do papiakon kili mandabi.’ ”

⁸ Mibiltok Kristo da gen teban da paret ani do yosok unun do yan yagit, “Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sojek paret ani do dima galak tagil, ae mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil sosoḡ gat ae yokwi wiririt dakon mukwa sosoḡ unun kisi do gak dima galak tagil.” (Mani Moses dakon gen teban da anisi do yosok.) ⁹ Ae sanḡbek yan yagit, “Nak gak dakon galaktok yol do kili abit.” Unun do anek sanḡbek sanḡbek kaluḡi anḡteban ak do anek sanḡbek sanḡbek kalipmi wiririkdak. ¹⁰ Yesu Kristo Pinḡkop dakon galaktok yolek giptimni nan paregek bisap kalon kimakḡit. Yan anek panpulugagit da nin iyi dakon telagi miḡat amin kabi ekwamanḡ.

Yesu da paret agit unun da yokwi tagi wiriritjak

¹¹ Sanḡbek sanḡbek kalipmi da bisapmon mukwa sogok amin morap gildari gildari agek pini an an awit. Unun mukwa kalon nan gin bisap morapmi soḡ soḡ awit, ae unun da yokwi aripmi dima wiririri.

¹² Mani, Kristo da paret kalonisi kinda gin agit, ae unun paret bisap dagok dagogi mini tan anan kikdisak. Yan an mudanek Pinḡkop da amin tet do yikḡit. ¹³ Yigek Pinḡkop da uwalni kandap mibilnikon yopban geni guramitni do jomjom anegisak.

¹⁴ Nido unun iyanan bisap kalon paregek panpuluganban miḡat aminyo iyi dakon telagi miḡat amin kabi dagonḡ. Ae unun

da aban gwaljigi minisi awit, ae yan gin toktogisi egi anan kikdanḡ.

¹⁵ Unun dakon mibili Telagi Wup kisi da nin do yan tenḡnok asak. Mibiltok yan yosok:

¹⁶ “Amin Tagi da yan yosok,

‘Sanḡbek sanḡbek kaluḡi nak da don unun gat abenḡ unun yan. Nak da gen teban butnikon yopdisat, anek gen teban dakon geni nandak nandaknikon mandakdisat.’ ”

¹⁷ Ae don gen unun sanḡbek yan yosok:

“Nak da yokwini gat ae gen teban iragek yo yokwi an do wagil inḡtokenḡ.”

¹⁸ Ae Pinḡkop da yokwi kili wiririkḡit, do yokwi wiririt dakon mukwa soni dakon pi mini.

Nin nandanḡ gadat an kimagek Pinḡkop da kapmatjok kinenḡ

¹⁹ Yanḡdo, not kabi, Yesu dakon yawini da yokwinin kili wiririk mudagit, do nin pasol pasoli mini Yut Buri Telagisi unḡngwan tagi wiginenḡ. ²⁰ Nin unun yutḡwan kosit kaluḡi egip egipmi ton unudon da tagi wiginenḡ. Kosit unun Yesu da iyi dakon giptim paregek witdalgit, unun Telagi Yut Dakon Buri Telagisi dakon yoma kaga do imal madep abisinḡba magit unun witdalek wigigit.

²¹ Nin Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin egisak. Unun wukwisi ae Pinḡkop dakon miḡat amin kabi morap kilani asak. ²² Unun da anpak yokwi agimanḡ dakon gulusunḡnin wiririkḡit, do Pinḡkop da dabilon gwaljigi mini da ekwamanḡ, yanḡsi nandanḡ do yawini nin dakon buron tagalgit. Anek giptimnin pakbi jimjimi minisi nan sugagit. Yanḡsi agit do butninon anpak toptopmi morap ton unun wiririk mudonenḡ, anek Pinḡkop do nandanḡ gadanḡ iminḡ kimagek unun da kapmatsisok kinenḡ. ²³ Nin nandanḡ gadatnin gat ae yo tagisi do nandanḡ teban tanek jomjom anek ekwamanḡ unun do yan tenḡnok amanḡ do nandanḡ gadatnin tebaisi abidanek but bamot dimasi anenḡ. Nido, yo morap Pinḡkop da ak do yan teban tok agit, unun asisi akdisaksi. ²⁴ Nin kalon kalon Pinḡkop

dakon miñat aminyo diwari do nandanek panthagap ano amin do but dasi galak tan yomni, anek anpak tagisi an yomni. Nin unun do nandak nandak anej. ²⁵ Ae Pinjokop dakon miñat aminyo nin amin diwari da an unuden muwut muwutnin dima yipman detnej. Ji nandan, Kristo dakon abap bisapni kili abinek kapmat toso, do nin kalon kalon amin diwari dakon but panjeban ak do pi madepsi anej.

Nin Pinjokop dakon Monji manji dima imnej

²⁶ Nandani, nin gen bami kili nandan pisagiman, anek don si nandan mudanek yokwi da anpagon agipnej kan, yokwi unun wiririt dakon mukwa sogok kinda gat dimasi toso. ²⁷ Nin yanon da egipnej kan, pasol pasol madepsi anek gen pi madep dakon gildat gat ae kindap tedepmi madepsi Pinjokop dakon uwalni wagil soñ yomdisak unun do jomjom akdaman. ²⁸ Kalip, amin kinda Moses dakon gen teban irakgit, anakwan amin bamori bo kapbi da kanek sun ak dakon yanjkwok awit kan, unun amin do bupmi dima nandan imngwit. Kila amin da miñat aminyo yoyinba si anakba kimakgit. ²⁹ Do ji Pinjokop dakon Monji do nandaba yo isali asak amin do niansi nandan? Unun amin jigi madepsi pakdan. Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anteban asak, unun da panmilip aban unun amin Pinjokop dakon aminsi dagawit anek telagisi egipgwit. Mani, abisok unun amin da aba yawi yo isalisi asak. Anek nandan yawot dakon Wup do anpak yokwisi an iman.

³⁰ Nin nandaman, Pinjokop da yan yagit: “Yokwi dakon kobogi yomyom unun nak dakon pi.

Nak da kobogi anyomdisat.”

Ae sanbenek yan yagit:

“Amin Tagi da miñat amini dakon anpakni gen pikon kokwin anek kobogi yokwi yomdisak.”

³¹ Asi, nin Pinjokop egip egipmi ton dakon Monji manji imnej kan, Pinjokop da kobogi yokwisi nimdisak do pasol pasol madepsi anej.

Nin nandan gadaron tebaisi atnej

³² Ji aesi kalip Pinjokop dakon tenteni abidawit bisap unun do nandani. Unun bisapmon jigi tepmiyo madepsi pawit, mani ji tebaisi akgwit. ³³ Bisap diwari miñat aminyo da dabilon depba agakwa jigilak yan daminek yo yokwi an damgwit. Ae ji bisap diwari jigi unuden pawit amin gat gadanek panpulugawit. ³⁴ Ae dam tebanon yopba egipgwit amin unun do bupmi nandan yomngwit. Ae amin da yo kabisi gwayewit bisapmon, ji kisik kisik anek yum pindakgwit, nido yan nandawit, yo bamisi tan nimisak gin, unun dagok dagogi mini tan anan kikdisak.

³⁵ Ji jigi kalip pawit unun do nandanek nandan gadatji tebai unun dima yipman detni. Nandan gadat tebai an dakon tomni madepsi Pinjokop da damdisak. ³⁶ Tebaisi ak kimotni, yan anek Pinjokop dakon galaktok tagi yolni. Anek kalip Pinjokop da yo tagisi dam do yan teban tok agit unun tagi timitni. ³⁷ Tebaisi atni, nido Pinjokop gen papia da yan yosok:

“Asi, bisap dubak dima, amin unun apdisak kili ununjok apdisak.

Ae tepmisi apdisak.

³⁸ Nak dakon amino kilegisi unun nandan gadaron egipdisak.

Mani duwalik pigisak kan, tagi dima nandan iben.”

³⁹ Mani nin duwalik pikek pasilnej dakon amin dima. Nin nandan gadat anek egip egip teban abidonej dakon miñat aminyo da ekwaman.

Nandan gadat dakon mibilisi

(Kilapmi 11–13)

11

Pinjokop do nandan gadan iminek tebaisi atnej

¹ Nandan gadat dakon mibili unun yan. Nin pakyan si yan si nandaman, yo tagi morap Pinjokop da nim do yan teban tok agit unun timit do nandan teban tanek jomjom anek ekwaman unun asi timitdaman yan si nandaman. Ae dabil da yo unun dima

pindakgaman, unun yo morap unun ton yanſi nandaman. ² Kalip amin nandan gadat awit, aba Pinſkop da anpakni do but galaksi nandagit. ³ Nin nandan gadat aman do yanſi nandaman, Pinſkop miſtim gat ae kundukon yo morap ton unun yanban genikon da noman tawit. Do yo morap abisok dabil da pindakgaman, unun yo amin da dima pindari ban wasagit.

Abel, Enok, ae Noa yo da Pinſkop do nandan gadat awit

⁴ Abel Pinſkop do nandan gadat anek mukwa son imgut. Aban Pinſkop da Abel dakon mukwa do galak tagit. Mani Ken dakon mukwa do dima galak tagit. Abel unun nandan gadat agit, mibili yan do anek Pinſkop da but galak dakon yo Abel da imgut unun do galak tanek amin kilegi yan iyigit. Abel kilisi kimakgit, mani nandan gadatni unun da nin sigin yan tenſen nimisak.

⁵ Enok Pinſkop do nandan gadat agit. Aban anpakni do tagisi nandagit, do dima kimagakwan Pinſkop da abidan anan Kwen Kokup wigigit. Amin da wisinek dima kawit, nido Pinſkop da kili abidagit. ⁶ Mani, nandan gadatni mini amin, Pinſkop da unun amin do nandaban tagi dima asak. Nido, Pinſkop da kapmatjok kik do nandisak amin, unun Pinſkop egisak yanſi nandan gadan kimokdok, ae amin Pinſkop wusik do pi an amin unun Pinſkop da yo tagisi an yomisak yan nandan gadan kimokdok.

⁷ Pinſkop da Noa yo don noman tokdan unun dakon but piso gen iyigit. Iyiban yo unun Noa da dima pindakgit, mani Pinſkop dakon gen nandan gadanek tap wakga kind a wasagit. Anek iyi gat ae gwakni gat unun tap waggakon wigek dima tasik tawit. Unun nandan gadatnikon da, Noa da miſtim amin morap diwari gulusun awit unun panſenſen agit.

Abraham gat Sara gat nandan gadat agimal

⁸ Abraham Pinſkop do nandan gadat agit, do Pinſkop da yan imgut bisapmon Abraham Pinſkop dakon gen guramikgit. Unun

kokupni yipman degek Pinſkop da miſtim kind a iban iyi dakon miſtim dagosak do nandagit unudon kigit. Abraham dukwan kiken unun dima nandagit, mani nandan gadat anek kigit. ⁹ Unun nandan gadat anek kin Pinſkop da miſtim im do yagit unudon yikgit. Anek unun miſtimon wanſa amin da yan imal yutnon yikgit. Ae Aisak gat Jekop gat kisi imal yutnon yikgimal, unun amin do Pinſkop da miſtim unun yom do yan teban tok agit. ¹⁰ Abraham yan agit nido nandan gadat anek kokup pap toktogisi unudon don egipben yan nandagit. Pinſkop da kokup pap unun nian wasogi unun iyi nandan mudanek wasagit.

¹¹ Abraham gat Sara gat monji panalak bisap kili yapgumal, mani nandan gadat anek monji panalanjil dakon tapmim pagimal. Sara nandan gadat anek yan nandagit, “Pinſkop da yan teban tok agit, ae unun da gen bami gin yosok.” ¹² Do amin kalon unun amin pelanſi anek si kimot do agit bisapmon monji morapmisi dakon datni dagagit. Babikni unun iren tanek kundukon gik ton ae tap kidipmion niman ton morapmisi, amin da aripmi dima manjiri awit.

¹³ Unun minat amin morap unun nandan gadat anek egi wigi kimot awit. On miſtimon egipgwit bisapmon yo tagisi Pinſkop da yom do yan teban tok agit unun dima timikgwit, isal nandan gadaron da dubagikon pindagek but galak nandawit. Unun iyi do nin miſtim nwanjwarikon amin yombem da amin da miſtimon bisap pisipmisok ekwaman yan yawit. ¹⁴ Yan yon amin unun iyi dakon miſtim wisan yan nandaman. ¹⁵ Miſtim yipmanek apgwit unun dogin nandanek egipgwit tam tobil kokup egipgwiſon tagi kwam. ¹⁶ Mani miſtimni kalipmi unun yapmanek miſtim wagil tagisisi unudon egip do galak tawit, miſtim unun Kwen Kokup. Unun amin da Pinſkop do, “Gak nin dakon Pinſkop,” yan iyinakwa Pinſkop mayagi dima pasak, nido unun amin do kokup pap kind a kili anoman agit da tosok.

11:3: WW 1.1; Kap 33.6; Jn 1.3 11:4: WW 4.3-10 11:5: WW 5.21-24 11:7: WW 6.13-7.1 11:8: WW 12.1-5 11:9: WW 35.12 11:11: WW 18.11-14; 21.2; Ro 4.19 11:12: WW 15.5; 22.17 11:13: WW 23.4; 1KAG 29.15; Kap 39.12; 1Pi 2.11 11:17-18: WW 21.12; 22.1-14

17-18 Pinjkop da Abraham do yan teban tok anek yan iyigit:

“Aisagon da babikgo altokdan.”

Mani Pinjkop da Abraham ankwalek monji anak mukwa sosak do iyinban monji kaloni Pinjkop do imgut. 19 Abraham yan nandagit, “Aisak kimotjak kan, Pinjkop da tagi aban pidosak.” Yansi nandagit, do monji kimoron nan abidagit yan asak.

Aisak, Jekop, ae Josep yo da Pinjkop nandan gadan imgwit

20 Aisak nandan gadat anek Jekop gat Iso gat do gisam yomgut. Anek yo don noman tan yomdan unun do yoyigit.

21 Jekop nandan gadat anek si kimot do anek Josep dakon monji bamot do gisam yomgut. Anek busunni win kirinni da diwarikon witinjek Pinjkop gawak imgut.

22 Josep nandan gadat anek si kimot do anek yagit “Israel amin don Isip miktim yipmanek kikan.” Yan yanek don kimakban iyi dakon kidari timigek nian ani unun do yoyigit.

Moses nandan gadat agit

23 Moses dakon meni datniyo nandan gadat agimal. Do Moses altanban kanek kapbi ankisibigimal, nido monji unun wagil tagisisi kanda kagimal, ae kila amin madep dakon gen teban kirinjit do pasol pasol dima agimal.

24 Moses nandan gadat anek taganek amin madep agit bisapmon amin da kila amin madep Pero dakon gwi dakon monji yan iyini do dimasi galak tagit. 25 Unun Pinjkop dakon minjat amin kabi gat jigi kaloni panen yan nandagit. Yokwi dakon anpak anek bisap pisipmisok kisik kisik ak do dima nandagit. 26 Yan nandagit, Kristo dakon man do mayatok paken kan, unun da Isip dakon yoni tagisi morap unun yapmandak. Yan nandagit nido Pinjkop da tomni do yo tagisi imdisak unun do nandanek egipgut.

27 Moses nandan gadat anek Isip miktim yipmanek kigit. Kila amin madep da japmi

nandan imgut, mani Moses unun do dima pasalgit. Pinjkop pasili egisak unun Moses da dabil da yan kagit do tebaisi akgit.

28 Unun nandan gadat anek Yapyap Bilak madepmon Israel amin yoyinban sipsip dapgwit. Anek anelo da Israel amin dakon monji mibiltogikon igayikjok kanda dima ani yan do sipsip dakon yawi ban yoma domon sowit.

Israel amin morapmi nandan gadat tebaisi awit

29 Israel amin nandan gadat anek Tap Gami pudanek miktim kibiri timon yan kiwit. Mani Isip amin kin tap pudok do anek pakbi nan kimakgwit.

30 Israel amin nandan gadat anek Jeriko kokup pap angwasinakwa gildat 7 kabi agit. Anakwa tip dam madep tuwil kigit.

31 Kosit oba minjat Reap nandan gadat anek amin panman ak amin bamot panpuluganek pabidanban yutnikon wigiwit. Do Pinjkop dakon gen dima guramikgwit amin gat kisi dima kimakgwit.

32 Bisap pisipmi do ni gen ban sanbenek dayiken? Gideon, ae Barak, ae Samson, ae Jepta, ae Dewit, ae Samuel, ae kombi amin morap do dayiken kan bisap aripmi dima. 33 Unun amin nandan gadat anek diwari da kila amin madep morapmi dakon emat amini pabin yopgwit. Unun amin anpak kilegikon da amin kila anek Pinjkop da yo yom do yan teban tok agit unun timikgwit. Ae laion dakon gen kagani soggwit. 34 Unun amin da milen asip madepsi sogit unun aba kimakgit. Ae emat agak siba panpekwo lakwa dima dapgwit. Unun amin tapmimni mini, mani don tapmim pawit. Unun emat amin tebaisi daganek miktim njwaknwari dakon emat amin kabini yolba pasal kiwit. 35 Amin kimakbi aeni pidanba meni da timikgwit.

Mani nandan gadat amin diwari uwal da dam tebanon yopmanek giptimi obisi panupbal awit. Mani Pinjkop manji iminek pulugan kik do dima nandawit, nido yan nandawit, kimotnen kan

11:19: Ro 4.17 11:20: WW 27.27-29,39-40 11:21: WW 47.31-48.20 11:22: WW 50.24-25; TP 13.19
 11:23: TP 1.22; 2.2 11:28: TP 12.21-30 11:29: TP 14.21-31 11:30: Jos 6.12-21 11:31: Jos 2.1-21;
 6.21-25; Jem 2.25 11:32: GK 6.11-8.32; 4.6-5.31; 11.1-12.7; 13.2-16.31; 1Sa 16.1-1KA 2.11; 1Sa 1.1-25.1 11:33:
 Dan 6.1-27 11:34: Dan 3.23-27 11:35: 1KA 17.17-24; 2KA 4.25-37 11:36: 1KA 22.26-27; Jer 20.2; 37.15; 38.6

kimoron da pıdanek egip egip wagil tagisi abıdokdaman yan nandawit. ³⁶ Ae uwal da diwari jigilak gen yoyınek baljawit, ae diwari nap teban ban panıteban anek dam tebanon yopgwit. ³⁷ Diwari tipban dapgwit, ae diwari ilik dagok ban gıptimi ilik daganıba tim bamot awit, ae diwari emat agak siba ban dapba kimakgwit. Unun amin diwari sipsip ae meme gıpban panek agıpgwit. Unun gıptim dakon yo do wadanakwa amin da jigi yomınek anpak yokwi anıyomgwit. ³⁸ Yan aba mıktim kibiri amin da arıpmi dima egıpmi ae kabapıgwan binap agek gopbat ae gapmagwan egi egi awit. Unun nandan gadat amin da mıktim amin diwari yapman mudanek amin wukwisi ae tagisi awit.

³⁹ Unun mınat amin morapyo nandan gadat awit do anek Pinıkop da mınat aminyo tagisi yan nandan yomıgut. Mani mıktimon egek Pinıkop da yo yom do yan teban tok agit unun dima timıkgwit, ⁴⁰ nido kalıp Pinıkop da yo wagil tagisi nin kisi da timıtneı do nandan kokwin kili agit. Kalıp egıpgwit amin gat ae nin gat kisi bısap kalon gwaljigi minisi egıpneı do nandagit.

12

Nin Yesu pakıyanı kanek nandan gadan imneı

¹ Unun nandan gadat mınat aminyo kalıp egıpgwit unun gıkwem da yan nin panıgwasınek nıdan. Yanıdo, nin yo morap pabın nip do an unun yopman mudanek yokwi nin banıgaldak unun pan dagonen. Anek timtim yanek dima yawogek Pinıkop da napı gwapıbo anen do yagit unıdon agıpneı. ² Yesu unun nandan gadatnin dakon wasok wasok ae wasıp, do dabilnin Yesukon gın tarakwan kanek egıpneı. Unun don kısık kısık madepsi egıpdısat yan nandanek tilak kındap dakon mayagi do nandaba kık dima anek tepmi panek kimakgit, da abı sok Pinıkop dakon kila amin madep yıtyıt tamo da amin tet do yıkdak.

Pinıkop da nin panıkilek ak do jigi nimısak

³ Ji pakıyanı nandani. Yokwi pakpak amin da Yesu anpak yokwisi an imınakwa

tebaisi akgıt. Ji unun do nandanek tapmım yawot dima ani, ae butji dima yawotjak. ⁴ Asi, ji yokwi unun pabık do emat madepsi awit, mani emat anakwa yawisi kında dima mawit, don mokdan. ⁵ Ae Pinıkop da ji dakon but panıteban asak do gen yagit unun kili inıtawit, ma? Ji monıınoni yan dayınek yan yagit:

“Monıino, Amin Tagı da gak anıkilek ak do jigi gaban kan, unun do yo ısali yan dima nandaki, ae gen tebai gayınıban unun do tapmıngo dima mosak.

⁶ Nido, Amin Tagı da amin morap but dasi galak tan yomısak unun panıkilek ak do jigi yomısak, ae amin morap monıınoni yan yoyınek timıkdak unun si balıosok.”

⁷ Ji tebaisi agakwa Pinıkop da ji panıkilek ak do jigi damıak. Dat kında da monıi anıkilek ak do asak unıden gın Pinıkop da jikon yan gın asak. Namın monıi kında datni da dima anıkilek asak? ⁸ Pinıkop da monıini kisi morap panıkilek asak. Ae dima panıkilek asak kan, monıinisi dima ekwan. Kan ji gwamda yombem da ekwan. ⁹ Ae mıktimon datnin do nandani. Unun da nin panıkilek ak do jigi nimınakwa nandano wukwan yomıguman. Yan agıman do wupnin dakon Datni da nin panıkilek asak bısapmon unun do madepsi gawak imınek egıp egıp abıdonenı. ¹⁰ Mıktimon datnin da bısap pısipmısok iyi da nandak nandak da arıpmon nin panıkilek awit. Mani Pinıkop da iyi telagi egısak do ninyo kisi yan gın telagi egıpneı do anek nin panıpuluganek panıkilek asak. ¹¹ Dat da nin panıkilek ak do jigi nimısak bısapmon nin kısık kısık dima aman, nin butjik paman. Mani don panıkilek agit dakon bamı koman, unun anpak kilegisi gat ae but yawot gat nimısak.

Nin tapmım panek tebaisi atneı

¹² Yanıdo, kısıtji alek tanıbi unun panınagek pi ani, ae nıwakji tapmımi minı panıteban anek

¹³ “kosit kilegikon agıpni.”

Yan ani kan, kandapji wagil dima yokwi tokdan, aeni kilek tokdan.

¹⁴ Amin morap gat yawori egip do pi tebaisi ani. Ae telagisi egipni. Telagi dima egipni amin unun Amin Tagi dima kokdan. ¹⁵ Pakyanſi kaſ kimotni. Jikon da kinda manek Pinſkop dakon nandanſ yawotni di yipmanſ deſban. Ae jikon da kinda kindap isiſpmi da yaſ kwanek yokwi paſalon anſdaban amin morapmi di paſupbal aban Pinſkop manji di ibam. ¹⁶ Amin kinda yumabi anſpak asaſ do kaſ kimotni. Bo amin kinda Iso da Pinſkop manji imgut unudenſ asaſ do kaſ kimotni. Unun jaſ biſap kalonſ noknogi unun timit dogin anek yo kabini monji mibiltogi amin da timiri unun kisi imgut. ¹⁷ Diſi nandanſ, don yo kabini unun timit do nandagit, mani dima timikgit. Giſamni ae timit do kunam takgit, mani but tobiſ anek giſamni timitjak dakon koſitni dima taſ imgut.

Nin Jerusalem Kwen Kokup toſok unudon kili obimanſ

¹⁸ Israel amin da Sinai Kabap kiwit ji unudenſ dima anſ. Unun kabapmon kinjek yo dabiſ da pindakgwit, ae mirak paſjek nandawit. Unudon kindap madep ſogit, ae pilin tuk maſi maſimi agit, ae mirim tebaisi agit unun pindakgwit. ¹⁹ Anek kwenſ kinda madepſi yaſakwan amin kinda da gen yaſgit. Yaſakwan miſat aminyo paſol paſol madepſi nandanek biſit tebaisi yaſ yawit, “Gen di gat nandak do paſolgomani!” ²⁰ Pinſkop da gen yoyigit unun do paſalgwit. Gen unun yaſ:

“Amin bo bit kilap yo kinda kabapmon wiſiſak kaſ tipnanſ anakba kimotjak.”

²¹ Yo unun pindakgwit unun do madepſi paſal niſniniſgek Moſeſ yaſ yaſgit: “Nak niſniniſgek madepſi paſoldot.”

²² Mani ji yo unudenon dima abiſ altawit. Saion Kabapmon kili apgwit. Jerusalem Pinſkop egip egipmi tonſ dakon kokup pap Kwen Kokup toſok unudon kili apgwit. Unudon anelo tauſen morapmiſi da muwugek kiſik kiſik anſ. ²³ Ji Pinſkop dakon monji gwayoni mibiltogi man morapni Kwen Kokupmon mandabi unun

dakon muwut muwut madepmon apgwit. Pinſkop, amin morap dakon gen kokwin aminon apgwit. Amin kilegi dakon wup kabikon apgwit. Unun amin Pinſkop da paſkilek aban gwaljiſi miniſi awit. ²⁴ Yesu ſanbek ſanbek kalugi dakon binap aminon apgwit. Ae Yesu dakon yawi mumumni mawiron apgwit. Unun yawi da yokwinin wiririkdak, do unun Abel dakon yawi yaſmanſdak. Abel dakon yawi da kobogi timit do yoſok.

Kaſ kimotni

²⁵ Kaſ kimotni. Pinſkop da gen yoſok unun nandak do dima kurak toni. Kalip Moſeſ da on miktimon Pinſkop dakon mama gen yoyiſban geni nandak do kurak tawit biſapmon, iyi kutnanek kigik dakon koſit dima taſ yomgut. Do yaſi nandanſ, abiſok Pinſkop da Kwen Kokupmon da mama gen niyiſak, unun manji imnenſ kaſ, nin paſkutnanek kigik dakon koſit miniſi. ²⁶ Kalip Pinſkop da gen yaſban miktimon wudip agit. Mani abiſok yaſ teban tok anek yaſ niyiſak:

“Biſap kinda gat miktimon anſkwakwalitdiſat.

Ae miktimon gin dima, kundu yo kisi paſkwakwalitdiſat.”

²⁷ Ae “biſap kinda gat” do yoſok, do yaſ nandanſ, Pinſkop da miktimon kunduyo kisi paſkwakwalitjak biſapmon yo morap iyi waſagit unun wiririkban paſildanſ. Anakwan yo ariſmi dima paſkwakwaliri unun daſin tokdanſ.

²⁸ Pinſkop da kila asaſ kokup unun abidagiſanſ unun ariſmi dima kwakwaliri, yaſ do anek ya yaſ iyinenſ. Nin anſpak iyi galak toſok unun anek iyi nanſin gawak iminek paſol paſol anek mani anenotnenſ.

²⁹ Yaſi anenſ, nido

“Pinſkopnin unun kindap tebaisi,

do yo yokwi morap ſonſ pilik mu-dokdiſak.”

13

Nin kalonſ kalonſ amin do but daſi galak taſ yomnenſ

12:16: WW 25.29-34

12:17: WW 27.30-40

12:18: TP 19.16-20; GT 4.11-12

12:19: TP 20.18-21; GT 5.22-27

12:20: TP 19.12-13

12:21: GT 9.19

12:24: WW 4.10; Ibr 8.6

12:25: Ibr 2.1-3; 10.26-29

12:26: Ag 2.6

12:29: GT 4.24; 9.3

13:2: WW 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13

¹ Ji panmuwukbi notji do but dasi galak tan yomyom anpak dima yipman detni.

² Jikon amin kinda dima nandan iman amin kinda apban kan, unun abidok do dima in-toni. Kalip amin diwari da aminsi ban timikgaman yan nandawit, mani anelo ban timikgwit.

³ Amin dam tebanon ekwan amin do dima intan yomni. Nin unun gat kisi dam tebanon ekwaman yan nandani. Ae uwal da jig yoman amin unun do dima intan yomni. Ninyo kisi da jig unun paman yan nandaneq egipni.

⁴ Minat eyo anpak unun yo madepsi kinda, do amin morap kisi da unun do nandaba wigakwan kilani anakwa gwaljigi minisi tosak. Nido Pin-kop da yumabi anpak mibili mibili an amin unun kobogi yo yok-wisi an yomdisak.

⁵ Moneq dakon galaktok jikon dima tosak. Yo tan niman unun aripninon ton yan nandani. Nido Pin-kop da yan kili niyigit:

“Gepman dekgo gaga dage aripmi dima egipdisal.”

⁶ Yan-do, nin nandan teban tanek yan yoman:

“Amin Tagi panpulugokno egisak,
do yo kinda do dima pasolben.
Amin da aripmi dima abin nepni.”

Nin Yesu yol do dima mayak tonen

⁷ Kila aminji kalip Pin-kop dakon gen dayiwit unun dima intan yomni. Anpak awit dakon bami unun do nandaneq nandan gadat awit unun yolek yan gin egipni.

⁸ Yesu Kristo unun kulabigi mini apma, ae abisok, ae don egi anan kikdisak teban.

⁹ Yan-do, amin da gen njwakn-wari di dayin dekba nandan gadatji di witald kwam. Nin Pin-kop dakon nandan yawotni yipno unun da butnin pan-teban aban atnen. Jap noknok dakon gen teban yolyol anpak da amin dakon but aripmi dima pan-teban asak. Unun anpak da amin kinda aripmi dimasi anpulugokdisak. ¹⁰ Mukwa sogok amin da yo dangwi ton altakon dapbi unun ban non. Mani nin altanin njwakn-wari kinda

tosok. Unun altakon mukwa sogok amin da jap aripmi dima noknogi.

¹¹ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da sipsip ae bulmakau dakon yawini yokwi wiririt do Yut Buri Telagisi unjungwan pawigisak, mani bami yut yomayo da wanga sosen. ¹² Yan-gin Yesu dakon yawini da minat aminyo pan-telak aban telagisi ani do kokup pap dakon yoma kaga da wanga tepmi pagit. ¹³ Yan-do, nin kisi yut yomayo da wanga kinjek unun da mayagi pagit ninyo unuden gin panen. ¹⁴ Nido on miktimon nin dakon kokup pap toktogi kinda dima tosok. Mani kokup pap kinda don noman tokdisak nin unudon kinen dosi nandaman. ¹⁵ Yan-do, nin yipman deri mini Yesu da manon Pin-kop an-kisin kimotnen. Yan anen unun da gen dolumnin dakon paret asak. ¹⁶ Minat aminyo do anpak tagisi anyomni, ae notji pan-pulugok do yo kabisi ban notji do yomin yomin ani. Unun anpak do dima in-toni, nido unun paret kinda, Pin-kop da unun do galak tosok.

Pin-kop da nin panpuluganban tagisi egipnen

¹⁷ Kila aminji kilasi an unun don pi awit dakon mibili Pin-kop iyikdan, do gawak yominek geni guramitni. Yan ani kan, kisik kisigon da pini akdan. Mani butjik pani kan, unun da ji dima pan-pulugokdisak.

¹⁸ Ji nin do bisit ani. Pin-kop da dabilon butningwan gwaljigi mini yan-si nandaman, ae yo morapmon anpak kilegisi ban-gin ak do nandaman. ¹⁹ Nak jikon tepmisi tobil opben do bisit an kimotni.

²⁰ Amin Taginin Yesu, sipsip dakon Kila Amin madep, unun da sanbek sanbek dagok dagogi mini unun anteban ak do yawini parekgit. Unun Pin-kop da kimoron nan aban pidagit. Abisok Pin-kop but yawot ami da ²¹ ji pan-tagap aban egip egipjikon yo tagisi morap da tugaq daba iyi dakon galaktok yol kimotni dosi nandisat. Yesu Kristo da pi agit do anek unun da ninon pi aban anpak morap iyi galak tosok unun an mudonen. Tilimni dagok dagogi mini tan

aŋaŋ kıkđısak, do mani aŋkısıŋ kımotneŋ.
Uŋun asi.

Mibi gen

²² Not kabı, nak ji dakon but paŋteban ak
do gen on mandaŋ damısat uŋun do mırak
pakyaŋsi yopni, nido gen on mandısat
uŋun dubađısi đıma.

²³ Ji yaŋ nandani, notnin Timoti uŋun
dam tebanon naŋ yıpba kılı kıđıt. Nagon
tepmı apjak kaŋ, nit ji dandak do apdeŋ.

²⁴ Nin dakon gıldat tađı yıpno kıla amınji
gat ae Piŋkop dakon mıŋat amın kabını
kısikon abısak. Ae amın kabı Itali mıktım
yıpmaŋ apgwıt uŋunyo kısı gıldatni tađı
yıpba jikon abısak. ²⁵ Piŋkop dakon nandaŋ
yawotni ji kısikon tosak do bısit asat.

Papia Jems da Mandagit

But piso gen

Papia on Yesu dakon padige Jems da mandagit. Jems unun Yesu yolyol amin Jerusalem egipgwit dakon kila amini egipgut. (Yabekbi 15.13 unudon koki.)

Jems da on papia mandagit unungwan Pinjkop dakon minjat aminyo da ni anpak tagisi ban yolek ani dakon gen tagisi morapmi mandagit. Minjat aminyo da nandak nandak tagisi ban timigek ae Pinjkop dakon gen pakyanji abidan kimotni do tilak gen morapmi mandagit.

Jems da gen tebai yan yosok: Yesu nandan gadan imjak amin isal egipmi mini. Amin do anpak tagisi ban an yomin kimotjak, unun da gak nandan gadat tebaisi asal yan minjat aminyo yoliban kokdan.

*Nin panjkewalon tebaisi atneñ, yan anjek Pinjkop gat tagisi egipneñ
(Kilapmi 1.1-18)*

¹ Nak Jems, Pinjkop ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon oman amini. Papia on Israel amin 12 kabi ji kokupji yipmanek miktin njaknjwarikon kiwit da ekwan ji do mandan yipbo obisak. Gildat tagisi.

Panjkit da nin panjeban asak

² Not kabi, panjkit mibili mibili altan damni bisapmon butjik kinda jikon dima tosak, kisik kisik dagin jikon tosak. ³ Nido ji nandan, yo noman tanjek nandan gadatji panjkitdak, unun da tebai agek jigi guramitneñ dakon anpak panalon asak. ⁴ Toktogisi tebaisi agek jigi guramitni, yan anjaka unun anpak da jikon teban tosak. Yan anjek Pinjkop dakon anpak kinda do wadak wadak dima ani. Anpakji da tagisi ae kilegisi akdisak.

Nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak amin unun bisit asak

⁵ Ji da binapmon amin kinda nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak kan, Pinjkop da nandak nandak imjak do bisit

asak, anjakwan Pinjkop da imdisak. Pinjkop da amin morap do yo morapmi yomisak, ae bisit iyan amin do yanba yokwi tok dima an yomisak. ⁶ Mani unun amin nandan gadatsi anjek Pinjkop do bisit asak. Nandan gadatni timisok di yipman degek “Pinjkop da unun namdisak bo dima” yan dima nandisak. Nido amin but bamot an unun tap pakbi mirim da pisonjakwan tamalikgan unun yombem. ⁷ Unuden amin Pinjkop da yo kinda namdisak yan dimasi nandisak. ⁸ Unun amin dakon nandak nandakni yo dikon di yopman yopman asak, anjek anpak morap asak unun kosit nan gin kanjek dima agisak.

Yoni mini amin gat ae yoni morapmi amin gat dakon gen

⁹ Not kinda yoni mini kan, kisik kisik tagi asak, nido Pinjkop da dabilon man madepni ton da egisak. ¹⁰ Ae yoni morapmi amin Pinjkop da mani abin yipmandak, do kisik kisik tagi asak, nido jareñ da biripmikwan unun da tilak kimotdan. ¹¹ Gildat da wisak bisapmon gildat tepmisi wusijek jon pindakban kibidan mudon. Jon dakon jareñi man mudanjakwa, tilimni tagisi unun wagil pasilgan. Unuden gin yoni morapmi amin pini mibili mibili sigin anjek kimot akdan.

Pinjkop yo tagisi an nimijek yokwikon dima panjisak

¹² Panjkewal morap noman tonon jigi guramigek tebai akdak amin unun kisik kisik tagi asak. Nido panjkit morapmon tebai atjak kan, Pinjkop da minjat aminyo but dasi galak tan iman unun do egip egip dakon pelit tim tilimi ton yom do yan teban tok agit, unun imdisak.

¹³ Yokwi ak do panjkit noman tan iba “Pinjkop da anjkitban asat” yan amin kinda da dima yogogi. Nido, yokwi da Pinjkop aripmi dima anjkitjak, ae Pinjkop da amin kinda yokwi asak do dima anjkitdak. ¹⁴ Mani, nin kalon kalon dakon but dakon galaktok yokwi da panjkitban yokwi agak dakon galaktok noman toso. ¹⁵ Unun but dakon galaktok yokwi unun minjat kinda da monji kwapmi awildak yombem da don

yokwi aňalon aban noman tosoĸ. Ae yokwi da si tagosok bisapmon kimot aňalon asak.

¹⁶ Notnonisi, ji bikbik iba yokwi ami da ji di paňkilikban. ¹⁷ But galak dakon yo morap tagisasi uňun Dat da yopban kwen da paň. Dat, kundukon tenŕenŕi morap wasagit amin, uňun aňpakni kulabik dimasi asak. Uňun gildat paňopmon yo dakon wupni dubak toň da ae don pisip toň uňun yombem dima. ¹⁸ Uňun yo morap wasagitgwan amin nin da wukwini egipnenŕ do aňek iyi dakon galaktok yolek gen bami niban miňat monjini dagagimaň.

Nin Piňkop do bamisi nandan gadan imamaň kaň, aňpak tagisi kisi aneň

(Kilapmi 1.19–5.6)

Nin geni nandanek guramitnenŕ

¹⁹ Not kabino, pakyaňsi nandani. Ji morap gen nandak do mirak pakyaňsi yopni, mani gen tepmi dima yoni, ae butjap tepmi dima nandani. ²⁰ Nido, amin dakon butjap da Piňkop dakon aňpak kilegi dima aňalon asak. ²¹ Yaň do aňek aňpak iňani mibili mibili gat ae aňpak yokwi morap jikon madepsi ireň tosoĸ, uňun wiriritni. Aňek disi do nandaba piňakwa egek Piňkop da gen uňun butjikon kwaokgit uňun naň abidoni. Gen uňun da ji yokwikon baň tagi timitjak.

²² Mani gen uňun isal dogin dima nandani, si guramitni. Isal dogin nandan kaň, disi baň paňkewalgaň. ²³ Amin kinda Piňkop gen isal dogin nandanek dima guramikdak kaň, uňun amin kinda da wupni pakbi idapmon kosok uňun yombem. ²⁴ Uňun iyi dakon tomno dabilni kosok, mani kiňek tomno dabilni uňun nianen uňun tepmisi iňtosok. ²⁵ Mani gen teban gwaljigi minisi uňun da yokwi dakon tapmim tuwilek nin pulugaň nipmaňdak, do amin kinda da uňun gen teban pakyaňsi kaňban pisaňakwan geni dima iňtaňek guramitjak kaň, Piňkop da uňun amin aňpulugaňakwan pi morap asak uňun tagisasi noman tokdaň.

²⁶ Amin kinda “nak Piňkop gawak imim silip aň kimokdot” yaň nandisak, mani

gen kagani dakon kila tagi dima aňek gen yokwi morapmi yosok kaň, uňun amin iyi naň top aňkewaldak, ae Piňkop gawak imim dakon silip asak uňun yo isalisi. ²⁷ Piňkop gawak imim dakon silip Piňkop Dat da kaňban gwaljigi minisi ae gulusuňni mini asak uňun yaň: Nin miňat monjyo meň datyoni kimakbi gat, ae sakwabat gat do nandak nandak aňek paňpulugaňek jigini guramitnenŕ, ae nin dakon aňpak kila tagisi aneň, aňapno miktim on dakon aňpak yokwi da paňupbal aban Piňkop da dabilon iňani dima egipnenŕ.

2

Nin amin morap kisi do aňpak aripsi gin aneň

¹ Not kabino, Amin Taginin Yesu Kristo tilimni madepsi, uňun nandan gadan iman, do amin kinda do aňpak tagi aňek ae kinda do manji imni kaň uňun tagi dima. ² Amin kinda yik imalyo tagisi baň paňek ae kisit tamikon sip gol naň wasaňbi kinda yipmaňek ji dakon muwut muwut yutjikon wigakwan yoni mini amin kinda imalni dagaňbi ae yokwisi kinda uňunyo kisi wugisak, ³ aňakwal ji da aňpak tagi amin yik imalyo tagisi baň pak uňun do aň imiňek yaň iyaň, “Gak obiň on tamo tagisikon yikgi”, ae yoni mini amin yaň iyaň, “Gak amodon akgi” bo ae “Nak da kandap da kapmatjok mibilikon yikgi” yaň iyaň kaň, ⁴ amin diwari tagi ae diwari yokwi yaň nandan yaň asak. Yaň aňek ji kokwin amin dagaňek nandak nandak yokwikon da kokwin aň.

⁵ Not kabino nandani. Miktim amin da dabilon yoni mini ekwaň amin, uňun baňgin Piňkop da nandan gadat madepsi tugaň yomiňakwan egipni do kili manjigit. Kalip yaň teban tok yaň agit, amin but dasi galak taň iman uňun yopban iyi amin kila asak da kagagwan egipdan, do yoni mini amin iyi amin kila asak da kagagwan egipni do kili manjigit. ⁶ Mani ji da yoni mini amin uňun nandaba piňban yomaň. Namin da pabiň depmaňek jigŕ damiňek ji timik gen pikon depmaňgaň? Uňun

yoni morapmi amin dagin anpak unun an.
⁷ Pin kop da Kristo dakon mani tagisi jikon yipgut, nan namin da unun do nanda-ban pinakwan jigilak gen yon? Unun yoni morapmi amin dagin yon.

⁸ Pin kop unun kila amin madepnin, unun da papianikon gen teban kind a nimgut da yan yosok:

“Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”
 Ji gen teban unun but dasi guramitni kan, ji anpak tagisi an. ⁹ Mani amin kind a do anpak tagi anek kind a yum koni kan, unun yokwi an. Anakwa gen teban unun da yan nolisak, ji gen teban tuwil tuwil amin. ¹⁰ Amin kind a Pin kop dakon gen teban morap kisi guramigek kaloni kind a nan gin kirinikdak kan, unun amin gen teban morap kisi kirinikdak da arip gulusunni ton. ¹¹ Nido, Pin kop da yan yagit:
 “Minjat eyo kili abi, ji yumabi anpak dima ani.”

Ae yan kisi yagit:

“Ji amin dima dapba kimotni.”

Do yumabi anpak dima agil, mani amin kind a anakbi kimakgit kan, gak gen teban morap tuwil tuwil amin kind a dagagil.

¹² Pin kop da anpakji kokwin asak bisapmon unun ji pulugan depmandak dakon gen teban unun do nandane k kokwin akdisak. Do ji unun do nandane k amin do bupmi nandane k toktogisi gen yogokji gat ae anpakji gat dakon kila tagisi ani. ¹³ Nido amin kind a amin do bupmi dima nandagit kan, Pin kop da gen pikon kokwin asak bisapmon bupmisok kind a dima nandan imdisak. Mani amin do bupmi nandagit amin unun gen pikon teban tokdisak.

Nandan gadat anpak tagi dima panalon asak, unun nandan gadat yo isali

¹⁴ Not kabino, amin kind a da “Nak Kristo nandan gadan imisat” yan yosok, mani anpak tagi dima asak kan, nandan gadat unuden da yokwikon ban tagi abidosak? Unun dimasi. ¹⁵ Panmuwukbi notnin kind a bo ae saminin kind a imalni yokwi gin,

anakwan japni mini kan, ¹⁶ jikon da kind a da yan iyisak, “Butgo yawori tanakwan pan ki nanjali egipbi, ae kin jap nanek butgo tugosak”, mani imal bo jap dima imisak. Isal gen gin iyik unun da nian anpulugosak?

¹⁷ Nandan gadat dakon anpak kisi yan gin. Nandan gadat isal tanek anpak tagi kind a dima noman tosak kan, unun yo isali.

¹⁸ Mani amin kind a da yan yosak, “Amin diwari nandan gadat anakwa amin diwari anpak tagi an.”

Yan yanban kobogi yan yokdisat, “Gak nandan gadat anek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nak nianon da gak dakon nandan gadat koken? Mani, nak dakon anpak tagi da nandan gadatno golikdisak.”

¹⁹ Gak “Pin kop kaloni dagin egisak” yan nandan gadasal. Unun tagi. Mani kon yo kisi yan gin nandan gadane k madepsi nimnimikgan. ²⁰ Nandan kokwingo tagi dima amin, gak nandan gadat gin anek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nandan gadatgo unun yo isali. Gak gen on dakon mibili nandak do nandisal? Kan, nandaki, ²¹ kalip babiknin Abraham da monji Aisak altakon yipmanek Pin kop do paret aban Pin kop da yo agit unun kanek amin kilegi yan iyigit. ²² Pakyan si nandaki. Abraham dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi unun kaloni gadagimal, anakwan unun anpak tagi da nandan gadatni aripmisi agit. ²³ Do Pin kop gen papiakon gen kind a tosok unun bami noman tagit. Gen unun yan:

“Abraham unun Pin kop do nandan gadat aban, Pin kop da amin kilegi yan iyigit.”

Ae amin da Abraham do Pin kop dakon notnisi yan iyiwit. ²⁴ Do yan si nandani, amin kind a isal nandan gadat dogin Pin kop da amin kilegi yan dima iyisak. Amin kind a anpak kilegi asak unun do nandane k amin kilegi yan iyisak.

²⁵ Yan gin kosit oba minjat Reap da amin panman ak amin bamot unun uwal da dapni yan do pan kisibinek yabekban kosit njakwat nan tobi kigimal, do Pin kop da minjat kilegi yan iyigit. ²⁶ Nin nandan,

amin kinda wupni kili yipman dekgit kan, unun amin kili kimakgit. Yangin, amin kinda nandan gadat anek anpagon dima yipmandak unun amin nandan gadatni kili kimakgit.

3

Nin gen yogoknin dakon kila tagisi anej

¹ Not kabino, jikon da amin morapmi da Pin kop gen yoyindet pi ak do nandak nandak dima ani. Nido ji nandan, Pin kop da minjat aminyo dakon anpak kokwin asak bisapmon minjat aminyokon yoyindet pi an amin unun pakyan si kokwin akdisak.

² Nin kisi morap gulusun morapmi aman. Mani amin kinda gen kagani dakon kila anek gen yokwi kinda dima yosok kan, unun amin gwaljigi minisi, ae unun da giptim diwat morapni kisi kila tagi asak. ³ Os da nin dakon galaktok yolek kosit agipni do gen kaganikon ain tim yopman gaman. Yan anek giptimni kisi iligapno nin dakon galaktok yolek akwan.

⁴ Ae tap wakga yo kisi do nandan. Tap wakga unun yo madepsi daman, ae mirim madepsi da pisonakwan tap idapmon agisak. Ae tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik unun moninjisisok. Mani tap wakga awildak amin timi kindakon kik do asak kan, unun tap wakga dakon yo unun antobil tobil anakwan dukwan kik do nandisak unudon kisak. ⁵ Unuden gin, gen kaga unun giptim dakon diwari moningok kinda, mani iyi dakon man awigek yo madepsi do yosok.

Kindap moningok kinda da sojek madepsi anek koron sojek kindap morap tagini sosak. ⁶ Gen kaga unun kindap kinda, yokwini unun madepsi daman. Unun da kindap tepmisi kwan sosok unun da tilak anpak yokwi mibili mibili panalon anek egip egipnin madepsi panupbal asak. Ae Sunduk Tipdomon egisak unun da amin da gen kagakon kindap unun yipban sosok.

⁷ Amin da jon kilap mibili mibili gat, ae minam, ae tunon amin, ae tap idapmon yo morap ekwan unun timigek yo unun kilani anakwa unun da kisiron ekwan. ⁸ Mani gen kaga unun tapmimni madep do amin

kinda da iyi dakon gen kaga kila aripmi dima asak. Bisap morapmi gen kaga gen yokwi morapmi yosok. Unudon amin dapdap marasin yokwi madepsi tugawit da ton. ⁹ Gen kagakon da Amin Tagi Datnin ankisaman. Mani bisap diwari nin da minjat aminyo Pin kop da iyi yombem wasagit unun jobit yoman. ¹⁰ Gisam yomyom gat ae jobit gat kisi unun gen kaga kalonon dagin noman tomal. Not kabi, unun tagi dima. ¹¹ Pakbi dabil kalonikon da pakbi si noknogi ae amin da dima noknogi yo kisi aripmi tagi potpori? ¹² Not kabi, pik kindap da olip sop tagi potni? Ae wain nap da pik kindap dakon sopmi tagi potni? Yangin pakbi isipmi da pakbisi aripmi dima dagoni.

Nandak kokwini tagisi amin da anpak tagisi akdisak

¹³ Ji da binapmon nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi amin kinda egisak kan, unun amin bisapmi bisapmi anpak tagisi asak, ae nandan kokwini tagisi do iyi dakon man dima awigisak. Yan anakwan amin da kanba amin nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi asak. ¹⁴ Mani ji tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok an kan, ae bisapmi bisapmi ji disi dakon man pawigik do kosit wusik an kan, nandan kokwin tagisi gat ae nandak nandakji tagisi gat do kisik kisik dima ani. Top anakwa anpakji da gen bami di abin yipban. ¹⁵ Nandan kokwin yokwi unuden Kwen Kokup da dima pisak. Unun on miktim dakon yo gin. Unun Pin kopmon da dima abisak, Sunduk da analon asak. ¹⁶ Nandani, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok anek bisapmi bisapmi iyi dakon man pawigik do kosit wusik an amin da binapmon pidok pidok madepsi noman tosok, ae anpak yokwi morap unudon da noman ton.

¹⁷ Mani amin nandan kokwin tagisi Kwen Kokupmon nani ban timikgan unun da anpak yan an: Mibiltok nandak nandak gwaljigi mini unun yolgan, ae unun da bunon amin gat but kalon si ekwan, ae anpak yawori an yoman, anek pinbisi egek amin diwari dakon gen nandanek ekwan,

ae amin do bupmisi nandan yominek anpak tagisi anyoman. Unun amin morap kisi do anpak tilak kalonikon gin anyoman. Ae jamba but anpak dima an, unun anpak tagi yol kimokgon. ¹⁸ Nin but kalon ekwaman kan, unun jap yet kwaokgaman yombem. Do unun but kalon anpagon jap da pigaga kwon unun da tilak anpak tagisi da egip egipninon noman tokdan.

4

Miktim dakon anpak do galak ton amin unun Pinjkop dakon uwalni

¹ Gen emat gat ae butjap ukwayityo binapjikon noman ton unun mibili nido noman ton? Unun yokwi dakon but suligik dakon anpak mibili mibili butjikon emat an, unun da gen emat ae butjap ukwayityo panalon an. ² Ji yo timit do nandan, mani dima timikgan, do ji amin dapba kimokgon. Ji yo do pindak galaktok an, anek unun aripmi dima timitni, do butjap ukwayit yo anek gen emat an. Pinjkop da yo damjak do bisit dima an, mibili yan do anek yo dima timikgan. ³ Ae yo timit do bisit an bisapmon yo dima timikgan, nido nandak nandakji kilegi dima tanakwan Pinjkop bisit an iman. Ji but dakon galaktok yokwi yolek giptimji da kisik kisik asak unun dogin nandan.

⁴ Minjat da eni yipmanek kin yumabi anpak asak unun da tilak ji Pinjkop kili yipman dek mudan. Nandani, miktim dakon yo do galagi nandisak amin unun Pinjkop do kuragisi nandan imisak. Unun dima nandan, ma? Nandani, on miktim not animisak amin, unun Pinjkop dakon uwalni dagosok. ⁵ Pinjkop dakon papia da yan yosok, "Wup unun Pinjkop da nin da butgwan yipgut unun yo morap yopman mudanek iyi dogin galaktan kimotnen do nandisak." Gen unun gen isali yan nandan, ma? ⁶ Mani Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi an nimisak. Mibili yan do anek Pinjkop dakon papia da yan yosok:

"Pinjkop da amin iyi dakon man pawikwan amin yo ak do nandan unun dima ani do kosit sopman yomisak,

mani amin iyi do nandaba pan unun nandan yawok yominek yo tagi an yomisak."

⁷ Do ji disi do nandaba pinakwan Pinjkop da yongamgan egipni. Sunduk kosit sopman iminjakwa depman dek pasal kikdisak. ⁸ Pinjkop da kapmatjok kini, anakwa Pinjkop ji da kapmatjok apjak. Yokwi pakpak, amin da kisitni pakbikon suganba kilegisi an, unun da tilak butjikon yo yokwi ton unun suganba kilek tan mudoni. Jamba but amin, butjikon nandak nandak yokwi ton unun wiririk mudoni. ⁹ But yokwi anek kunam morapmi tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek kunam tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek butji jik tanakwa egipni. ¹⁰ Amin Tagi da dabilon disi do nandaba pini. Yan ani kan, Amin Tagi da ji pawigikdisak.

Nin amin do yanba yokwi tok dima anen

¹¹ Not kabi, panmuwukbi notji diwari do yanba yokwi tok dima ani. Amin diwari do yanba yokwi tok asak bo ae notni dakon anpak kokwin asak, unun gen teban do yanba yokwi tok anek gen teban kokwin asak. Ae gen teban kokwin asal kan, gak gen teban dima guramikdal, unun gen teban dakon kokwin agak amin dagal yan asak. ¹² Pinjkop kalon dagin gen teban panalon agit, unun kalon dagin Gen Kokwin Amin egisak. Ae unun kalon dagin minjat aminyo yokwikon ban tagi timitjak, ae tagi panjupbal asak. Do gak namin da amin dakon anpakni kokwin asal?

Nin kwen wigik dima anen

¹³ Jikon amin diwari da yan yon: "Abisok bo anwa kokup pap kindakon kin monen ilit pi anek bilak kinda egipnen. Yan anek monen morapmi timitnen." Yan yon amin ji do gen yipmandat. ¹⁴ Ji gen unuden ban yon, mani anwa yo ni da noman toni unun dima nandan. Egip egipji mukwa da yan noman tanek bisap pisipmisok gin tanek wagil pasilgan unun yombem. ¹⁵ Ji yan gin yoni kan tagi, "Amin Tagi da galak tosagon nin sigin egek yo unun ak do nandaman unun anen." ¹⁶ Mani disi dakon man

pawigek disi pi madep akdan unun do yon. Unun yokwisi. ¹⁷ Pakyañsi nandani, amin kinda anpak tagisi kinda ak do nandanek dima asak kan, unun amin diwarini ton.

5

Yoni morapmi amin kobogi yokwisi timitdan

¹ Nandani! Yoni morapmi amin ji do gen yipmandat. Kunam tagek yan tidoni! Nido jigi madepsi da jikon noman tan damdisak. ² Yo morapji gat ae tilimji gat kili miktan mudan. Ae imal morapji yo monin da kili nan mudan. ³ Golji gat ae silwasi gat unun manut an mudan. Unun manut da ji dakon yokwisi panoman aban nomansi tetenokdan, anek manut da giptimji kindap da yan sonba sokdan. Mibi bisap kili ununjok noman tokdisak, anakwan ji isal dogin yo morap gat moneñ gat panmuwukgan. ⁴ Nandani. Pi monji da pigagasi jap pawit. Anakwa ji da yuman nogini diwari pankutnanek diwari gin yomgwit. Moneñ diwat unun da Pin kop da anpakji yokwi unun dakon kobogi damjak do madepsi yan tidon. Ae pi monji unun dakon bupmi kunamyo da Amin Tagi Tapmim Ami da miragon kili pigigit. ⁵ Miktimon egipgwit bisap morapmon ji yo tagi tagi morapmi timigek disi dogin nandanek kisik kisik anek egipgwit. Jap morapmi nanek madepsi tagawit, do dikba kimotni dakon bisap kili noman tak. ⁶ Amin kilegi gen yan yominjek kili dapba kimakgwit. Unun iyi kutnok do yo kinda dima awit.

Nin tebai agek bisit anek Amin Tagi dakon abap do jomjom anen

(Kilapmi 5.7-20)

Nin jigi guramigek Amin Tagi dakon abap do jomjom anen

⁷ Do not kabi, butji yawori tanakwa jigi guramigek Amin Tagi da ae apjak unun do jomjom ani. Disi nandan, pigagani ton amin unun jap tagisi kwokdan unun

do jomjom anegisak. Unun butni anteban anek yawori egek jomjom anakwan sikak gildatyo da pini anakwal don bami pasak. ⁸ Jiyo kisi butji yawori tanakwa jigi noman tan daman unun guramitni, nido Amin Tagi da apjak bisap unun kwan tosok. ⁹ Not kabi, notji do yanba yokwi tok dima an an ani. Pin kop da gen pikon di depban. Nandani, Gen Kokwin Amin Madep yoma kagakon akdak.

¹⁰ Not kabi, kombi amin kalip Amin Tagi da manon yan tetenok awit unun do nandani. Uwal da yo yokwisi anyomgwit, mani butni yawori tanakwa jigi unun guramigkwit. Ji unun dakon anpak timigek yolni. ¹¹ Nandani, nin yan yoman, “Amin butni anteban anek yawori egek jigi guramigan unun Pin kop da gisamikban kisik kisiksi ekwan.” Jop dakon geni kili nandawit. Unun butni anteban anek yawori egek jigi morap noman tan imgwit unun guramigkit. Disi nandan, don Amin Tagi da anpak tagisi an imgut. Asi nandaman, Amin Tagi da amin nin do but dasi galak tan nimisak, ae bupmi madepsi nandisak.

Gen yan anteban ak dima ani

¹² Not kabi, gen madepsi kinda unun yan: Ji Kwen Kokup bo miktim bo ae yo di da manon genji dima yan anteban ani. Yo kinda ak do nandan kan “Asi” yan gin yoni. Mani dima ak do nandan kan “Dima” yan gin yoni. Genji yo di da manon yan anteban aba Pin kop da kobogi yokwi di daban.

Amin kilegi dakon bisit unun tapmimi ton

¹³ Jikon da kinda jigi pasak kan, Pin kop do bisit asak. Ae kinda dakon but kisik kisik nandisak kan, unun Pin kop dakon man ankisik do kap yosak.

¹⁴ Jikon da kinda sot asak kan, panmuwukbi dakon kila amin yan yoba opni. Abinek Amin Tagi da manon bit nelak giptimikon son iminek Pin kop da anpulanban kilek tosok do bisit ani.

¹⁵ Pin kop do nandan gadanek bisit ani kan, Amin Tagi da sot amin unun anmilib anek aban pidokdisak. Ae yokwi agit

kaŋ, Amin Tagi da diwarini wiririk imjak.
¹⁶ Yaŋdo, ji kalon kalon diwarisi Pinƙop dakon miŋat aminyokon yaŋkwok ani. Aŋek ji kalon kalon Pinƙop da amin diwari paŋpulugosak do bisit ani, aŋakwa Pinƙop da ji paŋmilip asak. Amin kilegi kinda da bisit asak kaŋ, bisitni uŋun tapmimi toŋ, ae amin diwari tagisi paŋpulugogi. ¹⁷ Elaija miktin amin nin yombem. Mani sikak dima mosak do bisit tebai aŋakwan, sikak dima maŋakwan bilak 3 ae kanek 6 agit. ¹⁸ Don bisit aeni aŋakwan kundu da sikak yipban maŋakwan pigaga jap aeni kwawit.

Kosit yipman dekgit amin abidan aŋopneŋ

¹⁹ Not kabino, jikon da kinda Pinƙop dakon gen bami yolyol kosit yipman degakwan amin kinda da abidan aeni aŋopjak kaŋ, ²⁰ uŋun amin aŋpak tagisisi naŋ asak. Gen on do pakyaŋsi nandani. Amin kinda yokwi pakpak amin kinda aŋpulugaŋek kosit yokwikon naŋ abidan Pinƙopmon ae aŋopjak kaŋ, uŋun amin yokwi pakpak amin kimoron naŋ abidanakwan kimot dima asak. Ae Pinƙop da yokwi pakpak amin dakon yokwini morapmi yopman yomgut.

Papia 1 Pita da Mandagit

But piso gen

Pita unun Yesu dakon panjet 12 kabikon nani kindi da on papia unun Yesu yolyol amin jigi morapmi paba unun dakon nandan gadatni panjeban ak do mandagit. Yan yosok, Yesu yolyol minat amin Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do aeni nandani dosi yosok. Yesu kimagek kimoron da pidagit, anek aeni tobil ap do yan teban tok agit. Yan teban tok unun agit unun do nandanek apjak do jomjom ani.

Asi, Yesu yolyol amin jigi pan, mani jigi unun nandan gadatni panjilit do noman ton. Do nandan gadat tebaisi abidan kimagek wigi Kristo da aeni tobil apjak bisapmon wigakwan unun bisapmon tomni tagisi timitdan.

No Rule Pinjok dakon minat amin kabisi agiman, do anpak tagisi ban anek, yo tagisi abidok do nandanek jomjom aman unun abidonej

(Kilapmi 1.1–2.10)

¹ Nak Pita, Yesu Kristo dakon yabekbini. Papia on mandisat unun Pinjok dakon minat aminyo ji uwal da jigi daba wasen ki provins Pontus, ae Galesia, ae Kapadosia, ae Esia, ae Bitinia unudon kin kin awit da ekwan ji do mandisat.

² Kalipsigwan Pinjok Dat da ji kili nandan daminek iyi dakon minat aminyo dagoni do kili manjigit. Unun Telagi Wup da panpuluganban egip egipji kisi Pinjok do parek iminek telak tanek Yesu Kristo dakon gen yol kimotni, anakwa Yesu dakon yawini da ji sugan depban Pinjok da dabilon gwaljigi mini ani, yan do anek ji kili manjigit.

Pinjok da nandan yawot madepsi an daminek butji panyawot aban yaworisi tosak do bisit asat.

Egip egip tagisi da nin do Kwen Kokupmon jomanek tosak

³ Nin Pinjok dakon man anjisinenej, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjokni ae Datni. Nin do bupmi madepsi nandan nimgut, do Yesu Kristo kimakbi tamokon nan aban pidagit, anek unun kosiron da Pinjok da egip egip kalugi nimgut. Ae egip egip kalugi wagil tagisi nin do anoman agit unun abidoneji yan nandanek jomjom anek ekwaman. ⁴ Nin Kwen Kokup dakon egip egip abidonej do kili manjigit. Egip egip unun aripmi dima tasik togi, ae Pinjok da dabilon gwaljigi minisi, ae mudok mudogi minisi. Egip egip unun Pinjok gat kisi Kwen Kokup egipnenej bisapmon abidonej do Pinjok da kili manjigit. ⁵ Kristo nandan gadan iminakwa Pinjok da tapmim madepnikon da ji panjutnosok. Unun da ji yokwikon ban timigek panpuluganban tagisi egipni do nandisak, ae yo unun ak do nandisak unun mibi bisapmon noman aban tentenokdisak. ⁶ Pinjok da yo unun akdisak, ji unun do nandanek kisik kisik an. Mani abisok bisap pisipmisok dogin panjilit mibili mibili da noman tan daminakwa tepmi pan.

⁷ Pinjok da ji dakon nandan gadat anjilik kok do anek panjilit yum pindagakwan aban. Nin nandan, gol unun yo tagisi, mani gol unun yo tasik togi, do ji dakon nandan gadat da gol yapmandak ae wagil tagisisi. Amin da gol unun asi gol bo yan do kindapmon sonjek anjilik kon. Do nandani, panjilit mibili mibili altan daba nandan gadatji tebaisi sigin tosak kan, mibi gildaron Yesu Kristo noman altosak bisapmon ji do kisik kisik nandan daminek man madep damdisak.

⁸ Ji Yesu dima kawit, mani but dasi galak tan iman. Abisok dima kon, mani nandan gadan iminek but galaksi nandan. But galak unun da miktim dakon kisik kisik morap yapman mudosok. Unun gen kaginini da aripmi dima yan tentenan mudogi. Dimasi. ⁹ Kristo nandan gadan iman do anek Pinjok da ji yokwikon ban timikdak.

¹⁰ Kalip kombi amin da Pinjop da abisok nandan yawok daminek jikon yo tagisi akdisak unun do yan tenjenok awit. Pinjop da nin yokwikon ban timitdisak unun dakon mibili nandak do pi madepsi awit. ¹¹ Kristo dakon Wup da kombi amin da butgwan yigek gen kagakon da Kristo da tepmi mibili mibili pakdisak anek don man madep pakdisak unun do yan kwok agit. Anakwan kombi amin da nandawit, “Ni bisapmon nin yokwikon ban timitjak amin apjak?” ae “Unun bisapmon ni yo da noman tokdisak?” ¹² Mani, Pinjop da yan yoligit, yo morap noman tokdan do kombi gen yawit, unun da bisapmon dima noman toni. Abisok ekwan amin ji da bisapmon noman toni do yawit. Telagi Wup Pinjop da Kwen Kokup nan yabekban pigit unun da amin tapmim yoban Gen Bin Tagisi yan tenjenok anek Pinjop da yo asak do kili dayiwit. Anelo kisi Pinjop da ji do yo tagisi agit unun pindak nandanyo akdo tagisi nandan.

Pinjop da telagi egipnenj do yosok

¹³ Do bisapmi bisapmi nandak nandakji si pantagap anek egipni, anek disi do kila tagisi anek egipni. Yesu Kristo da noman altosak bisapmon Pinjop da nandan yawok daminek jikon yo tagisi unun akdisak unun do nandan gadat tebaisi anek jomjom ani. ¹⁴ Minjat monjiyo da gen guramit an unudenj ani. Kalip nandak nandakji mini, do galaktok yokwi mibili mibili yolgwit, mani abisok anpak unun dima yolni. ¹⁵ Pinjop da ji kili yan damgut, unun telagi, do yo morap anikon jiyo kisi telagi egipni. ¹⁶ Nido Pinjop dakon papia da yan yosok: “Ji telagi egipni, nido nak telagi egisat.”

Tomni madep nan nin yuman nagit

¹⁷ Pinjop bisit iyinek “Dat” yan iyan. Dat unun da man timikgaman unun do nandan kokwin dima asak. Nin kalonj kalonj da anpak aman unun pindagek nin kokwin asak. Do on miktimon egipni bisap morapmon, on miktim unun nin dakon kokupsinin yan dima nandani, ae Pinjop

do pasalek unun da yongamgwan gin egipni. ¹⁸ Nido disi nandan, kalip babakji da mibili mini dima nandan pisanek egipgwit jiyo kisi yanjin egipgwit, mani Pinjop da ji yuman nanek unun anpagon ban pulugan depgut. Ae ji yum do miktim dakon yo si tasik togisilwa bo gol ban dima yuman nagit. ¹⁹ Kristo dakon yawi, tomni wukwisi nan yuman nagit. Kristo unun sipsip monin gwaljigi minisi. ²⁰ Pinjop miktim dima wasagit bisapmon, Kristo da ji yuman nosak do kili manjigit, ae abisok mibi bisap on ekwamanon, Pinjop da nin panpulugosak do Kristo yipban kili altan tenjenagit. ²¹ Unun da ji panpuluganban Pinjop nandan gadan imgwit. Unun Pinjop da Kristo kimakbi tamokon nan aban pidanban man madep imgut. Do ji Pinjop do nandan gadat anek yo ak do yan teban tok agit unun do jomjom an.

Nin amin do but dasi galak tan yomnenj

²² Ji gen bami yolgwit, yan anek disi Pinjop da dabilon gwaljigi mini awit. Anek Pinjop dakon minjat aminyo diwari but dasi galak tan yoman. Do abisok pi madepsi an kimagek but dasi galak tan yominj kimotni. ²³ Ji yan ani, nido egip egip kalugi Pinjopmon abidawit unun kimot kimori mini. Pinjop dakon gen dagok dagogi mini unun da egip egip kalugi unun analon asak. ²⁴ Pinjop da papiakon gen yan tosok:

“Minjat amin morap jon da yan bisap dubak dima ekwan,
ae man madepni da jarej da yan tepmi biripmigi monj.

²⁵ Mani Pinjop dakon gen toktogisi tan anan kisak.”

Gen unun jikon Gen Bin Tagisi yan tenjenawit unun.

2

¹ Ji altok altok kalugi kili awit, do anpak yokwi morap yipman mudoni. Top yogok anpak gat, ae jamba but anpak morap gat, ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok gat, ae yanba yokwi tok morap gat unun

kisi yipman mudoni. ² Monji nakerak kalugi mum do galagi madepsi nandan, unun da tilak mum tagisi, ae unudon yo yokwi kinda dima tosok, unun Pinjkopmon da abisak unun timit do galagi madepsi nandani. Mum unun da wupji anpulanganban Pinjkop da egip egip kalugi unun damguron tagan madep ani ae tapmim pani, anek Pinjkop gat tagisi egipni. ³ Yan ani, nido Pinjkop da anpak ninon asak unun kili ankilik kawit, anek Amin Tagi unun tagisi yan kili nandawit.

Amin Tagi unun gwak egip egipmi ton

⁴ Ji Amin Tagikon apni. Unun gwak egip egipmi ton yombem kinda. Minjat aminyo da kanba yokwi aban maba kigit, mani Pinjkop da kili manjigit, anek kanban tagisisi agit.

⁵ Jiyo kisi gwak egip egipmi ton yombem, ae Telagi Wup da tapmimon Pinjkop da panpulanganban iyi dakon yutni dagon. Yan aban ji Pinjkop dakon telagi mukwa sogok amin kabini egek Yesu Kristo da manon paret ani. Unun paret Telagi Wup da ji pantagap aban Pinjkop da paret si galak tosok asak. ⁶ Unun do Pinjkop da papiakon gen kinda yan tosok:

“Nandani, yut kodigikon gwak teban tip kindanan tidosot unun nak da kili manjigim.

Unun gwak tagisi ae tebaisi.

Unun abisok yipbo Saion kokup papmon tosok.

Unun do nandan gadan imni amin mayaktok aripmi dima pakdan.”

⁷ Ji nandan gadat an minjat aminyo yanji nandan, Kristo unun gwak wagil tagisisi. Mani nandan gadat dima an amin, unun do Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

“Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.”

⁸ Ae gen kinda yan tosok:

“Unun da tip da yan kosit obanikon tosok, do amin morapmi kandapmi tidanek piligi pagek tasik tokdan.”

Unun Pinjkop dakon gen abin yipmangan, do kandapmi tidanek piligi pokgon. Kalip Pinjkop da yan ani do kili manjigit.

⁹ Mani, Pinjkop da ji kili manjigit. Ji Kila Amin Madep dakon telagi mukwa sogok amin kabini ekwan. Ji Pinjkop iyi dakon minjat amin kabini ekwan. Egek jikon yo tagisi morap agit unun dakon yan tenjenok ani do yan damgut. Pilin tuk yipman degek tenjenikon apni do yan damgut.

¹⁰ Kalip Pinjkop dakon minjat aminyo dima egipgwit, mani abisok minjat amin kabini ekwan. Kalip Pinjkop dakon bupmini dima abidawit, mani abisok kili abidan.

No Rule Minjat amin diwari da binapmon pilik bamok kilegisi anen

(Kilapmi 2.11–3.22)

Nin Pinjkop dakon oman monjisi egipnen

¹¹ Notnonisi, ji on miktimon kokup nwanjwarikon amin da yan ekwan, ae binap amin yombem. Do yanji dayisat, ji but kalip dakon galaktok yokwi manji yomni. Unun da wupji abin yip do emat asak. ¹² Ji Pinjkop dima nandan iman amin da binapmon pilik bamok kilegisi ani. Asi, gulusun an do gen yan damdan, mani anpakji kilegi koni do don Pinjkop da minjat aminyo gen pikon yop do apjak bisapmon Pinjkop dakon man ankisikdan.

¹³ Gapman mibili mibili dakon geni guramitni, nido Amin Tagi da yan ani do nandisak. Kila amin madep da ji dakon wukwisi egisak do geni guramitni, ¹⁴ ae provins dakon gapman dakon mibiltok amini kisi dakon geni guramitni. Kila amin madep da unun amin yabegek anpak yokwi an amin do kobogi yokwi anyomni, ae anpak kilegi an amin dakon man pawigini do yopgut da ekwan. ¹⁵ Pinjkop da anpak tagisi banjin ani do nandisak. Yan anek kan do nandan kokwini tagi dima amin da gen kagani sopmanjek gen dima yan damni. ¹⁶ Ji minjat aminyo pulugankwi da yan egipni. Mani “nin puluganbi” yan nandanek kin anpak yokwi mibili mibili di abam. Pinjkop

dakon oman monji da yan egipni. ¹⁷ Amin morap kisi do nandaba wukwan yomni, anek Pinjkop dakon minjat aminyo diwari do but dasi galak tan yomni. Pinjkop do si pasalek egipni. Anek kila amin madep do man madep imni.

Nin Yesu Kristo dakon anpak yolek tepmi paner

¹⁸ Oman monji ji kila aminji dakon pinjbini egek nandaba wukwan yomni. Nak kila amin tagisi ji do yo yawori andaman unun dogin dima yosot. Kila amin yo yokwi andaman unun kisi dakon pinjbini egipni.

¹⁹ Pinjkop dakon galaktok yolakwa isal dogin tepmi daba tepmi unun tagi paman yan nandani kan, Pinjkop da unun do tagisi nandakdisak. ²⁰ Mani anpak yokwi anakwa dikba tepmi pani kan, Pinjkop da ji do nandaban tagi asak? Unun dima. Mani anpak tagi ban anakwa dikba unun do tepmi pani kan, Pinjkop da yan do galak tosok.

²¹ Pinjkop da anpak unuden yolni do yan damgut, nido Kristo ji panpulugok do tepmi pagit. Ji da yolni do anpak unun kili doligit.

²² “Unun yokwi kinda dima agit, ae top genyo kisi kinda dima yagit.”

²³ Amin da ibipgwit, mani kobogi dima yobipgut. Tepmi pagit, mani panupbalak do dima yagit. Unun iyi nan Pinjkop yo morap kokwin kilegisi agak amin da kisiron yipgut. ²⁴ Kristo tilak kindapmon akgit anek giptimni nan nin dakon yokwinin imekgit. Yokwi morap yipman mudanek anpak kilegi yol kimotnej mibili yan do anek agit. Giptimni obisi anagakwa tepmi pagit unun da ji panmilip agit. ²⁵ Ji kisi morap sipsip kinda pasilgit da dima nandan pisanek agisak unun da tilak agipgwit. Mani abisok Sipsip Kila Amin Tagisikon tobil apgwit. Unun wupji dakon Kila Amin Tagisi.

3

Minjat eyo dakon gen

¹ Unuden gin, minjat eni ton unun esi dakon pinjbi egipni. Ae unun kabikon wili diwari Pinjkop dakon gen dima guramikgan

kan, minjatni ji but tobil ani do gen dima yanakwa anpakji tagisi banjin pindagek but tobil tagi ani. ² Nido, minjat ji dandaba pilik bamok kilegisi anek pinjbisi ekwan.

³ Minjat ji amin da dandaba tagisi ani yan do busunji dima pantilim ani, ae giptimji gol ban dima pantilim ani, ae imal tagisi ban dima pani. ⁴ Tilim dima tasik tog ban but kagasi pantilim ani. Tilim unun anpak yaworisi ae tayanok egip egip. Anpak unuden Pinjkop da dabilon tagisisi. ⁵ Anpak unuden do galak toni. Nido kalip bisapmon minjat telagi egek Pinjkop da yo tagisi yom do yan teban tok anyomgut unun do jomjom anek unun tilim pawit. Anek eni dakon pinjbini egipgwit. ⁶ Sara unun anpak yolek Abraham dakon gen guramigek amin madepno yan iyigit. Ae ji anpak kilegisi yolek yo kinda do dima pasolni kan, ji unun Sara dakon gwakni.

⁷ Unuden gin, wili minjatni ton, ji nandak nandak tagisi ban yolek minjatji gat tagisi yitni. Minjat dakon tapmim unun wili dakon tapmim yombem dima, unun madep dima, mani minjatyo kisi egip egip kalugi Pinjkop da butgalak do nimisak unun kili abidawit, do ji minjatji do nandaba wikwan yominjek panpuluganek anpak tagisi ban anyomin kimotni. Anpak unun yolek ani kan, yo kinda da ji dakon bisit do kosit sopsop dima akdisak.

Bisapmi bisapmi amin do anpak tagisi an yomnej

⁸ Gen on pandagok do yan yosot. Ji morap kisi but kalon egek amin morap kisi do bupmi nandan yomni. Pinjkop dakon minjat aminyo diwari do but dasi galak tan yominjek nandan yawok yominjek disi do nandaba pisak. ⁹ Amin da yokwi an daba kan, kobogi do yokwi dima an yomni. Ae yanba yokwi tok an daba kan, kobogi do yanba yokwi tok dima an yomni. Kobogi do Pinjkop da yo tagisi anyomjak do bisit ani. Pinjkop da ji yan anek disi gisam timitni do yan damgut. ¹⁰ Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

“Amin kinda egip egipni tagisi noman tanakwan bisap tagisi kok do nandisak kan, unun amin gen yokwi dima yosak, ae top dima yosak.

¹¹ Unun anpak yokwi morap manji yominek, anpak tagisi banjin asak.

Unun amin gat but kalon ak do dakon pi an kimotjak.

¹² Nido, Amin Tagi da amin kilegi kilani anek bisitni do mirak yopmandak, mani yokwi pakpak do nandaban yokwi tan yomisak.”

Anpak tagi anej dakon tepmi tagi panen

¹³ Ji anpak tagisi tebai yol kimagek ani kan, namin da yo yokwi an damjak?

¹⁴ Mani anpak tagisi anek unun do tepmi pani kan, Pin kop da yo tagisi an damdisak, do pasol pasol dima ani, ae nandaba kik dima ani. ¹⁵ Butjikon da Kristo kalon nanjin yipba Amin Tagisi egipjak. Ae yo tagisi do jomjom an unun dakon mibili do dayinba kan, bisapmi bisapmi kobogi yoyik do tagap tok an kimotni. ¹⁶ Mani geni kobogi yawori ae anpak tagisikon da pantobil yomni. Ae Pin kop da dabilon kilegisi egipni. Yan ab Kristo yol do anek anpak tagisi anakwa gen yokwi dayan amin unun mayagi pakdan. ¹⁷ Anpak tagisi anakwa unun do amin da jigi daba tepmi pani kan, Pin kop da ji do tagisi nandakdisak. Mani anpak yokwi anek unun dakon tepmi timitnej kan, unun da yo yokwisi asak.

Kristo da nin yokwikon ban timit do kimot anek ae pidagit

¹⁸ Kristo unun amin kilegisi, mani yokwi pakpak minat aminyo dakon tamo abidanek yokwini wiririgek Pin kopmon timik panjik do anek kimakgit. Unun bisap kalon kinda kimakgit, ae kinda gat dima kimotjak. Unun miktim aminsi da ekwan amin da anakba kimakgit, mani Telagi Wup da tapmimon da pidagit da egisak.

¹⁹ Unun kin wup dam tebanon egipgwit unun do Pin kop gen yan tentenan yomgut. ²⁰ Wup unun da kalip Noa da bisapmon Pin kop gen abin yipgwit. Noa da bisapmon anpak yokwi madepsi awit, mani Pin kop

da kobogi tepmi dima yomgut. Unun butni yawori tanakwan jomjom anegakwan wigi Noa da tap wakgani wasan mudagit. Anek minat aminyo kalonisok 8 kabi dagin tap wakgakon wigakwa pakbi madep da timik panjinakwa Pin kop da yokwikon ban timikban tagisi egipgwit. ²¹ Pakbi unun da telagi pakbi sogok dakon tilak asak. Pin kop da ji yokwikon ban timit do telagi pakbikon ban timikdak. Telagi pakbi unun giptim garak wiriritjak do dima, unun Pin kop da dabilon gwaljigi mini egip do dakon tilak asak. Ji yokwikon ban timit do Pin kop da Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit. ²² Ae Kristo Kwen Kokup kili wigigit da abisok Pin kop da amin tet do yikdak. Yigakwan anelo ae kila amin madep, ae yo morap tapmimi ton unun da pinbini ekwan.

No Rule Pan kilit madepsi da pan muwukbikon noman tan yoba tepmi pan

(Kilapmi 4-5)

4

But kalip dakon anpak yipman mudonen

¹ Kristo giptim timnikon da tepmi pagit, do nandak nandak unun abidagit jiyo yan gin abidan kimotni. Nido, amin kinda giptim timnikon da tepmi pagit kan, unun amin yokwi dakon anpak kili yipman dekgit. ² Ae miktimon egisak bisapmon but kalip dakon anpak dima yoldak, Pin kop dakon galaktok banjin yoldisak. ³ Ji but kalip dakon anpagon aripmisi agipgwit, anek Pin kop dima nandan iman amin da anpak an unun ak do galagisi nandawit. Anpak unun, yumabi anpak mibili mibili, ae pakbi teban nanek but upbal agak, ae jap pakbiyo madepsi anek pakbi teban morapmi nanek anpak yokwi agak, ae anpak wagil yokwisi kinda unun kokup kidat do gawak yomyom anpak, unun anpak morap awit. ⁴ Abisok Pin kop dima nandan iman amin gat anpak yokwi mibili mibili unun sanben yoba dima an, anakwa unun do wiripdagek pidan gen yokwi dayan. ⁵ Mani don gen pikon iyi agek mibili nido anpak

uñun awit uñun do yokdañ. Piñkop da amin si ekwañ gat, ae amin kili kimakgwit gat kisi anpakni kokwin ak do kili tagap tak. ⁶ Mibili yañ do anek miñat aminyo uñun kili kimakgwit uñun dima kimagek Gen Bin Tagisi nandawit. Asi, yokwi pakpak da kimokgon uñudeñ yokwi awit dakon kobogi do kimot awit, mani Piñkop da iyi yombem wup egipni do nandagit do Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandawit.

Piñkop da but galak do yo nimisak uñun pi tagisi yomnen

⁷ Yo morap pasildañ dakon bisap kili kapmat tosok. Do bisit ak do disi do kila anek dipmin dima pagek kalugi egipni. ⁸ Ae yo madepsi kinda, ji Piñkop dakon miñat aminyo diwari do but dasi galak tañ yomyom anpak tebaisi abidoni. Yañ ani kañ, amin da yokwi an daba diwarini tagi yopni. ⁹ Ae Piñkop dakon miñat aminyo diwari apba ji gat egipni kañ, but galagon da kilani tagisi ankimotni.

¹⁰ Piñkop da ji kalon kalon do but galak dakon yo damgut, do ji kalon kalon Piñkop dakon oman monji tagisi da egek, ni pi ani do tapmim damgut uñun anek amin diwari pañpulugoni. ¹¹ Amin kinda Piñkop gen yañ tenjenok pi abidagit kañ, Piñkop da iyi yosok yañ nandaneñ gen yosak. Ae amin kinda amin pañpulugok pi asak kañ, uñun amin Piñkop da tapmim imisak uñun da aripmon pi uñun an kimotjak. Yañ anakwa miñat aminyo da yo morap ani uñun pindatni, anek Yesu Kristo da manon Piñkop dakon man ankisini. Uñun man madepni ae tapmimni dagok dagogi mini tañ anañ kisak. Uñun asi.

Kristo da tepmi pagit uñudeñ, tepmi pak do but galaksi nandaner

¹² Notnonisi, pañkilit kinda kindap da yañ jikon noman tosok. Mani ji wuripdagek yo ñwakñwarisi kinda da noman tañ nimisak yañ dima nandani. ¹³ Uñun pañkiron ji Kristo da tepmi pagit uñudeñ pañ, do kisik kisik ani. Ae Kristo dakon tilimni altañ tenjenosak bisapmon

ji kisik kisik madepsi anek butji tagisi tokdisak.

¹⁴ Ji Kristo dakon man abidon, anakwa uñun do amin da gen yokwi dayinba kañ, ji uñun do kisik kisik ani. Nido, Piñkop dakon Wup tilimni wagil tagisisi jikon tosok. ¹⁵ Kañ kimotni. Amin dapba kimotni, bo yo kabo noni, bo anpak yokwi di ani, bo amin diwari dakon pi pañupbal ani, anakwa tepmi pani kañ, uñun tagi dima. ¹⁶ Mani ji Kristo Dakon Amin ekwañ do anek tepmi pani kañ, mayagi dima nandani. Kristo dakon man uñun do but galaksi nandaneñ Piñkop ankisini. ¹⁷ Piñkop da miñat amin kabini nin gen pikon nipjak dakon bisap kili noman tak. Mibiltok ninon asak, do miñat aminyo Piñkop dakon Gen Bin Tagisi manji iman amin kabikon asak bisapmon kobogi yokwisi timitdañ. ¹⁸ Piñkop dakon papia da yañ yosok:

“Yokwikon bañ amin kilegi timit timit uñun jigisi, do Piñkop manji iman amin gat yokwi pakpak gat nian agagi?”

¹⁹ Do Piñkop da galak togon amin diwari tepmi pani do nandisak kañ, uñun amin egip egipni Piñkop nin wasagit da kisiron yipmanek anpak tagisi bañgin ak do. Uñun da bisapmi bisapmi kilanin tagisi ankimokdok.

5

Kila amin ji Piñkop dakon miñat aminyo kilani tagisi ani

¹ Abisok nak pañmuwukbi dakon kila amin gat gen yogogi. Nakyo kisi kila amin kinda. Naga da dabilon Kristo kañapbo tepmi pagit. Ae nak gat ji gat Kristo dakon tapmim ae man madep noman altosak bisapmon Piñkop da yo tagisi nin morap kisi do nim do yagit uñun timitdaman. Kila amin ji pi yañ bañ ani do dayisat. ² Ji Piñkop dakon miñat aminyo kila tagisi ani. Uñun sipsip da yañ ji da kisiron ekwañ. Piñkop da kisik kisigon da pi uñun ani do nandisak. Do pi yañon da ani. Amin da tebai dayinba uñun do anek pi di abam. Ae tomni timit dogin pi uñun dima ani. Pi uñun ak do galagi nandani. ³ Amin madep daganek

Piņkop da miņat aminyo uņun kisitjikon yopgut uņun di pabiņ yopbam. Ji anpak tagisi baņ anakwa pindagek yolni. ⁴ Yan ani kaņ, Sipsip Kila Amin Mibiltogi da al-taņ tenťenosak bisapmon tomni wagil tagisi uņun abidokdaņ. Tomni toktok teban tosak ae dima tasik togi uņun naņ abidokdaņ.

Nin egip egipnin Piņkop da kisiron yipneņ

⁵ Yawi kaluk ji kila amin da yonġamġwan egipni. Ji morap piņbi egip egip yol kimagek Piņkop dakon miņat aminyo da yonġamġwan egipni. Nin nandamaņ:

“Piņkop da miņat aminyo iyi dakon man pawikwaņ uņun pabiņ yopmaņdak.

Mani amin piņbi ekwaņ uņun nandaņ yawok yomiņek yo tagisi aņ yomisak.”

⁶ Do disi dakon galaktok pabiņ yopmaņek Piņkop tapmimi toņ da yonġamġwan egipni. Yan ani kaņ, iyi nandisak bisap uņudon ji paņenotjak. ⁷ Piņkop da kilasi tagisi asak, do yo morap do nandaba kik aņ uņun kisitnikon yopni.

⁸ Ji kalugi egek disi do kila tagisi aņek egipni. Sunduk uwalji uņun laion yombem, uņun da madepsi yaņ tidaneķ miņat aminyo nok do wusisak. ⁹ Ji nandaņ gadaron tebaisi ageķ paņkilikban kaņ geni dimasi nandani. Ji nandaņ, Piņkop dakon miņat aminyo diwari miktimi miktimi ekwaņ, uņun ji da tepmi paņ yaņ ġin paņ.

¹⁰ Piņkop, nandaņ yawot dakon mibili, uņun da ji tilim gulġwani tagisi toktok teban tosoķ uņudon iyi gat kisi egipni do aņek Yesu Kristo obakon da ji yaņ damgut. Bisap pišipmisok ġin tepmi pakdaņ, mani don iyi nandaņ gadatji paņteban aban tok-togisi tebaisi atdaņ. ¹¹ Uņun kalonġin dagok dagogi mini tapmim morap kisi taņ imisak. Uņun asi.

Gen diwari

¹² Sailas, nak da koko uņun Yesu yolyol notnosi, ae pi bamisi ġin asak, uņun da nak anpulugaņban gen pišipmi on ji do mandisat. Nak ji dakon but paņteban akdo, ae Piņkop dakon nandaņ yawotni bisapmi bisapmi jikon tosoķ uņun dolik do aņek

papia on mandisat. Ji uņun do nandaņek tebaisi atni.

¹³ Paņmuwukbi miņat aminyo Babilon* ekwaņ, uņun miņat aminyo Piņkop da ji gat kisi kili manġigit, uņun da ġildat tagi yaņ dayaņ. Monġino Mak yo kisi da ġildat tagi yaņ dayisak. ¹⁴ Paņmuwukbi diwari do but dasi galak taņ yomaņ yaņ yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristokon gadaņbi amin morap butji yawori tosak do bisit asat.

5:5: YT 3.34; Ep 5.21; Jem 4.6 **5:6:** Mt 23.12; Lk 14.11; Jem 4.10 **5:7:** Mt 6.25-30 **5:8:** 1Tes 5.6 **5:9:** Ep 6.11-13; Jem 4.7 **5:12:** Ya 12.2,25; 13.13; 15.22,37-40 **5:13:** Ya 12.2; 2Ti 4.11 * **5:13:** Amin diwari da Babilon uņun Rom kokup pap do yosok yaņ nandaņ.

Papia 2 Pita da Mandagit

But piso gen

On papia gen madep ton unun yan. Yesu yolyol minat aminyo unun yoyindet toptopmi diwari agek minat aminyo dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi gat panupbal an amin do mirak dimasi yopni do papia on da yosok. Unun yabekbi da gen yomgwit unun tebaisi abidoni, anek Pin kop gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat do pakyan tagi nandaba pisorak do yosok. Yabekbi da iyi Yesu dabil da kawit, anek kanakwa Yesu da iyi yoyindet agit.

Amin diwari da Yesu ae dima tobil apdisak, do anpak yokwi morap aman unun da yo madep dima asak yan yawit. Mani on papia da apjak dosi yosok. Asi, unun tepmi dima abisak, mani tepmi dima abisak unun dakon mibili unun yan: Pin kop unun aminjok kindi dimasi pasiljak do nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do minat aminyo do yawot yawot an yominek jomjom anegisak (3.9).

Nin egip egipninon anpak tagisi ano teban tanakwan amin yokwi dakon gen pabih yopne

¹ Nak Saimon Pita, Yesu Kristo dakon oman monjini ae yabekbini. Nak minat aminyo nandan gadat tagisisi nin abidagiman unudensi abidawit amin ji do gen on mandisat. Yesu Kristo unun Pin kopnin ae yokwikon ban timit timit aminin, ae iyi dakon anpakni kilegi do anek ji da unun nandan gadat tagisisi abidawit.

² Ji abisok Pin kop ae Amin Taginin Yesu tagisi nandan yoman. Unun anpagon nandan yawot ae but yawot da ji da egip egipmon sigin madep tosak do bisit asat.

Pin kop da nin iyi do manjigit

³ Nin Yesu Kristo nandan imaman, ae iyi unun Pin kop do tapmim madepnikon da egip egipnin panjeban asak dakon yo morap gat ae Pin kop dakon anpak anek dakon yo morap aripmisi ningut. Nin da man madepni gat, ae tapmimni gat, ae anpakni tagisi gat timitnen do anek, nin yan

ningut. ⁴ Yan anek yo wagil tagisisi ae yo madepsi nim do yan teban tok agit. But sulugik anpak da miktin amin ninon tanek nin madepsi panupbal asak, mani Kristo da nin panpuluganban anpak unun tasik togit unun yapmanek Pin kop iyi dakon egip egip ae anpak abidonen do anek yo tagisi morap unun ningut.

⁵ Ji unun dosi nandanek, pi tebaisi anek nandan gadatji da tebai tosak unuden anpak tagisi aba teban tosak. Ae nandak nandak tagisi timit do dakon pi ani, yan aba unun da anpakji tagisi da yan jikon teban tosak. ⁶ Ae disa do kila anek anpak kalipmi pabih yopni. Anek unun anpak aba nandak nandakji tagisi da yan jikon teban tosak. Ae ji tebai agek jiggi guramitni dakon anpak tebai abidoni. Unun anpak aba giptimji kila an unuden teban tosak. Ae Pin kop dakon anpagon agipni, yan aba tebai agek jiggi guramit dakon anpak jikon teban tosak. ⁷ Ae Pin kop dakon minat aminyo diwari gat not anek egipni. Anpak unun aba Pin kop dakon anpagon egip egip da teban tosak. Ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak abidoni. Unun anpak abidanba notsi anek egip egip anpak da jikon teban tosak. ⁸ Anpak unuden timikba egip egipjikon teban toni kan, Amin Taginin Yesu Kristo isal dogin dima nandan gadan imni. Bami morapmi tokdan. ⁹ Mani, amin anpakni unuden mini, unun amin yo dubagikon ton unun aripmi dima pindakgan ae unun amin dabili mini yombem. Pin kop da yokwi morap kalip awit unun wiririk yoban amin kilegisi awit, mani unun amin Pin kop da yo tagisi agit unun kili intawit.

¹⁰ Not kabi, Pin kop da ji kili yan damgut, anek iyi dakon amin kabi egipni do ji manjig depgut. Do iyi dakon amin kabini bamisi egek geni guramit dakon pini tebaisi ani. Yan ani kan, aripmi dima man potdan. ¹¹ Anakwa kositji wagil witald daminakwan Yesu Kristo Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin iyi kila asak da kagagwan tagi pigini, ae unudon bisap dagok dagogi mini egipdan.

¹² Asi unun yo morap kili nandan mu-

dawit, anek gen bamikon tebaisi akgañ. Mani ji da in-toni do dima nandisat, do bisapmi bisapmi sigin dayik do nandisat. ¹³ Nak kalugi sigin egipben bisapmon butji sigin pabo pisanakwa unun do sigin nandani kañ, tagisi yan nandisat. ¹⁴ Nak nandisat, bisap pisipmisok giptimno yipman degek kimotdisat. Amin Taginin Yesu Kristo da yan kili noligit. ¹⁵ Yan do anek kimagapbo yo morap do dayigim unun do bisapmi bisapmi tagi nandani do anek pi tebaisi aben.

Yabekbi kabi da Pin-kop dakon ten-tenji Yesukon tanban kawit

¹⁶ Nin da Amin Taginin Yesu Kristo dakon tapmim madep gat ae tobil apdisak unun do dayigiman bisapmon nin amin da nandak nandagon morap gen isali noman tawit unun ban dima dayigiman. Dabilnin da Yesu dakon ten-tenji ae tapmimni noman tan iban kagiman.

¹⁷ Pin-kop Dat da man madep iminek, ten-tenji tagisi unun iban noman tan imgut. Anek Pin-kop iyi Kwen Kokup ten-tenji madepsi tosok unudon da Yesu do yan yagit, “On Monjino, but dasi galak tan imisat ae but galaksi nandan imisat.” ¹⁸ Nin unun gat kisi unun telagi ileñon egek gen unun Kwen Kokupgan da apban nandagiman.

¹⁹ Unun yo dabilnin da pindakgiman, do nin kombi amin kalip egipgwit dakon gen do tebaisi nandan gadaman. Ae jiyo kisi geni tebaisi abidoni kañ tagisi. Kombi amin dakon gen unun kalin da yan pilin tukgwan songakwan wigi Pin-kop da abinek wisawisa dakon gik pap da yan Kristo dakon ten-tenji da butjikon ten-tenjokdisak. ²⁰ Mani, yo madep kinda ji da nandan kimotni unun yan. Kombi amin dakon gen Pin-kop gen papiakon ton unun kombi amin iyi dakon nandak nandak yolek dima mandawit. ²¹ Nido, kombi amin dakon gen kinda kombi amin da galaktoknikon da yoni do dima noman tagit. Telagi Wup da amin pan-tagap aban Pin-kop gen yomgut unun ban yan ten-tenjok awit.

2

Amin yokwi da panmuwukbi dakon nandak panupbal awit

¹ Asi kombi amin toptopmi di Israel amin da binapmon noman tawit. Unuden gin ji da binapmon amin diwari di kisi noman tanek topmon da minat aminyo Pin-kop dakon gen yoyindet akdan. Anek pasikon da top gen mibili mibili ji dakon nandan gadat panupbal agagi ji da binapmon panalon akdan. Ae unun gin dima, Amin Tagi da yuman nagit, mani unun amin da Amin Tagi manji imdan. Anek iyi dakon egip egip panupbal anakwa tepmisi tasik tokdan. ² Amin morapmi da unun amin dakon yumabi anpakni mibili mibili unun yoldan. Yan aba amin da anpak bami dakon kosit do yanba yokwi tok akdan. ³ Unun amin pindak galaktok aminsi, do ji dakon moneñ gwayek do top gen morapmi dayikdan. Mani Pin-kop da unun amin pasilni do kili yagit. Pin-kop dipmin dima pokdok, amin unun pantasik akdisak.

⁴ Kalip anelo di yokwi aba Pin-kop da yum dima pindakgit. Tipdomon gapma pilin tugisi unungwan dam tebanon yopgut da ekwan. Egek Pin-kop da kokwin akdisak dakon gildat do jomjom anek ekwan. ⁵ Kalip minat aminyo egipgwit unun Pin-kop manji iba yum dima pindakgit. Kulup madep yipban abinakwan pasilgwit. Mani Noa unun anpak kilegi do yan ten-tenjok amin, do Pin-kop da Noa gat ae minat aminyo 7 kabi gat kisi kila anakwan tagisi egipgwit.

⁶ Pin-kop da Sodom gat Gomora gat tasik tonjil do yanek unun kokup bamot sonbal abilakni dagin tanek wagilsi tasik tagimal. Pin-kop da yan aban minat aminyo Pin-kop manji imni amin da unun do nandaneñ yo yokwisi ninon kisi yan gin noman tan nimdan yansi nandani. ⁷ Mani amin kilegi Lot unun Sodom kokupmon egek unun gen teban pabin yop amin dakon yumabi anpakni mibili mibili awit unun pindagek butjik nandagit, do Pin-kop da Lot abidanakwan dima tasik tagit. ⁸ Asi, amin kilegi Lot unun Sodom amin da binapmon

egek gildari gildari anpakni yokwi unun pindakgit, ae gen yokwini yanakwa nandan yomgut. Unun buri kilegisi tanakwan, gen teban pabin yopyop anpak awit unun do nandaban yokwi tanban burikon da jigisi nandagit.

⁹ Nin Amin Tagi da yo unun agit unun do nandanen, anek nin nandanen, Pin kop yolgan amin pankewal noman tan yomni kan, Amin Tagi da unun pankewalon ban timitjak dakon kosit nandisak, ae amin yokwi kobogi do yo yokwisi yomdisak, anakwan wigi Pin kop da amin kokwin akdisak da gildaron wigikdisak. ¹⁰ Amin diwari kobogi yokwi madepsi timitdan. Unun amin giptimni dakon galaktok yokwi yolgan, ae kila amin dakon gen do nandaba yo isalisi an.

Unun Pin kop gen yoyindet amin toptopmi unun kwen wigik aminsi, ae iyi dakon galaktok banjin yolgan, do Kwen Kokup anelo mibiltogi tapmimi tonsi unun ibip do timisok di dima pasolgon. ¹¹ Anelo morap yoyindet amin toptopmi unun yapmangan, mani Amin Tagi da dabilon yanba yokwi tok an yominek anelo mibiltogi gen dima yan yoman.

¹² Unun amin jon bit kilapyo yombem buri mini, do giptim dakon galaktok banjin yolgan. Unun amin jon kilap amin da timigek dapba kimotni dogin miktimon altawit unun yombem. Yo mibili dima nandan pison, unun do gen yokwi yon. Unun jon bit kilapyo da tasik ton unuden tasik tokdan. ¹³ Anpak yokwi mibili mibili anek amin diwari panupbal awit, do yokwi awit dakon kobogi yokwisi timitdan. Gildaron jap morapmisi ae pakbi teban noknok do kisik kisik bamisi dakon anpak unun yansi nandan. Ji gat kisi jap non, anek yan aba ji garakji ton daganakwa man binji tagi unun panupbal an. Mani anpak toptopmi unun an unun do kisik kisik an. ¹⁴ Bisapmi bisapmi minat pindak galak tanek yumabi anpak ak do nandan. Yokwi agak dakon galagi aripmi dima aba mudogi. Nandan gadatni dima teban tanbi amin unun pangalak anek ilik pangwa yokwi an. Ae pindak

galaktok dakon anpak do pakyan si nandan. Pin kop da unun amin obisi pantasik akdisak. ¹⁵ Unun anpak kilegi do manji yominek Balam, Beo dakon monji, dakon kosit nan yolgwit. Balam unun anpak yokwi anek unun anpak yokwi agit dakon tomni timit do galagisi nandagit. ¹⁶ Mani donki kinda da amin da yan gen yanek Balam dakon anpak yokwini do tebai iyigit. Donki gen dima yon, mani unun donki da unun aban kombi amin unun nugigi anpak ak do nandagit unun yipgut.

¹⁷ Unun yoyindet toptopmi pakbi dabil da yan wagil kibidan mudan, ae gikwem madepsi ban mirim da pisonban dukwan dukwan kwan unun yombem. Unun Pin kop da kokup pilin tuk pilisi unun kili an noman agit, do unudon pan ki egipdan. ¹⁸ Unun amin gen pap yanek geni isali do giptim pawigik an. Unun da amin yumabi anpak gat ae giptim dakon anpak yokwi mibili mibili ani do pangalak aba unun ak do but sulugik an. Unun anpak anek abisok anpak yokwi yipman amin, unun ilikba kin unun amin yokwi yolgan. ¹⁹ Unun amin yokwi da yan yoyan: “Ji nin nolni kan, napmi mini tagisi egipdan.” Mani iyi anpak si tasik toni dakon oman monji ekwan. Nido, amin kinda yo kinda yipban unun da kilani asak kan, unun amin unun yo dakon oman monji egisak. ²⁰ Asi, unun Yesu Kristo unun Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin yan dakon nandak nandak kili timikgwit. Yan aba unun nandak nandak da panpuluganban on miktim dakon anpak inani unun yapgwit. Mani anpak yokwi unudenon aeni kin gadanba unun da dam tebanon egipni kan, unun yokwisi egipdan. Mibiltok yokwi egipgwit, mani anpak inani unun da damon aeni yopjak kan, yokwi dakon yokwisi egipdan. ²¹ Mibiltok kosit kilegi do dima nandawit tam, unun da jigi. Mani Pin kop dakon gen telagisi abidanek manji imgwit do wagol jigisi ekwan. ²² Yo unun noman tan yomisak unun gen bamisi kinda da unun do yan yosok: “Pinan wanditdit anek tobil kin wanditditni nosok.”

Ae gen kinda yan yosok, “Bit pakbikon pakbi kili sosok, mani kin nenagon ae sosok.”

3

Asisi Amin Tagi apdisak

¹ Notnonisi, on papia ji do mandisat. On papia bamotgwan gen damisat unun ji dakon nandak nandak pabo pisanban on yo morap do nandanek nandak nandakji kilegisi tosak do anek mandisat. ² Kombi amini telagi da yo don altokdan dakon geni yan tentenok awit, ae Amin Tagi yokwikon ban timit timit Aminin dakon gen tebani disi dakon yabekbi da damgwit unun kisi aesi nandani do nandisat.

³ Yo madep ji da si nandan pisoni unun yan; Mibi gildaron yan sul amin noman tokdan, anek butni dakon galaktok yokwi unun yoldan. ⁴ Jigalak gen yansi yokdan, “Unun ae tobil apdisat yan teban tok anek dayigit, ma? Unun dukwan egisak? Babiknin kimagwiron da win abisok ekwamanon yo morap kalipsigwan miktim noman tanjakwan tawit yan gin ton.” ⁵ Unun pakyan si nandanek unun yo do nandak do dima galak ton. Kalip Pin kop da yanban kundu noman tagit. Anek miktim pakbi binap nan abidan awin yipban noman tagit. ⁶ Ae don Pin kop da yanban pakbi da kulup madep anek on miktim witjinban miktim obisi yokwi tagit. ⁷ Ae abisok Pin kop da yanban kundu gat miktim gat kindap da noman tanek panupbal ani do jomjom an. Unun bisapmon gen kokwin bisap madep noman tosak, ae amin Pin kop do manji imgwit unun wagil si tasik tokdan.

⁸ Notnoni, ji yo kalon on do dima in toni: Amin Tagi da nandak nandagon gildat kalon unun bilak 1 tausen da arip asak, ae bilak 1 tausen unun bisap pisipmisok gildat kalon yombem gin yan kosok. ⁹ Amin diwari da yon unun da tilak Amin Tagi yo aban noman toni do yan teban tagit unun ak do yawot yawot dima asak. Unun amin kinda pasiljak do dima nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do but yaworon da ji do jomjom anegisak.

Miktim on gat kundu gat pasildamal

¹⁰ Mani, Amin Tagi Dakon Gildat unun kabo noknok da but pisoni mini aban unun da tilak noman tokdisak. Unun gildaron kundukon wuwik madepsi noman tanek yo morap kundukon ton unun kindap da sonban wagil son mudokdan. Ae miktim gat ae yo morap miktimon ton unun kisi kindap da sonban sanbenek dima tokdan.

¹¹ Nandani, yo morap kosit yanon dasi pasildan, do ji nianen anpak ban yolek ani? Ji telagisi egek Pin kop dakon anpak ban yolek ani. ¹² Anpak unun anek Pin kop da apjak gildat do jomjom ani, anek unun gildat tepmisi noman tosak do antep an kimotni. Unun gildaron gin kundu son pasildisak, anakwan kindap tedepmini madepsi unun da yo monin monin morap Pin kop da unun ban miktim wasagit unun sonban pakbi dagokdan. ¹³ Mani, Pin kop da miktim kundu yo kalugi wasok do yan teban tok kili agit, ae amin anpak kilegisi an unun dagin unudon egipdan. Nin yo unun da noman tosak do jomjom aman.

Nin kan kimagek Amin Tagi do jomjom ane

¹⁴ Notnoni, ji yo unun noman tosak do jomjom an, do Pin kop da dabilon gwaljigi minisi egipnen yan dakon pi tebaisi an kimotni. Yan anek yo kindakon gulusunji kinda dima tosak. Ae Pin kop gat but kalon si egipni. Yan anakwa Amin Tagi da gildaron Pin kop da ji dakon anpakji tagisi unun pindatjak. ¹⁵ Ji nandani, Amin Tagi sigin jomjom anek nin do yawori an nimisak. Unun yan asak, nido nin yokwikon ban timit do nandisak. Pin kop da notninsi Pol do nandak nandak tagisi iban ununyo kisi da gen oden ban mandan damgut. ¹⁶ Papia morap mandagitgwan on yo noman tokdan do yagit. Asi, unun papiagwan gen di ton unun tagi dima nandan pisogi, do nin mibili nandak do pi tebaisi aman. Do amin nandak nandakni mini ae amin nandan gadatni dima teban tanbi da gen unun mandagit panupbal anek gen njwakn wari yon. Ae Pin kop da papiakon gen

dɪwari toŋ kisi yaŋ giŋ aŋ. Yaŋ aŋ do aŋek uŋun wagil tasik tokdaŋ.

¹⁷ Notnoni, yo uŋun altokdaŋ uŋun ji kili nandawit. Do ji disi do kila tebaisi aŋ kimotni. Gen teban pabiŋ yop amin dakon topni da ji ilik paŋgwa nandaŋ gadatjikon saŋbeŋek tebai diŋma di akbam.

¹⁸ Yesu Kristo Amin Taginin ae Yokwikon Baŋ Timit Timit Aminin, uŋun da ji do nandaŋ yawok damiŋakwan pakyaŋsi nandaŋ iman. Yum kaŋakwa Kristo dakon nandaŋ yawotni da jikon paptan madep tosak. Aŋakwan uŋun dakon nandak nandak morap saŋbeŋek timitni. Yesu uŋun abisok ae bisap dagok dagogi mini man madepni taŋ aŋaŋ kikdisak, do aŋkisiŋ kimotneŋ. Uŋun asi.

Papia 1 Jon da Mandagit

But piso gen

Jon, Yesu dakon pañdetni kinda da papia on mandagit.

Papia on dakon mibili bamori kisi. Jon unun Yesu yolyol amin pañpuluganban Pinjok Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalonji egipnenj do yosok. Ae pilin tuk dakon miñat aminyo da pañkilikba Pinjok dima yipmañdetni do yosok.

“Pilin tuk dakon amin kabi” unun da gen bamori yan yonj: Kinda unun on miktimon yo tonj unun tagi dima, do Yesu unun Pinjok dakon Monji tam, amin daganjek miñat aminyo nin da ekwamanj unun da aripmon miktimon yo morap gat aripmi dima gadanom. Ae kinda yonj unun Yesu unun asi Pinjok dakon Monjisi tam aminsi aripmi dima daganban.

Yanj yonj, amin kinda Pinjok gat tagisi egip do nandisak kanj, miktim dakon yo morap do nandak nandak dima asak. Anpak kilegi gat ae amin do but dasi galak tanj yomyom anpak unun kisi on miktim dakon anpak, do unun do but dima yopni yanj yawit.

Jon da Yesu yolyol amin gen unun do mirak dimasi yopni do yosok. Yanj yosok, Yesu Pinjok dakon Monjisi da aminsi dagagit, do miñat aminyo Yesu nandanj gadanj iminjek Pinjok but dasi galak tanj iminjek ae amin do but dasi galak tanj yominj kimotni do yosok.

Nin tenjenikon egek pilin tuk dakon amin dakon top geni dima nandanj yomnenj (Kilapmi 1.1–3.10)

Gen egip egipmi tonj unun nomansi altagit

¹ Nin Gen egip egipmi tonj unun do yanj tenjenok amanj. Unun Gen abikisigwan wasok wasogikon kili egipgut da egisak. Nin mirak yopmanapno gen yagit, ae dabil da kagimanj, ae kisit da kwenikon igayigimanj. ² Unun egip egip nomansi altanban kagimanj. Nin unun egip egip

dagok dagogi mini do yanj tenjenok anj damamanj. Unun Dat gat egipgut da nomansi altanban kagimanj. ³ Ji nin gat but kalonj anjek egipnenj do anjek yo kanj nandanjo agimanj unun do dayamanj. Nin Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalonj anjek ekwamanj. ⁴ Kisik kisiknin da madepsi tujanj tosak, yanj do gen on mandanj damamanj.

Tenjenikon gin egipnenj

⁵ Yesu Kristo da gen yanban nandagimanj unun nanj gin dayamanj. Gen unun yanj: Pinjok unun tenjenj. Unudon pilin tukjok kinda dimasi tosak. ⁶ Nin unun gat but kalonj ekwamanj yanj yanjek kosit pilin tukgwan agipnenj kanj, nin top yanjek anpak bamisi dima amanj. ⁷ Mani iyi tenjenikon egisak unun da tilagon tenjenikon agipnenj kanj, nin Pinjok dakon amin kabini gat but kalonj amanj. Anjek Monji Yesu dakon yawi da diwarinin kisisi suganban jimjimi minisi amanj.

⁸ Nin diwarinin mini yanj yomanj kanj, nin ninbanj pañkewalgamanj. Anjek gen bami ninnon dima tosak. ⁹ Mani diwarinin yanjkwok anenj kanj, Pinjok da yo ak do yagit unun akdisak, unun anpak kilegikon da diwarinin yopmanj nimjak, anjek anpak yokwi morap ninnon tonj unun wiririkban gwaljigi mini anj mudonenj.

¹⁰ Pinjok da nin do yokwi pakpak amin yanj yanjakwan nin diwarinin mini yanj yomanj kanj, unun gen yomanj unun da Pinjok unun top amin yanj iyamanj. Anjek Pinjok dakon gen butninon dima tosak.

2

Kristo unun pañpulugoknin

¹ Miñat monjiyono, yokwi dima ani do anjek papia on mandanj damisat. Mani amin kinda yokwi asak kanj, amin kilegisi Yesu Kristo da nin pangolgol anjek Dat gen iyisak. ² Yesu iyi diwarinin wiririt dakon paret dagagit. Ae nin do gin dima, amin morap miktimi miktimi ekwanj unun dakon diwarini kisi do agit.

Amin kinda Pinjkop pakyanjsi nandan imisak unun da anpakni yoldak

³ Nin Pinjkop dakon gen teban guramikgaman kan yanjsi nandaman, nin Pinjkop pakyanjsi nandan imaman. ⁴ Amin kinda "Nak Pinjkop pakyanjsi nandan imisat" yan yosok, mani gen tebani dima guramikdak kan, unun amin top amin kinda. Gen bami butnikon dima tosok. ⁵ Mani amin kinda gen tebani guramikdak kan, unun amin da Pinjkop pakyanjsi but dasi galak tan imisak. Yan anek egip egipni Pinjkopmonsni tanjakwan egisak. ⁶ Nin egip egipnin Pinjkopmonsni tanjakwan ekwaman yan yonej kan, Kristo da anpak agit unun an kimotnejsi.

⁷ Not kabi, on gen teban mandan damisat unun kalugi dima, unun kalipmi. Ji unun gen teban nandan gadat si wasanek awit bisapmon kili abidawit. Gen kili nandawit unun gen teban kalipmi on unun gin. ⁸ Mani on gen teban mandan damisat unun da kalugi yan kinda asak. Pilin tuk unun pasil do anakwan tenjenji bamisi unun kili yamandak, do unun gen teban dakon bami Kristokon tanban koman, ae jikon yo kisi tanban koman.

⁹ Amin kinda nak tenjenikon egisat yan yosak, mani panmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok an imisak kan, unun amin pilin tukgwan sigin egisak. ¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak kan, unun tenjenikon egisak. Tenjenikon agakwan yo kinda da aripmi dima kesalban anjatjak. ¹¹ Mani amin kinda panmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok an imisak, unun amin pilin tukgwan egisak. Pilin tuk da dabili sopmak, do unungwan agek dukwan agisak unun buri dima pisosok.

¹² Minjat monjiyono, Kristo dakon man do anek Pinjkop da yokwisi yopman damgut. Unun do anek on papia mandan damisat.

¹³ Dat kabi, amin unun wasok wasogikon egipgut da egisak unun nandan iman. Unun do anek on papia

mandan damisat. Wili gimonji, ji Yokwi Ami kili abin yipgwit. Unun do anek on papia mandan damisat.

¹⁴ Minjat monjiyo, ji Dat pakyanjsi nandan iman. Unun do anek on papia mandan damisat. Dat kabi, amin unun wasok wasogikon egipgut da egisak unun nandan iman. Unun do anek on papia mandan damisat. Wili gimonji, ji amin tebaisi, ae Pinjkop dakon gen ji da buron tebaisi tosok, ae Yokwi Ami kili abin yipgwit. Unun do anek on papia mandan damisat.

On miktim dakon yo morap do but dasi dima galak tonej

¹⁵ On miktim gat ae yo morap miktimon ton unun do but dasi dima galak toni. Amin kinda on miktim do but dasi galak tan imisak amin Dat but dasi dima galak tan imisak. ¹⁶ On miktim dakon anpak yokwi morap unun Daron da dima aban. Anpak unun yan: yokwi ak do but kindap agak, ae pindak galaktok, ae yo kabini morapmi tan yoman unun do pibit tidok anpak. Unun kisi on miktim dakon anpak. ¹⁷ On miktim gat ae galaktok yokwini gat pasuldamal, mani amin kinda Pinjkop dakon galaktok yoljak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak.

Kristo dakon uwalni kili noman tak

¹⁸ Minjat monjiyono, abisok mibi bisapmon ekwaman. Kristo dakon uwal unun apdisak dakon geni kili nandawit. Abisok uwalni morapmi kili noman tan, do nin mibi bisapmon ekwaman yan nandaman. ¹⁹ Unun amin kabi kalip nin gat egipguman da nipman kiwit. Mani unun nin da kabikon nani dima. Nin da kabikon nani tam nin gat sigin egipnom. Mani kilini kiwit unun da nolisak, unun nin da kabikon nanisi dima.

²⁰ Mani Telagi Wup kili abidawit, do ji kisisi gen bami nandan. ²¹ Gen bami dima nandan yanon da on gen dima mandan damisat. Ji gen bami nandan, ae gen bami da top gen dima panalon asak yan nandan do anek papia on mandan damisat. ²² Top amin unun namin? Yesu unun Kristo,

Piņkop da miņat amin kabiyoni yokwikon ban timitjak do manjikbi amin dima yan yosok amin unun top amin. Unun amin unun Kristo dakon uwalni. Unun Dat gat ae Monji gat kisi do wasip yosok. ²³ Amin kinda Monji do wasip yosok unun Dat do kisi yosok. Mani amin kinda Monji nandan gadan imisat yan yosok unun Datyo kisi nandan gadan imisak.

Telagi Wup da gen bami niyih dekdak

²⁴ Ji nandan gadat wasanek awit bisapmon gen nandawit unun tebaisi abidoni. Yan ani kan, egip egipji Monji gat Dat garon tanakwan egipdan. ²⁵ Kristo da egip egip dagok dagogi mini nim do yan teban tok agit.

²⁶ Top gen dayinba kosit kilegi yipman detdan amin dakon mibilni nandani do on papia mandan damisat. ²⁷ Mani Kristo da Telagi Wup kili daban abidawit. Unun ji gat sigin egisak, do namin amin da dayindet asak yan do wisik wisik agagi mini. Telagi Wup da iyi yo morap do dayin dekdak. Ae gen morap dayisak unun top dima, bamisi ban dayisak, do Telagi Wup da dayin dekdak unun da aripmon Kristokon gadanek egipni.

Nin abisok Piņkop dakon gwakni kabi ekwaman

²⁸ Miņat monji kabino, ji Kristokon gadani. Yan anakwa abih noman tosak bisapmon nin tebaisi agek inamnikon mayaktok dima panen. ²⁹ Kristo unun amin kilegisi yan si nandaman, do ununyo kisi nandaman, amin morap anpak kilegi an unun Piņkop dakon gwakni kabi ekwan.

3

¹ Mao, Dat da nin do but dasi galak tan nimisak unun madepsi daman. Piņkop dakon gwakni kabi yan si niyisak. Asi, nin Piņkop dakon gwakni kabi ekwaman. Miktim amin da Piņkop dima nandan imgwit, unun do anek ninyo kisi dima nandan niman. ² Not kabi, nin abisok Piņkop dakon gwakni kabi ekwaman, ae don egip egip nian egipdaman unun dima nandano

pisosok. Mani yan nandaman, Kristo da abih noman tosak bisapmon Kristo bamisi kokdaman, do nin iyi yombemsi da egipdaman. ³ Amin morap unun do nandan teban tanek ekwan amin unun Piņkop da dabilon gwaljigi minisi egip do pini an. Yan anek Kristo gwaljigi minisi egisak unun yombem gin ekwan. ⁴ Yokwi an amin unun Piņkop dakon gen teban yapmanan. Yokwi agak unun gen teban yapyap anpak. ⁵ Ji nandan, Kristo unun diwari wiririt do abih noman tagit, ae iyikon diwarini minisi. ⁶ Amin kinda Kristokon egisak kan yokwi dima asak. Amin kinda yokwi sigin asak kan, unun Kristo bamisi dima nandan imisak.

⁷ Miņat monji kabino, amin da kosit kilegi yipman detni do top dayikdan do kan kimotni. Amin kinda anpak kilegi asak unun amin kilegi, Kristo yombem egisak. ⁸ Amin kinda yokwi asak unun Sunduk dakon amin, nido wasok wasogikon da Sunduk unun yokwi sanbek sanbek agit da asak. Piņkop dakon Monji unun Sunduk dakon pi tuwil panasik ak do abih noman tagit. ⁹ Amin kinda Piņkopmon da atosok unun Piņkop dakon egip egipni unun aminon tosak, do yokwi dima an an asak. Piņkopmon da altanbi, do yokwi aripmi dima an an asak. ¹⁰ Piņkop dakon gwakni kabi ae Sunduk dakon gwakni kabi yanon da kokwinigek nandaman. Amin kinda anpak kilegi dima asak, unun Piņkop dakon monji dima. Ae amin kinda panmuwukbi notni do but dasi dima galak tan yomisak, unun Piņkop dakon monji dima.

Yesu da amin do but dasi galak tan yomyom dakon anpak noligit

(Kilapmi 3.11–5.21)

Nin kalon kalon amin do but dasi galak tan yomnen

¹¹ Nin Kristo wasanek nandan gadan imguman bisapmon gen kili nandagiman unun yan: Nin kalon kalon panmuwukbi notnin do but dasi galak tan yomih yomih anen. ¹² Ken da agit unuden dima anen.

Uñun Yokwi Ami dakon amin egek padige anjakban kimakgit. Mibili nido anjakban kimakgit? Iyi dakon anjakban uñun yokwi, ae padige dakon anjakban uñun kilegi, mibili yan do agit. ¹³ Not kabi, miktim amin da nandaba yokwi tok andamni kan, dima wuripdatni.

¹⁴ Nin panmuwukbi notnin diwari do but dasi galak tan yomaman. Yan aman do anek yan nandaman, nin kimot dakon kosit kili yipguman da egip egip dakon kosit nan yolgaman. Amin kinda amin do but dasi dima galak tan yomisak uñun amin kimot da kosiron sigin agisak. ¹⁵ Amin kinda notni do nandaba yokwi tok an imisak kan, uñun amin uñun amin dapdap amin kinda. Disi nandan, amin dapdap amin uñun egip egip dagok dagogi mini dima timikgan.

¹⁶ Nin amin do but dasi galak tan yomyom dakon anjakban bamisi uñun nandaman, nido Yesu uñun nin panpulugok do egip egipni paregek kimakgit. Ae ninyo kisi panmuwukbi notnin panpulugok do egip egipnin paregek kimotnejsi. ¹⁷ Mani amin kinda miktim dakon yoni tan iminakwa notni kinda wadak wadak anek egakwan kanek bupmi nandan iminek dima anpulugosak kan, Pinjop da amin do but dasi galak tan yomisak uñun dakon anjakban uñun aminon dima tosok. ¹⁸ Minjat monjiyono, amin do but dasi galak tan yomneñ uñun genon dagin dima yoneñ, anpagon da bamisi aneñ.

Panmuwukbi Pinjop da dabilon tebaisi atni

¹⁹⁻²⁰ Nin amin do but dasi galak tan yomaman kan yanji nandaman, gen bami yolgaman. Ae butnin da nin pankiligek gen yan nimisak kan, Pinjop da dabilon butnin yawori tosok, nido Pinjop da yo morap kisi nandan mudosok, ae nandak nandakni da butninon nandak nandak ton morap uñun yapman mudosok. ²¹ Not kabi, butningwan da nin gwaljigi mini yanji nandaman kan, Pinjop da dabilon pasol pasoli mini atneñ. ²² Nin gen tebani yolgaman ae anjakban aneñ do galak tosok uñun aman, do bisiron da yo nido iyaman uñun nimisak. ²³ Gen

tebani uñun yan: Monji Yesu Kristo nandan gadan imneñsi, ae iyi niyigit uñuden gin amin do but dasi galak tan yomneñ. ²⁴ Amin kinda gen tebani guramikdak uñun amin Pinjopmon egisak, ae Pinjop uñun aminon egisak. Pinjop da Telagi Wupni nimgut, do nin yanji nandaman, Pinjop ninon egisak.

4

Ji wup mibili mibili kokwin ani

¹ Not kabi, on miktimon kombi amin toptopmi morapmi ekwan, do amin da abinek Pinjop dakon Wup da gen on nimik yan dayinba kan, tepmi dima nandan gadani. Asi, Pinjop dakon Wup da gen yomik bo dima, yan do pankiligek pindatni. ² Pinjop dakon Wup da pi asak bo dima yanon da kan nandanyo ani: Amin kinda da Yesu Kristo uñun aminsi dagagit yan yosak kan, uñun Pinjop da yabekdak yan nandan imni. ³ Mani amin kinda Yesu do yan dima yosak kan, uñun Pinjop da dima yabekdak, uñun Kristo dakon uwalni dakon wup da yabekdak. Uñun don apdisak yan kili nandawit. Uñun kili abik da miktimon egisak.

⁴ Minjat monjiyono, ji Pinjop dakon amin kabi ekwan. Wup jikon egisak uñun da wup yokwi miktim aminon pi asak uñun yapmandak, do ji kombi amin toptopmi uñun kili pabin yopgwit. ⁵ Uñun amin kabi uñun miktimon nani, do gen yon uñun miktimon nani ban yanakwa miktim amin da geni nandan yoman. ⁶ Nin Pinjopmon nani. Pinjop nandan iman amin uñun da genin nandan niman. Mani amin Pinjopmon nani dima uñun da genin dima nandan niman. Yanon da Wup bami ae wup toptopmi kokwin aman.

Pinjop do but dasi galak tan imneñ kan, amin do yan gin aneñ

⁷ Not kabi, amin do but dasi galak tan yomyom anjakban uñun Pinjopmon da abisak, do amin do but dasi galak tan yomneñ. Amin morap amin do but dasi

galak tañ yomañ unun Piñkopmon da al-tañbi, ae Piñkop nandañ imañ. ⁸ Piñkop unun but dasi galak tañ yomyom dakon ami, do amin kinda amin do but dasi dima galak tañ yomisak unun Piñkop dima nandañ imisak. ⁹ Piñkop da iyi dakon Monji kalonji nañ nin da egip egip unun obakon da abidoneñ do yabekban miktimon pigit. Piñkop yañ anek nin do but dasi galak tañ nimisak unun noligit. ¹⁰ Amin do but dasi galak tañ yomyom anpak unun yañ: Nin da Piñkop do galak tañ imgumañ unun da yo bamì dima agit, mani Piñkop da nin do but dasi galak tañ niminek Monji yabekban nin dakon diwari wiririt do kimakgit. ¹¹ Not kabi, nin do but dasi galak tañ niminek yañsi agit, do nin kalon kalon amin do but dasi galak tañ yomij kimotneñsi. ¹² Amin kinda da Piñkop dimasi kagit, mani nin amin do but dasi galak tañ yomneñ kañ, Piñkop ninon egisak, ae but dasi galak tañ yomyom anpakni unun ninon bamisi toso.

¹³ Piñkop da Wupni ningut, do nin Piñkopmon ekwamañ ae Piñkop ninon egisak yañsi nandamañ. ¹⁴ Ae Dat da yo agit unun kili kagimañ, unun Monji yabekban miktim amin kisisi yokwikon ban timit do pigit. Nin unun dakon yañ tenjenok amañ. ¹⁵ Amin kinda da Yesu do asi Piñkop dakon Monji yañ yosok amin Piñkop unun aminon egisak, ae unun amin Piñkopmon egisak. ¹⁶ Nin nandamañ, Piñkop da nin do but dasi galak tañ nimisak, ae nin unun dogin nandañ gadamañ.

Piñkop unun but dasi galak tañ yomyom anpak dakon ami. Amin kinda but dasi galak tañ yomyom anpak anek egisak unun amin Piñkop gat ekwamal, ae Piñkop unun amin gat egisak. ¹⁷ Nin yañsi egipneñ kañ, but dasi galak tañ yomyom dakon anpak ninon bamisi tosak. Nin on miktimon Kristo yombem da ekwamañ, do Piñkop da amin kokwin asak bisapmon pasol pasol dima aneñ. ¹⁸ Amin kinda amin do pakyañsi but dasi galak tañ yomisak unun pasol pasol dima nandisak. Butdasi galak tañ yomyom dakon anpak egip egipninon bamisi tosak kañ, pasol pasol yolban kin

mudosak. Kobogi yokwi timitdamañ yañ do anek pasol pasol nandamañ. Amin kinda pasol pasol nandisak unun amin but dasi galak tañ yomyom dakon anpak egip egipnikon bamisi dima toso.

¹⁹ Piñkop da mibiltok nin do but dasi galak tañ ningut, do nin amin do but dasi galak tañ yomamañ. ²⁰ Amin kinda “Nak Piñkop but dasi galak tañ imisat” yañ yosak, mani pañmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok animisak kañ, unun top amin kinda. Amin kinda notni noman pindakdak unun but dasi dima galak tañ yomisak, unun amin Piñkop dima kokogi unun but dasi aripmi dima galak tañ imisak. ²¹ Kristo da gen teban kinda ningut unun yañ: Amin kinda Piñkop do but dasi galak tañ injak kañ, pañmuwukbi notni do yañ ginsi asak.

5

Miktim dakon tapmim abij yipmanğamañ

¹ Amin morap Yesu unun Kristo, Piñkop da miñat amin kabini yokwikon ban timitjak do manjikbi amin yañ nandañ gadañ unun amin Piñkopmon da altañbi. Amin morap dat kinda do but dasi galak tañ imañ unun miñat monjiyoni kisi do yañ gin nandañ. ² Nin Piñkop but dasi galak tañ imamañ ae gen tebani guramigamañ kañ nin yañsi nandaneñ, nin Piñkop dakon miñat monjiyoni but dasi galak tañ yomamañ. ³ Piñkop but dasi galak tañ imamañ kañ, nin gen tebani guramitneñ. Ae gen tebani unun guramit do jigi dima pamañ, ⁴ nido amin morap Piñkopmon da altañbi unun da miktim dakon tapmim abij yipmanğamañ. Nin nandañ gadatnin do anek emaron teban tanek miktim dakon tapmim abij yipmanğamañ. ⁵ Namìn dasi on miktim dakon tapmim abij yipmandak? Amin Yesu do Piñkop dakon Monji yañsi nandañ gadañ unun da.

Piñkop Monji dakon gen

⁶ Yesu Kristo unun abinek telagi pakbi sogit, ae yawini tilak kindapmon tagalgit. Pakbi gin dima sogit, yawini yo kisi tagalgit.

Telagi Wup, gen bami dakon amisi, unun da Yesu Kristo dakon mibili yan tenjenok asak. ⁷⁻⁸ Telagi Wup gat ae pakbi gat ae yawi gat unun kapbi da Yesu Kristo do yan tenjenanba gen kalonji asak.

⁹ Amin da gen yon unun nandan gadaman, mani Pinjkop da Monji do gen yagit unun da amin dakon gen yapmandak.

¹⁰ Amin kinda Pinjkop dakon Monji do nandan gadasak unun Pinjkop da gen yagit unun abidanek burikon yipmandak. Mani amin kinda Pinjkop da Monji do gen yagit unun nandaban bami dima asak kan, unun amin Pinjkop do top amin kinda yan yosok.

¹¹ Pinjkop da Monji do yan yagit: Unun da egip egip dagok dagogi mini nimdosi yagit. Unun egip egip dagok dagogi mini Monjikon tosok. ¹² Amin kinda egip egipnikon Pinjkop dakon Monji gat kalonji ekwamal unun amin egip egip dagok dagogi mini kili abidagit. Anjakwan amin kinda Monji gat kalonji dima ekwamal unun amin egip egip dagok dagogi mini dima abidosok.

Egip egip dagok dagogi mini kili abidagiman yan si nandanen

¹³ Pinjkop Monji dakon man do nandan gadan iman amin, ji da egip egip dagok dagogi mini kili abidawit yan nandani do anek gen on mandan damisat. ¹⁴ Do but bamori mini inamikon agek yan si nandanen, nin Pinjkop dakon galaktok yolek bisit iyiner kan, bisitnin nandan nimdisak. ¹⁵ Bisitnin kisi nandan nimisak yan nandaman kan, yo nido bisit iyaman unun abidokdaman yan si nandanen.

¹⁶ Amin kinda da panmuwukbi notni kinda kanjakwan wupni aripmi dima kimotjak da aripmon yokwi kinda asak kan, bisit an iban Pinjkop da egip egip imjak. Nak wupji dima kimotni da aripmon yokwi an unun do yosot. Yokwi kinda tosok unun anek wupji wagil kimotdan. Nak unun do bisit ani do dima yosot. ¹⁷ Anpak morap kilegi dima aman unun kisi yokwi. Mani yokwi diwari unun da kimot dima analon an.

¹⁸ Nin nandaman, Pinjkopmon da altanji minat amin morap unun yokwi dima an an. Pinjkop dakon Monji da panjutnosok, do Yokwi Ami da aripmi dima igayisak.

¹⁹ Nin nandaman, nin Pinjkop dakon minat monjiyoni ekwaman, mani amin diwari morap Yokwi Ami da kilani asak. ²⁰ Nin nandaman, Pinjkop dakon Monji da abin Pinjkop bamisi nandan imnen do butnin paban pisagiman. Nin Pinjkop bamisi gat ae Monji Yesu Kristo gat gadat gadat agiman. Yesu Kristo unun Pinjkop bamisi, ae egip egip dagok dagogi mini dakon mibilisi.

²¹ Minat monjiyono, ji kokup kidat* da kagikon egipni.

5:7-8: Jn 15.26 **5:9:** Jn 5.32-37 **5:10:** Jn 5.36-40 **5:12:** Jn 3.36 **5:13:** Jn 20.31 **5:14:** Jn 14.13-14; 1Jn 3.21-22 **5:16:** Mt 12.31 **5:18:** 1Jn 3.9 * **5:21:** Kokup kidat unun Pinjkop yipmanek yo ninan egip egipgokon yo madep yan nandisal unun da kokup kidatgo asak.

Papia 2 Jon da Mandagit

But piso gen

Amin morapmi da Jon Yesu dakon panjetni unun da mani anksibinek iyi do 'kila amin kinda' yan yanek papia on mandagit yan nandan. Papia on kokup kinda dakon panmuwukbi do mandagit. Unun panmuwukbi do tilak anek 'minjat kinda gat gwakni gat' yan yosok. (Gagi 4-5 do koki.) Unun minjat dakon peni dakon gwakni unun panmuwukbi ae kabi kinda do yosok. Unun da gagi 13 non gildatni tagi yipmanjan.

On papia dakon gen madep ton unun Pinjokop dakon gen panupbal anek top yon amin pindak kimagek amin do but dasi galak tan yomyom anpak an kimotni do yosok.

Nin Pinjokop gen tebaisi abidanek gen njwaknjwari do pindak kimotnen

¹ Nak panmuwukbi dakon kila amin da minjat gak gat ae gwakgo* gat do papia on mandan damisat. Pinjokop da gak iyi do manjigit. Nak asisi ji do but dasi galak tan damisat, ae nak gin dima, minjat amin morap gen bami nandan unun kisi da ji do but dasi galak tan daman. ² Gen bami ninnon tosok, ae dagok dagogi mini tokdisak. Unun do anek but dasi galak tan damaman.

³ Gen bamikon ae but dasi galak tan yomyom anpagon Pinjokop Dat ae Monji Yesu Kristo unun da gisam dabal nandan yawotni gat ae bupmini gat ae but yawotni gat da ji da egip egipmon tosak do bisit asat.

Butdasi galak tan yomyom dakon anpak anen

⁴ Dat da anenji do yagit unun da aripmon minjat gak dakon minjat monjiyo diwari da gen bami yolgan. Nak unun dakon gen nandanek but galak madepsi nandagim. ⁵ Ae minjat, gen kinda yolni do nandisat unun yan: Nin kalon kalon amin do but dasi galak tan yomin yomin anen. Gen teban unun kalugi dima. Ji nandan gadat si wasanek awit bisapmon da unun gen

teban kili abidawit da abidan anan oban. ⁶ Butdasi galak tan yomyom dakon mibilisi unun yan: Nin Pinjokop dakon gen tebani guramigek agipnen. Ji wasanek nandan gadat si awit bisapmon da gen teban kinda nandawit unun yan: but dasi galak tan yomyom dakon anpak anek agipni.

Kristo dakon gen tebaisi abidonen

⁷ Kosit kilegi yipman detni do panjkewalgan amin morapmi miktimi miktimi akwan. Unun da Yesu Kristo aminsi dagagit yan dima nandan teban ton. Amin unuden unun top amin ae Kristo dakon uwalni.

⁸ Do pakyanji kan kimotni. Pi teban anek yo abidawit unun di yipman dekbam. Pakyanji kan kimotni kan, unun dakon tomni tagi timitdan. ⁹ Amin kinda Kristo dakon gen yipmanek gen njwaknjwarikon kisak kan, Pinjokop unun amin gat dima egisak. Mani amin kinda Kristo dakon gen tebaisi abidosok amin unun Dat gat ae Monji gat unun aminon ekwamal. ¹⁰ Amin kinda da abin Kristo dakon gen bami dima dayinjetjak kan, unun amin gildat tagi yan dima iyini, ae yutjikon dima anjini. ¹¹ Amin kinda unuden amin gildat tagi yan iyisak kan, anpulanganban pi yokwini kisi da amal.

Kila amin da kinj pindat do nandagit

¹² Gen morapmi ton, mani papiakon mandak do dima nandisat. Abin dandabo gen yan nandat anen kan tagisi yan nandisat. Yan anen kan, nin dakon kisik kisik da madepsi tugosak.

¹³ Pego dakon gwakni Pinjokop da iyi do manjigit, unun da gildat tagi yan gayan.

* **1:1:** Unudon 'minjat gak gat ae gwakgo gat' unun panmuwukbi kinda dakon tilak asak. **1:4:** 3Jn 3 **1:5:** 1Jn 2.7
1:7: 1Jn 4.1-3

Papia 3 Jon da Mandagit

But piso gen

2 Jonon mandagit unuden gin on papia mandagit amin da iyi do 'kila amin' kinda yan yosok. Amin morapmi da Jon Yesu dakon panjet kinda da mandagit yan nandan.

Jon da papia on kila amin kinda mani Gaius unun do mandagit. Gaius dakon man awigigit, nido Yesu yolyol amin diwari panpulugagit. Ae amin kinda mani Diotrepes unun kan kimotjak do iyigit, nido Diotrepes da Yesu dakon gen bin tagisi yogok amin yolban kiwit. (Gagi 9-10 do koki.)

Pinkop dakon pi amin panpulugonej

1 Nak panmuwukbi dakon kila amin da notnosi Gaius gak do papia on mandan gamisat. Nak asisi gak do but dasi galak tan gamisat.

2 Not giman, wupgo tagisi toso, unuden gin yo morap asal unun abi tagisi noman toni, ae giptingo yo kisi tagisi tosak yan do bisit asat. 3 Panmuwukbi notnin di da abin gak da gen bami abidan kimagek egisal unun dakon geni nayinba but galak madepsi nandagim. 4 Nak dakon minjat monjiono gen bami yolgan dakon geni nandisat bisapmon kisik kisik diwari nandisat unun yapmanek kisik kisik madepsi nandisat.

Gaius pi tagisi agit

5 Not giman, gak but dasi nandanek panmuwukbi not panpulugosol. Ae dima nandan yomisal, mani yum pindagek panpulugosol, do gak pi tagisi kinda nan asal. 6 Diwari da on panmuwukbi kabikon abin gak da amin do but dasi galak tan yomisal unun dakon geni yanba nandagiman. Gepman degek kik do ani bisapmon Pinkop da nandisak unun da arapmon panpulugok abi. 7 Yesu dakon pi ak do nandanek kin pi unun anek Pinkop dima nandan iman amin kabikon panpulugok di dima timikgan. 8 Nin Pinkop dakon pi amin

unuden panpulugonej kan tagisi. Yan anek kan do nin unun gat pi kalonj anek Pinkop dakon gen bami jonitnen.

Diotrepes anpak yokwi agit

9 Nak gen diwari panmuwukbi do kila mandagim, mani Diotrepes unun mibiltok amini egip do nandisak, do nin dakon gen dima nandisak. 10 Yan do, opben kan anpak asak unun do yankwok aben. Unun nin do yanba yok anek gen yokwi mibili mibili yosok. Ae Yesu dakon pi amin yutnikon dima pankisak. Ae unun gin dima, panmuwukbi da pi amin iyi da yutnon panjik do aba yansop anyomisak. Ae panmuwukbi kabi da wanga egipni do yoldak.

Demitius anpak tagisi agit

11 Not gimano Gaius, anpak yokwi dima yolek abi, anpak tagisi ban yolek abi. Amin kinda anpak tagi asak unun Pinkop dakon amin. Mani amin kinda anpak yokwi asak unun Pinkop dima kanbi. 12 Amin kisi da Demitius dakon anpak tagisi unun do yon. Ae Pinkop dakon gen bami ununyo kisi anpakni tagisi unun da antenten asak. Ninyo kisi anpakni tagisi unun do yoman. Disi nandan, gen unun bamisi yoman.

Kila amin da Gaius kok do nandagit

13 Gen morapmi ton, mani papiakon mandak do dima nandisat. 14 Abin gandabo gen yan nandat anden kan, tagisi yan nandisat. 15 But yawot gagon tosak. Notgoni idon ekwaman unun da gildat tagi yan gayan. Notnoni unudon ekwan amin kalon kalon manikon da gildat tagi yan yoyin yoyin aki.

Papia Jut da Mandagit

But piso gen

Gen on papiagwan toņ unun 2 Pita kon gen toņ unun yombem pali. Unun Piņkop dakon miņat aminyo Gen Bin Tagisi dakon uwalni da gen yoņ unun do mirak dimasi yopni do yosok. Papia da yaņ yosok, “Piņkop da miņat amin kabini nin nandaņ gadat kalonji kongin atneņ do yosok. Ae amin kinda da nin da nandaņ gadat amaņ unun kulabik aripmi dima asak.” (Gagi 3 kon koki).

Jut da yoyiņdet toptopmi do pindak kimotni do yosok. Unun da yaņ yoņ, Piņkop dakon nandaņ yawotni unun madepsi do yokwi morap galak tokjikon tagi ani yaņ yoņ. Unun topsi yoņ do kaņ kimotni do yosok. (Gagi 4 kon do koki.)

Ji nandaņ gadatji do kila anek Gen Bin Tagisi dakon uwalni pabiņ yopni

¹ Nak Jut, nak Yesu Kristo dakon oman monjini, ae Jems dakon padige.

On papia unun Piņkop da miņat aminyo yaņ damgut ji do mandisat. Piņkop Dat da but dasi galak taņ damisak, anjakwan Yesu Kristo da iyi kilasi tagisi asak.

² Piņkop da paņpuluganban bupmi anpak gat, ae but yawot anpak gat, ae amin do but dasi galak taņ yomyom anpak da egip egipjikon madepsi tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi dakon uwal dakon gen

³ Notnonisi, mibiltok nak Piņkop da nin morap yokwikon baņ timit do anek pi madepsi agit unun do papia mandaņ dam do galagi madepsi nandat, mani abisok gen kinda mandakeņ yaņ nandisat unun yaņ: ji nandaņ gadatji kilani tebaisi anek uwalji dakon gen pabiņ yopni. Piņkop da nandaņ gadat kalonji on miņat amini nin do nimgut, do amin kinda da yo nin da nandaņ gadamaņ unun kulabik aripmi dimasi asak.

⁴ Nak gen unun dayisat, nido Piņkop manji iman amin di paņmuwukbigwan pasilikon da kili abin pigeņ. Unun amin gen yokwisi

yaņ yoņ, “Piņkop dakon nandaņ yawotni madepsi, do yumabi anpak mibili mibili tagi aneņ.” Unun amin da Amin Tagi Yesu Kristo Kila Amin Madepnin kalonji manji iman, do kalipsigwan Piņkop gen papia da yagit unun da aripmon unuden amin pasildaņ.

⁵ Ji Amin Tagi da kalip yo agit unun kili nandawit, mani butji pabo pisanban unun do sigin nandani do dayisat. Amin Tagi da kalip Israel amin uwal da kisiron baņ timikban Isip yipman kiwit. Anek don nandaņ gadat dima awit amin unun paņtasik agit. ⁶ Ae anelo do nandani. Diwari unun Piņkop da pi yomgut unun ak do dima galak tawit, anek kokupni yipman dekgwit. Yaņ awit do Amin Tagi da nap teban tebaisi unun baņ paņteban agit, ae dam teban pilin tuksigwan yopgut da ekwan. Unun Piņkop da kobogi do yo yokwisi yomdisak dakon bisap madep do jomjom anek ekwan. ⁷ Ae Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat ae kokup unun da kapmatjok tawit unun do nandani. Ununyo kisi anpak yokwisi awit. Wili miņatyo kisi da yumabi anpak mibili mibili awit, do Piņkop da kindapmon soņban pasilgwit. Unun da mama gen niyinek yaņ nolisak, yokwi pakpak amin morap kindap kimot kimori mini unungwan kobogi timitdan.

⁸ Ji dakon nandak nandak paņupbal ak do pi an amin ununyo kisi yaņ gin anpak yokwi an. Dipmin mibili mibili pindagek unun da paņtagap aban yumabi anpak anek giptim timni paņupbal aba inanisi an, ae Piņkop kwen wigik an iminek anelo tapmimi toņ unun do yaņba yokwi tok an. ⁹ Maikel unun anelo morap dakon mibiltok amini, mani unun yaņ dima agit. Maikel gat Sunduk gat namin da Moses dakon giptim abidosak yaņ do gen emat agimal bisapmon, Maikel Sunduk do yaņba yokwi tok an iminek gen yaņ imdo si pasalgit. Yaņ gin yagit, “Amin Tagi da iyi gen tebaisi gayisak dosi nandisat.” ¹⁰ Mani unun amin yo morap mibili dima nandaņ pison unun do yaņba yokwi tok an. Unun bit kilapyo buri mini yombem da giptim dakon galaktok yolgan.

1:1: Mt 13.55 1:4: Gal 2.4; 2Pi 2.1 1:5: TP 12.51; IDT 14.29-30 1:6: 2Pi 2.4 1:7: WW 19.1-25; 2Pi 2.6,10
1:9: Dan 10.13,21; 12.1; Sek 3.2; 2Pi 2.11; PA 12.7 1:10: 2Pi 2.12 1:11: WW 4.7-8; IDT 16.1-35; 2Pi 2.15; 1Jn 3.12

Uñun anpakni da obisi pañupbal an. ¹¹ Awa, kan kimotni. Uñun Ken dakon anpak an. Uñun Balam da agit unudeñ moneñ timit do tek kindap an. Uñun Kora da agit unudeñ Piñkop kwen wigik an iman, do wagil pasildan.

¹² Ji but kalon anek jap noknok bisap madepmon yikgan bisapmon unun amin ji da binapmon yikgan unun imal kwakwagikon garak an unun yombem. Mani unun ji gat yigek jap nok do mayagi dima nandan. Uñun amin iyi banjin pañpulugok dogin nandan. Uñun gikwem sikak dima yopba manakwa mirim da pisonba dukwan dukwan kwan unun yombem. Uñun kindap bami toktok bisapmon bami dima pokgon, ae geli walimbil pilikbi, do kosit bamot kimagit. ¹³ Uñun amin tap madepsi tamalikgan unun yombem. Yokwini dakon mayagi tarak ae sibat sibat da yan ilenikon noman ton. Uñun kundukon gik kositni ban dima yolek akwan unun yombem. Do Piñkop da kokup pilin tuk dakon pilin tugisi kili anroman an yomgut, unudon kin toktok teban egi wigikdan.

¹⁴ Enok unun Adam dakon babiknikon da altanban kosiri 7 agit. Uñun da unun amin yokwi do kombi gen yanek yan yagit, “Koni, Amin Tagi telagi aneloni tausen morapmi gat apdisak. ¹⁵ Abinek minat amin morap gen pikon yopdisak. Anek anpak yokwi awit ae gen yokwisi yan ingwit dakon kobogi yomdisak.” ¹⁶ Uñun amin yo morap noman tan yoman unun do nandaba yokwi tok anek gen morapmi yon. Uñun iyi dakon butni dakon galaktok yokwi unun yol do galak ton. Uñun gen pap yanek giptim pawigik anek iyi dakon man pawikwan. Anek minat aminyo unun pañpulugoni do pañgalak an.

Nandan gadatji yipba unun da butji pañteban asak

¹⁷ Mani notnonisi, yo don altokdan unun do aesi nandani, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon yabekbini da kili yan tenjenan damgwit. ¹⁸ Uñun da yan dayiwit, “Mibi gildaron jigilak gen yogok amin noman tokdan. Anek Piñkop manji iminek

iyi dakon galaktok yokwi yoldan.” ¹⁹ Uñun amin da pañmuwukbi pañwasan. Uñun miktim dakon galaktok banjin yolgan. Telagi Wup unun aminon dima egisak.

²⁰ Mani notnonisi, ji bisapmi bisapmi nandan gadatji Piñkop da iyi ji do damgut unun yipba unun da butji pañteban asak. Ae Telagi Wup da tapmimon bisit ani. ²¹ Piñkop da ji do but dasi galak tan damisak, do unun da kapmatjok egek bisapmi bisapmi Amin Taginin Yesu Kristo do jomjom anakwa bupmini nomansi analon anakwan egip egip teban abidoni. ²² Nandan gadatni dima teban tanbi amin do bupmi nandan yomni. ²³ Ae amin diwari kindapmon ekwan, do ji tepmisi yokwikon ban timitni. Ae diwari do bupmi anpak an yomni bisapmon, yokwikon gepni yan do kan kimagek pasol pasol gat kisi ani. Uñun but kalip dakon anpak yolek garak gin awit. Ji yo morap Piñkop da dabilon garagi tagi unun da dubagikon egipni.

Nin Piñkop dakon man awiginen

²⁴ Kili nak Piñkop ankisat. Tapmimni madepsi, do kilasi anakwan aripmi dima mokdan. Uñun da timik pañki depban iyi gat tilimnikon egek gulusunji mini ae kisik kisik madepsi tan damdisak. ²⁵ Uñun kalon dagin Piñkop egisak. Anek Yesu Kristo Amin Taginin da pi agit unun do anek nin yokwikon ban timikgit. Do mani awiginen. Uñun Kila Amin Madep egisak, ae tapmim madepni tan imisak, ae yo morap dakon busunji egisak. Wasok wasogikon yan egipgut, ae abisok kisi yan gin egisak, ae don bisap morap kisi yan gin egipdisak teban. Uñun asi.

Kristo da Gen Pasili Jon do Panjalon An Ingut

But piso gen

On papia Jon da mandagit. Unun Jon dagin Gen Bin Tagisi gat ae 1 Jon, 2 Jon, ae 3 Jon kisi mandagit.

On papia unun amin da Yesu yolyol amin madepsi panupbal awit bisapmon Jon da mandagit. Yo yokwisi an yomgwit, nido Yesu yolyol amin unun Yesu Kristo do Amin Taginin yanji nandan gadan ingwit. On papia da Yesu yolyol amin dakon nandan gadatni panteban anjakwan jigi madep unun da dima pabin yopjak yan do yosok.

On papia da yo don noman tokdan unun do tilak gen morapmi yosok. Yesu yolyol amin unun bisapmon egipgwit unun da tilak gen nandan pisawit, mani nandan gadatni mini amin dima nandawit. Tilak gen unun dakon mibili unun yan: Yesu Kristo unun Amin Tagi, ae unun da kison da Pinjop da uwalni kisi morap pabin yopdisak, anek Sunduk yo kisi abin yipdisak. Anek Yesu pini an mudosak bisapmon Pinjop da minjat aminyo tebaisi agek nandan gadatni dima yipman dekwit amin do tomni yomdisak. Anjakwan Pinjop gat egek ae sanbenek jigi dima pakdan, nido Pinjop da yo morap aeni panjaluk an mudokdisak.

Yesu Kristo da panmuwukbi 7 kabi do gen yipgut

(Kilapmi 1–3)

¹ Gen on pasili tawit, ban Yesu Kristo da panjalon agit. Yesu da oman monjini yolisak do Pinjop da ingut. Yo unun tepmisi al-tokdan. Yesu da aneloni yabekban abin pi monjini nak Jonon gen on nayigit. Nak da pi monjini diwari yoliken yanon da nayigit. ² Yo morap noligit unun bamisi pindakgim. Pinjop dakon gen ae Yesu Kristo dakon gen unun bamisi.

³ Pinjop yo morap noman toni do yagit unun dakon bisap kwan tosok, do amin

kinda da on kombi gen panmuwukbi do manjin yomjak kan, unun kisik kisik tagi asak. Ae gen on mandabi unun nandanek guramitni amin, ununyo kisi kisik kisik ani.

Jon da panmuwukbi 7 kabi do gen mandagit

⁴ Nak Jon da panmuwukbi 7 kabi Esia Provinskon ekwan ji do gen on mandisat. Pinjop abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don egipdisak unun da nandan yawok damanakwan butji yawori tosak. Ae wup 7 kabi Pinjop dakon kila amin madep yityit tamo da inamon ekwan ununyo kisi da nandan yawok damanakwan butji yawori tosak. ⁵ Yesu Kristo, Pinjop dakon gen bamisi yan tenjenok amin, unun kimoron da mibiltan pidagit. Ae unun kila amin madep morap miktimon ekwan unun dakon Amin Tagini. Unun kisi da but yawot nandan damanakwan butji yawori tosak.

Yesu da nin but dasi galak tan nimisak, ae iyi dakon yawi da yokwinin wiririk mudagit. ⁶ Yan anek nin unun gat amin kila anen do manjin nipgut, ae iyi dakon Pinjop ae Datni unun dakon oman anen do mukwa sogok amini egipnen do manjin nipgut. Bisap mudok mudogi mini Yesu Kristo dakon tilimni ae tapmim madepni tan imdisak. Unun asi.

⁷ Koni. Unun gikwem gat kisi apdisak. Abinjakwan amin morap kisi da dabil da kokdan. Amin morap Yesu sugawit unun kisi da kokdan. Anakwa amin morap miktimon ekwan kisi da unun do nandanek kunam bupmiyo madepsi akdan. Asi, yo morap unun altan mudokdan. Unun asi.

⁸ Amin Tagi Pinjop Tapmim Ami, abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don apdisak, unun da yan yosok, “Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat.”

Jon da Kristo kagit

⁹ Nak Jon, ji dakon notji. Nin Yesu dakon amin kabi, ae Pinjop da Amin Kila Asak unun da kagagwan kalonji ekwaman, do but yaworon da jigi ae tepmiyo kalonji paman. Panek kisin da dima alek tanek tebai akgaman. Nak Pinjop dakon gen

yanj tenjtenjnek, “Nak Yesu nandan gadanj gadas imisat” yanj yagim, do anjek nak abidan tap binap miktim tim Patmos unjodon nepgwit da egisat. ¹⁰ Amin Tagi dakon gildatni Sondakon, Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anjakwan manjinokon nandanapbo amin kinda gen madepsi yanj tidanjek kwenj da yanj yagit. ¹¹ Unjun amin da yanj yagit, “Yo morap pindakdal unjun papiakon mandanj yopbi panjmuwukbi 7 kabi do kini. Mandanj yopbi panjmuwukbi Epesas kokup papmon ekwan, ae Smena, ae Pegamum, ae Taitaira, ae Sadis, ae Piladelpia ae Laodisia do kini.”

¹² Yanjan nak gen nayigit amin unjun kok do tobigim. Tobilek tenjteni tamo gol banj wasanji 7 kabi pindakgim.

¹³ Unjun da binapmon “amin dakon monji yombem kinda” akban kagim. Unjun imal dubakni paban pigi kandapni kisi witjigit. Anjek nap kinda gol banj wasanji nanj pibirikon anjwasinjek wamgut. ¹⁴ Busunji ae busunj danjwani unjun kwakwagisi, sipsip dakon danjwan ae gik sitnanj yombem. Ae dabilni kindap tebaisi sosonj unjun yombem. ¹⁵ Kandapni unjun tenjtenjisi ain kinda mani bras kindapmon sosonj unjun yombem. Ae tekni nandagim unjun pakbi madepsi pokgonj unjun dakon wiwik yombem. ¹⁶ Kisiri amin tet da gik 7 kabi timikgit. Ae emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unjun gen kaganigwan da pawinj tagit. Gildat da tebaisi wisasak unjudej tomno dabilni madepsi tenjtenjagit.

¹⁷ Nak unjun kanjek kandapnikon manj pagek amin kimakbi da yanj pakgim. Pagapbo kisitni amin tet da kwenokon witjinek yanj yagit, “Dima pasolgi. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. ¹⁸ Nak Egip Egip Egisat Amin. Nak kimakgim, mani koki, nak egip egip dagok dagogi mini egi ananj kiasat. Kimot dakon yoma wital, ae amin kili kimakgwit unjun dakon kokup dakon yoma wital kisitnokon tonj. ¹⁹ Do gak yo pindakdal unjun dakon geni mandaki. Yo abisok tonj, ae yo don noman tokdanj, unjun do mandaki. ²⁰ Gik 7 kabi

kisitno amin tet do tanja pindal, ae tenjteni tamo gol banj wasanji 7 kabi yanj pindal, unjun dakon mibili pasili tosok. Mibili unjun yanj: gik 7 kabi unjun panjmuwukbi 7 kabi dakon anjloni. Anjakwa tenjteni tamo 7 kabi unjun panjmuwukbi 7 kabi.”

2

Epesas panjmuwukbi do gen yipgut

¹ Unjun da sanjenek yanj yagit, “Gak panjmuwukbi Epesas kokup papmon ekwan unjun dakon anjloni do gen yanj mandaki:

Nak gik 7 kabi kisitno amin tet da timigek tenjteni tamo gol banj wasanji 7 kabi da binapmon agisat. Agek gen on yipbo gagon obisak. ² Anjak asal ae pi teban asal unjun kili nandanj mudagim. Gak tebaisi agek amin anjakni yokwi do dima galak tanj yomisal. Diwari da yanj gayiwit, ‘Ninyo kisi yabekbi’, mani unjun yabekbi dima yanj unjun gaga kili geni kokwinigek top amin yanj pindakgil. ³ Amin da gandaba mano abidosol do yo yokwisi anjgamanj. Mani tebaisi agek jiggi unjun imegek kuraktok dima asal.

⁴ Mani nak gak gat gen tonj. Nandanj gadat kaluk agil bisapmon nak do but dasi galak tanj namgul, mani abisok yanj dima asal. ⁵ Kalip tagisi egipgul do nandaki. Gak kili mal. Do anjak kalip agil unjun do aego nandanek but tobil anjek anjak kalip agil unjudej abi. Yanj dima abi kanj, abinj lamgo unjun si gwayekenj. ⁶ Mani anjakgo tagisi kinda unjun yanj: Nikolas dakon amin kabi dakon anjak do nandaba yokwi tok asal. Nagayo kisi unjun amin dakon anjak do nandako yokwi tosok.

⁷ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panjmuwukbi do gen yosok unjun pakyansj nandani. Amin kinda emaron teban tosok kanj, nak da yanj daganj iminjapbo egip egip kindap walon jap panj nosak. Kindap unjun Paradais kon Pinjkop da pigaga tosok.”

Smena panjmuwukbi do gen yipgut

⁸ Uņun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Smena ekwan uņun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak wasok wasoksi ae mibisi egisat. Nak kimakgim da aeno kalugi egisat. Gen on yipbo gagon obisak. ⁹ Gagon jigı ae tepmiyo morapmi noman tan gamaņ, ae yogo minisi da egisal, uņun nandan gamisat. Mani yogo morapmisi. Amin diwari da gen yokwi yan gamaņ uņun nandisat. Uņun amin da iyi do nin Juda amin yan yon, mani uņun Juda amin dima, uņun Sunduk dakon amin kabi. ¹⁰ Donjok tepmi pakdisal. Mani uņun do pasol pasol dima abi. Ji pankewal do Sunduk da ji da binapmon amin diwari ban dam tebanon yopdisak. Yan aban jigı ae tepmiyo gildat 10 da arıpmo pakdan. Dikba kimotni do yoni kaņ, tebaisi agek nandan gadatji dima wıtdal kisak. Anakwa egip egip dakon pelit tilimi toņ daben.

¹¹ Amin mirakni toņ da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok uņun pakyansi nandani. Amin kinda emaron teban tosak kaņ, uņun amin kimot da ae kinda gat arıpmi dima anupbal asak.”

Pegamum panmuwukbi do gen yipgut

¹² Uņun da gen sanbenek yagit, “Gak panmuwukbi Pegamum kokup papmon ekwan uņun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi uņun abidosot. Gen on yipbo gagon obisak. ¹³ Kokup egisal uņudon Sunduk dakon kila amin madep yityit tamoni uņudon tosoke uņun nandisat. Mani nak dakon man abidan kimokdol. Antipas, nak dakon gen dakon yan tenjenok amin tagisi kinda, uņun Sunduk da egisak kokupmon anakba kimakgit. Yan anakwa gak uņun bisapmon nak do wasip dima yagil.

¹⁴ Mani nak gak gat gen toņ. Gagon amin di da Balam dakon anpak abidan kimokgoņ. Balam dakon anpak uņun yan. Kalip Balam da Balak Israel amin pankewal dakon mibili iyin dekgit.

Iyin dekban Balak da Israel amin pankewalban yokwi anek kokup kidat do bit kilapyo mukwa sowit uņun nawit. Ae yumabi kisi awit.

¹⁵ Uņuden gin amin di gagon ekwan uņun Nikolas dakon amin kabi dakon geni guramikgan. ¹⁶ Gak but tobil abi. Yan dima abi kaņ, nak kili uņunjok gagon obinek gen kaganokon emat agak siba tosoke uņun naņ uņun aminon emat akdisat.

¹⁷ Amin mirakni toņ da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok uņun pakyansi nandani. Amin kinda emaron teban tosak kaņ, nak da mana di abisok pasili toņ uņun iben. Ae tip kwakwagi kinda iben. Uņun tipmon man kalugi kinda mandabi da tosak. Uņun man amin kinda da dima nandisak. Amin tip abidosak uņun amin dagin nandakdisak.”

Taitaira panmuwukbi do gen yipgut

¹⁸ Uņun da gen sanbenek yagit, “Gak panmuwukbi Taitaira kokup papmon ekwan uņun dakon anelo do gen yan mandaki:

Nak Pinkop dakon Monji. Dabilno uņun kindap tepmisi sosok uņun yombem, ae kandapno tenjenosok uņun ain kinda mani bras suganba kwakwagisi an uņun yombem. Gen on yipbo gagon obisak. ¹⁹ Anpak morap asal uņun nandan mudosot. Gak amin do but dasi galak tan yomisal, ae nak nandan gadan namisal, ae amin diwari panpulugok do pi asal. Nak nandisat, pi mibiltok agil uņun yapmanek abisok pi madepsi asal.

²⁰ Mani nak gak gat gen toņ. Gak Jesebel yipbi gak gat ekwamal. Minat uņun da nak kombi amin kinda yan yosok, mani pi monjino top pankewalek yumabi anpak, ae jap kokup kidat do paret abi uņun noni do yoyin dekdak. ²¹ But tobil asak do nandanek bikbik imisat. Mani but tobil anek yumabi anpakni yipman det do dima nandisak. ²² Do uņun minat sot kinda ibo tepmi madepsi pakdisak. Ae amin morap uņun

minjat gat yumabi awit but tobil anek unun minjat dakon anpakni dima yipman mudoni kan, ununyo kisi jigi ae tepmiyo madepsi yomdisat. ²³ Ae monji gwayoni kisi dapbo kimotni. Yan anapbo panmuwukbi kisi morap da nak da amin but ae nandak nandakyo pindagek ji kalon kalon anpak ani da aripmon tomni damdisat yan nandan namdan. ²⁴ Mani panmuwukbi diwari Taitaira ekwan ji minjat unun dakon gen dima yolgan, ae 'Sunduk dakon geni pasili' yan yon, unun dakon mibili nandak do pini dima awit. Yan dayisat, jigi kinda gat dima daben. ²⁵ Mani yo morap timikgan unun tebaisi timigakwa wigi nak da opben dakon bisap asak.

²⁶ Emaron teban tanek geno guramigakwan wigi bisap madep apjak amin unun yan mudan ibo miktim morap kila akdisak.

²⁷ 'Kila amin pini tapmimi tonji anek ain win kirin nan uwalni pudan monin monin akdisak, amin da miktim kwoba pudan monin monin an unun da tilagon akdisak.'

Datno da yan mudan namgut, unun da tilak unun amin do yan mudan iben. ²⁸ Ae wisawisa do gik wisak unun kisi iben. ²⁹ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyansi nandani."

3

Sadis panmuwukbi do gen yipgut

¹ Unun da sanbenek yan yagit, "Gak panmuwukbi Sadis kokup papmon ekwan unun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak Pin kop dakon wup 7 kabi timikdat, ae gik 7 kabi kisi timikdat. Gen on yipbo gagon obisak. Anpak morap asal unun kisi nandan mudosot. Amin da gak do yan yon, 'Sadis panmuwukbi kabi unun egip egipmi tonji.' Mani kili kimakgil. ² Dipmingo yopbi kit! Anpakgo diwari dima kimakgwit unun panjeban abi. Nido anpakgo kinda Pin kopno da

dabilon kilegisi yan kinda dimasi kat. ³ Gen bami kalip nandane abidagil, unun do aego nandabi. Nandane guramigek but tobil abi. Dipmin dima yipbi kisak kan, kabo noknok da tilagon apdisat. Abinapbo gagon opdisat dakon bisap dima nandakdisal.

⁴ Mani amin kabisok kinda Sadis ekwan unun imalni dakon kila anek garak dima awit. Unun amin kabi dakon anpakni kilegisi, do imal kwakwagi paba nak gat tagi agipnen.

⁵ Amin kinda emaron teban tosak kan, unun do kisi imal kwakwagi pan iben. Ae egip egip papiakon mani dima wiririkgen. Datno da inamon ae aneloni da inamon mani yan tenjenoken.

⁶ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyansi nandani."

Piladelpia panmuwukbi do gen yipgut

⁷ Unun da sanbenek yan yagit, "Gak panmuwukbi Piladelpia kokup papmon ekwan dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak telagisi, ae anpak bamisi dakon ami. Nak da Dewit dakon yoma wital abidosot. Nak da yoma witaldat, amin kinda da aripmi dima sop sopmi. Ae nak da yoma sopmandat, amin kinda da aripmi dima witali. Gen on yipbo gagon obisak. ⁸ Anpak morap asal unun kili nandan mudagim. Koki! Inamgokon yoma kinda witalbo pisolok. Ae amin kinda da aripmi dima sopjak. Nak nandisat, tapmingo madep dima, mani nak dakon gen guramigek nak dakon man do wasip dima yagil. ⁹ Sunduk dakon amin kabi unun da iyi do nin Juda amin yan yon, mani unun Pin kop dakon amin dima, unun top amin. Nak da unun amin yabekgo abin gak da kandap mibilon njakben anek nak da ji but dasi galak tan damisat yansi nandani. ¹⁰ Nak dakon gen guramigek jigi altan gamgwit bisapmon butgo yawori tanakwan tebaisi akgil. Yan agil do jigi madep miktimi miktimi amin panjewal do noman tokdisak bisapmon

2:23: Kap 7.9; Jer 17.10; PA 20.12-13 2:25: PA 3.11

3:3: Mt 24.43-44; 1Tes 5.2; PA 2.5; 16.15 3:4: Jut 23

3:8: 1Ko 16.9 3:9: Ais 45.14; 49.23; 60.14; PA 2.9

2:26: Kap 2.8-9 2:28: PA 22.16

3:5: TP 32.32-33; Mt 10.32; Lk 12.8

3:10: Lk 21.19; 2Ti 2.12

3:1: PA 1.4,16

3:7: Ais 22.22

kilago anapbo jigí unun dima altan gamjak. ¹¹ Gagon tepmisi apdisat. Yo abidosol unun tebaisi abidoki. Amin kinda da tomnigo unun di gwayenban.

¹² Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da gwak yan moko agek Pinkopno dakon telagi yut anteban asak. Anek Pinkop dakon yut yipmanek aeni wanga dima pigisak. Unun aminon Pinkopno dakon man, ae Pinkopno dakon kokup pap dakon man mandaken. Kokup pap unun Jerusalem kalugi, unun Kwen Kokup yipmanek Pinkopnokon da pikdisak. Ae naga dakon mano kalugi kisi unun aminon mandakdisat.

¹³ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani.”

Laodisia panmuwukbi do gen yipgut

¹⁴ Unun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Laodisia kokup papmon ekwan unun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak Pinkop dakon geni gat ae yan teban tok geni gat do gen unun asisi yan yogok amin. Nak Pinkop dakon gen bamisi yan tentenok amin. Bisapmi bisapmi geni bamisi gin yan tentenosot. Pinkop da yo morap wasagit dakon mibilisi nak da gen on yipbo gagon obisak. ¹⁵ Anpak morap asal unun kisi nandan mudosot. Nak nandisat, gak mirimi dima, ae tedepmi dima. Gak da mirimi bo ae tedepmi egipbi do nandisat. ¹⁶ Mani dima. Gak tedepmi yangok egisal. Gak tedepmisi dima ae mirimisi yo dima. Yan do anek gen kaganokon da gak wanditdisat.

¹⁷ Gak ‘Monejno morapmi ae yo kabino morapmi tonj. Yo kinda do wadak wadak dima asat’ yan yosol. Mani dima. Amin da bupmisi nandan gamni da tilagon yokwisi egisal. Gak yogo minisi da egisal, ae dabilgo mini, ae molan molan agisal. Anek gaga dima nandabi pisosok. ¹⁸ Yan do anek nawa gen on gamisat. Nak dakon golno kindapmon sonba gwaljigi minisi an unun gol ban

yubi kan, monenjo morapmisi tanj gamdan. Ae giptingo wam do imal kwakwagi ban yubi kan, amin da gandaba molan dima agipbi, ae mayagigo mini. Ae dabil marasin di yumanek dabilgokon yopbi kan, tagisi sintokdisal. ¹⁹ But dasi galak tanj yomisat amin unun tebai yoyinek anpakni panjkilek ani do jigí yomisat. Do anpakgo panjkilek ak do pi tebai anek but tobil abi.

²⁰ Nandaki! Nak yomakon agek yoma domon tidanek yan yosot: Nak yutnon tagi wiken? Amin kinda tekno nandanek yoma witaljak kan, nak wigiko unun gat egek jap nonden.

²¹ Amin kinda emaron teban tosak kan, unun amin do yan dagan ibo kila amin madep yityit tamonokon nak gat kisi yitden. Kalip nak da emaron teban tanek Datno gat kisi kila amin madep yityit tamonikon yikgin unuden yitden.

²² Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani.”

Sipsip Moni da Kwen Kokupmon Papia Kinda Witalakwan Miktin Aminon Yo Yokwisi Noman Tokdan

(Kilapmi 4–11)

4

Kwen Kokupmon Pinkop gawak iman

¹ Unun da kwenon aeno kanapbo Kwen Kokupmon yoma kinda wital kigit da tanban kagim. Kanapbo amin unun kalip nak do kwen da yan tebaisi yan tidanek yan namgut unun da yan yagit, “Idon winaki yo morap don altokdan goliko.” ² Nayinban unudon gin Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anjakwan Kwen Kokup kila amin madep yityit tamo kinda tanban kagim. Unun tamokon amin kinda yikban kagim. ³ Unun amin tip jasper ae tip gami konilian da yan tentenagit. Kilap ban kinda da kila amin madep yityit tamo unun anawasigit. Kilap ban kildani unun tip kalikaligi emeral yan. ⁴ Kila amin

3:12: Ais 62.2; 65.15; PA 14.1; 21.2 **3:15:** Ro 12.11
11.32; Ibr 12.6; PA 2.5 **3:20:** Jn 14.23 **4:1:** PA 1.1,10

3:17: Lk 12.21; 1Ko 4.8 **3:18:** Ais 55.1 **3:19:** 1Ko
4:2: Ais 6.1 **4:3:** Esi 1.28 **4:4:** PA 3.18

madep yityit tamo 24 kabi da kila amin madep yityit tamo unun angwasihek tanba pindakim. Unun tamokon kila amin 24 kabi da yikgwit.* Unun kila amin imalni kwakwagi ban pawit, ae busunikon pelit kildani ton gol ban wasanbi ban pawit. ⁵ Kila amin madep yityit tamokon da mal dakon tenjeni da yamgwit. Anakwa nandapbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririn agit. Kila amin madep yityit tamo noman da kalin 7 kabi sowit. Kalin unun Pin kop dakon wupni 7 kabi. ⁶ Kila amin madep yityit tamo noman da yo kinda tagit, unun tap idap daman glas ban wasanbi yombem, ae wagil kwakwagisi.

Yo 4 kabi egip egipmi ton unun kila amin madep yityit tamo dakon ilen 4 kabikon akgwit. Yo 4 kabi unun burikon ae manjikon kisi dabil morapmi da giptimi kisi ilimikgwit. ⁷ Yo egip egipmi ton kinda unun laion yombem. Ae kinda unun bulmakau wili yombem. Ae kinda unun tomno dabilni amin dakon yombem. Ae kinda unun singin madep kwen agegisak yombem. ⁸ Yo 4 kabi egip egipmi ton kalon kalon unun kisi piri 6 kabi tan yomin yomin awit. Anakwa giptimi kalon dabil morapmi da ilimikgwit. Ae piri da mibilgwan kisi tawit. Gildari ae kalbi kisi ak nandari mini yan yon,

“Telagi, telagi, telagi.

Amin Tagi Pin kop Tapmim Ami kalipsi egipgut,
ae abisok egisak,
ae don apdisak,
unun telagisi” yan yon.

⁹ Yo egip egipmi ton kabi unun da Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak ae egip egip dagok dagogi mini egisak unun do kisik kisik madepsi anek mani awigek ya yan iyan. Bisapmi bisapmi yo 4 kabi egip egipmi ton unun yan anakwa ¹⁰ kila amin 24 kabi da Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikdak unun da buron man pokon. Man pagek egip egip dagok dagogi mini egisak Amin unun gawak iman. Ae pelitni kildani ton gol

ban wasanbi unun kila amin madep yityit tamo tosok unudon noman ilik yopmanek kap yan yon,

¹¹ “Amin Tagi Pin kopnin,
gak da yo morap galaktokgokon wasagil da abisok ton.
Yan agil do minat amin morap kisi da gak do kisik kisik madepsi anek mango awigini,
ae tapmingo madepsi da yongamgwan pinbi egipni kan tagisi.”

5

Jon da papia kinda kili sogwit kagit

¹ Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikgit unun kisitni amin tet do papia gironikbi kinda tanban kagim. Papia unun teri teri kildani ton, ae kendol pakbi ban kosiri 7 kabi anteban abi.

² Ae anelo tapmimi ton si kinda kanapbo gen papmon da yan tidanek yan yagit, “Namin amin kilegisi kinda dasi kendol pakbi ban anteban abi pakdegek papia tagi witaljak?” ³ Mani amin Kwen Kokup ekwan, bo ae miktimon ekwan, bo ae miktim da mibilgwan ekwan kinda da papia unun aripmi dima witaljak bo ae aripmi dima kosak. ⁴ Nak papia unun amin kinda da aripmi dimasi witaljak bo ae kosak yan kanek kunam madepsi sanbek sanbek morapmi takim. ⁵ Yan anapbo kila amin kabikon da kila amin kinda da yan nayigit, “Gak kunam dima takgi. Koki! On Laion Juda amin kabikon altagit, unun Dewit dakon babinikon gugi unun da don noman tan wigit. On Laion emaron teban tagit. Yan agit do unun da papia kendol pakbi ban kosiri 7 kabi anteban abi unun pakdegek tagi witaljak.”

Jon da Sipsip Monin kagit

⁶ Yan nayinakwan Sipsip Monin kinda akban kagim. Unun paret ak do si anakba kimagit yombem. Unun kila amin madep yityit tamo da binapmon agakwan yo 4 kabi egip egipmi ton gat ae kila amin gat da angwasiwit. Sipsip Monin unun

* **4:4:** Unun kila amin unun anelo man madepni ton kabi kinda do yosok. **4:5:** Esi 1.13; Sek 4.2; PA 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 **4:6:** Esi 1.5-10,22; 10.14 **4:8:** Ais 6.2-3; Esi 1.18; 10.12 **4:10:** PA 19.4 **5:1:** Ais 29.11; Esi 2.9-10 **5:5:** WW 49.9; Ais 11.1,10; PA 22.16 **5:6:** Sek 4.10; Jn 1.36; PA 13.8

jomni 7 kabi, ae dabilni 7 kabi. Dabilni unun Pinjkop dakon wupni 7 kabi. Unun Pinjkop da yabekban miktimi miktimi kin mudawit. ⁷ Kili Sipsip Monin da kila amin madep yityit tamokon kin Amin yikgit da kisiri amin tet do papia tagit unun abidagit. ⁸ Papia unun abidanakwan yo 4 kabi egip egipmi ton, ae kila amin 24 kabi gat da Sipsip Monin da kapmatjok man pakgwit. Kisisi kalon kalon gita monin ni gat ae gol idapni gat timik timik awit. Gol idapmon yo kibani tagisi tugawit, unun Pinjkop dakon minjat amin kabiyu dakon bisitni.

⁹ Yan anek kap kalugisi kindu yan yawit, “Gak da papia gironikbi abidanek kendol pakbi ban panjeban abi unun aripmi tagi pakdegi.

Nido gikba kimagek yawigo nan minjat aminyo Pinjkop do im do anek yuman nagil.

Asi, amin mibili mibili ekwan,
ae geni mibili mibili,
ae giptimni mibili mibili,
ae miktimi miktimi ekwan kisi yuman nagil.

¹⁰ Yuman nanek amin kila ani do manjin yopgul,
ae nin dakon Pinjkop dakon oman ani do mukwa sogok amini manjin yopgul.
Unun da kila amin madep egek miktimon amin kilani akdan.”

Sipsip Monin dakon man anjisiwit

¹¹ Kili aeno kan egapbo anelo morapmisi dakon geni nandagim. Unun anelo dakon tilakni milion morapmisi ae tausen morapmisi da arip. Unun anelo kila amin madep yityit tamo ae yo egip egipmi ton ae kila amin kabi ban pangwasinjek akgwit.

¹² Yan tidanek kap kindu yan yawit, “Sipsip Monin on kalip anakba kimagit.
Unun da man madep gat,
ae yo tagisisi morap gat,
ae nandak nandak tagisi gat,
ae tapmimi wukwisi unun kisi tagi timitjak.

Amin morap kisi da mani anenagak kisik kisik an iminek ya yan iyini kan unun kilegisi.”

¹³ Ae yo morap Pinjkop da wasagit unun dakon geni kisi nandagim. Yo morap Kwen Kokup ekwan, ae miktimon ekwan, ae miktim kagagwan ekwan, ae tap kaga ekwan kisi dakon geni nandagim. Unun da yan yawit,

“Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak,
ae Sipsip Monin gat kisi,
nin jil dakon tilim gat ae tapmim gat pindagek kisik kisik anek dagok dagogi mini man madep damaman.”

¹⁴ Anakwa yo 4 kabi egip egipmi ton unun da yan yawit, “Unun asi.” Yan anakwa kila amin kabi da man pagek gawak yomgwit.

6

Sipsip Monin da kendol ban papia son anteban awit unun pakdegit

¹ Nak kanapbo Sipsip Monin da papia gironikbi abidanek kendol pakbi ban kosiri 7 kabi panjeban abi unun mibiltok nani pakdegit. Pakdegakwan yo egip egipmi ton 4 kabikon da kindu gen yagit. Geni unun kiririn da yan yagit, “Gak op.” ² Aeno kanek os kwakwagi kindu kagim. Unun da kwenon amin kindu obipni abidanek yikgit. Unun amin do kila amin madep dakon pelit kindu imgwit. Iba emaron teban tagit da tilagon kigit. Kinjek emat morapmi sigin anek teban token yanon da nandanek kigit.

³ Sipsip Monin da kendol pakbi ban papia anteban abi 2 unun pakdegit. Pakdegakwan yo egip egipmi ton 2 unun da yagit, “Gak op.” ⁴ Anakwan os gami kindu apban kagim. Unun da kwenon amin yikgit unun do tapmim ibi. Unun tapmim unun on miktimon yawori tosok unun pandagosak dakon tapmim. Pandaganban amin da notni dapman dapman anek kimotan. Unun pi asak do emat agak siba madepsi kindu imgwit.

⁵ Kili ae Sipsip Monin da kendol pakbi ban papia anteban abi 3 unun pakdegit. Pakdegakwan yo egip egipmi ton 3 unun

da yagit, “Gak op.” Yanjakwan os pilisi kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda yikgit, unun jap kokwin agak yo kinda kisirikon abidagit. ⁶ Anjakwan amin dakon tek yombem kinda nandanapbo yo egip egipmi ton 4 kabikon da yan yagit, “Amin kinda gildat daman kinda dakon pi asak dakon tomni timitjak unun wit yigi moninisok kinda gin abidosak, bo bali kwoba kapbi gin timitjak. Mani gak olip nelak gat ae wain gat dima pantasik abi.”

⁷ Sipsip Monin da kendol pakbi ban papia anteban abi 4 unun pakdekgit. Pakdegakwan nandanapbo yo egip egipmi ton 4 da yan yagit, “Gak op.” ⁸ Yanjakwan os kilonkiloni kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda yikgit unun mani Kimot. Amin Kili Kimakgwit Dakon Kokupni unun kapmatjok da yolgit. Amin miktimi miktimi ekwan kokwin 4 kabi anek kabi kinda dapbal kimotni do tapmim yobi. Diwari emat agak siba ban dapbal kimotni, ae diwari jap do madepsi anek kimotni, ae diwari sot yokwisi da timitjak, ae diwari jon bit kilapyo da dapman noni.

⁹ Sipsip Monin da kendol pakbi ban papia anteban abi 5 unun pakdekgit. Pakdegakwan amin kimakgwit dakon wupni alta da mibilgwan pindakgim. Kalip unun amin da Pinjok dakon gen tebaisi abidanek unun dakon yan tentenok anakwa uwal da dapba kimakgwit. ¹⁰ Amin wup unun da tebaisi yan tidanek yan yawit, “Amin Tagi Tapmim Ami, gak telagisi egisal, ae anpakgo wagil bamisi gin. Nin bisap nianyasi gak do jomjom anapno miktim amin gen pikon yopmanek yawinin dakon kobogi yobi?” ¹¹ Yanba unun amin do paba pigik dubagi kwakwagisi kalon kalon yominek yan yoyiwit, “Ji jomjom pisipmisok ani. Uwal da oman amin pi isalji gat, ae notji gat dapdan. Ji dikba kimakgwit, yan gin dapba kimotdan. Amin nian da dapdan unun Pinjok da kili manjigit. Uwal da unun kisisi dapman mudanakwa don Pinjok da yawisi dakon kobogi yomdisak.”

¹² Sipsip Monin da kendol pakbi 6 papia

anteban awit unun pakdekgit. Pakdegakwan miktim wudip madepsi agit. Anjakwan gildat dabil yik garan yombem pilisi agit, ae kanek gimanisi yawi yombem agit. ¹³ Anjakwan gik kundukon ton miktimon mawit. Gik mawit unun pik kindap dakon sopmi dima pek tanakwa mirim da pisonakwa mon unun da tilak mawit. ¹⁴ Anakwa papia gironik yopmanaman, unun da tilagon kundu si kin pasilgit. Anjakwan kabap gat ae tap binap miktim tim ton unun tamoni yopman degek duwalik kiwit. ¹⁵ Anakwa miktim dakon kila amin madep gat, ae amin man madepni ton gat, ae emat amin dakon mibiltok amini gat, ae yoni morapmi amin gat, ae amin tapmimi ton gat, ae oman amin, ae amin morap isal ekwan, unun kisisi pasal kin tip gopbatgwan ae kabapgwan tip madep ton unun da mibiligwan pasil do kiwit. ¹⁶ Anek kabap gat ae tip gat do yan tidanek yawit, “Ji nin da kwenon man witjin nimanakwa pasili egipnen. Pasili egapno Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak unun dima nindasak, ae Sipsip Monin butjap damani nandanek kobogi yokwi dima nimjak. ¹⁷ Amin do butjap madepsi nandanek kobogi yokwisi yomdamal dakon gildat madep kili unun abik. Namin amin dasi tapmimni unun abin yipmanek tagi egipjak?”

7

Israel amin 144 tausen da Pinjok dakon tilak abidawit

¹ Unun da kwenon anelo 4 kabi miktim dakon kodigi 4 kabikon akba pindakgim. Mirim da miktim gat ae tap gat ae kindap gat dima pisoni yan do mirim 4 kabi unun tebaisi timikgwit. ² Yan anakwa anelo kinda gildat wisak tetgin da apban kagim. Unun da Pinjok egip egipmi ton dakon tilak aminon yop do yo kinda abidanek apgut. Abinek anelo 4 kabi Pinjok da miktim gat tap gat pantasik ani do tapmim yomgut unun do madepsi yan tidagit. ³ Yan tidanek yan yagit, “Ji miktim ae tap ae

6:8: Jer 15.1-3; Esi 5.12,17; 14.21 **6:11:** PA 7.9,13; 19.14 **6:12:** Mt 24.29; Ya 2.20; PA 8.12; 11.13; 16.18 **6:13:** Ais 34.4 **6:14:** PA 16.20 **6:15:** Ais 2.10,19,21 **6:16:** Lk 23.30 **6:17:** Jol 2.11; Mal 3.2 **7:1:** Jer 49.36; Dan 7.2 **7:3:** Esi 9.4,6; PA 9.4

kindap tepmisi panjasik ak do dima nandani. Mibiltok Pinjopnin dakon tilak pi monjini da injamon yopdaman. Yan anapno don yo morap tagi panjasik ani.”⁴ Ae nandanapbo amin tilak timikgwit dakon tilak yanba nandagim. Israel amin kabi morap da binapmon amin 144 tausen da tilak unun timikgwit.

⁵ Juda amin kabikon amin 12 tausen da timikgwit.

Ae Ruben da kabikon 12 tausen
ae Gat da kabikon 12 tausen

⁶ ae Ase da kabikon 12 tausen
ae Naptali da kabikon 12 tausen
ae Manase da kabikon 12 tausen

⁷ ae Simeon da kabikon 12 tausen
ae Liwai da kabikon 12 tausen
ae Isaka da kabikon 12 tausen

⁸ ae Sebulan da kabikon 12 tausen
ae Josep da kabikon 12 tausen
ae Benjamin da kabikon 12 tausen.

Unun amin da Pinjop dakon tilak timikgwit.

Minjat amin morapmi da Pinjop gawakgwit

⁹ Ae unun da kwenon amin morapmisi pindakgim, unun manjiri mini. Amin unun amin kabi kabi egi egi an unun morap kisi dakon. Ae miktim morap kisi, ae giptim mibili mibili, ae gen mibili mibili unun kisi kila amin madep yityit tamo, ae Sipsip Monji da injamon akgwit. Unun ilikba pigik kwakwagisi ae dubagi ban pawit. Ae kisirikon jopban tam ban timikgwit.

¹⁰ Unun amin kabi madep tebaisi yan tidanek yan yawit,

“Pinjopnin kila amin madep yityit tamonikon yikdak, ae Sipsip Moni kisi unun dagin nin yokwikon ban timikbal tagisi ekwaman.”

¹¹ Anakwa anelo morap kila amin madep yityit tamo, ae kila amin, ae yo 4 kabi egip egipmi ton unun pangwasinek akgwit. Agek kila amin madep yityit tamo kanek man pagek tomno dabilni miktimgwan yopmanek Pinjop gawakgwit. ¹² Anek yan yawit,

“Unun asi! Nin dagok dagogi mini Pinjopnin do ya yan iyinek kisik kisik

madepsi anek man madepni do yan tenjonej.

Dagok dagogi mini nandan kokwini tagisi, ae tapmim madepni tan imdisak. Unun asi!”

Unun amin kabi dakon tepmi kili unun mudosok

¹³ Kila amin kabikon da kindo da yan nayigit, “On amin ilikba pigik dubak kwakwagi payin unun namin? Ae dukwan da aben?”

¹⁴ Yanban iyigim, “Amin tagi, gaga nandisal.”

Yanapbo yan nayigit, “On amin uwal da kisiron jigi tepmiyo madepsi pawit da abisok tagi ekwan. Imalni Sipsip Moni dakon yawi ban suganba kwakwagisi awit.

¹⁵ Yan awit do anek Pinjop dakon kila amin madep yityit tamokon noman akgan. Gildari ae kalbiyo Telagi Yut Madepnikon egek omani an iman. Pinjop kila amin madep yityit tamokon yikdak, iyi unun gat egek panjunosak. ¹⁶ Jap do ae dima akdan, ae pakbi do dima akdan. Gildat da giptimni tebai dima pindatjak, ae yo kindo da giptimikon pindakban tedepmi dima nandakdan. ¹⁷ Nido, Sipsip Moni kila amin madep yityit tamo da binap yikdak, unun da kila amini egipdisak. Anek pakbi egip egipmi ton da dabilikon unudon panjikdisak. Anakwan Pinjop da dabil pakbini kisisi wiririkban kunam sanbenek dima tatdan.”

8

Sipsip Moni da kendol pakbi ban panjeban abi 7 unun pakdegit

¹ Sipsip Moni da kendol pakbi 7 papia anteban awit unun pakdegit. Pakdegakwan Kwen Kokupmon wayini minisi tagit. Yan tanakwan wigi 30 menit da tilak agit.

² Ae koko anelo 7 kabi Pinjop da injamon akgan unun do kwen 7 yan yoba timikgwit.

³ Anakwa ae anelo kindo alta da kapmatjok panji aagit. Unun anelo gol idap kindo yo kibani tagisi unudon idawik mukwa kibani tagisi sok do abidagit. Anakwan yo kibani tagisi morapmisi

ingwit. Iba Pinjkop dakon amin dakon bisit gat timik kakwanjek alta gol ban wasanbi Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon noman tosok, unjodon mukwa son ingut. ⁴ Yan anakwan mukwa kibani tagisi gat, ae Pinjkop dakon amin dakon bisitni gat, anjelo da kisiron da Pinjkop da inamon wigiwit. ⁵ Anakwa anjelo da kindap altakon tagit unjun abidan mukwa sokso idapngwan yopban tujanba kindap maban miktimon mawit. Miktimon manakwa mal dakon tentenji da yangwit. Anakwa nandanapbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririn agit, ae miktim wudip agit.

Anjelo 4 kabi da kwenj pisowit

⁶ Anakwan anjelo 7 kabi unjun kwenj 7 kabi timikgwit unjun pisok do tagap tawit.

⁷ Anjelo mibiltok akgit unjun da kwenj pisonakwan ais ae kindap ae yawi gat panjkolop abi gat kisi miktimon mawit. On miktim daman ae kindapyo kokwin aba kabi kapbi anakwa miktim kabi kinda sogit, ae kindap dakon kabi kinda sogit. Ae jon kaluk kalugi kisisi son mudawit.

⁸ Ae anjelo unjun da bunjon nani kwenj pisogit. Anakwan yo kinda kabap madepsi yombem si sonakwan, maba tap kaga pigi magit. Unjun tap kokwin aba kabi kapbi anakwa kabi kinda yawi dagagit. ⁹ Ae yo egip egipmi ton tap kagagwan ekwan unjun kokwin aba kabi kapbi anakwa kabi kinda si kimakgwit. Ae tap wakga yo kisi kabi kapbi kokwin anakwa tap wakga kabi kinda wagilsu tuwil ki tasik tawit.

¹⁰ Ae anjelo 3 kwenj pisogit. Anakwan gik madepsi kinda kalin da yan sonjek kundu yipman abin magit. Unjun pakbi madep madep pokgon unjun kabi kapbi yan kokwin awiron kabi kindakon magit. Ae pakbi dabilon magit. ¹¹ Gik unjun dakon mani unjun Yo Isipmi ae Emari Ton. Unjun abin pakbi kabi kindakon manakwan pakbi unjun isipmisi agit, do amin morapmisi pakbi unjun nanjek kimakgwit.

¹² Ae anjelo 4 kwenj pisogit. Anakwan gildat ae kanek ae gikyo unjun kokwin aba kabi kapbi anakwa gildat kabi kind

ae kanek kabi kinda ae gik morap dakon kabi kinda panjupbal anakwan pilin tuk awit. Yan awit do gildari dakon ae kalbi dakon tentenji tagi dima tentenjawit.

¹³ Unjun da kwenon singin madepsi kinda kwen binap akwan kagim. Singin unjun madepsi yan tidanjek yan yagit, “Bupmisi, bupmisi, bupmi madepsi miktimon ekwan amin. Anjelo kapbi kwenjni pisokdan, anakwa miktimon amin jigi madepsi pakdan.”

9

Anjelo 5 kwenjni pisogit

¹ Anjelo 5 unjun kwenj pisonakwan gik kinda kundukon da abin miktimon kili magit kagim. Gapma dubagisi ae kidagi mini unjun dakon yoma wital unjun gik do ingwit. ² Anakwa gik da gapma unjun witalakwan unjun gapmagwan da kindap madepsi sosok dakon mukwa da wigit. Mukwa gapmagwan da wigit unjun da gildat dabil gat ae kundu gat dakon kosit sopmanakwan pilin tuk agit. ³ Anakwan pilak pilak da mukwa kagagwan da miktimon mawit. Unjun pilak pilak do skopion dakon tapmim yomgwit. ⁴ Pilak pilak unjun yan yoyiwit, “Ji jon gat, ae yo mibili mibili miktimon kwon gat, ae kindap gat unjun dima panjupbal ani. Ji amin Pinjkop dakon tilakni inamikon mini unjun ban gin panjupbal ani. ⁵ Ji unjun amin tepmi pi madepsi kanek 5 da butngwan tagi yomni, mani dima dapba kimotni.” Tepmi pi yomni unjun skopion da amin injin yoba tepmi madepsi pan unjun da tilagon yomdan. ⁶ Unjun bisapmon amin kimot do kosit wisik akdan, mani kimot dima kokdan. Kimot do tagisi nandakdan, mani sigin egipdan.

⁷ Pilak pilak unjun os amin da emat do panjtagap an yombem pindakgim. Busujikon pelit gol ban wasanbi yombem da tan yomgwit. Tomno dabilni unjun amin dakon yombem. ⁸ Busun dangwani unjun dubagisi minjat dakon yombem, ae geni unjun laion dakon yombem. ⁹ Paba

8:5: TP 19.16-19; MS 16.12; PA 11.19; 16.18 8:7: TP 9.23-26; Esi 38.22; Jol 2.30 8:11: Jer 9.15 8:12: Esi 32.7; PA 6.12-13 8:13: PA 9.12; 11.14 9:1: PA 20.1 9:2: WW 19.28; TP 10.12-15; Jol 2.2,10 9:4: PA 7.3
9:6: Jop 3.21; Jer 8.3 9:7: Jol 2.4 9:8: Jol 1.6 9:9: Jol 2.5

pişik ain yombem ban pişiri wişiwit. Piri unun karis morapmi os da emaron kik do ilik pawilakwa wuwik madepsi noman ton unuden awit. ¹⁰ Paljigi skopion dakon yombem, pakbi emari ton aminon yopban pigini dakon kisikni paljigikon tan yoman. Kanek 5 yan amin tepmi madepsi yomyom dakon tapmim tan yoman. ¹¹ Gapma dubagisi kidagi mini dakon aneloni da kila amin madepni egi yomgut. Ibru genon da unun anelo do Abadon yan yawit. Ae Grik genon da Apolyon yan yawit. Unun gen dakon mibili: Yo Morap Panjasik Ak Amin.

¹² Jigi mibiltok altogi, kili unun altan mudak. Nandabi. Jigi bamori don noman tokdamal.

Anjelo 6 kweni pisogit

¹³ Anjelo 6 kweni pisonakwan gen kinda noman tanban nandagim. Alta gol ban wasanbi, Pinjop da inamon toso, unun dakon kodigi 4 kabikon jom 4 kabi tawit unudon da yagit. ¹⁴ Gen unun altagit da anjelo kwen abidagit unun yan iyigit, "Anjelo 4 kabi pakbi madep Yupretiskon panjeban awit da ekwan unun witaldal yopbi kini." ¹⁵ Yanban anjelo 4 kabi unun kin amin morap miktimon ekwan unun kabi kapbi kokwinigek, kabi kinda si dapba kimotni do witaldal yopgut. Anjelo kabi unun kili noman tawit da pi unun ak do awa ae gildat, kanek, ae bilakyo dogin jomjom awit. ¹⁶ Ae nandanapbo emat amin oskon yikgwit dakon tilakni yawit, unun 200 milion yan. Tilakni nandanapbo yawit. ¹⁷ Unun dipmin yombem kanek os gat ae amin os kwenon yikgwit, unun yan pindakgim: amin unun emat dakon yik imalyo pawit. Paba pişik unun gami, ae pili, ae kilonkiloni ban pawit. Os dakon busuni unun laion dakon busuni yombem. Anakwa os da gen kagagwan da milen asip ae mukwa ae salfa tip si sojek wiwit. ¹⁸ Unun amin kokwin kabi kapbi anek, yo yokwi kapbi unun os da gen kagagwan da altawit da minjat aminyo kabi kinda dapba kimakgwit. ¹⁹ Os unun dakon tapmimni gen kagani gat ae paljigi garon tawit. Paljigi unun tunon amin emari ton yombem. Paljigi diwarikon

tunon amin dakon busuni ton, do unun ban amin panjupbal awit.

²⁰ Amin diwari unun yo yokwisi kapbi da dima dapba kimakgwit amin but tobil dima awit. Kon gat ae kokup kidat iyi kisi da wasawit gat sigin gawak yomgwit. Kokup kidat unun gol ae silwa ae ain kinda mani bras ae tip ae kindap ban wasawit, unun dima sinjon ae gen dima nandan ae kosit dima akwan. ²¹ Unun amin da amin diwari dapba kimakgwit, ae sot mawomyo anek yo tapmimi ton diwari pawilgwit, ae yumabi awit, ae amin diwari dakon yo kabi panjisibiwit. Mani but tobil anek yo unun yop do dima nandawit.

10

Anjelo da papia Jon do iban nagit

¹ Ae kanapbo anjelo tapmimi ton kinda Kwen Kokup da pigit. Unun giptimi gikwem nan wangut, ae busuni da kwenon kilap ban kinda tagit. Tomno dabilni gildat da yan tenjenagit. Anakwan kandap bamotni milen asip yombem. ² Unun anjelo papia gironikbi monin kinda kisirikon abidagit, ae papia unun witaldal kwi da tagit. Unun kandapmi amin tetgin do tap kwenon yipgut, anek kandapmi teri kinda miktimon bamagit. ³ Anek laion da madepsi yan tidon, unuden madepsi yan tidanakwan kiririn 7 kabi da madepsi yawit. ⁴ Kiririn 7 kabi yanakwa gen yawit unun mandak do agim, mani Kwen Kokupgan da tek kinda yan noman tagit, "Kiririn 7 kabi dakon gen unun nandak nandakgokon gin toni. Dima mandabi."

⁵ Kanapbo anjelo tap idapmon ae miktimon baman akgit, unun kisiri amin tetni Kwen Kokup gin do anenakgit. ⁶ Anenagek gen yan anteban agit. Pinjop egip egip dagok dagogi mini egisak, kundu gat ae yo morap kundukon ton, ae miktim gat ae yo morap miktimon ton, ae tap gat ae yo morap tap kagagwan ton unun wasagit Amin da manon gen yan anteban anek yan yagit, "Bisap kili unun mudokdisak. Pinjop ae sanbenek jomjom dima akdisak. ⁷ Anjelo 7 kweni pisonakwan Pinjop da yo ak do

yagit da pasili ton, unun panjalon aban bami ton akdisak. Unun gen kalipsigwan kombi amin pi monjini do yomgut.”

⁸ Anjelo yan yanakwan tek unun Kwen Kokup da aeni noman tanek nayigit, “Gak kin anjelo unun tap idapmon ae miktimon baman akdak da kisiron papia tosok unun abida.” ⁹ Nayinban kin anjelo yan iyigim, “Papia monin unun nak do nam.” Iyiko yan nayigit, “Abidanek na. Gen kagagokon kaban dakon pakbini yombem galagini tagisi akdisak, mani but kagagogwan emat akdisak.” ¹⁰ Yanakwan papia unun kisirikon nan abidanek nagim. Nanek gen kaganokon kaban pakbi yombem galagini tagisi nandagim, mani si nan mudanek butnogwan emat aban nandagim.

¹¹ Ae yan nayigit, “Gak aego minat amin morapmikon, ae miktim morapmikon, ae amin geni mibili mibili yonon, ae kila amin madep morapmikon yo noman tokdan, unun do kombi gen yoki.”

11

Amin bamori da Pinjop gen yan tentenagimal

¹ Amin kinda da tilak yopyop kindap kirin kinda naminek yan nayigit, “Gak pidanek Pinjop dakon telagi yut gat ae alta gat tilak yopman. Yan anek amin unun yutgwan Pinjop gawak iman unun manjiki.

² Mani tamo wanga da tosok unun Amin Nwakwari Kabi da egipni do parekbi, do unun tilak dima yipbi. Unun amin kabi da abin Pinjop dakon telagi kokup pap pabin yopmanek kila tebaisi anek bamanakwa kanek 42 yan akdisak. ³ Anakwa nak da amin bamori unun geno yan tentenonjil do tapmim yoben. Amin bamot unun bupmi dakon yik imalyo ban pakdamal. Anek nak dakon gen yan tentenanjakwal gildat 1,260 yan akdisak.”

⁴ Amin bamot unun miktim daman dakon Amin Tagini da inamon olip kindap bamot ae lam bamot akgamal unun mani. ⁵ Uwalni da yo yokwi an yomni kan, kindap gen kaganikon da noman tanek sonba mini

an. Asi, amin di unun amin bamot yo yokwi an yomni kan, kosit yanon da si kimotdan. ⁶ Unun amin bamot kundu kosit sopman ibal kombi gen yonjil bisapmon sikak dima moni dakon tapmim tan yoman. Ae pakbi kulabik abal yawi dagoni dakon tapmim kisi tan yoman. Ae miktim aminon wasok mibili mibili abal amin yokwi toni dakon tapmim kisi tan yoman. Yo unuden galaktoknikon tagi anjil.

⁷ Pinjop dakon gen yan tentenanj anki wasip anakwal, jon kilap yokwisi kinda unun gapma kidagi mini yipman degek kwen wikdisak. Win amin bamot gat emat wamanek amin bamot pabin yopmanek dapban kimotdamal. ⁸ Anakwan bumjotni unun kokup pap da kosit oba madepmon tokdamal. Kokup pap unun tilak anek mani Sodom ae Isip yan yon. Unun kokup pap unudon gin kalip Amin Tagini tilak kindapmon anakba kimakgit. ⁹ Amin mibili mibili geni mibili mibili yon, ae giptimni mibili mibili, ae miktimi miktimi ekwanon da amin morapmisi da gildat kapbi ae gildat teri kinda amin bamot dakon bumjot pindatdan. Ae yum pindagakwa amin da bumjotni dimasi wayitni do yokdan. ¹⁰ Miktim amin da amin bamot unun kili wagil kunjwamal yan pindagek, but kwaktok nandanek notni do but galak yo yomdan, nido kombi amin bamot unun miktim amin tepmi madepsi yomgumal.

¹¹ Mani gildat kapbi gat ae gildat teri kinda kin mudanakwa, Pinjop da egip egip mirim yipban amin bamot da butgwan pukwa pidan akgimal. Agakwal amin bamot pindakgwit amin unun madepsi pasalgwit. ¹² Anakwa amin bamot unun nandanakwal amin kinda da Kwen Kokupgan da tebai yan tidanek yan yoyigit, “Jil idon winjil.” Yanakwan uwalni pindagakwa amin bamot gikwem kagagwan wigek Kwen Kokup wigigimal. ¹³ Wugakwal unudon gin wudip madepsi kinda anakwan kokup pap dakon timi kinda tasik tagit. Anakwan timi 9 kabi dagin tagi tawit. Unun wudip da amin 7 tausen yan dapban

10:9: Esi 2.8–3.3 **11:1:** Esi 40.3; Sek 2.1-2 **11:2:** Lk 21.24; PA 13.5 **11:4:** Sek 4.3,11-14 **11:5:** 2Sa 22.9; Kap 97.3 **11:6:** TP 7.17-20; 1Sa 4.8; 1KA 17.1 **11:7:** Dan 7.21; PA 12.17; 13.7; 17.8 **11:8:** Lk 13.34 **11:11:** Esi 37.5,10 **11:12:** 2KA 2.11 **11:13:** PA 6.12; 16.18

kimakgwit. Anakwa si egipgwit amin madepsi pasalek Kwen Kokup Pinjkop dakon man yan anjisiwit.

¹⁴ Kili jigi madepsi kosiri 2 kili unun mudak. Mani nandani, bisap pisipmisok egek jigi 3 noman tokdisak.

Anjelo 7 kwen pisogit

¹⁵ Kili anjelo 7 kwen ni pisogit. Anakwan nandanapbo Kwen Kokupgwan da madepsi yan tidanek yawit, “Pinjkop Amin Taginin gat ae Kristoni gat, unun bamot miktimi miktimi dakon kila amin madep dagamal. Amin Tagi da kila amin madep dagok dagogi mini egi wugikdisak.”

¹⁶ Anakwan kila amin 24 kabi iyi da kila amin madep yityit tamokon Pinjkop da inamon yikgan, unun nwanben anek tomni dabilni miktimon yopmanek Pinjkop gawak ingwit. ¹⁷ Anek yan yawit,

“Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami,
gak abisok egisal,
ae kalipsigwan egipgul.
Tapmim madepgo abidanek kila amin
madep pigo wasanek asal,
do nin ya yan gayaman.”

¹⁸ Pinjkop do kuraktok an amin unun Pinjkop do butjap madepsi nandawit, mani gak da butjap madepsi pakdisal bisap kili unun noman tosok.

Abisok amin kimakgwit gen pigokon opni dakon bisap.

Abisok pi monjigo do tomni tagisi yomdisal dakon bisap.

Unun kombi amin, ae gaga dakon minjat amin kabi, ae gak dakon man do pasalek ekwan amin, unun amin mani ton ae mani mini kisi do tomni tagisi yomdisal.

Abisok minjat aminyo panupbal awit amin, unun pantasik aki dakon bisap.”

¹⁹ Kila amin da yan mudanakwa, anjelo da Pinjkop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosok unun witaldalgwit. Anakwa Pinjkop dakon Sanbek Sanbek Kinam Telagi Yut Madepmon tanban kawit. Mal da dukwan dukwan yamanakwan kiririnj unun

wuwik madepsi yagit. Anakwan miktim wudip anakwan ais morapmi sikak da yan mawit.

Sunduk gat amin kabini gat wagilsi tasik tawit

(Kilapmi 12–20)

12

Jon da minjat gat ae nugim yokwisi madep gat pindakgit

¹ Kili kundukon tilak nwanjwarisi kindanoman tagit. Tilak unun yan: Minjat kindan gildat dabil nan imali do wamgut. Anakwan kanek kandapni da mukgwan tagit, ae gik 12 kabi da busunikon peliri do tan ingwit.

² Minjat unun monji kwapni ton. Monji altok do anakwan tepmi nandanek madepsi yan tidagit. ³ Ae kundukon tilak kindanoman tagit. Tilak unun yan: nugim yokwisi giptimi gami madepsi kindanoman tagit. Unun nugim yokwisi unun busunni 7 kabi. Anakwan jomi 10 yan busunikon kwawit. Anakwan kila amin madep pelit 7 kabi da busunikon tawit.

⁴ Unun dakon paljigi da kundukon gik morapmi wiririkban miktimon mawit. Unun gik kokwin kabi kapbi anek, unun dakon kabi kindan kisisi miktimon mawit.

Nugim yokwisi unun minjat unun da monji anjalak do agit unun da inamon akgit. Minjat unun da monji analanban monji unun si nok do jomjom anek akgit. ⁵ Anakwan minjat unun monji wili anjalagit. Unun wili da kila agak dakon ain teban abidanek minjat amin morap miktimon ekwan unun kila tebaisi akdisak. Minjat monji altanban unudon gin anan kwen Pinjkop ae Pinjkop da kila amin madep yityit tamo unudon awigiwit. ⁶ Anakwa minjat unun pasal kin miktim amini minikon kigit. Unudon Pinjkop da tamoni kili anoman agit. Unudon kilani anek jap iminakwa wigi gildat 1,260 yan asak.

⁷ Kili Kwen Kokup emat madepsi kindanoman tagit. Maikel gat anjelo kabini gat nugim yokwisi madep unun gat emat wamgwit. Ae nugim yokwisi madep gat ae

11:14: PA 9.12 **11:15:** TP 15.18; Kap 10.16; Dan 2.44; 7.14 **11:18:** Kap 110.5; 115.13; Ro 2.5; PA 20.11-13
11:19: Ibr 9.4; PA 8.5; 15.5; 16.21 **12:2:** Mai 4.10 **12:3:** Dan 7.7 **12:4:** Dan 8.10 **12:5:** Kap 2.9; Ais 7.14; 66.7; PA 19.15 **12:7:** Jut 9

anjelo kabini kisi emat kobogi awit. ⁸ Mani emaron teban toni dakon tapmim dima tan yomgut, do Kwen Kokup ae sanjenek dima egipgwit. ⁹ Pinjkop dakon anjelo da nugim yokwisi madep maba pigigit. Nugim yokwisi madep unun kalipsigwan egipgut, miktimon amin morap yokwi ani do panjewardak. Mani kinda Kon, ae mani kinda Sunduk yan yon. Unun maba miktimon pigit, ae anjloni kisi unun gat maba piwit.

¹⁰ Kili unun da kwenon nandanapbo Kwen Kokupgan da amin kinda da madepsi yan tidanjek yan yagit,

“Abisok Pinjkopnin da minjat amin kabini yokwikon ban timikdak. Tapmimni alta tenjenanjekwan kila amin madep yikdak. Anjakwan Kristoni man madepni gat ae tapmimni gat abisok timikdak. Nido, notnin gen yan yomisak amin abisok anjelo da kili maba pigik. Unun gildat kalba ae kalbiyo Pinjkopnin da inamon gen yan yomgut. ¹¹ Notnin egip egipni panjutnok do dima nandawit. Sipsip Monin da yawikon, ae Pinjkop dakon gen yan tenjenawiron da tapmim panjek emaron teban tanjek uwal abin yipgwit. Kimot do pasol pasol dima awit.

¹² Kwen Kokup gat ae Kwen Kokup ekwan amin morap ji kisik kisik ani! Mani miktimon gat ae tap gat yagosil! Nido Sunduk jikon kili pik. Pik da bisap pisipmisok egipdisat yan nandisak, do butjap madepsi nandisak.”

¹³ Nugim yokwisi unun nak maba miktimon pigim yan kanjek, minjat unun monji wili anjalagit unun ansopgut. ¹⁴ Mani nugim yipmanjek dubagikon miktimon amini minikon tagi pidan kisak do singin madepsi dakon piri bamori unun minjat do imgwit. Unudon kin bilak kapbi ae bilak diwari kinda egakwan kilani anjakra nugim yokwisi madep da aripmi dima anjupal asak. ¹⁵ Kili nugim yokwisi madep unun da pakbi gen kaganikon da wandikgit. Pakbi unun pakbi madepsi da yan pak abigek minjat unun yolgit. Nugim yokwisi unun pakbi pak abigek minjat unun anjan

abigakwan pasiljak yanon da agit. ¹⁶ Mani miktimon da minjat anjpluganjek gen kagani antan kinjakwan nugim yokwisi madep da pakbi unun wandikgit unun miktimon da si nan mudagit. ¹⁷ Anjakwan nugim yokwisi madep unun minjat do butjap madepsi nandagit, do minjat unun dakon monji diwari gat emat wam do kigit. Minjat dakon monji unun Pinjkop dakon gen teban morap guramik kimokgon, ae Yesu dakon gen yan tenjenanjek Yesu yolgan amin unun. ¹⁸ Nugim yokwisi unun tap idap da ilenikon akgit.

13

Jon kilap yokwisi bamori noman tagimal

¹ Ae kanapbo jon kilap yokwisi kinda tap kagagwan da noman tan wigit. Unun busunji 7 kabi. Anjakwan jomi 10 kabi da busunikon kwawit. Anjakra kila amin madep dakon pelit 10 kabi jomikon tawit. Ae busunikon man tan tan awit. Man unun Pinjkop jigilak mibili mibili yan imim dakon man da tawit. ² Jon kilap yokwisi unun kagim unun jon pusiket madep lepat yan yon, unun yombem. Mani kandapmi unun bea dakon yombem, ae gen kagani laion dakon yombem. Nugim yokwisi madep unun da iyi dakon tapmim, ae kila amin yityit tamoni, ae kila agak dakon yan dagok madepni, unun jon kilap yokwisi do imgut. ³ Unun jon kilap yokwisi dakon busunji kinda si kimori da tilak wudani tan imgut, mani aeni kibidagit. Anjakwan miktimon minjat amin morap kisi unun kan nimnimigek yolgwit. ⁴ Nugim yokwisi madep unun da jon kilap yokwisi do kila amin pi asak do yan mudan imik, do nugim yokwisi madep unun gawak imgut. Ae jon kilap yokwiyo kisi gawak iminek yan yawit, “Namin amin jon kilap yokwisi yombem? Ae namin amin gat emat aripmi tagi wamjil?”

⁵ Pinjkop da yum kanjakwan jon kilap yokwisi unun iyi do nandaban wigakwan Pinjkop do jigilak yan imgut, ae kanek 42 da aripmon pi unun asak dakon yan

dagok Pinjkop da imgut. ⁶ Unjun gen kagani wıtdalek Pinjkop jigilak yan imgut. Yan imınek Pinjkop dakon man, ae Pinjkop dakon kokup, ae amin Kwen Kokup ekwan kisi do manji gen yagit. ⁷ Pinjkop da yum kanjakwan Pinjkop iyi dakon minjat amin kabikon emat agit. Emat anek dapmanek pabin yopgut. Unjun amin kisi dakon kila amin madep tagi egıpjak, ae miktimi miktimi kisi, ae gen mibili mibili yon kisi, ae giptimi mibili mibili kisi dakon kila amin madep tagi egıpjak dakon yan dagok an ibi. ⁸ Pinjkop da miktım dıma wasagit bısapmon amin morap egıp egıp papiakon mani dıma mandagit, unjun amin da jon kilap yokwisi gawak imdan. Papia unjun Sipsip Monin kalip anakba kimagit, unjun dakon.

⁹ Amin mirakni ton da gen on pakyanısi nandani! ¹⁰ Amin kind a dam tebanon pigısak do manjikbi kan, unjun dam tebanon pigikdisak. Ae amin kind a emat agak sıbakon kimotjak do manjikbi kan, emat agak sıbakon kimotdisak. Yo unjuden noman tanba, Pinjkop dakon minjat amin kabi butni yawori tanakwa tebai agek nandan gadatni tebaisi abıdoni.

Jon kilap yokwisi 2 unjun da miktım amin panjekwalgit

¹¹ Aeno jon kilap yokwisi kind a gat kanapbo miktım kagagwan da wigıt. Unjun jomi bamori sipsip monin dakon jom yombem. Ae gen yogokni unjun nugım yokwisi madep kind a egısak dakon yombem. ¹² Jon kilap yokwisi 2 unjun da jon kilap yokwisi mibiltok nani dakon kila agak dakon tapmım kisisi yan dagok an imgut. Unjun tapmım nan jon kilap yokwisi mibiltok nani da inamon pi agit. Unjun tebaisi yoyınakwan miktım gat ae minjat aminyoni gat da jon kilap yokwisi mibiltok nani gawak imgwit. Jon kilap yokwisi si kimori da tilak wudani tan imgut mani wudani aeni kibıdagıt. ¹³ Jon kilap yokwisi 2 unjun da wasok tapmımı ton madep madep ban agit. Wasok tapmımı ton kind a agit unjun yan: Amin da dabilon wasok aban kind a si sojek Kwen Kokup

yipmanek miktımın piwit. ¹⁴ Pinjkop da tapmım imınakwan wasok tapmımı ton morap jon kilap yokwisi mibiltok nani da inamon anek miktım amin panjekwalgit. Anek jon kilap yokwisi unjun kalip emat agak sıba da anakgit, mani abısok egısak gin, unjun dakon man yan ankisik do kind a ban wupni pasini do tebaisi yoyıgit. ¹⁵ Pinjkop da tapmım imınakwan egıp egıp dakon mirım jon kilap yokwisi dakon wupmi wasawıt do iban gen yagit. Ae amin morap jon kilap yokwisi dakon wupmi wasanbi do dıma gawak imni unjun da si dapban kimotdan.

¹⁶ Jon kilap yokwisi 2 da tebaisi yoyınban amin morap dakon kisıt amin tetnikon, ae inamnıkon tilak kind a yıpgwit. Amin isalı, ae mani ton, ae yoni morapmi amin, ae yoni mini amin, ae oman amin dıma ekwan amin, ae oman amin ekwan amin kisi tilak yopman yomgwıt. ¹⁷ Do amin kind a unjun jon kilap yokwisi dakon tilakni mini kan, aminon yuman nok dıma asak, ae unjudon yuman nok dıma ani. Jon kilap yokwisi dakon tilakni unjun iyi dakon mani, ae mani dakon namba. ¹⁸ Amin nandak nandakni tagisi da jon kilap yokwisi dakon namba pakyanısi manjin nandısak. On unjun amin dakon namba. Nambani unjun 666.

14

Sipsip Monin dakon minjat amini kap kalugi yawıt

¹ Nak aeno kanapbo, Sipsip Monin Saion Kabap unjudon akban kagım. Agakwan amin 144 tausen unjun gat kisi akgwit. Sipsip Monin dakon man gat ae Datni dakon man gat inamnıkon mandabi. ² Ae nandanapbo wuwık tagisi kind a Kwen Kokupgan da apgut. Unjun pakbi madep morapmi dakon wuwık yombem, ae kiririn madep da yan agit. Wuwık nandagım unjun amin da gita tidanakwa gen yon unjun dakon wuwık yombem. ³ Kap kalugi kind a Pinjkop dakon kila amin madep yıtyıt tamokon yawıt. Ae yo 4 kabi egıp egıpmı ton da inamon ae kila amin da inamon yawıt. Amin 144 tausen yan Pinjkop da miktımın

minjat aminyo da binapmon yokwikon ban yuman nan yopgut, unun kabi dagin kap unun tagi nandaba pisosak. ⁴ Unun amin kabi minjat gat yumabi dima anek gwaljigi minisi egipgwit. Kokup morap Sipsip Monin da kik do agit, unun yol awilgan gin. Unun Pin kop da miktimon amin da binapmon ban yokwikon ban yuman nan yopgut, do unun Pin kop da minjat amin kabini mibiltoksi timikgit da yan si egipdan. Yan agit, do iyi gat ae Sipsip Monin gat dakon minjat amin kabi egipni. ⁵ Top gen kinda dimasi yawit. Gulusun ni mini egipgwit.

Ajelo kapbi da yan tenjenok awit

⁶ Nak aeno kanapbo ae ajelo kinda kwen binap kwan kagim. Unun da Gen Bin Tagisi dagok dagogi mini amin miktimon ekwan yoyin tenjenosak do yabekbi. Miktimi miktimi minjat amin kabi morap, ae geni mibili mibili yon, ae giptim kildani mibili mibili unun kisi do yabekbi. ⁷ Unun da abin gen papmon da yan yagit, “Pin kop do pasal iminek man madepni yan anenotni, nido Pin kop da amin gen pikon yopjak dakon bisap madep kili abik. Pin kop kundu ae miktim ae tap ae pakbi dabil morap wasan yopgut unun gawak imni.”

⁸ Ae ajelo kinda bujon yolgit unun da yan yagit, “Kokup madep Babilon unun kili tuwil kigit. Asi, unun kili tuwil kigit. Kokup madep Babilon amin da yumabi anpakni tebaisi tan yomgut. Ae minjat amin kabi morap miktimon ekwan unun kisi da yumabi anpak ani do tebaisi yoyin dekgwit. Unun awit unun wain morapmi yoba nawit yan yombem agit.”

⁹ Unun ajelo bamot da bujon ae kinda da abin gen papmon da yan yagit, “Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak iminek tilakni inamikon ae kisirikon abidosak kan ¹⁰ wain kinda nokdisak. Wain unun Pin kop dakon butjap nan nokdisak. Wain unun pakbisi nan dima anyawot akdisak. Tomni yokwisi yomjak kapmon iyi dakon butjapni tagalban nokdisak. Unun amin Pin kop dakon telagi

ajelo kabi da inamon, ae Sipsip Monin da inamon tepmi madepsi pakdisak. Tip salfa tepmisi sosok unudon tepmi madepsi pakdisak. ¹¹ Kindap unun sonakwan tepmi panigwan da mukwa mudok mudogi mini pidokdisak. Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak iminek mani dakon tilak abidosok unun amin yik nandat dimasi asak. Gildari gildari ae pilini pilini tepmi pi mudok mudogi mini pakdisak.”

¹² Unun bisapmon Pin kop dakon minjat amin kabi butni yawori tanakwa geni guramikgan, ae Yesu tebaisi nandan gadan iman amin unun tebaisi atdo.

¹³ Kili nandanapbo Kwen Kokupmon da amin kinda da yan yagit, “Gen yan mandaki, ‘Abisok minjat amin kabi Amin Tagi nandan gadan iminek kimokgon ae don kimotni unun kisik kisik tagi ani.’” Ae Telagi Wup da yan si yosok, “Asisi, amin unun oman pi madepsi awit unun yipmanek yik yawot pani. Yan anakwa anpak kilegisi awit unun mandabi da ton unun da yolba kisi kini.”

Miktimon jap morap bami kili pik tawit, unun pakpak dakon bisap noman tak

¹⁴ Unun da kwenon nak gikwem kwakwagi kinda kagim. Unun gikwemon “amin dakon monji yombem kinda” yikban kagim. Busunikon kila amin madep dakon pelit gol ban wasanbi kinda tagit, ae kisitnikon jap bami pakpak siba geni tepmisi kinda abidagit. ¹⁵ Ae ajelo kinda Pin kop da Telagi Yut Madepmon da abigi amin unun gikwemon yikgit unun tebaisi yan tidanek yan iyigit, “Sibago abidanek jap bami tan balja. Miktimon jap morap kisi kili pik tan, do abisok jap unun baljoki dakon bisap.” ¹⁶ Yanakwan amin unun gikwemon yikgit unun sibani abidanek miktimon jap pik tawit unun baljagit.

¹⁷ Ae ajelo kinda gat Pin kop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosok unun yipmanek wanga pigit. Ununyo kisi jap bami pakpak sibani geni tepmisi kinda abidagit.

¹⁸ Ae ajelo kinda alta yipmanek apgut. Ajelo unun kindap sosok dakon kila agak

dakon tapmim tan imgut. Unun da anelo jap bami pakpak siba geni tepmisi abigit amin gen tebaisi yanek yan iyigit, “Miktimon wain sop kili pik tan mudan, do gak sibago geni tepmisi unun abidanek miktimon dakon wain sop unun mandanek timi kindakon gin panmuwukgi.”¹⁹ Yanakwan anelo sibani abidan miktimon dakon wain sop mandanek panmuwuk yopgut. Yopmanek wain sop unun baman til do baman til tamo madep kindagwan similgit. Baman til tamo madep unun Pinjop dakon butjap dakon tilak asak.

²⁰ Unun wain sop baman til tamo madep kokup pap da wanga tagit, wain sop unudon baman tilgwit. Anakwa unungwan da yawi madepsi pak abigek miktimon kisi witjiban 300 kilomita da arip agit. Anakwan yawi winan win os da gen kagakon ain tim tosok unun da aripmon wigigit.

15

Anelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi timikgwit

¹ Ae Kwen Kokupmon tilak masi masimi ae tapmimi tonji kinda noman tanban kagim. Anelo 7 kabi pindakgim. Unun da amin panupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit. Yo yokwisi unun da mudanakwa ae yo kinda dima noman tosak, Pinjop dakon butjapni wagil mudokdisak.

² Ae yo kinda tap idap madep yombem kagim. Unun tap idapmon glas gat kindap gat iktagilbi. Tap idap glas yombem unun da kidipmimon amin morapmi akgwit. Unun amin kabi emaron teban tanek jon kilap yokwisi gat ae wupni gat ae mani dakon nambani abin yipgwit amin. Unun gita Pinjop da yomgut unun timikgwit.

³ Anek Pinjop dakon oman amini Moses gat, ae Sipsip Monin gat dakon kap yawit. Kap unun yan:

“Amin Tagi Pinjop Tapmim Ami,
pi masi masimi tapmimi tonji asal.
Amin kabi morap dakon Kila Amin
Madepni, anpakgo unun kilegisi ae
bamisi.

⁴ Amin Tagi, gak kalon dagin telagisi egisal, do namin da gak do pasalek mango dima yan ankisisak?

Anpakgo kilegisi unun kili altan noman tawit, do miktimon morap dakon amin da abinek gawak gamdan.”

⁵ Unun da kwenon aeno sintoko Pinjop dakon telagi imal yutni Kwen Kokup tosok unun witalgwit. ⁶ Anelo 7 kabi unun amin panupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit, unun Pinjop dakon yut yipmanek wanga piwit. Unun imal gwaljigi minisi tentenini ton ban pawit. Ae pibirikon imal dak gol ban wasanbi ban pangwasinek wangwit. ⁷ Yo 4 kabi egip egipmi ton da kabikon kinda da idap madep gol ban wasanbi 7 kabi anelo 7 kabi do yomgut. Pinjop, dagok dagogi mini egi anan kisak teban, unun dakon butjapni unun idap madepmon tujan tawit. ⁸ Ae Pinjop dakon tilimni gat ae tapmimni gat dakon mukwa Telagi Yut Madepmon tujan tawit. Amin kinda da unungwan aripmi dima wigisak. Anelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi ban pini aba daganakwa don wigigi.

16

Idap madep 7 kabi Pinjop dakon butjapni ton unun tagalgwit

¹ Nandanapbo Pinjop da Telagi Yut Madepgan tek madepsi kinda nandagim. Unun anelo 7 kabi tebai yan tidanek yan yoyigit, “Ji Pinjop dakon butjap unun idap madep 7 kabikon ton unun pabidan panji miktimon tagalni.”

² Yoyinban anelo mibiltogi da idap madepni miktimon tagalgit. Yan anakwan wuda teban yokwisi tepmini madepsi mibili mibili amin jon kilap yokwisi dakon tilakni tan yomgwit, ae wupni wasanbi do gawak imgwit, unun da giptim timon yikgwit.

³ Ae anelo 2 idap madepni tap idapmon tagalgit. Tagalban tap idap amin kili kimakbi dakon yawi yombem agit. Anakwan tap kagagwan yo morap egip egipmi ton unun kimakgwit.

⁴ Ae anjelo 3 idap madepni pakbi madep ae pakbi dabil da kwenon tagalgit. Tagalban pakbi morap kisi yawi dagawit. ⁵ Anjakwan nandanapbo anjelo pakbi kila agit unun da yan yagit, “Pinjkop, Telagi Amin, gak abisok egisal, ae kalipsigwan egipgul. Anpakgo wagil kilegisi, do kokwin kilegisi anjek yo yokwisi altan yomni do yagil. ⁶ Unun amin kabi da kombi amingo gat, ae minjat amin kabigo gat dapmanakwa yawini tayinjigiwit. Yokwi unun awit do gak da yawi kolej yobi non. Yokwi awit dakon kobogi tagi timikgan.” ⁷ Ae nandanapbo altakon da amin kinda da yan tidanjek yan yagit, “Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami, gak da amin gen pikon anpakni kokwin an yomisal. Asisi, gen pikon yopyopgo unun wagil bamisi ae kilegisi gin asal.”

⁸ Kili anjelo 4 da idap madepni gildaron tagalgit. Tagalakwan Pinjkop da gildat do tapmim iminjakwan gildat da madep tanjek amin son yomgut. ⁹ Gildat tepmisi sonjek, amin unun obisi son yomgut. Anjakwan Pinjkop ibipgwit. Pinjkop da nandanakwan yo yokwisi unun altan yomgwit, mani but tobil anjek mani dima yan anjisiwit.

¹⁰ Kili anjelo 5 da jon kilap yokwisi dakon kila amin madep yityit tamokon idap madepni tagalgit. Tagalakwan amin morap jon kilap yokwisi da kila agit, unun pilin tuk madepsi altan yomgut. Tepmi madepsi nandanek meli injiwit. ¹¹ Tepmi madepsi pawit, ae giptimnikon wuda tawit, unun do nandanek Kwen Kokup dakon Pinjkop ibipgwit. Mani anpak yokwisi awit unun but tobil anjek manji yom do dima nandawit.

¹² Ae anjelo 6 da idap madepni pakbi madep Yupretiskon tagalgit. Tagalban pakbi wagilsi kibidanakwan amin tagi madep gildat da si wisak tetgin da opni do kosit anroman agit. ¹³ Ae kon kapbi mengak yombem pindakgim. Kinda unun nugim yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda unun jon kilap yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda kombi amin toptopmi da gen kagakon da wigit. ¹⁴ Unun kon yokwisi kabi wasok tapmimi ton mibili

mibili awit. Unun miktimi miktimi dakon kila amin madepni do dukwan dukwan kiwit. Unun kin kila amin madep timikba emat amini gat abin muwukba, Pinjkop Tapmim Ami da amin gen pikon yopdisak dakon bisap madepmon Pinjkop gat emat wam do muwutdan.

¹⁵ “Nandani. Nak tepmisi kabo noknok da tilagon jikon opdisat. Amin kinda dima pagek yik imalni iyi da kapmatjok toni kan, unun amin kisik kisik asak. Nido, unun amin molan molan dima agipjak, anjakwan amin da mayagini aripmi dima kokdan.”

¹⁶ Kili kon da kila amin madep gat emat amini gat timik panabin miktim tim kinda lbru genon da Amegedon yan yon unudon panmuwukgwit.

¹⁷ Kili anjelo 7 da idap madepni kundukon tagalgit. Anjakwan Pinjkop da Telagi Yut Madepgwan, kila amin madep yityit tamonikon da amin kinda dakon gen kaga da yan tidanjek yan yagit, “Kili unun mudosok.”

¹⁸ Yanjakwan mal da dukwan dukwan kisi yangwit. Anakwa wuwik madepsi noman tanjakwan kiririn anakwa wudip madepsi agit. Wudip unun madepsi daman agit. Miktimon amin egi anan oban bisapmon wudip madep unuden kinda kalip dima noman tagit. ¹⁹ Kili kokup pap Babilon pudan ki timi kapbi awit. Anakwa minjat amin morap dakon kokup pap morap wagil tuwil ki tasik tan mudawit. Pinjkop da kokup pap Babilon dakon anpak yokwisi do nandanek, wain kapmon iban nagit. Wain unun Pinjkop dakon butjap damani. ²⁰ Wudip daman anjakwan miktim tim morap tap binap tawit unun kisisi tap kagagwan pigiwit, ae kabap morap kisisi tuwil ki minisi awit. ²¹ Anakwa ais sikak madepsi mawit. Ais tim kalon kalon mawit dakon jigini unun 50 kilo da arip. Unun ais sikak kundukon da amin da kwenon manek, amin wagilsi dapman pantasik awit. Pinjkop da ais sikak unun yipban man obisi panupbal aban unun do Pinjkop ibipgwit.

16:7: Kap 19.9; PA 15.3 **16:9:** PA 9.20-21 **16:10:** TP 10.22; Ais 8.21-22 **16:12:** Ais 11.15 **16:14:** PA 19.19 **16:15:** Mt 24.43-44; PA 3.3 **16:16:** Sek 12.11 **16:18:** PA 4.5; 8.5 **16:19:** PA 14.10 **16:20:** PA 6.14 **16:21:** TP 9.23-24; PA 11.19

16:12: Ais 11.15 **16:14:** PA 19.19 **16:15:** Mt 24.43-44; PA 3.3 **16:16:** Sek 12.11 **16:18:** PA 4.5; 8.5 **16:19:** PA 14.10 **16:20:** PA 6.14

17

Yumabi miñat madep tomni yokwisi timikgit

¹ Unun anelo 7 kabi idap madep 7 kabi timikgwit kabikon da kinda da abin yan nayigit, “Gak apbi yumabi miñat pakbi madep madep da kapmatjok yikdak, ni tomni yokwi ban timitdisak unun goliko.

² Miktim dakon kila amin madepni unun miñat gat yumabi morapmi awit. Ae miktim amin morapmi kisi miñat unun gat yumabi awit unun but upbal anek pakbi teban noknok amin yombem awit.”

³ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugañakwan anelo unun da nak anan miktim amin dima ekwan timon anki nepgut. Unudon miñat kinda jon kilap yokwisi gami kinda da kwenon yikban kagim. Unun jon kilap yokwisi da kwenon man morapmisi tawit. Unun man morap unun Pin kop do manji gen mibili mibili tawit. Jon kilap yokwisi unun busunni 7 kabi, ae jomi 10 kabi yan busunikon kwawit. ⁴ Miñat unun imal pagit unun gami ae pili yombem ban pagit. Tilimni gol ban wasanbi mibili mibili, ae tilim tip kildani tagisi ban wasanbi, ae kindirin yoman nogi wukwisi ban wasanbi ban pagit. Kisirikon kap gol ban wasanbi kinda nan abidagit. Pin kop da dabilon anpak inan inani agit gat, ae yumabi agit dakon garak gat, unun kisisi unun kapmon tugañ tawit. ⁵ Miñat unun inamnikon mani mandawit. Mani unun tilak gen yombem kinda. Mani unun yan: “Kokup Pap Madep Babilon, unun Yumabi Miñat Morap gat, ae Anpak Yokwisi Miktimon Tosok unun dakon Meni.” ⁶ Unun miñat da Pin kop dakon telagi amin kabi, Yesu nandan gadan iminek mani yan tenjajawit amin dapban kimakgwit. Unun miñat kanapbo amin unun dakon yawini nanek but upbal amin yombem agit. Unun kan wiripdagek but morap nandagim.

⁷ Kili anelo da yan nayigit, “Gak nido wuripdakdal? Miñat jon kilap yokwisi busunni 7 kabi ae jomi 10 kabi unun da kwenon yikban kwamal, unun bamot dakon mibili pasili tosok, mani nak unun

do golikdisat. ⁸ Jon kilap yokwisi kagil, unun kalipsigwan egipgut, mani abisok ae dima egisak. Mani gapma kidagi mini yipmanjek kwen wikdisak. Winjek Pin kop da anakban wagil pasildisak. Miktim amin, Pin kop da miktim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit amin kabi, unun da jon kilap yokwisi kanek wuripdatdan. Nido, kalip egipgut, ae abisok dima egisak, ae don noman tokdisak.

⁹ “Amin nandak nandakni tagisi da yo unun do tagi nandaba pisokdisak. Busun 7 kabi unun ilen 7 kabi dakon tilak asak. Ilen 7 kabikon miñat unudon yikdak. ¹⁰ Ae busun 7 kabi unun kila amin madep 7 kabi dakon tilak kisi asak. Kila amin madep 5 unun kili kimakgwit, ae kinda abisok egisak, ae kinda don noman tokdisak. Noman tosok bisapmon bisap pisipmisok egipdisak. ¹¹ Jon kilap yokwisi unun kalip egipgut da abisok dima egisak, unun kila amin madep unun 8. Mani kila amin madep 8 unun 7 kabi da kabikon nani. Unun wagil pasildisak.

¹² “Ae jom 10 kabi unun jon kilap yokwisi da kwenon kwawit, unun kila amin madep 10 kabi dakon tilak asak. Unun kila amin madep dima noman tan. Mani jon kilap yokwisi unun gat yan dagok kaloni panek kila amin madep pini unun 1 awa da tilak gin akdan. ¹³ Kila amin madep unun nandak nandakni kaloni dagin tokdisak. Anek kila amin pi asak do tapmimni gat ae yan dagokni gat unun jon kilap yokwisi dogin imdan. ¹⁴ Yan aba Sipsip Monin gat emat wamdan. Wamanjek Sipsip Monin da wagilsi pabin yopdisak, nido, unun amin tagi morap dakon Amin Tagini, ae kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni. Unun dakon amin kabini unun iyi yan yongut anek iyi do manjin yopgut da geni tagisi guramikgan. Unun amin kabi gat Sipsip Monin gat da emaron teban tokdan.”

¹⁵ Anelo da sanbenjek yan nayigit, “Pakbi madep unun kanaki yumabi miñat unun da kapmatjok yikban kal, unun amin mibili mibili morap gat, ae giptim mibili mibili

gat, ae gen mibili mibili morap gat, ae amin kabi morap egi anan kwan unun dakon tilak asak. ¹⁶ Jom 10 kabi unun pindal, unun jom gat ae jon kilap yokwisi gat da unun yumabi minat do nandaba yokwi tok anindan. Unun obisi antasik anek imalni kisisi wiririkba molan atdisak. Yan anek giptimni dakon sabamni nanek kindapmon wagil sokdan. ¹⁷ Pinjop da iyi kila amin madep 10 kabi unun do nandak nandak yomdisak. Yoban yo morap noman toni do kili nandagit, unun noman tokdan. Unun but kalon anek kila amin madep tapmim pawit unun tapmim kisi jon kilap yokwisi dogin imdan. Yan anakwa wigi Pinjop da yo morap altan mudoni do yagit unun altan mudokdan. ¹⁸ Minat unun kal, kokup pap madep unun kila amin madep morap miktimi miktimi egi anan kwan unun da kilani asak dakon tilak asak.”

18

Babilon kili tasik tagit

¹ Unun da kwenon kanapbo anelo kinda gat Kwen Kokup yipman pigit. Unun man bini ton, ae tilimni tagisi do anek miktim madepsi tenjenagit. ²⁻³ Tebaisi yan tidanek yan yagit, “Miktim morap dakon amin Babilon gat yumabi morapmi awit. Unun dakon waini tebaisi ban yan nawit. Ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat kisi yumabi unun gat awit. Babilon amin unun yoni morapmi ae yaworisi egek kisik kisik egipgwit, do miktimi miktimi monej ilit pi an amin unun yoni morapmi amin dagawit. Anpak yokwisi unun agit do kokup pap madep Babilon unun kili tasik tak! Unun kili tasik tak! Unun abisok kon da egipni dakon tamo dagak. Kon yokwisi gat, ae minam inani yokwisi mibili mibili gat kisi unudon ekwan.”

⁴ Ae Kwen Kokupgan da amin kinda da yan yagit, “Minat amin kabino, ji kokup pap unun yipmanek abigini. Anpak yokwi asak, do unun gat agek yokwi di abam. Ae yokwi agit dakon kobogi timitdisak, do

jiyo kisi di timikbam. ⁵ Yokwini panabin kakwanakwan Kwen Kokup da tilagon wigigit. Pinjop da yokwi morapni agit unun pakyanansi nandan kimokdok. ⁶ Ji unun yumabi minat da amin do anpak yokwisi nian anyomgut, unun anpak yan gin an imni. Unun da pakbi teban tebaisi kapmon wasagit. ⁷ Unun iyi dakon man awigek yumabi mibili mibili agit. Do yokwi morapmi unun agit, unun da aripmansi tepmi madepsi iminjakwa kunam morapmisi tatjak. Unun iyi dakon man awigek yan yosok, ‘Nak minat madep egisat, do minat madep da yityit tamo madepmon nak unudon yikdat. Nak minat sakwabat da yan isal dima egisat. Jigi abisok dima altan namni anakwa kunam aripmi dima takgen. Aripmi dimasi.’

⁸ “Yan yosok, do yo yokwisi mibili mibili gildat kalongin altan imdan. Sot yokwisi noman tokdan, ae amin morapmi kunam tatdan, ae jap do madepsi akdan. Anakwa kindap da Babilon sonban pasildisak. Pinjop Amin Tagi, unun tapmimni madepsi, unun da Babilon dakon anpak kili kokwinikgit, do si tasik tosak do yagit.

⁹ “Miktimi miktimi dakon kila amin madep unun gat yumabi awit, ae yaworisi ae kisik kisiksi egipgwit, do kokup pap unun sosak dakon mukwani pidanban koni bisapmon bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. ¹⁰ Kanba tepmi yokwisi unun paban kanek, madepsi pasoldan. Anek dubagikon da agek yan yokdan, ‘Bupmi, bupmisi, Babilon gak. Gak madepsi, ae kokup pap tebaisi! Bisap awa kaloni dogin yokwi agil dakon kobogi yo yokwisi kili noman tan gamik!’

¹¹ “Amin da sanbenek yo kabini dima yumdan, do monej ilit ilit amin miktimi miktimi ekwan unun da Babilon do nandanek bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. ¹² Yuman nok dakon yoni unun gol, silwa, ae tip tomni wukwisi, ae kindirin tomni wukwisi, ae imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili, ae silka

17:16: PA 18.8 **18:2-3:** Ais 13.21; 34.11-14; Jer 50.39; PA 14.8 **18:4:** Ais 48.20; Jer 50.8; 51.6,45; 2Ko 6.17
18:5: WW 18.20-21; Jer 51.9 **18:6:** Kap 137.8; Jer 50.15,29; 2Tes 1.6 **18:7:** Ais 47.7-9 **18:8:** PA 17.16
18:9: Esi 26.17; 27.30-35 **18:11:** Esi 27.36 **18:12:** Esi 27.12-13,22

imal, ae kindap kibani tagisi morap kisi, ae elepan jom ban yo mibili mibili wasawit kisi, ae yo mibili mibili kindap tomni wukwisi ban wasawit gat, ae ain kinda mani bras, ae ain gat, ae tip tilakni mibili mibili yan. ¹³ Ae yoman nok dakon yoni diwari kisi tan yomgwit, unun sinamon, ae jap pangalak ak yo mibili mibili, ae mukwa kibani tagisi sogok dakon yo, ae bit nelak kibani tagisi mibili mibili, ae wain, ae olip dakon nelagi, ae plaua tagisi gat, ae wit. Ae bulmakau, ae sipsip, ae os, ae oskon da amin pawil tamo, ae oman monji kisi. Unun yo morap amin di da sanbenek yumyumi mini. ¹⁴ Monej ilit ilit amin unun da yan yokdan, 'Yo tagisi morap unun butgo dasi timikgen yan nandagil, unun yo morap gak da dubagisikon ton. Yo tagisi morapgo yuman nogi wukwisi gat, ae tilimgo tagi tagi morapgo unun kisisi pasil mudan. Ae sanbenek dima pindatdisal.'

¹⁵ "Ae amin monej ilit pi unun yo morap ban awit, anek unun kokup papmon monej morapmisi timikgwit, unun amin da kokup pap unun da tepmi yokwisi pakdisak unun kanek madepsi pasoldan. Anek dubagisikon da agek kunam bupmiyo anek but yokwisi egipdan. ¹⁶ Anek yan yokdan, 'Kokup pap madep, wagil bupmisi! Kalip imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili ban pagil. Yan anek giptimgo gol, ae tip kildani tagisi, ae kindirin yuman nogi wukwisi ban panjilim agil. ¹⁷ Bisap awa kaloni dogin monej morap unun gat ae tilim gat unun wagil tasik tan mudan.'

"Tap wakga pawilgan amin morap gat, ae tap wakgakon da miktim njakwarikon kwan amin morap gat, ae tap wakgakon pi an amin morap gat, ae amin morap tap idapmon monej ilit pi an amin, unun kisi Babilon da dubagikon agek ¹⁸ kindap son imjak dakon mukwa kanek, yanji yan tidokdan, 'Kokup pap madepsi oden kinda dimasi tagit.' ¹⁹ Yan yanek miktimon kimbaban timik busunikon maba wugakwa, bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. Yan anek yan tidanek yan

yokdan, 'Kokup pap madep awa, bupmisi! Tap wakga dakon ami morap tap idapmon akwan unun kokup pap dakon monej morapni ban timigek yoni morapmi amin dagawit. Bupmisi! Bisap awa kaloni dogin unun kokup pap wagilsi tasik tosok!'

²⁰ "Kwen Kokup gat, ae Pinjop dakon minjat amin kabi gat, ae yabekbi kabi gat, ae kombi amin kabi gat, ji kisi unun kokup papmon abisok yo noman tosok unun do kisik kisik ani. Pinjop da unun kokup pap da jikon anpak yokwi andamgut unun kokwinigek unun dakon kobogi imisak."

²¹ Gen unun yan mudanakwan anelo tapmimi ton kinda da tip madep kinda abidagit. Tip unun wit misinikgan dakon tip dakon tilak, madepsi. Tip unun anenak maban tap kaga pigigit. Maban pigakwan yan yagit, "On asat yan gin unun kokup pap madep Babilon abidan tebaisi maba pigikdisak. Maba pigakwan amin da ae sanbenek dima kokdan. ²² Do Babilon gagon gita dakon gen, bo kinam kirin dakon gen, bo kwen, ae sanbenek gak da nagalgwan dimasi yokdan. Ae kisit kilda amin pi mibili mibili an unun sanbenek gagon dima egipdan. Ae tip madep da wit misinikgan dakon wuwigi gagon sanbenek dima tosok. ²³ Ae lam dakon tentenji ae sanbenek dima tentenan gamjak. Ae minjat eyo anek sonok an dakon wuwigi gaggwan ae sanbenek dima noman tokdan. Kalip monej ilit amingo miktim amin morap da dabilon wukwisi da egipgwit. Gak amin panjilit wasok mibili mibili anek miktimi miktimi dakon amin top panjikalgil."

²⁴ Pinjop da kanban unun kokup pap da kombi amini dapgut ae minjat amin kabini dapgut dakon gulusunni madepsi tan imisak. Ae miktimon minjat aminyo uwal da dapba kimakgwit, unun dakon gulusunni kisi Babilon dogin tosok.

19

Amin da Babilon tasik tagit unun do kisik kisik awit

18:15: Esi 27.31,36 **18:16:** PA 17.4 **18:17:** Ais 23.14; Esi 27.27-29 **18:18:** Esi 27.32 **18:20:** GT 32.43; Ais 44.23; Jer 51.48 **18:21:** Jer 51.63-64; Esi 26.21 **18:22:** Ais 24.8; Esi 26.13 **18:23:** Jer 7.34; 16.9; 25.10
18:24: Jer 51.49; PA 17.6

¹ Ae unun da kwenon, amin morapmi Kwen Kokup egek madepsi yan tidon dakon wuwik yombem nandagim. Yan tidanek yan yawit, “Pinjkop anjisinino! Nin dakon Pinjkop unun dagin nin yokwikon ban timikgit. Unun man madepni ton ae tapmimni ton. ² Asisi, Pinjkop gen kokwini unun wagil bamisi ae kilegisi gin asak. Yumabi minjat madep unun da miktin amin morap gat yumabi anpak anek panjupbal agit. Yan agit do Pinjkop da kobogi yokwisi imisak. Minjat unun Pinjkop dakon pi monji dapban kimakgwit, do kobogi imisak.”

³ Ae yan tidanek yawit, “Pinjkop anjisinino! Kindap da unun kokup pap sogit dakon mukwani dagok dagogi mini wigisak!” ⁴ Kila amin 24 kabi gat, ae yo 4 kabi egip egipmi ton njakben anek Pinjkop kila amin madep yityit tamonikon yigakwan gawak imgwit. Anek yan yawit, “Unun asi. Pinjkop anjisinino!” ⁵ Ae Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon da amin kinda da yan tidanek yan yagit, “Pinjkop dakon pi monji, Pinjkop do pasalek ekwan amin, ji amin mani mini ae mani ton, ji Pinjkop anjisinino!”

Sipsip Monij minjat panjakwan jap noknok madep awit

⁶ Ae amin morapmisi da yan, gen yanba nandagim. Wuwikni unun pakbi madepsi pokdok unun dakon wuwik yombem. Ae unun kiririn da yan madepsi yawit. Unun da yan tidanek yan yawit, “Pinjkop anjisinino! Amin Taginin Pinjkop Tapmim Ami kila amin madep egek pini asak. ⁷ Kili Sipsip Monij da minjat pakdisak dakon bisap kili noman tosok, ae minjat iyi kili tagap tak da egisak, do butnin tagisi anakwa kisik kisik madepsi anek mani yan anjisinin. ⁸ Pinjkop da imal kwakwagisi tagisi, tenjenini madepsi, ae gwaljigi mini unun minjat do imgut.” (Unun imal kwakwagisi ae tagisi unun Pinjkop dakon amin da anpak kilegisi awit dakon tilak asak.)

⁹ Ae anelo da yan nayigit, “Gen yan mandaki: ‘Amin unun Pinjkop da Sipsip Monij

da minjat pakdisak da sonok madepmon kini do yan yomisak unun amin kisik kisik tagi ani.’” Ae sanjenek yan nayigit, “Gen on Pinjkop dakon gen bamisi.” ¹⁰ Kili nak anelo dakon kandap da kapmatjok njakben anek gawak im do agim. Mani yan nayigit, “Yan dima abi! Gak gat ae not kabigo gat da Yesu da gen yan tenjenagit unun nandan gadan amin kabi, ji da Pinjkop oman animan, unuden gin nak kisi oman amini gin, do Pinjkop nan gawak ibi. Nin nandan, Yesu Kristo da gen yan tenjenagit, unun dagin amin panjtagap aban kombi gen yon.”

Jon da amin kinda os kwakwagikon yikban kagit

¹¹ Nak kanjapbo Kwen Kokup wital kigit. Anjakwan os kwakwagi kinda akban kagim. Unun oskon amin kinda yikgit, mani unun yan: Pini Do Butdasi Nandanek Anjesisak Amin, ae Anpak Bamisi Asak Amin. Gen kokwin pi asak, ae emat asak, unun anpakni kilegisi nan yolek asak. ¹² Dabilni unun kindap dakon milen asip yombem, ae busunikon kila amin madep dakon pelit morapmi tan imgwit. Giptimikon man kinda mandawit. Iyi gin kalon da man unun nandisak, amin diwari dima nandan. ¹³ Imal dubak pagit unun yawi madepsikon anjim abi nan pagit. Mani unun Pinjkop Dakon Gen. ¹⁴ Kwen Kokup dakon emat amin unun osni kwakwagi unudon yigek yol anan kiwit. Imal kwakwagisi gwaljigi minisi ban pawit. ¹⁵ Emat agak siba geni tepmisi kinda, gen kaganigwan da wigit. Unun emat agak siba nan amin kabi morap miktimi miktimi egi anan kwan unun pabin yopdisak.

“Ain kirin nan abidanek amin kabi morap kilani tebaisi akdisak.”

Yan anek wain sop pinjil tip gapmakon wain sop baman tildisak. Unun Pinjkop Tapmim Ami dakon butjapni dakon tilak asak. ¹⁶ Imal dubaknikon, ae sunjilikon man yan mandabi: “Kila Amin Madep Dakon Kila Amin Madepni, ae Amin Tagi Dakon Amin Tagini.”

17 Ae gildaron anjelo kinda akban kagim. Unjun da minam kwen binap akwan do yan tidanek yan yoyigit, “Ji Pinjop dakon jap noknok madep do abin muwutni. 18 Anek kila amin madep dakon giptim timni noni, ae emat amin dakon mibiltok amini dakon giptim timni noni, ae amin tebai dakon giptim tim, ae os gat ae amin os kwenon yikgan amin dakon giptim tim, ae amin morap kisi dakon giptim timni noni: oman dima ekwan amin, ae oman amin, ae amin mani mini, ae amin mani ton kisi dakon giptim tim noni.”

19 Ae jon kilap yokwisi gat, ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat ae emat amini gat da abin muwukgwit. Unjun amin unjun oskon yikgit gat ae emat amini gat emat wam do anek muwukgwit. 20 Mani jon kilap yokwisi unjun gat ae kombi amin toptopmi gat timikgwit. Kombi amin toptopmi unjun jon kilap yokwisi da dabilon wasok tapmimi ton morapmi anek amin panjkewalban tilakni abidawit, ae wupni wasanbi do gawak ingwit. Jon kilap yokwisi gat kombi amin toptopmi gat dima kimagek egakwal gapma madep tip salfa unjungwan tugawit da sosok unjungwan maba pigigimal. 21 Anakwa amin unjun oskon yikgit, unjun da emat agak siba gen kaganikon tagit unjun nan jon kilap yokwisi dakon emat amini kisi morap dapban kimakgwit. Anakwan minam morap da unjun emat amin dakon giptimni nanjek buri tugawit.

20

Sunduk bilak 1 tausen yan dam tebanon egipgut

1 Kili kanjapbo anjelo kinda Kwen Kokup yipman pigit. Kisirikon gapma kidagi mini dakon yoma witaldabidagit, ae nap teban madepsi kinda kisi abidagit. 2 Unjun da nugim yokwisi madep kalipsigwan egipgut unjun abidagit. Mani kinda Kon, ae mani kinda Sunduk yan yon. Anjelo da nap teban nan waman anteban aban bilak 1 tausen egipgut. 3 Kili anjelo da maban gapma kidagi minikon pigigit. Pigakwan

gapma unjun dakon yoma sopmanjek tebaisi anteban agit. Miktim amin morap aripmi dima panjkewaljak, yan do agit. Unjun bilak 1 tausen mudanakwan don yipman dekba bisap pisipmisok galaktoknikon egipdisak.

4 Ae kila amin madep yityit tamo pindakgim. Unjun tamokon amin unjudon yikgwit. Pinjop da gen kokwin ani do yan mudan yomgut. Ae amin uwal da tegi mandan daganek dapba kimakgwit, unjun dakon wupni pindakgim. Kalip unjun amin da Pinjop dakon gen tebaisi abidanek, Yesu do yan tenjenok anakwa uwal da dapba kimakgwit. Unjun amin jon kilap yokwisi gat ae wupni wasanbi gat do dima gawak ingwit, ae unjun dakon tilakni inamnikon ae kisitnikon dima timikgwit. Unjun amin egip egip aeni abidanek Kristo gat kila amin madep egakwa bilak 1 tausen agit. 5 Unjun wasok wasok amin kimoron da pidon amin. (Amin diwari kimakgwit unjun bisapmon egip egip dima abidawit. Unjun bilak 1 tausen mudanakwan don egip egip abidokdan.) 6 Amin unjun wasok wasoksi aeni pidoni amin unjun kisik kisik tagi ani. Pinjop da unjun amin iyi do manjigit, do kosiri kinda gat aripmi dima kimotdan. Unjun Pinjop ae Kristo dakon mukwa sogok amin egek Kristo gat bilak 1 tausen kila amin madep egipdan.

Sunduk tasik tagit

7 Bilak 1 tausen unjun mudanakwan, gapma kidagi mini dakon yoma witaldakwa Sunduk dam tebani yipman abigikdisak. 8 Unjun wanga abigek minjat aminyo miktimi miktimi ekwan unjun panjkewaldisak. Unjun amin kabi mani Gok ae Megok yan yon. Sunduk da emat ani do panmuwutdisak. Emat amin kabini dakon tilakni unjun tap kidipminon niman ton yombem morapmisi. 9 Unjun miktimi miktimi da apgwit. Abin Pinjop dakon minjat amin kabi gat ae kokup pap Pinjop da si galak tan imisak unjun gat angwasiwit. Mani Kwen Kokup da kindap da pin emat amin unjun son yoban mini awit. 10 Sunduk da amin panjkewalgit, do Pinjop da Sunduk

maban gapma madep tip salfa tepmisi sosoŋ unjudon pigigit. Joŋ kilap yokwisi gat ae kombi amin toptopmi gat unjun bamot unjun gapmakon kili egipgumal. Unjun amin kapbi kalbi ae gildari tepmi madepsi bisap mudok mudogi mini panjegipdan teban.

Gen pi madepsi noman tagit

¹¹ Unjun da kwenon kila amin madep yityit tamo madep kwakwagi kinda tanban kagim. Ae unjun tamokon amin kinda yikban kagim. Anakwan miktim gat ae kundu gat yipman dek kigimal. Ae sanbenek dima tagimal. ¹² Amin kimakbi pindakgim. Unjun amin mani ton, ae mani mini, unjun kila amin madep yityit tamokon noman akgwit. Kili anjelo da papia di kwinikgwit. Ae papia kinda kisi kwinikgwit, unjun egip egip dakon papia. Anakwan Pinjop da unjun papiakon gen tawit unjun pindagek amin kimakgwit unjun dakon anpak kalip awit unjun kokwin agit. ¹³ Ae amin kalip tap idapgan kimakgwit unjun kisi Pinjopmon kwa anpak morap kalip awit unjun kokwin agit. Ae kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unjun bamot yum pindagakwal amin kimakgwit unjun Pinjopmon kwa amin kalon kalon da anpak kalip awit unjun pindagek kokwin agit. ¹⁴ Kili kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unjun maban pakbi idap kindap sosok unjudon pigigimal. Pakbi idap unjun kindap sosok unjun amin kosiri kinda gat kimokgoŋ dakon tamoni. ¹⁵ Amin morap mani egip egip papiakon dima ton unjun kisi maba pakbi idap kindap sosok unjudon pigiwit.

Pinjop da yo morap panjaluk akdisak

(Kilapmi 21–22)

21

Kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim

¹ Unjun da kwenon nak kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim. Kundu

mibiltogi gat miktim mibiltogi gat unjun kili wagil kin pasilgimal. Ae tap idap sanbenek dima tagit. ² Ae Pinjop dakon telagi kokup pap unjun kagim. Unjun Jerusalem kalugi. Unjun koko Pinjop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipman dek pigit. Unjun tilimni tagisi, minjat da amin pak do tagap tanjek tilimni tagisi pasak unjuden. ³ Ae kila amin madep yityit tamokon da amin tek kinda madepsi yan tidanban nandagim, “Nandani. Abisok Pinjop dakon yut amin da binapmon tanjakwan iyi dakon minjat amin kabini egipni. Asi, Pinjop iyi unjun gat egipdan. Anjek unjun dakon Pinjopni egipdisak. ⁴ Unjun kabikon kunam pakbi morap dabilikon toni unjun kisisi wiririkban kunam sanbenek dima tatdan. Ae amin sanbenek dima kimotdan, ae but yokwi anjek sanbenek kunam dima tatdan, ae tepmi sanbenek dima pakdan. Nido miktim kalipmi gat yoni kalipmi gat unjun kisisi pasil mudokdan.”

⁵ Amin unjun kila amin madep yityit tamokon yikgit, unjun da yan yagit, “Nandani, yo morap abo kalugi an mudon.” Aeni sanbenek yan yagit, “Gen on mandaki. Nido gen gayisat unjun bamisi. Amin morap kisi da unjun do tagi nandan gadagi.” ⁶ Yanjek yan nayigit, “Pi unjun mudosok. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Pi morap asat unjun wasip anan asat. Amin kinda tegi bap tosak kan, nak da yipbo pakbi dabil egip egipmi ton ae yuman nogi mini unjun nosak. ⁷ Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da unjun yo morap iben. Anjek nak da Pinjopni egapbo unjun da monjino egipjak. ⁸ Mani amin pasalek duwalik pukwan, ae nandan gadat dima an, ae anpak yokwisi morapmi an, ae amin dapba kimokgoŋ amin, ae amin yumabi an, ae sot mawomyo anjek yo tapmimi ton pawilgan amin, ae amin morap top yon, unjun iyi da kokupmon pigikdan. Unjun pakbi idap kindap tepmini madepsi salfa tip da sosoŋ unjun. Unjun amin kimot kosiri kinda gat an

20:12: Dan 7.9-10; Mt 25.31-46; Ya 17.31; 2Ko 5.10; PA 13.8 **20:13:** Ro 2.6; 1Pi 1.17; PA 2.23; 22.12 **21:1:** Ais 65.17; 2Pi 3.13 **21:2:** Ais 52.1; 61.10; Ibr 11.16; 12.22; PA 3.12 **21:3:** MS 26.11-12; Esi 37.27; Sek 2.10; 2Ko 6.16
21:4: Ais 35.10; 65.19; PA 7.17 **21:5:** 2Ko 5.17 **21:6:** Ais 55.1; Jer 2.13; Jn 7.37; PA 1.8,17; 22.17 **21:7:** 2Sa 7.14; 1KAG 17.13; Kap 89.26-27 **21:8:** Mt 25.41; PA 20.15; 22.15

unjun dakon tamoni.”

Jon da Jerusalem kalugi kagit

⁹ Kili anelo kinda nagon apgut. Anelo unjun anelo 7 kabi idap madepmon Pinjkop dakon butjap mudosak do amin panupbal ak dakon yo yokwisi 7 kabi timikgwit unjun kabikon nani kinda. Anelo yan nayigit, “Gak apbi Sipsip Monij dakon minjatni abisok pakdisak unjun goliko.”

¹⁰ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tujanakwan anelo unjun da nak bedan anki ilen madepsi ae kwensi kinda unjudon nepgut. Anki nepmanek Pinjkop dakon kokup pap Jerusalem noligit. Unjun koko Pinjkop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipman dek pinban kagim. ¹¹ Pinjkop dakon tilimi madepni unjun kokup papmon tentenagit. Tentenini unjun njwaknwarisi, tip yuman nogi wukwisi dakon tentenini yombem. Unjun tip jaspas yombem da yan tentenagit. Unjun glas yombem gwaljigi minisi. ¹² Kokup pap yoma nagalni unjun kwensi. Unjun yoma kagani 12 kabi, ae anelo 12 kabi unjun yoma kagakon akgan. Anakwa Israel amin kabi 12 dakon man yoma domon tawit. ¹³ Nagal unjun dakon diwari gildat da wisak tetgin do yoma kagani kapbi tawit. Ae not tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae saut tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae nagal unjun dakon diwari gildat da pigisak tetgin nani do yoma kagani kapbi kisi. ¹⁴ Kokup pap unjun dakon nagal tebaisi tosak do kwinjiri tip daman 12 kabi mibilikon tawit. Sipsip Monij dakon yabekbi 12 kabi dakon mani unjun tipmon tawit.

¹⁵ Anelo gen nayigit unjun da kalinj kirinj gol ban wasanbi kinda abidagit. Unjun nan kokup pap gat, ae nagal madepni unjun gat, ae nagal unjun dakon yoma kagani tilak yop do abidagit.

¹⁶ Kokup pap dakon ilenji 4 kabi dakon tilakni unjun kalonji gin. Dubagini ae madepni unjun kisi aripginsi. Anelo da kokup pap kalinj kirinjni nan tilak yipban 2,200 kilomita da arip agit. Kokup pap dakon ilenji 4 kabi dakon tilakni gat, ae kokup pap dakon kwen nani kisi dakon

tilakni unjun aripginsi. ¹⁷ Ae kokup pap dakon nagal kisi tilak yipgut. Yan aban nagal kwen wigigit dakon tilakni 65 mita da arip agit. Tilak yopyop unjun amin da tilak yopmangan unjun nanjin anelo da nagal dakon tilak yopgut.

¹⁸ Kokup pap dakon nagal unjun tip jaspas ban wasanbi. Anek kokup pap unjun gol jimjimi minisi ban wasanbi. Kokup pap unjun dakon gol unjun glas yombem gwaljigi minisi. ¹⁹ Kokup pap dakon nagal dakon teban tokni unjun Pinjkop da tip yuman nogi wukwisi mibili mibili unjun ban panjilim agit. Tip 1 tagisi nagal mibilon tagit unjun tip jaspas. Ae tip 2 unjun tip pili unjun tip sapaia. Ae tip 3 unjun tip aget. Ae tip 4 unjun kalikaligi, unjun tip emeral. ²⁰ Ae tip 5 unjun tip sadonikis, unjun gami kwakwagi kisi. Tip 6 unjun tip giman konilian. Ae tip 7 unjun kilonkilonji, unjun krisolait. Ae tip 8 unjun tip kalikaligi njwaknwaris kinda unjun beril. Ae tip 9 unjun tip kilonkilonji njwaknwaris kinda unjun topas. Ae tip 10 unjun tip krisopres. Tip 11 unjun tip aiasin. Ae tip 12 unjun tip gami njwaknwaris kinda tip ametis. ²¹ Yoma kaga 12 kabi unjun pel 12 kabi, unjun kindirin yuman nogi wukwisi. Yoma kalon kalon pel madep kalon kalon ban wasanbi. Kokup dakon kosit pap unjun gol banjin wasanbi. Gol unjun gwaljigi minisi glas yombem.

²² Unjun kokup papmon Telagi Yut Madep kinda dima tanban kagim. Nido, Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami gat ae Sipsip Monij gat da iyi Telagi Yut Madep da yan egipgumal. ²³ Unjun kokup papmon gildat gat kanek gat pini mini. Nido, Pinjkop dakon tilimni da kokup pap tentenan imisak. Anakwan Sipsip Monij unjun kokup pap dakon lamni da yan egisak. ²⁴ Amin miktimi miktimi egi anan kwan da unjun kokup pap dakon tentenikon agipdan. Anakwa miktimi miktimi dakon kila amin madep da yoni tagi unjun yuman nogi wukwisi unjudon panjopdan. ²⁵ Unjun kokup papmon pilin kinda dima tokdisak, do kokup pap dakon nagal dakon yoma dagok dagogi mini pisokdan. ²⁶ Amin miktimi

miktimi egi anaj kwan unun yoni tilimi tagisi ton gat ae man madep imim anpakni kisi timigek unudon panopdan. ²⁷ Mani pilin tuk dakon yo gat, ae amin anpak yokwi mibili mibili an gat, ae top yon amin unun kokup papmon dima pigini. Minjat aminyo Sipsip Monin dakon egip egip papiakon mani ton, unun dagin unun kokup papmon pigikdan.

22

Jon da egip egip pakbi gat ae egip egip kindap gat pindakgit

¹ Kili anelo unun da pakbi madep kindap noligit. Unun egip egip yomyom pakbi. Unun glas yombem gwaljigi minisi agit. Pakbi unun Pinjop gat ae Sipsip Monin gat da kila amin madep yit yit tamogwan da pak abigisak. ² Pak abigi kokup pap da kosit madep da binapsi nan pak kisak. Pakbi da ilenji teri teri egip egip yomyom kindap akdak. Kindap unun bilak kindap da butgwan bami pot do kosiri 12 yan an an asak. Kanek morap kisi bami tan tan asak. Ae kindap unun dakon tami unun amin miktimi miktimi egi anaj kwan unun sotni panmilip ak do ton. ³ Yo morap jobit pabi unun yo morap sanbenek ae dima tokdan. Pinjop gat ae Sipsip Monin gat dakon kila amin madep yityit tamo unun kokup papmon tosak. Ae Pinjop dakon oman amin da gawak imdan. ⁴ Gawak iminek tomno dabilni kokdan, ae Pinjop dakon mani oman amini da inannikon tokdisak. ⁵ Pilin ae sanbenek dima tokdisak. Anakwan lam gat ae gildat gat pini mini, nido Amin Tagi Pinjop da iyi minjat amin tentenan yomdisak. Anakwan oman monjini kila amin madep dagok dagogi mini egi wigikdan.

⁶ Anelo unun da yan nayigit, “Gen unun bamisi. Amin morap kisi da unun do tagi nandan gadagi. Pinjop Amin Tagi da kombi amin dakon wup panthagap aban geni yan tentenan. Unun aneloni yabekban abin yo tepmisi noman togi unun oman monjini nin noligit.”

Yesu apdisak

⁷ Yesu da yosok, “Nandani! Nak kili ununjok apdisat. Minjat aminyo kombi gen on papiakon ton unun guramikgan, unun kisik kisik ani.”

⁸ Nak Jon da gen on nandanek yo unun pindakgim. Yo unun nandan pindakyo an mudanek anelo unun yo morap noligit unun da kandap mibilon nwanben anek gawak im do agim. ⁹ Mani yan nayigit, “Yan dima abi! Nak kisi oman amin gin. Nak gak gat ae kombi amin kabi notgoni unun dakon pi isalji, ae amin morap on papiakon gen ton unun guramikgan amin unun dakon pi isalni. Pinjop kalon nanjin gawak ibi.” ¹⁰ Yan nayinek sigin yan yagit, “Kombi gen on papiakon ton unun dima sopman anteban abi. Nido, Pinjop da yo morap unun akdisak dakon bisap kili kwan tak. ¹¹ Amin anpak yokwi an, unun yum pindagakwa sanbenek ani. Ae amin anpak inan inani an, unun yum pindagakwa sanbenek ani. Ae amin anpak kilegisi an, unun yum pindagakwa sanbenek ani. Ae amin telagi ekwan, unun yum pindagakwa telagi sigin egipni.”

¹² Yesu da yan yagit, “Nandani, nak tepmisi apdisat. Minjat amin morap tomni yom do apdisat. Anpak awit dakon kobogi do tomni anpak awit da aripmon yomdisat. ¹³ Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Nak mibiltok egisat, ae bunjonsi egisat. Nak yo morap dakon mibili. Pi morap asat unun wasip an an asat.”

¹⁴ Amin pabi pigik dubakni sugon unun kisik kisik tagi ani. Unun da egip egip yomyom kindap dakon bami tagi pan noni, ae unun da kokup pap da yoma kaga nan tagi pigini. ¹⁵ Anakwa amin anpak yokwisi an amin gat, ae amin sot wamwam anek yo tapmimi ton pawilgan amin gat, ae yum-abi an amin gat, ae amin dapba kimogon amin gat, ae kokup kidat gawak iman amin gat, ae amin anpak toptopmi do galak tanek yolgan, unun amin morap Pinjop dakon kokup pap da wanja egipdan.

21:27: Ais 52.1; Esi 44.9; 1Ko 6.9-10 **22:1:** Esi 47.1 **22:2:** WW 2.9; Esi 47.12; Jol 3.18; Sek 14.8 **22:4:** Mt 5.8; PA 3.12 **22:5:** Dan 7.18,27; PA 5.10; 20.6; 21.23,25 **22:6:** PA 1.1 **22:7:** PA 1.3 **22:8:** PA 19.10 **22:11:** Dan 12.10 **22:12:** Ais 40.10; Jer 17.10; PA 2.23 **22:13:** Ais 44.6; PA 1.8,17; 21.6 **22:14:** WW 2.9; 3.22

¹⁶ “Nak Yesu, nak da aņelono yabekgo jikon obik da paņmuwukbi jikon gen on yaņ tenņeņosok. Nak kila amin madep Dewit da babi kabikon da gugı wugit uņun nak mani. Ae nak Dewit Dakon Monji, ae nak Wisawisa Dakon Gik Pap Madepsi Tenņeņosok uņun.”

¹⁷ Telagi Wup gat ae miņat uņun Sipsip Moniņ pakdisak gat da yaņ yomal, “Gak apbi.” Ae amin morap gen on nandani ji kisi yaņ yoni, “Gak apbi.”

Amin kinda tegi bap tosak kaņ tagi apjak. Amin kinda pakbi nok do nandisak kaņ, uņun amin abiņek egip egip yomyom pakbi tagi nosak. Uņun Piņkop da but galak do yumsi nimisak.

Jon da gen on papiakon toņ uņun nandani amin do gen tebaisi yipgut

¹⁸ Nak da on papiakon kombi gen toņ uņun nandani amin morap do gen tebai yipmandat. On gen tosogon amin kinda gen kinda gat saņbesak kaņ, amin paņupbal ak yo yokwisi on papiakon toņ, uņun Piņkop da saņbenban uņun aminon noman taņ imdan. ¹⁹ Ae amin kinda da kombi gen on papiakon toņ di wiriritjak kaņ, Piņkop da yo tagisi on papiakon toņ uņun wiririk imjak. Aņakwan uņun amin egip egip yomyom kindapmon jap dima paņ nosak, ae Piņkop da telagi kokup papmon uņudon dima egipjak. On papiakon uņun dakon geni toņ.

²⁰ On yo morap do yaņ tenņeņok asak amin da abisok yaņ yosok, “Asisi, nak kilisok uņun apdisat.”

Asi, Amin Tagi Yesu gak apbi. ²¹ Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni uņun Piņkop dakon miņat amin kabikon tosak.

Gen sop diwari dakon mibili

Amin Nwakwari Kabi – Amin Juda amin kabikon da dima altanbi unun amin do Juda amin da Amin Nwakwari Kabi yan yon. Yan do Juda amin da nin morap do Amin Nwakwari Kabi yan nandan niman. Unun iyi dakon man pawikwan, nido kalipsigwan Pin kop da iyi dakon amin kabi egipni do manjigit. Do Amin Nwakwari Kabi do si nandaba pinban yoman. Mani, Kristo da nin kisi panmuwukban kabi kalon agiman da Pin kop dakon amin kabi ekwaman. (Lk 2.32; Ro 1.5, 3.29; Ep 3.6)

Anjelo – Anjelo unun wup Pin kop gat Kwen Kokup ekwan. Bisap kalon kalon aminon noman tanba pindakgaman. Pin kop da anjloni yabekban geni guramigek pini an. Pini madep unun Pin kop dakon minat aminyo panpulugon. (Ya 12.6-11, 27.23; Ibr 1.14). Bisap di Pin kop da yabekban aminon geni yan kwok akdo pan. (Mt 2.13; Lk 1.26, 2.9). Anjelo morap dakon madepni unun Maikel (Jut 9), ae anjelo madep kinda unun Gebriel (Lk 1.19,26).

Belsebul – Unun kon ae menjiyo mibili mibili ekwan dakon madepni. Ae mani kinda unun Sunduk. (Mt 12.24)

But Tobil – On kosit kalonon da Pin kop da dabilon gwaljigi mini aman. Amin kinda iyi do yokwi pakpak yan nandanek but kalipni unun yopmanek Pin kop gen yol do nandisak kan, Amin Tagi Yesu Kristo unun yokwini wiririt do anek kimakgit yan nandan gadanek Pin kop da egip egip kalugi imjak do bisit asak kan, unun amin but tobil bamisi asak. (Ya 3.19, 20.21, 26.20).

Danari – Danari unun Rom amin dakon monej tabil kinda. Unun silwa ban wasanbi. Unun amin kinda da gildat kalon do pi aban danari kaloni yomin yomin awit. (Mt 20.2)

Gen Bin Tagisi – Yesu da yabekbini yabekban Gen Bini Tagisi minat aminyo yoyin tenenawit (Mk 16.15). Gen Bin Tagisi unun yan. Pin kop da Monji Yesu Kristo miktin amin morap yokwini wiririk yomjak do yabekban pin tilak kindapmon

kimakgit. Do amin morap Yesu nandan gadan iminek but tobil an unun egip egip teban abidon (Jn 3.16).

Giptim mandak – (Ro 2.25; Gal 5.2; 1Ko 7.19) Juda amin da iyi da anpagon monji wili altanek gildatni 8 anakwan giptimi mandan mandan awit. Unun da Juda aminsi ekwan dakon tilak asak. Pin kop da Abraham yan asak do iyigit unun da aripmon an (WW 17.9-14).

Juda Amin Dakon Muwut Muwut Yut – Juda amin dakon muwut muwut yutni unun telagi tagit. Unudon muwugek Pin kop gawak imim silip awit, ae Pin kop gen manjinek yan nandawit. Yesu bisap morapmi unudon wigek minat aminyo yoyindegit.

Juda Amin Dakon Telagi Bisap Madep – Telagi bisap madepmon Juda amin da muwugek Pin kop ankwisiwit, ae kalip yo tagisi morapmi anyomgut unun do nandawit. Juda amin dakon telagi bisap madep diwari unun yan:

1 - Yapyap Bilak (Mt 26.2, 5, 17-19) On Juda amin dakon telagi bisap madepsi kinda. Unun bisapmon Pin kop da Isip miktimon ban pulugan yopban abigiwit unun do nandanek egipgwit. Unun bisapmon anjloni yabekban pin Isip amin dakon monji wili mibiltok amin dapban kimakgwit. Mani Juda amin morap sipsip monji dapman yawini yoma domon sowit unun anjelo da yawi kanek yutni yapmanek dima dapgwit (TP 12). Unun do nandanek Juda amin da Yapyap Bilak bisap unun noman tanakwan sipsip monji kinda dapman dapman an. Abisok nin Yapyap Bilak dakon Sipsip Monjinin unun Yesu Kristo unun yansi nandan gadaman, nido nandan gadan iman amin morap Pin kop dakon butjap dima abidon.

2 - Bret Yisni Mini Bilak (Mt 26.17; Lk 22.1) Kalipsi, Israel amin uwalni Isip amin do pasalek abigiwit bisapmon, bretni wasan yopba pap toni dakon bisap mini, do yis dima yopgwit. Do unun do nandanek Bret Yisni Mini Bilagon bret yisni mini non. Unun telagi bisap madepni Yapyap Bilagon noman tosok. (TP 12.14-20).

3 - Imal Yut Kabeñ Bilak (Jn 7.2-52) – On telagi bisapmon Juda amin but galaksi nandan, nido jap kili panmuwuk yopmanjan. Yut kabeñ anek Sonda pi agak kinda unudon ekwan. Egek babikni da kalip miktim kibiri timon bilak 40 agipgwit unun do nandan. (MS 23.33-36; GT 16.13-15).

4 - Pentikos Bisap Madep (Ya 2.1, 20.16; 1Ko 16.8) On Juda amin dakon telagi bisap madep kinda. Pentikos dakon mibili unun 50. Yapyap bilak egi mudanek ae gildat 50 egakwa Pentikos Bisap Madep noman tosok. Unun bisapmon Juda amin kisik kisik an, nido jap madepni wit unun panmuwukgan. Ae kalip Pinjkop da Sinai Kabapmon gen tebani yomgut unun do nandan. Mani abisok nin Pentikos bisapmon Telagi Wup pigit unun do nandanek kisik kisik aman. (Ya 2.1-4).

Kristo – Kristo dakon mani kinda Mesaia. Kristo unun Grik gen, ae Mesaia unun Ibru gen. Unun man bamot unun mibili kalonji gin. Unun yan: amin kinda bit nelak busujikon tagalbi. Israel amin da anpagon Pinjkop da amin kinda kila amini egipjak do nandisak kan, kombi amini kinda iyinban unun amin tilak ak do busujikon bit nelak tagalgit. Pinjkop da yan tebantokni yolek minjat aminyoni kila asak do Yokwikon Ban Timit Timit Amini yabekgit. Unun amin Kristo yan iyiwit, nido unun Pinjkop da manjigit. Juda amin morap da Kristo apjak do jomjom madepsi awit. Mani Yesu apgut bisapmon kalonjisok di dagin unun asi Kristo yan nandan gadawit. (Mt 1.16, 16.16; Jn 1.41; Ya 5.42, 9.22)

Mukwa Sogok Amin – Juda amin diwari Telagi Yut Madepmon pi awit, unun do mukwa sogok amin yan yoyiwit. Unun amin kisi unun Liwai dakon diwatni kabi. Pi madepsi awit unun Pinjkop do paret mibili mibili anek mukwa sowit. Bulagi bulagi amin kinda manjikba mukwa sogok amin dakon mibiltok amini egipgut. Unun kalon dagin Israel amin kisi dakon yokwini do Yut Buri Telagisigwan bilak kinda do kosit kalon wigek mukwa son son agit. Mani Yesu Kristo da bisap kalon iyi nan paret agit. Aban yawini da nandan gadat

amin dakon yokwini wagolsi wiririkban pasilgwit. (Ibr kilapmi 5-10).

Oman Amin – Miktim diwarikon yoni morapmi amin ae amin mani ton da amin di tebai timikba oman amini ekwan. Pi madepsi an, mani tomni dima timikgan. Amin tagini yopman dek kigik kosit minisi. Ae amin tagini dakon gen dima guramitni kan, tagi dapba kimotni. Kalip Israel amin Isip miktimon tepmi madepsi panek yanji egipgwit. Ae Yesu da bisapmon, ae Pol da bisapmon oman amin morapmi egipgwit, do Pol da unun do gen diwari mandagit. (1Ko 7.20-24; Ep 6.5-9; Kol 3.22-25)

Osana! – Osana dakon mibili Ibru genon da “Nin yokwikon ban timikgi!” Yesu da bisapmon Juda amin da amin kinda man madep imdo “Osana!” yan yawit. Yesu Jerusalem donki konda pigakwan yan tidanek unun yawit. (Mt 21.9)

Parisi – Juda amin kabikon amin diwari Pinjkop dakon gen teban do galagisi nandawit. Unun amin do Parisi amin yan yawit. Unun gen teban guramik kimagek amin diwari yanjin ani do yoyindet awit. Pibit tidok anek Pinjkop da dabilon iyi do amin diwari yapmanek nin amin kilegisi yan nandawit. Mani unun amin jamba but amin, nido amin yoyin degek iyi dima guramikgwit. Pol iyiyo kisi kalip Parisi amin kinda egipgut, mani don Yesu nandan gadan imgut. (Ya 23.6, Pil 3.5-6)

Sabat Bisap – Pinjkop gildat 6 da but-gwan miktim gat yo morap gat wasagit. Anek gildat 7 non pi dima agit (WW 2.1-3). Anek don Israel amin kisi gildat 6 pi anek gildat 7 non yik yawot ani do gen teban yipgut. Mani Israel amin da iyi gen teban morapmi sanbenba amin da aripmi dimasi guramiri awit. Yesu da bisap diwari Sabat bisapmon wasok tapmimi ton aban Parisi amin da gen teban yapmandak yan nandawit. Unun sun nandawit. Nin Yesu dakon pidot pidot unun do yo madepsi nandaman do nin Sondakon unun do nandanek unudon yik yawot aman. (Lk 6.1-11, 13.10-17, 14.1-5)

Sadyusi – Juda amin kabi kinda egipgwit, mani Sadyusi yan yoyiwit. Unun Moses dakon gen teban yol kimot do nandawit. Nandak nandakni unun Parisi

amin yombem, mani amin kimokgon do njakwat nandawit. Amin kimakbi kimoron da dima pidon yan nandawit. Ae aneloyo kisi do dima ekwan yan nandawit. Mani sun nandawit. (Mt 22.23; Ya 23.6-8; 1Ko 15.20-21; 1Tes 4.13-14).

Saion – (Mt 21.5; Jn 12.15; Ro 9.33, 11.26; 1Pi 2.6; Kap 2.6) Jerusalem kokup pap dakon ilej kinda mani Saion. Pinjok dakon Telagi Yut Madepni unun ilejon tagit, do bisap diwari Jerusalem kokup pap do Saion yan yon. Ae bisap diwari Kwen Kokup do tilak anek Saion yan yon. (Ibr 12.22, PA 14.1)

Samaria – Samaria miktim unun Israel miktim da kapmatjok tosok. Kalipsigwan Samaria amin unun Juda amin dakon diwatni egipgwit. Mani Pinjok dima nandan imgwit amin gat minjat eyo awit, do Amin Njawkwari Kabi dagawit. Juda amin da Samaria amin do tagi dima nandan yomgwit. (Lk 10.25-37; Jn 4.4-42)

Sanj bek sanj bek – Amin bamori da yo kinda ak do but kalon anek yan teban tok madepsi kinda amal unun do sanj bek sanj bek yan yoman. Pinjok da sanj bek sanj bek bamori agit.

Mibiltok Moses gat agimal. Gen tebani Moses do yolinek Israel amin gen teban unun yol kimotni kan, iyi dakon amin kabisi egipni do yan tebantok an imgut. Mani, amin kinda da gen teban unun kisi gildari gildari aripmi dima guramiri. Yan do anek Pinjok da dabilon amin kilegi kinda dima egisak. (YT 19.4-6; Lk 1.72; Ya 3.25, 7.8; Gal 3.17; Ibr 9.1)

Yan do anek Pinjok da don sanj bek sanj bek kalugi kinda agit. Unun yan. Amin morap Yesu Kristo nandan gadan imni unun Pinjok da dabilon amin kilegisi ani do yan tebantok anyomgut. (Mt 26.28; Mk 14.24; Lk 22.20; Ro 11.27; 1Ko 11.25; 2Ko 3.6; Ibr 7.22, 8.6-13, 9.15, 10.16, 29, 12.24, 13.20) Sanj bek Sanj bek Kinam – Pinjok da Israel amin yoyinban kindap ban kinam kirin kinda wasawit. Anek gol ban kwenikon witjiwit. Unun kinamgwan Pinjok da sanj bek sanj bek agit dakon telagi yo di yopgwit. Tip bamot Pinjok da gen teban 10 kabi mandagit gat, ae Aron dakon win gat, ae kwoba mana similbi gat unungwan tawit.

Unun kinam da kwenon anelo bamori serabim yan yon unun dakon wupmi wasawit. Israel amin dukwan dukwan kik do awit unun kinam kirin simon da guramigek kin kin awit. (Ibr 9.4; PA 11.19; Kap 78.61, 132.6-8)

Sisa – (Mt 22.21) Rom amin dakon kila amin madep noman tawit unun do Sisa yan yoyiwit. Yesu da bisapmon Rom amin da emat anek miktim morapmi dakon amin pabin yopmanek miktimni timigek kila awit.

Sunduk – Sunduk unun kon mibili mibili dakon mibiltok amini. Kalipsigwan Pinjok dakon aneloni kinda egipgut. Mani unun Pinjok abin yip do aban Pinjok da yolban miktimon pigit. (Lk 10.18; PA 12.7-9). Amin yokwi ani do panjewardak. Ae nandan gadat amin da yokwi kalip awit unun do sigin nandan egek nandan gadatni yipni do pini sigin asak. Yesu da Sunduk kili abin yipgut, ae don bisap madepmon wagolsi maban Tip Domon egipdisak. (PA 20)

Telagi Wup – Unun Pinjok iyi dakon wupni, do Telagi Wup yan yoman. Unun nandan gadat minjat aminyo kalon kalon da butgwan egisak. Pini kinda unun nandan gadat amin panpuluganban gen bami do nandan gadat an (Jn 16.13); ae nin panpulugok do Pinjok bisit iyisak (Ro 8.26); ae Pinjok dakon galaktokni nolisak (Ya 13.2, 16.6-7); ae tapmim nimanjakwan geni yan tentenoman, ae panmuwukbi notnin panpulugoman (1Ko 2.4-5; 12; 14). Telagi Wup da ninon pi aban anpak tagisi ban aman (Gal 5.22-23).

Telagi Yut Madep – Israel amin da Jerusalem kokup papmon yut madep kinda awit, unun Pinjok dakon Telagi Yut Madep. Unun yutnon Pinjok gawak imgwit, ae telagi bisap madep morapnikon unun yutnon kin kin awit. Mukwa sogok amin da unungwan pini awit. Ae unun yut da binapmonsni yut buri kinda tagit unun do Yut Buri Telagisi yan yawit. Bilak kinda do kosit kalon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da iyigin Israel amin kisi dakon yokwini do nandanek unungwan wigek paret an an agit. Yoma do imal kadimisi madep kinda nan abisinba magit. Yesu kimagit bisapmon Pinjok da imal

uñun kwen da pidañban miñtimon piñit. (Mt 27.51; Mk 15.38; Lk 23.45). Uñun da nandañ gadat amin nin Piñkop da inamon ariñmi tagi wiñineñ yañ nolisak. Abisok nandañ gadat amin nin Piñkop dakon Telagi Yut Madepni ekwamañ, nido Telagi Wupni nin da butgwan egisak. (1Ko 3.16-17).

Tipdom – Amin diwari Yesu Kristo dima nandañ gadañ iman, do yokwini sigin tañ yomañ. Do kimotni bisapmon yokwini dakon kobogi do kokup yokwisikon egipdañ. Uñun gapma dubagisi, kindap toktok teban soñegisak. (Mk 9.47-48; PA 19.20, 20.11-15). Uñudon amin tepmi madepsi pakdañ, amin kinda da ariñmi

dima pañpulugogi. (Lk 16.19-31)

Wup – Amin kalonikon yo kaphi da toñ: giptimnin, ae butnin, ae wupnin. Nin on miñtimon ekwamañ bisapmon, wupnin gat kisi ekwamañ. Mani nandañ gadat amin nin kimokgomañ bisapmon wupnin nin da butgwan yikdak uñun kwan Piñkop gat Kwen Kokupmon ekwamal. (Lk 23.46; Ya 7.59)

Yawe – Kalipsi, Piñkop da Moses altañ ingut bisapmon, Piñkop da iyi dakon man yañek “Yawe” yañ yagit. Ibru genon mani dakon mibili uñun “Naga Egisat”. Juda amin da mani do telagisi yañ nandawit. Yesu da iyi do “Naga Egisat” yañ yagit, do uñun da nolisak, Yesu uñun Piñkop dakon ariñ. (Jn 8.58)